Anthony Capella

ofițerul stării civile

pentru tine

Anthony Capella ofiţerul stării civile

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
CAPELLA, ANTHONY
Ofiţerul stării civile/Anthony Capella; trad.: Ana Cristina Kuti
— Bucureşti: Editura RA0,2010
ISBN 978 – 606 – 8255 – 10 – 1
L. Kuti, Ana Cristina (trad.)
821.111 (676. L) – 31135.1
Editura RAO
Grupul Editorial RAO
Str. Turda 117 – 119, Bucureşti, România www.raobooks.com www.rao.ro

ANTHONY CAPELLA
The Wedding Officer
© 2006 by Anthony Capella
Traducere din limba engleză
ANA CRISTINA KUTI
© Editura RA0,2008
pentru versiunea în limba română
2010
ISBN 978 – 606 – 8255 – 10 – 1

„Mă îngrijorează numărul tot mai mare de cereri din partea ofiţerilor sau a reprezentanţilor altor grade de a se căsători cu italience. Comandanţii trebuie să conştientizeze faptul că vom face tot posibilul pentru a descuraja asemenea alianţe".

Comunicat emis de *Comandamentul ofiţerului general*
Al *Districtului nr. 3*, *Napoli*, 5 *septembrie 1944*

PARTEA ÎNTÂI

Capitolul 1

Ziua în care Livia Pertini a simţit pentru prima dată dragostea a fost cea în care concursul de frumuseţe a fost câştigat de bivoliţa ei preferată, Pupetta.

Aşa cum îşi amintea oricine din Fiscino, Festivalul Anual al

Caiselor includea nu numai o competiţie pentru alegerea sortimentului perfect de fructe de la una dintre sutele de livezi micuţe care înconjurau versanţii muntelui Vezuviu, ci şi un concurs prin care se alegea cea mai încântătoare tânără din regiune. Cel dintâi fusese întotdeauna prezidat de către tatăl Liviei, Nino, fiind acceptat în unanimitate faptul că, în calitate de proprietar al *osteriei*[1] satului, el avea cel mai fin simţ al gustului, în timp ce al doilea era lăsat la aprecierea lui Don Bernardo, preotul, deoarece se credea că, fiind celibatar, aducea faptelor un plus de obiectivitate.

Dintre cele două concursuri, cel de frumuseţe era de obicei cel mai popular. În parte fiindcă nu era umbrit de acuzaţiile de aranjare, mituire şi chiar furt de fructe din livada altuia, ceea ce îngreuna selecţionarea caiselor, dar şi pentru că fetele din sat semănau izbitor unele cu altele – brunete, cu pielea măslinie şi cu linia taliei de o voluptate născută invariabil din cura de aer proaspăt şi paste –, astfel încât să decizi care dintre ele împletea toate aceste trăsături în modul cel mai plăcut era o chestiune relativ simplă. Selecţionarea caiselor era o cu totul altă poveste. De fiecare dată când erupsese Vezuviul, îşi acoperise pantele cu un strat gros de îngrăşământ natural extraordinar, numit potasă, aşa că muntele hrănea o mulţime de specii de fructe şi de legume care nu creşteau nicăieri în altă parte a Italiei, un avantaj culinar care compensa cu vârf şi îndesat pericolele ocazionale din regiune. În cazul caiselor, sortimentele cuprindeau cărnoasele Cafona, suculentele Palummella, Boccuccia Liscia cele dulci-acrişoare, Pellecchiella – asemănătoare cu piersicile – şi Spinosa, cele cu pieliţa aspră, dar neasemuit de zemoase. Fiecare dintre aceste soiuri avea susţinători înfocaţi şi numai gândul că onoarea i-ar fi atribuită sortimentului nepotrivit de caise provoca aproape tot atât de multe discuţii ca şi numirea fermierului care produsese cel mai bun sortiment de fructe.

Livia era prea ocupată pentru a acorda atenţie oricăruia din cele două concursuri. O zi de sărbătoare însemna că strâmta *osteria* devenea şi mai neîncăpătoare decât de obicei la ceasul prânzului, iar ea şi sora ei, Marisa, trebuiau să se trezească în zori pentru a pregăti mâncarea din vasele care erau apoi aşezate pe mesele rânduite de-a

---

[1] Birt - (în limba italiană, în original)

lungul terasei, unde viile ofereau adăpostul umbrei în soarele arzător de după-amiază. Oricum, avea o părere destul de proastă despre ambele tipuri de competiţie, ideea ei fiind că, în cazul caiselor, totul depindea foarte mult de starea în care te aflai, în timp ce în cazul frumuseţii feminine, toate fetele din sat fuseseră deja preţăluite destul până acum. În plus, toţi ştiau că una dintre surorile Farelli va câştiga, şi nu vedea de ce le-ar oferi satisfacţia de-a o învinge. Aşadar, în timp ce toată lumea din sat se adunase în piaţă, contrazicându-se, râzând, exclamând şi aplaudându-i pe concurenţi, ea era absorbită de pregătirea apetitivelor, împachetând dibaci *burrata* **2** în frunze proaspete de asfodel.

— Hei? strigă o voce bărbătească din încăperea mică folosită şi ca bar, şi ca sală de mese. Este cineva aici?

Mâinile ei erau murdare de *burrata* umedă şi de fâşii de frunze.

— Nu! ţipă ea ca răspuns.

Urmă o pauză scurtă.

— Atunci cred că vorbesc cu un înger sau poate cu o fantomă, sugeră vocea. Dacă nu e nimeni prin preajmă, de obicei nu primesc un răspuns.

Livia îşi dădu ochii peste cap. Un deştept!

— Am vrut să spun că nu este nimeni care să te servească. Sunt ocupată.

— Prea ocupată pentru a turna un pahar de *limoncello* unui soldat însetat?

— Prea ocupată chiar şi pentru asta, spuse ea. Poţi să te serveşti singur şi pune banii pe tejghea. Aşa procedează toată lumea.

Altă pauză.

— Şi dacă sunt necinstit şi nu las întreaga sumă?

— Atunci am să te blestem şi ţi se va întâmpla ceva foarte neplăcut. Nu aş risca dacă aş fi în locul tău.

Auzi cum o sticlă era destupată şi sunetul băuturii spirtoase de lămâie a tatălui ei era turnată cu generozitate într-un pahar. Apoi un tânăr îmbrăcat în uniformă militară apăru în bucătărie. Ţinea un pahar plin într-o mână şi câteva monede în cealaltă.

— Mi s-a năzărit, spuse, că, dacă las banii pe tejghea şi vreun

---

[2] Cremă de brânză (în limba italiană, în original)

vagabond vine mai târziu şi îi fură, o să crezi că eu am fost cel necinstit şi în cele din urmă o să mi se întâmple ceva neplăcut, ceea ce ar fi groaznic. Aşa că m-am gândit să îţi aduc banii personal.

Ea arătă cu cotul spre bufetul de bucătărie.

— Poţi să îi laşi acolo.

Remarcă imediat că era deosebit de chipeş. Uniforma neagră, croită pe corp, cu linia recent modificată de Mussolini, îi evidenţia şoldurile înguste şi umerii laţi, iar ochii lui întunecaţi îi zâmbeau de sub un chip încadrat ştrengăreşte de o claie de cârlionţi. Pielea bronzată, dinţii foarte albi şi o expresie poznaşă completau imaginea. Un *papagallo*! îşi zise ea semeaţă, un papagal – expresia locală pentru tinerii care îşi petreceau timpul încercând să arate bine şi cochetând cu fetele.

— Ce faci aici? întrebă el, sprijinindu-se de bufet şi privind-o. Credeam că toată lumea este afară.

— Mă voi ruga la Sfânta Cecilia pentru tine, îi răspunse.

— De ce? exclamă el, surprins.

— Pentru că eşti în mod evident afectat de orbire. Ori asta, ori eşti un idiot! Ce ţi se pare că fac?

Genul acesta de remarcă era de obicei de ajuns pentru a pune pe fugă orice vizitator nedorit din bucătăria ei, dar tânărul soldat nu părea deloc scos din joc.

— Mi se pare că găteşti, comentă el.

— Excelent! replică ea sarcastic. Sfânta a făcut alt miracol. Poţi pleca acum, eşti complet vindecat.

— Ştii, i-a spus el, încrucişându-şi picioarele şi luând o înghiţitură din pahar, eşti mult mai drăguţă decât oricare dintre fetele care participă la concursul de frumuseţe.

Ea ignoră complimentul.

— Deci pentru asta eşti aici. Trebuia să ghicesc. Ai venit să te holbezi la fete.

— De fapt, am venit pentru că prietenul meu, Aldo, a vrut să îl însoţesc şi nu prea e altceva de făcut pe aici. Sunt încartiruit în garnizoana de la Torre del Greco.

— Aşadar eşti fascist? întrebă ea dezaprobator.

Clătină din cap.

— Doar un soldat. Vreau să văd lumea. Toată viaţa am trăit în Napoli şi m-am plictisit deja.

— Ei bine, spuse ea, poţi începe prin a vedea lumea de dincolo de uşa aceea. Nu am timp să stau de vorbă cu tine.

Pe măsură ce vorbea, aşeza bile de *burrata* pe frunzele de asfodel, împletind frunzele unele cu altele în aşa fel încât să formeze coşul natural pentru brânză.

Chipeşul soldat era de neclintit.

— Eşti foarte nepoliticoasă, spuse el doar pentru a face conversaţie.

— Nu, doar foarte ocupată.

— Dar poţi să fii ocupată şi să vorbeşti cu mine în acelaşi timp, obiectă el. Uite, ai făcut o duzină din alea deja. Şi pot lua farfuriile pe care le-ai umplut, să îţi aduc altele în loc. În timp ce vorbea, făcea exact cum spunea. Vezi? Îţi sunt de folos.

— În realitate, mai mult mă încurci. Şi farfuriile acelea trebuie duse la cealaltă masă.

— Uite ce e, replică el. Voi pleca dacă îmi dai un sărut.

Îl privi aspru.

— *Quanne piscia'a gallina*, *cazzo*[3]! Nici într-un milion de ani, căposule! Şi acum, cară-te de aici!

— Dar intenţiile mele sunt complet onorabile, o asigură el. Vezi tu, m-am îndrăgostit de tine. Şi ce este rău în a săruta pe cineva pe care îl iubeşti?

Ea nu se putu abţine. Zâmbi uşor, apoi îşi reluă expresia severă.

— Nu fi ridicol! Nici nu ne cunoaştem.

— Păi, acest inconvenient poate fi depăşit cu uşurinţă. Eu sunt Enzo. Şi tu eşti…?

— Ocupată, i-o trânti ea.

— Sunt încântat să te cunosc, Ocupata! Ai vrea să mă săruri acum?

— Nu.

Terminase apetitivele şi începuse să taie felii de lămâie pentru a le aşeza lângă *friarelli*, un fel de broccoli amari.

— Atunci va trebui să îmi folosesc imaginaţia.

Se dădu înapoi şi închise ochii. Un zâmbet îi juca pe chip.

— Mmmm! murmura gânditor. Ştii, Ocupata, săruţi foarte bine.

---

[3] Când o zbura porcul, prostule! — (în limba italiană, în original)

Mmmmmm! Încă o dată!

— Sper că te-a durut, spuse ea sarcastic.

— Ce?

— Tocmai îmi imaginam că te loveam la *coglioni*[4].

Enzo îşi apucă pantalonii şi se prăbuşi pe podea.

— Au! Au! Ce-ai făcut? Acum nu vom mai avea niciodată acei douăzeci de adorabili *bambini* la care visam!

— Ridică-te! îi spuse ea, râzând. Şi fereşte-te din drum! Trebuie să scurg pastele astea.

El se ridică.

— Spune-mi un lucru, Ocupata. Ai prieten? Sau îmi pierd vremea pe aici?

— Răspunsul la prima întrebare este nu, rosti ea, iar la a doua, da.

Sprânceana i se ridică pentru o clipă, în vreme ce încerca să înţeleagă.

— Imposibil! afirmă el hotărât. Oricum, un singur răspuns corect este suficient pentru a merge mai departe. Aaai! sări înapoi. Pentru numele lui Dumnezeu, ce înseamnă asta?!

Auzind o voce necunoscută în bucătărie, Pupetta îşi vârâse capul pe fereastră pentru a vedea ce se întâmplă. Capul ei destul de mare era încadrat de două coarne masive, îndoite înapoi ca ghidoanele unei biciclete. Coamele îi erau cu mult mai lungi decât lărgimea ferestrei, dar ea se dumirise cu mult timp înainte cum să se aplece în faţă mai întâi cu unul, şi apoi cu celălalt. Cel de-al doilea corn tocmai agăţase chipiul lui Enzo. Soldatul se întoarse şi privi animalul cu groază.

— Aceasta este Pupetta, spuse Livia, întinzându-se pentru a scărpina cu prietenie fruntea enormă a bovinei, recuperând şi chipiul în acelaşi timp. Nu ai mai văzut o bivoliţă până acum?

Enzo clătină din cap.

— Nu atât de aproape. Sunt din Napoli, îţi aminteşti? Nu avem bivoliţe în oraş.

Luă chipiul şi îl potrivi pe capul Pupettei, unde arăta comic de mic, apoi salută animalul cu ironie.

— Cu siguranţă nu ne-am putea căsători şi avea cei douăzeci de

---

[4] Testicule – (în limba italiană, în original)

bambini pe care ţi i-ai dorit. Nu aş putea să o părăsesc niciodată pe Pupetta.

— Hmm! Enzo se scărpină în cap. În acest caz, i se adresă el Pupettei, ai face bine să fii prima vită care să vină să trăiască în Napoli.

Dintr-odată serioasă, Livia îngăimă:

— În orice caz, nu ar trebui să vorbim aşa. Tu eşti soldat, vei pleca să vezi lumea.

— Doar pentru puţin timp. Apoi mă voi întoarce şi voi avea *bambini*. Şi *bufale1*, bineînţeles, adăugă repede.

— Şi dacă va trebui să lupţi?

— A, noi nu luptăm niciodată, replică el neglijent. Noi nu facem decât să mărşăluim şi să părem aprigi.

Se auziră bătăile unui ceas şi Livia se îndreptă grăbită spre plită.

— Acum uite ce-ai făcut! Este aproape ora prânzului şi eu m-am oprit din gătit. Tatăl meu o să mă omoare.

— Încă nu m-ai sărutat, preciză el.

— Şi nici nu o voi face, spuse ea, scoţând oalele din bufet. Dar, dacă vrei, te poţi întoarce mai târziu să bem o cafea împreună.[5]

Îşi pocni degetele încântat.

— Ştiam eu!

— Şi să nu-ţi vină idei năstruşnice, îl avertiză ea, altminteri chiar îţi voi trage un genunchi în *coglioni*. Am destulă experienţă.

— Bineînţeles. Drept cine mă iei? îşi termină băutura şi lăsă paharul lângă chiuvetă. Este un *limoncello* excelent, fiindcă veni vorba.

— Fără doar şi poate. Totul este bun aici.

— Văd, spuse el.

Mergând cu spatele spre uşă, îşi sărută vârfurile degetelor şi îi trimise un sărut. La scurt timp, ea observă că Pupetta încă îi purta chipiul.

Nu mult după prânz, Don Bernardo şi tatăl ei încheiară deliberările lor separate şi o mulţime de oameni se revărsă prin piaţa prăfuită înspre *osteria*. În câteva clipe, toate locurile se ocupară şi Livia începu să servească mâncarea.

Cele mai multe dintre ingredientele pe care le folosise proveneau de la micuţa fermă din spatele restaurantului. Era atât de

---

[5] Vite - (în limba italiană, în original)

mică, încât membrii familiei Pertini puteau să se strige dintr-un capăt în celălalt, dar bogăţia solului permitea cultivarea din belşug a legumelor, printre care roşii, dovlecei, varză roşie, vinete şi câteva specii unice în regiune, inclusiv *friarelli* amărui şi asfodel înmiresmat. Mai aveau un porc scund şi negru numit Garibaldi, care, în ciuda staturii sale pitice, îşi fecundase haremul de patru soţii mai grase cu o nemaipomenită sârguinţă; un măslin bătrân pe care şerpuiau două mlădiţe de viţă-de-vie, o găină sau două şi mândria şi bucuria familiei Pertini: Priscilla şi Pupetta, cele două bivoliţe care păşteau pe un petic de pajişte terasată, nu mai întinsă decât un teren de tenis. Laptele pe care îl dădeau era de un alb de porţelan şi, după ore întregi de muncă zilnică, se transforma în numai două sau trei bucăţi de mozzarella, fiecare dintre ele cântărind cam un kilogram – dar ce mozzarella: moale şi cu o vagă aromă de iarbă, ca şi respiraţia molcomă şi aburită a bivoliţelor.

La fel ca mozzarella, laptele de bivoliţă era transformat cu măiestrie în numeroase alte specialităţi. Ciliegini erau roşii mici, de forma cireşelor, folosite pentru salate, în timp ce *bocconcini* erau de forma unor picături care se înfăşurau în felii delicate de *prosciutto*. *treceia*, aluat împletit, se aşezau unduitor pe farfurii, fiind servite cu lămâi de Amalfi şi cu broccoli proaspăt. *Mozzarella affumicata* era uşor afumată şi cafenie, în timp ce *scarmoza* era afumată deasupra unui strat mocnit de coji de pecan, până când devenea închisă la culoare şi concentrată ca o ceaşcă de espresso tare. Dacă mai rămânea lapte, produceau chiar şi o brânză tare, *ricotta salata di bufala*, sărată şi cu gust uşor de fructe, perfectă pentru a fi rasă pe legumele coapte. Dar brânza pentru care familia Pertini era renumită era *burrata*, un săculeţ din cea mai bună şi mai proaspătă mozzarella umplută cu smântână groasă de bivoliţă şi înfăşurată în frunze de asfodel. Oamenii veneau tocmai din Napoli numai pentru a-i simţi gustul unic. Câteodată chiar se ofereau să cumpere câteva bucăţi pentru a le lua cu ei înapoi în oraş, dar, cum obişnuia să le spună Nino, ar fi fost un efort inutil: dacă asfodelul devenea cafeniu, ceea ce se întâmpla în numai câteva ore, brânza începea să îşi piardă aroma.

Afacerea mersese întotdeauna bine, nu în ultimul rând datorită poftei de mâncare a vecinilor familiei Pertini. Vizitatorii din oraş puteau veni şi pleca, însă sprijinul de nădejde al afacerii *osteriei* erau chiar sătenii. În fiecare zi, la vremea prânzului, fiecare dintre ei, de la

Don Bernardo, preotul, până la văduva Esmeralda, prostituata satului, se opreau din lucru şi se îndreptau agale spre terasa umbrită de vie a familiei Pertini, unde, pentru două ore, mâncau împărăteşte şi beau vin făcut din aceiaşi struguri care se coceau deasupra capetelor lor.

Localnicii de lângă Vezuviu spuneau câteodată că, dacă tot munceau sub permanenta ameninţare a anihilării, toate poftele lor erau pantagruelice – indiferent dacă era vorba de vin, mâncare sau dragoste. De asemenea, erau mult mai superstiţioşi decât alţi napolitani, a căror fire era într-adevăr extrem de superstiţioasă. Fiecare prânz începea cu o ofrandă dublă: o rugăciune înălţată la Ceruri de către preot şi o mică libaţie de vin vărsat pe pământ de către Ernesto, cel mai bătrân muncitor din sat, o recunoaştere tacită a faptului că aici, pe muntele Vezuviu, pământul de sub picioarele lor era cu mult mai ameninţător şi mai prezent în gândurile lor decât Cerul. Ca oricare alt sat de la poalele vulcanului, Fiscino era protejat de un cerc restrâns de altare, unele dintre ele cu statui ale Fecioarei, altele – cu mici efigii ale Sfântului Sebastián, care îi protejase încă de pe vremea când apăruseră primii oameni pe acel munte. Alţi napolitani puteau obiecta prin faptul că în acel caz nu făcuse o treabă prea bună, din moment ce existase o erupţie catastrofală recentă, în 1923, dar pentru vezuvieni, simplul fapt că erupţiile nu fuseseră mai frecvente era o dovadă a eficienţei sale remarcabile. Cu toate astea, nu erau nici pe departe dispuşi să renunţe la pariuri, doar ca precauţie, şi multe dintre aceste altare protectoare erau marcate cu un mic semn reprezentând un corn, un simbol mai vechi decât creştinismul prin părţile acelea.

În mod similar, era acceptat faptul că, dacă doctorii erau pricepuţi la anumite probleme medicale simple, cum ar fi o rană care necesită cusături, bolile mai complexe presupuneau intervenţia unei *maga* sau vindecătoare. Această *maga* îndeplinea multe dintre sarcinile unui farmacist, prescriind ierburi şi reţete pentru tratarea durerilor obişnuite, precum cele de dinţi sau răcelile, ca şi poţiuni care să ia facă pe femei să se îndrăgostească sau pe bărbaţi să rămână fideli. Pe muntele Vezuviu, puterile magice ale acestor *maghe* erau chiar mai răspândite decât în mod obişnuit, astfel încât o familie deţinea secretul vindecării negilor, în timp ce alta avea leacul pentru durerile de urechi, iar alta remediul pentru deochi. În sânul fiecărei familii existau speculaţii privitoare la cine va moşteni harul respectiv. În cazul familiei Pertini, problema se rezolvase deja de la sine. Atât Livia, cât şi

Marisa îşi ajutau mama în bucătărie, dar destul de repede devenise evident faptul că, în timp ce Livia moştenise talentul mamei ei la gătit, Marisa a preferat să născocească diferite reţete, folosind sângele unui cocoş tânăr, roua adunată în zorii zilei sărbătorii Sfântului Ion sau ierburi necunoscute, culese din pădurile întunecate de cedri care acopereau povârnişurile muntelui.

Livia nu îşi putea aminti cum învăţase să gătească. Agata începuse să o înveţe pe când era foarte mică, aducând o scară de lemn în bucătărie, aşa încât Livia să poată ajunge la plită. La doisprezece ani trecuse de la stadiul de ajutor în bucătărie la cel de bucătar-şef, pe când restaurantul era prea aglomerat, iar mama ei – bolnavă, o situaţie care începuse să se ivească din ce în ce mai des. Deja nu trebuia să se mai gândească îndelung la ceea ce avea de făcut, nici nu mai urma strict reţetele. Aşa cum despre matematicieni se spune că sunt capabili să rezolve ecuaţii complexe respectând anumite şabloane, sau despre muzicieni că pot improviza melodii dintr-o mulţime de game diferite, ea ştia din instinct cum să folosească ingredientele astfel încât să obţină cel mai bun rezultat. Când era întrebată cum a pregătit un anumit fel de mâncare sau cum se numea, ridica numai din umeri şi răspundea: *sfiziosa* – un cuvânt napolitan care nu are un echivalent exact în vocabularul obişnuit, dar care înseamnă aproximativ „ca naiba" sau „cum mi s-a năzărit". Clienţii restaurantului se obişnuiseră repede să nu mai întrebe, fiind pur şi simplu recunoscători pentru prezenţa unui asemenea talent precoce în mijlocul lor, chiar dacă stăpâna acestui talent avea ceva dintr-o *scassapalle*[6], posesoare a unui temperament vulcanic şi a unei limbi ascuţite.

În timpul mesei, Livia observă că Enzo se aşezase lângă un grup de alţi soldaţi şi că era de departe cel mai frumos dintre ei. Remarcă de asemenea că participantele la măreţul concurs de frumuseţe se aşezaseră în apropiere, aruncându-le soldaţilor priviri pline de subînţeles cu coada ochiului; ocheade care nu treceau neobservate de către tineri, care le răspundeau răsfăţându-se printr-un râs răguşit, de care fetele se prefăceau apoi a fi ofensate. Bineînţeles, cele trei surori Farelli flirtau mai mult decât oricare dintre ele. Livia suspină. I se părea puţin probabil ca Enzo să se întoarcă pentru acea cafea în cele

---

[6] Persoană deosebit de enervantă —(în limba italiană)

din urmă. Colomba, cea mai mare dintre surori, era evident hotărâtă să pună mâna pe el – sau mai degrabă să îşi pună boneta, o invenţie ridicolă acoperită cu fructe din sticlă şi pene. Asta era. Colomba îi pusese Liviei porecla *Stecchetto*, Scobitoarea, deoarece era atât de uscăţivă. Se mai împlinise puţin de la cea de-a şaisprezecea ei aniversare, dar nu ar fi putut dobândi niciodată formele Colombei.

Apoi îl văzu pe Enzo ridicându-se de la locul său şi venind spre ea. Ea se întoarse. El însă nu se opri şi, când trecu pe lângă ea, îi şopti:

— Am avut dreptate prima dată când te-am numit înger. Pentru că numai un înger ar putea să gătească aşa, cu siguranţă.

— Păstrează-ţi laudele pentru cine va câştiga concursul de frumuseţe! îi răspunse.

Dar se îmbujoră încântată fără să vrea şi, când o văzu pe Colomba Farelli aruncându-i priviri tăioase, se simţi bine să îi poată întoarce un zâmbet dulce.

Pe când servea platoul imens cu felii de caise în vin, care era în mod invariabil singurul *dolce*[7] al prânzului de sărbătoare, se petrecu ceva cu adevărat remarcabil. O ceartă izbucni între Colomba şi cele două surori ale ei, Mimi şi Gabriella. Şi nu o simplă ceartă: în câteva clipe, se trecu de la injurii şi ţipete la tras de păr şi zgârieturi, spre amuzamentul soldaţilor care le priveau. Fu nevoie de intervenţia lui Don Bernardo în persoană pentru a calma părţile aflate în conflict, ridicându-se şi lovind în masă cu o sticlă de vin goală, până când se făcu linişte.

— Este o ruşine! tună el. Şi, ca urmare a comportamentului vostru grosolan, nu voi acorda premiul nici uneia dintre voi.

— Şi cui îl veţi acorda? întrebă o voce din mulţime.

— Nimănui.

— Dar dacă nu îl veţi acorda nimănui, va fi baraj şi toate vor câştiga, sublinie vocea.

Logica de netăgăduit a acestuia stârni un murmur aprobator.

— Atunci îl voi acorda… Don Bernardo cercetă terasa cu privirea şi se opri asupra Liviei. Îl voi acorda cuiva care îl merită cu adevărat pentru că ne-a oferit tot acest festin.

„Oh, nu!", se gândi Livia. Să participe şi să nu câştige ar fi fost

---

[7] Desert - (în limba italiană, în original)

îndeajuns de rău, dar să nu participe şi să câştige deoarece preotul era furios pe surorile Farelli ar fi fost de-a dreptul umilitor. Cel puţin Colomba nu i-ar fi îngăduit să uite niciodată aşa ceva.

Acelaşi gând trebuie să-i fi trecut prin minte, ce-i drept, cam târziu, şi lui Don Bernardo, care tremura uşor sub privirea încruntată a Liviei.

— Hâm… ăăă… îngăimă el.

Enzo sări în picioare.

— Vrea să spună Pupetta! strigă el. Pupetta, bivoliţa-minune, care a dat laptele pentru extraordinara noastră *burrata*.

— Întocmai, răspunse Don Bernardo, uşurat. Vreau să spun Pupetta. Unde este?

Pupetta, auzindu-şi numele, îşi ridică privirea de la marginea terasei unde stătea şi se întreba dacă putea să-şi închipuie că este capră şi să înfulece chipiul soldatului.

— *Viva* Pupetta! ţipă cineva.

Urmă un strigăt general de aprobare şi oamenii începură să aplaude. Fetele Farelli îşi rearanjară bonetele şi reîncepură să cocheteze cu soldaţii. La urma urmei, nu era nicio ruşine să pierzi în favoarea unei bivolițe.

Capitolul 2

După prânz, se făcură auzite acordeoanele şi castanietele, ca întotdeauna într-o zi de sărbătoare. Cineva începu să fredoneze sunete joase, bătând ritmul într-un *tammurro*, o tobă din piele de capră de forma unei tamburine uriaşe, şi toată lumea, tineri şi bătrâni, începu să danseze. Copiii îşi însoţeau bunicii, fetiţele punându-şi picioarele pe pantofii bunicilor până când învăţau paşii; mamele îşi legănau copilaşii în poală, în timp ce soldaţii şi participantele la concursul de frumuseţe profitau de ocazia de a se făli unii în faţa celorlalţi, fetele cu mişcările lor unduitoare şi băieţii cu acrobaţiile lor.

— Vei dansa tarantela cu mine, Ocupata? o întrebă Enzo pe Livia, în timp ce ea tocmai trecea prin faţa lui cu o grămadă de vase murdare în braţe.

— Bineînţeles că nu. Oamenii vor bârfi. Oricum, nu îmi mai spune aşa. Mă cheamă Livia.

— Aşadar nu eşti Ocupată?

— Ştii bine că nu.

— Ei bine, spuse el pe un ton rezonabil, dacă nu eşti ocupată, ai

timp să iei loc şi să bei cafeaua aceea cu mine.

Ea zâmbi, se întoarse şi se aşeză.

— Îţi mulţumesc pentru că ai obţinut acel premiu pentru Pupetta!

— N-ai pentru ce. Precis a fost cea mai bună bivoliţă din concurs.

Sora mai mică a Liviei, Marisa, le servi două cești cu espresso, cu un zâmbet atotştiutor. După ce plecă, Enzo o fixă pe Livia cu ochii lui mari şi întunecaţi şi rosti pe un ton serios:

— Ce vrei să faci în viaţă, Livia?

Nimeni nu îi mai pusese o asemenea întrebare înainte. Luată prin surprindere – presupusese că vor vorbi despre lucruri fără importanţă răspunse:

— Am de ales?

— Orice fată poate alege, spuse el. Mai ales una atât de frumoasă ca tine. Cred că zeci de bărbaţi visează să fie aleşii tăi.

Fu mulţumită de compliment, dar alese să nu îi dea atenţie. Îi displăcuse întotdeauna felul în care Colomba Farelli zâmbea afectat şi chicotea ori de câte ori un bărbat îi dădea atenţie.

— Au fost câţiva, aprobă ea. Dar niciunul care să îmi placă. În orice caz, a avea şansa de a alege bărbatul cu care să te căsătoreşti nu este acelaşi lucru cu a fi în stare să alegi ce să faci în viaţă. Oricine ar fi alesul, ar trebui să îi ţin casa şi să gătesc pentru el.

— Atunci trebuie să fii sigură că te măriţi cu un bărbat care te iubeşte, remarcă el.

— Da, spuse ea nesigură. Nu prea era ceea ce intenţionase ea să spună. Încercă să-i explice. Sunt obişnuită să gătesc pentru multă lume aici, la restaurant. Va fi foarte diferit când mă voi mărita.

— Aha! exclamă el. Acum îmi dau seama de ce ai fost atât de nepoliticoasă cu mine adineauri. Nu vrei să te căsătoreşti pentru că asta ar însemna să pleci de aici.

— Poate, zise ea ridicând din umeri, uimită că o înţelesese atât de repede.

— Şi eu sunt exact la fel, murmură el, aplecându-se spre ea. Doar că din cu totul alt motiv. Nu vreau să mă căsătoresc pentru că *vreau* să plec de aici şi, dacă mă însor, ar trebui să părăsesc armata şi să stau acasă cu nevasta mea, ca şi fratele meu mai mare, Ricardo.

— Foarte romantic, spuse ea, râzând. De-abia ne cunoaştem şi

deja ne mărturisim că nu vrem să ne căsătorim.

Clătină din cap.

— Spun că sunt la fel de surprins ca şi tine. Nu căutam pe cineva, ilar, când întâlneşti persoana potrivită, trebuie să profiţi de ocazie cât ai timp. Se întinse şi îi luă mâna într-a lui. Eşti cea mai frumoasă fată pe care am cunoscut-o, Livia!

Era genul de replică pe care, dacă ar fi fost dată de către unul dintre tinerii pe care îi servea de regulă în *osteria*, ar fi anulat-o cu un comentariu batjocoritor. Dar acum simţea un val de căldură ridicându-i-se de la gât spre urechi.

— Te-am făcut să roşeşti! spuse el încântat. Este un semn bun. Ştii ce se spune: dacă poţi face o fată să roşească, să râdă sau să plângă, o poţi face să…

— Ştiu şi eu zicala asta, îl întrerupse ea. Şi nu trebuie să fie obscenă!

Dar, chiar când spunea asta, îşi închipui că erau împreună în pat şi roşi din nou.

— Aşteaptă aici, rosti el, sărind de pe scaun. Îţi voi cumpăra o panglică de la Alberto Spenza. Se îndreptă spre locul în care un tânăr rotofei pierdea vremea cu soldaţii. Îl văzu pe Enzo oferindu-i o monedă. Băiatul grăsuţ se uită rapid spre Livia şi apoi îşi descheie vesta şi lăsă să se vadă o duzină de panglici galbene şi roşii. „Te rog, lasă-l pe Enzo să îmi aleagă una roşie, îşi spuse ea, pentru că roşul dă bine în părul meu”; şi se dovedi absurd de mulţumită când îl zări venind spre ea prin piaţă cu o panglică lungă şi roşie atârnându-i printre degete.

— Pentru tine, spuse el, dăruindu-i-o cu o plecăciune, un salut şi un pocnet din călcâie, toate dintr-odată.

În acel moment, Pupetta mugi cu jale de pe pajiştea ei din spatele casei.

— Mulţumesc, îi răspunse Livia, luând panglica şi legându-şi-o în păr. Dar acum mi-e teamă că sunt din nou ocupată.

El se încruntă, observându-i expresia feţei, apoi privi cu grijă în spatele ei.

— Ciudat, Ocupata. Încă arăţi ca Livia.

— Trebuie să le mulg pe Pupetta şi pe Priscilla, îi explică ea.

— Atunci vin să te ajut, se oferi el, ridicându-se în acelaşi timp în picioare.

— Nu-ţi face cine ştie ce idei, îl avertiză ea. Doar pentru că mi-ai cumpărat o panglică nu înseamnă că am să te şi sărut.

— Pe onoarea mea de soldat, promit că n-o să încerc nimic!

— Hmm, făcu ea.

Nu fu surprinsă când, rămaşi singuri în hambar, el încercă să o sărute. Dar, cum mai degrabă spera ca el să o facă, îi permise să o îmbrăţişeze scurt şi chiar să îi atingă limba cu a lui, făcând-o să îşi piardă răsuflarea de plăcere, înainte de a-l împinge hotărâtă şi să îi spună:

— Trebuie să terminăm cu mulsul.

— Şi sunt exact bărbatul potrivit pentru asta, replică el, trăgând un scăunel pentru muls. Arată-mi ce să fac!

Amândoi aveau respiraţia întretăiată.

Ea ridică o găleată şi un alt scaun şi se aşeză lângă Priscilla, care era mai puţin răbdătoare decât Pupetta şi căreia îi plăcea să fie mulsă prima.

— Nu ai mai făcut asta niciodată, nu-i aşa?

— Nu, îi răspunse el apropiindu-se. Îşi sprijini capul de coastele bivoliţei, profitând de ocazie pentru a admira profilul Liviei de la câţiva centimetri. Dar am mâini dibace.

Ea chicoti.

— Poftim atunci, maestre! Să vedem dacă poţi să o mulgi!

Atinse într-o doară ugerul Priscillei şi strânse.

— Nu aşa, îi spuse ea. Ar trebui să o mulgi, nu să o mângâi.

El îi zâmbi.

— Nu ştiu cum se face niciuna din treburile astea.

— Mă bucur să aud asta, chiar dacă nu te cred absolut deloc. Toţi soldaţii au o mulţime de fete, sunt renumiţi pentru asta.

— Nu este adevărat, protestă el. Apoi, observând că ea nu îi intra în joc, adăugă: Mă rog, e poate numai în parte adevărat.

Îşi aşeză mâinile peste ale lui şi îi arătă cum se face:

— Uite aşa! îi explică. Strângi, tragi şi răsucești… apoi îi dai drumul.

Se auzi un „plici!” când un jet subţire de lapte stropi fundul găleţii.

Aroma bogată şi curată a acestuia le ajunse la nări.

— Deci, nu prea seamănă cu felul în care femeilor le place să li se mângâie sânii, nu? se întrebă el cu voce tare în timp ce mulgea, cu o

expresie nevinovată pe chip.

— Nu îţi voi răspunde, îi spuse. Fii atent sau vei răsturna găleata!

Capetele lor erau foarte apropiate şi apăsarea mâinilor ei peste ale lui, strângând şi eliberând alternativ, era destul de plăcută. Îşi întoarse capul pentru a-i privi profilul încă o dată. Cum ea avea părul dat pe spate şi prins cu panglica roşie, putu să îşi dea seama unde părul îi devenea mai moale şi mai închis la culoare în jurul urechilor, devenind puf pe măsură ce se apropia de piele, fin ca o caisă. Din impuls, se aplecă în faţă şi o sărută pe obraz. Ea îşi întoarse faţa către el, cu buzele întredeschise şi cu ochii strălucind.

În acea zi, biata Priscilla nu fu mulsă prea bine, în ciuda faptului că trecu printr-una dintre cele mai lungi şedinţe de muls din existenţa ei.

Capitolul 3

Se întâmplă ceva fără precedent: Livia arse ceapa. Şi nu orice ceapă, ci pe cea din renumitul ei *sugo genovese*[8], un sos nemaipomenit din ceapă călită, supă de vită, ţelină şi pătrunjel tocat, care, împreună cu *pummarola*[9] şi *răgù*[10], forma sfânta treime a sosurilor napolitane pentru paste. Pentru a prepara un adevărat sos *genovese*, ceapa trebuia călită timp de aproape cinci ore, la foc mic, amestecând din când în când pentru a nu se lipi pe fundul tigăii şi adăugând apă ori de câte ori părea că se usucă. Ceapa este o legumă remarcabilă, de vreme ce, gătită astfel, îşi pierde aproape complet gustul obişnuit şi devine un gem foarte dulce şi aromat; totuşi, dacă se întâmplă ca fie şi numai o singură bucăţică să se ardă în timpul pregătirii, gustul ei înţepător se va răspândi în tot sosul.

Livia nu mai arsese ceapa din sosul ei *genovese* de pe vremea când era un copil, dar astăzi toţi clienţii restaurantului rămăseseră cu un gust vag amărui în gură după ce mâncaseră pastele. Schimbau priviri între ei, dar nimeni nu spunea nimic.

— Cum a fost mâncarea? întreba Livia, ieşind să strângă farfuriile murdare.

Nu aştepta vreun răspuns, ci începea să strângă într-un teanc

---

[8] Sos genovez – (în limba italiană, în original)

[9] Specie de roşie – (în limba italiană, în original)

[10] Sos din morcovi şi alte legume de sezon – (în limba italiană, în original)

vasele pe braţ.

— Livia, o strigă cu blândeţe un bătrân fermier pe nume Giuseppe, nu am luat încă masa.

— Nu? Părea surprinsă. Oh, aşa este. Aduc imediat mâncarea.

Se întoarse în bucătărie.

După zece minute, cineva îl opri pe tatăl Liviei pe când acesta mai aducea vin.

— Nino, ce se întâmplă cu Livia? Se poartă foarte ciudat. Pastele nu sunt bune deloc. Şi încă nu a adus *secondo*[11].

Nino oftă.

— Mă duc să îi spun vreo două.

Intră în bucătărie şi o găsi pe Livia privind îndelung pe fereastră şi amestecând absentă într-o oală de pe plită.

— Livia, te simţi bine?

— Hm? Da, sigur.

El aruncă o privire în oală.

— Nu ştiam că trebuie să amesteci apa fiartă înainte de a te apuca să găteşti.

— Ce? Oh, desigur. Păi, fierb un ou. Numai că am uitat să pun oul.

Nino se lovi peste frunte.

— Capul tău este fiert, dacă mă întrebi pe mine. Sunt oameni afară care îşi aşteaptă mâncarea.

Dintr-odată, observă că părul ei, legat la spate cu o panglică roşie pe care nu o mai văzuse înainte, mirosea a rozmarin şi că un trandafir sălbatic i se ivea de după ureche.

— Aştepţi să se întoarcă băiatul ăla? întrebă el pe un ton sever.

Livia roşi.

— Bineînţeles că nu.

— Livia, îi răspunse el blând, este un soldat. Probabil nu se va mai întoarce niciodată. Şi dacă vine, ce se va întâmpla când va fi încartiruit undeva departe de aici?

— Oriunde s-ar duce, răspunse ea, se va întoarce până la urmă.

Nino ridică o sprânceană.

— Aşadar ai gânduri serioase în legătură cu el?

---

[11] Felul al doilea - (în limba italiană, în original)

— Poate.

O privi dus pe gânduri pentru un moment.

— Eu cred, murmură, că atunci când se va întoarce acest flăcău, ar fi bine să vorbesc chiar eu câte ceva cu el.

A doua zi, când Enzo se întoarse în Fiscino, înaintând cu greu prin soare tocmai de la Torre del Greco, fu uşor tulburat să afle, în primul rând, că trebuia să poarte o discuţie cu Nino înainte de a o vedea pe Livia şi, în al doilea rând, că discuţia urma să aibă loc pe câmp, unde Nino supraveghea întâlnirea Priscillei cu taurul unui alt fermier.

— Vino, băiete, poţi să mă ajuţi! spuse Nino, înnodând laţul taurului în jurul propriei încheieturi şi conducându-l.

Enzo îl urmă la o distanţă pe care o considera sigură. Crezuse că Pupetta şi Priscilla erau uriaşe, dar păreau chiar zvelte în comparaţie cu taurul, al cărui greabăn lat şi musculos era acoperit cu un păr miţos ca o coamă de leu, şi a cărui frunte aducea nici mai mult, nici mai puţin decât cu o piatră masivă, încoronată cu două sulițe înspăimântătoare.

Nino lovi vârtos muşchiul curbat de pe ceafa taurului, aprobator.

— ÎI cheamă Dinamită, îi spuse lui Enzo. Cea mai grozavă spermă de taur din această parte a Casertei.

Enzo dădu din cap cu un aer gânditor, încercând să lase impresia de cunoscător în ale seminţei bovine. Îi fusese destul de greu să îşi croiască drum printre grămezile întinse de bălegar fără să îşi împestriţeze uniforma.

Nino conduse taurul pe câmp, apoi strigă la Enzo să închidă poarta. Dinamită se repezi înainte, surprinzător de graţios pe picioarele sale, apoi deschise botul şi mugi, determinându-l pe Enzo să se uite împrejur cu teamă, zgomotul puternic găsindu-şi ecou în pădurile din preajma lor.

— Le-a adulmecat, rosti Nino satisfăcut. Asta-i bine.

— Cât de des faceţi asta? întrebă Enzo, nerăbdător să facă impresie bună.

Nino îi aruncă o privire mirată.

— În fiecare an, firește. Femelele nu dau lapte dacă nu au viţei.

Niciodată până atunci nu îi trecuse prin cap lui Enzo că producţia de lapte era în directă legătură cu viţeii.

— Şi ce se întâmplă cu viţeii? întrebă el.

— Îi mâncăm, răspunse direct Nino. Îi mâncăm înainte chiar de a fi gustat iarba. Le tai gâtul şi le vărs sângele eu însumi, în hambar. Sunt mai fragezi aşa. Bun, se arătă interesat.

Enzo privi, puţin intimidat, cum interesul lui Dinamită se manifesta prea evident sub burta păroasă a animalului. Cu un alt muget puternic, taurul se sprijini de spatele Priscillei, lovindu-i picioarele din spate cu vâna sa enormă, până când reuşi, mai mult din greşeală decât cu judecată, să pătrundă în ea. Priscilla fornăi şi îşi plecă uşor capul să rumege iarbă.

În acest timp, Nino îşi îndreptă atenţia asupra lui Enzo.

— Aşadar, tu eşti flăcăul care i-a sucit minţile Liviei, comentă el.

— Da, domnule, răspunse Enzo, simţindu-şi inima mai uşoară la această confirmare a faptului că Liviei chiar îi păsa de el.

— Te vei căsători cu ea?

— Păi, bâigui Enzo, de-abia am întâlnit-o. Dar sper că da. Presupunând că mă va accepta, desigur, şi că îmi veţi da consimţământul.

Nino îl scrută şiret cu privirea pe tânăr.

— Probabil crezi că doar la asta se reduce o căsnicie, îi spuse, arătând cu degetul spre mişcările rapide şi unduitoare ale picioarelor din spate ale lui Dinamită.

— Oh, nu, domnule!

— Ba sigur că da. Orice băiat gândeşte aşa, la vârsta ta. Dar priveşte ce se întâmplă.

Copitele lui Dinamită îi zgâriau coastele Priscillei. Apoi, după un alt răget puternic, care izgoni toate păsările din copaci, fesele lui se cutremurară şi taurul alunecă de pe ea. Câteva secunde mai târziu, amândouă animalele păşteau mulţumite pe pajiştea grasă şi umedă, vâna lui Dinamită atârnând pe iarbă.

— Nu durează mult, nu-i aşa? cugetă Nino. Cam stupid motivul pentru a te căsători, zău aşa, dacă stai să te gândeşti. Dacă numai asta cauţi, ai face mai bine să o vizitezi pe văduva Esmeralda.

— Nu este deloc ceea ce caut eu, replică Enzo, care, împreună cu prietenii săi, o vizitase deja pe văduva Esmeralda de câteva ori. O iubesc.

— Cât despre zestre, nici nu te gândi la ea. Sunt doar un fermier sărac care ţine şi un mic birt de ţară.

Enzo se scărpină în cap.

— Nimic ca zestre?

— Ei bine, poate numai una simbolică. Să spunem o sută de lire.

— Ce-aţi spune de două sute? propuse Enzo, încercând disperat să negocieze.

— Parcă ai spus că o iubeşti, veni răspunsul lui Nino.

— Oh, dar o iubesc! Numai că…

— Păi, dacă este vorba despre dragoste, ce-au a face banii? tună Nino războinic.

— Nu au, îl asigură Enzo. Ăă… o sută de lire sunt de ajuns.

Nino îl observă cu nerăbdare pe tânăr. Era chipeş, într-adevăr, dar talentele sale de negociator erau inexistente. Aici, la ţară, unde până şi stabilirea preţului unei găini putea dura toată ziua, asemenea lucruri erau importante. Bănui că Livia ar putea deveni cocoşul în această relaţie. Cu toate astea, îşi cunoştea destul de bine fiica încât să îşi dea seama că nu avea rost să încerce să o facă să se răzgândească.

— Trebuie să mă mai gândesc, spuse stând la îndoială. Şi dacă îţi trece vreodată prin cap să o dezonorezi înainte de ziua nunţii, adăugase, privindu-l adânc în ochi, aminteşte-ţi numai ce se întâmplă cu viţeii!

Enzo şi Livia îşi petrecură după-amiaza împreună şi, în acea seară, primii clienţi ai *osteriei* fură încântaţi să audă notele unui cântec venind dinspre bucătărie.

Livia era atât de fericită, încât de-abia îşi dădea seama ce gătea. Dar toată lumea remarcă faptul că prăjitura ei cu lămâie era mai dulce decât de obicei, în timp ce mozzarella cu ardei copţi la tavă era un triumf. Evident, Livia mâncă nepăsătoare toată prăjitura cu brânză menită să îi servească drept desert, stând în bucătărie şi visând cu ochii deschişi la Enzo, însă, aşa cum căzură de acord toţi clienţii mai târziu, merita totul fie şi numai să o vezi atât de fericită, fără a mai pomeni despre evitarea riscului de a mai arde ceapa.

Capitolul 4

Eticheta satului Fiscino era, în egală măsură, foarte liberală şi foarte strictă. Odată cu logodna oficială, era complet acceptat că Livia şi Enzo se vor strecura în hambar pentru a se hârjoni în fân, sărutându-se şi dedându-se la nebunii. Era de aşteptat, de asemenea, ca amândoi să fie virgini în noaptea nunţii. Orice, între aceste limite, era o zonă cenuşie.

Unul dintre multele avantaje ale acestui aranjament probat şi

verificat era că îl obliga pe tânăr să fie cu mult mai inventiv decât dacă ar fi putut să facă dragoste în modul obişnuit şi apoi să adoarmă. Enzo descoperi curând că, sub aparenţa practică a Liviei, era extrem de pasională.

— Acum, fii atent! îi spuse ea prima dată când merseră în hambar. Să lămurim ceva. Am venit aici pentru că nu vreau ca sora mea să îşi dea ochii peste cap şi să chicotească de fiecare dată când ne vede împreună, şi nu ca să îmi bagi limba pe gât. Şi ţi-aş mulţumi dacă ţi-ai ţine mâinile acasă.

— Aşadar, fără limbă şi fără mâini, aprobă el. Sunt şi alte părţi ale corpului pe care le-ai dori amputate? Poate picioarele?

— Picioarele tale sunt acceptate, spuse ea, atâta timp cât nu încerci să mă pipăi cu ele.

— Nu prea este cu putinţă, sublinie el, de vreme ce, dacă aş face aşa ceva aş cădea.

— Bun. Atunci, rămâne stabilit.

Enzo suspină. Oricât de mult ar fi iubit-o pe Livia, convieţuirea cu familia Pertini părea să fie o lungă negociere din care el ieşea întotdeauna în dezavantaj.

— Te pot săruta acum?

— Dacă vrei…

Se cuibări în braţele lui, iar el îşi lipi buzele de ale ei. Ea oftă şi, după câteva momente, el îi simţi limba printre buze.

Îndrăznind mai mult, îşi puse mâinile pe spatele ei, apoi le lăsă să-i alunece spre talie. Livia tremură, dar lui i se păru că era un tremur de plăcere, mai degrabă decât unul de dezaprobare. Începu să o sărute în jos, pe gât, şi, când ea suspină încântată, crezu că poate continua şi pe sâni. Spre urnirea lui, şi aceştia păreau dornici de a fi mângâiaţi. După câteva minute în care el îi sărută şi îi strânse prin rochie, ea deveni în mod evident nerăbdătoare să scape de material, aşa că el îi trase rochia de pe umeri, înainte de a merge mai departe.

— Parcă ai spus fără mâini! murmură el, concentrându-şi atenţia asupra sfârcurilor ei micuţe şi minunate.

— Păi, da, dar asta era înainte să îmi dau seama cât de frumos este, replică ea, înfiorându-se la atingerea plăcută a dinţilor lui. La Pupetta pare întotdeauna ceva mai degrabă plictisitor, dar chiar nu este plictisitor deloc!

Livia se simţi într-adevăr foarte bine în culcuşul din hambar şi,

cu cât se apropia ziua să se mărite, devenea din ce în ce mai sigură că avea să-i placă această latură a căsniciei. Între timp, ei şi lui Enzo nu le era permis să se sărute în public, şi, când dansau tarantela la *vreo festa*[12], trebuia să ţină fiecare de un capăt al unei batiste, astfel încât mâinile lor să nu se atingă. Livia găsea acest lucru oarecum amuzant, de vreme ce batista mare şi albastră a lui Enzo fusese de asemenea folosită, inevitabil, în timpul câtorva dintre întâlnirile lor mai entuziaste din hambar.

Cu două săptămâni înainte de nuntă, Enzo o duse în Napoli pentru a-i cunoaşte familia. Ea nu îşi imaginase exact din descrierile lui cât erau de săraci sau în ce condiţii moderne trăiau, dormind câte trei sau chiar patru în acelaşi pat, într-un apartament mic de trei camere de la periferia unui vechi cartier. Dar era îndrăgostită şi hotărâtă să profite de ce era mai bun din noua ei viaţă.

Mama lui Enzo, Quartilla, era o napolitană neaoşă, cu privirea pătrunzătoare şi vicleană. Prima dată când se întâlniră, o rugă pe Livia să o ajute la prepararea unui *sugo*, un sos de roşii, în timp ce stăteau de vorbă. Bineînţeles, în realitate nu avea nevoie de ajutor, dar i se spusese că această fată de la ţară era pricepută în bucătărie şi voia să verifice dacă era adevărat.

— Serveşte-te cu tot ce ai nevoie, îi spuse ea şi se apucă să cureţe nişte *fagioli*[13].

Aşadar, Livia găti, iar Quartilla o urmări aşa cum o şopârlă păndeşte o muscă.

Livia ar fi putut să gătească un *sugo* legată la ochi – doar îl pregătise în fiecare zi ani întregi. Singura problemă era că existau tot atâtea tipuri de *sugo* câte zile sunt în timpul unei luni. Exista felul zilnic, care putea însemna nici mai mult, nici mai puţin decât o mână de roşii coapte, înţepate cu vârful unui cuţit pentru a-şi lăsa zeamă, apoi călite repede în ulei. Exista varianta clasică, la care roşiile erau înăbuşite la foc mic, împreună cu puţin usturoi şi ceapă, până când deveneau un amestec gros şi cărnos. Mai exista o versiune mai bogată, pentru care se fierbeau bucăţi de carne timp de câteva ore ca să li se lase toată aroma, şi aşa mai departe, până la *ragù di guardiaporte*,

---

[12] Sărbătoare - (în limba italiană, în original)
[13] Fasole - (în limba italiană, în original)

sosul pazniculuI, numit astfel întrucât cineva trebuia să îl supravegheze întreaga zi, stropindu-l cu apă pentru a nu lăsa chiftelele din came amestecată cu pătrunjel, usturoi şi brânză să se usuce.

Livia ştia că, orice reţetă ar fi ales acum, ar fi fost considerată de mama lui Enzo drept o dovadă a caracterului ei. Respinse rapid versiunea bogată – ar fi arătat extravagant. Versiunea clasică, pe de altă parte, ar fi lăsat impresia că nu s-ar fi concentrat îndeajuns, în timp ce aceea mai simplă, în ciuda faptului că era preferata ei, ar fi părut că nu era pregătită să facă cine ştie ce efort. Aşa că decise să îşi urmeze instinctul.

— Aveţi anşoa? întrebă ea.

Mama lui Enzo arăta de parcă ar fi fost gata să explodeze.

— Anşoa?!

În Napoli, anşoa erau adăugate la roşii numai dacă pregăteai un*putea nesca*, un sos asociat în mod tradiţional cu prostituatele.

— Da, vă rog. Dacă aveţi, rosti Livia cu sfială.

Quartilla păru că mai vrea să spună ceva, dar ridică din umeri şi smulse un borcănaş cu anşoa de pe bufet.

Sosul pe care îl pregăti Livia nu fu *puteanesca*, dar se dovedi a fi la fel de tare şi iute ca şi acesta. Se dovedi, de asemenea, remarcabil de uşor, o sărbătoare a aromelor ingredientelor sale principale. Ea răsturnă borcanul cu anşoa în suc propriu într-o oală şi adăugă trei căţei de usturoi pisaţi şi o lingură umplută generos cu bucăţele de ardei iute. Când anşoa şi usturoiul se topiră într-o pastă, adăugă din belşug roşii date prin strecurătoare, pe care le amestecase cu puţin oţet. Amestecul devenea vâscos, fiert la foc mic, răspândind picături mici de sos roşu în aer, asemenea unui horn plin cu lavă. După trei minute, Livia mai aruncă în sos câteva frunze fărâmiţate de busuioc.

— Gata, l-am terminat!

Într-o clipită, Quartilla ajunse lângă oală şi vârî o lingură în sos pentru a gusta. Pentru un moment foarte scurt, în ochii ei se citi surprinderea. Apoi îşi reveni şi se dădu în spectacol, plescăind din buze, gânditoare, în timp ce îşi cântărea verdictul.

— Ei bine, spuse într-un final, răuvoitoare, este un pic prea iute – trebuie să fie puţin îndulcit. Destui bărbaţi ar spune că este chiar gustos dacă tu crezi asta despre bărbaţi, că pot înlocui cu uşurinţă hrana bună şi sănătoasă cu ardeiul şi aromele tari, mai ales dacă arată frumos pe farfurie. Dar merge.

„Şi tu eşti o vrăjitoare bătrână!” îşi spuse Livia. Quartilla probabil că îi citi gândurile, pentru că adăugă:

— Şi, fetiţo, dacă nu îl faci fericit pe Enzo al meu, te voi lua pe genunchi şi te voi bate cu lingura aia de lemn cu mâna mea!

Livia îşi dădu seama că viaţa în Napoli avea să fie foarte diferită de cea de la ţară. Remarcă, de asemenea că, ori de câte ori ieşeau împreună pentru *passeggiata*, plimbarea de seară pe Via Roma, care era un ritual pentru toate cuplurile de logodnici, Enzo părea să se bucure foarte mult de privirile admirative pe care le primea în uniforma sa, în timp ce, de câte ori o privire sau un zâmbet se îndrepta spre Livia, devenea nefericit şi o zorea înainte.

În noaptea nunţii, Livia se îmbrăcă în verde şi un văl îi acoperi faţa tot drumul spre biserică, pentru ca duhurile rele să nu îi observe fericirea. În acelaşi timp, Enzo purtă o bucată de fier în buzunar, ca să îl ferească de deochi. Familiile lor îi însoţiră, cei mici alergând de-a lungul drumului şi prinzând migdalele zaharisite care erau aruncate în aer. Urmă o petrecere mare, pentru care Livia gătise toate felurile tradiţionale. Fiecare dintre ele avea o semnificaţie simbolică sau superstiţioasă. Migdalele zaharisite însemnau că în viaţa lor avea să fie şi amărăciune, şi dulceaţă. Supa de cicoare cu perişoare, cu care debutase petrecerea, simboliza alăturarea ingredientelor complementare. Până şi produsele de patiserie, împletituri din aluat copt trecute prin zahăr, erau menite să asigure fertilitatea. Perechea fericită fusese felicitată de familii cu urarea *Per cent’anni*[14], iar Enzo trebui să anunţe oficial că Livia nu mai era fiica tatălui ei, devenind soţia sa. Urmaseră uralele de *Baci*! *Baci*! *Baci*![15] pentru a-i încuraja să se sărute în public pentru prima dată, ceea ce au şi făcut în ropot de aplauze.

„Sunt doamna Pertini acum”, se gândi Livia – fiindcă în Italia femeia îşi păstrează numele de familie al tatălui după căsătorie, schimbarea statutului ei fiind în schimb indicată de faptul că nu mai este numită *signorina*[16].

Obiceiul era ca, atunci când mergeau la culcare, invitaţii să intre în dormitor alături de ei şi să lase cadouri peste tot prin cameră – în

---

[14] Pentru o sută de ani! — (în limba italiană, în original)
[15] Săruturi! Săruturi! Săruturi! — (în limba italiană, în original)
[16] Domnişoară – (în limba italiană, în original)

cea mai mare parte bani, dar şi haine, porţelanuri şi dulciuri –, astfel încât, atunci când în sfârşit erau lăsaţi singuri, după comentariile deşănţate ale oaspeţilor care îşi luau rămas-bun, mai întâi trebuiau să strângă toate monedele şi migdalele zaharisite de pe pat. De fapt, comentariile deşănţate o făcuseră pe Livia mai degrabă timidă şi îi părea bine că avuseseră ocazia acelor hârjoneli în hambar care să-i dea încredere. Dar se bucura şi pentru că nu merseseră mai departe de atât: dimineaţa, după cum cerea obiceiul napolitanilor, ea trebuia să îi ducă aşternuturile soacrei sale pentru a le spăla, aşa încât, în cazul în care Quartilla voia, putea să se convingă că Livia fusese virgină. Quartilla îi dădu numai un ghiont în coaste şi comentă hâtru:

— Se va spăla mult mai mult de acum înainte, sper. Vreau un nepot.

Livia roşi.

— Este destul timp şi pentru asta.

— Nu va mai fi mult, cel puţin nu luna asta. Enzo se întoarce la garnizoană săptămâna viitoare.

— Săptămâna viitoare?

Livia nu ştiuse că luna lor de miere avea să fie atât de scurtă. Dar Enzo o asigură că se va întoarce acasă după două săptămâni, şi două săptămâni nu însemnau o aşteptare prea lungă.

Totuşi, când se întoarse acasă de la garnizoană, ceva părea să îl îngrijoreze. O tot întreba pe cine văzuse, ce făcuse şi pe care dintre prietenii lui îi întâlnise când se dusese în piaţă după cumpărături.

În ziua următoare, Quartilla anunţă că, de atunci înainte, una dintre fiicele ei va merge la cumpărături cu ea.

— Dar de ce? întrebă Livia, îngrozită.

Acum, când nu mai gătea pentru toţi clienţii *osteriei*, mersul la piaţă fusese singura plăcere adevărată pe care o avusese cât timp Enzo fusese plecat.

— Oamenii au început să vorbească. Se pare că eşti mult prea prietenoasă.

Livia încercă să-şi amintească. Fusese politicoasă, desigur, şi probabil că le zâmbise vânzătorilor, de vreme ce ea însăşi era aşa de fericită. Dar nu flirtase deloc, de asta era absolut sigură.

Protestă, dar Quartilla spuse numai:

— Este altfel la oraş. Pe de altă parte, eşti nevasta lui Enzo şi asta este dorinţa lui.

Livia acceptă inevitabilul şi aşteptă încă o săptămână până la următoarea întoarcere a lui Enzo. Dar nici de data aceasta nu se întâmplase altfel – fusese din nou interogată în legătură cu persoanele pe care le văzuse, ce făcuse, dacă ieşise şi, dacă da, cum fusese îmbrăcată.

— Enzo, ţipă ea, este ridicol! M-am măritat cu tine pentru că pe tine te-am ales, nu pe altcineva. Ce te face să crezi că m-aş uita la alt bărbat?

El refuză să răspundă până când ea îl făcu în sfârşit să izbucnească:

— Dacă eu te-am sedus, răspunse el posac, asta înseamnă că şi altcineva poate să o facă!

Ea râse, cu toate că presupunerea că fusese mai degrabă alegerea lui decât a amândurora, în egală măsură, aceea de a fi împreună o făcu să se crucească.

— Nu fi nebun! De tine m-am îndrăgostit şi nu mai este nimeni ca tine în tot Napoli!

El zâmbi şi păru mai fericit.

— Da, este adevărat, nu-i aşa? apoi trăsăturile i se întunecară din nou. Dar cea mai mare parte a timpului nu sunt aici.

— Păi, îi răspunse ea, dacă într-adevăr eşti îngrijorat că m-aş plictisi cât timp eşti plecat, cred că am găsit răspunsul. O să mă angajez la restaurant, ca bucătar.

Enzo se îngrozi.

— Tu să munceşti într-un restaurant? Doamne fereşte!

— De ce nu? Cele mai multe dintre surorile tale lucrează.

— Da, dar în fabrică. Liniile sunt separate – bărbaţii muncesc pe o latură, femeile în cealaltă, şi toţi se supraveghează între ei pentru ca nimic să nu se întâmple. Pe când într-un restaurant, orice se poate întâmpla!

Se enervase la culme, dar se gândi că trebuie să fie foarte atentă în rezolvarea acestei probleme.

— Crede-mă, îi spuse, sunt în stare să îmi păzesc şi singură onoarea. Nu sunt asemenea celorlalte fete, care zâmbesc prosteşte şi cochetează, aruncând ocheade oricărui bărbat care le zâmbeşte.

După o clipă, el dădu din cap aprobator.

— Ăsta este unul dintre motivele pentru care te-am plăcut încă de la început. Nu aş fi putut să mă însor niciodată cu una dintre fetele

care şi-au arătat nurii în concursul de frumuseţe.

Din nou, Livia simţi o împunsătură de mânie – nu pentru că ar fi avut o părere prea bună despre participantele la concursuri de frumuseţe, ci pentru că i se părea că aici se aplicau standarde duble. Dar se mulţumi prin a spune:

— Uite ce îţi propun: dacă aş face cumpărăturile în piaţă, dar aş lua-o pe sora ta cu mine? Atunci toată lumea ar fi mulţumită.

Enzo fu de acord că aceasta era o idee bună, iar Livia decise să lase problema lucrului într-un restaurant pentru altă ocazie. Fusese prima lor ceartă şi ea voia să se gândească bine înainte de a-şi da seama cum să continue.

Totuşi, gândindu-se mai bine, hotărî că nu fusese într-adevăr mare scofală. Acest târg încheiat de Enzo cu siguranţă nu era neobişnuit printre bărbaţii din Napoli, şi simţi că priceperea ei în a controla situaţia fusese de bun augur pentru tihna vieţii lor împreună. Lucrurile ar fi trebuit să se îmbunătăţească odată ce ar fi părăsit armata, după cum promisese să facă până la sfârşitul anului.

Aşadar, una peste alta, toate se rezolvară satisfăcător, şi până şi Quartilla se dovedea a nu fi chiar atât de scorpie când ajungeai să o cunoşti, bineînţeles, în afară de pretenţiile neîncetate pentru un nepot, ceea ce s-ar fi întâmplat oricum destul de curând dacă Livia şi Enzo ar fi continuat să facă dragoste atât de des precum obişnuiau. Chiar dacă Livia simţea câteodată lipsa agitaţiei de a găti pentru o mulţime de oameni deodată, era fericită, şi probabil că viaţa ei ar fi urmat cam acelaşi curs ca şi cea a Quartillei sau a propriei mame dacă nu ar fi urmat o serie de evenimente, care se dovediră a fi chiar mai dezastruoase decât erupţia unui vulcan.

PARTEA A DOUA

Februarie 1944

„… Oricum, principalul efort trebuie direcţionat împotriva rezervelor păstrate de fermieri şi de comercianţii de pe piaţa neagră. Această problemă a fost discutată îndelung, dar, cu excepţia câtorva intervenţii sporadice în diferite provincii, nicio acţiune generală energică nu a fost întreprinsă cu adevărat. Această chestiune a devenit acum o problemă de forţă majoră”.

Memorandum, *Cartierul General* AMGOT[17].

15 octombrie 1943

Capitolul 5

— Până aici v-am adus, spuse şoferul, parcând camionul pe marginea drumului. Apoi indică: pentru Riviera coborâţi în direcţia aceea, dacă puteţi trece printre dărâmături.

Îl privi pe James coborând de pe poziţia sa înaltă, din vârful unei stive de cutii cu muniţie, apoi îl salută voios, înainte de a porni motorul uriaşului K-60.

— Noroc, domnule!

James Gould îşi ridică rucsacul şi raniţa, aranjându-le în jurul corpului într-o poziţie care să îi provoace cât mai puţin disconfort, balotul greu al rucsacului balansându-i-se pe un umăr şi cureaua raniţei pe celălalt.

— La revedere! strigă el încercând să îi întoarcă salutul şoferului, peste rucsac. Multe mulţumiri!

Pe măsură ce camionul se îndepărta, la o fereastră din apropiere se ivi chipul unei femei bătrâne, brăzdat de vreme, de parcă ar fi fost un mops, şi îl examină sfios. El o salută înclinând politicos capul:

— *Buona sera*, *signora*![18]

Chipul dispăru brusc.

Fusese avertizat în legătură cu mirosul. În timp ce se retrăgeau din Napoli, germanii aruncaseră în aer reţelele de canalizare – pe acelea care încă nu fuseseră distruse în urma săptămânilor de bombardament britanic şi american. Vase cu jăratic erau aprinse în faţa câtorva clădiri, pentru a contracara duhoarea, dar nu prea aveau efect. În perspectiva sumbră a străduţelor înguste, cu ruine distruse pe jumătate tronând precar pe fiecare parte, flăcările întunecate nu făceau decât să accentueze atmosfera apocaliptică. Croindu-şi precaut drum printre resturi, James zări o clădire, acum redusă la dimensiunea unei grămezi de moloz, care părea să fumege încă. Numai când se apropie îşi dădu seama că vălătucii de fum erau de fapt roiuri de muşte, bâzâind ocupate înăuntrul şi în afara dărâmăturilor. Mirosul era deosebit de neplăcut acolo.

---

[17] Acronim pentru Allied Military Govemment for Occupied Territories – Guvernul Militar pentru Teritoriile Ocupate

[18] Bună seara, doamnă! - (în limba italiană, în original)

Continuă să îşi încline capul în faţa italienilor pe lângă care trecea: un bărbat mai în vârstă, care grăbi pasul şi îşi feri privirea în ciuda politicosului *buona sera* al lui James; câţiva *scurgnizzi*, copii ai străzii, care se opriră să se holbeze la el, fiecare dintre ei petrecându-şi obraznic braţele pe după umerii celorlalţi; o femeie bătrână, cu nimic deosebită faţă de cea care se ivise la fereastră mai devreme – aceeaşi faţă ridată, acelaşi corp scurt şi îndesat, aceeaşi rochie neagră lipsită de formă.

O Opri şi încercă să obţină informaţii privitoare la adresă:

— *Scusi*, *signora*. *Dov e* îl *Palazzo Satriano*, *per cortesia*?[19]

Îşi exersase italiana încă din timpul călătoriei în marş din Africa, dar consoanele moi se auzeau încă ciudat şi molfăit din gura sa. Femeia îi aruncă o privire în care groaza se împletea cu neînţelegerea. El încercă din nou:

— Palazzo Satriano? Este pe Riviera di Chiaia.

Nu era bine: putea la fel de bine să fi vorbit în swahili.

— *Grazie miile*![20], sfârşi el resemnat, apoi îşi continuă drumul.

Ştiind că destinaţia lui se afla la malul mării şi gândindu-se că nu se putuse îndepărta prea mult dacă mersese la vale, îşi văzu mai departe de drum. Peste tot în jurul său existau semne ale istoriei recente a oraşului. Pe un perete, o frescă uriaşă reprezentând acel *fascio* simbolic al lui Mussolini, o secure înconjurată de un mănunchi de nuiele, fusese acoperită de o svastică germană şi, deasupra acesteia, un panou pictat în grabă cu vopsea albă purta însemnul cu stele şi dungi şi cuvintele *Viva gli Alleaţi*! Bun venit Aliaţilor! Fresca fusese decorată cu o salbă de găuri de gloanţe, deşi era imposibil de menţionat când anume în evoluţia artistică a zidului fuseseră adăugate.

Două femei tinere se îndreptau spre el. Erau brunete, cu pielea măslinie şi cu ochi întunecaţi, acel tip de frumuseţe care putea fi văzut în fotografiile din zona rurală de dinainte de război, deşi observă că purtau ceva ce aducea cu hainele militare americane, înviorate pe alocuri cu împletituri din materiale colorate. Fiecare din ele avea o floare agăţată după ureche. Îl priviră, cea mai aproape de el

---

[19] Scuzaţi-mă, doamnă. Vă rog, unde este Palatul Satriano? - (în limba italiană, în original)

[20] Mii de mulţumiri! - (în limba italiană, în original)

zâmbindu-i timid, iar el încercă aceeaşi propoziţie şi cu ele.

— *Scusate*, *signorine*. *Dov e îl Palazzo Satriano*?[21]

Reacţia fetelor fu cu totul diferită de cea a femeii în vârstă. Cea care zâmbise ajunse într-o secundă în faţa lui, stând foarte aproape, degetele ei jucându-se cu nasturii de la uniforma lui şi murmurând ceva cu o voce atât de joasă, încât trebui să îşi apropie urechea de gura ei pentru a o auzi.

— Tei cutie conselve. Foa culat, foa culat!

Îşi dădu seama mult prea târziu că erau prostituate. Degetele ei fine îi mângâiau braţul şi, chiar şi după ce se trase departe de ea, îi mai simţi piciorul zvelt apăsându-l pe al lui.

— Ţie place? şopti ea nerăbdătoare, arătând spre ea şi apoi spre însoţitoarea ei. Amândouă tei cutie conselve.

Trei cutii de conserve: o nimica toată, mai puţin de un şiling.

— Îmi pare rău, spuse el, dându-se cu un pas înapoi. *Sono un ufficiale inglese*[22]. Ezită. Tocmai spusese că era un ofiţer englez sau un englez oficial? Mi *sono perso*[23], asta-i tot!

Fata zâmbi, puţin mâhnită, ca şi când ar fi vrut să spună că ar fi fost frumos să îl cunoască într-o seară când nu era niciun englez oficial, nici *perso*, pierdut. Se mai întâlnise cu târfe şi înainte, bineînţeles – femeile cu feţe mohorâte de acasă care îşi puneau bilete la ferestre pe care scria: „Se negociază spălatul pentru soldaţi", paiaţele machiate strident care colindau pe străzile Piccadilly şi Regent, ori acele *luccioli* ferchezuite de la ultima sa garnizoană –, dar niciodată nu dăduse peste asemenea frumuseţi vândute atât de ieftin sau peste o asemenea renunţare nostalgică şi resemnată în faţa refuzului său.

Trecu de următorul colţ şi îşi dădu seama că se afla pe o stradă plină până la refuz cu baruri şi restaurante. Lucrul acesta îl uimi: raporturile primite spuneau că aceste localuri erau încă oficial închise. „Napoli este cel dintâi dintre oraşele mari care trebuie eliberat de forţele aliate. Lumea liberă va supraveghea cum ne vom comporta", precizau rapoartele. În faţa dovezii aflate dinaintea lui, se gândi James, lumea liberă ar fi fost puţin şocată. Strada se îngusta mai departe,

---

[21] Scuzaţi-mă, domnişoarelor. Unde este Palatul Satriano? - (în limba italiană, în original)

[22] Sunt un ofiţer englez. - (în limba italiană, în original)

[23] M-am rătăcit - (în limba italiană, în original)

ajungând puţin mai lată decât un pupitru, iar omniprezentele vase cu jăratic degajau o căldură înăbuşitoare. Chiar şi aşa, micuţa stradă principală era înţesată de lume. Înghesuindu-se pe lângă el, treceau uniforme de toate culorile şi toate naţionalităţile – kaki englezesc şi verde-măsliniu american, dar şi un amalgam de polonezi, canadieni, neozeelandezi, francezi liberi, scoţieni, până şi câţiva soldaţi *ghurkhas* mici de statură, toţi croindu-şi veseli drum printre dărâmături. Iar fetele – oriunde s-ar fi uitat, erau şi mai brunete, femei tinere cu ochi şi mai închişi la culoare, cu flori prinse după ureche, cutreierând în perechi, sprijinindu-se de braţele soldaţilor sau rezemându-se languros de uşile barurilor în aşteptarea clienţilor. Rochiile croite din păturile armatei sau uniformele militare ajustate păreau să fie la ordinea zilei, ceea ce conferea străzii înguste aerul unei tabere militare bizare.

Îi era greu să înainteze prin mulţime cu rucsacul pe umăr: ori de câte ori se întorcea într-o parte sau în alta, se izbea de cineva, precum Charlie Chaplin cu scara sa. Se trezi cerându-şi scuze în stânga şi în dreapta celor pe care îi brusca. Aici părea că nu exista niciun respect deosebit pentru grad, fapt cauzat în mare măsură de dificultatea răspunderii la saluturile primite din jurul rucsacului. O dată crezu că simţea degete uşoare strecurându-se în raniţa lui: când privi în jur, un*scurg nizzo* se pierdea deja prin mulţime, aruncându-i lui James o privire sfidătoare peste umăr, care voia să spună că nu fusese deloc cinstit din partea lui să îşi lege atât de strâns bagajul.

Un tramvai trecu zăngănind pe la o intersecţie, incredibil de aglomerat, un trio de călugăriţe coborî de pe platforma în mers, şi claxonul

I se auzi din ce în ce mai slab pe când tramvaiul încerca să îşi croiască drum printr-o harababură de trafic. Convoaie de camioane erau dirijate de un poliţist militar american cu o cască albă din tablă şi, în direcţia opusă, de un *carabiniere* italian într-o uniformă dichisită de comandant de detaşament. Americanul avea un fluier în gură: sunete stridente îi însoţeau gesturile intransigente şi aspre. În schimb, italianul părea aproape apologetic prin modul în care mima şi gesticula în trafic. Boi cu coame lungi, înhămaţi în perechi la căruţe din lemn, asemenea unor arătări desprinse dintr-o acuarelă egipteană, defecau letargic în timp ce îşi aşteptau rândul. Nişte băieţei se avântau prin toată acea forfotă, vânzând rujuri şi talismane.

În cele din urmă, un puşcaş englez prietenos îl îndreptă în direcţia cea bună. Drumul îl conduse pe o străduţă laterală cu puţin mai largă decât o alee, apoi urmă o serie ameţitoare de scări în zigzag. Fu o uşurare la iasă din zarvă şi din aglomeraţie şi trecu ceva vreme înainte ca James să-şi dea seama că nu mai era înconjurat din toate părţile de clădiri.

Se opri, rămânând mut de uimire în faţa priveliştii. Înaintea lui, un Imens soare portocaliu apunea deasupra golfului Napoli. Sub cerul roşu, marea era tot atât de liniştită ca o oală de lapte fiert. De-a lungul malului, palmierii se înclinau sub briza serii. Şi, de partea cealaltă a golfului, vasta imensitate a muntelui Vezuviu se contura brusc din mijlocul unei peninsule îndepărtate, asemenea unui ou în ceaşcă. Un firav semn de întrebare din fum îi mângâia piscurile.

— Doamne! exclamă el.

Apoi, conştient de faptul că, la urma urmei, nu se afla aici pentru a admira priveliştea, ci pentru a pune capăt unui război, coborî treptele către clădirea impresionantă pe care o zărise la poale.

Capitolul 6

Serviciul Operativ[24] avea motive să se mândrească, iar acest lucru se făcea imediat remarcat. Noul său cartier general era un *palazzo* străvechi, în aparenţă căzut în ruină, dar purtând încă semnele măreţiei sale apuse. După intrarea impunătoare, o frescă ştearsă înfăţişa nimfe şi satiri angajaţi într-un fel de luptă pentru hrană. James se aventură într-o curte interioară, în care se aflau un lămâi şi patru jeepuri nou-nouţe.

— Hei? strigă el cu precauţie.

Printr-una dintre ferestrele care dădeau în curte zări un soldat în uniformă americană trecând rapid dintr-o cameră în alta, cu braţul încărcat de dosare.

— Scuzaţi-mă, îl interpelă James, aplecându-se peste fereastră. Caut FSS.

— Încercaţi la etaj, îi răspunse soldatul dezinteresat, peste umăr.

„Cam asta este comunicarea între Aliaţi", se gândi James.

— Ai idee unde anume?

---

[24] În original - Field Security Service (FSS)

— Poate la etajul al treilea.

James îşi ridică din nou rucsacul pe umăr şi îşi târî picioarele pe scara imensă care acoperea un colţ al curţii. Cizmele sale cu ţinte pe talpă răsunară pe piatră – tălpile din cauciuc ale americanilor de-abia produceau vreun sunet.

Deschise o uşă la cel de-al treilea etaj şi păşi într-un salon amplu, puţin mobilat. În el se aflau o doamnă îmbrăcată elegant, care stătea lângă fereastră, pe un scaun la fel de elegant, şi o capră bătrână şi slăbită, priponită de scaun cu un lanţ. Un copil şedea pe podea, cu picioarele încrucişate, lângă capră, şi îi mulgea laptele într-o găleată. Toţi trei îşi ridicară privirea la el când intră, cu toate că numai capra părea deosebit de surprinsă.

— *Scusi*, mormăi James, retrăgându-se repede.

Uitase că, atunci când un american spunea etajul al treilea, se referea de fapt la al doilea.

La etajul inferior, sunetele unei maşini de scris indicau că se afla în apropierea unui birou, impresie confirmată de un înscris de pe uşă, care spunea: „Serviciul Operativ (armata britanică)". Imediat sub acesta, o notă bătută la maşină informa: „Ofiţerul stării civile. Numai cu programare. Program de lucru: 15.00 – 16.00". Aceeaşi informaţie se repeta în italiană. Într-un anumit punct, nota fusese ruptă în câteva bucăţi, ca şi cum ar fi fost smulsă de pe uşă din disperare şi apoi lipită ta loc. James îşi lăsă jos rucsacul şi ciocăni.

— Avanti[25]! se auzi o voce.

Deschise uşa. Era o cameră mare, şi în centrul ei se afla o masă lungă ticsită cu teancuri înalte de dosare şi hârtii. Un bărbat brunet stătea cocoţat pe o margine a mesei, mutând hârtii dintr-o grămadă în alta. Avea o eşarfă colorată îndesată la gulerul cămăşii, ceea ce conferea uniformei sale un aer uşor depravat.

— Da? i se adresă el, ridicându-şi privirea.

— Salut. Sunt căpitanul Gould.

— Oh! Bărbatul părea surprins. Te aşteptam de-abia mâine.

— M-a adus cineva de la Salerno. Un camion cu provizii care se îndrepta spre front.

— A, bravos! Bărbatul arătă spre hârtii. De fapt, chiar sortam

---

[25] Intră! - (in limba italiană, in original)

totul pentru tine. Sunt Jackson.

Se ridică şi îi întinse mâna.

James păşi înainte pentru a i-o strânge.

— Pare o slujbă pe cinste, sugeră el, aruncând o privire către teancurile de hârtii.

— Aşa şi este. Jackson îşi trecu degetele prin păr. În realitate, sunt puţin în urmă. Eram pe punctul de a-ţi scrie un bilet. Dar, de vreme ce eşti aici, discutăm în timpul cinei?

James nu mâncase nimic care să poată fi într-adevăr descris ca o „cină" de foarte multă vreme.

— Ai ceva de mâncare? întrebă plin de speranţă.

Jackson izbucni în râs.

— Nu tocmai. Adică, este un bărbat numit Malloni care ne găteşte raţiile, dar talentele lui culinare nu ating standarde foarte înalte. Îl suspectăm că fură din carnea de vită presată şi că o vinde pe piaţa neagră – localnicii au devenit cumva convinşi de faptul că ar fi un afrodiziac, presupun că pe baza principiului că orice are un gust atât de scârbos trebuie să fie într-un fel bun la ceva. Jackson avu un uşor tremurat care punctă toate celelalte propoziţii cu pauze obositoare. Nu, mă gândeam mai mult la un restaurant. Este unul numit La Zi Teresa, jos, în port. Piaţă neagră, bineînţeles, şi cu preţuri pe măsură, dar asta nu ar trebui să ne îngrijoreze. Este unul dintre cele mai bune chilipiruri – numai roagă-l pe proprietar să semneze nota şi el va scădea cincizeci de procente imediat.

— Dar nu este tocmai genul de manevră pe care ar trebui s-o oprim?

— Crede-mă, îi spuse Jackson cu un rânjet în colţul gurii, să-i baţi pe nemţi este nimic în comparaţie cu bătaia de cap pe care am fi avut-o dacă am fi încercat să îi dezobişnuim pe napolitani de haleala lor. Şi mai avem o grămadă de griji care ne dau bătăi de cap. Ce zici de asta? Uită-te la imagini când ai timp, îi sugeră Jackson pe când se întorceau la scara din piatră. Câteva dintre ele sunt destul de savuroase. Dacă îţi place genul acela de lucruri.

Acum, când James privea mai de aproape, văzu că nu numai pentru mâncare se luptau nimfele şi satirii din frescă.

— Mijlocul tău de transport.

James arătă spre locul unde o motocicletă Matchless era sprijinită sub o statuie a Proserpinei, ale cărei fese dezgolite erau

marcate cu găuri de gloanţe.

— Orice-ai face, nu o lăsa pe stradă. Yankeii au furat deja trei maşini de teren. Ca să nu mai pomenim de câteva camioane, o locomotivă de transport şi câteva nave de război clasa C.

— Cum de-aţi nimerit împreună în acelaşi CG[26]?

— Teoretic, Serviciile lor de Contraspionaj şi Serviciul nostru Operativ au cam acelaşi scop. O minte strălucită s-a gândit că ar trebui să o facem împreună.

— Şi reuşiţi?

Ieşind din *palazzo*, Jackson o luă la stânga, mărşăluind vioi de-a lungul ţărmului. Automat, James i se alătură, picioarele şi braţele lor balansându-se la unison într-o cadenţă militară inconştientă.

— Păi, încercăm să nu ne călcăm pe bătături. Au încheiat un aranjament de minune: douăzeci şi cinci de membri la trei de-ai noştri şi un sistem de clasare care ocupă o cameră întreagă. Că tot veni vorba, cum stai cu italiana?

James mărturisi că, până atunci, de-abia înţelesese câteva cuvinte din cele ce i se spuneau.

— Probabil din cauză că tot ceea ce ai auzit era în napolitană – este aproape o cu totul altă limbă şi câţiva dintre oamenii mai în vârstă recunosc că nu înţeleg nimic altceva. Nu-ţi face griji, vei recupera în curând. Dar SE sunt stingheriţi de faptul că nici măcar unul dintre ei nu vorbeşte cel puţin italiana standard.

— Asta este cam ciudat, nu-i aşa?

Jackson izbucni într-un râs ca un lătrat.

— Nu atât de ciudat, cât întâmplător. Sunt destui americani de origine italiană în Armata a Cincea, dar toţi şi-au căpătat funcţii la depozite prin tot felul de şmecherii. Ultimul lucru pe care şi-l doresc este că SE să-şi bage nasul în treburile lor.

— Vrei să spui că fură din propriile rezerve? spuse James îngrozit.

Jackson se opri.

— Ştii, cred că ar trebui să facem un ocol. Vreau să îţi arăt ceva.

Îl conduse pe James la deal, către vechiul cartier, un conglomerat de clădiri medievale întunecate, ridicate unele peste

---

[26] Acronim de la Cartier General

altele. O alee şerpuia în zigzag neregulat prin centrul acestui labirint, părând să fi devenit strada principală mai degrabă datorită lungimii ei, decât oricărei pretenţii de grandoare. Aducea nici mai mult, nici mai puţin decât cu un bazar african, îşi spuse James: îngust, haotic şi incredibil de ticsit de cumpărători şi vânzători în egală măsură. Tarabele din piaţă care se formau grosolan din câteva valize şi scânduri din lemn expuneau la înălţime toate tipurile de echipament militar imaginabile – pachete cu provizii, pături transformate în rochii şi haine, cizme, ţigări, fiole de penicilină, hârtie igienică, până şi role de fire de telefon. Trecătorii cercetau articolele de lenjerie militară sau se ciorovăiau zgomotos pentru batoanele de ciocolată tăiate din raţiile de urgenţă americane. Vânzătorii îi aţinteau cu privirea pe cei doi ofiţeri care răzbăteau prin mulţime cu precauţie, dar, în afară de un gentleman cu mutră vicleană, care ascunsese o pereche de baionete britanice în timp ce ei se apropiau, nu încercau să îşi tăinuiască mărfurile.

— Ocazional, obişnuiam să facem razii şi arestări, explică Jackson, dar în ziua imediat următoare, alte chipuri veneau să le ia locul. Bineînţeles, cei mai mulţi bani se scot din penicilină. E atât de rară, încât medicii noştri au fost nevoiţi câteodată să vină aici şi să o răscumpere de la vânzătorii de pe piaţa neagră, doar pentru a continua aprovizionarea spitalelor.

James clătină din cap. Penicilina era cuvântul de pe buzele tuturor, înaintea penicilinei nu existase un alt remediu eficient împotriva infecţiilor provocate de rănile de gloanţe sau de şrapnelul bombelor, aşa că până şi o leziune relativ lipsită de importanţă putea duce la pierderea unui membru sau la moarte. O companie americană, Pfizer, găsise calea de a produce medicamentul-minune în cantităţi industriale şi recursese până şi la reclamă în reviste şi în ziare pentru a se mândri cu beneficiile pe care acest produs le-ar aduce războiului.

— De ce vor italienii atât de multă? întrebă James. La urma urmei, nu este ca şi când s-ar lupta acum.

— Nu pentru răni o vor ei, ci pentru bolile venerice, care sunt în floare prin părţile astea.

— Oh, bineînţeles! James îşi aminti de fetele care se apropiaseră de el mai devreme: „Foa culat, foa culat!" Există destulă… fraternizare, presupun?

Lăsaseră în urmă strada din piaţă şi acum coborau prin vechiul

oraș. Ca pentru a-i confirma spusele, un grup gălăgios de ofițeri apăru de după colț. Fiecare dintre ei ținea o sticlă într-o mână și câte o fată surâzătoare de celălalt braț.

Jackson ridică din umeri.

— Mi-e teamă că, pur și simplu, este vorba despre economie. Nemții au recrutat toți bărbații italieni apți din punct de vedere fizic și i-au trimis în lagăre de muncă sau să lupte în Rusia. După aceea, economia s-a prăbușit – prostituția și piața neagră reprezintă cam tot ce a rămas, în conformitate cu ultimul raport al Oficiului, sunt peste patruzeci de mii de prostituate în Napoli. Dintr-un total al populației feminine de nouăzeci de mii. Excluzându-le pe cele mai bătrâne și pe cele mai tinere, aproape toate femeile pe care le vezi aici sunt prinse în joc.

— Și nu putem face nimic în privința asta?

Jackson îi aruncă o privire.

— Ei bine, să câștigăm războiul ar putea fi un început, răspunse el blajin.

— Voiam să spun dacă nu este nime de făcut aici, în Napoli.

— Facem tot ce ne stă în putință.

Jackson arătă un însemn deasupra unui magazin. Literele originale le șterseseră și cuvintele PRO TUȚIE rămăseseră mâzgălite în vârf.

— Oficial, prostituția este ilegală și nu o tolerăm. Dar distribuim gratuit profilactice oricărui soldat care le solicită. Și mai există și un fel de fungicid pe care fetele îl pot folosi ca să se cureță – bărbații îl numesc pudra albastră. Dar cam până aici merge preocuparea noastră. La sfârșitul zilei, tot ceea ce îi privește pe medicii militari este să îi țină pe soldați pe picioare. După vreo două săptămâni aici, cei mai mulți sunt trimiși înapoi pe front. Atâta timp cât pot sta în picioare și trage cu carabina, asta este tot ce contează.

Ajunși înapoi pe mal, Jackson îl conduse pe James pe ușa unui restaurant. Dincolo de storurile de camuflaj care se vedea pe dinafară, localul era înțesat cu oameni. Cei mai mulți erau ofițeri, dar se mai distingeau și câteva localnice care țineau companie membrilor din Comandamentul militar, precum și câteva mese la care stăteau italieni care păreau surprinzător de prosperi, câțiva dintre ei luând cina împreună cu ofițeri americani sau britanici.

— Cu greu ți-ai da seama că aici s-a desfășurat un război, nu?

întrebă Jackson, bucurându-se de surprinderea lui James.

— *Signore* Jackson! Cât mă bucur să vă văd!

Patronul înainta printre mesele dinspre ei.

— O masă liniştită, te rog, Angelo! Am de discutat afaceri cu colegul meu!

Italianul zâmbi şi îi conduse la o masă din spate.

— Femeile arată destul de bine, nu-i aşa? comentă Jackson, privind în jurul lui pe când se aşeza. O numesc dieta Kraut – toate sunt în pragul înfometării.

Un meniu scris de mână se afla pe masă.

— Ai grijă ce comanzi totuşi! Nu prea mai sunt pisici pe străzile din Napoli!

Un chelner trecea printre mese cu câţiva peşti pe o tavă, prezentându-i clienţilor pentru a le câştiga admiraţia. Jackson îl opri.

— Şi uită-te puţin la ăştia, îl îndemnă pe James. Remarci ceva ciudat în legătură cu ei?

— Mi se par în regulă.

— Capetele nu se potrivesc cu trunchiurile.

Acum, când James se uită mai îndeaproape, îşi dădu seama că, într-adevăr, fiecare peşte era format din două bucăţi separate, unite cu grijă în tona gâtului. Legătura era aproape insesizabilă.

— Probabil rechini mici, spuse Jackson cu scârbă. Comestibili, dar în niciun caz o delicatesă.

Vorbi pe un ton ascuţit cu chelnerul, într-o italiană foarte rapidă. Chelnerul ridică din umeri şi ripostă – încă o dată, James se dovedi incapabil de a înţelege multe dintre cuvinte. Jackson încuviinţă cu o înclinare a capului.

— Se pare că au arici de mare astăzi, deşi te avertizez şi în legătură cu aceştia.

— De ce?

— Au un efect destul de neplăcut. Observând lipsa de înţelegere a lui James, coborî vocea. Asupra libidoului. Doar dacă nu cumva intenţionezi să vizitezi una dintre camerele de sus mai târziu; eu aş rămâne în gardă.

— Aşadar acesta este un… ei bine, un bordel?

Celălalt ridică din umeri.

— Nu ca atare. Dar fiecare restaurant de pe piaţa neagră are şi câteva fete care pierd vremea prin apropiere. Pentru că tot am adus

vorba, cestui stabiliment i s-a dus vestea pentru o frumuseţe cu un ochi de sticlă şi cu un gât suplu renumit. Dacă îţi plac asemenea lucruri.

Se lăsă pe spate şi îl privi pe James cu nerăbdare un moment.

— Eşti căsătorit, Gould?

— Hm, făcu James, luat prin surprindere, nu tocmai.

— Dar ai o iubită? Acasă, vreau să spun.

— Bineînţeles.

Jackson părea să aştepte mai multe detalii, aşa că adăugă:

— O cheamă Jane. Jane Ellis. Este o fată de la ţară.

— Eşti logodit cu ea?

— Cam aşa ceva.

— Bun. Asta îţi va fi de folos. În timpul interviurilor pentru căsătorii.

— Da, tocmai voiam să te întreb…

— Sfatul meu, Gould, îl întrerupse Jackson dintr-odată serios, aplecându-se spre el, este să stai departe de fructele de mare, de soare şi *să te gândeşti la iubita ta*!

— Păi, cu siguranţă, dar ceea ce nu prea înţeleg…

— La primul semnal de alarmă, spune-le numai că eşti *fidanzato*. Logodit.

— Voi ţine minte, spuse James, dezorientat de-a binelea.

— Trebuie să dai exemplu. Vezi tu, acum eşti ofiţerul stării civile.

I se păru că Jackson fu străbătut de un fel de frison.

— De fapt, nu înţeleg, spuse James. Primul lucru pe care l-am aflat despre asta a fost înscrisul acela de pe uşa ta…

— Nu uşa *mea*, bătrâne! Uşa ta de-acum. Brusc, starea de spirit a lui Jackson păru să se însenineze. Ştii, cred că voi lua acei arici de mare până la urmă. Dacă tot este ultima mea noapte aici.

Îi făcu un semn chelnerului.

— Ce zici? Pregătesc cârnăciori şi ouă perfect acceptabile.

— Sună minunat!

În timp ce chelnerul le lua comenzile, James insistă:

— Totuşi, spune-mi… ce *este* un ofiţer al stării civile, mai exact? Nu am găsit nimic în rapoarte.

— Ah! Jackson nu prea ştia de unde să înceapă. Păi, este ceva destul de special. De când au sosit Aliaţii, au fost câţiva soldaţi care au vrut să se însoare cu localnice. Un număr *destul* de mare – de fapt,

situaţia părea că începe să scape de sub control la un moment dat. Desigur, orice militar care vrea să se însoare trebuie să aibă permisiunea comandantului său. Aşadar, într-o încercare de a stăvili torentul, comandantul a stabilit ca fiecare potenţială logodnică să fie verificată pentru a se dovedi că este potrivită şi cu un caracter ireproşabil.

— Dar ce Dumnezeu înseamnă „caracter ireproşabil”?

— În primul rând să nu fie o târfă. Jackson ridică din umeri. Miezul problemei este că ar fi foarte probabil să fie, având în vedere ce am vorbit mai devreme. Slujba ta este să strângi dovezi, pur şi simplu. Dacă are suficientă mâncare sau dacă a rămas suficientă mobilă în apartamentul ei, este o stricată. Dacă îşi permite să cumpere săpun în loc să se cureţe cu cărbune, este o stricată. Dacă îşi permite să cumpere ulei de măsline, pâine albă sau ruj de buze, este o stricată. Doar întreab-o din ce trăieşte. De nouă ori din zece, ţi se va răspunde că există un unchi pe undeva, dar povestea asta niciodată nu rămâne în picioare după cercetări amănunţite.

— Nu pare prea greu.

Jackson se holbă la el. Pentru un moment, ochii lui căpătară privirea aceea goală şi lipsită de viaţă pe care James o văzuse pe feţele victimelor de la Blitz şi ale răniţilor de pe câmpul de luptă. Apoi îşi trecu palma peste faţă şi încercă să îşi amintească unde rămăsese.

— Nu, cred că nu este.

Li se aduse o carafă de vin roşu, iar Jackson turnă pentru amândoi în pahare mari, stropind faţa de masă pe alocuri.

— *Per cent’anni*!

— Noroc!

Lăsând paharul jos, James observă că un bărbat de la o masă apropiată îi privea cu o mină amuzată. James deduse, pornind de la costumul elegant al acestuia, că era civil şi cineva important. Lua cina cu un grup de ofiţeri americani. Bărbatul îi prinse privirea lui James şi ridică braţul într-un salut ironic.

— Cine este ăsta? întrebă el.

— Cine? Ah, el. Numele lui este Zangarella. Este farmacist, cu toate că ocupaţia sa de bază este aceea de gândac de bucătărie profesionist. El este bărbatul din spatele afacerii cu cea mai mare parte din penicilina furată.

— Nu poţi să îl arestezi?

Jackson zâmbi melancolic.

— Am făcut-o o dată. Nu mi-a ajutat la nimic. După cum vezi, are câţiva prieteni sus-puşi.

Li se aduse mâncarea. Cârnăciorii şi ouăle fură, după cum promisese Jackson, perfect acceptabile şi se părea că fuseseră pregătite din ouă adevărate, nu din praf de ouă, şi din carne proaspătă, nu din conservă. După luni întregi de mâncare la cutie, James devoră totul cu lăcomie.

Jackson mâncă aricii de mare, evitând ţepii violet şi împingându-şi cu lingura măruntaiele puternic colorate în gură. James nu văzuse niciodată ceva asemănător. Poate că era o măsură de austeritate, aşa cum în cafenelele de acasă se servea plăcintă cu carne de balenă.

— Pot să gust din aia? întrebă el, curios.

— În regulă, răspunse Jackson, oarecum fără chef, trecându-i unul în farfurie.

James îşi înfipse cuţitul în măruntaiele moi şi gălbui şi le încercă cu limba. Aveau un gust de alge, dar şi o consistenţă cremoasă, bogată şi sărată, ciudată, dar nu chiar atât de neplăcută. Se strădui să se gândească la ceva din experienţa sa anterioară cu care ar fi putut să-i compare.

— Sunt ca melcii cu maioneză, sugeră el.

— Dacă spui tu.

Jackson mâncă restul de arici de mare repede, fără să se mai ofere să îi împartă.

În timpul mesei, îi explică lui James ce alte îndatoriri ar mai avea. Teoretic, FSS erau răspunzători pentru orice ar fi putut afecta securitatea Guvernului Militar Aliat.

— Teoretic, înseamnă recrutare de spioni. Dar nu mai există în Napoli, numai zvonuri sălbatice. Nu mai departe de săptămâna trecută, americanii au fabricat jumătate de duzină de rapoarte aşa-zise de încredere, în care se menţiona că o divizie sinucigaşă de tancuri s-ar fi format pe muntele Vezuviu, aşteptând să coboare şi să ne asaltaze spatele frontului. Mi-a luat trei zile să verific ceea ce ştiam de la bun început, şi anume că totul era un zvon fără sens.

— Nu pari prea impresionat de Aliaţii noştri, replică James.

— Păi, noi avem mai multă experienţă în asemenea cazuri. Africa şi India, şi aşa mai departe.

Jackson îşi mai turnă puţin vin.

— Pur şi simplu, prin natura noastră, suntem mai potriviţi să conducem un imperiu.

James murmură ceva despre faptul că germanii ar fi avut o concepţie similară, dar Jackson era departe de a gusta vreo ironie.

— De fapt, nemţii au guvernat acest loc destul de bine. Nu au avut niciun fel de probleme cu bolile venerice, de exemplu. Pur şi simplu arestau orice fată care transmitea vreo infecţie şi aplicau soldatului în cauză o pedeapsă pe câmpul de bătălie, ca măsură de corecţie – pentru întinarea purităţii rasei superioare şi aşa mai departe. Se presupune că noi suntem mai civilizaţi, ceea ce ne vâră în tot felul de buclucuri.

Un incident curios se petrecu atunci când Jackson ceru nota. Înainte de a o întocmi, Angelo, patronul, se aplecă peste masă şi afirmă că „pentru poliţistul britanic sub acoperire" nu se reţine nicio plată. Se înclină în faţa lui James.

— Un bun venit foarte călduros pentru dumneavoastră, căpitane Gould! Sper că vă vom vedea des pe aici.

— De unde îmi ştie numele? întrebă James după ce Angelo se îndepărtă.

Jackson ridică din umeri.

— Este treaba lui să cunoască pe toată lumea.

— Nu prea îmi convine treaba asta, spuse James.

— De ce nu?

— Este prima mea seară în Napoli. Nu cred că vreau să încep prin a accepta – ei bine, ceva ce ar putea fi interpretat ca mită.

— Mă tem că aşa se procedează pe aici. O mână o spală pe alta. Angelo nu a avut intenţii rele.

— Dar, practic, acest local nici măcar nu ar trebui să fie deschis.

— Încep să revină la normal. Doar că nu este la fel cu normalitatea noastră.

— Încă vreau să plătesc pentru partea mea, stărui James.

Îl strigă pe chelner, care se grăbi să aducă nota.

— ÎI conto, spuse el, lăsând zâmbind nota pe masă.

James citi: valora mai mult decât solda lui pe două săptămâni.

— Pot să îţi dau un ultim sfat, Gould? îl întrebă Jackson după ce James achită.

— Fără îndoială.

Jackson ezită. Apoi şopti:

— Aici nu este ca acasă. Aici nu există reguli, ci numai ordine. Urmează numai ordinele şi vei fi liniştit. Dar dacă încerci să schimbi ceva – ei bine, vei înnebuni de tot.

Pe când ieşeau din restaurant, nimeriră în mijlocul unei încăierări – doi soldaţi englezi băteau un băiat din regiune, trecut nu cu mult peste cincisprezece ani. Unul dintre soldaţi îl ţinea de mâini, în timp ce celălalt îl lovea cu un picior de scaun. Din capul băiatului ţâşnea sânge. O fată brunetă şi drăguţă, nu cu mult mai în vârstă decât băiatul, privea neajutorată de la câţiva metri depărtare.

— Ce se întâmplă? strigă Jackson tăios. Opriţi-vă imediat!

Soldaţii bătură în retragere fără nicio tragere de inimă şi cei doi bărbaţi de la FSS se grăbiră să îi interogheze.

Se dovedi că, puţin mai devreme, băiatul le-o oferise pe sora lui. Preţul fusese fixat, dar băiatul luase banii – adică cele trei pachete de ţigări care fuseseră stabilite ca plată – şi se făcuse nevăzut. Soldaţii se reîntâlniseră cu ei mai târziu şi se deciseseră să le dea o lecţie. James făcu mare vâlvă prin a le nota numele şi numerele de identificare, dar era clar că avea să fie imposibil să facă mai mult de atât. Îi trimise la treburile lor, iar ei plecară, încă bolborosind ameninţări.

În timp ce el discutase cu bărbaţii, Jackson vorbise în şoaptă cu fata şi cu fratele ei, care apoi dispărură şi ei în umbră.

— Nu este o poveste fericită, îi spuse lui James când i se alătură. Şi nu chiar atât de simplă precum pare. Copiii sunt scurgnizzi – nu şi-au văzut părinţii de peste un an. Fata are sifilis, aşa că fuga ei a fost în parte motivată de dorinţa de a nu mai răspândi boala. I-am dat adresa unui spital unde s-ar putea administra penicilină, deşi nu sunt prea sigur că ţi-o va putea permite. Este un cerc vicios clasic. Va trebui să se culce cu încă o duzină de soldaţi pentru a face rost de bani pentru a-şi vindeca propria infecţie, timp în care acei bărbaţi vor fi infectat o altă duzină de fete.

— Trebuie să fii încântat că pleci acasă, îi spuse James. Este plăcut să te întorci în Anglia după toate astea.

— Cred că da, aprobă Jackson.

Ridică privirea spre clădirile în ruine din jurul lor – ferestrele bombardate, balcoanele acoperite cu rufe spălate şi muşcate, pereţii cu urmele afişării ordonanţelor a trei armate – şi apoi contemplă mulţimea de oameni care se revărsa pe lângă ei în ambele direcţii.

— Totuşi, este straniu cum continuă să supravieţuiască.

Capitolul 7

Livia Pertini lovi tigăile una de alta şi îi aruncă o căutătură aprigă tatălui ei.

— Cum să gătesc fără alimente? ţipă ea.

Tatăl ei ridică din umeri.

— Alberto Spenza este aici şi vrea să mănânce.

— Gangsterul ăla! şi-a ţinut râtul în troacă atâta timp, încât este de mirare că stomacul lui gras mai poate să reziste!

— Încearcă să nu mai ţipi! îi sugeră Nino, cu toate că adevărul era că Livia făcea atâta zgomot trântind oale şi tigăi în jurul ei, încât nimic din ce ar fi vorbit ei doi nu s-ar fi putut auzi afară.

— Va trebui să îi spui să se întoarcă altă dată.

— Şi să îl îndemn să meargă în altă parte? Este unul dintre cei mai buni clienţi ai noştri – unul dintre singurii noştri clienţi acum.

Livia suspină.

— Aş putea să pregătesc un *sugo*, răspunse ea cu părere de rău. Dar va trebui să îi spui că nu mai este came.

— Şi câteva *melanzane farcite*? adăugă Nino plin de speranţă. Ştii că Alberto adoră vinetele tale umplute.

— Se poate.

— Bravo, aşa te vreau! Şi poate o *budino* ca desert…?

— Nu! Nu am timp. Şi mai am un singur ou.

— Atunci poate…

— Şi nu am timp să stau de vorbă cu tine acum, i-o tăie Livia şi începu să taie roşii pentru *sugo*.

Nino zâmbi şi se retrase. Ştia prea bine că, atunci când alegea pastele, fiica lui urma să prepare *budino di ricotta*, o prăjitură cu brânză, pregătită cumva cu numai un ou. Acest lucru era posibil pe de o parte deoarece Livia era o fată bună, care îşi asculta tatăl chiar şi când pretindea că nu o face, şi, pe de altă parte, fiindcă nu avea ce altceva a gătească. Trecuseră trei săptămâni de când reuşiseră ultima dată să» e aprovizioneze. Vecinii obişnuiau să facă schimb cu ceea ce aveau, dar acum, când acea hrană trebuia vândută prin intermediul unor agenţii probate de guvern, era pur şi simplu imposibil să obţii cele trebuincioase în mod legitim.

Sosul pe care Livia îl pregătea acum era unul simplu, dar, datorită ingredientelor, era de asemenea şi foarte gustos. Tăie o mână

de *pomodarini da serbo*, un fel de roşioară care creştea numai pe versanţii muntelui Vezuviu. Le căli repede cu puţin usturoi, puţin ulei de măsline de-al familiei Pertini. La sfârşit, aruncă în sos câteva frunze de busuioc rupte din tufişul care creştea chiar lângă uşa bucătăriei. În mai puţin timp decât ar fi fost necesar să pregătească pastele, sosul era gata.

Marisa scoase tava afară să servească mâncarea, iar Livia continuă cu celelalte feluri de mâncare. Însă mai întâi turnă uleiul încins din tigaie într-un tub de cartuş, pe care îl găsise pe câmp şi pe care îl curăţase cu grijă. Acoperi apoi uleiul cu puţină apă rece. Era o măsură de economisire: impurităţile rezultate în urma gătitului se scufundau împreună cu apa, permiţând astfel ca preţiosul ulei să fie refolosit.

Mai târziu, când spăla oalele murdare, îşi dădu seama că intrase cineva în bucătărie.

— Oh! exclamă ea. Tu erai.

Alberto Spenza o admira din prag. Nu fusese surprinsă – bucătăria era oricum deschisă întotdeauna pentru clienţii care doreau să vadă meniul înainte de a decide ce să aleagă. Dar vânzătorul de panglici de odinioară venea mai des decât alţii.

De când Enzo plecase la luptă, cu patru ani în urmă, Alberto nu prea ratase vreo ocazie de a trece pe acolo. Cum războiul continua, iar el prosperase – era bine-cunoscut faptul că era un gangster şi posibil chiar şi un *camorrista*, membru al mafiei – vizitele deveniseră mai dese. Livia observase felul în care o privea, ceea ce o îngrozea. Era o situaţie obişnuită ca bărbaţii italieni să se holbeze, dar în privirile furişe pe care i le arunca Alberto pe când credea că nu îl observa era ceva neplăcut, ca atunci când un om lacom priveşte în farfuria vecinului.

Astăzi, cel puţin, părea că era în formă.

— O masă foarte bună, spuse el zâmbind, revărsându-şi burtoiul în încăpere. Ai cumva puţină cafea?

— Numai din năut, răspunse ea tăios.

Împinse câteva oale pe plită. Nu mai era nimeni pentru care să gătească, dar, pretinzând că era ocupată, însemna că nu trebuia să îl privească în timp ce vorbeau.

— Atunci am noroc că am adus chiar eu un pic.

Atunci Livia ridică privirea, mirată. Alberto scosese o hârtie

împăturită din buzunar şi o desfăcea. Un miros plăcut, pe care Livia nu îl mai simţise de dinainte de război, invadă mica bucătărie. În pofida voinţei ei, inspiră aroma pătrunzătoare şi densă, iar trăsăturile i se relaxară.

— Se cheamă Nescafe, explică Alberto. Americanii o capătă în proviziile lor. Nu este cafea adevărată, să recunoaştem, dar este mai bună decât năutul. Trebuie îndulcită cu zahăr pentru a avea gust bun. Zâmbi, arătându-şi dinţii sub mustaţa subţire cât un creion, pe care o lăsase să crească pentru a-i ascunde bărbia dublă. Din fericire, am şi zahăr! Puse altă hârtie împăturită pe tejghea. Poate vei bea cu mine.

Livia nu mai avusese zahăr de peste un an. Pentru orice reţetă pentru care avea nevoie de îndulcitori, folosea un strop de miere.

— Îţi aduc un vas pentru cafea, îi spuse ea, căutând într-un dulap o *napolitana*, ibricul tradiţional în formă de clepsidră în care se pregătea cafeaua.

— Nu este nevoie. Adaugi numai apă fiartă. Este atât de simplu!

Ea ridică din umeri şi puse o oală cu apă pe plită.

— Ştii, continuă Alberto, este păcat că nu mai aveţi clienţi. Dacă se va continua aşa, va începe să se depună praful.

Acelaşi gând i se năzărea câteodată şi Liviei.

— Nu m-am plâns. Oricum, războiul se va sfârşi în curând, răspunse ea cu încăpăţânare.

El ridică dintr-o sprânceană.

— Chiar aşa? Sursele mele indică altceva. Încă un an, sau poate trei. Americanii nu se grăbesc să fie ucişi, iar germanii nu se grăbesc să capituleze.

Livia se gândi la Enzo. „Doamne, într-adevăr, nu îl va vedea pentru încă trei ani?" Trecuseră deja patru ani de când nu mai erau împreună.

Ca şi cum i-ar fi citit gândurile, Alberto adăugă:

— Este o perioadă cam lungă pentru a încerca să ţii deschis acest loc. Cred că pierdeţi bani cu duiumul.

— Ne vom descurca, îi replică ea sfidător.

El începu să îşi cureţe dinţii cu un cuţit.

— Cu siguranţă, spuse el gânditor, poţi oricând să vii să găteşti pentru mine.

— Pentru tine? La tine acasă?

— De ce nu? îşi încrucişă braţele groase. Războiul a fost prielnic

pentru mine. Îmi pot permite o… Ezită. O menajeră. Aş prefera să fii tu decât oricine altcineva.

Ea îşi făcu de lucru pregătind cafeaua şi o turnă în două ceşti micuţe de espresso. Mirosea delicios, dar, când îşi apropie nasul de ceaşcă, aroma se împrăştie rapid, lăsând în urmă o boare slabă de chimicale. Gustă puţin. Era slabă şi amară, având un gust şi mai rău decât promitea mirosul.

— O menajeră, repetă ea. Deci nu aş fi numai bucătăreasă?

El ridică din nou din umeri.

— Mai am şi alte nevoi.

Îl străfulgeră cu privirea.

— Cum ar fi?

— Spălat, călcat… genul de lucruri pe care le-ar face soţia mea, dacă aş avea una, replică el într-o doară.

Ea simţi cum o căldură puternică îi înroşea obrajii. Alberto amesteca în cafea.

— Genul de lucruri pe care le făceai pentru Enzo, adăugă el blând. Le-a spus prietenilor lui că erai… o partidă pe cinste. Zâmbi afectat. Deşi, dacă stau să mă gândesc, poate că nu acesta este exact cuvântul pe care l-a folosit.

Inima ei se opri. „Ce prostii tot îndrugase Enzo? Acea parte a vieţii lor era personală. Oare de ce nu îşi putuse ţine gura?" Obrajii ei se îmbujorară iarăşi, de această dată de ruşine.

— Am auzit că îţi pusese o poreclă specială, povestea Alberto. Vesuvietta, micuţul lui vulcan.

— Enzo este soţul meu, îi răspunse ea cu loialitate.

— Desigur. Şi va fi tot soţul tău când se va întoarce. Cu toate acestea, între timp ar trebui să îi păzeşti interesele. Cine ştie – s-ar putea întoarce fără picioare, sau orb, sau cu braţele amputate.

Livia îşi astupă urechile cu mâinile pentru a împiedica groaznicele cuvinte să mai ajungă la ea, dar încă mai putea să îl audă.

— Nu ar trebui să se întoarcă şi să vadă că ai reuşit să pui ceva deoparte în loc să acumulezi datorii uriaşe? Te voi plăti suficient pentru a recupera tot ce-ai pierdut. Nimeni altcineva nu te va ajuta. Tatăl tău se spetează muncind. Cât despre sora ta – nimeni nu se va căsători cu Marisa, este mult prea ciudată şi oricum nu cred că este genul care îşi doreşte un soţ. Cine va avea grijă de ea când restaurantul se va închide?

— Este imposibil…

El clătină din cap.

— Se întâmplă frecvent acum. Nu ai mai fost în Napoli în ultima vreme? Fetele de acolo se vând pentru o înghiţitură de pâine. La fel se întâmplă în Boscotrecase. După război, toţi vom pretinde că nu s-a întâmplat nimic.

— Este ridicol!

— Şi dacă, din cauza unui ghinion nenorocit, Enzo nu se mai întoarce – ei bine, vei avea nevoie de un soţ care să îţi poarte de Grijă.

— Ajunge! strigă ea. În niciun caz nu pot face ceea ce îmi sugerezi.

— Ba da, poţi. Vorbeşte cu tatăl tău.

— Tata *ştia* ce mă vei întreba?

— Este un bărbat cu capul pe umeri. Bineînţeles, nu trebuie să cunoască toate detaliile exacte.

Îşi trecu vârful cuţitului pe sub unghii. În acel moment, ea era conştientă că acel bărbat o revolta. Dar, de dragul tatălui ei, încerca să îşi ţină firea.

— Alberto Spenza, izbucni ea, nu m-aş culca cu tine nici dacă ai fi ultimul bărbat din Italia – ceea ce, ţinând cont de faptul că deja eşti cel mai gras bărbat din Italia şi toţi ceilalţi mor de foame, este foarte probabil. Acum ieşi afară!

El ridică din umeri, aparent nepăsător.

— Vom vedea dacă vei mai fi la fel de mofturoasă după ce vei fi îndurat foamea câteva săptămâni.

Deschise uşa şi ieşi.

— Nino, fata ta încăpăţânată nu acceptă slujba de la mine, îl auzi ea spunând. De fapt, a fost atât de lipsită de respect, încât mă îndoiesc că mă vei mai vedea o vreme. Încearcă să îi bagi minţile în cap, da? Şi dacă se răzgândeşte şi vrea să îşi ceară scuze – ei bine, asta ar fi cel mai bine pentru toate părţile implicate, dar s-ar putea să îmi găsesc altă bucătăreasă până atunci.

Când Alberto plecă, Marisa şi Nino intrară în bucătărie. Livia era atât de supărată, încât nu putu să le vorbească pentru un timp. În schimb, trânti câteva farfurii în chiuvetă şi începu să le spele. Numai când una dintre farfurii se sparse în două îndrăzni Marisa să întrebe uşor:

— Aşadar Alberto ţi-a oferit o slujbă?

— Dacă poţi considera drept slujbă a fi amanta lui.

— Ah!

— Livia, nu am ştiut! începu tatăl ei.

Livia râse cu amărăciune.

— Şi nu ţi-ai fi putut da seama?

Marisa adăugă, pe gânduri:

— Livia, toţi trebuie să supravieţuim!

— Ce vrea să însemne asta?

— Familia Farelli şi-a trimis toate trei fetele în Napoli, ştiai asta? Ele trimit ceva bani în fiecare lună. De unde crezi că au acei bani? Alberto avea dreptate – totul este diferit acum. Nimeni nu te-ar învinovăţi dacă ai decide să îi accepţi oferta.

— Pe tine nu te văd oferindu-te să te culci cu porcul ăla gras!

— Păi, dacă mi s-ar fi propus…

— Niciunul dintre noi nu va face aşa ceva, conchise Nino. Lasă-i pe ceilalţi să facă orice vor. Atâta timp cât mai avem ce pune pe masă, toţi cei de teapa lui Alberto n-au decât să se spânzure!

În timpul acelei după-amiezi, un camion urcă drumul spre Fiscino. Era condus încet în jurul satului, atât de încet încât Livia putu să le distingă feţele celor şase soldaţi care stăteau în spate, fiecare dintre ei ţinând câte o carabină. Apoi opri în afara *osteriei*. Soldaţii săriră jos. Un ofiţer purtând pantalonii scurţi kaki şi bereta turtită pe-o ureche specifice unui regiment australian coborî din faţă.

— Ni s-a spus că aveţi rezerve de hrană aici, îi spuse acesta lui Nino. Trebuie să le confisc pentru oamenii mei.

— Livia, Marisa, mergeţi sus! le spuse Nino în şoaptă. Mergeţi în camera voastră şi încuiaţi uşa.

Livia simţi privirile flămânde ale soldaţilor urmărind-o.

— Asta este mâna lui Alberto, îi explică surorii ei cu amărăciune.

— Aproape sigur!

— Ca şi cum aş mai fi fost de acord să merg la el după ce a făcut aşa ceva! Pe cât e de gras, pe atât e de prost!

— Nu este prost, îi şopti Marisa. Ştie că te dezgustă, aşa că nici nu se mai deranjează să te facă să îl placi. Încearcă să te facă să devii atât de deznădăjduită, încât să nu mai ai de ales.

Timp de trei ore, soldaţii scotociră *osteria* şi ferma metodic, lăsându-le pustii. Luară toate roşiile, atât pe cele coapte, cât şi pe cele verzi; toţi castraveţii şi toate vinetele, chiar şi pe cele mai pricăjite.

Apoi smulseră cartofii din rădăcini, îi scuturară de pământ cu brutalitate şi îi azvârliră în spatele camionului. Aruncară acolo şi găinile, apucându-le de picioare şi înghesuindu-le în camion cu legumele, ca şi cum ar fi fost verze. Nino încercă atunci să protesteze. Ofiţerul îşi scoase pistolul fără niciun cuvânt şi îl îndreptă nepăsător spre bătrân, ridicându-şi privirea ca pentru a-l întreba dacă a fi împuşcat era ceea ce îşi dorea cu adevărat. I-ar fi oferit lui Nino o ţigară mai degrabă decât un glonţ.

Soldaţii îşi vedeau în continuare de treabă. Dărâmară uşa hambarului şi luară toate fructele stivuite în fân. Se apropiară de stupurile de albine, dar, neavând haine de protecţie şi fără nicio idee despre cum să ajungă la fagurii de miere fără să fie înţepaţi, pur şi simplu îi răsturnară şi sparseră fagurii. În lăptărie găsiră rodul trudei unei zile întregi de bucăţi de mozzarella într-o găleată: le luară şi pe acelea, şi un ciubăr de lapte rămas de la pregătirea brânzei. Atunci Livia, care privea de la fereastra de sus, zări cum unul dintre soldaţi deschise poarta care ducea spre păşunea bivoliţelor.

— Nu! ţipă ea.

Marisa îşi lăsa mâna în semn de avertizare pe braţul ei.

Soldaţii încercară să le mâne pe Pupetta şi pe Priscilla către camion dar, normal, cele două vite erau mari, bivoliţe de lapte puternice şi încăpăţânate care nu aveau nici cea mai mică dorinţă de a fi mânate într-un vehicul. Unul dintre bărbaţi îşi ridică pistolul. Alţii doi apucară cea mai apropiată vită, pe Pupetta, şi o imobilizară ţinând-o de coame. Cel cu pistolul fixă ţeava armei de fruntea ei.

— Diseară avem friptură, băieţi! strigă el.

— Nu pot să permit aşa ceva! abia articulă Livia, rămasă fără suflare de spaimă.

— Aşteaptă! răspunse Marisa. Nu fi proastă!

Dar Livia deja descuiase uşa dormitorului şi alerga pe scări. În timp ce ieşea în curte, auzi o împuşcătură şi văzu capul Pupettei smucindu-se pe spate. Ochii animalului se dădură peste cap cu brutalitate, trunchiul ei uriaş legănându-i-se pe picioare. Dar nu căzu.

Unul dintre soldaţi ridică o carabină şi trase în corpul Pupettei. Apoi, deodată, toţi bărbaţii începură să tragă frenetic, gloanţele smulgând bucăţi mici de piele din trupul ei. Pete întunecate îi apărură în jurul coastelor. Bărbaţii jubilau şi răcneau, reîncărcau şi trăgeau din nou. Pupetta se prăbuşi în genunchi, vlăguită, şi se întinse pe pământ.

Picioarele i se zvârcoleau, ca ale unui câine care visează că aleargă. Apoi se liniști. O tăcere bruscă se așternu în jur, întreruptă numai de ecoul împușcăturilor ricoșând din pădure.

— Vom avea nevoie de un fierăstrău, îi spuse unul dintre bărbați lui Nino. Mimă și gestul de a tăia cu fierăstrăul. Un fierăstrău, *capisci*?

— Nenorociților! strigă Livia, plângând cu sughițuri și strângându-și pumnul, repezindu-se să îngenuncheze lângă Pupetta.

— Livia, du-te înapoi în casă! îi strigă tatăl ei.

Dar era prea târziu. Unul dintre soldați deja o prinsese, râzând în timp ce o ridica în aer. Ea nu își dăduse seama dinainte cât de puternic putea să fie – când îl lovea cu pumnii era ca și cum ar fi lovit într-un copac. Apoi încă o pereche de brațe o apucară – erau doi bărbați acum, hăituind-o cu strigăte și împingând-o cu nepăsare în spatele camionului, împreună cu toate bunurile furate de ei. Țipă furioasă, spre bucuria celorlalți bărbați. Unul dintre cei doi care o împinseseră în camion se urcă după ea și îi răsuci brațele la spate, ținându-i ambele încheieturi cu o singură mână.

— Lasă-mă să plec! strigă ea.

Dar soldații nu făceau decât să se amuze și mai tare. Pentru prima dată, începu să simtă teama.

— Gata, băieți! De ajuns! făcu ofițerul, într-o doară. Aruncați-o jos!

— O să dureze numai cinci minute! spuse cel care o ținea.

— Cred că nu rezişti nici cinci secunde, dar nu despre asta este vorba! Vrei o fată, sunt destule în Napoli. Avem multă treabă de făcut!

Soldatul îi dădu drumul fără nicio tragere de inimă, dar nu înainte de a-și băga mâna sub fusta ei. Unul dintre ceilalți bărbați tăia deja cu fierăstrăul picioarele din spate ale Pupettei.

Când picioarele fură aruncate în spatele camionului cu toate celelalte bunuri, ofițerul scoase o agendă de buzunar și mâzgăli niște rânduri pe care i le întinse lui Nino fără nicio explicație. Era vorba despre o sută de lire – nici pe departe un preț cinstit pentru tot ceea ce luaseră.

Mâna ofițerului ezita pe agendă.

— Cât vrei pentru fată? întrebă cu voce scăzută.

— Nu este de vânzare, îi replică Nino.

După câteva minute, omul ridică din umeri și lăsă agenda.

Salutând ironic, se urcă în partea din faţă a camionului. Pe când se îndepărtau, una dintre găini, deranjată de mişcare, sări peste tăblia din spate cu un fâlfâit de aripi. Camionul nu se opri. Curând, singurul sunet care se mai auzea era plânsul în hohote al Liviei, care legăna capul imens al Pupettei, cald încă, dar lipsit de viaţă.

— Am avut noroc, abia putu rosti Nino când camionul dispăru din raza lor vizuală.

— Numeşti asta noroc? răbufni Livia. Au luat tot ceea ce aveam!

— Nu chiar tot. Nino se ghemui lângă ea şi îi mângâie părul cu blândeţe. Nu înţelegi? Putea fi cu mult mai rău!

Capitolul 8

Totul se schimbase cu desăvârşire pe parcursul a numai patru ani. Când Mussolini de-abia declarase război, fuseseră femei care afirmaseră că era asemenea oricărui alt italian care o făcea pe cocoşul: începea o bătaie pentru a ieşi în evidenţă. Dar acest lucru nu se putea repeta în faţa bărbaţilor, mulţi dintre ei crezând că îl duce salvase ţara de la colaps. Alianţa cu Hitler era o simplă dovadă în plus că Mussolini ştiuse foarte bine ce rotiţe să ungă spre avantajul ţării sale.

Enzo plecase lăsând în urmă un sărut şi un semn din mână, încrezător că se va întoarce peste câteva luni. Apoi sosiseră primele rapoarte despre retrageri. Din Africa, din Grecia şi la urmă din Rusia se tot primeau veşti. Stimate *domn şi doamnă*, *guvernul are onoarea de a vă aduce la cunoştinţă cu mare regret sacrificiul eroic al fiului dumneavoastră*… Într-un anumit fel, era chiar mai rău să nu ştii: când pur şi simplu încetai să mai primeşti scrisori de la cel pe care îl iubeai, aşa cum se întâmplase în cazul lui Enzo. Marisa îi scrisese Liviei că femeile din Fiscino o rugau câteodată să îşi folosească harul pentru a le dezvălui dacă soţii sau fiii lor mai erau în viaţă. Ea le refuza întotdeauna, motivând că puterile ei nu erau atât de mari, cu toate că îi destăinuia uneori Liviei numele lui cutare sau cutare care nu avea să se mai întoarcă niciodată.

În garnizoana de la Torre del Greco erau încartiruiţi soldaţi germani, primii bărbaţi cu ochi albaştri pe care Livia îi văzuse vreodată. La început păreau prietenoşi, în ciuda uniformelor şi a armelor lor – la urma urmei, se aflau împreună de aceeaşi parte câştigătoare a baricadei. Dar tinerii care nu se înrolaseră voluntar fuseseră luaţi cu forţa în *rastrellamenti* uriaşe, stabilimente de muncă. Germanii scotoceau din casă în casă, în zori, deschizând bufete de

bucătărie şi ciocănind în pereţi după ascunzători, lovind uşile cu cizmele lor militare şi lăsându-şi câinii să latre nebuneşte şi să trezească tot cartierul.

Pâinea albă coaptă de brutarii din regiune înainte de război dispăruse. Cu cartelele de raţie puteai cumpăra numai o pâine neagră şi tare, crusta dură mascând faptul că interiorul era format în cea mai mare parte din aer amestecat cu un aluat fibros, care era departe de a fi hrănitor. Mai rămăseseră numai patru persoane în apartamentul părinţilor lui Enzo, odată ce bărbaţii plecaseră, dar cu toate taloanele lor adunate nu se putea cumpăra decât o pâine pe săptămână, ceva paste şi puţină fasole.

Într-o noapte, Livia se trezi din cauza unei lumini stranii care răzbătea prin fereastră, odată cu un tunet asurzitor. Coborând din pat, îi spuse Concettei, sora mai mică a lui Enzo, că iese să vadă ce se întâmplă. Rămase fără suflare. Sub un nor negru format din avioane, cerul era brăzdat de o lumină minunată – o luminescenţă fantomatică, argintie şi strălucitoare care venea de la sute de flăcări căzătoare.

Ştia ce trebuia să facă: să se refugieze în siguranţa oferită de marele tunel de cale ferată care înconjura pantele de la poalele oraşului Napoli. Trase repede o rochie pe ea şi o scutură pe Concetta până când o trezi, dar rachetele de semnal îşi făcuseră datoria şi primele bombe începuseră deja să cadă în timp ce femeile urcau dealul spre tunel. Clădirile scuipau grămezi întregi de piatră şi de lemn, cerul era copleşit de şuieratul obiectelor care cădeau, şi jos, în port, lumina argintie a flăcărilor fusese înlocuită de galbenul-portocaliu al unei salve de focuri, însă străzile erau înţesate cu oameni alergând în toate direcţiile, ca şi cum ar fi fost miezul zilei. Pe când Livia trecea pe lângă o spărtură dintr-o clădire, rafala încinsă a unei explozii apropiate era cât pe ce să o dărâme. Auzi un zgomot metalic în peretele din spatele ei. Fusese ca o furtună – o furtună de oţel şi explozibil deosebit de puternic, prin mijlocul căreia trebuia să te chinuieşti să treci, aplecat cât se putea de mult, ca şi cum ai fi alergat împotriva unui vânt puternic.

Când ajunseră la tunel, îl găsiră plin de lume. Câţiva aduseseră pături, dar cei mai mulţi stăteau acolo, în acea atmosferă sumbră şi întunecată, aşteptând răsăritul – dar chiar şi după ce avioanele plecaseră, era prea periculos să te aventurezi înapoi afară.

Dimineaţa, găsiră un oraş transformat. Era ca şi cum Napoli ar fi

fost spulberat de nişte pumni gigantici. Rină şi străzile care nu suferiseră stricăciuni erau acoperite cu un strat gros de praf roşu. Pe alocuri, chiar drumul luase foc şi pietrele înnegrite ale pavajului fumegau acum uşor sub lumina soarelui. Sticla scârţâia sub picioare. Trecură pe lângă un magazin în vitrina căruia se aflau patru cutii de conserve topite într-un singur bloc solid. Două femei încercau să îl fure, cu mâinile înfăşurate în rochii, deoarece era încă mult prea fierbinte pentru a fi atins. Puţin mai departe, un câine lingea trotuarul. Câţiva germani încărcau leşuri într-un camion.

După acest episod, cele patru femei îşi luau în fiecare noapte saltelele în tunel şi dormeau acolo. Era întuneric beznă, umed şi un miros îngrozitor – un amestec de excremente, corpuri şi Dumnezeu mai ştie ce altceva –, dar era sigur. Până la o mie de alte persoane făceau acelaşi lucru, în timp ce mult mai multe se înghesuiau în vechile apeducte şi catacombe săpate în piatra vulcanică de sub oraş. Livia se obişnuise cu zgomotul neîncetat – sforăiturile, bătăile, cuplurile care făceau dragoste, plânsul copiilor, chiar şi cu naşterile ocazionale. Se obişnuise cu modul în care pământul se mişca sub ea în somn şi cu prăvălirile intermitente de mortar dintre cărămizile de deasupra capului ei ori de câte ori o bombă cădea foarte aproape. Mult mai supărători erau păduchii: erau mari, nişte creaturi grase şi albe care împânzeau fiecare pătură, fiecare saltea şi fiecare bucăţică de ţesătură şi care erau transmişi – sau cel puţin aşa credeau oamenii – de şobolanii care mişunau prin întuneric, muşcând de foame degetele copiilor. Şi avioanele Aliaţilor se întorceau noapte după noapte, bâzâitul motoarelor lor pătrunzând adânc în tunel, urmat de zgomote înfundate, lovituri şi valuri de presiune, pe măsură ce bombele transformau treptat oraşul în ruine.

Pe măsură ce războiul continua, relaţiile cu germanii se înrăutăţeau. Aceştia împuşcau oamenii fără motiv sau pentru cea mai mică încălcare a legii marţiale. Nu mai existau bărbaţi prin preajmă care să îi oprească, în afara câtorva fascişti şi ofiţeri care fuseseră lăsaţi la vatră, dar *scurgnizzi*, copiii străzii, formau un fel de rezistenţă neoficială. Atacau tancurile germane în găşti, împingând sticle pline cu benzină aprinsă în deschizăturile de sub turele. În ceea ce îi privea pe germani, deschideau focul asupra lor cu automatele şi le lăsau cadavrele acolo unde cădeau.

Nervii Quartillei fuseseră întinşi la maximum din cauza

bombardamentelor constante şi, după ce se găsise un cadavru pe scările din faţa uşii ei, îi spuse Liviei că ar trebui să se întoarcă în Fiscino, unde ar fi mai în siguranţă. Livia îi sugeră să o însoţească şi ea, împreună cu familia, dar Quartilla nici nu vru să audă.

— M-am născut în Napoli, spuse ea cu tărie, şi voi muri în Napoli, dacă aceasta este voia Domnului!

Şinele de cale ferată fuseseră bombardate şi drumul fusese lung. Dar se părea că, la ţară, lumea nu suferise atât de mult ca în Napoli. Cu toate acestea, mâncarea trebuia încropită din puţine ingrediente şi Livia se trezi deseori în postura de a servi feluri de mâncare cu care îi era ruşine. Până şi porcul Garibaldi arăta slăbit acum, când rămăşiţele şi resturile nu mai ajungeau. Singura soluţie pentru el fusese să îl transforme în cârnaţi, dar până şi aceia ajunseseră numai câteva săptămâni.

Livia era permanent îngrijorată pentru Enzo. Îşi implora sora să îi spună dacă mai trăia sau nu; Marisa ridica întotdeauna din umeri ţi răspundea:

— Este ca un semnal radio slab de la o staţie îndepărtată. Câteodată ştiu pur şi simplu, câteodată nu sunt sigură, mult mai des simt un ecou îndepărtat. Enzo este un caz ca acesta din urmă. Oriunde ar fi, este foarte departe!

Soldaţii germani care deveniseră acum principalii clienţi ai restaurantului erau politicoşi de obicei. Dar într-o noapte se auziră nişte strigăte în germană, asemenea ţipetelor de oameni beţi, venind de undeva dinspre sat şi apoi o serie de împuşcături. În dimineaţa următoare, văduva Esmeralda zăcea moartă în mijlocul drumului din faţa casei sale. În noaptea aceea, Marisa adună puţin ulei de motor care se scursese în praful din piaţă şi aruncă un blestem asupra lui, amestecându-l cu sânge din creasta unui cocoş şi cu coaja spartă a unui ou. Livia nu era sigură dacă fusese coincidenţă sau nu, dar, când tancurile germanilor trecură prin sat, unul dintre ele se împotmoli brusc şi explodă într-o răbufnire de fum urât mirositor.

Şi, în sfârşit, sosi şi ziua pe care o aşteptau cu toţii. O mulţime de vase de război ancorară în port, trăgând cu tunurile şi aruncând scântei ca în timpul unei furtuni, ceea ce le făcu pe Priscilla şi pe Pupetta să mugească şi să lovească din picioare. A doua zi urmară mai multe explozii – venind dinspre Napoli de această dată, deoarece germanii aruncau în aer ce nu puteau să păstreze. În sfârşit, îi

invadaseră Aliaţii.

Pentru o vreme, atmosfera fusese ca la bâlci. Lumea spunea că naziştii se predau cu miile, că Aliaţii aterizau de-a lungul coastei, că până şi Roma căzuse. Niciunul dintre aceste zvonuri nu se dovedise pe de-a-ntregul adevărat. În schimb, englezii şi americanii trebuiră să se lupte pentru fiecare bucăţică de teren. La începutul acelui an, cel puţin, existase o brumă de hrană, dar, pe măsură ce toamna ceda în faţa iernii, oamenii începură să sufere de foame. *Osteria* rămăsese deschisă numai datorită patronajului câtorva oameni de afaceri sus-puşi, ca Alberto, care trimiteau adesea cu mult timp înainte ingredientele necesare felurilor de mâncare pe care doreau să le guste. Pentru ceilalţi clienţi, meniul se reducea la tot ceea ce le pica în mână membrilor familiei Pertini. Uneori putea fi vorba de o supă pregătită în apa în care fierseseră pastele în ajun, aromată cu verdeţuri, sau despre o salată preparată din coaja unei pâini vechi înmuiate în lapte. Era nevoie de tot talentul Liviei pentru a face aceste feluri de mâncare sărăcăcioase bune la gust, dar, în preajma Crăciunului până şi pastele erau greu de obţinut, iar un sac de făină costa mai mult decât salariul pe o săptămână.

Chiar şi înainte ca soldaţii Aliaţilor să prăpădească ultimele rezerve de hrană ale familiei Pertini era limpede că eliberarea nu va fi mai bună, ci în multe privinţe mult mai greu de suportat decât fusese ocupaţia germanilor. Acum Italia devenise un teren de luptă unde niciuna din părţile combatante nu era italiană şi, pentru ambele tabere, nevoile populaţiei civile nu reprezentau nimic în comparaţie cu importanţa câştigării războiului.

Capitolul 9

Văzând că James se trezise, o şopârlă micuţă se făcu nevăzută într-o crăpătură din perete. Avusese parte, pentru prima dată după luni de zile, de luxul de a dormi singur, nestingherit, într-un pat uriaş şi, pentru câteva momente, nu-şi putu aminti unde se afla. Apoi zări obloanele pictate care acopereau ferestrele înalte. Coborî din pat şi se duse să le deschidă. Pictura era un fel de *trompe l'oeil*, scena din interior potrivindu-se perfect cu vederea asupra golfului Napoli de afară, chiar dacă prezenta nimfe nude zbenguindu-se în mare în loc de vapoare bombardate. Vezuviul trasase un inel firav şi perfect de fum în jurul golfului.

Îşi îmbrăcă uniforma şi se bărbieri folosind o oglindă pătată

argintie, aşezată sub privirea întrebătoare a unui heruvim. Îl irita faptul că încă trebuia să facă acest lucru numai o singură dată pe săptămână. Aruncă o căutătură piezişă chipului său din oglindă. Cu săpunul acoperindu-i bărbia era posibil să îşi dea seama cum ar fi arătat cu barbă – mai matur, mai autoritar. Când înlătură săpunul, chipul care se uita la el devenise din nou acela al unui băieţaş. Totuşi, avu impresia că părul cârlionţat brun-roşcat din creştetul capului începuse deja să se rărească. Câţiva dintre bărbaţi credeau că şamponul produs de armată ducea la căderea părului. Se gândi că nu putea rămâne chel, nu încă: avea numai douăzeci şi doi de ani.

La şcoală fusese un clasicist. Atât istoria, cât şi limba Romei antice i se păreau reconfortante, ambele referindu-se la un imperiu nu foarte diferit de cel pe care îl studia la şcoala specială fondată în acest scop, dar cu avantajul suplimentar că nimic legat de acestea nu se schimbase în timp. Latina era asemănătoare cu crichetul, mai mult sau mai puţin: odată ce îţi însuşeai un set de reguli gramaticale bine stabilite, înţelegeai totul perfect, chiar dacă nu prea era posibil să te întâlneşti cu un roman din lumea veche cu care să te înţelegi perfect. Când fusese chemat pentru înrolare, talentele sale lingvistice îl recomandară pentru încadrarea la detaşamentele de spionaj – sau, mai exact, la Serviciul Operativ – unde i se acordase posibilitatea de a alege între a învăţa Italiana, franceza sau arabă. Italiana părea cea mai apropiată de latină, şa că o alesese pe aceasta. Petrecuse câteva săptămâni plăcute sub tutela unui conte toscan lugubru, care îl obligase să citească din Dante cu voce tare până când căpătase fluenţă. Apoi, cu înclinaţia sângeroasă tipică unui soldat FSS, fusese trimis în Africa. Fusese nevoie de Intervenţia comandantului său direct pentru a i se aproba transferul.

Se duse să cerceteze dacă Jackson mai era prin preajmă, dar celălalt bărbat menţionase ceva despre un început în pripă şi se părea că plecase deja. James decise să înceapă prin a-şi inspecta noul cartier general. La acel etaj se părea că existau aproximativ o duzină de încăperi ample, grupate în jurul curţii de dedesubt. Prima cameră era o bucătărie, unde le afla şi o cadă din cositor. Probabil acesta era domeniul lui Malloni cel ordonat. Se uită prin dulapuri, care erau aproape goale, conţinând doar câteva conserve din raţiile armatei. Inima i se îngreună puţin – iveau toate eticheta „Carne şi legume", o tocană fără gust cu care se obişnuise prea mult în ultimele optsprezece

luni. În afară de aceasta, credea că au prea puţină valoare pentru ca Malloni să le folosească.

Camera următoare era una dintre cele mai mari. Doi bărbaţi îmbrăcaţi cu haine curate îşi ridicară privirea de la birouri când intră James.

— Salut, spuse el, cumva surprins să îi vadă – Jackson menţionase Ceva despre doi membri civili ai personalului, dar James nu se aşteptase ca aceştia să apară atât de devreme. Sunt căpitanul Gould.

Italienii nu păreau interesaţi în mod deosebit de această informaţie.

— Carlo, se prezentă scurt unul dintre ei. Pe urmă arătă spre colegul lui: şi Enrico.

După ceasul lui James, încă nu era ora opt.

— La ce lucraţi? întrebă el politicos.

Carlo păru într-adevăr surprins să fie abordat astfel.

— Completăm, răspunse el cu economie de cuvinte.

— Ce completaţi?

— Cheltuielile.

— Îmi permiteţi? James ridică foaia de hârtie pe care scria Carlo. „Căpitan Teodor Beneşti, informator – 200 de lire, citi el. Mareşal Antonio Mostovo, persoană de contact – 200 de lire. Carla Loretti – cadou: o bucată de brânză şi o pătură, în valoare de 50 de lire". Ce sunt astea?

— Plăţi, îi răspunse Carlo, luând înapoi hârtia.

— Plăţi pentru ce?

— Pentru informaţii.

James simţi că îl ia cu leşin.

— Vreţi să spuneţi mită?

Carlo ridică din umeri.

— Dacă vreţi.

— Nu vreau! replică James cu tărie. Nu ştiu cum obişnuia Jackson să conducă afacerea asta, dar plata informatorilor este împotriva regulamentului!

Carlo îl privi impasibil.

— Vă înşelaţi. Aceste cifre nu au nicio legătură cu darea de mită. Reprezintă înregistrarea mitei care ni s-a *oferit*.

— Ah, înţeleg! exclamă James, uşurat.

În mod sigur, era corect să se înregistreze orice încercare de corupere a personalului FSS, chiar dacă în realitate nu avusese loc schimbul de bani.

— Şi banii care ni se oferă, continuă Carlo, sunt păstraţi într-o cutie de conserve, în bufet. Aşa că oricând ştim exact cât am primit.

Senzaţia de ameţeală reveni.

— Ce se întâmplă cu banii din cutie?

— Îi folosim pentru mitele pe care le plătim, spuse Enrico.

Cei doi bărbaţi îl măsurau pe James cu privirea, indiferenţi.

Trase adânc aer în piept.

— Nu trebuie să mai existe plăţi! De niciun fel, făcute sau primite! S-a înţeles?

— *Şi*! bombăni Enrico.

— Desigur! spuse Carlo.

Dar continuă să noteze pe lista lui, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat.

— Cât timp sunt aici, vom James se chinui să găsească o metaforă potrivită – *vom lovi cu un pumn de fier*, sugeră el. Nu, la naiba, nu era bine! Tocmai le spusese că va lovi cu un pumn de fier sau poate cu un lemn. Vom lovi ca un ciocan! făcu el, mimând neajutorat.

— A, crichetul dumneavoastră englezesc! spuse Carlo, cu un dezinteres prefăcut. Din păcate, nu putem juca astăzi. Suntem mult prea ocupaţi.

Cei doi italieni nu mai adăugară nimic preţ de câteva minute. Dar când James părăsi camera, Enrico şopti în barbă:

— *Ogni scupa nova fa scursciu*! Orice mătură nouă face zgomot.

Până la prânz, James terminase de sortat mormanul de ziare în teancuri mari, pe care le poreclise în minte: „Fasciști”, „Criminali” şi „Nebuni”. Cel mai important lucru era că localizase Cartea Neagră, registrul elementelor criminale cunoscute din zonă. Din păcate, Jackson nu fusese deloc meticulos nici în această privinţă. Începuse destul de rezonabil, cu o listă ordonată de nume şi de adrese şi cu notările „fascist” iau „gangster” scrise în dreptul fiecăruia dintre ele, împreună cu o scurtă descriere a probelor strânse împotriva lor. Oricum, pe măsură ce James întorcea paginile, informaţiile deveneau din ce în ce mai sărace. Lângă numele unui bărbat, Jackson scrisese: „Se crede că ar avea trei sâni”; lângă altul, un singur cuvânt – „efeminat”. O anume Annuziata di Fraterno era „aristocrată, cunoscută

ca având tendinţe nimfomane”, în timp ce un Giorgio Rossetti avea „o teamă patologică de viespi”.

Fascinat în pofida lui însuşi, James se apucase să citească mai departe când uşa se deschise şi intrară trei bărbaţi. Cum unul dintre ei era maior şi probabil comandantul direct al lui James, acesta sări în picioare şi salută vioi. Carlo şi Enrico îşi ridicară privirile cu dispreţ înainte să continue cu ceea ce lucraseră până atunci.

Maiorul Heathcote era un bărbat agitat, de vreo patruzeci de ani.

— Sincer, nu dau doi bani pe macaronari, îi spuse lui James. Tot ce vreau este să îi dau acestui district o formă de control. Toţi credeam că vom fi ajuns în Roma până acum, dar, din păcate, nemţii au înaintat cam zece kilometri la nord de Monte Cassino şi situaţia devine destul de cruntă. Vino la mine dacă dai peste ceva ce nu poţi rezolva, dar sper din tot sufletul că nu va fi nevoie.

James fu de părere că probabil îl va deranja pe maior foarte rar şi comandantul porni spre ieşire.

— Oh! Şi în ceea ce priveşte căsătoriile… adăugă, întorcându-se brusc pe loc şi pironindu-l pe James cu o privire de oţel, încearcă să nu îi laşi să se însoare. Rezultatul va consta în resentimente nesfârşite şi asta îi înmoaie pe soldaţi. Nimeni nu vrea să moară când o *señorita* italiană îi păstrează patul cald la o sută de kilometri în spatele liniilor frontului.

— *Signorina*, domnule.

— Pardon?

— *Señorita* este în spaniolă.

Conştient de faptul că maiorul Heathcote, după cum se părea, nu venise până acolo pentru a i se corecta italiana, James continuă dintr-o suflare:

— Nu vă faceţi griji, domnule, Jackson m-a informat în detaliu despre situaţia căsătoriilor.

— Mă bucur să aud asta!

Maiorul plecă, însoţit de unul din bărbaţi. Celălalt, un căpitan cu ochi surprinzător de albaştri, îi întinse mâna.

— Tom Jeffries, forţa de intervenţie, se prezentă el vesel. Jumbo, pentru prieteni. Biroul meu este sus, deşi, bineînţeles, nu prea stau pe acolo. Făcu cu ochiul conspirativ.

Forţa de intervenţie era formată din băieţii cu mantii şi pumnale. Nemţii considerau că un asemenea soldat îşi petrecea de

obicei timpul ducând la capăt sarcini secrete în spatele liniilor inamice.

— O, bineînţeles! răspunse James. Încântat să te cunosc.

— Ascultă, ai vrea să iei prânzul? Este un local în josul străzii unde se pregăteşte un cotlet de viţel foarte bun.

Şi astfel, pentru a doua oară în douăzeci şi patru de ore, James se trezi dus către localul La Zi Teresa. Dacă patronul fu surprins să îl vadă, nu arătă asta, cu toate că Jeffries se arătă puţin zăpăcit când Angelo indică, cu un semn din ochi, către „masa obişnuită a căpitanului Gould".

În timp ce luau masa, Jeffries îl întrebă pe James despre experienţa lui în luptă, care, până în acel moment, era cel puţin limitată.

— Nu-ţi face griji. S-ar putea să te strecurăm în misiuni de-ale noastre din când în când, îi spuse Jeffries. Obişnuim să trimitem şi să recuperăm o mână de oameni din TOI, să ucidem nemţi şi, ca să fim sinceri, un vorbitor de italiană este întotdeauna bine-venit. Pentru că nu ştiu limba, băieţii noştri intră în tot felul de belele.

James scoase câteva sunete vagi de entuziasm încercând să sugereze cât de mult regreta că era prea ocupat pentru a descinde pe Teritoriile Ocupate de Inamic, însoţit de o adunătură de maniaci însetaţi de sânge care nu vorbeau italiana. În încercarea de a schimba subiectul, coborî Vocea şi afirmă:

— Îmi pare rău în legătură cu ce a spus maiorul Heathcote despre înaintare.

— Ce este cu ea?

— Păi, s-a blocat în locul ăsta numit Monte Cassino.

Ochii lui Jeffries clipiră.

— Depinde de modul în care priveşti lucrurile. ia gândeşte-te. De ce suntem aici?

— Pentru a-i învinge pe germani?

Jeffries clătină din cap.

— Să scoatem din joc cât mai mulţi germani cu putinţă, în timp ce spectacolul principal se desfăşoară în Franţa, de-aia. Ultimul lucru pe care şi-l doreşte Churchill este ca diviziile nemţilor din Italia să năvălească înapoi, peste Alpi şi să îşi întărească apărarea acolo. Prin urmare, cu toate că ei sunt siguri că ne trag înapoi, *de fapt ne cad în capcană*. Uite ce e, Gould, pot să îţi dau un sfat?

La Zi Teresa părea cu siguranţă locul potrivit pentru a i se oferi

sfaturi.

— Cu siguranţă.

— Tot tărăboiul ăsta, filosofă Jeffries, toată ţara asta, de fapt, reprezintă doar o diversiune blestemată. Dacă aş fi în locul tău, mi-aş permite să particip la diversiune. Bucură-te cât mai poţi!

O femeie se apropie de masă. Era înaltă şi extraordinar de frumoasă, cu părul lung şi negru prins cu măiestrie cu un ac de păr şi învârtit în jurul capului, şi purta o rochie subţire dintr-un fel de material mătăsos, care nu ar fi părut deplasată într-o sală de dans din Mayfair. Totodată, cum îşi dădu seama James, avea un ochi de sticlă, cu care îl fixă în timp ce se apleca pentru a-l săruta pe Jeffries pe obraz. Se simţi o adiere vagă de parfum scump.

— Că tot veni vorba – ţi-o prezint pe Elena, iubita mea! spuse Jeffries. Dragă, el este căpitanul Gould.

— Încântat să vă cunosc! rosti James, ridicându-se.

— De fapt, nu prea vorbeşte engleza, completă Jeffries. Totuşi, este nespus de încântătoare. Este profesoară.

— *Buongiorno*, *signorina*! salută James. *Molto piacere di conoscerla*.[27]

Elena zâmbi.

— Voi *pariate Italiano*?[28]

— Mi se pare că nu atât de bine pe cât credeam, îi răspunse în italiană. Dialectul dumneavoastră cere ceva timp pentru a te obişnui.

— Ei bine, vorbiţi mult mai bine decât Jumbo. Îi puteţi spune că merg la toaletă, vă rog?

— Bineînţeles.

— Ce-a spus? îl întrebă Jeffries după ce Elena îi lăsă singuri.

— A spus că se duce să îşi pudreze nasul. Ascultă, chiar este profesoară?

— De ce nu ar fi?

James cumpăni dacă să menţioneze sau nu ceea ce îi spusese Jackson cu o noapte în urmă despre renumita angajată cu un ochi de sticlă a localului La Zi Teresa, dar Jeffries îl privea cu o căutătură fioroasă şi se răzgândi. La urma urmei, era posibil ca profesoarele din

---

[27] Bună ziua, domnişoară!... îmi face deosebită plăcere să vă cunosc! - (în limba italiană, în original)

[28] Dumneavoastră vorbiţi italiana? (în limba italiană, în original)

Napoli să se îmbrace astfel.

— Poate o confund cu altcineva, răspunse el şovăitor.

— De fapt, continuă Jeffries, voiam să îţi vorbesc despre Elena. Există un fel de barieră de comunicare, înţelegi?

James încercă să facă faţă de parcă această posibilitate îi trecuse prin cap de-abia atunci.

— Serios?

— Aş vrea să îmi traduci câteva fraze. Doar câteva sunt puţin… ei bine, puţin delicate.

— Este în regulă, răspunse James cu o undă de îndoială.

— De exemplu, cum s-ar spune: „De fapt, mă simt puţin obosit”?

— Adesso *sono un po stanco*.

— Ah, şi: „Este foarte drăguţ şi aşa mai departe, dar aş prefera să n-o faci?”

— Păi, este greu fiindcă nu ştiu contextul exact, dar ar fi ceva de genul: *E molto bello mă preferiră che non lo facessi*.

— Dar: „Devine destul de dureros”?

— *Sta diventând-o un po doloroso*.

— Şi: „Opreşte-te, te rog”?

— *Smettila*, *per favore*.

Buzele lui Jeffries începură să se mişte în timp ce exersa în linişte frazele nefamiliare.

— Păi, ar cam trebui să fie de ajuns, rosti, în sfârşit.

Elena li se alătură din nou, cu nasul suficient de pudrat. Ea şi Jeffries îşi zâmbiră unul celuilalt într-un fel cochet, ţinându-se de mână peste masă.

— Explică-mi, James, zise ea în italiană, cum să îi spun: *Aspetta*!?

— Ăă, „Aşteaptă!”, cred.

— „Aşteaptă”. Aşteaptă! Şi cum spun: *Non smettere*!?

— „Nu te opri!”

— Şi: „*Facciamoh ancora mă piu piano*, *lentamente*”?

— Ar fi: „Hai să facem asta din nou, dar puţin mai încet”.

— „Încet”, repetă ea. „Înceeet”. Bun. Şi: *Svegliaţi*, *care*?

— „Trezeşte-te, te rog, dragă!”

— „T’ezeste-te, te og, diagă!” în regulă, cred că ştiu tot.

— Jumbo?

— Ce?

— Te mai pot ajuta cu altceva?

— Nu, cred că sunt complet instruit acum. Mulţumesc!

— În cazul ăsta, conchise James, aş face bine să mă întorc. Pot să îmi plătesc porţia?

Jumbo îşi suflecă mâneca stângă. Pe antebraţul său erau înşirate nu mai puţin de şase ceasuri, fiecare de dimensiuni impresionante, după cum văzu James.

— Nu e nevoie, bătrâne, îi spuse el, desfăcând unul şi lăsându-l pe masă. Am întâlnit câţiva germani de curând, mai sus, în Abruzzo. Ne fac ei cinste cu masa asta.

Pe când păşea în Palazzo Satriano, James fu izbit de ecoul unei zarve venind din josul scării de marmură. Suna de parcă acolo se desfăşura o petrecere – nu, nu o petrecere, decise el: vocile pe care le auzea erau ridicate din cauza mâniei şi a panicii, unele dintre ele fiind de-a dreptul isterice.

Dădu ocol palierului primului etaj şi se văzu blocat de o mulţime de femei – femei tinere, toate îmbrăcate impecabil. Păreau că se împing şi se îmbrâncesc cu intenţia de a se apropia de uşa biroului FSS. Aproape de ţintă, se porni o bătaie care le permise celor care nu erau direct implicate să încerce să se strecoare înaintea protagonistelor şi să le ocupe locurile, ceea ce duse la şi mai multe certuri. Cu oarecare greutate, James îşi croi drum printre valuri de parfum, voci stridente şi păr negru strălucitor.

— Ce naiba se petrece? întrebă după ce ajunse în siguranţa biroului său.

Carlo ridică din umeri.

— Este trei fix.

— Ştiu cât este ceasul, Carlo. De ce sunt atât de multe femei afară?

— Ele sunt *fidanzate*. Femeile care vor să se mărite cu soldaţi Aliaţi.

— Ce, toate?

— Nu, acestea sunt numai cele mai noi, cele cărora nu li s-a comunicat încă data la care vor fi chestionate.

— Atunci – Doamne, Dumnezeule!

— Cât de multe am stabilit deja să vedem?

Carlo scotoci într-un bufet şi dădu la iveală un teanc gros de hârtii.

— Patruzeci? Cincizeci?

— Şi de cât timp durează asta?

Carlo ridică iarăşi din umeri. După cum îşi dădu seama James, ridicările lui din umeri erau nemaipomenit de expresive, aproape un dialect de sine stătător. Câteodată transmiteau faptul că bărbatul nu cunoştea răspunsul la orice întrebare pe care i-ai fi adresat-o, dar, cel mai des, sugerau faptul că fie nu dorea, fie nu catadicsea să abordeze subiectul.

Nu era de mirare că Jackson nu fusese în stare să rezolve cumva problema pieţei negre, se gândi James. Trebuie să îşi fi dedicat întregul timp disponibil procesării cererilor viitoarelor mirese de război. Lui James îi trecu prin minte gândul lipsit de generozitate că Jackson, ştiind că va fi lăsat la vatră, ar fi putut chiar permite să se acumuleze problemele nerezolvate, fiind sigur că succesorul său va trebui să se ocupe de ele.

— Bun, zise el. Primul lucru care trebuie făcut este să concepem o listă. Carlo, poţi merge afară să le transmiţi acelor doamne să formeze o coadă ordonată?

Pe chipul lui Carlo nu se putea descifra nicio expresie.

— Aş putea. Dar mai întâi ar trebui să le explicaţi ce înseamnă o coadă ordonată.

Dură aproape trei ore numai să noteze numele şi adresele fetelor, iar la final James era epuizat.

La şapte fix, nici mai devreme, nici mai târziu, un italian scund intră în biroul lui James. Purta un smoching foarte vechi şi un papion care avea aproape aceeaşi dimensiune şi formă cu mustaţa de deasupra buzei sale superioare.

— Masa e servită, anunţă sumbru, ca şi cum ar fi dat vestea morţii unui animal de companie preferat.

— Aaa, exclamă James, tu trebuie să fii Malloni!

— Da, am onoarea! Aşteapt aici!

Malloni se făcu nevăzut, pentru a apărea un moment mai târziu cu o terină aburindă în braţe.

— Este masa.

— Bine. De obicei, unde…?

James arătă spre masă, încă acoperită cu hârtiile lui Jackson, chiar dacă erau sortate în teancuri.

Privi cum Malloni le împinse la întâmplare spre centrul mesei

pentru a face loc terinei sale. Din spatele uşii aduse un gong de bronz, în care bătu cu mare fast de trei ori.

Unul câte unul, o mână de alţi ofiţeri britanici îşi făcură apariţia şi se prezentară ca fiind colegii săi de masă. Kernick, Walters, Hughes şi French aveau birourile în diferite alte părţi ale clădirii şi duceau la îndeplinire sarcini birocratice chiar şi mai obscure decât a sa. Toţi păreau destul de traşi la faţă de epuizare.

Malloni scoase câteva tacâmuri de argint cam înverzite şi câteva porţelanuri vechi şi continuă să pună masa, aşezând câte o farfurie în faţa fiecărei persoane. De tavan atârna un candelabru, dar nu aprinse lumina, iar pe masă existau câteva vase mai mici, cu capac. James atinse farfuria din faţa sa. Era destul de rece.

La sfârşit, Malloni îşi înfăşură o pânză albă în jurul braţului stâng, asemenea unei cape de matador, şi ridică triumfător cu cealaltă mână capacul terinei.

Aceasta conţinea, aşa cum bănuise James, câteva porţii de „Carne şi legume", scoase din conserve, amestecate şi încălzite. Ridică pe furiş capacul unuia dintre vasele alăturate. Acesta conţinea, de asemenea, „Carne şi legume". Încercă altul. „Came şi legume" din nou. Îşi ridică privirea. Malloni înconjura masa, oprindu-se în stânga fiecărui bărbat, şi le oferea terina pentru a-şi umple farfuriile.

— Jackson m-a avertizat că tipul ăsta nu se prea pricepe, îi şopti lui Kernick.

— Este mai bun decât ultimul băiat, îi şopti Kernick drept răspuns. Acela obişnuia să adauge usturoi. Spunea că îi dă un gust mai italienesc, dar, în realitate, ne făcea pe toţi să duhnim.

— De ce îl mai păstraţi?

— Este o foarte bună sursă de scotch. Şi, din când în când, poate să pună mâna pe câteva trabucuri.

Cu şi mai mult fast, Malloni plasă o sticlă de whisky Vat 69 pe masă. Scoţând un briceag, parcă de nicăieri, tăie sigiliul cu o unduire naturală a mâinii şi turnă generos în paharul fiecărui mesean. James luă o înghiţitură din al său. Nu era un mare băutor, dar chiar şi aşa i se păru a fi o marcă destul de otrăvitoare, cu un gust distinct de petrol.

Se simţi recunoscător că mâncase pe săturate la localul La Zi Teresa şi doar ciuguli din mâncare. Oricum, colegii săi îşi terminară porţiile cu entuziasm, cu o grabă explicată mai târziu prin nerăbdarea cu care îşi împinseră farfuriile din faţă pentru a continua cu adevărata

preocupare a serii, jocul de cărţi. Şi Malloni părea din nou entuziasmat pe când deschidea un jurnal uriaş în care înregistra pariurile.

— *Scopa*, explică Kernick. Un joc din partea locului. Fără doar şi poate destul de captivant. Vei juca şi tu, Gould, nu-i aşa?

French deschise radioul. Cuvintele întrerupte ale unui crainic BBC anunţau: „Şi acum, câteva mesaje pentru prietenii noştri din nordul Italiei. Mario, vaca mamei tale nu se simte prea bine. Giuseppe, s-ar putea să plouă până în zori".

— Giuseppe va avea o noapte agitată, comentă Kernick. Prinse apoi privirea goală a lui James. Instrucţiuni pentru partizani, îi explică el. Toate codate.

— Am avut o misiune cam ciudată azi, interveni nepăsător Hughes, amestecând cărţile. A trebuit să arestez o întreagă orchestră pentru promovarea culturii ungare. Am primit o plângere pentru că interpretau arii de Beethoven.

— I-ai amendat? îl întrebă Kernick, privindu-şi mâna cu atenţie.

— Nu. S-a dovedit că Malloni aici de faţă ştie câte ceva despre muzica clasică, iar Beethoven este de fapt belgian.

— Bravo, Malloni!

Bucătarul ridică din umeri cu modestie.

De jos se auzi o bufnitură asurzitoare, urmată de un zgomot dureros de ascuţit. Ecoul unei a alte bufnituri răsună în sus, pe scara de piatră, însoţită deşi mai multe ţipete.

— Ce naiba înseamnă asta? întrebă James.

— Dacă te iei după americani, răspunse Walters, se numeşte jazz.

Acum, după ce James ascultase cu mai multă atenţie, putu doar să ghicească linia melodică printre ţipetele gâtuite care proveneau probabil de la un clarinet, în ciuda faptului că tobele sunau de parcă ar fi fost folosite asemenea unui sac de box, şi nu ca instrumente muzicale.

— Nu au început de prea mult timp, adăugă Walters inutil. Totuşi, sunt destul de conştiincioşi. Exersează în fiecare noapte.

După ce pierdu o jumătate de coroană la *scopa*, James se duse la culcare. Jazzul continuă până târziu în noapte, tulburându-i somnul. Când aţipi, în sfârşit, începu să viseze logodnice napolitane.

Tresări din somn, chiar atunci când clarinetul de jos scoase un sunet ascuţit şi frenetic.

Dar nu clarinetul îl trezise. Ascultă. Se auzi din nou: o bătaie uşoară în uşă. Sărind din pat, se duse să deschidă.

O copilă îl aştepta acolo, iar după hainele ei numai zdrenţe, picioarele goale şi murdare şi părul încâlcit îşi dădu seama imediat că era o scurgnizza. Primul lui gând fu că voia să fure. Dar apoi îşi aminti ciocănitul. Probabil nici în Napoli hoţii nu se anunţau înainte să te jefuiască.

— Buona *sera*! îi spuse el cu blândeţe. *Come sta*?

Fata nu părea să se hotărască dacă să înainteze sau să se retragă, ca o căprioară speriată pe pajişte.

— Am venit după pătura mea, îi răspunse ea, într-un dialect napolitan atât de greoi încât de-abia putu să o înţeleagă.

— Ce pătură?

Ea arătă spre pat.

— Cel care locuieşte aici mi le dă mie.

Cum păturile reprezentau o monedă de schimb recunoscută în toate teritoriile ocupate, James înţelese că vorbea despre un anumit fel de tranzacţie.

— Pentru ce ţi le dă ţie? întrebă el.

Ea îl privi pe James, iar el, dintr-odată, se simţi prost. Ochii ei nu erau ai unei copile, ci aminteau de privirea femeilor care se plimbau braţ la braţ prin baruri.

— Oh! făcu el.

— Îmi vei da o pătură? întrebă ea.

El se apucă să strângă toate păturile de care se putea lipsi.

— Ia-le pe acestea, îi spuse pe cât de binevoitor putu. Mă tem că altele nu vor mai fi.

Ea încuviinţă cu un semn din cap şi desfăcu cu grijă fiecare pătură, înfăşurând-o la loc, înainte de a se face nevăzută tot pe nesimţite, aşa cum şi venise. James îşi aminti vorbele lui Jackson din noaptea dinainte de plecare. Aici *nu există reguli*, *numai ordine*.

Conştient că era puţin probabil să mai adoarmă acum, îşi căută cămaşa şi îi desfăcu buzunarul, căutând o ţigară. La fel ca toţi ceilalţi, renunţase la ţigările Bengal Lancers produse în Marea Britanie în *favoarea* mărcilor Camei şi Chesterfield, superioare şi împăturite cu grijă, pe care americanii le primeau în raţiile lor. Îşi aprinse una, lăsând fumul să se amestece cu mirosul de iasomie şi bougainvillea care adia dinspre ferestrele deschise.

Lângă pachetul de ţigări avea o scrisoare. Ezită, apoi o deschise. Scrisoarea călătorise alături de el atâta timp şi o pătrunsese umezeala, apoi se uscase la loc de atât de multe ori, încât începuse să se desfacă pe la margini, iar acum aducea cu unul dintre acele modele dantelate făcute din ziare împăturite neglijent. Dar cuvintele se mai puteau distinge încă.

Ferma Wendover.
Wendover.
Bucks
14 noiembrie 1943

Dragă James.

Aceasta este o scrisoare oribilă – e oribil că o scriu şi mult mai oribil că o vei primi, cred. Îmi doresc să îţi fi spus asta personal, dar m-am tot gândit şi mi se pare că este mai bine să afli acum cum stau lucrurile, decât să aştept până te voi revedea, ceea ce s-ar putea întâmpla peste câteva luni. În afară de asta, nu vreau să fac nimic pe la spatele tău şi nu ar fi corect nici faţă de Milo să îl las să aştepte următoarea ta permisie, oricând ar fi aceasta.

Iubitul meu James, te rog să nu fii supărat! Desigur că mândria ta va avea de suferit pentru că ai fost părăsit (urâcios cuvânt, dar nu pot găsi unul mai potrivit), dar, în afară de aceasta, cred că vei înţelege perfect. Acum, când sunt departe de casă şi pot vorbi cu alte fete despre *iubiţii lor (nu am bârfit despre tine, te asigur, dar munca este foarte plictisitoare şi unele fete pur şi simplu adoră să pălăvrăgească), îmi dau seama că tot ceea ce am trăit împreună a fost într-adevăr mai mult o plăcută prietenie călduroasă decât o poveste de dragoste. De fapt, încă am pentru tine exact aceleaşi sentimente dintotdeauna – îţi sunt întru totul devotată şi ţin la tine, ca şi când ai fi fratele meu, un frate foarte drăguţ, de altfel. Doar că acum am dobândit sentimente cu totul noi – mă refer la sentimentele mele pentru Milo. Dacă nu ar fi existat războiul, probabil că nu l-aş fi întâlnit niciodată, iar tu şi cu mine ne-am fi căsătorit chiar fără să ne gândim prea mult la asta, şi tu te-ai fi obişnuit să îmi spui „bătrânico", aşa cum îi spune tatăl tău mamei tale, şi am fi reuşit să avem câţiva copii, şi niciodată nici măcar nu ne-ar fi trecut prin cap că ne lipsea ceva. Bănuiesc că vorbesc despre pasiune. Dar, te rog, nu crede că încerc să îţi reproşez ceva, James; încerc doar să îţi explic de ce este bine că am ajuns la această răscruce de drumuri mai devreme, mai degrabă decât să fi aşteptat să ne ataşăm mai mult unul de celălalt*

înainte de a ne da seama…

Continua, încă trei sau patru pagini, dar principalul era că întâlnise un aviator polonez care fusese capabil să-i ofere tot ceea ce James nu fusese în stare. Pasiune, bănuia el. Era adevărat că sărutările lor, când o conducea pe Jane pe ultimele rânduri la cinematograf sau la vreo petrecere, erau cam stângace. Dar el pusese asta pe seama lipsei reciproce de experienţă. În inocenţa lui, crezuse că o fată bine-crescută nu ar fi acceptat să se profite de ea înainte de noaptea nunţii, un moment la care visa cu o nerăbdare înfierbântată. Poate că ar fi trebuit să discute cu ea? Dar ea nu dăduse niciodată vreun semn că ar fi fost altcumva decât jignită dacă el ar fi deschis subiectul. Într-adevăr, extraordinara sinceritate a scrisorii fusese un şoc în sine – ca şi cum acest alt bărbat fusese în stare să-i stârnească nu numai altfel de sentimente, dar şi o perspectivă nouă asupra lor. Sau poate că o fată de la ţară îi produsese această transformare.

Era evident că Jane îi scrisese pentru unicul motiv de a-şi elibera conştiinţa înainte de a face dragoste cu noul ei iubit. Acesta fusese aproape primul gând care îi venise în minte când citise: probabil deja se culcase cu el până atunci. Poate chiar în noaptea după ce expediase această scrisoare, ea… Nu, nu trebuia să se gândească la asta. Puse scrisoarea deoparte şi se întinse din nou pe pat.

„Pasiune", rosti cu glas tare, cu gura plină de fum de ţigară.

Dar ce însemna pasiunea, dacă stătea să se gândească? Cu siguranţă presupunea să te dai în spectacol – nu însemna că sentimentele erau diferite în vreun fel, ci numai că li se dădea frâu liber, ca să zicem aşa. Şi ce anume era atât de frumos în legătură cu asta? Italienii aceştia erau pasionali, îşi imagina el, dar, atât cât îşi putea da seama, aceasta însemna numai că erau deosebit de agitaţi, vorbeau prea mult şi tratau femeile cu o lipsă totală de respect. Şi mai surprinzător era faptul că femeile deseori păreau a nu fi deranjate de acest lucru.

Suspină. Sexul era un alt lucru pe care acest război îl dăduse peste cap. Mulţi bărbaţi considerau că oricine nu avea încă experienţă avea nevoie numai de un simplu ghiont în direcţia potrivită, de exemplu să fie târât la cel mai apropiat bordel. Până şi înainte de cina cu Jackson, de câte ori James era întrebat dacă avea o iubită acasă, răspundea că da. Dacă aveai o iubită acasă, scăpai de tot felul de complicaţii.

Capitolul 10

După ce soldaţii o împuşcaseră pe Pupetta şi îi retezaseră picioarele din spate cu fierăstrăul, membrii familiei Pertini îşi puseră problema modului în care să folosească ceea ce mai rămăsese din ea. Nu mai exista o piaţă unde să se vândă came şi, chiar dacă agenţia oficială pentru hrană era pregătită să consume combustibil pentru a veni să-i ridice carcasa, familia ar fi primit numai câteva lire pentru ea.

Livia fii cea care decise că ar fi trebuit să pregătească o *festa*.

— Dar cum ne-ar putea plăti cineva? vru să ştie tatăl ei. În zilele acestea, nimeni nu mai are niciun ban. Nu pentru a cumpăra came.

— Îi vom lăsa să ne ofere orice îşi vor putea permite. La urma urmei, este mai bine decât să lăsăm să se piardă atâta mâncare bună. După război, poate, îşi vor aminti că ne sunt datori.

— Şi cu cine vom dansa? întrebă Marisa. Nu mai sunt bărbaţi.

— Sunt câţiva. Şi vor veni toţi dacă se va servi came.

Ridicară carcasa Pupettei pe o frigare uriaşă, făcută din două lemne în formă de X, care acopereau o grămadă de vreascuri de stejar. Focul fu aprins în zori şi, până la amiază, mirosul neobişnuit de carne de vită friptă începu să se răspândească prin sat. Vecinii îi ajutară să adune mese şi scaune, şi nu duseră lipsă de voluntari care să întreţească focul sau care să o tot învârtească pe Pupetta pe frigarea ei, în aşa fel încât să nu se ardă.

Între timp, Livia şi Marisa pregătiră celelalte feluri de mâncare – delicatese preparate din inima Pupettei, tăiată în cuburi şi servită pe frigărui din ramuri de rozmarin; din limbă, fiartă şi presată sub pietre grele, într-o oală; din creier, gătit cu roşii, ciuperci *pioppino* şi *munnezzaglia*, resturi de aluat; şi ficatul fu mărunţit şi prăjit cu haşma. Nicio parte din bivoliţă nu fu irosită. Legumele se găseau încă în cantităţi limitate după greutăţile iernii trecute, dar mai existau *cannellini*, serviţi cu puţină grăsime de vită, şi bulbi întregi de fenicul copt în cenuşa mai puţin fierbinte de la marginea focului. Era *coccozza* pe săturate, o legumă ca un fel de dovleac, şi *tenerume*, mugurii fragezi de primăvară ai dovleceilor. Şi, de bună seamă, era mozzarella proaspătă, pregătită din laptele bietei Priscilla – atât de nefericită de la moartea Pupettei, încât nu dădea nici pe jumătate atât de mult ca înainte, dar măcar rămăsese în viaţă. Una peste alta, a fost un ospăţ cum niciunul dintre ei nu mai avusese de mulţi ani şi, cu toate că împrejurările erau departe de a fi ideale, Livia simţi că ospăţul marcase

un punct de cotitură. De atunci înainte, poate, lucrurile aveau să înceapă să se îmbunătăţească.

Toţi bărbaţii din ţinut fură prezenţi, aşa cum prevăzuse Livia. Erau cei mai de preţ dintre cei puţini – numai cei schilodiţi, cei bolnăvicioşi, cei mai bătrâni, cei mai tineri, cei care făceau parte din profesiile protejate şi cei care aveau destulă influenţă sau bani pentru a evita *rastrellamenti*. Bineînţeles, Alberto şi prietenii lui *camorristi* se aflau acolo – Liviei i-ar fi plăcut să îi alunge, dar ştia că tatăl ei avea nevoie de banii lor. Pentru cei mai mulţi dintre săteni, mai mult interes prezentau Carlos şi Delfio, fraţii Lacino, care fugiseră dintr-un lagăr de prizonieri de război din nord şi merseseră pe jos cei trei sute de kilometri până acasă, chiar prin mijlocul liniilor germane şi aliate. Dacă ei reuşiseră să se întoarcă acasă în siguranţă, câţi alţii s-ar fi putut întoarce, în sfârşit?

Napolitanii spun că foamea este cel mai bun bucătar, şi de-abia când toată mâncarea se termină şi după ce trecu un interval plin de respect pentru a-i omagia excelenţa, începu muzica. Livia îşi scoase şorţul, nerăbdătoare să danseze, dar, spre surprinderea ei, văzu că nu avea partener. Privi în jur sperând că va fi cineva care să îi surprindă privirea. Dar tot ce zări fură numai priviri furişe care se fereau de ea şi bărbaţii mai în vârstă care îşi vârau mâinile în buzunarele pantalonilor cu o mişcare bruscă şi ferită. Ori de când ori se uita la ei, îşi pipăiau testiculele. Ar fi fost amuzant dacă nu ar fi ştiut ce înseamnă. Era un gest mai vechi până şi decât creştinismul. Alunga *malocchio*, deochiul.

— Cine dansează cu mine? întrebă ea, privindu-i drept în faţă unul după altul. Felice! hotărî ea. Te-ai bucurat să mănânci din bivoliţa preferată. Îmi vei fi partener?

Bărbatul îşi târşâi picioarele şi nu răspunse.

— Franco! îl chemă ea deznădăjduită pe alt vecin de-al ei. Dar tu? Ai dansat cu mine de o sută de ori.

— Asta a fost înainte ca Enzo să plece, îi răspunse încet Franco.

— Ce-are a face asta?

Îi aruncă o privire rece, dar şi el îşi plecă ochii. Luând la rând bărbaţii, ajunse la Alberto. Zâmbea afectat. Deodată, ea ghici că totul avea legătură cu el.

— Alberto! spuse ea.

El făcu o plecăciune.

— *Şi*!

Îl lăsă să creadă că îl va invita, prelungind nerăbdarea.

— Nimic, răspunse sfidător. Marisa, vei dansa cu mine, nu-i aşa?

Un chicotit înfundat se auzi dinspre ceilalţi bărbaţi pe când contemplau chipul furios al lui Alberto. Fusese un moment frumos şi devenise şi mai frumos când ea şi sora ei dansară *tammorriata*, dansul sinuos şi seducător de curtare, fără niciun bărbat. Observă sclipirea întunecată de dorinţă din ochii bărbaţilor care le priveau, dar încă îşi mai pipăiau superstiţioşi boaşele prin pantaloni ori de câte ori se apropia.

— Trebuie să îi mulţumim lui Alberto pentru tot, murmură la urechea surorii ei, pe când se învârteau înainte şi înapoi pe ritmurile nebuneşti de *tammurro*[29].

Apoi, când se întorceau la locurile lor, o altă explicaţie o izbi din senin. Enzo.

Alergă spre locul unde stăteau fraţii Lacino, împreună cu familia acestora.

— Vă rog! îi imploră. Dacă ştiţi ceva, trebuie să îmi spuneţi!

Cariso păru stânjenit, dar Delfio vorbi:

— Nu ştim sigur, spuse el.

Ea îşi dădu seama i se schimbase vocea de când plecase la război – era spartă şi răguşită, ca şi când ar fi ţipat prea mult.

În tabără, de câte ori întâlneam pe cineva ceream veşti despre oamenii din părţile astea. Erau acolo câţiva care fuseseră cu Enzo în Rusia.

— Şi? ţipă ea.

— Îmi pare rău, Livia! îi răspunse Delfio. El îi susţinu privirea, iar ea se gândi: acest bărbat, care era un băiat când plecase de aici, vorbise despre moarte şi o văzuse şi poate că o învinsese de multe ori. Este mort! continuă Delfio fără ocolişuri. Era într-un unghi care a nimerit sub focurile trase de un pilot de război britanic. Niciunul dintre ei nu a supravieţuit.

Se întoarse spre Marisa.

— Poate fi adevărat?

Marisa se uita la ea neliniştită.

— Livia, îmi pare atât de rău! murmură ea.

---

[29] Tamburină - (in limba italiană, in original)

— Bietul Enzo! rosti cu o voce slabă.

Aşadar, se întâmplase. Lucrul de care se temea orice femeie, ceea ce suferiseră atât de multe femei, i se întâmplase şi ei, în sfârşit. Era o *vedova*, o văduvă. Părea imposibil. Va purta doliu tot restul vieţii şi va sta în faţa bisericii în timpul slujbei, ca o bunicuţă. Iar Enzo – bietul Enzo – era mort. Acel trup minunat, trupul pe care ea îl sărutase, cu care făcuse dragoste, lângă care dormise, cu care râsese – acel trup tânăr şi viril era deja sub pământ, carnea deja i se descompunea într-un mormânt care era şi el într-o ţară îndepărtată, pe care ea nici măcar nu şi-o putea imagina.

Gândurile i se învălmăşeau în cap, unul după altul. De ce nu îi spusese nimeni mai devreme? Din cauza petrecerii, presupuse ea. Nimeni nu voise să întrerupă pregătirile cu această veste cumplită, pentru a nu fi învinuit de contramandarea petrecerii. Şi de ce nu îi scrisese Quartilla? Ca mamă, probabil că i se trimisese înştiinţarea oficială. Pentru o clipă, se agăţă de speranţa că Delfio şi Cariso ar fi putut să se înşele, că motivul pentru care Quartilla nu o ţinuse la curent era că nu exista nicio scrisoare, dar, scrutând feţele lor sumbre, putea să îşi dea seama că nu era aşa.

Văzuse durerea femeilor de multe ori de-a lungul ultimilor ani. După şocul iniţial, soţia sau mama de obicei se prăbuşea, plângând, smulgându-şi părul şi hainele, expunându-şi în public durerea şi nefericirea, strigând la Dumnezeu şi la sfinţi, blestemând şi bocind. Era un fapt acceptat şi, privind chipurile celor din jurul ei, îşi dădu seama că era chiar ceea ce aşteptau. Dar nu urlă. În schimb, un resentiment adânc şi violent îi covârşi inima. Aceasta era fapta Aliaţilor. Gloanţele Aliaţilor o uciseseră pe Pupetta. Acum se dovedise că un pilot aliat, din siguranţa văzduhului, îl împuşcase pe bietul ei soţ în timp ce lupta într-un război care nu era al lui. Şi aceşti oameni aveau tupeul de a se numi eliberatorii Italiei.

Se întoarse şi se îndepărtă de foc, în întuneric, ca să fie singură. Numai atunci picioarele îi cedară şi căzu în braţele Marisei, care o aşteptau. Îi permise surorii ei să o conducă în casă. Afară, curtea se golea treptat, pe măsură ce sătenii plecau în linişte, unul câte unul.

Atunci începu să plângă – urlă şi plânse în hohote şi blestemă. Dar nu plângea numai pentru Enzo. Până în acea zi, sperase că, atunci când războiul se va termina şi Enzo se va întoarce, totul avea să fie mai bine. Acum ştia că viaţa i se va împovăra, va deveni mai grea decât îşi

putuse imagina vreodată înainte. Jelea pentru Enzo, dar jelea şi pentru sine.

Capitolul 11

— Ştii de ce mă aflu aici?

Fata încuviinţă cu o mişcare a capului.

— St. Sunteţi ofiţerul stării civile.

— Ofiţerul Serviciului Operativ, o corectă James.

Deja luase decizia de a nu mai folosi expresia „ofiţer al stării civile", care cu siguranţă suna ca şi cum pregătirea căsătoriilor altor oameni reprezenta singura îndatorire a postului său.

— Trebuie să redactez un raport oficial în care să menţionez dacă eşti o persoană potrivită pentru căsătoria cu acest soldat – aruncă o privire în agenda sa –, cu soldatul Griffiths.

Fata, al cărei nume era Algisa Fiore, era foarte drăguţă. Trebui să reziste tentaţiei de a se uita la ea, de a nu-i sorbi din priviri trăsăturile chipului – pomeţii aceia fragili, părul acela atât de negru şi de strălucitor, ochii aceia minunaţi, atât de întunecaţi şi de mari. Acum, când ea îl privea, ochii cei mari erau plini de fericire.

— Îl cunoaşteţi pe Richard? întrebă ea cu nerăbdare.

James recunoscu faptul că încă nu îl cunoscuse pe soldatul Griffiths. La acest răspuns, trăsăturile încântătoare ale Algisei Fiore fură întunecate de o umbră de incertitudine.

— Atunci cum puteţi şti dacă suntem potriviţi unul pentru celălalt? Nu contează, vă voi povesti eu despre el. Îmi place să vorbesc despre Richard. Este *molto gentile*[30], îi explică ea. Iubeşte animalele. Ca şi mine.

Îşi îndoi degetele lungi şi frumoase peste genunchi şi îl privi pe James ca şi cum l-ar fi provocat să sugereze că dragostea amândurora pentru animale nu reprezenta un fundament solid pentru o viaţă împreună.

— Serios, trebuie să încercaţi să îl cunoaşteţi! Cred că vă veţi înţelege de minune. Toată lumea îl iubeşte pe Richard!

Purta pe unul dintre degete un inel, pe care îl privi visătoare preţ de o clipă.

— Şi este atât de curajos! Odată a ucis trei germani numai cu

---

[30] Foarte drăguţ - (in limba italiană, in original)

mâinile goale şi cu o lingură!

— Sunt sigur că soldatul Griffiths este un băiat minunat! căzu de acord James. Dar mă tem că trebuie să îţi pun câteva întrebări mai practice.

— Întrebaţi-mă orice!

Se lăsă pe spate în scaun şi începu să se joace cu o cruciuliţă de argint care îi atârna la gât.

— Vorbeşti engleza?

— Puţin.

— Ce înseamnă asta? Trecând la engleză, îi spuse, tare şi răspicat: „Aş dori doi metri de material pentru perdele, vă rog, şi jumătate de duzină de felii de şuncă".

Algisa Fiore râse încântător.

— Habar nu am!

— „Mi se pare că mi-aţi dat restul complet greşit".

Ea ridică din umeri.

— Îmi pare rău!

— Soldatul Griffiths vorbeşte italiana?

— Nu chiar.

— Cum comunicaţi?

— Mă poate face să înţeleg ce vrea, îi răspunse ea, cu un surâs vag.

James tuşi.

— Ce ştii despre Anglia?

— Ştiu că de acolo vine Richard.

— Ştiai, de exemplu, că acolo este mult mai frig decât aici?

— Ştiu că femeile sunt urâte. Cel puţin aşa spune Richard.

James se dădu bătut. Nu ar fi ajuns niciodată nicăieri în felul acesta.

Ce spusese Jackson? „În mare, treaba ta este să descoperi dacă ea este sau nu o stricată". Privi în jur. Apartamentul Algisei Fiore era mic, aerisit şi curat ca lacrima.

— Ai o slujbă?

Ochii ei mari deveniră dintr-odată de nepătruns.

— Nu mai există slujbe în Napoli!

— Din ce trăieşti? îşi ţugui buzele.

— Mă descurc.

— Mă tem că va trebui să fii puţin mai clară.

— Am un unchi în Sicilia. El îmi trimite bani.

Îşi reaminti că Jackson fusese deosebit de sarcastic la adresa unchilor.

— Îmi poţi da adresa unchiului tău? întrebă James, cu vârful stiloului pregătit să noteze în agendă. Vezi tu, aşa aş putea să verific, şi dacă povestea lui se potriveşte cu a ta, nu ar trebui să fie nicio problemă.

Urmă o pauză lungă. Algisa Fiore începu să se joace cu cruciuliţa de la gât legănându-şi piciorul în aer.

— Nu îmi amintesc!

— Nu îţi aminteşti unde locuieşte unchiul tău?

— Se mută des, răspunse ea sfidător.

— Ei bine, care este ultima adresă pe care ţi-o aminteşti?

Urmă o altă pauză lungă. El o întrebă cu blândeţe:

— De unde vin cu adevărat banii, Algisa?

Fata îşi puse picior peste picior, aranjându-şi rochia pe genunchi înainte de a răspunde.

— De la soldaţi, rosti, în sfârşit.

— Primeşti bani de la soldaţi?

— Dacă îmi oferă.

El îşi notă în agendă: „A.F. a recunoscut că trăieşte din prostituţie". Se ridică.

— Trebuie să îţi verific apartamentul.

— Bineînţeles, îi spuse, ridicându-se de asemenea.

Breteaua rochiei îi căzu de pe un umăr.

— Vă conduc!

I-o luă înainte pentru a deschide o uşă. Fie din cauza pielii de culoarea mierii a umărului ei gol, fie din cauza apropierii neobişnuite de o fată foarte frumoasă, James simţi un freamăt brusc şi incomod de dorinţă.

— O voi face singur! îi spuse el cu brutalitate.

Ea ridică din umeri.

— Cum doriţi!

Făcu un tur rapid al apartamentului. Era atât de gol, încât nu dură mult. Dar remarcă bucata de săpun din dormitor, iar în bucătărie găsi o jumătate de pâine albă şi un borcan mic cu ulei de măsline. Notă aceste detalii în agendă. Întorcându-se în camera principală, o găsi aşteptându-l, aproape dezbrăcată, prima femeie dezbrăcată pe care o

vedea în viaţa lui. Îşi ţinea rochia strânsă în faţă, acoperindu-i astfel într-o mică măsură părţile intime.

— Oh! exclamă el.

Ea îi zâmbi şi camera se lumină.

— Cred că mă placi.

— Nu asta… începu el.

— Poţi termina cu întrebările acolo, dacă vrei.

Arătă spre dormitor cu o mişcare a ochilor ei minunaţi.

— Te rog! Trebuie să te îmbraci. Asta chiar nu va ajuta!

Ea se îmbufnă şi lăsă rochia să alunece până la talie.

— Sunt sigură că te poţi gândi la ceva ce vrei să mă întrebi!

— Vezi tu, dacă asta demonstrează ceva, demonstrează punctul de vedere al superiorului meu direct, îi explică el, retrăgându-se cu un pas.

— Nu sunt îndeajuns de drăguţă?

Făcu o piruetă încet pentru a-i arăta ce avea de oferit.

— Eşti foarte atrăgătoare, dar iese complet din discuţie…

— Suntem în Napoli, rosti ea, apropiindu-se. Nimic nu iese din discuţie.

James mai făcu un pas înapoi şi îşi dădu seama că se lipise cu spatele de perete. Apoi rochia fu lăsată să cadă pe podea, braţele ei i se încolăciră în jurul gâtului, iar sânii catifelaţi şi parfumaţi îi apăsau pieptul în timp ce îl săruta. Pentru un moment, se simţi aproape ameţit de prezenţa ei fizică. Apoi îşi aminti sfatul pe care i-l dăduse Jackson.

— În afară de asta, am o iubită, îi spuse el. *Sono fidanzato*. Sunt logodit şi urmează să mă însor.

Efectul fu remarcabil. Algisa se dădu înapoi imediat, bătând din palme cu încântare.

— Dar este nemaipomenit! Povesteşte-mi totul despre ea! Este drăguţă? Cum arată? Nu este cel mai frumos lucru să fii îndrăgostit?

Se aşeză din nou, în mod evident convinsă că problemele ei luaseră sfârşit.

James îi ridică rochia şi i-o întinse.

— Poftim! Ai face mai bine să te îmbraci.

În ochii ei se citi surprinderea şi apoi teama.

— Nu îmi vei scrie un raport favorabil, nu-i aşa?

— Mi-e teamă că nu!

— Atunci nu poţi fi îndrăgostit, îi replică ea cu amărăciune. Ai

minţit. Aruncă rochia pe podea. Nu am vrut să se întâmple aşa. Niciuna dintre noi nu a vrut. Ce şansă ni s-a oferit? îi voi fi o soţie bună, îl voi face fericit. Nu mă poţi ajuta?

— Mă tem că nu eu fac regulile astea! Dacă într-adevăr vreţi să vă căsătoriţi, va trebui să aşteptaţi până după război.

— Ce te face să crezi că vreunul dintre noi va mai fi în viaţă după război?

Îl întrebase fără autocompătimire, cu o ridicare uşoară din umeri.

— Găsesc singur ieşirea, îi spuse el, închizând agenda şi ridicându-se în picioare. După ce închise uşa apartamentului, i se păru că o auzea plângând.

Capitolul 12

În dimineaţa următoare, după ce James termină de redactat raportul referitor la ziua precedentă, îi fu prezentat un gentleman spilcuit.

— Un informator, rosti concis Enrico.

Bărbatul spilcuit se prezentă drept *dottore* Lorenzo Scoterra. După spusele sale, era un *avvocato*, un avocat, şi dorea să le ofere britanicilor câteva informaţii despre fasciştii cunoscuţi din zonă.

James preciză că nu putea plăti pentru aceste informaţii, iar domnul Scoterra se arătă destul de zelos. Nu voia bani, zisese, şi chiar dacă James ar fi încercat să îi dea, cu siguranţă s-ar fi văzut obligat să refuze, de vreme ce fondurile plătite, oricât de bine intenţionate ar fi fost, ar fi putut să afecteze veridicitatea informaţiilor sale în ochii celor cărora James le-ar fi împărtăşit. Explică apoi că era motivat numai de dorinţa sa de dreptate şi de aplicare a legii – chemare în slujba căreia îşi pusese întreaga viaţă profesională – şi de admiraţia sa pentru britanici, lăsând deoparte dorinţa puternică de a-i vedea cum dau socoteală pe fasciştii nenorociţi care profitaseră de ocupaţia germană. Oricum, domnul Scoterra lăsă să se înţeleagă că nu ar fi refuzat dacă James ar fi vrut să continue discuţia la un pahar de marsala.

Cum se făcuse destul de târziu, iar James nu luase încă micul dejun, aceasta păru o sugestie rezonabilă şi se îndreptară spre barul La Zi Teresa unde Angelo, patronul, îl întâmpină pe James cu obişnuita mişcare de salut a braţului, rezervată unui vechi prieten.

James comandă două pahare de marsala, o băutură pe care nu o mai încercase până atunci. Era dulce, dar nu la modul neplăcut, şi chiar

întăritoare. Barmanul sparse câte un ou crud în fiecare pahar chiar înainte de a le servi – un lucru remarcabil, dată fiind lipsa ouălor proaspete în acea perioadă. Domnul Scoterra şi înşfăcă paharul chiar înainte ca barmanul să fi terminat de amestecat, dădu pe gât oul dintr-o singură înghiţitură şi se opri respectuos pentru a savura experienţa, înainte de a se întoarce spre James cu un zâmbet de recunoştinţă înflorindu-i pe chip. James văzu că era aproape dureros de slab.

Continuă să îi enumere lui James o listă completă de persoane care beneficiaseră de pe urma prezenţei germanilor. Urechea lui James începuse să se obişnuiască deja cu torentele rapide ale dialectului napolitan care umpleau fiecare potenţială pauză de respirat cu câte un *sez altro* sau *per forza* sau *per questo*[31] care înlocuiau fiecare punct cu scurtimea virgulelor, descoperind că putea să îl urmărească fără prea mare dificultate. Cu cât lua mai multe notiţe, cu atât domnul Scoterra părea să îşi amintească mai multe amănunte, şi mai consumară câteva pahare de marsala până când avocatul rămase, în sfârşit, fără informaţii.

— Ei bine, spuse James, punând jos stiloul şi gesticulând către barman pentru a-i aduce nota, a fost extrem de folositor, *dottore*. Dar cred că vă aşteaptă clienţii.

— Da, sigur, răspunse avocatul, cu o oarecare părere de rău. Apoi se lumină la chip. Dar uitasem – este ceva ce nu v-am spus.

— Într-adevăr? Ce anume?

Avocatul se aplecă într-o parte, astfel încât să poată şopti conspirativ la urechea lui James.

— Există o divizie de tancuri gemane care se ascunde în adâncurile muntelui Vezuviu.

Lui James i se păru că îi mai menţionase cineva despre tancurile germane în ultimele zile, dar nu-şi aminti în acel moment cine anume fusese.

— Aveţi vreo dovadă?

— Am aflat de la o sursă de foarte mare încredere, pentru care am garantat în foarte multe ocazii cu viaţa.

James se opri din notat.

---

[31] Fără indoială... bineinţeles... din această cauză - (in limba italiană, in original)

— Cine este? întrebă el, şovăind cu stiloul deasupra hârtiei.

— Vă vor ataca din spatele frontului. Ei ştiu că vor fi ucişi cu toţii, dar pentru ei este o chestiune de onoare – îşi doresc să moară pentru führerul lor.

James îşi aminti atunci: Jackson îl avertizase în mod special să nu asculte nicio poveste despre divizii germane de tancuri ascunse sus, pe Vezuviu.

— Mă tem că sursa dumneavoastră a fost greşit informată! îi spuse James. Acest aspect a fost cercetat şi nu este adevărat.

Domnul Scoterra privi gânditor sticlele din spatele barului.

— Totuşi, ar mai fi un singur lucru… continuă James.

Domnul Scoterra se lumină din nou la chip.

— Da?

— Este vorba despre comerţul cu penicilină de pe piaţa neagră. Aveţi idee cine este în spatele afacerii?

Domnul Scoterra începu să râdă.

— Bineînţeles! Toată lumea.

— Cine anume? întrebă James, făcându-i semn barmanului pentru încă două pahare de marsala cu ou.

— Farmacistul, Zagarella. El conduce afacerea în numele lui Vito Genovese însuşi.

— Aţi afirma asta şi la tribunal?

Domnul Scoterra păru alarmat.

— Dacă aş încerca să fac orice de genul ăsta, aş fi ucis cu mult înainte să păşesc în sala de judecată.

— Atunci, unde îl pot găsi pe signor Zagarella?

— Doar nu vă gândiţi serios la ideea de a-l aresta!

Domnul Scoterra era acum atât de tulburat, încât se ridică de la masă, în ciuda faptului că barmanul încă nu terminase de turnat marsala.

— Nu îmi imaginam că aveaţi de gând să acţionaţi atât de repede! Serios, în calitate de avocat trebuie să vă sfătuiesc să nu faceţi asta!

— Dar tipul este un escroc, de acord?

Se uitau unul la celălalt peste o prăpastie de netrecut a neînţelegerii.

— Cel puţin promiteţi-mi că nu îmi veţi menţiona numele! îl imploră domnul Scoterra, bâjbâind după nasturii hainei.

— De vreme ce nu sunteţi pregătit să depuneţi mărturie, nu ar trebui să fie prea greu.

— Credeţi că sunt laş?

— Cred că ar trebui să se pună capăt comerţului cu penicilină. Acest furt ar putea pune în pericol vieţile soldaţilor.

Domnul Scoterra oftă.

— După ce veţi sta puţin mai mult timp în Napoli, veţi înţelege. Pentru a supravieţui în acest oraş, trebuie să fii *furbo*, descurcăreţ. Aşa merg lucrurile pe aici.

După ce domnul Scoterra plecă în goană, James îi făcu semn barmanului cerând nota.

— *Duccento lire*[32], spuse barmanul impasibil, aşezând un bon pe o farfurioară.

James îl fixă cu privirea. Două sute de lire? Nu era posibil.

— *E troppo*[33].

Barmanul ridică din umeri. Ouăle pentru băuturi erau scumpe.

— Momento[34]. Era patronul, Angelo, care se repezi în încăpere cu un zâmbet nerăbdător întipărit pe faţă. Vă rog! Astăzi sunt din partea casei.

— Trebuie să plătesc! susţinu James încăpăţânat. Dar am nevoie de chitanţă.

Angelo oftă. Îşi scoase un creion ţinut după ureche, cu care începu să înşire cifre pe un şerveţel. Calculele continuară foarte mult timp şi se părea că implică destule ecuaţii complexe, separate de paranteze, procente şi converşii din şi în diferite valute. La sfârşit, Angelo ţipă: „Aha!" şi îl lovi pe barman triumfător peste cap.

— *Attenzione*, *cretina*![35] Ai adunat totul greşit!

Îl informă pe James cu un zâmbet de scuze că suma corectă era de patruzeci şi cinci de lire.

James îi întinse o bancnotă de cincizeci de lire.

— Păstrează restul, te rog!

— Sunteţi foarte amabil. Angelo ezită. Din întâmplare, am auzit ceva din conversaţia dumneavoastră de mai devreme.

---

[32] Două sute de lire - (în limba italiană, în original)
[33] Este prea mult. - (în limba italiană, în original)
[34] Un moment. - (în limba italiană, în original)
[35] Atenţie, cretinule! - (în limba italiană, în original)

— S-a auzit tocmai până aici, în spate?

— Am un auz foarte ascuţit. Probabil nu ar trebui să spun asta, dar domnul Scoterra are dreptate cel puţin într-o privinţă. Să îţi măsori forţele cu piaţa neagră este o sarcină foarte grea şi ţi-ar aduce mulţi duşmani.

James îşi trecu în agendă acel „cel puţin".

— Este un risc pe care sunt pregătit să mi-l asum.

După un moment, Angelo dădu din cap.

— Atunci, vă pot da câteva sfaturi?

— Nu m-aş aştepta la mai puţin în acest loc! replică James sec.

— Dacă veţi avea de-a face cu orice legat de *camorra*, gândiţi-vă cu atenţie dacă nu cumva ar fi cazul să vă implicaţi Aliaţii.

— De ce?

Dar umerii ridicaţi ai lui Angelo reprezentară singurul răspuns pe care îl căpătă.

James se întoarse la Palazzo Satriano cu hotărârea luată. Jackson lăsase lucrurile să se rezolve de la sine, era clar, dar el nu avea niciun motiv să îi urmeze exemplul.

— Vom face o razie pe la farmacistul Zagarella, îi informă pe Carlo şi pe Enrico. Am motive să cred că poate fi amestecat în comerţul cu penicilină de pe piaţa neagră.

Carlo căscă şi se scărpină în cap.

— Sigur că este amestecat. El este şeful.

— Atunci de ce nu l-am arestat?

Carlo ridică din umeri.

— Noi suntem doar trei oameni şi, cu tot respectul, dacă am începe să ne punem cu *camorra*, ne-ar trebui o armată.

Cu cât se gândea mai mult la asta, cu atât sugestia lui Angelo că ar trebui să îi implice pe americani suna ca un sfat bun.

— Poate că acest aspect ţi-a scăpat din vedere, Carlo, răspunse James imperturbabil, dar se întâmplă să avem chiar o armată.

Coborî şi bătu într-una dintre ferestrele din centrul curţii. După cum spusese Jackson, tabăra yankeilor era impresionantă. Uşi deschise şi închise în grabă, dezvăluind o succesiune de birouri pline de forfoteală. Funcţionari gonind de colo-colo cu teancuri de hârtii; stenografe vioaie care ţăcăneau la maşini de scris; bărbaţi în uniforme de un verde-olive îşi strigau ordine lapidare unul altuia. James se simţi dintr-odată mai degrabă ruşinat de letargia relativă a propriului

centru de operaţiuni de la etaj. Indiferenţa posacă a lui Enrico şi a lui Carlo – încă nu avea o idee clară despre ce făceau ei exact în cea mai mare parte a timpului – sigur nu se compara cu tot ce vedea aici.

Nu veni nimeni la fereastră, aşa că se aventură în ceea ce părea a fi biroul principal şi aşteptă să i se adreseze cineva. În final, îl opri pe un funcţionar care trecea pe acolo şi îl întrebă dacă putea vorbi cu un superior.

— Ai programare? îi trânti funcţionarul.

— Nu, eu numai…

— Aduc registrul.

Plecă zorit. James îşi făcu o notă, în minte, să facă rost de un registru de programări pentru FSS cât de curând posibil.

— Hei, amice!

Vocea venise din spatele lui. James se întoarse. Cel care vorbise era un bărbat tânăr, cam de aceeaşi vârstă, cu el aşezat la unul dintre birouri. Purta o pereche de ochelari cu rame de oţel care, într-un loc, fuseseră prinşi cu o bucată de sârmă de cupru. Chiar şi aşezat, James putea deduce că era înalt şi subţire, o impresie confirmată când americanul se ridică. James salută chiar atunci când americanul îi întindea mâna. Americanul pufni în râs şi salută la rândul lui.

— Eric Vincenzo. Tu eşti tipul cel nou de la FSS, corect? Indică spre un scaun din colţ. Ce s-a întâmplat?

Se aşeză şi îşi sprijini picioarele pe birou. În spatele lui, un clarinet se odihnea pe un raft. Acesta, deduse James, trebuia să fie autorul jazzului dătător de insomnie, care răsuna în clădire în fiecare noapte.

Urmărind privirea lui James, Vincenzo se panică.

— Nu eşti aici ca să te plângi, nu-i aşa? Am atentat la somnul vecinilor?

James îl asigură că nu se afla acolo pentru a se plânge din cauza zgomotului şi îi vorbi despre razia sa plănuită împotriva farmacistului. Americanul îşi mângâie bărbia gânditor.

— Aşadar, te gândeşti la o operaţiune combinată? Păi, primul lucru care trebuie făcut este să îl verific pe acest informator al tău. Să aruncăm o privire!

Trase sertarul unui fişet, care se deschise alunecând uşor pe şine şi începu să caute prin nişte dosare.

— Să fie oare vorba despre acelaşi doctor Scoterra care a fost

secretarul partidului fascist local?

— Nu cred că sună bine.

— Hmm! împinse sertarul, închizându-l. Ei bine, există o cale mai simplă pentru a verifica. Vino cu mine!

James îl urmă printr-o înşiruire de camere, toate la fel de aglomerate ca prima, până când ajunseră într-un salon imens, probabil sala de bal a palatului de odinioară. În centrul camerei se afla un la fel de vast sistem de fişete, înalt de aproape opt metri, în jurul căruia mai multe secretare se învârteau ca nişte albine în jurul fagurelui de miere.

— Doamne! exclamă James cu invidie.

— Oh, nu este al nostru! L-am luat de la consulatul german. Spre lauda nemţilor, trebuie să recunosc că au ţinut registre impecabile. În timp ce vorbea, Vincenzo se uita după sertarul din dreapta. Uite-l!

Îi înmâna lui James un dosar.

Primul document era o scrisoare în limba italiană de la un anume *dottor* Scoterra, adresată consulului german. James parcurse conţinutul în grabă. Ceea ce dorea *dottor* Scoterra, după cum scria, era să îşi ofere serviciile ca informator. Menţionase clar că nu se aştepta să fie plătit; firește, iar dacă *Herr* Hitler ar fi vrut să îi acorde vreo recompensă pentru serviciile sale, s-ar fi văzut obligat să refuze, de vreme ce fondurile plătite, oricât de bine intenţionate, ar fi putut să afecteze veridicitatea informaţiilor în ochii agenţilor cărora le-ar fi împărtăşit. Era motivat numai de dorinţa sa de dreptate şi de aplicare a legii – chemare în slujba căreia îşi pusese întreaga viaţă profesională – şi de admiraţia sa pentru germani, lăsând la o parte dorinţa puternică de a-i vedea cum dau socoteală pe socialiştii nenorociţi care profitaseră de pe urma anilor întregi de blândeţe şi corupţie. Urma o listă lungă de nume, multe dintre ele fiindu-i cunoscute lui James de la ultima sa conversaţie cu domnul Scoterra, cu excepţia faptului că, în acea împrejurare, îi descrisese ca fiind fascişti fanatici, şi nu comunişti fanatici. Scrisoarea se încheia cu propunerea ca germanii să îl interogheze pentru detalii într-un loc liniştit, de exemplu un bar.

— Pungaşul! spuse el, oarecum compătimitor. A încercat să ne folosească pentru a-şi regla propriile conturi. Chiar m-a convins să îi cumpăr un pahar de marsala.

— Este băutura aceea în care barmanul pune un ou…?

James încuviinţă din cap.

— Ştii, mi-a trecut prin cap în acel moment că arăta prea slab.

Fusese probabil prima lui masă după o săptămână.

Eric Vincenzo râse.

— Ai fost *fottuto*, cum se spune prin locurile astea. Asta înseamnă…

— Știu ce înseamnă, răspunse James răspicat. Prostit. Tras pe sfoară.

— Mda – vorbești italiana, nu-i așa? îl întrebă Eric, privindu-l pe James cu atenție. Am observat că scrisoarea aceea nu ți-a dat nicio bătaie de cap.

— Tu nu știi?

— Învăț, dar este un proces lent.

— Cu un nume de familie ca Vincenzo?

— Sunt a treia generație. Ai mei au vrut să devin un mic american sadea, așa că refuzau să vorbească în italiană acasă. Dar nici asta nu i-a ferit să fie închiși pentru șase luni ca Aliați ai dușmanilor când a izbucnit războiul. I-a oferit lui James dosarul. Vrei să negociem?

— Ce anume să negociem?

— Păi, chiar dacă motivele informatorului nu sunt așa onorabile, socotesc că ar putea să ne fie de folos. Va trebui să stabilim asta cu comandanții noștri direcți, dar mie, personal, mi se pare că o operațiune coordonată ne-ar prinde bine amândurora.

Comandanții ambelor tabere îmbrățișară ideea unei operațiuni coordonate îndreptate împotriva comercianților de pe piața neagră, atâta timp cât se afla sub o singură comandă. Curios, comandantul american părea să încline că aceasta era o misiune pentru britanici, în timp ce maiorul Heathcote avea puternicul presentiment că era o sarcină care li se potrivea mai bine americanilor. După câteva altercații interne, se decise ca, pentru moment, James și Eric să îi raporteze maiorului Heathcote.

Operațiunea se desfășură a doua zi dimineață, în zori, și fu împărțită în două. Carabinierilor italieni, aflați sub comanda lui Carlo și a lui Enrico, le reveni îndatorirea de a-i aresta pe comercianții de pe piața neagră care acționau pe Via Forcella. Spre marea mirare a lui James, Carlo și Enrico își acceptară misiunea cu entuziasm, îmbrăcându-se pentru această ocazie ca personajele dintr-un film cu Al Capone, cu canotiere, sacouri, papioane și ghetre. Dintr-un dulap de pe undeva, scoaseră la lumină și un arsenal înspăimântător de pistoale automate, pe care James spera că le vor folosi cu mai multă reținere

decât idolii lor de matineu – deşi, după felul în care italienii gesticulau cu armele pe acolo, se îndoia destul de mult de acest lucru. Între timp, James şi Eric trebuiau să percheziţioneze locuinţa farmacistului.

Signor Zagarella tocmai lua micul dejun când îi ciocăniră în uşă. Primi cu seninătate vestea că intenţionau să caute penicilină de contrabandă.

— Daţi-i drumul! îi îndemnă el ridicând din umeri. Nu veţi găsi nimic aici.

Căutară preţ de o oră. În apartament nu numai că nu se afla nici urmă de penicilină, dar nu existau nici alte bunuri de contrabandă, de niciun fel. Cu o senzaţie de leşin, James îşi dădu seama că fuseseră aşteptaţi. În sfârşit, într-un coş pentru hârtii vechi de sub chiuvetă, găsi o singură fiolă folosită de penicilină. I-o arătă lui Zagarella, a cărui expresie nu se schimbă.

— Va trebui să ne însoţiţi! îl informă James, incapabil să îşi ascundă satisfacţia din voce.

— Unde?

— La Poggio Reale, pentru început, îi răspunse, numind închisoarea oraşului. Veţi fi reţinut acolo cât timp vom continua cercetările.

Zagarella rosti cu o voce plăcută:

— Prietene, dacă te-ai plictisit de viaţa din Napoli, pot aranja să fii trimis în altă parte.

— Din contră, îi replică James. Cred că viaţa din Napoli va deveni mult mai bună.

Farmacistul dădu din umeri şi ridică mâinile în faţă, pregătit să i se pună cătuşele.

— Poţi să mă trimiţi la Poggio Reale dacă vrei, dar te asigur că nu voi mai fi acolo când te vei întoarce.

Fără doar şi poate, părea rezonabil să sărbătorească succesul colaborării lor cu un pahar la localul La Zi Teresa.

— Ce vei face când se va sfârşi războiul, James? îl întrebă Eric pe când dădeau gata o sticlă cu vin.

James ridică din umeri.

— Nu m-am gândit prea mult la asta. Presupun că mă voi întoarce la universitate. Ne-au promis că ne vom putea termina studiile la sfârşitul războiului. Dar tu?

— Voi fi cântăreţ de jazz. Sau poate spion. Nu m-am hotărât

încă.

— Serios? Ambele păreau cariere puţin probabile pentru un adult. Presupun că ai nevoie de o diplomă ca să devii spion. Şi nici să fii muzician profesionist cred că nu-i uşor.

Eric se prefăcu că nu aude.

— Contează ceea ce decizi să faci, nu-i aşa? După aceea, depinde numai de tine.

— Chiar aşa?

— Desigur! Războiul ăsta va schimba totul, James. Totul va rămâne la vedere.

— Eu speram cu tărie că totul va fi la fel ca înainte.

— Vino în America! îl invită James, dând din cap. În America nu trebuie să termini o facultate. Poţi fi tot ceea ce îţi doreşti.

— Îţi mulţumesc pentru invitaţie! Dar cred că încă nu sunt pregătit să nu mai fiu englez.

Eric râse şi îşi mai turnă puţin vin. Sticla era aproape goală. Schiţă un gest imaginar, ca şi cum ar fi stors sticla pentru ultimele picături.

— După asta, vom testa cocktailurile, decretă el. Fac un Tom Collins destul de bun aici.

— Ce este un Tom Collins?

Eric râse din nou, chiar dacă, de fapt, James nu glumise. Apoi, dintr-odată, faţa i se întunecă.

— Ai o iubită, James?

— Oh, da! răspunse James mecanic. Dar acasă.

— Numele?

— Jane. Jane Ellis.

— Frumos nume! aprobă Eric. Este drăguţă?

— Pot spune că da.

— La naiba, am nevoie de o fată frumoasă! continuă Eric. Nu am mai avut o fată frumoasă de câteva săptămâni!

— De atâta vreme? se auzi James vorbind. Doamne!

— O italiancă, asta m-ar mulţumi. Deşi faptul că nu vorbesc limba nu prea mi-e de folos. Îşi ridică paharul. Pentru cooperarea dintre Aliaţi, pentru începutul prieteniei noastre şi pentru Jane!

James îşi ridică paharul.

— *Per cent'anni*! cum spun italienii.

Se simţea prost pentru că perpetua mitul logodnicei sale fictive

în faţa lui Eric dar, dacă învăţase ceva din slujba sa, aceasta era că nu putea alege cui anume să îi spună o anumită minciună.

În acelaşi timp, era extraordinar modul în care, stând aici, la localul La Zi Teresa, încălzindu-se în strălucirea caldă a optimismului yankeu al lui Eric şi savurând bucuria unei operaţiuni încununate de succes împotriva pieţei negre, suferinţa cauzată de faptul de a fi fost părăsit, pe care o purtase cu el atâta timp, deveni pe neaşteptate mai puţin zdrobitoare şi putea aproape să întrezărească un viitor în care nici nu mai era nevoie de o Jane imaginară.

Îndreptându-se spre bar pentru a-şi comanda cocktailurile, James zări un chip pe care îl recunoscu. Jumbo Jeffries stătea singur, făcându-şi de lucru cu o farfurie uriaşă de arici de mare.

— Oh, aici erai! îl întâmpină acesta, fără prea mult entuziasm.

— Îţi place? îl întrebă James.

— Nu prea. Jumbo arătă spre farfuria din faţa sa. Elena m-a obligat să-i mănânc. Se pare că sunt buni pentru libido.

Acum, când James îl observa mai de aproape, putu distinge cearcănele întunecate sub ochii lui Jeffries. Un medalion religios îi atârna la gât. Jumbo îl atinse cu conştiinciozitate.

— Şi aceasta, pare-mi-se, este numai vina ta! adăugă el ursuz.

— A mea? Cum aşa?

— Din cauza frazelor alea nenorocite în engleză pe care le-a învăţat Elena de la tine. Când puteam pretinde că nu o înţelegeam, totul era bine. Acum totul a devenit mult mai greu. Împinse farfuria departe de el. Nu e bun. M-am săturat de porcăriile astea!

Capitolul 13

James era încă într-o dispoziţie optimistă în dimineaţa următoare, când, împreună cu Eric, porni să-i interogheze pe prizonierii adunaţi în timpul raidului de pe Via Forcella.

În drumul lor trecură şi pe la Zagarella, în închisoarea Poggio Reale, unde îl găsiră la fel de imperturbabil ca întotdeauna, în timp ce se înfrupta dintr-un mic dejun excelent. Îi fusese alocată o celulă sau, mai bine spus, un *suite* de celule, mai spaţios decât apartamentul Algisei Fiore. Unul dintre paznici era ocupat să îi învelească patul cu lenjerie curată. James băgă de seamă şi că prizonierul părea să poarte o cămaşă proaspăt spălată.

— Ai venit să mă eliberezi? vru acesta să ştie.

— Cercetările noastre încă nu au luat sfârşit, îi răspunse James.

Veţi rămâne aici până când se vor termina.

Zagarella se şterse uşor pe buze cu un şerveţel.

— Mă îndoiesc de acest lucru foarte tare, îi asigură el. Trebuie să recunosc că sunt surprins de faptul că vă mai aflaţi încă aici. Îmi închipuiam că aţi şi fost transferat din Napoli până acum.

— Veţi vedea că guvernarea militară aliată este destul de diferită de orice altă organizaţie cu care sunteţi obişnuit să negociaţi.

— Bănuiesc că te referi la faimoasa voastră incoruptibilitate, îi răspunse Zagarella, care, să fiu sincer, m-a costat deja o sumă considerabilă.

Paznicul, de cum termină de aranjat patul, aduse un lighean cu apă, un pămătuf pentru bărbierit şi o bucată de săpun, cu care începu să spumeze energic obrajii prizonierului.

— Ar fi trebuit să ţii minte, continuă farmacistul, că noi, napolitanii, am mai fost cuceriţi şi înainte. Aragónezii, austriecii, bourbonii, italienii – da, până şi italienii –, germanii… şi acum, bineînţeles, Aliaţii. Aşa că, vezi tu, am dobândit destulă experienţă.

Paznicul trecu cu lama peste obrazul lui Zagarella. Farmacistul închise ochii cu un mormăit de plăcere şi îi expedie cu un mic gest pe James şi Eric.

— Mi-ar face o mare plăcere, afirmă James pe când ieşeau din închisoare, să îl închidem pe acest bărbat după gratii!

— Este deja după gratii, sublinie Eric şi, la drept vorbind, nu pare să îl deranjeze prea mult.

— ÎI tratează atât de bine numai pentru că i-a convins că va ieşi în curând. Dacă obţinem condamnarea, va fi doar un alt prizonier.

— James, îl opri Eric, ştii câţi mafioţi am reuşit într-adevăr să condamnăm de când am ajuns în Napoli?

— Câţi?

— Trei. Eric se încruntă. Actele tot dispar. Martorii nu apar sau îşi schimbă depoziţiile în ultima clipă. Unul dintre ei a avut o criză de epilepsie în toiul depoziţiei şi a trebuit să fie scutit. Apoi urmează acuzaţii care se dovedesc a fi susţinut acte de război în slujba rezistenţei, atât de uluitoare, încât trebuie să le dăm câte o medalie în loc de o condamnare la închisoare. Şi asta se întâmplă chiar înainte de înfăţişarea înaintea judecătorilor care, pasămite, au interpretat greşit dovezile, sau de a ajunge în închisorile care, pasămite, au lacăte stricate. Şi da, au fost băieţi de la SE care au fost transferaţi în urma

unor cuvinte şoptite la urechea cui trebuia. Bărbatul acesta, Vito Genovese, care se află în spatele întregii tărăşenii, este implicat în guvernarea militară aliată la un nivel foarte înalt – vreau să spun, la cel mai înalt nivel. Se spune că atunci când generalul Clark a sosit în Napoli, şi-a exprimat dorinţa de a mânca nişte fructe de mare. Ei bine, toate vasele de pescuit erau ancorate din cauza exploziilor. Vito a organizat o mare petrecere pentru a sărbători sosirea generalului, apelând la tertipul simplu de a fura tot peştele de la acvariul din Napoli. Imediat după aceea, i s-a acordat postul de consilier oficial al Comandamentului suprem. Dacă o persoană ca Zagarella se află cu adevărat sub protecţia sa, nu vom putea face mare lucru în privinţa lui.

La *Questura*, secţia principală de poliţie, James explică faptul că doreau să îi interogheze pe suspecţii arestaţi în timpul raidului de pe Via Forcella. După multă birocraţie, fură conduşi la celule, unde li se arătă un bărbat foarte bătrân care stătea în colţul său, de unul singur.

— Ce se întâmplă? întrebă James. Unde sunt ceilalţi?

Poliţistul care îi adusese jos, la celule, ridică din umeri.

— Care ceilalţi?

— Ieri trebuie să fi fost vreo douăzeci de oameni care vindeau penicilină pe Via Forcella. Unde sunt toţi?

Văzând că nu putea obţine nimic de la poliţist, i se adresă bătrânului.

— Când ai ajuns aici, câţi mai erau cu tine?

— Oh, douăzeci sau treizeci!

— Unde sunt acum?

— Toţi s-au topit peste noapte, răspunse bătrânul cu tristeţe. Aş fi plecat şi eu, dar nu mi-am putut plăti amenda.

— Ce amendă?

— Cincizeci de lire. Bătrânul îşi întinse braţele. Sunt numai un vânzător de fier vechi. Nu am cincizeci de lire.

Lipsit de expresie, poliţistul adăugă:

— Greşeşte! Nimeni nu a fost amendat. Puteţi inspecta registrele, dacă vreţi.

James oftă.

— De ce este acuzat acest om? îl întrebă pe poliţist.

— De vânzarea firelor de telefon din cupru.

— Nu are nicio legătură cu penicilina?

— S-ar părea că nu.

— Dacă binevoiţi, interveni bătrânul, sunt foarte nerăbdător să plec de aici. Vedeţi, soţia mea e bolnavă şi nu avem vecini. Mă tem că, dacă nu ajung acasă, nu va avea cine să îi pregătească masa.

Poliţistul le aduse un colac de fire de telefon.

— Asta s-a găsit asupra lui.

— Am tăiat firele germane, afirmă bătrânul cu mândrie. Asta şi trebuia să fac, nu-i aşa? Nu ne plac nemţii.

James îi traduse lui Eric ce spusese bătrânul, iar acesta se scărpina în cap.

— Asta s-a întâmplat înainte să sosească Aliaţii. Am lăsat peste tot bilete în care le comunicam italienilor să provoace cât mai multe pagube. Dar după sosirea noastră, normal că am dorit ca firele să fie lăsate acolo unde sunt, ca să le putem folosi şi noi.

— Uitaţi! spuse bătrânul, scoţând un manifest îndoit dintr-un buzunar interior şi desfăcându-l cu mândrie. Vedeţi? Spune să tăiem firele. Primesc o medalie?

— Nu mai poţi tăia firele de telefon, îi explică James. Sunt ale noastre acum.

— Dar sunt fire germane.

— Da, dar… James oftă. Of, nu contează!

Toţi îl priviră pe bătrân, care părea că nu ştie deloc ce se întâmplă.

— Nu putem să îl dăm pur şi simplu afară? sugeră Eric.

— Nu e cu putinţă, răspunse poliţistul aspru. A fost acuzat de distrugerea proprietăţii militare a Aliaţilor. Pedeapsa este de până la zece ani de închisoare.

— Ce să facem? întrebă Eric.

— Nu putem face prea multe, murmură James posac. Oficial, nu mai ţine de noi.

Bătrânul le dăduse adresa unui sat la sud de Napoli. Când se întoarseră la cartierul lor general, James luă motocicleta FSS de la locul ei, o împinse în jos pe scara de piatră şi porni. Principalele străzi din afara oraşului fuseseră curăţate de moloz şi câteva tramvaie începuseră să circule. Regula părea să fie aceea că persoana care conducea orice fel de vehicul pe două roţi se considera îndreptăţită să meargă pe lângă acestea şi să se agaţe de ele, lăsându-se remorcat atâta timp cât avea nevoie, pentru a economisi fie carburant, fie energia picioarelor. James se simţi uşurat când reuşi să iasă din oraş şi

ajunse în zona rurală. Era o zi minunată de primăvară şi razele soarelui îi încălzeau chipul, astfel încât era posibil să se viseze la o distanţă de o mie de kilometri faţă de orice război.

Peisajul prin care conducea probabil că nu se schimbase prea mult din timpuri medievale. Câmpurile erau de fapt petice de pământ, iar femeile aplecate asupra treburilor lor erau îmbrăcate cu aceleaşi rochii negre lipsite de formă şi purtau aceleaşi basmale pe care probabil le purtaseră şi pe vremea lui Boccaccio. Rar zărea câte un bou sau catâr înhămat la jug, iar cea mai mare parte a muncit părea îndeplinită cu mâinile goale.

Într-un final găsi satul pe care îl menţionase bătrânul şi, întrebând în stânga şi în dreapta, dădu şi peste casă. Se înălţa singuratică în mijlocul câtorva terenuri năpădite de buruieni. James îşi dădu seama că pur şi simplu, omul îmbătrânise prea mult pentru a le mai putea cultiva. Mormane de fier vechi – rămăşiţele unui camion ars, vreo două bucăţi de metal contorsionat de la o bombă germană, o cutie americană pentru muniţie goală – dădeau mărturie de noua sa ocupaţie, întregul loc era înfiorător de liniştit.

Casa era abia puţin mai răsărită decât un staul, cuprinzând vreo două camere. James ciocăni în uşă.

— Hei? strigă el.

Nu primi niciun răspuns.

Împinse uşa şi intră. Când ochii i se obişnuiră cu întunericul, distinse un pat sub fereastră, acoperit cu zdrenţe. O protuberanţă vagă printre cârpe căpătă forma profilului unui chip bătrân şi zbârcit. Ochii lipsiţi de strălucire, fantomatici din cauza cataractei, fixau tavanul fără să clipească.

— *Buongiorno*, *signora*! rosti cu blândeţe.

Bătrâna doamnă nu dădu niciun semn că l-ar fi auzit. Lui James i se păru că era foarte aproape de a-şi da obştescul sfârşit. Când inspectă bucătăria, îşi dădu seama că nu exista nici urmă de mâncare în acel loc.

— Ce anume vrei să faci?

Maiorul Heathcote se holba la el, privirea şovăindu-i din cauza neîncrederii.

— Vreau să îi rog pe italieni să îi dea drumul, domnule, îi răspunse James. Chiar dacă a făcut ceva greşit, ceea ce este discutabil, ar putea fi eliberat din motive umanitare.

— Motive umanitare? Faţa maiorului se înroşise. Căpitane, exact în acest moment, la mai bine de nouăzeci de kilometri depărtare, sunt peste cinci mii de soldaţi care aşteaptă în tranşee pline de apă rece ca gheaţa, împuşcaţi zi şi noapte de germani, neîndrăznind să se ridice nici măcar să se pişe ca nu cumva vreun ţintaş de elită să le tragă un glonţ în cap. De ce nu îi întrebi *pe ei* despre motive umanitare?

— Sunt conştient de faptul că lupta este destul de dură acum, domnule!

Maiorul mormăi neîncrezător.

James vorbi mai departe:

— Totuşi, nu încape îndoială că misiunea guvernului militar este să facă dreptate. Iar acest bărbat a fost închis din motive cu totul greşite.

— De către compatrioţii săi italieni.

— Ca rezultat al operaţiunii *noastre*…

— Despre care mă anunţi acum că a fost un eşec lamentabil! i-o trânti maiorul.

James nu răspunse.

Maiorul oftă.

— Şi nu aveţi absolut niciun cap de acuzare împotriva acestui farmacist Zagarella?

Trecu cu privirea de la unul la celălalt.

— Nu, domnule! bombăni Eric.

— Atunci, trebuie să înţeleg că a fost eliberat, în sfârşit, din închisoare?

— Da, domnule! îi răspunse James printre dinţi.

— Aşadar, aţi terminat cel puţin cu o întemniţare ilegală, ţinu să sublinieze maiorul.

— Da, domnule!

— Şi, între timp, aţi făcut din AMG o arenă de circ de tot râsul! maiorul arătă spre uşă. Ieşi de aici, Gould! Şi tu, Vincenzo! Nu vreau să vă mai văd pe niciunul dintre voi în cel puţin următoarele şase luni.

— Da, domnule! James şovăi. Şi cum rămâne cu acest tăietor de fire, domnule?

Maiorul îi aruncă o căutătură aspră.

— Voi da un telefon, deşi Dumnezeu mi-e martor că am lucruri mai importante la care să mă gândesc!

În acea noapte, Malloni apăru, ca de obicei, când ceasul bătu ora

şapte. Dar era evident la el un aer de freamăt înăbuşit pe când bătea ceremonios gongul pentru cină. Totul se lămuri când începu să aşeze vesela: în locul obişnuitelor farfurii întinse în care îşi serveau porţiile de „Carne şi legume", ofiţerilor britanici li se ofereau castroane de supă.

— Malloni, îndrăznesc să te întreb – ce înseamnă toate astea? îl descusu Kernick.

— Zupă uşoară! îi răspunse Malloni, cu o vagă urmă de mândrie în glas. Zupă de vită.

Părăsi încăperea şi se întoarse cu o terină crăpată plină cu supă, atât de mare, încât abia putea să o ducă. Lui James îi trecu prin minte că avea dimensiunea şi forma unei mine maritime germane. Dar când Malloni luă capacul, James putu să vadă destul de clar lichidul întunecat din interiorul ei, nu cu mult diferit faţă de un Brown Windsor.

— Se observă diferenţa! comentă Walters aprobator. Bună treabă, prietene!

Malloni se clătina pe picioare trecând de la un mesean la altul cu terina sa. Totuşi, în timp ce aceştia se serveau, o linişte ciudată se aşternu peste masă. Kernick, inspectând conţinutul castronului, îngăimă: Ah!

Amestecând supa din propriul castron, îşi dădu seama că avea o consistenţă neobişnuită. Părea să conţină unele bucăţi care erau aproape gelatinoase şi altele incredibil de subţiri. Examinându-le cu atenţie, văzu că Malloni îşi pregătise supa folosindu-se de şiretlicul de a introduce mai puţine conserve de „Carne şi legume" decât de obicei şi de a le adăuga o cantitate considerabilă de apă caldă.

— Zupă de veţel, cu le-ume, pronunţă Malloni mândru, după ce toţi fură serviţi. Poftă bună!

Politicoşi până la capăt, ofiţerii britanici îşi ridicară lingurile de supă ascultători şi le cufundară în castroane.

Curând deveni evident faptul că „zupa de veţel" a lui Malloni avea un gust la fel de scârbos precum arăta. Adăugarea apei la tocana din cutia de tinichea nu îi diluase deloc gustul, ba dimpotrivă, accentuase cumva consistenţa râncedă şi uleioasă. Era, după cum se gândi James cu obidă, o încheiere nefastă a unei zile la fel de nefaste.

Capitolul 14

Livia le scrise membrilor familiei lui Enzo din Napoli,

istorisindu-le ce aflase despre soarta lui, dar nu primi niciun răspuns.

După ce Pupetta fusese mâncată, membrii familiei Pertini trebuiseră să înfrunte faptul că aproape nu mai aveau altă hrană decât mozzarella pe care o pregăteau în fiecare zi din laptele Priscillei. În vremuri normale, asemenea brânză s-ar fi vândut la un preţ îndeajuns de ridicat pentru a le permite să îşi cumpere celelalte alimente de bază de care aveau nevoie – fainã, sare şi aşa mai departe. Dar, fără niciun mijloc de transport pentru aceasta, se vedeau nevoiţi să o mănânce numai ei sau să o vadă cum se strică. Câteodată, li se părea pur şi simplu că nu avea niciun rost să îndure ore întregi de muncă istovitoare numai pentru a obţine ceva ce era apoi lăsat să se acrească, dar Priscilla trebuia totuşi mulsă, pentru că altfel ugerul ar fi început să o doară.

Lipsa unui tractor stăruia în mintea Liviei aproape zilnic. Cu ajutorul unui tractor îşi puteau duce brânza la piaţă. Cu ajutorul unui tractor şi-ar fi putut cultiva pământul şi recupera din pierderi.

Alberto aşteptă o săptămână după ce se aflară veştile despre Enzo, apoi îşi reluă campania cu forţe proaspete. Parcă luând în derâdere faptul că nu aveau un mijloc de transport, într-o după-amiază îşi făcu apariţia într-un Bugatti nou-nouţ, de-ţi lua ochii. După ce îşi extrase pântecele enorm din spatele volanului, se prezentă în faţa Liviei cu o pâine albă – prima pe care ea o vedea de ani de zile. Intenţiona să îl refuze, dar gândul la tatăl ei şi la Marisa îi reaminti că nu îşi mai permitea să se poarte atât de orgolios şi obraznic. Aşa că îşi înghiţi mândria şi întinse mâna după pâine, hotărâtă să o accepte cu demnitate. Alberto rânji triumfător. Ea îi răspunse tăios:

— Vreau să fiu sinceră cu tine, Alberto. Îţi voi primi pâinea pentru că nu am de ales, dar nu voi împărţi niciodată patul cu tine!

Zâmbetul de pe faţa lui nu se stinse. Pentru o clipă, trase pâinea deoparte, ca ea să nu poată ajunge la ea, aşa cum un băiat îşi necăjeşte sora mai mică luându-i jucăria. Apoi, observând că mâna ei o urmase involuntar, râse şi o lăsă să o ia.

— Într-o bună zi îţi vei da seama că nu ai de ales nici în această privinţă, îi şopti. Nu este diferit de prinderea unui măcăleandru. Mai întâi laşi o urmă de firimituri de pâine, ca să îl obişnuieşti să îţi mănânce din palmă. Apoi, haţ! mimă el strângându-şi pumnul.

— Alberto, îi răspunse ea obosită, de ce eu? Cu siguranţă trebuie să te fi săturat de asta până acum şi trebuie să existe o grămadă de fete

pe care le-ai putea avea fără nici pe departe atâta bătaie de cap.

El îşi apropie chipul şi mai mult, atât de mult ea încât îi putea simţi respiraţia pe obraz. Mâna îi alunecă în jurul taliei.

— Bineînţeles că există. Dar am hotărât că te vreau pe tine şi, mai mult, toţi cei de pe aici ştiu asta. Dacă nu reuşesc acum, mă voi face de râs. Şi în profesia mea, îţi poate fi fatal să te faci de râs. Trebuie să te am, Livia!

Buzele lui mari şi cărnoase, cu mustaţa zbârlită, i se lipiră de ureche, iar limba lui se avântă să îi dezmierde lobul cu lascivitate. Ea se cutremură şi îşi dădu seama din modul în care el mormăi că repulsia ei era probabil mult mai excitantă pentru el decât i-ar fi fost consimţământul. „Marisa are dreptate! se gândi ea: nu vrea ca eu să îl doresc, vrea să mă cucerească". Gândul îi zbură la soldatul care îi ţinea încheieturile cu o singură mână pe când Pupetta sângera de moarte, la felul în care fusese stârnit de înverşunarea ei, aşa cum până şi ofiţerul se excitase privind. Ce se întâmpla oare cu anumiţi bărbaţi şi cu războiul, încât ajungeau să iubească atât de mult această putere bruscă pe care o căpătau? Şi acum, că o încercaseră, ar putea fi vreodată pregătiţi să renunţe la ea?

Capitolul 15

Spre surprinderea lui, James întâlni, în sfârşit, o tânără napolitană cu un caracter fără îndoială ireproşabil.

Locuia într-o casă elegantă din suburbia Vomero. Când sosi pentru cercetări, James fu condus într-un salon mobilat cu mult bun-gust şi cu o opulenţă evidentă. Emilia Catalita-Gosta era logodită cu un ofiţer activ; vorbea puţin engleza şi era limpede că primise o educaţie aleasă. De fapt, trăsăturile ei delicate îi aminteau lui James puţin de Jane. Tatăl ei era de asemenea de faţă, un gentleman distins de vreo şaizeci de ani, care purta un costum imaculat. Îi vorbi lui James despre proprietăţile familiei din Toscana – de bună seamă, în prezent ciopârţite de liniile frontului – şi îşi descoperiră repede un interes comun pentru operele lui Dante.

Fusese o plăcere să petreacă ceva timp în compania unor oameni civilizaţi. Când lumina înserării îi indică lui James că era timpul să îşi ia la revedere, aproape că nu mai voia să plece. Pe cât de delicat putea, îi sugeră tatălui că raportul său nu le va ridica probleme nici Signorinei Catalita-Gosta, nici logodnicului ei, iar ei îi ură o căsătorie lungă şi fericită. Cu aceeaşi delicateţe, tatăl înclină capul pentru a arăta

că înţelesese.

James întrebă dacă ar putea să viziteze şi restul casei înainte de plecare. Tatăl Emiliei ezită.

— Din păcate, nişte ofiţeri germani au fost încartiruiţi aici în timpul ocupaţiei, spuse acesta în linişte. Mi-ar fi ruşine să vă arăt celelalte camere, în starea în care le-au lăsat acele animale. Oricum, aş fi onorat dacă aţi accepta o invitaţie la cină peste o săptămână sau două, când totul va arăta aşa cum trebuie.

James îl asigură că a înţeles pe deplin şi stabiliră clar să se întâlnească peste două săptămâni.

— Ar mai fi un singur lucru, spuse *signor* Catalita-Gosta. Este, presupun, un fel de favoare, cu toate că nu îndrăznesc să profit mai mult de bunătatea dumneavoastră.

James îl asigură că va face tot ce îi stătea în putinţă să ia în consideraţie favorabil cererea.

— Desigur, nu intenţionez să am prejudecăţi în legătură cu raportul dumneavoastră. Dar dacă se întâmplă să fie pozitiv, aşa cum îndrăznim să sperăm… fiica mea, care este foarte credincioasă, îşi doreşte să se mărite în prima duminică din Postul Mare. Este un fel de tradiţie ca persoanele din familiile cele mai bune să se căsătorească în acea zi, în dom. Ridică din umeri. Aşa cum, de fapt, am făcut şi eu. Este numai o tradiţie, mă înţelegeţi, dar ştiu că ar fi însemnat enorm pentru mama Emiliei, Dumnezeu să o odihnească în pace!

Până la prima duminică din Postul Mare era mai puţin de o săptămână.

— Voi vedea ce pot face pentru a grăbi procesul de aprobare, promise James.

Signor Catalita-Gosta făcu o plecăciune.

— Sunteţi prea bun!

— Nicidecum! Chiar îmi face plăcere să pot fi de folos în toată această mizerie!

Coborând dealul în drumul său de întoarcere spre Palazzo Satriano, fu cuprins de o veselie pe care nici măcar anticiparea „Cărnii şi legumelor" încălzite ale lui Malloni nu putu să o alunge în întregime.

Duminică dimineaţa fu trezit la ora şase fix de telefon. Era maiorul Heathcote, care trecu direct la subiect.

— Ce ştii despre această gloată de la catedrală?

— Nu ştiam că s-a strâns o gloată la catedrală.

— Poliţiştii militari sunt îngrijoraţi deoarece s-ar putea transforma într-o răzmeriţă generală. Aruncă o privire!

Convorbirea se întrerupse.

James se îmbrăcă şi coborî. Hotărând că, dacă într-adevăr avea să fie o răzmeriţă, ar fi fost mai bine supravegheată dintr-un jeep decât de pe o motocicletă, se duse să îl trezească pe Eric.

Americanul se trezi mahmur şi James îl convinse cu oarecare dificultate că faptul de a lua parte la o potenţială răzmeriţă era mai important decât să bea o ceaşcă de cafea. Chiar şi fără cafea, trecu un sfert de oră până când un Eric morocănos îi ducea în sfârşit pe amândoi cu maşina către dom.

Aproape de catedrală, drumul le fii blocat de o masă compactă de oameni. În timp ce Eric îşi croia drum cu vehiculul înainte, James îşi dădu seama că spiritul mulţimii era îngrijorător. Femeile îşi smulgeau hainele şi plângeau în hohote. Bărbaţii mai în vârstă îşi ridicau mâinile spre cer. Tinerele, cu capetele acoperite cu şaluri, vorbeau repede şi ţipau isteric una la alta. Era un număr însemnat de călugări şi preoţi prin mulţime, remarcă el, şi toată lumea îşi făcea semnul crucii. Totul era învăluit în mister.

Dintr-odată, James zări un chip cunoscut. Spunându-i lui Eric să tragă pe dreapta, deschise portiera jeepului cu o smucitură.

— Domnule Scottera! strigă el. Urcă!

Avocatul păru uşor stânjenit, ca şi cum ar fi fost prins făcând ceva necinstit. Dar se urcă în jeep şi închise uşa cu repeziciune.

— Ar trebui să vă întoarceţi, spuse el.

— De *cel* Este periculos?

— Pentru dumneavoastră? Da, puţin, poate. Gloata este peste măsură de agitată. Dar în acest moment îmi fac mai multe griji pentru mine. Aş prefera să nu fiu văzut în compania dumneavoastră, după acea încercare necugetată de a-i controla pe traficanţii de penicilină.

— Aha! Deci ai auzit despre asta! exclamă James.

— Prietene, răspunse domnul Scottera dispreţuitor, evenimentele din acea zi au fost deja transpuse într-o baladă minunată, care se vinde în grădinile municipale pentru cinci lire foaia. Numele dumneavoastră apare peste tot, nu numai în versurile fiecărei strofe, ci şi în refren, unde este însoţit de anumite gesturi care aproape garantat provoacă râsul.

Vă amintiţi că v-am sfătuit împotriva operaţiunii la acel

moment. Acum pornim?

— Ce se întâmplă aici? întrebă Eric, dând înapoi jeepul.

— Este vorba despre lichefierea sângelui.

Probabil cei doi căpătaseră o expresie uluită, deoarece domnul Scoterra adăugă:

— Sângele sfântului. O relicvă cunoscută, care este păstrată într-o capelă specială a catedralei. De două ori pe an, cu o regularitate absolută, sângele uscat devine lichid. Dacă, aşa cum se întâmplă acum, sângele începe să se lichefieze în momentul greşit, înseamnă că o tragedie cumplită se va abate asupra oraşului.

— Vrei să spui, ceva mai rău decât să fie ocupat de germani, care i-au mobilizat pe tinerii voştri să lupte în Rusia, şi decât să fie distrus de trei armate diferite?

— Este, desigur, continuă domnul Scoterra rigid, numai o superstiţie, căreia un bărbat educat, aşa ca mine, nu i-ar da crezare niciodată.

— S-a nimerit numai să te trezeşti devreme?

Domnul Scoterra pufni.

Eric trase jeepul pe dreapta şi opri motorul.

— Ar fi bine să mergem să aruncăm o privire!

Cei doi se înghesuiră prin mulţime către o uşă laterală a catedralei, înăuntru, lucrurile nu erau deloc mai liniştite – o mare de oameni care boceau se revărsa dintr-o parte în alta, fără ţintă, dar într-o stare de tensiune palpabilă. Într-un sfârşit, găsiră un preot.

— Este sfântul, suspină acesta. Sângele. Va urma, fără îndoială, un pârjol cumplit, în care mulţi oameni vor pieri.

La aceste cuvinte, un plânset sfâşietor se auzi dinspre aceia care se aflau destul de aproape încât să poată auzi. Preotul se lumină la chip.

— Oricum, rosti cu voce tare, arătând spre un alt preot care ieşea din sacristie cu o tavă legată de gât, ca o fată care vinde ţigări la cinematograf, poate că o relicvă de la unul dintre martirii creştinismului îi va oferi credinciosului o oarecare protecţie.

Imediat se iscă o îmbulzeală înspre preotul cu tava.

Făcându-şi loc prin mulţime, Eric şi James văzură că tava era încărcată cu mici obiecte albe.

— Dacă nu mă înşel foarte tare, spuse Eric, luând unul şi examinându-l, acestea sunt oseminte.

— Relicve, *signore*, relicve ale primilor martiri, confirmă preotul. Gratis pentru oricine face o donaţie de cincizeci de lire la ofertoriu.

— Există oare catacombe pe aici? îl întrebă James pe Eric.

— Pe kilometri întregi. Toate încărcate până la tavan cu oase.

Se uitară din nou la tava cu oseminte.

— Bănuiesc că până şi preoţii trebuie să mănânce, conchise James.

— La naiba cu asta! exclamă Eric.

Apucând pe fiecare preot cu câte o mână, îi împinse înspre sacristie.

— Vezi dacă poţi să găseşti sângele ăla, da? strigă el peste umăr.

Sângele sfântului era păstrat în siguranţa unui relicve magnifice din argint, care era în schimb ţinut strâns în mâini şi cu reverenţă de un alt preot.

— Spune-le că, dacă teatrul ăsta continuă, vor declanşa o răzmeriţă, îi sugeră Eric.

James făcu întocmai, dar preoţii doar ridicară din umeri.

— Este sfântul, repetă unul. Încearcă să ne avertizeze.

— Destul cu porcăria asta!

Eric îşi trase revolverul din teacă şi îl îndreptă spre preotul care ţinea relicvariul. Ceilalţi preoţi îşi făcură cruce la unison.

— Spune-i că, dacă sângele ăla nu se va închega în două minute, vor avea alt martir creştin pe care să îl vândă în bucăţi!

— Eşti sigur că este o idee bună? îl întrebă James.

Eric agită pistolul într-o manieră ameninţătoare.

— Spune-i că încă nu mi-am băut cafeaua şi sunt din cale-afară de morocănos!

— Ceea ce încerc să spun este că, după mine, este o idee foarte *proastă*! spuse James nervos.

— Doar nu crezi că acest sânge s-a lichefiat de unul singur?!

— Poate că nu, dar am venit aici să *împiedicăm* o răzmeriţă, sublinie James. Şi cred că, în orice caz, să împuşti un preot într-o catedrală, în timpul unui eveniment miraculos, înconjurat de o mie de martori, dintre care mulţi sunt deja într-o stare de oarecare agitaţie, poate să nu fie cea mai eficientă metodă de a realiza acest lucru. Mai ales că suntem numai doi.

— Crezi că ar trebui să las arma deoparte?

— Asta cred, da.

— Eu sunt de părere că acel sânge s-ar închega în aproximativ două minute dacă acest preot ar pune relicvariul jos. A ajuns aşa tocmai pentru că el îl tot clatină dintr-o parte în alta.

— Foarte posibil, aprobă James, dar dacă italienii aleg să creadă în lucruri de felul ăsta, treaba lor!

— Deci cum propui să ieşim din situaţia asta?

— Ei bine, spuse James, mi se pare că preoţii au avut deja grijă de asta. Au permis ca gloata să intre într-o mare frenezie, de acord, dar au găsit şi o soluţie, sub forma acestor relicve. Atâta timp cât nu rămân fără relicve – şi, după cum se aude, au un stoc inepuizabil – se pare că toată lumea va fi fericită.

Oarecum în ciuda voinţei sale, Eric lăsă arma jos.

— Mii de scuze, li se adresă James preoţilor. Prietenul meu nu a luat micul dejun.

Preoţii arătau plini de compasiune. Unul dintre ei păşi înainte din impuls şi îndesă o aşchie de os în buzunarul de la piept al lui James.

— Te va proteja de focul ce va veni, îi şopti acesta, aşa cum ne-ai protejat şi tu de americanul care nu şi-a luat încă micul dejun.

Toţi îşi strânseră mâinile formal, iar Eric fu binecuvântat de către preotul cu relicvariul.

— Din întâmplare, spuse James pe când se pregătea de plecare, cred că s-ar putea să cunosc pe cineva care se căsătoreşte astăzi aici. O anume *signorina* Emilia Catalita-Gosta.

Preoţii rămaseră surprinşi.

— Cine? întrebă unul dintre ei.

— Emilia Catalita-Gosta. Se mărită cu un ofiţer englez astăzi, în dom.

Preotul clătină din cap.

— Nu astăzi. Nu este posibil. Nu în această perioadă din post.

— Dar nu este o tradiţie, după cum am înţeles? Ca miresele din cele mai bune familii să se căsătorească aici în această zi?

— Dimpotrivă, răspunse preotul. Astăzi, ca şi pentru tot restul acestei săptămâni, nu se permit căsătoriile în catedrală. Oricine v-a spus altceva, s-a înşelat.

Pe când se înapoiau la jeep, James murmură:

— Cred că s-ar putea să fi fost *fottuto* din nou.

— În ce fel?

— Nu ştiu sigur, dar sunt de părere că trebuie să îi fac o vizită unei anumite *signorina* Catalita-Gosta şi să aflu.

— Of, la naiba! făcu Eric dintr-odată.

— Ce-i?

Eric arătă spre maşină.

— Doar n-o să te urci în aia!

Jeepul era acum cu un metru mai aproape de pământ decât atunci când îl lăsaseră acolo, dat fiind că toate cele patru roţi fuseseră luate cu totul. Farurile, ştergătoarele de parbriz – până şi parbrizul cu totul

— Ca şi uşile, capota, motorul şi scaunele dispăruseră cu desăvârşire. Rămăsese doar un schelet, caroseria unei maşini.

— Ai un pistol în tocul ăla, James?

— Da. De ce?

— Te rog, împuşcă-mă chiar acum. Pentru că, dacă nu o faci tu o va face comandantul Cartierului General!

Le luă câteva ore să aleagă un înlocuitor pentru jeepul jefuit. Refuzând invitaţia lui Malloni la o *colazione inglese*, un mic dejun englezesc – care de fapt însemna, James ştia din experienţă, încă o cutie de „Carne şi legume", dar, de această dată, arsă sub forma unei clătite crocante şi înnegrite într-o tigaie, în loc să fie pur şi simplu încălzită într-o oală James luă motocicleta şi se îndreptă spre eleganta casă din Vomero, unde îi intervievase pe *signorina* Catalita-Gosta şi pe tatăl ei.

Uşa nu era încuiată, aşa că păşi înăuntru. Era foarte linişte. În tăcere, James intră în camera în care avusese loc interviul. Era mai aerisită decât înainte. Picturile impresioniste, mobilele greoaie, antichităţile – toate dispăruseră, fiind înlocuite de obiecte mai noi şi mai atrăgătoare de tip Art Déco. O haină bărbătească zăcea aruncată pe unul dintre scaune. James auzi pe cineva mişcându-se în spatele unei uşi din partea mai îndepărtată a camerei.

Se duse lângă uşă şi împinse. Pe podea, fundul costeliv al unui bărbat se ridica ritmic între picioarele desfăcute în formă de M ale unei femei.

— Vă rog să mă scuzaţi! exclamă James, păşind înapoi.

Şi apoi îngheţă. La sunetul vocii lui, atât bărbatul, cât şi femeia îşi ridicară privirea către el. Bărbatul care făcea dragoste atât de energic cu Emilia Catalita-Gosta nu era altul decât propriul tată.

— Se pare că avem de-a face, articulă rar maiorul Heathcote, cu o epidemie de miracole.

Îşi îndreptă din nou atenţia spre raportul pe care îl ţinea în mână, oprindu-se din când în când ca să se uite la James şi ca să se încrunte.

James cunoştea deja conţinutul raportului. Ceea ce nu putuse anticipa în dom era faptul că existau încă mulţi alţi preoţi în Napoli, toţi la fel de înfometaţi. În consecinţă, peste tot prin oraş, crucifixele sângerau, transpirau, plângeau, le creştea părul, le cădea părul, le cădeau dinţii sau, în diferite alte cazuri, prindeau viaţă, spre încântarea şi îmbogăţirea preoţilor care le slujeau. În biserica şanţ Agnello, Domnul nostru se implicase într-o conversaţie interesantă cu o statuie a Fecioarei Maria, întâmplare confirmată în mod independent de câţiva reporteri de ştiri. În Santa Maria del Carmine, El trebuia să fie bărbierit cu regularitate de către bărbierul regal, atât de deasă îi creştea barba, în timp ce, în San Gaudiso, le făcea cu ochiul fetelor drăguţe. Între timp, sângele sfinţilor din oraş căpătase o gamă întreagă de proprietăţi până atunci necunoscute ştiinţei. Relicvariul unei doamne se lichefia la ora zece fix, cu precizie, în fiecare marţi, iar al Sfântului Gennaro clocotea cu pioşenie ori de câte ori auzea Sfânta Scriptură.

La sfârşit, maiorul Heathcote lăsă raportul din mână.

— Dar sunt sigur că poţi explica toate acestea! spuse el, cu o blândeţe sinistră.

— Domnule, răspunse James stângaci, italienii par să creadă că un anume fel de dezastru nemaipomenit stă să vină. Preoţii pur şi simplu profită de pe urma naivităţii lor. În cazul de la dom, nu părea potrivit să intervenim în ceea ce era clar o problemă de ordine internă a italienilor.

— Păi, cam da, rosti maiorul înţelegător. Faptul că populaţiei civile i s-a indus acum o stare de delir isteric deoarece ei sunt de părere că Aliaţii vor aduce vreo catastrofă necunoscută este desigur un lucru de care nu ar trebui să te îngrijorezi.

— Domnule, începu James iarăşi.

— Nu mă întrerupe! maiorul lovi masa într-un acces subit de mânie. Unii spun că germanii se vor întoarce şi că vor rade oraşul de pe faţa pământului – ştiai asta? Alţii vorbesc în mod deschis despre o reîntoarcere a fascismului. Între timp, piaţa neagră scapă de sub control, singurii care nu pot cumpăra penicilină nestingheriţi de pe Via

Forcella – datorită ţie – sunt chiar propriii medici militari, străzile sunt pline de fete cu sifilis care răspândesc boala printre soldaţii noştri, americanii se plâng de faptul că FSS le datorează un jeep şi – ah, da! A ridicat un alt raport. Cu aprobarea ta, unul dintre ofiţerii preferaţi din staful generalului Clark a reuşit cumva să se însoare cu amanta unui fost gradat fascist. Îi aruncă lui James o căutătură feroce. Ai vreun comentariu de făcut despre *treaba asta*?

— Am crezut că bărbatul în cauză era tatăl domnişoarei Catalita-Gosta, domnule!

— A *spus* el că era?

— Acum, dacă stau mă gândesc, domnule, el niciodată nu a afirmat asta. Dar mi-a dat această impresie deliberat. A menţionat lucruri ca de exemplu că, ăă, ar fi însemnat foarte mult pentru răposata mamă a Emiliei dacă ea şi ofiţerul s-ar fi putut căsători repede. Şi au închiriat piese de mobilier antic pentru a face vila să pară o casă de familie, mai curând decât un cuibuşor de nebunii.

— Şi ai căzut în plasă? întrebă maiorul Heathcote neîncrezător.

James rămăsese fără grai.

— Ofiţerul despre care este vorba, continuă maiorul, se ocupă – se ocupa – în întregime de pregătirile pentru viitoarele debarcări, despre care, în mod normal, am fi preferat ca germanii să afle cât mai puţin posibil. A trebuit să fie trimis într-o lună de miere prelungită, fără noua sa mireasă, până când cineva va rezolva această încurcătură.

— Îmi pare foarte rău, domnule!

— Căpitane Gould, încheie cu greu maiorul, singurul lucru care mă reţine să te trimit imediat în prima linie este faptul că sunt conştient că avem nevoie de soldaţi decenţi aici, nu de nişte incompetenţi molâi. Suspină. M-aş fi rugat la Dumnezeu să nu îl pierd niciodată pe Jackson. Oricum, iată ordinele tale. Vei găsi o cale să stăpâneşti populaţia civilă din acest oraş şi vei folosi orice mijloace consideri necesare pentru a opri haosul ăsta. Vei impune regulile şi cerinţele Guvernului Militar Aliat fără vreo excepţie sau favoare. Ai înţeles?

— Da, domnule!

— Atunci ieşi de aici! Şi trimite-mi-l pe sublocotenentul Vincenzo!

Capitolul 16

După săpuneala primită de la maiorul Heathcote, James nu mai

avu nicio îndoială asupra îndatoririlor sale şi îşi duse la îndeplinire ordinele cu scrupulozitate. Trupele erau trimise zilnic să cureţe Via Forcella de contrabandişti. Miracolele de orice fel fură suprimate fără îndurare, de obicei în maniera simplă pe care Eric o propusese în dom, şi anume scoţând un pistol şi gesticulând cu el ameninţător spre cel mai apropiat prelat. Manifestările mai îndărătnice ale miracolelor cereau câteodată câte o arestare şi era uimitor să vezi cum, de cele mai multe ori, o statuie care vorbise, făcuse cu ochiul, transpirase şi aşa mai departe devenea destul de docilă imediat ce gardienii ei pământeşti erau aruncaţi în închisoare. Între timp, o serie de raiduri de închidere a barurilor, a bordelurilor, a restaurantelor şi a altor localuri neautorizate înlăturase principalele puncte de vânzare ale comercianţilor de pe piaţa neagră şi pusese capăt atmosferei de carnaval care devenise o trăsătură caracteristică în Napoli aflat sub ocupaţie.

James însuşi conduse raidul în urma căruia se închise La Zi Teresa. Avu un sentiment brusc de vină când văzu reproşul din ochii lui Angelo, patronul, dar se forţă să se comporte cât mai pragmatic.

— Poftim! rosti el, înmânându-i o proclamaţie în engleză şi în italiană. Trebuie să pui asta pe uşă!

Angelo de-abia îi aruncă o privire.

— Este o zi tristă pentru noi.

— O necesitate nefericită.

— Pot întreba pentru cât timp trebuie să închidem?

— Cred că până la sfârşitul ocupaţiei.

— Atunci vă felicit, căpitane Gould! în toţi aceşti ani de război, La Zi Teresa nu a fost niciodată închis, nici măcar o dată. Aţi făcut ceea ce fasciştii, germanii şi bombardierele aliate au eşuat. M-ai făcut să îmi închid uşile pentru oamenii din Napoli.

— Îmi cer scuze dacă asta îţi cauzează probleme! răspunse James aproape sufocându-se.

— Nu este vorba despre profit, replică Angelo încet. Este vorba despre mândria noastră.

Soldaţi cu baionete stăteau ascunşi în spatele fiecărui camion cu provizii, având ordine să reteze mâinile oricui ar fi încercat să şterpelească din bunurile Aliaţilor. Timp de trei zile, spitalul fusese ticsit de *scurgnizzi* care îşi pierduseră degetele, până când golanii specializaţi în furtul din camioane îşi dădură seama că aceasta nu mai

era o idee bună. Între timp, pedeapsa pentru prostituţie sau pentru comerţul cu bunuri furate fusese ridicată la zece ani de închisoare. Anunţurile de pe drumurile din oraş avertizau în legătură cu răspândirea bolilor venerice şi James ţinuse personal prelegeri despre simptomele şi pericolele sifilisului unei audienţe formate din soldaţi epuizaţi, de-abia întorşi din prima linie. Constatase rapid că exagerarea numărului de prostituate bolnave de sifilis din Napoli îi făcea pe cei prezenţi numai să aclame aprobator, dar că proiecţia de diapozitive oribile cu imaginea unor membre masculine contaminate, pe care le avea de la un om de legătură din cadrul serviciului medical, îi amuţea până şi pe ofiţerii cei mai înăspriţi în lupte.

Până la un anumit punct, toate aceste metode funcţionaseră. Semnele vizibile ale decadenţei şi ale corupţiei, întotdeauna atât de vesel afişate în Napoli, dispăruseră aproape peste noapte. Străzile care până atunci erau înţesate cu trupe pe picior de plecare, rătăcind înăuntru şi afară din baruri în timp ce alegeau între localnice, deveniseră acum locuri mai liniştite. Maiorul Heathcote mersese până într-acolo încât chiar îi chemase pe James şi pe Eric în biroul său pentru a-i felicita.

— Să nu credeţi că voi spune că aţi făcut o treabă bună, zisese acesta răspicat. Dar, cel puţin, de data aceasta nu aţi mai dat-o în bară!

Şi totuşi, noul regim nu era, în realitate, atât de încununat de succes pe cât părea. În primul rând, James ştia că piaţa neagră, chiar dacă fusese forţată să se desfăşoare clandestin, nici nu fusese stânjenită prea tare. Domnul Scoterra, informatorul lui, îi adusese la cunoştinţă cu o anumită plăcere că tot ceea ce reuşise James să facă în legătură cu comerţul de penicilină fusese să îi ridice cu 50% preţul de pe piaţa neagră. Aceasta însemna că toţi cei care doreau să o obţină erau nevoiţi să se implice într-o activitate şi mai ilegală pentru a obţine fondurile necesare. Acum, când accesul la bordeluri era interzis, trupele din prima linie, în loc să se retragă în linişte într-unul sau două din cele rămase pentru a căuta femei, aşa cum procedaseră în trecut, se distrau în permisii în grupuri gălăgioase de beţivani, descărcându-şi adesea testosteronul înăbuşit prin încăierări. Nici în ceea ce priveşte epidemia de boli cu transmitere sexuală nu înregistraseră mai multe rezultate, în ciuda prelegerilor, Aliaţii aveau, de fapt, mai mulţi soldaţi căzuţi la pat din cauza bolilor venerice decât din cauza rănilor de război.

James încă încerca să rezolve toate solicitările de căsătorie, dar toată munca se desfăşura mai repede acum, după ce adoptase strategia de a-i refuza pe toţi solicitanţii, cu excepţia cazului în care exista un motiv evident de a nu proceda astfel.

— Iar până acum, îi spuse lui Eric, nu am găsit niciunul. De fapt, în zilele astea trebuie să fii călugăriţă pentru a te căsători cu un soldat britanic.

Eric afişă o expresie uimită.

— Mai exact, cum ar funcţiona asta?

— Vorbim la figurat!

Eric ridică din umeri.

— Ştii tu, James, nu cred că îmi place treaba asta!

— Nici mie! Dar ordinele sunt ordine.

Violetta Cartenza, de nouăsprezece ani, fu propusă pentru refuz cu motivul de „gospodărire neglijentă". Serena Tivoloni, de douăzeci de ani, era „mult prea elegantă". Rosetta Marii, de douăzeci şi patru, era „incapabilă să stea liniştită". Natalia Monfredo, de nouăsprezece, era „mult prea superstiţioasă". Martina Fontanelle se aşezase cu sfială în faţa lui, răspunzându-i la întrebări, dar în tot acest timp un plic îndesat cu bani aştepta pe masă, ignorat în aparenţă de amândoi. El îl lăsă acolo când se ridică şi scrise în dosarul ei un singur cuvânt: „coruptă".

Silvana Settimo, de douăzeci de ani, îi răspunse lui James calm şi fără să ezite că încă era virgină. Era asul din mânecă. Dacă se dovedea că este adevărat, foarte greu mai putea pretinde că fata avea un caracter îndoielnic, fără a mai pune la socoteală prostituţia. Dar ceva din inocenţa ei, care i se citea în ochii larg deschişi trase un semnal de alarmă. Îi spuse că trebuia să facă unele cercetări şi se duse să îi viziteze logodnicul, un pilot de bombardier vesel din Londra, care confirmă că nu se culcaseră împreună.

— Amândoi vrem să aşteptăm până când vom fi căsătoriţi, îi replică acesta lui James. Câţiva dintre băieţi cred că sunt nebun să nu testez marfa înainte, ca să spunem aşa, dar sunt convins că mama mea nu ar fi de acord. Numiţi-mă de modă veche, dar aşa sunt eu, iar Silvana este exact la fel.

Încă preocupat, James îl căută pe medicul militar care îi făcuse rost de diapozitivele pentru prelegerile sale în faţa trupelor.

— Este posibil să simulezi virginitatea?

— Destul de bine pentru a păcăli un soţ în noaptea nunţii sau

destul de bine pentru a păcăli un doctor?

— Ambele.

Doctorul cumpăni.

— Prima variantă, posibil. Ce anume te deranjează în legătură cu ea?

— Nu sunt sigur.

Își aminti de propriile frânturi de conversație stângace purtate cu Jane și apoi despre francheţea bruscă a scrisorii ei.

— Cred, șopti el, că este din cauză că nu a fost deloc stânjenită.

— Păi, o voi examina negreșit dacă asta vrei.

Silvana fu imediat de acord cu examinarea medicală și, pentru un timp, James începu să creadă că se înșelase. Dar după examinare doctorul îl chemă înăuntru.

— Uite virginitatea ei! spuse acesta, predându-i lui James o tăviță de oțel pe care se afla o bilă micuță, probabil de ceară, cam de mărimea unei castane.

— Vorbești serios?

— Privește!

Doctorul luă un scalpel și crestă bila. După puțină rezistență, țâșni brusc un sânge întunecat.

— Ceară de la lumânări, cel mai probabil, sugeră doctorul. Amestecată cu ulei pentru a o înmuia și apoi modelată în forma potrivită.

— Sângele este adevărat?

— Nu poate fi, pentru că s-ar fi coagulat. Bănuiesc că nu poate fi prea greu să obții o imitație a sângelui, totuși.

— Of, sunt pricepuți la asta pe aici! îl asigură James, gândindu-se la preoți și la relicvele lor. Există chiar și o piață în acest sens. Mă întreb dacă clocotește ori de câte ori ea aude pe cineva citind Biblia, asemenea celui al lui Sfântului Gennaro.

— Ei bine, de oriunde l-ar fi procurat, sunt sigur că nu a fost ieftin.

Cu La Zi Teresa și toate celelalte restaurante închise, acum nu mai exista nici urmă de reținere din partea lui James față de bucatele lui Malloni, care, în schimb, nu însemna că avea vreo reținere față de conservele de „Carne și legume".

— Te întreb, Malloni, ești sigur că ești bucătar? îl întrebă Horris. Acesta era o prezență nouă în departament, maiorul Heathcote

hotărând că James îşi câştigase dreptul la un asistent.

— Bineînţeles! Am fost născut cu un cuţit în mână, îi răspunse Malloni întunecat la chip.

Ceea ce, reflectă James mai târziu, nu prea era un răspuns.

Închiderea restaurantelor fu greu de suportat, mai cu seamă de către Jumbo Jeffries. Lipsit de dieta sa formată din peşte nobil, devenise acum dependent de talismane pentru libidoul său exacerbat şi, de fiecare dată când James îl zărea, părea să fie împodobit cu încă un lănţug religios, o amuletă sau o insignă, ce îi fuseseră impuse de o Elena nerăbdătoare. Îi sugerase deprimat lui James că nu prea era încântat de unele dintre cerinţele care i se adresaseră de curând.

— Ele fac lucruri pe care englezoaicele nici nu visează să le facă! îi mărturisi. Unele dintre ele îţi pot deschide ochii, într-adevăr, îţi garantez! Dar apoi, te ia naiba dacă nu eşti pregătit să le răspunzi şi să le faci aceleaşi lucruri!

James scoase nişte zgomote despre care spera să semene cu nişte sunete de simpatie.

— Chestia este, continuă Jumbo cu nostalgie, că Elena pare să aibă mult mai mult timp la dispoziţie acum. Au închis şcoala unde predă sau ceva de genul ăsta. Cel puţin, când lucra, munca o epuiza. Acum, în mod sigur, dă pe dinafară de vigoare.

— Dacă te-ai săturat, îi sugeră James, poţi oricând să o trimiţi la plimbare.

Jumbo îşi mângâie mustaţa, privind absent undeva departe.

— Uşor de zis, greu de făcut, bătrâne! Uşor de zis, greu de făcut.

Ajunseseră la înţelegerea ca, în acele rare ocazii când Malloni era în stare să le suplimenteze dieta cu conserve de de vită presată, Jumbo să beneficieze de porţii în plus, de vreme ce acum devenise bine-cunoscut peste tot în Napoli faptul că acest fel de mâncare era afrodiziac. În aceste seri, Jumbo stătea singur, mâncându-şi conserva cu o expresie de hotărâre nestrămutată, grăbindu-se pe urmă să fie împreună cu amanta sa, după ce întreaga consistenţă a mesei îşi va fi făcut efectul.

Într-o noapte, îl trase pe James deoparte în drumul lui spre ieşire.

— Gould, cum spun: „Chiar cred că am ajuns prea departe?”

— Ceva de genul: *Penso che adesso dovremmo fermarci*.

— Şi: „Nu mă deranjează să privesc, dar aş prefera să nu

particip?”

— Non *mi dispiace guardare mă preferisco non partecipare*.

— Mulţumesc!

Dădu aprobator din cap şi îşi îndreptă umerii înainte să păşească afară, în noapte. Lui James i se păru că Jumbo arăta mai speriat decât dacă ar fi pătruns pe teritoriile ocupate de inamic într-una dintre misiunile sale secrete.

Totuşi, cu excepţia scăpărilor ocazionale, James îşi putea spune că în sfârşit reuşise să aducă în cartierul său un oarecare control. Restanţele birocratice moştenite de la predecesorul său fuseseră aduse la proporţii acceptabile. Cutia de biscuiţi din bufet, odinioară ticsită cu bancnote de valoare mică pentru mituire şi corupţie, conţinea acum numai o colecţie de creioane ascuţite. Exista şi un registru pentru programări, pe care Carlo şi Enrico încă îşi dădeau silinţa să îl ignore. Reuşise chiar să obţină un singur fişet din metal cenuşiu pentru dosare, de care se simţea în secret destul de mândru. În ciuda resurselor sale limitate şi a condiţiilor precare în care trebuise să îşi desfăşoare activitatea, James avusese succes.

Şi, cu toate acestea, odată cu fiecare zi care se scurgea, simţea tot mai mult că, deşi muncise din greu ca să îşi îndeplinească obiectivele, activitatea lui nu prea meritase, în final, osteneala. Asemenea unui profesor care se luptă să ţină sub control o clasă de elevi indisciplinaţi, reuşind până la urmă să le capteze atenţia numai pentru a descoperi că nu are nimic să le spună, James se simţea puţin derutat. Punerea la pământ a pieţei negre nu înrăutăţise viaţa italienilor obişnuiţi, dar nici nu o îmbunătăţise prea mult. Împiedicarea câtorva soldaţi să se căsătorească nu adusese vreun progres remarcabil pe front. Era conştient că se simţea neliniştit, aproape plictisit. Era o nebunie: adesea lucra paisprezece ore pe zi, aşa că nu se putea plictisi, nu în sensul obişnuit al cuvântului. Dar când trecea pe lângă un lămâi înflorit, sau când prindea mirosul unor ierburi necunoscute, exotice, adiind printr-o fereastră deschisă, sau când auzea o arie dintr-o operă răsunând din spatele unei uşi, sau pur şi simplu numai când o rază a soarelui napolitan trecea pe lângă el în timp ce lucra, încălzindu-i pielea, devenea conştient de o senzaţie ciudată, ca un junghi ascuţit de foame. Poate că *era* numai foame, se gândi el: dieta invariabilă a lui Malloni cu porţii de conserve era atât de monotonă, încât adeseori nu se simţea în stare să meargă la masă. Şi

nu era vorba despre faptul că i-ar fi trecut vreodată prin minte să se plângă. În comparaţie cu sacrificiile pe care mulţi alţii le făceau exact atunci, viaţa sa era ridicol de tihnită. Nu se cădea să te gândeşti la ce ţi-ar putea lipsi, nu în vremuri de război.

Capitolul 17

La următoarea vizită în Fiscino, Alberto aduse o găină şi o rugă pe Livia să i-o gătească.

— Nu este una tânără, spuse el, ţinând-o de gât şi privind-o critic cum fâlfâia şi se zbătea în strânsoarea lui. Sau foarte grasă. Dar ştii cum se spune: *gallina vecchia fa buon brodo*. Găina bătrână face zeama bună.

Suci gâtul găinii pentru a-l rupe, înainte de-a i-o înmâna cu o plecăciune.

Ea nu mai mâncase de când se terminase ultima bucată de pâine şi îi lăsa gura apă pe când pasărea fierbea în oală, împreună cu o ceapă, ţelină şi câţiva morcovi pe care tot Alberto îi adusese.

— Vei lua masa cu mine? o întrebă el.

— Nu pot. Eu sunt bucătarul.

— Nu mai ai alţi clienţi. Ocupă două scaune la masa ei din bucătărie. Este o găină grozavă, adăugă el convingător.

Ea se retrase lângă plită.

— Chiar şi aşa.

Când supa fu gata, el o privi cum scoase pasărea din oală şi o aşeză pe o tavă. Îi servi supa exact aşa cum o scosese din oală, îngroşată numai cu nişte paste.

— Un fel de mâncare atât de simplu! comentă el, luând înghiţituri mari şi sorbind cu zgomot. Şi totuşi atât de greu de gătit cum trebuie! Este minunată, Livia!

Ea nu se putu abţine să nu se simtă măgulită.

— Mulţumesc!

— Nu guşti puţin?

— Nu.

Decisese deja că va mânca mai târziu, din resturi. Cu siguranţă, nici măcar Alberto nu putea devora o oală întreagă de supă, nu în aceste timpuri, când mulţi oameni nu mâncaseră came de un an, iar o asemenea găină putea hrăni o familie întreagă timp de câteva săptămâni.

— Cum vrei! Se întoarse la supă. Chiar este foarte bună.

Ea putu să vadă că supa avea acea minunată culoare gălbuie dată de o găină bine fiartă, stropită ici-colo cu steluţe aurii de grăsime. Se simţea deja ameţită de foame, şi, dacă nu ar fi avut plita de care să se sprijine, ar fi putut să cadă. Privea cum el sorbea fiecare picătură.

— Iar acum, continuă el, întinzându-se după găină, urmează *secondo*.

O deschise cu degetele sale groase, îndepărtând cu abilitate pieptul de pe os, răsucind pulpele cu mişcări îndelung exersate, până când pasărea rămase dezmembrată pe tavă.

— Te rog! spuse el, arătând spre celălalt loc de la masă.

— Nu pot, îi răspunse ea din nou, dar, cum mirosul fripturii de găină umplea camera, se simţi din nou slăbită şi, deoarece picioarele ei erau atât de nesigure, cu siguranţă nu era o crimă atât de mare să se aşeze pe un scaun. Alberto îşi îndesă o felie lungă de piept în gură şi o mestecă îndelung cu o expresie încântată. Apoi alese o bucată mai mică şi o întinse spre ea. Ea întinse mâna, dar apoi îi simţi cealaltă mână pe braţ, împingând-o cu blândeţe înapoi spre masă. Înţelegea ce voia el acum şi deschise ascultătoare gura pentru ca el să îi dea bucata de găină.

Ea îşi închise ochii. Era mai uşor astfel. Putea să îi simtă degetele groase, unse cu grăsime de găină, apăsându-i buzele, dar tot ceea ce gusta acum era acea găină, aroma ei de carne bogată şi densă care îi umplea gura şi mintea, ştergând orice altceva. Apoi gustul dispăru, iar ea nu se mai putu abţine – deschise gura pentru mai mult, aşa cum un pui de pasăre deschide ciocul ca să fie hrănit. Simţi două degete groase pătrunzându-i în gură şi îşi dădu seama că sugea grăsimea de găină de pe ele cu nerăbdare, disperată până şi după ultima picătură.

Când el îşi trase degetele, ea deschise ochii, ruşinată de ceea ce tocmai făcuse. Dar era şi mai multă came în mâna lui acum – *sella*, spatele, două bucăţele de carne întunecată de pe spatele păsării, chiar de sub aripi: cea mai bună bucată de friptură. Din nou închise ochii şi din nou îi simţi degetele intrându-i în gură, pe care le linse cu poftă.

Îi auzi vocea la ureche.

— Când m-ai întrebat data trecută de ce a trebuit să fii tu, îi şopti el, ţi-am spus o minciună. Nu a fost numai pentru că nu îmi permit să fiu luat în râs. E pentru că te iubesc!

Fu mai uşor să îşi ţină ochii închişi, să şteargă ceea ce se întâmpla, ceea ce auzea. Nu spuse nimic şi, după puţin timp, o altă

bucată de carne de găină fu împinsă printre buzele ei.

După plecarea lui i se făcu rău. Dar în acea seară merse într-un colţ al bucătăriei, unde adunase cu grijă tot sângele păsării într-o cratiţă.

— Mi-a venit o idee, îi spuse Marisei. Ce spui de tanc?

— Care tanc?

— Acela care s-a stricat după ce ai făcut o vrajă împotriva soldatului *tedesco*[36]. Dacă l-am putea face să meargă, l-am putea folosi în loc de tractor!

Marisa luă în consideraţie la această idee.

— Aş avea nevoie de puţin sânge de la un cocoş.

Livia îşi ridică în faţă cratiţa.

— Dar de la o găină bătrână gătită?

— Posibil. Dar, Livia, niciuna din noi nu ştie să conducă un tanc.

— Şi? Livia ridică din umeri. Nu poate fi atât de greu. Soldaţii fac asta şi uite cât de proşti sunt cei mai mulţi dintre ei!

În cursul acelei după-amiezi urcară pe câmpul din spatele satului, unde se stricase tancul german. Marisa turnă un amestec urât mirositor în rezervorul de combustibil dintr-o sticlă pe care o adusese cu ea. Apoi îşi puse mâinile pe carcasa tancului.

— Încearcă-l acum! rosti ea.

Livia urcă înăuntru. Era foarte întuneric – singura lumină venea de la câteva deschizături în blindat. În interior mirosea a ulei de motor, a transpiraţie bărbătească râncedă şi mai era şi un alt miros, mai afumat, care se gândi că trebuia să fie de la explozibil.

Se aşeză pe locul tanchistului şi se uită la bord. Părea destul de simplu. De fiecare parte a ei se afla câte manetă de pornire care controla probabil cele două şenile. În faţa scaunului tanchistului, printr-o mică deschizătură la nivelul ochilor, avea o perspectivă foarte limitată a drumului. La dreapta ei erau alte câteva manete şi întrerupătoare ale căror funcţii nu le bănuia. Un buton negru arăta de parcă putea fi folosit pentru a porni motorul. Îl apăsă. Nu se întâmplă nimic. Încercă să împingă toate celelalte manete din jur în diferite poziţii, apoi încercă din nou. De data aceasta, întregul tanc se zgâlţâi, iar ea se gândi pentru o clipă că apăsase cumva pe trăgaci, dar apoi îşi

---

[36] Neamţ - (in limba italiană, in orig.)

dădu seama că era numai motorul care pornise, exact sub picioarele ei. Interiorul se umplu cu un fum des şi negru. Ea împinse manetele, iar maşinăria porni, clătinându-se, înainte.

Capitolul 18

James se obişnuise deja cu ofiţerii agitaţi care sunau pentru a prezenta rapoarte frenetice despre invazii fără sfârşit sau despre alte ameninţări privind securitatea, aşa că, atunci când un căpitan din Sant' Anastasia sună pentru a-l informa că un tanc german fusese zărit pe lângă Boscotrecase, îşi aminti avertizarea lui Jackson şi răspunse:

— Nu vă faceţi griji, acest zvon a fost cercetat şi nu este nimic adevărat!

— Ei bine, nu ştiu cât de bine aţi cercetat, sună vocea imaterială a căpitanului, dar bărbatul care mi-a raportat a trăit luptele din Africa. Nu este predispus la exagerări şi, mai mult, este obişnuit cu tancurile germane. Susţine cu tărie că a văzut un panzer urcând pe lângă Cappella Nuova.

James verifică pe hartă, Cappella Nuova se afla pe versanţii muntelui Vezuviu, la doar câţiva kilometri de aerodromul Aliaţilor de la Terzigno. Dacă într-adevăr exista o divizie de blindate păstrate în zonă, puteau produce multe pagube în cazul în care s-ar fi hotărât să atace.

Îl sună pe maiorul Heathcote şi îi explică situaţia.

— Cred că am face bine să sunăm la aerodrom şi să îi punem în alertă, domnule, spuse el. Şi poate câteva din propriile tancuri ar trebui să meargă în recunoaştere.

— Tancuri? De unde naiba crezi că o să pot face rost de tancuri? i-o trânti maiorul. Toate blindatele pe care le avem sunt la Cassino, până la ultima bucată. Va trebui să mergi chiar tu în recunoaştere şi dacă este ceva adevăr în asta, cheamă în ajutor forţa de intervenţie.

— Ăă, nu este mai degrabă o misiune pentru infanterie, domnule? Sau măcar pentru cineva dotat cu arme antitanc?

— Ia câţiva carabinieri. Şi dacă trebuie să sară cineva în aer, încearcă să te asiguri că vei fi tu, mai curând decât ei!

Carlo şi Enrico se însufleţiră vizibil la ideea unei excursii. În dimineaţa următoare îşi făcură apariţia cu jumătate de duzină dintre prietenii lor, încă o dată îmbrăcaţi cu hainele lor din cele mai bune filme cu Capone – papioane, ghetre, canotiere şi veste. Încă o dată, împărţirea mitralierelor îi făcu pe toţi să înceapă să pozeze voios şi se

făcură chiar şi câteva fotografii până când James îi strigă pe toţi la apel.

— Fără fapte de eroism! le spuse el. Dacă într-adevăr observăm ceva, chemăm forţa de intervenţie. Absolut nimeni nu trebuie să tragă decât dacă dau eu ordin şi, pe cât va fi posibil, vom supraveghea de la distanţă, fără să fim văzuţi.

James nu mai fusese niciodată pe muntele Vezuviu. Nu se distingea, din partea cealaltă a golfului, cât de întins era vulcanul – nu părea deloc un singur munte, ci un lanţ întreg de culmi şi povârnişuri care se topeau pe neaşteptate între cele două vârfuri gemene de dimensiuni uriaşe ale lui Monte Somma şi lui Monte Conna, vulcanul propriu-zis. Fumul care plutea perpetuu deasupra vârfului său, care din Napoli părea atât de delicat şi eteric, se deslușea acum amenințător deasupra capetelor lor. Semăna, îşi spuse James, cu mocnirea unui foc vechi care refuza să se stingă.

Conducând în convoi – James preferase motocicleta, în loc să călătorească în jeepuri, împreună cu italienii înarmaţi până în dinţi – zări un indicator dărâmat care le arăta că treceau pe lângă ruinele oraşului Pompeii. Îşi notă în minte să se întoarcă şi să le exploreze cândva.

În drumul lor în sus, pe munte, limbi uriaşe de lavă răcită brăzdau peisajul, unele dintre ele strălucind ca şi când ar fi fost plăsmuite din sticlă neagră topită. Totuşi, în ciuda acestui fapt, existau acolo mai mult de o duzină de sate şi orăşele împrăştiate de-a lungul văilor mai joase – un triumf, presupuse James, al optimismului asupra planurilor de viitor. Oare Pompeii era acea mărturisire a nesăbuinţei de a construi aici de care aveau nevoie?

Toată dimineaţa traversară văile, oprindu-se din când în când pentru a-i întreba pe săteni. În San Sebastiáno i se arătă unde lava de la erupţia din 1923 se despărţise în două şuvoaie şi cursese chiar pe lângă oraş – un miracol, conform spuselor bărbatului care îi povestise toate acestea, înfăptuit de o statuie din lemn a Sfântului Sebastián, pe care lava albă şi încinsă nu putuse să o ardă. Aceeaşi statuie, uşor scorojită, se afla acum în biserică, la numai câteva sute de metri de creasta lavei, unde nu fusese fixată de perete, pentru eventualitatea în care ar fi fost nevoie de sfânt pe nepusă masă, în viitor. James întrebă dacă se observaseră tancuri în apropiere, iar bărbatul ridică din umeri.

— Se ascund chiar în inima vulcanului, glăsui el fatalist. Toată lumea ştie acest lucru. Într-o bună zi vor apărea din nou şi vor prelua

iarăşi Napoli.

Lui James i se păru mai mult o prelucrare a unui vechi mit popular decât ceva bazat pe o observaţie adevărată.

Cu toate acestea, în partea îndepărtată a muntelui, observaţiile deveniră mai de încredere. Un cioban văzuse un tanc mergând cu viteză la vale pe o uliţă numai cu două zile în urmă. Câţiva alţi oameni susţineau că văzuseră un blindat pe câmpurile de lângă Boscotrecase.

— Lângă Fiscino, păreau toţi să cadă de acord şi, cum după-amiaza se apropia, acel sătuc părea destinaţia logică spre care să se îndrepte.

Mai călătoreau încă în convoi, astfel încât vederea lui James era aproape blocată de jeepul din faţă. Numai când viră brusc de pe şosea şi strigă pentru o oprire îşi dădu seama că era ceva în neregulă. Privi în sus, la stânga sa. Da, acolo era un panzer, cu svastica de pe partea laterală destul de vizibilă. După ce îl vânase atâta vreme, se simţea aproape uşurat – acesta începuse să preia ceva din iluzoriul bestiei mitice şi, în sfârşit, acum ştia că ameninţarea era reală. Se afla pe un câmp la vreo cincizeci de metri mai sus de el, săltând uşor în timp ce se precipita spre ei. Deja carabinierii se strecurau jos din spatele jeepului, ţinându-şi strâns revolverele.

— Amintiţi-vă planul! ţipă el. Ne vom retrage şi vom solicita ajutorul forţei de intervenţie.

Nimeni nu-i acordă nici cea mai mică atenţie; toţi se grăbeau spre tanc, trăgând cu pistoalele la nivelul coapsei şi împrăştiind gloanţe în toate direcţiile. Scânteile săreau de pe tanc pe măsură ce gloanţele se izbeau de metal. James simţi o durere bruscă şi ascuţită în umărul stâng.

— Porcul! răbufni el, înciudat.

Tocmai ricoşase un glonţ. Îşi pipăi prudent rana. Din fericire, părea să nu fie ceva serios. Ridică vocea:

— Nu! Retrageţi-vă!

De data aceasta, carabinierii erau mai mult decât fericiţi să se supună. După ce îşi dăduseră seama că gloanţele lor erau inutile împotriva tancului blindat, îşi puneau entuziasmul în slujba unei retrageri în devălmăşie către siguranţa aparentă a jeepului, aşa cum procedaseră şi în cazul atacului lor precedent. James îşi dădu seama că era singura persoană încă expusă, stând în calea tancului.

Tancul se ridică peste o mică denivelare de teren şi se înclină

spre şosea, doborând o parte dintr-un zid. I se păru că arma se întoarse în direcţia sa, ori era numai efectul pământului denivelat, zdruncinând ţeava? Conştient de faptul că toţi carabinierii îl priveau, James îşi scoase pistolul.

— Stop! ţipă el.

Îşi dădu apoi seama că, dacă îl puteau auzi peste zgomotul motorului, acest gest nu putea însemna prea mult pentru echipajul unui blindat.

— *Halte*! adăugă el ca măsură de siguranţă, ridicând mâna liberă în aer, cu palma îndreptată înainte.

Tancul nu se opri. Şerpuia imprevizibil şi se clătina pe măsură ce se apropia de el, probabil într-un fel de procedură de evitare a unei rachete antitanc. Dacă mai rămânea acolo unde stătea, pur şi simplu ar fi trecut peste el.

În ultimul moment, tancul se opri. Ţeava tancului se înclină, îndreptată exact spre el. Simţi un val iraţional de furie. Urma să moară virgin, foarte departe de casă şi totul din cauză că afurisiţii ăia de italieni nu respectaseră afurisitul de plan.

Trapa se deschise şi apăru un chip. James văzu că, deşi era mânjit cu ulei, era un chip destul de plăcut, cu nişte ochi enormi, cu pomeţi delicaţi şi cu sprâncene întunecate. Oricum, în acel moment se încrunta înfiorător.

— În numele tuturor sfinţilor, ce faci, stând aşa în mijlocul drumului? strigă chipul în italiană. Puteam să te omor, prostule!

— Ţi-am ordonat să te opreşti! sublinie el.

— De ce să mă opresc? Tu te puteai feri cu uşurinţă din calea *mea*! Femeia îşi sprijini mâinile de acoperişul tancului şi se trase din trapă, dezvelind lungimea unui picior zvelt şi măsliniu. Pe urmă carabinierii traseră aer în piept. În timp ce aluneca pe o parte a tancului către pământ, câţiva dintre cei mai rapizi săriră să îi întindă o mână. Puţin năucit, James o întrebă:

— Este tancul tău?

— Păi, bineînţeles că nu de la început, i-o întoarse ea.

Carabinierii, părând să fi uitat acum de groaza lor, izbucniră în râs.

Cel care o ajutase la coborâre părea să nu vrea să îi dea drumul la mână, până când ea se întoarse către el cu un zâmbet ameţitor, spunându-i cu graţie:

— *Grazie mille*!

— Aşadar este furat, insistă James.

Ea îşi trase părul, care era lung, strălucitor şi negru ca pana corbului, din guler, unde îl îndesase pentru a nu o stânjeni.

— Şi ce dacă?

— Mă tem că nu îl poţi păstra.

Tânăra femeie se uită la tanc, apoi la James şi ridică dintr-o sprânceană.

— Vrei să găsesc nişte germani şi să îl dau înapoi? întrebă ea neîncrezătoare.

Carabinierii râseră pe înfundate, încântaţi.

— Trebuie să ni-l dai *nouă*!

— Dar în cazul ăsta, *voi* l-aţi fura!

Carabinierii încuviinţară toţi şi se uitară la James, să vadă cum va răspunde.

— Ştii că avem voie să facem asta, într-un anume fel, sublinie el. Ca parte învingătoare.

Ea chibzui răspunsul.

— Prea bine, spuse. Vi-l voi vinde. Faceţi-mi o ofertă!

— Pedeapsa pentru delictul de a fi prins în posesie de armamente este de zece ani închisoare.

— Serios? Părea uimită. Oh! Dar nu am niciun armament!

— Doamnă, continuă James, conduceaţi un tanc!

Ea făcu un gest dispreţuitor.

— Şi?

James privi fix spre gura de tun de patruzeci de centimetri de deasupra capului său.

— Oh, aceea! făcu ea, ca şi cum ar fi văzut-o pentru prima dată. Se întâmplă să fie o armă prinsă de el, cu siguranţă, dar nu are nimic de-a face cu mine. În ceea ce mă priveşte, este un tractor. Priveşte!

Arătă spre spatele tancului unde James văzu acum că fusese ataşată un fel de unealtă primitivă pentru săpat.

— Te pot întreba dacă ai permis pentru a conduce un vehicul?

Femeia părea gata să răspundă la această întrebare, când îi observă pe neaşteptate umărul.

— Eşti rănit!

— Pot numai să întreb…

— Sângerezi!

El privi. Era adevărat. Sub impulsul adrenalinei momentului, nu observase că umărul i se îmbiba cu sânge.

— Sunt bine, răspunse el.

Dar tânăra femeie se întorsese şi îi ocăra pe carabinieri pentru că stăteau acolo şi nu făceau nimic în timp ce căpitanul lor sângera de moarte. Aveau pansamente? Nu? Atunci trebuie cărat la ea acasă, din fericire amplasată chiar după colţ, unde sora ei, *maga*, l-ar vindeca pe dată. Aşa cum se vedea, căpitanul se clătina; trebuia să fie slăbit. Ar trebui să se aşeze şi să îşi ţină capul între genunchi, în timp ce i se improviza o targă.

Deodată, James se trezi asistat de şase carabinieri, care răspundeau cu mult mai eficient la instrucţiunile tinerei femei decât răspunseseră vreodată la ale lui, cu toate că acesta s-ar fi simţit mai în siguranţă dacă şi-ar fi pus revolverele la locul lor înainte să îl oblige să se aşeze pe pământ şi să îi împingă capul între genunchi. Se găsi o targă într-unul dintre jeepuri. Fu ridicat pe ea cu blândeţe de parcă ar fi fost un copil şi apoi cărat cu grijă nemărginită peste pământul aspru.

Fu aşezat pe o masă de bucătărie, în timp ce altă tânără, cu trăsături asemănătoare celei dintâi şi aproape la fel de frumoasă, începuse să îi examineze rana. Înainte ca James să îşi dea într-adevăr seama ce se întâmpla, ambele fete îi scoteau cămaşa şi îi examinau umărul, cea mai tânără scoţând exclamaţii de îngrijorare. Rana îi fu spălată şi femeia mai tânără apăsă locul cu degete ferme şi reci. Vorbi cu sora ei în dialect, rostind repede cuvintele, iar aceasta se aplecă peste el şi îi întinse mâna.

— Strânge aici! îl îndemnă ea.

În timp ce strângea, simţi cercul tare al verighetei.

— Cred că poate fi şi scrântit, spuse cea mai tânără.

Apoi părăsi camera.

James stătea culcat, uitându-se la claia de păr negru înmiresmat care cădea peste fruntea tanchistei. Îşi dădu seama că încă îi strângea mâna.

— Îmi pare rău! spuse el, retrăgându-şi-o pe a lui.

— Cum te cheamă? întrebă ea.

— Căpitanul Gould. James Gould.

— *Chames Ghoul*?

— James *Gould*.

— Jems Goot?

— Pe aproape.

În ciuda situaţiei, se simţi deodată aproape vesel. Se gândi că fusese foarte aproape să fie făcut una cu pământul de un tanc, iar acum era aici, îngrijit de două dintre cele mai drăguţe fete pe care le întâlnise vreodată. Erau genul de lucruri care se puteau întâmpla numai în Italia.

Sora mai mică se întoarse cu două borcane mici.

— Stai liniştit! îi spuse ea.

Introducând mâna cu grijă în primul din ele, scoase o albină. Insecta părea să fie dresată sau poate era numai obişnuită cu ea: se plimba pe degetele ei fără grijă, ca o buburuză.

— Te va durea numai puţin! explică ea.

Ţinu albina pe umărul lui, iar James simţi o durere bruscă şi ascuţită în timp ce era înţepat.

— Ce Dumnezeu… începu el, încercând să se ridice.

— Va ajuta rana să se vindece.

Din al doilea borcan, scoase cu lingura o cantitate mică din ceva ce arăta ca mierea, cu care unse uşor marginile rănii.

— La fel ca şi asta.

Desigur, nu avea niciun sens, dar bănui că încercau numai să îl ajute. Iar degetele ei erau într-adevăr foarte abile, masând şi alungând durerea… Se întinse pe spate şi închise ochii.

Când îi redeschise, cămaşa îi era tăiată în fâşii pentru bandaje.

— Mulţumesc! spuse el. Sunteţi foarte amabile.

— Nu este amabilitate, răspunse sora mai mare, lămuritor. Nu vrem să mergem la închisoare, atâta tot.

— Şi eu care credeam că aţi făcut totul din bunătatea inimilor voastre! conchise el sec.

— Marisa crede că una din noi ar trebui să flirteze cu tine, pentru orice eventualitate. Crede că ar trebui să fiu eu, adăugă, pentru că mă placi mai mult.

„De unde naiba ştiuse ea asta?”

— Sper că i-ai răspuns că nu eşti genul acela de fată, mormăi el.

Se întoarse să îl privească. Ochii ei, remarcă el, erau de un verde adânc şi îl privea cu o sclipire bruscă de dispreţ, sau cel puţin aşa i se păru.

— Nu, răspunse ea. I-am spus că mai degrabă aş muri decât să flirtez cu un ofiţer britanic!

Sora cea mică începu să înfăşoare bandajul în jurul braţului său.

— Mă bucur foarte mult să aud asta, replică James, zăpăcit de amărăciunea subită din vocea ei.

Dar, pentru prima dată în viaţa lui, nu mai era chiar aşa sigur că se bucura.

După ce rana îi fu pansată şi braţul imobilizat într-o eşarfă, durerea din umăr i se transformă într-o căldură abia perceptibilă. Poate că înţepătura de albină ajutase până la urmă, se gândi James: trebuia să îşi întrebe prietenul medic dacă folosea la ceva sau nu.

O farfurie cu gogoşele, rotunde şi albe îi fu aşezată în faţă, însoţită de o furculiţă.

— Mănâncă! i se ordonă.

Înfipse furculiţa într-una dintre gogoşele. Era la fel de moale ca un ou fiert şi, când o înţepă, ceva ce semăna cu o smântână de culoarea fildeşului ţâşni la suprafaţă. Gustă puţin. Gustul bogat îi invadă gura. Gustul era proaspăt, aproape ca şi cum ar fi mestecat iarbă, dar dens şi uşor dulce.

— Doamne, exclamă. Ce este asta?

— *Burrata*. O preparăm în casă.

Nu era un cuvânt pe care îl cunoştea. Spuse cu fermitate:

— Mi-e teamă că am nevoie de mai multe detalii despre acest tanc. În primul rând, cum aţi dat peste el?

— Marisa l-a vrăjit.

Inima lui James tresări. Îşi putea imagina reacţia maiorului Heathcote dacă ar fi trecut acest lucru în raport.

Le ascultă povestind pe Livia şi pe Marisa despre văduva Esmeralda şi despre vraja care fusese aruncată asupra tancului ca răzbunare pentru moartea ei. Dură ceva vreme şi deveni oarecum bulversat din cauza obiceiului fetelor de a-i lua vorba din gură. Era o situaţie mult mai complexă decât bănuise, deoarece tancul fusese luat direct de la germani şi atunci, practic, nu era furat, ci capturat…

— Lăsaţi-mă să mă mai gândesc, spuse el. Dar, între timp, va trebui să vă confisc tancul. Iar tu, mă tem, va trebui să ne însoţeşti, adăugă pentru Livia.

— Unde?

— La tabăra militară din Napoli.

— S-ar putea să fie o problemă.

— Oh! De ce?

— Tancul merge cu *grappa*[37] tatălui meu. În timp ce tu stai aici de vorbă, oamenii tăi de afară beau tot combustibilul.

James se duse să îi oprească pe carabinieri, care, aşa cum îl informase Livia, dăduseră năvală asupra sticlelor cu alcool înţepător şi gălbui pe care fetele îl foloseau pentru a porni tancul. Abia atunci îşi dădu el seama că, deşi aparent cu nimic diferită faţă de celelalte case din sat, a lor se continuă cu un bar şi un restaurant.

— Şi mă tem că va trebui să închideţi acest local, le mai spuse celor două surori. Toate localurile de distracţie sunt interzise până la noi ordine.

— Cine-a dat ordinul ăsta idiot? întrebă Livia.

— Eu, de fapt.

— Dar noi locuim aici.

— Păi, va trebui să închideţi bucătăria şi sala de mese.

— Dar este bucătăria *noastră*. Şi sala noastră de mese.

James se scărpină în cap. Regulile care păruseră destul de simple când le aplicase în Napoli deveneau mai complicate aici.

— Va trebui doar să vă refuzaţi clienţii, îi sugeră el.

— Nu mai avem niciun client. Cu excepţia carabinierilor tăi.

Aceasta sigur avea să devină una dintre acele conversaţii cu dus-întors la care excelau italienii.

— În acest caz, puteţi lăsa deschis, conchise el, până când veţi avea clienţi, moment în care va trebui să închideţi. Este corect aşa?

Fetele încuviinţară fără nicio tragere de inimă că era acceptabil, atâta timp cât primeau o recompensă pentru *grappa*. Urmă o negociere scurtă, care se încheie cumva cu acordul lui James de a le plăti o sumă exorbitantă, iar Livia plecă să îşi strângă câteva lucruri.

Sus, îi trase deoparte pe Marisa şi pe tatăl ei.

— Nu vă faceţi griji pentru mine! îi asigură ea. Voi fi bine. Dar cum mă duc în Napoli, cred că ar trebui să rămân acolo.

— De ce? întrebă Nino înspăimântat.

— Cât timp voi fi aici, Alberto nu ne va lăsa în pace. Dacă plec, poate că lucrurile se vor îndrepta. Este destulă mâncare pentru voi doi, dacă vă mai ajută şi vecinii.

---

[37] Băutură spirtoasa, asemănătoare cu ţuica, obţinută din fructe — (in limba italiană, in original)

— Dar cum vei supraviețui?

— Voi merge la familia lui Enzo și voi munci la fabrică. Mama lui nu mă va lăsa să mor de foame. Stăpânindu-și cu greu lacrimile, adăugă: Serios, este cel mai bine așa. Nu vreau ca Alberto să câștige, cum nu vreți nici voi, dar ce altă șansă avem? Știți la fel de bine ca mine că nimeni de pe aici nu-i poate ține piept.

Marisa o îmbrățișă.

— Bine. Pleacă, dacă așa crezi că trebuie. Dar întoarce-te la noi cât de repede poți!

Nino spuse:

— Nu îmi place să mă gândesc că vei călători cu soldații.

— Voi avea grijă. În afară de asta, dacă acest ofițer ar fi vrut să încerce ceva, ar fi făcut-o înainte, când putea să ne amenințe cu închisoarea pentru tanc.

— Sunt de acord cu Livia, spuse Marisa. Nu este ca ofițerul care ne-a luat mâncarea.

— Un soldat rămâne un soldat, continuă Nino. Pleacă de aici cu el dacă trebuie, dar nu îl încuraja în niciun fel!

— Bineînțeles că nu! Singura greutate pe care o voi întâmpina va fi să mă străduiesc să fiu politicoasă cu el!

Se iscă aproape o încăierare între polițiști pentru onoarea de a o ajuta pe Livia să urce în spatele jeepului, dar, așa cum se dovedi, niciunul dintre carabinieri nu știa să conducă un tanc. Livia încercă să îl învețe pe unul dintre ei, dar acesta continua să îl împingă spre marginea drumului. James bănuia că era pur și simplu depășit de experiența de a fi închis într-un spațiu foarte restrâns alături de Livia. Când, în sfârșit, porniră spre tabăra militară, formau un convoi, Livia conducând tancul, James observând drumul din trapa de comandă, iar celelalte vehicule ținându-se după ei.

Pe măsură ce coborau de pe înălțimile muntelui Vezuviu, James încercă o senzație necunoscută. Se simțea bine. Trăia; comanda un tanc german; peisajul era minunat, simțea briza mării călduță și sărată pe față, și mirosul stejarilor care îi pătrundea în nări. Și fata care se ghemuise jos, în scaunul tanchistului, cu părul gros și negru căzându-i în valuri pe spate – clar era ceva în legătură cu ea, care contribuia la această stare de bine. În afară de orice altceva, era o noutate atât de plăcută să cunoască o italiancă neinteresată de a-l atrage în patul ei!

— Așadar, vedeți dumneavoastră, îi explică James maiorului

Heathcote la telefon, această femeie şi camarazii ei partizani au luat parte la o operaţiune locală de rezistenţă. Partizanii au contraatacat şi au capturat tancul, dar nu exista combustibil pentru a-l urni din loc. Apoi, după ce germanii au plecat, le-a venit ideea de a-l alimenta cu *grappa*, şi atunci a fost zărit tancul, pe când încercau să îl livreze Aliaţilor.

Nimic din toate acestea nu era chiar o minciună, dar nici nu era perfect adevărat. Era, îşi spuse singur, o simplă modalitate de a se asigura că oamenii foarte ocupaţi, asemenea comandantului, nu petreceau mai mult timp decât era necesar pentru a înţelege lucruri care nu erau chiar atât de importante.

— În legătură cu aceşti partizani, întrebă comandantul, sub ce nume sunt cunoscuţi?

— Să… banda Pertini, cred, domnule.

— Nu sunt comunişti, nu-i aşa?

James se gândi la acele negocieri pentru *grappa*.

— Nu, domnule! Din ce am observat în legătură cu ei, sunt în mod sigur capitalişti democraţi!

— Bine. Transmite-le că le suntem foarte recunoscători pentru eforturile lor amabile şi aşa mai departe, şi trimite-i la plimbare!

Când James găsi pe cineva pregătit să ia în custodie un blindat german operaţional, se făcuse târziu. Livia era încă înconjurată de o grămadă de italieni atenţi, dar era epuizată şi nu avu de ales decât să accepte propunerea lui James de a fi condusă undeva.

Cu unul dintre braţe într-o eşarfă şi cu spatele motocicletei lăsat din cauza bagajului Liviei, înaintau nesigur pe Matchless, ieşind din tabără.

— Scuze! strigă el peste umăr când trecu peste o hârtoapă.

Ea nu răspunse. După ce alte câteva încercări de a face conversaţie se loviră de aceeaşi reacţie, renunţă şi se concentră asupra condusului. După o vreme, îi simţi capul odihnindu-se pe spatele lui. Atingerea era oarecum plăcută şi, pentru o clipă, se întrebă dacă ea îi arăta un oarecare interes, până la urmă. Apoi îşi dădu seama că adormise, ghemuită în spatele lui ca o pisică.

Napoli era liniştit, luminat de o lună uriaşă, şi, conducând cu grijă pe străzile pline de bolovani, James simţi un val de afecţiune pentru acel loc; atât de neprevăzut, atât de înnebunitor, dar încă în stare de a-ţi oferi surprize asemenea celei de-a merge cu o fată

adormită pe motocicletă în toiul nopţii şi în toiul unui război nimicitor.

De fapt, Napoli nu era complet liniştit în acea noapte. În spatele storurilor de camuflaj de la localul La Zi Teresa, era găzduită întâlnirea celor nemulţumiţi.

Angelo, care convocase întâlnirea, era prezent, aşa cum era şi frumoasa târfă cu un ochi de sticlă, Elena Marlona. Printre celelalte femei din cameră se mai aflau şi altele pe care James le-ar fi recunoscut: Algisa Fiore, Violetta Cartenza, virgina renăscută Silvana Settimo, Serena Tivoloni… încăperea se umpluse cu floarea neamului femeiesc din Napoli, iar floarea neamului femeiesc din Napoli nu era fericită.

— Cum putem lucra dacă bordelurile au fost închise? întrebă Algisa Fiore. Este ridicol. Trebuie să ne desfăşurăm activitatea acasă sau să ne strecurăm pe furiş pe străzi.

— Este mai rău pentru noi, interveni un bărbat de vârstă mijlocie care conducea una dintre cele mai vechi pizzerii din Napoli. Cel puţin voi vă luaţi uneltele meseriei peste tot cu voi. În privinţa mea, eu nu pot face nimic fără cuptorul meu.

— În ceea ce mă priveşte, rosti Elena, privind împrejur trufaşă cu singurul ei ochi bun, închiderea bordelurilor nu prea contează. Am fost cea mai bună târfa din Napoli înainte de război şi voi rămâne cea mai bună târfă din Napoli şi după ce se va sfârşi războiul. Dar această restricţie la căsătorii este o problemă. Piaţa se umple cu prea multe amatoare.

— Toate se întâmplă din cauza acestui englez, spuse cineva. Gould. Oare nu putem face nimic?

— Am putea să îl ucidem, sugeră un codoş cu o mutră de ticălos. Aş face-o chiar eu, în schimbul unei mici recompense.

— O pierdere de timp, încheie Angelo. Îl vor înlocui cu altcineva. Şi îi cunosc pe britanici: dacă omul lor este ucis, ne vor strivi şi mai tare.

— Atunci trebuie sedus.

— Am încercat asta, glăsui tristă Algisa Fiore. *Niente*.

— Sau mituit.

— Nici măcar nu a deschis plicul! mărturisi Martina Fontanelle.

— Poate că îi plac fetiţele, ca lui Jackson. Sau băieţii. Întotdeauna există ceva cu care poţi corupe un om.

— Nu şi pe acesta, spuse Angelo. Îşi plăteşte până şi propria

cină. Dar dacă stau să mă gândesc…

— Ce?

— Este ceva ce îi place. Mâncarea.

Angelo căzu pe gânduri.

— Deşi am impresia că încă nu şi-a dat nici el seama.

— Deloc de mirare, având în vedere că bucătarul său este Ciro Malloni.

Cei care îl cunoşteau pe Malloni chicotiră.

— Malloni se află acolo cu un motiv, spuse Angelo. Lucrează pentru Vito Genovese. Dar am auzit că nici familia Genovese nu este prea bucuroasă de aceste restricţii… Lăsaţi totul pe seama mea! Mă voi gândi la ceva.

PARTEA A TREIA

„Cine caută plăceri zdravene ale cerului gurii, va găsi în fasole un ingredient cum nu mai este altul".

Marcella Hazan, *Bucătăria Marcellei*

„Umila fasole (*fagioli*), dispreţuită de toată lumea de generaţii întregi, mai puţin de păturile inferioare, a atins un nivel al rafinamentului pe care nu şi-l mai permit decât cei înstăriţi, la un preţ de 150 de lire pe kilogram, comparativ cu o liră sau mai puţin în vremurile normale".

Raport, *Departamentul Sănătăţii Publice*.

Regiunea 3 AMG, *1943*

Capitolul 19

Livia se trezi când ajunseră în port.

— Mă poţi lăsa aici, spuse ea, bătându-l uşor pe spate.

El opri şi o privi dezlegându-şi bagajul de pe ataş.

— Poate te voi mai vedea! spuse el timid.

— Poate, răspunse ea, cu un ton care sugera că mai degrabă spera că nu.

Îşi trecu mâna prin păr şi îl pieptănă cu degetele, îndreptând câteva fire încurcate în timpul călătoriei.

— Mulţumesc pentru drum!

Îşi ridică bagajul şi plecă fără să mai spună nimic.

— Vei fi bine? îi strigă el.

Ea nu răspunse. Presupuse că mai era încă supărată că i se confiscase tancul. Dar, serios vorbind, nici nu se aştepta ca el să îi permită să îl păstreze. De fapt, evocând evenimentele după-amiezii, se

gândi că se întrecuse pe sine în a fi înţelegător. Aşadar, de ce stăruia să fie atât de nerecunoscătoare? Şi de ce era el aşa de exasperat de comportamentul ei?

Pentru o clipă, aproape că porni după ea. Apoi, cu un oftat, întoarse motocicleta în direcţia Palazzo Satriano.

Livia intenţionase să meargă pe jos tot restul drumului. Totuşi, nu îşi dădu seama câte clădiri din Napoli fuseseră distruse de când se aflase aici ultima oară. Să îşi croiască drum printre străduţele întunecate era o treabă primejdioasă. Mai rău, când ajunse pe strada pe care locuise familia lui Enzo, văzu că mai rămăsese numai o gaură uriaşă acolo unde fusese cândva clădirea.

— Scuzaţi-mă! spuse ea, oprind o femeie care intra pe o uşă din apropiere. Îmi puteţi spune unde se află familia Telli acum?

Femeia îşi făcu cruce.

— În rai, cu voia Domnului. Au fost ucişi cu toţii în timpul unui raid aerian.

Livia rămase uitându-se la mormanul de moloz, în stare de şoc. Bineînţeles, oamenii mureau adesea în timpul raidurilor, dar de data aceasta era diferit. I se năzări că, dacă nu s-ar fi întors în Fiscino, mai mult ca sigur s-ar fi aflat alături de restul familiei Telli când fuseseră ucişi.

— S-a întâmplat puţin după ce Enzo a murit în Rusia, adăugă femeia. Familia lui a primit scrisoarea şi atunci au încetat să se mai refugieze în adăposturi. Mama lui a spus că, dacă Dumnezeu ar lua-o pentru a se reîntâlni cu el, nu s-ar plânge.

„Biata Quartilla”, se gândi Livia. Fusese o soacră dură, darâşi adorase fiul.

— Pari supărată, comentă femeia. Ai cunoscut bine familia?

— Am fost căsătorită cu Enzo, reuşi Livia să îngaime.

— Of, of! Toată lumea cunoaşte pe câte cineva care şi-a pierdut familia, continuă femeia. Eu mi-am pierdut toţi fraţii. Îi mulţumesc lui Dumnezeu că nu am fii, altfel ar fi pierit şi ei. O privi pe Livia cu înţelegere. Ai avut un şoc îngrozitor. Ţi-aş da de mâncare, dar nu am. Îşi ridică mâinile în aer. Războiul ăsta! Oare când se va termina?

Cu ultimii ei bani, închirie o cameră într-o pensiune dărăpănată din apropierea portului şi în dimineaţa următoare se duse la fabrica de muniţie pentru a vedea dacă au ceva de lucru. Dar fabrica de muniţie dispăruse şi ea. Un bătrân care căuta printre dărâmături după resturi îi

spuse că fusese distrusă de nemţi înainte să plece. Îi mai spuse şi că la spital se angajau persoane pentru curăţenie, aşa că merse doi kilometri prin Napoli până la Ospedale dei Pelligrini numai pentru a descoperi că locurile fuseseră ocupate cu multe zile în urmă.

— Ai putea încerca la hotelurile cele mari de pe Via Partenope, îi sugeră administratorul spitalului. Au redeschis acum pentru ofiţerii Aliaţi şi cred că au nevoie de cameriste.

Livia ştia că avea puţine şanse, dar se întoarse din drum tocmai până la Via Partenope.

Recepţionerul de la primul hotel unde ceru de lucru o descurajă cu brutalitate:

— Cameristă sau târfă? o întrebă el. Nu că ar conta! Nu mai am locuri libere pentru niciuna dintre ele.

Se întâmplă la fel peste tot unde se duse. După un timp, încercă să meargă direct la bucătăriile hotelurilor, gândind că talentul său de bucătăreasă sigur ar fi de folos undeva, dar şi acolo mesajul era acelaşi: avem mai mulţi bucătari decât avem nevoie.

Pe Corso Garibaldi zări o fată acceptând recunoscătoare o cutie de conserve de la doi soldaţi canadieni înainte de a se face nevăzută împreună cu ei într-o casă a scării. Oricât de negre deveniseră lucrurile în Fiscino, îşi dădu ea seama, aici erau şi mai negre, mai negre decât şi-ar fi putut imagina vreodată.

Seara, se întoarse în camera sa, istovită. Nu mâncase nimic toată ziua, dar era atât de obosită încât nici măcar foamea nu o putu împiedica să adoarmă.

A doua zi se repetă povestea. I se spuse că sigur exista o slujbă la descărcarea paleţilor în port, dar, când ajunse acolo, coada de doritori se întindea pe trei sute de metri şi izbucniseră deja încăierări pe alocuri. Se reîntoarse la perindările ei istovitoare pe la bucătării. În multe locuri, nici măcar nu i se răspundea la ciocănitul în uşă: uşile restaurantelor erau bătute în scânduri şi tăcute, închise din cauza măsurilor de represiune luate la adresa comerţului de pe piaţa neagră.

Se opri să se odihnească pe un prag şi o fată drăguţă de-o seamă cu ea îi făcu semn cu mâna de vizavi. Recunoscătoare pentru orice contact omenesc, Livia îi răspunse la fel, numai pentru a a-şi da seama după căutătura încruntată a fetei că aceasta nu îi făcea semn cu mâna, de fapt, ci îi indica Liviei să plece de pe prag.

— *Via*! *Via*! ţipă fata. Valea! Aici lucrez eu, hoaţă mică! Găseşte-ţi

şi tu un loc, altfel fratele meu o să te înjunghie!

În ciuda lipsei sale de experienţă, James nu era total ignorant în ceea ce priveşte sexualitatea. La şcoală participase la disecţia organelor reproducătoare ale unei broaşte, care îi lăsase impresia că sexul nu era pentru cei care se scârbesc uşor, iar o discuţie pe ocolite cu directorul internatului, în cursul căreia cuvintele „igienă spirituală", „autocontrol" şi „puritatea corpului" fuseseră des menţionate, îi lăsase impresia că tendinţa spre masturbare este o piedică în calea căsătoriei. În final, unul dintre băieţi pusese mâna pe o copie a celebrei traduceri a lui Richard Burton din *Kama Sutra*, dar, în ciuda nerăbdării cu care îi devorase paginile, şi acest lucru tinse să mistifice mai mult decât să elucideze.

„Bărbaţii sunt împărţiţi în trei categorii, explica Burton pe scurt, bărbatul-iepure, bărbatul-taur şi bărbatul-cal, în funcţie de mărimea lingam-ului său. Femeile, de asemenea, în funcţie de adâncimea yoni-ului lor, sunt fie femei-căprioare, femei-iepe sau femei-elefant. De aceea există trei împreunări egale între persoane de dimensiuni egale şi şase împreunări inegale, când dimensiunile nu corespund, adică nouă în total, aşa cum se prezintă în tabelul următor:

EGALE		INEGALE	
BĂRBAŢI	FEMEI	BĂRBAŢI	FEMEI
Iepure	Căprioară	Iepure	Iapă
Taur	Iapă	Iepure	Elefant
Cal	Elefant	Taur	Căprioară
		Taur	Elefant
		Cal	Căprioară
		Cal	Iapă

Dintre toate acestea, împreunările egale sunt cele mai bune, cele care ajung la gradul superlativ, de exemplu la cel mai jos sau cel mai înalt, sunt cele mai rele, iar restul sunt medii şi, totodată, cele înalte sunt preferabile celor mai mici".

Acest lucru i se părea lui James chiar mai îngrijorător decât

fusese discuţia cu directorul internatului. De unde putea şti cineva dacă era un taur sau un cal? Mai exact, de unde putea şti cineva dacă logodnica lui era o căprioară sau o iapă? Chiar presupunând că ştia chiar ea, ceea ce era puţin probabil, nu puteai merge direct la ea să o întrebi. Şi ce se întâmpla dacă, din simplă ignoranţă, un cal se căsătorea cu o iapă (o întâmplare destul de normală, ar crede oricine, dar o uniune împotriva căreia Burton se pronunţase cu tărie) şi cele două părţi se trezeau nepotrivite în totalitate pentru întreaga viaţă? De fapt, statistic vorbind, deoarece existau mai multe combinaţii inegale decât cele egale, părea că era mai probabil să dai naştere unui dezastru decât invers.

În pofida unei liste impresionante de poziţii sexuale şi de ilustraţii, nimeni nu învăţase prea multe despre actul în sine din *Kama Sutra*, fiindu-le mult prea greu să vizualizeze descrierile mai degrabă vagi ale lui Burton. „Când îşi ridică şoldurile şi ţine coapsele larg desfăcute în focul împreunării, se cheamă «poziţia căscatului», când îşi ridică şoldurile cu picioarele îndoite şi desfăcute în focul împreunării, se numeşte «poziţia Indrani» şi se învaţă numai prin antrenament". James îşi imagina de bine, de rău ce anume feea ea cu picioarele, dar unde era bărbatul când se întâmplau toate astea – deasupra? Dedesubt? Privea? Şi care anume erau pericolele încercării poziţiei Indrani fără antrenament?

„*Au paristaka* sau felaţia, avertiza Burton, nu ar trebui niciodată săvârşită de un brahman învăţat, de un ministru care are grijă de treburile statului sau de un bărbat cu o reputaţie bună deoarece, deşi practicarea este permisă de *shastre*, nu există niciun motiv pentru care ar trebui săvârşită şi ar trebui îndeplinită numai în cazuri deosebite". Aceste „cazuri deosebite" se refereau la „femeile necaste sau desfrânate, servitoarele şi prostituatele", care erau, se pare, experte într-o tehnică numită „suptul viermelui de mango". Cum James nu văzuse niciodată un mango, ca să nu mai vorbim de femeile desfrânate, nici această informaţie nu îi era de prea mare folos.

Un lucru care îi rămăsese mai cu seamă neclar era ce obţinea o femeie prin sex. Rină şi Burton, de obicei atât de dogmatic în obscuritatea sa, părea nesigur asupra acestui subiect. „Femeile nu ejaculează aşa cum o fac bărbaţii, scria el. Bărbaţii pur şi simplu îşi îndepărtează dorinţa, în timp ce femeile, din conştientizarea dorinţei lor, simt un anumit tip de plăcere, care le oferă satisfacţie, dar le este

imposibil să descrie ce fel de plăcere *simt*". Printre puţinii prieteni cu care James putuse să discute despre subiect, părerile erau împărţite. Sexul era pentru femeie numai o îndatorire sau implica şi plăcere adevărată? Un băiat care avea o aventură cu o servitoare – una dintre „femeile desfrânate" ale lui Burton – susţinea că implica şi plăcere, dar lumea spunea că era un mincinos şi se ştia că, în timp ce bărbaţii doreau femeile în egală măsură pentru trupurile şi mintea lor, dorinţa unei femei era îndreptată în principal spre admiraţia bărbatului.

După ce o întâlnise pe Jane, iar căsătoria devenise o reală opţiune, James luase taurul de coame şi vizitase o librărie micuţă de pe Charing Cross Road, de unde cumpărase un volum subţire intitulat *Iubirea în căsnicie*. Bărbatul care i-l vânduse, i se păru lui James, rânjise afectat în timp ce îl împacheta în hârtie bruna şi numai când rămăsese complet singur şi fusese sigur că nu va fi deranjat îndrăznise să îl deschidă. Autoarea scria:

A devenit o tradiţie în viaţa noastră socială ca ignoranţa femeii în legătură cu propriul corp şi cu viitorul soţ să fie privită ca o floare a inocenţei.

Şi acest lucru este împins uneori la asemenea extreme, încât nu arareori o fată este măritată fără să ştie că viaţa de după căsătorie o va aduce în contact fizic cu soţul ei, într-un mod radical diferit de acela pe care l-ar fi avut cu un frate. Când descoperă adevărata natură a corpului ei şi învaţă rolul pe care trebuie să îl joace ca soţie, s-ar putea să refuze total să se supună dorinţelor soţului ei. Cunosc o pereche în cazul căreia soţul, galant şi iubitor, a trebuit să aştepte ani de zile până când mireasa lui şi-a revenit din şocul descoperirii sensului căsătoriei şi a putut să îi dăruiască o relaţie firească. Nu puţine au fost cazurile de mirese pe care groaza primei nopţi de căsătorie cu un bărbat mai puţin delicat le-a condus la sinucidere sau nebunie.

James a continuat să citească cu sufletul la gură. Era exact genul de lucru de care se temea.

Cei care sunt şocaţi de publicarea unei asemenea cărţi, motivând că ar da apă la moară imaginaţiei unor minţi bolnave, trebuie numai să reflecteze la faptul că materiale asemănătoare sunt deja larg distribuite prin intermediul anumitor ziare comice, sunt găzduite de romane ieftine, apar prea des pe scenă sau în filme, fiind astfel prezentate într-o manieră grosolană şi descurajatoare. Asemenea minţi nu au decât de câştigat văzând într-o cu totul altă

lumină faptele cu care deja sunt atât de obişnuite.

Şi într-adevăr răspândea o nouă lumină. Cu adevărat, autoarea, o femeie de ştiinţă numită dr. Stopes, avea multe de spus despre propriile descoperiri ale unor principii fundamentale care guvernează reacţiile feminine. („Am studiat lungimea undelor de apă, ale sunetului şi luminii; dar când oare fiii şi fiicele bărbaţilor vor cerceta sensul sexului pentru femeie şi vor învăţa despre Legile Periodicităţii Repetării Dorinţei?") Însă asupra unui subiect era destul de clară, şi anume că femeile erau capabile să se bucure de viaţa de cuplu:

Majoritatea oamenilor „cumsecade" credeau că o femeie nu trebuie să aibă impulsuri sexuale spontane. Şi nu mă refer la o „îndrăgostire" sentimentală, ci la o stare de stimulare fizică, fiziologică, ce apare în mod natural şi care este destul de diferită de aceea care se manifestă la orice bărbat. Atât de răspândită este în ţara noastră părerea că numai femeile depravate au asemenea senzaţii (în special înainte de căsătorie)

Încât cele mai multe dintre femei mai degrabă ar *muri* decât să recunoască faptul că uneori simt o dorinţă fizică arzătoare indescriptibilă, dar la fel de mistuitoare ca şi foamea.

Este adevărat că în ţinuturile noastre din nord femeile sunt mult mai puţin agitate decât cele din sud; şi este de asemenea adevărat că, odată cu amânarea maturităţii, datorită tinereţii noastre mereu prelungite, se întâmplă adesea ca o femeie să se apropie sau chiar să depăşească vârsta de treizeci de ani înainte să se trezească la realitatea profundelor chemări ale naturii sale.

Dr. Stopes nu se eschivase nici de la a explica cum anume s-ar fi putut manifesta această stare de agitaţie:

Femeia are la exterior un mic organ vestigial, numit clitoris, care corespunde, din punct de vedere morfologic, penisului masculin, şi care, ca şi acesta, este extrem de sensibil la senzaţiile de atingere. Creasta, care se află în partea anterioară, între labiile interioare care înconjoară vaginul, creşte în dimensiuni când femeia este într-adevăr aprinsă şi, prin stimulul dat de mişcare, se excită intens şi transmite stimulul fiecărui nerv din corpul ei. Dar până şi după ce sexualitatea latentă a femeii se trezeşte şi după ce toate reacţiile complexe ale fiinţei ei au fost puse în mişcare, s-ar putea să dureze cam între zece şi douăzeci de minute de contact fizic pentru a-şi consuma senzaţia, în timp ce două sau trei minute sunt adesea suficiente pentru ca un

bărbat să termine, acesta fiind ignorant în ceea ce priveşte nevoia de a-şi controla reacţiile astfel încât amândoi să poată experimenta beneficiul îndoit al unei porniri reciproce de iubire…

Acest orgasm reciproc este extrem de important, dar, în multe cazuri, punctul culminant pentru bărbat se atinge atât de uşor, încât reacţiile femeii nu suni nici pe departe pregătite, iar ea nu se poate bucura de el.

Orgasmul unei femei, explica dintr-odată dr. Stopes, şi în special „un orgasm cu adevărat complet şi la nivel muscular", îi era necesar pentru sănătate, nervi, somn şi chiar şi pentru capacitatea de a rămâne însărcinată. Un soţ îndatoritor, prin autocontrol, îi va asigura soţiei sale plăcerea chiar înainte de a sa proprie, cu toate că mulţi, majoritatea, neglijează acest aspect.

Dar, având în vedere cum stau lucrurile în ziua de astăzi, nu este deloc exagerat să afirmi că majoritatea nevestelor sunt lăsate, nedormite şi cu nervii la pământ, să privească, cu tandră grijă maternă sau cu invidie amară şi gelozie, somnul liniştit al bărbaţilor care, din ignoranţă şi nepăsare, au neglijat să constate că şi ei deţin dezlegarea necesară a situaţiilor tensionate.

James decisese imediat să nu o lase niciodată pe Jane trează sau cu nervii la pământ. Dar asupra unui subiect dr. Stopes era la fel de fermă ca şi directorul lui de la internat: exercitarea acestor îndatoriri trebuia amânată până după căsătorie.

Oricât de mult s-ar strădui să o ascundă sub un cinism asumat, sofisticare sau căutare a sinelui, inima fiecărui bărbat tânăr tânjeşte plină de dor la împlinirea minunatului vis al unei legături pe viaţă cu o parteneră. Fiecare inimă ştie din instinct că numai o parteneră poate înţelege pe deplin întreaga potenţială măreţie a sufletului.

Se prea poate ca, după ani întregi de luptă cu sângele său tânăr şi înfierbântat, bărbatul să renunţe şi să le viziteze din când în când pe prostituate pentru alinare, şi apoi, mai târziu, să o întâlnească pe femeia care să îi fie parteneră şi cu care, în urma remuşcărilor pentru trecutul său pătat şi după ce i-a câştigat iertarea pentru acesta, se însoară. După aceea, fără să-şi dea seama, îşi poate face soţia să sufere fie judecând-o prin prisma celorlalte femei, fie (chiar dacă acest lucru se întâmplă mai puţin) separând-o complet de ele.

În ceea ce priveşte lucrul la care se referise directorul internatului prin expresia „igienă spirituală", dr. Stopes considera, de

asemenea, că abstinenţa reprezenta drumul de urmat, cu toate că motivele ei erau mai mult ştiinţifice:

Analiza naturii chimice a fluidelor ejaculate dezvăluie, printre alte lucruri, un procent extrem de ridicat de calciu şi acid fosforic – ambele fiind substanţe preţioase pentru organismul nostru. De aceea este cea mai mare greşeală să îţi imaginezi că sămânţa este ceva de care trebuie să te descarci frecvent – toată energia vitală şi forţa nervoasă cheltuită în ejaculare, precum şi preţioasele substanţe chimice care intră în componenţa acesteia pot fi mult mai bine utilizate dacă sunt convertite într-o altă activitate creatoare.

James fusese complet convertit şi, începând de atunci, decisese, în primul rând, să-şi ţină pentru sine pofa trupească, împreună cu întreaga potenţială măreţie a sufletului său, cel puţin până în noaptea nunţii; în al doilea rând, să se ţină departe de prostituate; şi, în al treilea rând, să îşi păstreze propriile rezerve de calciu şi acid fosforic pentru muncă. De vreme ce Jane rupsese logodna, prima hotărâre era asigurată în proporţie destul de mare, a doua oricum nu prea îl atrăgea, dar cea de-a treia nu fusese uşoară, mai ales acum, când se afla el însuşi sub influenţa aţâţătoare a unui climat sudic. Încercase să se ţină departe de fructele de mare, conform instrucţiunilor lui Jackson, dar lumina soarelui era mai greu de evitat şi avusese una sau două ocazii când munca sa la FSS fusese oarecum lipsită de calciu. Cu toate acestea, remarcase că dr. Stopes şi bătrânul său director de la internat păreau să se înşele asupra unui lucru. Departe de a-l fi transformat într-un fanatic înverşunat al sexului, scăpările sale ocazionale păreau să fi avut exact efectul contrar, făcându-i gândurile lascive mai puţin presante pentru o vreme, în timp ce, atunci când părea virtuos, era mult mai tulburat de gândurile despre femei.

Numai că acum era nemaipomenit de tulburat de gândurile despre femei. Sau, pentru o mai mare exactitate, de gândurile referitoare la o anumită femeie. În momentul în care un braţ gol îi ajungea în minte şi îi făcea semn în mod îmbietor, ori când o rochie aluneca de pe un umăr, sau când o umbră se perinda prin faţa lui, chipul căreia îi aparţinea – chipul maliţios, având în privire un amestec obraznic de provocare şi trufie – era al Liviei Pertini.

Apărea pe furiş în mintea lui în cele mai nepotrivite momente. Putea să participe la un interviu sau să scrie un raport: acum mintea îi era la munca sa, pentru ca în următoarea clipă să resimtă un fel de

senzaţie rece-fierbinte la baza şirei spinării, ce prevestea un şoc aproape fizic, gândindu-se la Livia care îşi apăsa buzele pe ale lui. Îşi putea imagina pielea răcoroasă a obrazului ei, delicateţea caldă a urechilor ei, pulsul abia simţit de la baza gâtului… Cea mai tulburătoare senzaţie dintre toate era că trupul său reacţiona aproape fizic la toate aceste vizite. Nu o dată trebuise să îşi pună imediat un dosar în poală, înainte ca persoana pe care o intervieva să creadă că ea era cea care îi cauza acest disconfort.

Braţul nu îl supăra deloc, dar se gândi că ar fi mai prudent să îl examineze un medic.

— Este un bandaj bun, comenta doctorul în timp ce desfăcea pansamentele Marisei. Se uită atent la rană. Şi nu prezintă niciun semn de infecţie. Ce spuneai că a pus fata asta pe ea?

— Miere, confirmă James. Şi a pus una dintre albine să mă înţepe. Nu avea cum să fie de folos, nu-i aşa?

Doctorul ridică din umeri.

— Este un lucru ciudat, dar, când eram în Nepal, am auzit că vindecătorii de acolo foloseau acelaşi remediu. Poate că este ceva folositor, până la urmă. Bandajă din nou rana. Oricum, ai fost norocos! Mi-a mai rămas doar o singură cutie de penicilină şi am primit ordine să o păstrez pentru răniţii de pe front. Dacă s-ar fi infectat, probabil ţi-ai fi pierdut braţul. Mai era şi altceva ce voiai să mă întrebi?

— De fapt, da. James îi povesti despre problema sa. Mă întrebam dacă m-am molipsit cu malarie sau ceva de genul ăsta, spuse el.

— Hmm! Scoate limba!

James se supuse.

— Mie îmi pari destul de sănătos, îi spuse doctorul. Sfatul meu este să bei mult ceai. Nu îţi va potoli dorinţa, dar, din experienţa mea, îţi pot spune că este greu să îţi imaginezi că poţi face ceva cu adevărat animalic în timp ce bei o ceaşcă bună de ceai!

Capitolul 20

Se făcuse târziu când Livia ajunse la bucătăria de la barul La Zi Teresa. Deşi restaurantul avea la ferestre storuri de camuflaj, era clar că era închis, iar ea bătu la uşă numai fiindcă era prea obosită şi înfometată pentru a face altceva.

Spre surprinderea ei, uşa se deschise totuşi cu un scârţâit, şi chipul unui bărbat îşi făcu apariţia.

— Da?

Livia îşi repetă litania.

— Vă rog, caut o slujbă!

— Pleacă! Am închis, nu avem de lucru.

Angelo o privi pentru o clipă pe fata din faţa lui. Se clătina pe picioare, iar ochii ei aveau o expresie goală, fără ţintă. Îmblânzindu-se, spuse:

— Ai mâncat astăzi?

Livia clătină din cap în semn că nu.

— Poate îţi fac rost de ceva de mâncare, bombăni el, lăsând uşa deschisă. Intră! Dar ţine minte, numai un minut!

Îi oferi puţină fasole rece şi o privi în timp ce o devora.

— Ce fel de slujbă cauţi? o întrebă el.

— Sunt bucătăreasă. Familia mea deţine *osteria* din Fiscino, dar nu mai sunt clienţi şi nici mâncare de gătit.

— Ah, deci asta erai! Angelo aprobă cu un semn al capului. Am mâncat o dată la *osteria* voastră. Se întâmpla acum câţiva ani, dar îmi amintesc de mâncarea de acolo ca şi cum ar fi fost ieri. Mai pregătiţi încă acea *burrata* de te lingi pe degete?

— Da, dar acum nu o mai putem duce la piaţă.

Îi povesti despre tancul pe care pusese mâna şi despre închiderea propriului restaurant.

— Ah! Deci l-ai cunoscut pe căpitanul Gould!

Ea suspină.

— Da, l-am cunoscut.

— Acel tânăr, spuse Angelo, nu este nici pe departe atât de înspăimântător pe cât pare. Dar mă tem că ai greşit venind în Napoli. Ai face mai bine să te întorci în Fiscino şi să găseşti pe cineva care să aibă grijă de tine până când se vor termina toate astea!

Livia se înfioră.

— S-a oferit cineva. Dar nu voi face asta! Trebuie să existe cineva în Napoli care are nevoie de o bucătăreasă!

De-abia acum îi veni lui Angelo o idee.

— De fapt, rosti el, chiar există cineva.

Înclină capul, dus pe gânduri. Cu cât reflecta mai mult la ideea lui, cu atât i se părea mai grozavă.

— Livia, s-ar putea să îţi ofer o slujbă în cele din urmă!

— Este bună ca pâinea caldă! îi povesti el Elenei. O adevărată fată de la ţară – cinstită, muncitoare, înflăcărată şi frumoasă, pe

deasupra. Şi ştie să gătească – nu mâncăruri deosebite, ci de bucătărie sănătoasă de la ţară. I-am cerut să îmi pregătească *pasta e fagioli* şi a fost cea mai bună pe care am gustat-o vreodată!

— Aşadar, vrei ca ea să îl seducă? îl întrebă Elena sceptică. Credeam că s-a mai încercat asta şi înainte.

— Nu. Angelo scutură din cap. Ea nu este aşa şi, în orice caz, nu este nevoie. *Panza cuntenti*, *cori clementi*: *pânza dijuna*, *nenţi produna*[38]. La sfârşitul unei zile, sexul este doar sex. Un bărbat poate face dragoste cu cea mai frumoasă femeie din lume, dar, când se ridică din patul ei, este exact aceeaşi persoană care a fost înainte. Dar un bărbat care a mâncat bine este împăcat cu lumea, este fericit şi, mult mai important, vrea ca şi alţii să fie fericiţi. Se uită la tinerele amante şi se gândeşte ce frumos ar fi dacă s-ar mărita. Se gândeşte la război şi i se năzăreşte că pacea este cu adevărat mai plăcută. Nu îşi mai face griji în privinţa proclamaţiilor şi a birocraţiei şi îi lasă pe oameni să îşi vadă mai departe de treburile lor fără să intervină. Pe scurt, începe să devină o fiinţă umană mai generoasă, mai civilizată. Mă urmăreşti?

Elena ridică din umeri.

— Şi ea e de acord să facă asta?

— Nu prea, admise Angelo. Familia ei a avut de suferit de pe urma Aliaţilor şi a trebuit să o conving puţin.

Acesta era un adevăr spus numai pe jumătate: fusese nevoie de toată puterea sa de convingere pentru a o determina pe Livia să se gândească dacă să lucreze sau nu pentru ofiţerul britanic şi, în final, reuşise numai pentru că ea îşi dăduse seama că aceasta era probabil singura slujbă care avea să îi fie oferită.

— Dar sunt sigur că se va rezolva, adăugă el, mai încrezător decât se simţea în realitate.

— Vom vedea, replică Elena. Dacă nu, putem oricând încerca din nou să îl seducem.

— Arestat? bâigui James, perplex. Dar de ce naiba poate fi arestat Malloni?

— Pentru că a furat din proprietatea Guvernului Aliat, îl lămuri Carlo. Raţiile dumneavoastră. S-a dovedit că lua toată mâncarea bună

---

[38] Un stomac mulţumit, o inimă iertătoare: un stomac înfometat nu iartă pe nimeni. — (în limba italiană, în original)

şi o vindea sus, pe Via Forcella, lăsându-vă numai ceea ce nu putea să descarce.

— Doamne, Dumnezeule! Deşi trebuie să recunosc că nu mă surprinde prea tare. Mereu am bănuit că nu era totul în regulă cu Malloni. Cred că asta înseamnă că va trebui să găsim un alt bucătar?

— Mi-am luat deja libertatea de a pune anunţuri.

— Nu ar trebui să fie prea greu, presupun… Napoli este plin de oameni disperaţi după o slujbă.

— Exact. Am dat de ştire că interviurile se vor desfăşura începând cu ora zece fix, mâine-dimineaţă.

— *Grazie tanto*, Carlo! îţi sunt foarte recunoscător.

În dimineaţa următoare, James se trezi devreme. Trase puternic aer în piept. Un miros necunoscut se strecura în dormitorul său. Inspiră din nou. Asta era: era mirosul de pâine proaspătă, şi mirosea îmbietor. Stomacul lui chiorăi pe neaşteptate în timp ce îşi îmbrăca uniforma.

Intrând în bucătărie, văzu ceafa unei femei dispărând într-unul dintre bufetele sale. Pentru o clipă crezu că era Livia Pertini, ceea ce era ridicol. Apoi femeia se întoarse, iar el îşi dădu seama că *ea* era.

— Ce Dumnezeului faci aici? rosti el uimit.

— Sunt nouă bucătăreasă! răspunse ea.

— Oh! îşi frecă fruntea, încercând să reziste tentaţiei de a-i zâmbi prosteşte. Mă tem că ai venit devreme. Interviurile se ţin de-abia de la ora zece.

— Ei bine, ce-ar fi să îţi pregătesc micul dejun, iar tu să-mi pui întrebări după-aceea?

— Hmm! Lui James îi trecu prin cap ideea vagă că era ceva puţin nepotrivit în toate acestea, dar nu-şi putu da seama exact ce anume. Şi era chiar foarte plăcut să o vadă. Cred că este în regulă!

— Ce este asta? întrebă ea, arătându-i cutia de „Carne şi legume" pe care o ţinea în mână.

— Oh, aceea! Este un fel de… se chinuia să găsească cuvântul italienesc. *Stufato*, cred. O tocană.

— Este bună?

— Este absolut groaznică.

Puse cutia înapoi în bufet.

— Atunci de ce ai atât de multe?

— Este o poveste lungă.

— Oricum, răspunse ea, am reuşit să schimb câteva cu femeia de sus, pentru pâine şi lapte proaspăt de capră, şi am prăjituri de casă, brânză mozzarella şi câteva portocale. Cum sună?

— Sună destul de bine, aprobă el.

— Unde este faţa ta de masă?

— Nu ne deranjăm de obicei pentru o faţă de masă la micul dejun, îi răspunse el. De fapt, nu ne deranjăm pentru nicio masă.

— Nu-i de mirare că faci indigestie.

— De fapt, nu fac.

— Ba sigur că da, spuse ea, cu un aer hotărât care nu mai suporta niciun argument. Trebuie să ai un cearşaf curat pe undeva!

— Bănuiesc că…

— Îl poţi aduce, te rog?

Când se întoarse cu cearşaful văzu că ea culesese câteva crenguţe înflorite din lămâiul din curte şi le pusese într-o vază. Întinse cearşaful pe masă şi arătă spre un scaun.

— *Prego*![39]

— Tu nu mănânci?

— Poate mai târziu. Hai, aşază-te!

El se aşeză. Trebui să recunoască, totul arăta într-adevăr splendid. Pâinea se afla pe un tocător din lemn, iar laptele era într-o ulcică de lut, având lângă el vaza cu crenguţe de lămâi. Livia puse un burduf înfăşurat în ziare ude pe masă şi începu să îl desfacă.

— Ce este asta? întrebă el.

— Brânză mozzarella, desigur. Seamănă cu *burrata* pe care ai gustat-o înainte.

— Este moale, spuse el, înfigând furculiţa în bucata pe care ea i-o oferise.

— Nu ai mâncat niciodată mozzarella? îl întrebă ea, neîncrezătoare.

— În Anglia avem numai trei feluri de brânză, îi explică el: Cheddar, Stilton şi Wensleydale.

— Acum râzi de mine, pufni ea.

— Deloc! Gustă puţin din brânza albă şi cremoasă. Oh! exclamă el. Este chiar bună, nu-i aşa?

---

[39] Te rog! - (in limba italiană, in original)

Era atât de moale, încât i se topi în gură, dar gustul era exploziv – cremos şi delicat, şi înţepător, toate laolaltă.

Uşa se deschise şi Horris îşi făcu apariţia.

— Pe cuvânt, ceva miroase bine! Se uită pe masă. Ce înseamnă toate astea?

— Este micul dejun, îl lămuri James.

— Excelent!

Horris îşi trase un scaun.

Se auzi un ciocănit în uşa şi Jumbo Jeffries îşi vârî capul înăuntru. Ochii îi erau injectaţi şi încearcănaţi, dar se lumină la faţă când zări masa.

— Acelea sunt portocale?

— Cred că da.

— Portocalele, spuse Jumbo atotştiutor, sunt exact lucrul care trebuie pentru un trup lipsit de vlagă.

Îşi trase şi el un scaun. În câteva minute, încă patru sau cinci ofiţeri li se alăturară.

Livia aşează o farfurie cu prăjituri pe masă. James nu mai văzuse niciodată ceva atât de ridicol. Fiecare dintre ele era împletită şi ornată ca boneta unei fete, cu diferite podoabe din lămâi zaharisite, cremă şi flori din marţipan. Luă neîncrezător o prăjitură şi muşcă.

Avea un gust mult mai bun decât arăta, fu nevoit să recunoască. Lângă el, Horris îl urmă îndeaproape, iar ceilalţi îi ajunseră repede din urmă. În curând, James privea o masă care fusese curăţată de orice, mai puţin de câteva firimituri.

— Voi avea grijă ca mâine să fie mai mult, spuse Livia.

— Dacă vei căpăta slujba, sublinie James.

— Mi se pare surprinzător, îi spuse Liviei la unsprezece şi jumătate, că eşti singura candidată, după cum se vede. Sau, cel puţin, singura care a apărut.

Ea ridică din umeri.

— E clar ca lumina zilei, eşti un angajator cam nepopular.

— Cred că va trebui să punem din nou anunţuri. Vreau să spun că nu pot să ofer slujba primei persoane care bate la uşă, nu-i aşa?

— De câţi bucătari ai nevoie?

— Doar de unul.

— Deci, de câţi candidaţi ai nevoie?

— Păi, de unul, presupun.

— Atunci, s-a rezolvat!

— Dar cum pot şti că eşti la înălţime?

— Dacă nu am fi fost în plin război, îi răspunse Livia, ţi-aş fi zis vreo două. Dar, cum vremurile sunt grele, ce-ai spune dacă ţi-aş pregăti prânzul? Iar apoi, dacă o să-ţi placă, mă vei putea angaja.

Pentru personalul britanic, prânzul însemna de obicei o altă gustare rapidă servită la birou, dar, chiar înainte ca Livia să înceapă să caute prin apartament mai multe cearşafuri pentru a le folosi ca feţe de masă, James îşi dădu seama că ea nu ar fi considerat aranjamentul acceptabil. Toată dimineaţa, o mulţime de mirosuri extraordinare se răspândiseră din bucătărie, cu toate că – deoarece Livia interzisese cu stricteţe accesul – era imposibil să ştii de unde anume proveneau.

Pe la jumătatea dimineţii, pe James îl străfulgeră un gând şi se duse să bată la uşa bucătăriei. Când Livia deschise, el spuse:

— Numai un lucru, doamnă Pertini! Sper că nu este prea târziu să spun asta: niciunul dintre noi nu mănâncă usturoi.

Îl privi de parcă ar fi fost chiar nebun.

— Păi, bineînţeles! Nimeni *nu mănâncă* usturoi. Nu este o legumă!

— Nu, vreau să spun că niciunul dintre noi nu mănâncă usturoi *deloc*. În mâncare. Nu vrem să mirosim după aceea, înţelegi?

Ea căscă ochii.

— Mai este ceva ce nu vă place? Pătrunjelul, poate, sau oregano?

— Bănuiesc că verdeţurile sunt în regulă – în cantităţi moderate, desigur. Şi numai dacă sunt verdeţuri, nu condimente. Ardeiul iute pe care îl mâncaţi pe aici…

— *Peperoncino*?

— Da, exact! Nu ne place.

Ea deschise gura şi apoi o închise la loc.

— Altceva?

— Păi, dacă tot am deschis subiectul, preferăm cartofii pastelor – nu suntem atât de încântaţi ca voi, italienii, de bătrânele *maccheroni*. Dar vei vedea că suntem destul de uşor de mulţumit. Carne din belşug, bine fiartă, roşiile preferabil să nu fie gătite deloc, pâine, sos de friptură când poţi face rost de el… Dacă poţi face rost şi de ceva unt, ai fi grozavă! Şi, ăăă, nu exagera cu uleiul de măsline!

Livia plecă gânditoare capul. Apoi închise uşa fără niciun comentariu.

Chiar înainte de prânz, intră în camera cea mare pe care o foloseau ca birou principal.

— Nu putem mânca în acea bucătărie, spuse ea. Nu este destul de spaţioasă. Privi spre masa mare din sufragerie. Va fi de ajuns! Puteţi da la o parte acele hârtii, vă rog?

— Mă tem că nu, explică James. Asta-i munca noastră.

— Va rămâne munca voastră şi mai târziu. Prânzul se va servi în cincisprezece minute.

De fapt, mai trecu jumătate de oră până când sosi prânzul. Livia insistă ca toată lumea să se aşeze înainte să aducă mâncarea. „Oamenii aşteaptă pastele, nu pastele pe oameni", afirmă ea cu tărie. De asemenea, se asigură că pe masă se aflau un vas cu apă, o sticluţă cu ulei, o solniţă şi o vază cu ramuri înflorite. Încă o dată, James fu izbit de maniera eficientă în care îi determinase pe toţi să facă exact ceea ce dorea ea. Când sosi clipa, fiecare ofiţer britanic din clădire aştepta să vadă ce urma să servească Livia.

Uşa se deschise şi ea intră. Cără un vas enorm cu *fettucine* aburinde, acoperite cu un sos pregătit din roşii, ulei de măsline, ceapă tocată, ţelină şi usturoi, şi ornate cu frunze de busuioc proaspete. Asta se alesese de sugestiile lui! îşi spuse James. Dar poate că Livia se limitase la ceea ce avea la îndemână.

În timp ce umplea fiecare castron, presără puţină brânză uscată şi piper deasupra.

— Eşti sigură că nimic din toate aceste ingrediente nu provine de pe piaţa neagră? o întrebă James, privind brânza cu precauţie.

— Bineînţeles că nu! Am făcut schimb cu raţiile voastre, răspunse Livia.

Acesta era adevărul, chiar dacă nu menţionase că persoana cu care făcuse schimb fusese patronul de la localul La Zi Teresa.

Înfigându-şi furculiţa în paste, James o învârti până când reuşi, cu oarecare dificultate, să răsucească pe furculiţă un ghem alunecos de *fettucine*. Apoi îl introduse în gură.

Era delicios. Nu gustase niciodată ceva asemănător – cu siguranţă nu în timpul anilor lungi de raţii, dar nici măcar înainte de aceştia, în cursul unui deceniu în care mâncase hrana lipsită de culoare şi de gust din porţiile de la şcoală sau fripturile uscate de duminică ale mamei sale, cu garnitura lor de cartofi prea moi şi de legume răsfierte. De asemenea, nu gustase niciodată în viaţa lui piper proaspăt măcinat,

nici brânză care să îi acopere astfel farfuria – ca o ninsoare deasă şi albă… Tăcerea îndelungată care se aşternuse în timp ce toţi ceilalţi bărbaţi din jurul mesei se concentrau asupra porţiilor lor sugera că şi ei încercau aceleaşi epifanii.

Era greu să faci *fettucine* să stea pe furculiţă: când mestecai, panglici răzleţe de paste îţi curgeau din gură. După câteva încercări, James îşi dădu seama că era mai uşor să sugă decât să muşte şi aşa putea să îşi umple şi mai mult gura. Se uită peste masă la Horris. Sorbea, cu ochii încrucişaţi, o panglică lungă de *fettucine* care îi atârna de buze asemenea unui şarpe care aluneca spre propria limbă. Numai Jeffries se apropia de fâşiile alunecoase de paste cu o oarecare pricepere. Dar niciunul dintre ei nu păru dispus să se oprească din mâncat până când şi ultima bucăţică nu dispăru din castroanele lor.

La sfârşit, Horris îşi împinse scaunul înapoi şi rosti:

— A fost într-adevăr diferit de ceea ce ne oferea bătrânul Malloni!

— M-am ghiftuit! se aventură să afirme Walters.

— Şi eu, aprobă Horris. Ei bine, înapoi la lucru!

Dădu să se ridice. Uşa se deschise şi Livia intră, ţinând un vas mult mai încăpător decât cel din care servise pastele.

— *Seconda*, anunţă ea, aşezând vasul pe masă. Din păcate, nu sunt destule farfurii, aşa că va trebui să mâncaţi tot din astea.

— Ce este asta? întrebă Horris.

— *Melanzane alia parmigiana*. Este un fel de mâncare tipic napolitan.

Urmă o pauză scurtă. Walters spuse:

— Păi, nu vreau să te supăr. Voi gusta numai puţin!

Când îşi puse o lingură din mâncare pe farfurie, mirosul de vinete asezonate *cu roşii*, usturoi şi verdeţuri şi acoperite cu brânză rasă umplu camera.

— Pe cuvântul meu, interveni Horris, privind la modul în care Walters continua să îşi tot umple farfuria, mai lasă câte ceva şi pentru noi!

Livia aşează două carafe cu vin roşu pe masă.

— Nun *ce tavola senza vinu'*! rosti ea dojenitor. Nicio masă fără vin!

James deschise gura pentru a se împotrivi, dar se răzgândi.

Îşi înfipse furculiţa în straturile de vinete şi brânză. Câteva

secunde mai târziu, parcă îi explodară în gură. Pastele, abia acum îşi dădea seama, fuseseră numai ca deschizătoare de drum, carbohidraţi care să taie foamea, dar acest nou fel de mâncare era diferit, trezindu-i din nou apetitul, intensitatea miresmelor sale trezind la viaţă papile gustative despre care nici măcar nu ştiuse că există. Brânza avea un gust atât de puternic de brânză, vinetele erau atât de bogate şi săţioase, cu o aromă îmbietoare de fum; verdeţurile atât de aromate, cerând numai o gură de vin pentru a fi savurate… Se opri cu respect şi bău, apoi îşi înfipse din nou furculiţa în mâncare.

Seconda fu urmat de un desert simplu, format din pere tăiate în felii, acoperite cu miere şi rozmarin. Pulpa fructelor arăta atât de crocantă şi albă de parcă Michelangelo ar fi putut să o sculpteze, dar când îşi apropie linguriţa de ele, se dovediră a fi la fel de moi şi gata să se topească în gură asemenea îngheţatei. Ducând puţin în gură, la început simţi numai un gust minunat, necunoscut, o cascadă de arome care se desfăcea treptat în părţile ei componente. Simţea dulceaţa mierii, însoţită de mirosul delicat al pomilor înfloriţi de pe Vezuviu, unde se hrăniseră albinele. Urma apoi parfumul năvalnic, plin de soare, al ierburilor, şi abia la urmă, mireasma înţepătoare a fructelor.

Până să termine cu perele, ambele carafe cu vin fuseseră golite.

Capitolul 21

După prânz, James merse în bucătărie şi o găsi pe Livia îngropată până la coate într-un teanc de vase murdare.

— Hai, lasă-mă să te ajut cu alea! se oferi el.

Din experienţă, Livia ştia că exista un singur motiv pentru care bărbaţii tineri şi arătoşi se ofereau să ajute în bucătărie şi nu avea nicio legătură cu dorinţa de a fi de folos.

— Mă descurc, mulţumesc! răspunse ea, pe un ton menit să alunge orice gânduri de flirt.

— Păi, măcar lasă-mă să le şterg! insistă el, întinzându-se după un prosop. Prânzul acesta a fost absolut minunat! afirmă el cu convingere.

Liviei, care era obişnuită ca mâncarea ei să fie lăudată mult mai înflăcărat, complimentul lui i se păru spus cu jumătate de gură, chiar jignitor. Cum ştia că felurile de mâncare pe care le pregătise fuseseră excelente, bănui că reticenţa ofiţerului britanic era o simplă tactică de negociere şi aşteptă prevăzătoare să vadă care va fi următoarea mişcare.

— Am discutat cu ceilalţi, continuă James, şi toţi am fi încântaţi dacă ai primi slujba.

Ea ridică din umeri, aşteptând poanta.

— Dacă ţi se pare acceptabil. James se gândi că ea era rezervată pentru că încă nu negociaseră asupra salariului şi cazării ei. Desigur, va trebui să lămurim condiţiile în care vei dormi, spuse el. Şi sunt sigur că vrei să discuţi despre bani.

„Aha! se gândi Livia. Aşadar vrea să fiu târfa şi bucătăreasa lui, la fel ca Alberto". Îi aruncă o căutătură aspră.

— La cât te-ai gândit? sări el prompt.

— Orice-ai încerca să îmi oferi, i-o tăie ea rapid, va fi o insultă!

— Păi, chiar aşa! aprobă el. Dar un indiciu despre cât anume ai accepta mi-ar fi de ajutor.

— Nu aş face-o niciodată pentru bani!

— Văd asta, aprobă el, perplex.

Probabil voia să spună că era un fel de artistă. Auzise că bucătarii puteau fi temperamentali în această privinţă.

— Atâta timp cât lucrul ăsta e clar…

— Absolut. Doar că eu… ăăă… dacă ai primi aceeaşi sumă ca Malloni? Nu că mâncarea lui s-ar fi ridicat la înălţimea bucatelor tale, desigur, adăugă el repede. Şi poţi locui în fosta lui cameră de la etaj, dacă îţi convine.

— Malloni? întrebă ea. Tocmai îşi dăduse seama că această conversaţie fusese, cel mai probabil, nu despre ceea ce gândise ea. Ei bine, cred că ar fi în regulă! încuviinţă ea.

Mai târziu, pe când se aşeză la birou, încercând să înţeleagă un raport lung şi neinteresant al Biroului despre o nouă problemă care se ivise, James simţi că pleoapele încep să i se închidă.

— Nu îţi faci siesta?

Privi în sus. Era Livia, care stătea în pragul uşii.

— Nu prea ne facem siesta, îi explică el. Nu prea stă în firea britanicilor.

— Dar cum digeri mâncarea?

James ridică din umeri. Digestia, începuse el să îşi dea seama, devenise una dintre chestiunile de expertiză autodeclarate ale Liviei.

— Noi pur şi simplu… o mistuim, bănuiesc.

— Ridicol! răspunse Livia cu hotărâre. Nu veţi câştiga niciodată războiul astfel!

Apoi se făcu nevăzută.

James decise că ar fi fost nepoliticos să sublinieze faptul că siestele nu ajutaseră prea mult armata italiană. Pe de altă parte, chiar se simţea puţin somnoros. Poate, îşi spuse el, un pui de somn foarte scurt nu ar fi o idee rea. Când eşti în Roma… Şi aşa mai departe.

Împleticindu-se spre pat, un alt gând se lupta să prindă contur în mintea lui, ceva în legătură cu faptul că Aliaţii nu se aflau de fapt în Roma şi că aceasta era marea problemă a războiului la acea oră. Dar până să îşi clarifice acest aspect, deja adormise.

Se trezi simţindu-se revigorat şi se duse să îşi ia un pahar cu apă din bucătărie. Livia toca un morman imens de dovlecei.

— Ai avut dreptate, îi spuse el. Digestia mea îţi e foarte recunoscătoare.

Ea ridică din umeri.

— Sigur.

— Dar tu? Te-ai odihnit?

Ea clătină din cap.

— Sunt prea multe de făcut. Se va servi cina în curând.

— Dar trebuie să suferi de o indigestie cumplită! îi replică el. Să-ţi aduc ceva împotriva ei.

Îl privi suspicioasă.

— Este în regulă, o asigură el. Vreau numai… Care era cuvântul italienesc pentru tachinare? Dar acum, gândindu-se mai bine, tachinarea nu prea intra în obişnuinţa italienilor. Ei fie râdeau sau plângeau, fie ţipau sau păstrau liniştea: nu exista nimic la mijloc. Voiam să te iau la un *giro*, o scurtă plimbare, explică el.

Ea pufni.

— Mai bine nu!

— Ai face bine să te obişnuieşti! Mi-e teamă că aşa flirtează englezii.

Ea îi aruncă o privire neîncrezătoare. Imediat, el se simţi ca un prost. Femeia era căsătorită, iar el era angajatorul ei.

— Nu că aş flirta cu *tine*, bineînţeles! spuse el. Îmi cer scuze!

Ea puse mai mulţi dovlecei pe tocător.

— Ai o iubită, căpitane Gould? îl întrebă ea direct.

El ezită. O parte din el voia să fie cinstit cu ea, însă înşelătoria devenise o obişnuinţă atât de mare, încât îşi auzi propria voce răspunzându-i:

— Da, se întâmplă să am.

— Este drăguţă?

— Ei bine, destul.

— Destul? Sprâncenele ei se arcuiră. Asta îi spui şi ei, că este *destul* de drăguţă?

— Păi…

— Şi o vei lua de nevastă?

— Cred că va trebui să aşteptăm şi să vedem ce va fi!

— Dacă nu eşti sigur, îi spuse Livia, nu te însura cu ea. Se opri din tocat pentru o clipă. Am ştiut de când Enzo m-a sărutat pentru prima dată că mă voi căsători cu el.

Un zâmbet timid îi lumină chipul.

James simţi o împunsătură de invidie. Bineînţeles, îşi spuse, era un lucru minunat că îi era atât de devotată soţului. Dar era şi neprevăzut: însemna că nu exista absolut nicio şansă ca el să se facă de râs cu ea. De asemenea, studiindu-i profilul în timp ce ea se apleca peste tocător şi felul în care mâinile ei delicate tăiau dovleceii în felii şi îi tocau într-un ritm surprinzător de energic, nu se putu abţine să nu regrete că singura femeie pe care o întâlnise în Italia şi îl încântase pe deplin era deja luată.

— Lasă-mă să te ajut cu ăia! spuse el, arătând spre grămada de legume.

— Nu ai treabă?

— Munca poate să aştepte, răspunse el, luând un cuţit. Arată-mi ce să fac!

„Acum mă va lua prin învăluire", se gândea Livia pe când tocau dovlecei. Felul în care o tot privea când credea că nu îl observă şi reţinerea lui evidentă de a vorbi despre statutul lui social, indicau un singur lucru. „Ei bine, lasă-l în pace! îşi mai spuse ea, tocând un dovlecel cu o mişcare bruscă şi violentă a metalului ascuţit. O să-i arăt eu lui!" în minte, începu să exerseze o serie întreagă de ocări napolitane, cele mai multe dintre ele referindu-se la sora căpitanului britanic, la mama lui şi la propriile lui incapacităţi ca bărbat. Perspectiva de a-i domoli ardoarea cu o rafală de injurii era destul de ispititoare şi de-abia aştepta confruntarea.

Din păcate pentru starea ei de spirit, James nu o luă prin învăluire. Nu se aventură nici măcar să facă vreo remarcă sugestivă. Una peste alta, fusese enervant de respectuos şi, când ajunse să

servească cina, îi venea să-l omoare.

CAPITOLUL 22

După câteva zile, James observă ceva ciudat în legătură cu mâncarea pe care o serveau.

— Este un lucru curios, comentă el în prezenţa lui Jumbo, dar la fiecare masă se pare că există cel puţin un fel de mâncare roşu, verde sau alb. Ieri am avut salata aceea minunată – roşii, busuioc şi chestia aia albă, mozzarella. Astăzi am avut un fel de sos verde ca iarba peste paste albe, cu roşii pe alături.

Jumbo se strâmbă.

— Şi ce este atât de ciudat?

— Sunt culorile steagului italian.

— Aşa este. Jumbo se mai gândi puţin. Probabil că este totuşi o coincidenţă. La urma urmei, ei mănâncă o grămadă de roşii, aşa că roşul era acolo de la bun început.

— Probabil, aprobă James.

Dar mai târziu, în cursul acelei după-amiezi, găsi o scuză să treacă pe la bucătărie şi să cerceteze pe deasupra umărului Liviei ce pregătea pentru acea seară.

— Ce sunt astea? întrebă el nepăsător.

— *Pomodori ripieni con formaggio caprina ed erba cipollina*, răspunse ea. Roşii umplute cu brânză de capră şi ceapă verde.

Ignorând faptul că îi lăsa gura apă, el continuă:

— Au aceleaşi culori ca şi steagul vostru.

Livia se prefăcu a observa acest lucru pentru prima oară.

— Aşa este. Ce ciudat!

— Ca şi unul dintre felurile de mâncare de la prânz. De fapt, fiecare masă pe care ai pregătit-o pentru noi conţinea ceva asemănător.

Livia, care nu îşi imaginase că angajatorii ei observaseră acest gest neînsemnat de sfidare, decise că atacul era cea mai bună apărare.

— Ei bine, acum nu prea ai de unde alege în piaţă, din pricina restricţiilor tale ridicole. Şi puţinul care se găseşte atinge preţuri exorbitante. În aceste condiţii, singurii oameni care îşi permit să mănânce cum trebuie sunt soldaţii străini şi târfele lor, bineînţeles. Ne-ai transformat într-un oraş de cerşetori, hoţi şi prostituate, şi mi-ar plăcea să ştiu ce-ai de gând să faci în această privinţă!

James clipi.

— Ne străduim să protejăm populaţia civilă.

— Păi, nu prea vă descurcaţi!

Spre surprinderea ei, el răspunse descurajat:

— Ştiu. Vă dezamăgim. Dar este o sarcină imposibilă şi suntem atât de puţini cei care trebuie să o ducă la îndeplinire!

— Aha! exclamă ea, întorcându-se.

Căpitanul Gould poate că nu era o persoană chiar atât de rea, până la urmă, hotărî ea, dar, pe de altă parte, nu avea niciun rost să îi dea de înţeles acest lucru.

Gina Tesalli era însărcinată. O porţiune din pântecul ei umflat şi măsliniu se ivea între fustă şi cămaşa albă subţire pe care o purta. Îşi puse mâinile protector pe umflătură şi îi zâmbi.

— Este al caporalului Taylor, nu există nicio îndoială în această privinţă, spuse ea. Nu am avut alt iubit.

James se scărpină în cap. Gina se dovedi greu de refuzat. Înainte de război fusese studentă la universitate. Acum locuia cu familia ei sau, cel puţin, cu membrii de sex feminin ai acesteia, cei patru fraţi şi tatăl ei fiind cu toţii recrutaţi de germani. Erau persoane cumsecade, din clasa de mijloc, chiar dacă se chinuiau în aceste vremuri, ca toată lumea.

Dacă James refuza să îi acorde Ginei permisiunea de a se căsători, copilul unui englez s-ar fi născut bastard. Dar dacă îi acorda permisiunea din aceste motive, ştia exact ce s-ar fi întâmplat – imediat ce fetele din Napoli ar fi înţeles că tot ce trebuia să facă pentru a-şi asigura o nuntă era să rămână însărcinate, orice urmă de control al naşterilor ar fi fost aruncată în aer. Răspândirea sifilisului şi a gonoreei, deja la cote epidemice, ar fi luat amploare peste noapte şi, pe deasupra, ar fi existat zeci, dacă nu sute de copii născuţi din niciun alt motiv decât acela de a le garanta mamelor lor un bilet pe vaporul promis al mireselor spre Anglia.

Era o problemă complicată şi una pentru care ordinele pe care le primise păreau complet nepotrivite. Prins între cerinţele contradictorii ale unei politici bine intenţionate şi întru totul rezonabile, pe de o parte, şi fericirea a trei fiinţe umane, pe de alta, şovăi James.

Îi spuse Ginei că va trebui să continue cu alte cercetări amănunţite înainte de a scrie raportul. Era o minciună – urma să lase deoparte cazul ei pentru moment, cu speranţa că, în cele din urmă, se

va găsi o soluţie.

— Sigur, răspunse Gina, încercând să nu pară dezamăgită. Copilul nostru se va naşte abia la vară. Este destul timp.

Capitolul 23

Ora de dinaintea prânzului devenise pentru James momentul din zi preferat. Era clipa până la care muncise suficient pentru a se simţi virtuos, dar nu îndeajuns pentru a-l ajunge oboseala. Era aşteptarea unei mese minunate, urmată de un pui de somn odihnitor. Şi, cel mai plăcut, atunci o auzea pe Livia agitându-se prin bucătărie în timp ce gătea.

Aceasta era o operă de artă în sine, împărţită în cinci acte distincte. Mai întâi, preludiul – când se întorcea de la piaţă cu târguielile şi cerceta fiecare produs în parte, spunând oricui putea să o audă – ceea ce, luând în consideraţie că vocea ei avea remarcabile capacităţi de rezonanţă, însemna cam toată lumea din apartament – care erau calităţile şi defectele specifice ale acestuia, cât timp stătuse la coadă pentru el, cât încercase hoţul de vânzător să îi ceară şi, în orice caz, că nu se ridica la nivelul produsului similar, din satul ei natal, de dinainte de război. Apoi urma pregătirea pastelor. Acest lucru implica, în general, mai puţină vorbă, deoarece Livia se concentra, dar era şi mai zgomotos. Livia prepara pastele în mod tradiţional, adăugând ouă în făină şi amestecându-le într-o bilă netedă şi tare de aluat, care trebuia apoi bătută cu mâna timp de aproape zece minute, până când compoziţia devenea uşoară şi pufoasă. Constituţia firavă a Liviei putea să nu pară făcută pentru lovit, dar, asemenea unui jucător slăbănog de tenis, care compensează lipsa muşchilor prin răcnete, ea scotea o serie de zgomote expresive în timp ce lovea de zor aluatul cu pumnii, ceea ce nu lăsa nici urmă de îndoială asupra efortului fizic necesar. Toate acestea puteau fi succedate de un *intermezzo* scurt, o discuţie cu Carlo sau cu Enrico despre ce se servea la prânz, sau despre cum era vremea în acea zi, sau despre cele mai noi zvonuri din piaţă. Oricât de obişnuite erau aceste conversaţii, lui James i se păreau întotdeauna certuri aprinse, din cauza volubilităţii naturale a participanţilor. Intervenea apoi o perioadă mai liniştită, timp în care se pregătea carnea, iar legumele erau tocate – într-o darabană frenetică a lamelor de cuţit lovind blatul de marmură. Apa sfârâia în oale, capacele începeau să zăngăne, mirosuri delicioase năvăleau din bucătărie, inundând întregul apartament cu aroma de roşii gătite, busuioc

proaspăt şi oregano. La sfârşit, Livia intra în biroul lui şi îl informa că era timpul să se oprească din lucru. Ca prin magie, masa cea mare era golită de hârtii şi transformată cu ajutorul uleiului, a oţetului, a pâinii şi a vaselor cu flori şi a vinului. Oamenii se adunau; pâinea era ruptă, iar liniştea mulţumită a celor bine hrăniţi alterna cu murmurul conversaţiilor.

Comportamentul Liviei în ceea ce îl privea putea fi cu greu descris ca prietenos. Dar, după cochetăriile şi flirturile cu care se obişnuise în timpul interviurilor sale pentru căsătorii, considera chiar relaxant să petreacă puţin timp în compania cuiva care nu încerca deloc să îl seducă. Şi dacă atitudinea ei devenea câteodată aproape ostilă, îşi dădu seama că, dintr-un anumit motiv, acest lucru îl făcea numai să râdă. Era ceva cu totul încântător în modul în care îl privea: îi plăcea atât de mult, încât uneori se trezea tachinând-o, numai puţin, pur şi simplu pentru plăcerea provocării.

Era prea neobişnuit cu aceste simptome pentru a le recunoaşte singur, dar nu încăpea nicio îndoială că James Gould se îndrăgostea.

Într-o seară lucra la biroul său când observă că paharul cu apă pe care îl avea lângă mâna stângă se comporta într-un mod straniu. O serie de cercuri concentrice, pulsând dinspre margine făceau apa să clipocească. Îl studie, fascinat, apoi îl duse în bucătărie.

— Livia, o întrebă el, lăsându-l jos, ştii de ce face aşa?

Ea privi cu atenţie.

— Un cutremur, decise ea. Dar e unul mic. Se întâmplă tot timpul pe aici, mai ales când se încălzeşte.

El îşi apropie degetele de perete. Putea simţi ceva, o vibraţie slabă care fremăta printre pietrele vechi ale clădirii. Dar se înteţea, era sigur. Nu putea fi un cutremur, nu-i aşa? Un cutremur s-ar fi produs şi apoi ar fi dispărut, nu s-ar fi transformat într-un freamăt puternic şi zgomotos ca acesta.

— Nu-ţi face griji! îi spuse ea nepăsătoare. Aceste clădiri sunt foarte rezistente. Au fost construite pentru asta.

Afară, sirenele pentru raiduri aeriene se opriră.

— Nu este un afurisit de cutremur, răspunse el, este un raid. Ar trebui să mergem la adăposturi.

Ea arătă spre cratiţă.

— Nu pot, pentru că altfel s-ar arde mâncarea, iar eu am stat la coadă mai mult de o oră pentru asta. Ia-o înainte!

— Te aştept, răspunse el.

Privi pe fereastră. Putea zări avioanele germane, stol după stol de Junkere 88, subţiri ca nişte creioane. Soseau din nord, la mare înălţime, pentru a ieşi din raza tunurilor de pe navele de război din golf.

— Atunci, stai departe de ferestre! spuse ea cu reţinere. Dacă se sparge geamul, vei fi tăiat în bucăţele!

El păşi înapoi. Un tunet puternic străpunse sunetul sirenelor.

— Şi este mai bine dacă ferestrele sunt deschise. Astfel, presiunea nu va spulbera sticla. Ea îi prinse privirea. Am mai trecut prin raiduri înainte.

El deschise ferestrele şi se aşeză în prag, sprijinit cu spatele de tocul uşii.

— Bombardează castelul, spuse el, ascultând exploziile. Acesta trebuie să fie răspunsul germanilor la marea înfrângere din nord.

Deodată, se auzi un bubuit asurzitor, care păru să ridice întreaga clădire, urmat de pârâitul zidurilor de piatră.

— A fost pe aproape!

Ea încă mai toca dovlecei.

— Vino odată aici! urlă el, trăgând-o în prag. Ea părea uşor surprinsă. Tocul uşii, explică el. Cea mai solidă parte a încăperii.

Îşi ţinea braţul în jurul ei şi nu avea nicio intenţie de a-i da drumul.

— Dansăm vals, căpitane Gull? întrebă ea, fixându-i braţul cu privirea.

Dar nu îl dădu la o parte.

Urmă o nouă bubuitură, mai aproape. El simţi pământul cutremurându-i-se sub picioare, ca şi cum clădirea ar fi fost o corabie purtată de un val uriaş şi neaşteptat. Liviei i se tăie respiraţia, iar el o trase mai aproape, în prag.

— La naiba! exclamă el cu furie.

Se aflau chiar în mijlocul bombardamentelor şi nu puteau face absolut nimic altceva decât să aştepte. Dacă încercau să ajungă la un adăpost acum, puteau fi prinşi în câmp deschis.

Stăteau atât de aproape, încât el îi putea simţi bătăile inimii. Apoi, cea mai puternică explozie de până atunci zdruncină violent peretele din spatele lor. El simţi cum i se înfundau urechile.

— Asta a fost uşa de alături! spuse el.

Dacă urma să fie loviţi, avea să se întâmple curând, deoarece fumul ce se degaja din clădirea de lângă ei călăuzea raidul următor de bombardiere. Dar el nu se putea gândi decât la cât de frumos era să stea atât de aproape de ea, inspirând aroma puternică de rozmarin a părului ei, simţindu-i umerii fragili mişcându-se sub apăsarea mâinii lui. Asta ar fi simţit, se gândi el, dacă ar fi fost iubiţi? se întreba dacă ar fi îndrăznit să o sărute şi trăi dintr-odată un fel de groază încântătoare şi ameţitoare care nu avea nimic de-a face cu bombele germane.

„Nu trebuie să o săruţi îşi spunea în sinea lui. Bineînţeles că nu trebuie!”

Simţi ceva tare în buzunarul de la piept şi îl scoase. Era mica aşchie din osul sfântului, pe care preotul i-o îndesase în buzunar la catedrală. Aproape uitase că se afla acolo.

— Ce este aia? întrebă ea.

— Numai un talisman pe care mi l-a dăruit cineva. Îl puse la loc. Livia?

— Da?

— Te pot întreba ceva?

— Tocmai ai *făcut-o*, căpitane *Goot*, aşa că îmi mai poţi pune încă o întrebare.

— Dacă ai muri acum, ai avea vreun regret?

Ea se gândi la întrebare.

— Nu, hotărî ea. Dar tu?

Erau atât de multe lucruri, dar niciunul dintre ele nu putea fi rostit cu voce tare. Însă era intoxicat de prezenţa ei. Odată, când era la şcoală, avusese loc o competiţie pentru a se stabili cine putea sări de pe cea mai înaltă ramură a unui copac în râu. Se provocau unul pe altul să urce mai sus, şi mai sus, şi mai sus. Încă îşi mai putea aminti extraordinara euforie a concursului – acel amestec de frică şi abandon. La fel simţea şi acum.

— Ei bine, nu voi regreta asta! spuse el. Au fost cele mai frumoase zece minute din cea mai frumoasă după-amiază din întregul meu război blestemat. Deşi aş regreta dacă nu aş profita de ocazia de a te săruta!

Se aplecă spre ea. Îşi dădea seama că ochii ei aruncau fulgere şi că piciorul ei bătea cu putere în podea. Buzele i se mişcau, iar el îşi închipuia că probabil ţipa, blestemându-l. Dar nu putea auzi cuvintele. În acel moment, aerul fu tras din cameră şi o explozie nemaipomenită

îl dădu peste cap. Sărutul lui, întrerupt chiar înainte ca buzele lor să se atingă, se transformă într-o îmbrăţişare stângace, el împiedicându-se şi căzând peste ea. Un sunet foarte ascuţit îi lovi timpanele – impactul, presupuse el. Praful năvăli pe uşă. Neclar, printre sunetele înăbuşite care se succedau, distinse zgomotul răpăit a zeci de plăci de ardezie de pe acoperiş căzând în curte, unde se sfărâmau de pavaj una câte una.

Explozia demolase unul dintre pereţii sediului central al americanilor. James îşi oferi imediat etajul ca pensiune temporară. Măcar atât putea face şi, pe de altă parte, cu greu putea pretinde că ducea lipsă de spaţiu.

Asemenea unei colonii de furnici care se muta peste drum, operaţiunea SE se strămută de la parter. Grămezi de hârtii şi lăzi cu echipament fură transportate pe scări de către ordonanţele hotărâte, agitate. Birouri, scaune, maşini de scris, fişete pentru documente şi cabluri de telefon fără sfârşit fură plasate în diverse unghere şi colţuri din birourile lui James. În doar câteva ore, mutarea era terminată.

Totuşi, rămânea o problemă. Sala de mese a americanilor era temporar de nefolosit. Câteva dintre bârnele din acoperiş se prăbuşiseră şi trebuia găsită altă soluţie.

— Doar pentru câteva zile, îl informă Eric pe James. Şi dacă bucătăreasa voastră fermecătoare nu ar fi deranjată să ne dea o mână de ajutor…

— Sunteţi mult prea mulţi, spuse James cu fermitate. Nu puteţi mânca raţii militare?

— Este vreo problemă? se auzi vocea Liviei din spatele lui.

El se întoarse.

— Aceşti oameni întrebau dacă pot lua masa împreună cu noi. Le-am răspuns că sunt prea mulţi.

Nu putu să o privească în ochi. După ce se dădu semnalul de cale liberă, se folosi de scuza că trebuia să inspecteze pagubele şi se grăbi să plece înainte ca ea să observe cât de ruşinat era.

— Cât de mulţi sunt – cam treizeci de persoane? Ea ridică din umeri. Obişnuiam să gătesc pentru atâţia oameni zi de zi la *osteria*.

— Cum doreşti, răspunse el băţos. Dar avem destulă mâncare?

— Sunt sigură că mă voi descurca, răspunse ea. Şi putem servi masa afară, în curte. Este mai mult spaţiu acolo.

— Vei avea nevoie de ajutor cel puţin la servitul mesei.

— Aş putea aduce câţiva oameni. Nu va fi nicio problemă!

„Angelo va şti unde să găsească nişte chelneriţe pentru o vreme”.

Eric făcu o plecăciune.

— *La quinta forza armata è multe grata*, *signora*. Armata a Cincea vă este extrem de recunoscătoare, doamnă.

Italiana sa, remarcă James, devenea din ce în ce mai bună.

Spre surprinderea ei, Livia chiar se simţea bine. Putea să nu îi placă pe Aliaţi, în principiu, dar trebuia să admită că, priviţi în mod individual, te puteai înţelege destul de uşor cu ei. Erau oarecum lipsiţi de pasiune, desigur, şi complet obsedaţi de munca lor, dar, după o viaţă în care trebuise să te prefaci că nu auzeai ce murmurau bărbaţii când treceai pe lângă ei pe stradă şi erai pipăită cu prima ocazie, devenise într-adevăr plăcut să te poţi relaxa în compania acestor străini timizi, liniştiţi şi manieraţi.

Şi, mai presus de orice, gătea din nou. Nu îşi dăduse seama cât de important era acest lucru pentru ea. Timp de patru ani, încropise resturi şi rămăşiţe, numai pentru a pune pe masă ceva ce aducea a mâncare. Dar acum, datorită lui Angelo şi cunoştinţelor sale de pe piaţa neagră, folosea ingrediente adevărate şi în cantităţi la care înainte abia visa. Un ton proaspăt, un coş din răchită cu roşii de San Marzano, o ladă de anşoa, mănunchiuri întregi de pătrunjel… Kilograme de cartofi noi, încă murdari de pământul negru vulcanic din Campania, cu miezul galben ca un gălbenuş de ou… O bucată gălbuie de parmezan, mare cât o roată de camion… Un sac plin de pepeni verzi… Un braţ de crengi de mentă, cu frunzele de un verde atât de închis încât păreau negre… Toată după-amiaza şi toată seara tocă şi găti şi, pe când se lăsa întunericul, reuşi să pună la cale un festin de care până şi ea era mândră.

Pentru mulţi dintre americani, raidul aerian fusese primul pe care îl trăiseră. În acea noapte, pălăvrăgeala lor fu şi mai animată şi se consumă mai mult vin decât de obicei. Şi un fel de veselie zgomotoasă se făcea simţită în curte, în timp ce mâncau la mesele improvizate în curte, sub lămâi şi stele, cu ţiglele sparte de pe acoperiş scrâşnindu-le încă sub picioare. Nu aveau lumânări, dar cineva găsise câteva lămpi cu petrol şi încinseseră un foc în aer liber din bârne rupte din acoperiş. Angelo îi adusese Liviei rezerve suplimentare de vin, ca şi de mâncare, toate acestea fiind servite soldaţilor de jumătate de duzină dintre cele mai frumoase fete pe care patronul putu să le găsească într-un timp atât de scurt.

— Sunt sigur că tocmai am zărit-o pe Silvana Settimo, îi spuse James lui Eric, urmărind cum o altă carafă cu vin trecea pe lângă el în drum spre masă.

— Despre cine e vorba?

— E o fată pe care am examinat-o. Se prefăcea a fi virgină atunci. Capul i se întoarse spre o altă italiancă izbitor de frumoasă care aşeza un castron cu paste în apropiere. Şi aceasta este în mod sigur Algisa Fiore. Ultima dată când am văzut-o, nu purta absolut nicio haină!

— Ce viaţă interesantă duci, James!

— Dar sunt prostituate!

— Ştii tu, probabil ar trebui să păstrăm informaţia asta pentru noi, sugeră Eric. Altfel, se va declanşa un măcel pe aici mai târziu!

Mâncarea, fără îndoială, era extraordinară. Livia se întrecuse pe sine. În mod egoist, James se trezi că spera ca americanii să nu observe cât de gustoasă era, de vreme ce nu avea nici cea mai vagă dorinţă să împartă cu ei talentele Liviei de atunci înainte. Dar, din zgomotele de apreciere care veneau de peste tot din jurul lui, înţelese că va fi imposibil să mai facă un secret din talentul ei.

După ce mâncară, era inevitabil că va urma dansul. Eric îşi luă clarinetul, alţi soldaţi găsiră tot felul de instrumente şi se improvizară imediat o formaţie de jazz. Curând, americanii le arătau chelneriţelor, cu entuziasm, cum să danseze wop şi *jitterbug*.

James profită de ocazie pentru a vorbi cu Livia.

— Doamnă Pertini, spuse el ceremonios, vreau să îmi cer scuze pentru purtarea mea de mai devreme!

— La ce te referi?

— La ceea ce ţi-am spus în timpul raidului.

— Ce anume ai spus? întrebă ea curioasă.

El ezita.

— Nu ai auzit?

— Am auzit cum cădea bomba. Şi am ţipat la tine să te laşi în jos, dar nu am auzit ce spuneai.

— Spuneam… făcu o pauză. Vorbeam prostii. Cred că am fost puţin ameţit din cauza acelor bombe. Oricum, îmi cer scuze.

— Este în ordine, îi răspunse ea, privindu-l ciudat.

Apoi, unul dintre americani se apropie de ea, invitând-o la dans, şi o duse departe de el.

După cinci minute se întoarse, cu răsuflarea puţin întretăiată, cu

faţa roşie din cauza efortului şi a plăcerii pe care i-o făcuseră toate complimentele primite pentru mâncare. Din impuls, spuse:

— Căpitane *Gute*, nu dansezi cu mine?

— Prea bine! răspunse el. Dar va trebui să fie un dans cum se cuvine, nu prostia asta de *jive*.

— Sunt sigură că tot ceea ce faci e cum se cuvine! replică ea oftând.

— Mă refeream, continuă el, ridicându-se şi conducând-o pe ringul de dans, la foxtrot, regele dansurilor.

Livia nu ştia să danseze foxtrot şi recunoscu asta.

— Atunci, avem noroc că ştiu eu. Doar lasă-mă să te conduc!

El îşi împreună degetele mâinii stângi cu cele de la dreapta ei, îşi aşează cealaltă mână pe umărul ei şi, uşor, dar cu fermitate, o aduse în poziţia de dans.

— Încet, încet – repede, repede, o instrui el. Serios, nu putea fi mai uşor de atât!

— Înţeleg, spuse ea, potrivindu-şi mişcările după ale lui.

— Şi acum ne întoarcem…

Pe urmă ajunseră faţă în faţă, iar coapsele li se atinseră pentru o clipă.

— Căpitane *Ghoul*, spuse ea, surprinsă, eşti un dansator foarte bun!

— Ştiu, răspunse el, conducând-o într-o piruetă. Şi repede… şi încet.

Ea îşi privi cu atenţie mâna stângă, care se odihnea pe umărul lui James. Remarcă faptul că era un umăr oarecum ferm, aspru. Îşi aminti cum arăta fără cămaşă, când sora ei îi pansa rana, şi se trezi întrebându-se dacă, în cazul în care şi-ar fi lăsat mâna puţin mai jos, ar fi descoperit că braţul, sub uniformă, era la fel de tare ca şi umărul. Nu procedă astfel, bineînţeles, dar îi întâlni privirea şi se relaxă lăsându-se purtată de mişcările dansului.

Cât despre James, acesta deveni dintr-odată conştient în mod acut de cât de aproape se afla ea. Strălucitorul ei păr negru, fluturând încoace şi încolo, revărsa valuri şi mai ispititoare de rozmarin. Mâna şi spatele ei, unde o atingea, păreau la fel de fragile ca şi aripile păsărilor, iar ochii ei enormi îl priveau pentru prima dată de când se cunoşteau cu ceea ce aproape putea fi considerat un zâmbet. Simţi o tensiune bruscă în pantaloni şi se văzu obligat să introducă rapid mai multe

întoarceri din şolduri pentru ca Livia să nu îşi dea seama.

„Ce fac? se gândi Livia. Aceştia sunt oamenii care mi-au ucis soţul. Aceştia sunt oamenii care au ucis-o pe Pupetta".

Fu mai degrabă ruşinată să îşi dea seama că, în mintea ei, cele două morţi aveau importanţă aproape egală. Dar, la urma urmei, fusese de faţă când o împuşcaseră pe Pupetta, în timp ce bietul Enzo fusese plecat aproape patru ani înainte să moară – de patru ori mai mult timp, în realitate, decât el şi Livia stătuseră împreună.

„Dar de ce, se întreba singură, îmi place atât de mult? Este numai un dans şi unul nu chiar atât de interesant!"

Pentru ambii parteneri, fu în egală măsură o uşurare şi o dezamăgire când se opri muzica.

O conduse înapoi la masă şi o tăcere incomodă se aşternu între ei. Ea îl privea uneori, sperând că va spune ceva; uneori şi el o privea, părând gata să vorbească. Dar rămase cu limba legată şi, pentru prima dată, volubilitatea ei napolitană păru că o părăsise.

În sfârşit, ea sări în picioare.

— Îţi voi arăta cum se dansează tarantela, dacă vrei! spuse ea.

James, care încă resimţea pulsările intermitente de sub nivelul taliei, clătină din cap.

— Eşti foarte amabilă, dar nu cred că mai pot. Sunt epuizat din cauza dansului!

— Dar aşa flirtăm noi, italienii! insistă ea cu maliţie.

Se îndepărtă de el, ridicându-şi braţele deasupra capului şi răsfirându-şi degetele, apoi răsucindu-se abil pe călcâie chiar din faţa focului.

Numai pentru o clipă, el se simţi tentat.

— Totuşi, rosti el, cred că voi sări peste ăsta!

Ea ridică din umeri.

— Carlo?

Imediat, Carlo se afla în faţa ei, îndreptându-şi umerii pe măsură ce începea să se mişte în acelaşi timp cu ea. Enrico luă o chitară de la unul dintre americani şi începu să zdrăngănească meditativ.

— În cele mai multe dintre dansurile italieneşti, îi explică Livia peste umăr lui James, bărbatul urmăreşte femeia. Dar, în cazul *tarantellei*, femeia este stăpânită de pasiune. Aşa că bărbatul rămâne unde se află, iar femeia se apropie de el.

Degetele lui Enrico se mişcară mai repede pe strunele chitarei,

alegând ritmul, pe când Livia se unduia spre Carlo.

— Dar apoi se răzgândeşte. Nu are nevoie de el, la urma urmei; este fericită de una singură.

Brusc, se răsuci înapoi.

Toţi o priveau acum, ceilalţi dansatori retrăgându-se pentru a-i face loc. În timp ce se învârtea încoace şi încolo, faldurile fustei se unduiau odată cu ea.

— Apoi îşi dă seama că îi este dor de el. Aşadar se întoarce. Dar nu vrea ca el să o atingă. Exact când el crede că o are, ea dispare din nou.

Ea închise ochii, rotindu-şi şoldurile mlădioasă, făcând piruete în jurul corpului lui Carlo, care de-abia se mişca. Ritmul impus de chitară se iuţi.

— Acum este copleşită. Este nebună după el, este posedată, întregul ei trup este în flăcări, strigă ea. Aşa că, în sfârşit, îi permite să vină la ea.

Îl cuprinse cu braţele pe Carlo. Umerii ei erau nemişcaţi, ca şi când cei doi s-ar fi îmbrăţişat, dar şoldurile încă se mai mişcau în ritmul fluid, oscilant, al muzicii. Cu un ţipăt final, muzica încetă. Fusese cel mai erotic lucru la care James participase vreodată. Pe lângă acest senzual, ameţitor ritual al dorinţei, paşii de *jitterbug* şi *wop* păreau gimnastică pură.

Bărbaţii de la mese se ridicară în picioare, aplaudând şi strigând cuvinte de apreciere. Enrico începu alt cântec, iar ofiţerii le conduseră pe chelneriţe în cercul de foc luminat şi porniră să imite entuziast ceea ce tocmai văzuseră.

Livia ieşi din cercul de lumină, iar James se ridică, sperând că se va întoarce şi va vorbi cu el. Ea îi prinse privirea şi zâmbi. Dar un alt bărbat în uniformă o abordă; vorbea cu ea; o conducea la o masă liniştită, departe de lumina focului şi de lămpi. Îi aruncă lui James o privire tristă, ca şi cum i-ar fi spus că avusese o şansă şi nu profitase de ea. El se întoarse, dar nu înainte de a vedea că bărbatul care era atât de dornic să stea în compania ei era Eric.

Capitolul 24

Numele solicitantei era Vittoria Forsese şi purta cu falsă modestie o rochie neagră. Primul ei soţ, spunea ea, murise pe câmpul de luptă, în Grecia. Iar acum, un an mai târziu, fusese destul de norocoasă să găsească un alt bărbat care să aibă grijă de ea, un caporal

de la serviciul tehnic.

James putea observa de ce logodnicul ei fusese atras de ea. Era extraordinar de frumoasă şi de-a dreptul încântătoare.

— Şi din ce trăiai? o întrebă el, ţinând stiloul şovăitor deasupra agendei. Urmă o pauză insesizabilă.

— Din economii.

— La ce bancă îţi păstrai economiile?

Altă pauză.

— La Banco di Napoli.

Ceva în legătură cu numele îi trezi atenţia.

— Nu aceasta a fost banca pe care au prădat-o germanii?

— Ba da. Pentru a-şi plăti războiul. Au furat totul.

— Şi cum te-ai întreţinut de atunci?

— Vecinii îmi dădeau mâncare, răspunse ea, şovăind.

— Îmi poţi da numele lor?

Altă pauză.

— Câteodată este unul dintre vecini, câteodată altul…

— Este cineva care poate garanta pentru tine? înţelegi tu, trebuie să am un nume pentru a cerceta.

— Nu îmi amintesc, murmură ea.

— Nu îţi aminteşti numele vecinilor tăi?

Ea ridică din umeri cu jale.

El aruncă o privire prin micul apartament. Era curat ca lacrima şi deloc ostentativ. Dar se aflau acolo şi indiciile obişnuite: un ruj în dormitor, un clondir mic cu ulei de măsline în bucătărie, o pereche de pantofi cu tălpi de piele în loc de lemn.

— Banii vin de la soldaţi, nu-i aşa? întrebă el cu blândeţe.

Ea nu răspunse, dar o lacrimă i se prelinse în linişte pe obraz.

El cântări ce avea de făcut în continuare. Era frumoasă; părea muncitoare, loială şi blândă. Şi avusese norocul ridicol de a întâlni pe cineva pe care să-l iubească şi care să o iubească, la rândul lui.

Ezită, cu stiloul încă în echilibru deasupra agendei. Apoi, brusc, luă o hotărâre. Închizând agenda cu zgomot, se ridică şi întinse mâna.

— Trebuie să fi avut mult noroc cu vecinii tăi, spuse el. Ca să nu mai pomenim de logodnicul tău. Felicitări, Vittoria! Nu văd niciun motiv pentru care nu ar trebui să te măriţi cât de curând posibil!

Pe când ieşea din apartament, simţindu-i încă lacrimile de recunoştinţă pe obraji, se opri şi inspiră adânc. Napoli îşi vedea de

treburi, ca întotdeauna. Soarele strălucea. Sus, deasupra capului său, două gospodine se certau peste o spărtură îngustă care le despărţea apartamentele. Pe stradă, doi bătrâni se opriră şi se salutară sărutându-se pe obraji. Pe un prag umbrit, un copil durduliu stătea în poala mamei lui şi observa împrejurimile ca un rege, ca de pe un tron, acceptând grav saluturile trecătorilor. De undeva, mirosul roşiilor fierte cu pătrunjel şi usturoi se răspândea maiestuos de-a lungul străzii, amestecându-se cu mireasma prăfuită a pietrei încinse. Mama copilului îi zâmbi timid lui James, iar el îi răspunse ducându-şi mâna la caschetă în semn de respect.

„Da, îşi spuse el, Vittoria Forsese avea într-adevăr mare noroc cu vecinii ei! Aşa cum aveau cu toţii, în acest oraş extraordinar".

Capitolul 25

Din ce în ce mai des, James se trezi găsind tot felul de motive pentru a pierde timpul prin bucătărie.

— Nu ai un război în care să lupţi? îl întrebă Livia la un moment dat.

— Nu prea particip la lupte, îi explică el. Nu am destul sânge rece.

— Eu cred că eşti foarte aprig!

— Serios? zise simţindu-se ridicol de încântat.

— Când ai ţintit cu pistolul spre tancul meu, am fost speriată.

— Nici pe jumătate la fel de speriată pe cât am fost eu, o asigură el. Arătă spre roşiile pe care ea le decojea. Lasă-mă să te ajut cu roşiile alea!

— Dacă vrei!

Adora să îi privească degetele subţiri întorcând legumele pe toate părţile, scoţând pulpa din coaja care se crăpa şi să încerce să imite ce făcea ea.

— Spune-mi mai multe despre iubita asta a ta, spuse ea, în timp ce munceau.

El o privi. Tentaţia de a fabula era irezistibilă.

— Păi, răspunse el, este destul de scundă şi cam slabă. Şi este brunetă. Mă tachinează mult. Şi este cam… autoritară. Îi place să dea ordine.

— Seamănă puţin cu mine. Nu la partea cu autoritatea, bineînţeles. Ci la felul în care arată.

— Da, confirmă el. Da, cred că seamănă puţin cu tine. Asta nu

îmi trecuse prin cap.

— Poate că, dacă nu ai fi cunoscut-o, m-ai fi plăcut pe mine. Nu ar fi fost amuzant?

— Livia, spuse el.

— Da?

— Nimic.

Continuară să lucreze în tăcere câteva minute.

— Căpitane *Gud*?

— Te rog, răspunse el, aş prefera să îmi spui James.

— *Joms*?

El zâmbi.

— Da?

— Ce înseamnă *pot*?

— Este o oală. Ca aceea, îi zise arătând spre oala cu sos de pe plită.

— Aşa m-am gândit şi eu. Mai adăugă o mână de roşii în oală. Deci cum pot fi eu o oală?

— Cine spune că ai fi?

— Eric. Spune că sunt o oală cu vino-ncoace.

— Aşa zice? se auzi el întrebând. Şi când a fost asta?

— Azi-dimineaţă. Ţi-am spus? Mă învaţă să vorbesc engleza.

„Ei bine, nu a pierdut timpul! îşi spuse James. Afurisiţii de yankei! Obsedaţi de sex şi aici, cum se spune".

— M-a învăţat trei fraze, rosti ea cu mândrie. Vrei să le auzi?

— Cred că ar trebui, bombăni el.

Ea se opri din tocat pentru a se concentra mai bine asupra a ceea avea să spună.

— una, *Jimms*! Numite mieu este Livia. Mi plac foa' mult fac să cocoşel[40].

Îl privi pe James triumfătoare.

— Să „fac gogoşele".

— Asta am spus. „Cocoşel".

— Nu, „gogoşele". Tu ai spus „cocoşel.

— Şi?

---

[40] În originalul englez, joc de cuvinte intraductibil între verbul to cook (a găti) şi cock (membru, sculă) – n. red.

— În engleză, este un cuvânt obraznic.

Ochii ei se măriră.

— Da? Ce înseamnă?

— Înseamnă… păi, membrul unui bărbat. Ca şi *cazzo*.

— Acum te-am făcut să te simţi prost.

— Deloc.

— Sper că nu eşti la fel de timid şi cu fata ta, făcu ea, răutăcioasă.

— De fapt, răspunse el răspicat, tăind o roşie cu cuţitul, chiar aşa sunt.

Livia înţelesese, în sfârşit, de ce se purta James atât de ciudat. Felul în care oscila între prietenie şi infatuare, faptul că roşea ori de câte ori se pomenea de ceva cu conotaţie sexuală, lipsa oricărei încercări de a o pipăi, pierderea timpului prin bucătărie pentru a sta de vorbă, prostiile evidente despre iubita imaginară pe care nici măcar nu o putea descrie cum trebuie, politeţea ridicolă şi faptul că era un dansator atât de bun, toate acestea ofereau o explicaţie mai mult decât evidentă. Căpitanul Gould era un *finocchio*, un poponar; cu alte cuvinte, un homosexual.

Reacţia Liviei la propria deducţie fu destul de interesantă. Mai întâi, bătu din palme, încântată de propria isteţime. Desigur! De ce nu îşi dăduse seama mai devreme? Aşa se explica totul. Nu avea nimic împotriva homosexualilor – era un băiat în sat care preferase întotdeauna compania fetelor, încercându-le rujurile şi legându-şi părul cu panglici şi, după ce se căsătorise şi se mutase în Napoli, cunoscuse câţiva tineri care mergeau cu turiştii pentru bani. Observase că li se părea adesea mai uşor să îşi facă prietene printre femei decât printre persoanele de acelaşi sex, ceea ce explica şi prietenia ei din ce în ce mai strânsă cu căpitanul.

Cea de-a doua reacţie a ei fu un fel de dezamăgire. O surprinse oarecum şi îi luă ceva timp pentru a înţelege de ce ar fi aşa. Sigur nu era din cauză că ar fi fost interesată de căpitan pentru sine. Nu, decise ea; era numai pentru că homosexualii erau, în general, oameni trişti, condamnaţi să trăiască neîmpliniţi, şi deoarece chiar îi plăcea căpitanul, se hotărî să îi arate că ei, cel puţin, nu îi păsa care era orientarea lui sexuală, purtându-se cât mai frumos cu el.

Odată ce îşi stabili toate acestea în minte, se simţi mult mai bine şi dezamăgirea pe care o simţise fu micşorată de noua aşteptare de a-l

avea ca prieten.

James se duse să îl caute pe Eric, dar calea îi fu tăiată de o ordonanţă.

— Acces restricţionat, domnule! Numai pentru SC.

— Nu fi ridicol! Lucrez aici.

— Din motive de securitate.

— Suntem de aceeaşi parte a baricadei, pentru numele lui Dumnezeu!

Încercă să îl dea la o parte, dar ordonanţa – care, de fapt, James acum îşi dădea seama, stătea acolo exact pentru această eventualitate, ca un fel de santinelă – era la fel de insistentă.

— James. Era Eric, repezindu-se afară imediat ce văzuse cine era. Ce s-a întâmplat, prietene?

— Nu pot intra în propriile birouri, în primul rând!

— Este numai o măsură de precauţie temporară, îl linişti Eric. Sunt câteva dosare mai delicate care zac pe aici, asta-i tot.

— Atât de delicate încât nu le puteţi arăta Aliaţilor voştri?

Eric ridică din umeri.

— Birocraţia. Ştii cum este, James – cineva se supără în legătură cu ceva, se dă un ordin, noi suntem bieţii fraieri care trebuie să îl ducă la îndeplinire. Dar care este problema?

Îl luă pe James de braţ şi îl conduse în cealaltă cameră. James rosti fără ocolişuri:

— Doamna Pertini.

Eric ridică dintr-o sprânceană.

— Frumoasa Livia? Care este problema?

— Ai învăţat-o engleza. Sau mai degrabă, continuă el sarcastic, engleza americană, care nu prea înseamnă acelaşi lucru.

Eric ignoră insulta.

— Fie vorba între noi, James, sper să o învăţ mult mai mult decât asta! zise el cu un rânjet. Şi ce dacă?

— Ai numit-o bombă sexy.

Eric râse.

— Nu te-ai purtat tocmai cuviincios, i-o trânti James. Indiciul este în nume, Eric. *Doamna* Pertini? Este măritată!

— Dar soţul ei este mort! sublinie Eric. Observă expresia de pe chipul lui James. Nu ştiai? A fost omorât în Rusia, luptând pentru germani.

— Of! exclamă James.

— Chiar dacă în acel moment nu îl mai văzuse de peste trei ani. Cum ai fi aflat şi tu dacă te-ai fi deranjat să o întrebi câte ceva.

Era adevărat: îi dăduse slujba fără să ştie nimic despre ea.

— Putea fi un spion german, James, spuse Eric, satisfăcut de neliniştea acestuia. Şi povestea aceea din dosarul ei, cum că ar fi membră a unui grup partizan, a tras câteva semnale de alarmă.

— Livia are un dosar?

— Oh, oricine are un dosar, răspunse Eric vag. Îl bătu pe James pe spate. Şi acum, că instinctele tale galante de britanic au fost liniştite, presupun că este OK ca eu să îi dau doamnei câteva lecţii de engleză? La urma urmei, nu participi la cursă. Ochii i se îngustară. Numai dacă nu cumva ţi-ai propus ceva mai puţin galant pentru tine?

— Bineînţeles că nu, răspunse James sec.

— Ei bine, asta este, atunci. Păstrează-te fidel pentru – care era numele ei?

— Ce? Ah! Ăă, Jane.

— Păstrează-te fidel pentru Jane!

Se întoarse spre biroul său, ignorând deliberat santinela care stătea încă de gardă dincolo de camerele americanilor. O puternică senzaţie de entuziasm îl învăluia. Livia nu era căsătorită. Tot ceea ce avea de făcut acum era să înlăture piedica nesemnificativă reprezentată de logodna sa imaginară cu Jane şi apoi putea să o curteze – şi cu cât mai repede, cu atât mai bine, dat fiind faptul că Eric i-o luase cu un pas înainte.

Să scape de Jane era uşor. Bărbaţii primeau frecvent scrisori de acasă prin care aflau că erau părăsiţi. Nu: chiar mai bine decât o părăsire, se gândi el, ar fi sunat o pierdere tragică. Putea anunţa că Jane fusese făcută mici fărâmiţe de o bombă sau strivită de un tun Messersehmitt. Camuflajul oferea o mulţime de ocazii propice unui accident mortal: automobilele fără faruri ce împărţeau străzile întunecate cu pietonii fără lanterne cauzaseră atâtea accidente, încât încă unul nu ar fi fost o problemă. Sau probabil ceva mai nobil ar fi fost mai potrivit. Jane s-ar fi putut paraşuta în Franţa, cu ocazia unei misiuni secrete, şi ar fi putut fi capturată de nazişti… Tocmai cugeta asupra posibilităţilor când, asemenea unui trăsnet, un gând înfiorător îl lovi din senin. El era ofiţerul stării civile.

Îşi aminti ce îi spusese Jackson în prima sa noapte în Napoli.

Trebuie să dai un bun exemplu. Îşi putea închipui prea bine ce-ar fi spus maiorul Heathcote dacă însuşi James ar fi solicitat permisiunea de a se căsători cu o italiancă.

Bineînţeles, existau destui ofiţeri care aveau relaţii cu italience fără ca, implicit, să intenţioneze să se însoare. Dar era ceva cu totul diferit de curtarea unei femei având deplina cunoştinţă că însurătoarea era imposibilă. Şi bănui că, în orice caz, neglijenţa cu care fuseseră tratate cazurile altor ofiţeri putea să nu fie aplicată cuiva cu funcţia lui. Înaltul Comandament ar fi aprobat cu mare greutate ca ofiţerul stării civile să afişeze acel gen de relaţie pe care trebuia să îl descurajeze.

Cum stătea acolo, cântărind cu amărăciune opţiunile, uşa se deschise şi Livia intră, aducând un pahar de suc de lămâi proaspăt stoarse.

— Bună dimineaţa! salută ea strălucitoare. Este atât de cald, încât ţi-am adus ceva de băut.

— Oh! Mulţumesc!

Luă paharul şi bău. Era bun, lămâile aveau un gust proaspăt şi răcoritor. Observă că Livia stătea pe gânduri, în mod evident dornică să vorbească. În ultimele câteva zile, sigur începuse să îl găsească mai agreabil. Mai înainte, această observaţie l-ar fi ameţit. Acum, nu făcea decât să îi adâncească nefericirea.

— Ce mai faci? întrebă el posac.

— Eu? Oh, sunt bine. Ştii, spuse ea ca din întâmplare, mi-am amintit că am o mulţime de prieteni în Napoli. Prieteni *bărbaţi*. Chiar ar trebui să îi cunoşti pe câţiva dintre ei. Dario, de exemplu. Cred că ţi-ar plăcea.

El îşi ridică mâinile de pe birou şi le lăsă din nou să cadă.

— Livia, nu am timp să îi cunosc pe prietenii tăi. Am prea mult de lucru.

— Dar ar trebui să îţi faci timp şi pentru puţină distracţie. Dario este drăguţ. Aţi avea multe în comun. Şi… făcu o pauză plină de subînţeles, are o mulţime de prieteni ca el.

El îşi dădu seama ce se întâmpla de fapt: acest prieten al ei o întrebase dacă îşi putea folosi cunoştinţele din rândul Aliaţilor pentru a-i găsi ceva de lucru ca informator. În mod normal ar fi refuzat asemenea cereri, dar era vorba despre Livia…

— Poate că mă voi putea întâlni cu el într-o seară, îi sugeră el

plictisit. Dar ai face bine să îl avertizezi că va trebui să fie o întâlnire scurtă. Nu caut pe cineva pe perioadă nelimitată acum.

— Dar dacă se întâmplă să apară persoana potrivită…

— Şi nu plătesc, o avertiză el. Numai dacă într-adevăr este ceva cu totul deosebit.

— Bineînţeles că nu, răspunse ea, puţin deranjată de francheţea conversaţiei lor. Nu cred că va fi o problemă pentru Dario, chiar dacă ştiu că a cerut bani în trecut pentru asta.

— Probabil pentru alte poziţii, explică el.

Livia, care, la urma urmei, era o fată de la ţară şi se considera foarte greu de şocat, rămase cu gura căscată. Se retrase în bucătărie cu obrajii arzând.

James oftă. Fără să vrea, o privi ieşind pe uşă, cu acea uşoară legănare din şolduri pe care se părea că o aveau toate italiencele, şi apoi, cu o ultimă unduire a părului lung şi negru peste umăr, pe când părăsea camera… „Nu are rost! se gândi. Sunt îndrăgostit! Sunt îndrăgostit de Livia Pertini”.

Era noroc chior, dar rămânea o singură soluţie. Nu putea ieşi cu ea, aşa că trebuia să îşi ţină sentimentele ascunse, mai întâi în speranţa că nu se va face de râs şi, în al doilea rând, pentru a nu-i provoca Liviei nicio stingherealã inutilă.

Capitolul 26

James deveni din ce în ce mai curios să afle motivele pentru care SA se împotrivea să îi permită accesul în birourile lor.

Birourile americane se aflau chiar lângă dormitorul lui. Într-o noapte, aşteptă până când adormi toată lumea şi se căţără pe pervazul uneia dintre ferestrele uriaşe. După o cursă de la o fereastră la alta, care îi întinse toţi nervii la maxim, ajunse în interiorul sanctuarului lor ascuns.

Locul era înţesat de documente. Peste tot unde se uita, vedea cutii cu dosare. Căută prin ele până când găsi una marcată cu „strict secret

— Numai pentru SE”. Conţinea un singur dosar. Asta trebuia să fie, se gândi el. Pe el scria „Operaţiunea Gladio”. Îl deschise şi parcurse repede prima pagină.

Condiţii generale

După război, situaţia politică din Italia de Sud este foarte probabil să fie tulburată. Englezii susţin restaurarea automată a

monarhiei. Oricum, acesta nu este nici pe departe singură consecinţă posibilă. În sud, câţiva indivizi înstăriţi militează pentru un „Regat al oraşului Napoli" independent. Comuniştii, care beneficiază de sprijinul majorităţii celor săraci, sunt încântaţi să îi poată lăsa pe aceşti visători să se epuizeze şi vor încerca să stârnească o revoluţie stalinistă imediat ce Aliaţii se vor retrage, aliniindu-se mişcărilor muncitoreşti din Grecia şi Iugoslavia, pentru a da naştere unui suprastat cât toată Europa, care să se întindă din Moscova până la Milano.

În prezent, singura alternativă la preluarea Italiei de către comunişti rezidă probabil în restul fasciştilor lui Mussolini, care sunt mai mult decât nerăbdători să se confrunte cu comuniştii, dacă li se acordă mijloacele pentru a face asta.

Cea de-a treia dintre cele mai puternice grupări din Italia de Sud este mafia, cunoscută pe plan local sub denumirea de camorra. Nu au nicio orientare politică, dar se opun cu vehemenţă comuniştilor, probabil deoarece simt că aceştia le-ar face existenţa mai grea decât toţi ceilalţi.

Cel mai puţin previzibil element îl constituie partizanii, mulţi dintre ei luptând în prezent împotriva germanilor în grupuri bine organizate şi eficiente, conduse după principii comuniste…

Raportul continua în acelaşi spirit. Nu avea niciun sens pentru James. De ce se temeau americanii de ceea ce se întâmpla după război, când nu puteau nici măcar să stăpânească piaţa neagră şi corupţia care se desfăşurau nestingherite chiar sub nasul lor? Şi ce naiba era atât de secret în legătură cu o raportare destul de evidentă a situaţiei politice din Italia de Sud?

Tocmai punea dosarul la loc când privirea îi fu atrasă de o carte mică de pe una dintre mese. O ridică. Era un dicţionar frazeologic italian pe care îl văzuse de vânzare în pieţele de pe străzi, intitulat *Expresii folositoare în italiană – micul poliglot modern*. Avea şi un semn de carte, şi deschise dicţionarul la secţiunea numită „Complimentarea doamnelor".

„Bună dimineaţa, doamnă! Ce frumoasă sunteţi! Aveţi logodnic? Cu siguranţă m-aţi făcut să mă simt foarte bine", citi el. Zâmbi. Poate că, până la urmă, nu avea de ce să se teamă în privinţa lui Eric. Puse cartea la loc şi ieşi pe unde venise.

Capitolul 27

Sosise primăvara, la fel de fierbinte ca o vară englezească. Îi

puteai distinge pe bărbaţii care fuseseră recent pe front după pielea bronzată, iar grădinile municipale aflate de-a lungul ţărmului se umpluseră de vânzători ambulanţi de mâncare şi de băutură – suc de lămâi proaspăt stoarse, în care se adăuga o linguriţă de bicarbonat pentru a face spumă şi care servea, după cum descoperiseră soldaţii, ca remediu împotriva mahmurelii; *spasso*, un amestec din seminţe de floarea-soarelui şi alte alune, şi *pastierra*, o prăjitură făcută din *ricotta* şi grâu. Oamenii din Napoli nu mai arătau atât de sfrijiţi acum. Guvernul Militar Aliat deschisese din nou pieţele de alimente, şi produsele proaspete începuseră să se reverse în oraş: încă scumpe, dar pline de substanţe hrănitoare şi vitamine. Acum, când James îşi făcea siesta, trebuia să tragă obloanele din dormitor pentru a se proteja de căldura soarelui de după-amiază şi purta cămăşi cu mâneci scurte chiar şi la birou.

Sentimentele sale pentru Livia puteau fi ascunse, dar nu erau, din acest motiv, mai puţin intense. De fiecare dată când o auzea în bucătărie cântând, inima îi creştea la auzul vocii ei; de fiecare dată când îi aşeza o farfurie cu mâncare în faţă, pasiunea lui se hrănea cu priveliştea mâinii ei subţiri, la care se uita la fel de hămesit ca şi gura lui care devora mâncarea. Când trecea în grabă pe lângă el, era ca şi cum rochiile ei subţiri de vară ar fi fost făcute din piatră, atât de acut percepea şi cea mai uşoară atingere. Când ea zâmbea, simţea că se topeşte de plăcere; când ea se încrunta, tânjea de dorinţa de-a o îmbrăţişa şi de a-i povesti nimicuri până când ar fi zâmbit din nou. Noaptea plutea spre patul lui şi stătea pe perna de alături; când dădea frâu liber celor mai febrile închipuiri, putea aproape să jure că îl săruta şi ea, la rândul ei, apăsându-şi trupul uşor ca o pană peste al lui, cu sunete înăbuşite de plăcere. După ce aceste fantezii atingeau sfârşitul lor firesc, se simţea scârbit de el însuşi, imaginându-şi cât de îngrozită ar fi fost Livia dacă ar fi ştiut că el îi împrumuta corpul în acest fel, pentru o eliberare sexuală egoistă. Dar, până dimineaţa, îi revenea frenezia pasiunii neîmplinite, asemenea unui măr foarte copt care are nevoie numai de cea mai mică atingere pentru a se desprinde din copac.

Având cel puţin piaţa neagră sub control, nu mai era atât de ocupat. Dar fiecare moment pe care nu îl petrecea împreună cu Livia era un moment irosit. Petrecea ore întregi aşezat la biroul său, încercând să caute pretexte pentru a merge să-i vorbească. Afurisitul

de Eric, desigur, avea ocazii nenumărate cu lecţiile lui de engleză, în timp ce el trebuia să se mulţumească numai cu discuţiile obişnuite, de fiecare zi. Dar erau suficient de multe clipe în fiecare dimineaţă, când oricine se putea aventura în bucătărie şi întreba neglijent: „Ce avem de mâncare la prânz?" în timp ce vremea, întotdeauna un subiect de conversaţie atât de bun acasă, nu era chiar atât de folositoare aici, în Napoli, deoarece la întrebarea: „Este cald astăzi, nu-i aşa?" nu se putea răspunde decât afirmativ.

Apoi avu un moment de inspiraţie.

Cu următoarea ocazie când rămaseră împreună, singuri, o întrebă pe Livia dacă voia să îl înveţe să gătească.

Ea se opri din ceea ce făcea, rămasă fără cuvinte.

— Este destul de greu să înveţi să găteşti, răspunse ea precaută.

— Nu tot ceea ce ştii, bineînţeles, o asigură el. Numai lucrurile simple.

Ea cumpăni. În Napoli erau foarte puţini bărbaţi care găteau. De fapt, nu exista un cuvânt napolitan pentru „bucătar-şef", presupunându-se că întreaga muncă din bucătărie era dusă la îndeplinire de amatori entuziaşti. Dar James, la urma urmei, era un *finocchio*, dedat plăcerilor rezervate femeilor.

— Ei bine, răspunse ea, părând să fi ajuns la o concluzie, îţi voi arăta câteva lucruri şi vom vedea ce fel de elev eşti. Cum ţi se pare?

Pe când James îşi ducea la îndeplinire antrenamentele de bază, acasă, în Anglia, exista un sergent-major căruia îi făcea mare plăcere să îi terorizeze pe tinerii ofiţeri cădeţi. În prima zi îi aliniase în gerul dimineţii.

— Mă voi adresa fiecăruia dintre voi cu „domnule", îi informase el ameninţător, iar voi vă veţi adresa mie cu „domnule". Diferenţa este că voi veţi crede ceea ce veţi spune.

Tehnica lui preferată era să le strige instrucţiunile într-o succesiune atât de rapidă şi la un volum atât de asurzitor, încât era aproape imposibil să nu te zăpăceşti, ceea ce îl provoca pe asupritorul lor să dezlănţuie torente şi mai puternice de insulte.

James îşi aminti de acest sergent în clipa în care începu să deprindă bazele gătitului de la Livia.

— Vom începe cu începutul, anunţă ea, tăind câteva ingrediente amestecate pe un tocător, cuţitul ei având o viteză fantastică. Acesta este un *battuto*. Pătrunjel, slănină, ceapă. Este baza pentru cele mai

multe dintre sosurile noastre. Şi usturoi, fără îndoială. Dar îl adăugăm mai târziu, altfel căţeii de usturoi s-ar arde. Numai un bucătar leneş ar pune usturoiul împreună cu toate celelalte ingrediente, în acelaşi timp. Uite, încearcă şi tu! Nu, nu aşa! Taie pătrunjelul mai mărunt, cum ţi-am explicat!

— De fapt, nu ai menţionat…

— Şi apoi trebuie să îl călești în puţin ulei. Acesta este un *soffrito*, îl întrerupse ea. *Battere*, *soffriggere*, *insaporire*.[41] Unu, doi, trei! Ce faci? Nu amesteci usturoiul până când nu a apucat să se călească! Nu uita uleiul! Oala aceea este prea încinsă; ceapa s-ar arde într-o clipită! Nu tăia usturoiul, zdrobeşte-l! Vai, vai, vai! Acum oala ta a luat foc!

— Este prea greu, oftă el, luând oala încinsă de pe foc.

— Prostii! Trebuie numai să asculţi mai mult şi să vorbeşti mai puţin!

Problema, îşi dădu el seama, era că nici ea însăşi nu învăţase, de fapt, să gătească – pur şi simplu deprinsese totul, ca vorbitul şi mersul. Pentru ea, să îi transmită ce ştia era la fel de greu ca şi faptul de a-i explica cum să respire. Până la urmă stabiliră ca ea să continue să îşi vadă de treabă ca de obicei, iar el să încerce să o imite, punându-i întrebări atunci când nu înţelegea ceva.

În dimineaţa următoare, o însoţi la piaţă.

— Primul lucru pe care trebuie să îl înţelegi este că, în Italia, noi nu pregătim feluri de mâncare, ci gătim cu ingrediente, spuse ea. Mai întâi, decidem ce arată bine şi apoi cumpărăm celelalte lucruri de care avem nevoie, care să se potrivească.

— Deci, ce anume căutăm astăzi?

Ea dădu din umeri.

— Cine ştie? Poate puţin peşte. Roşii. Legume, desigur.

Ridică un dovlecel dintr-un coş şi îl îndoi în mână.

— Ăsta a fost cules ieri, de aceea este puţin moale.

Dovlecelul plesni, iar ea aruncă cele două bucăţi în coş, dezaprobator. Vânzătorul urlă la ea, susţinând că dovleceii săi erau cei mai proaspeţi din piaţă şi întrebând cine va plăti pentru cel pe care tocmai îl stricase. Ignorându-l, Livia plonjă în mijlocul unei discuţii

---

[41] Tocare, călire, aromatizare - (in limba italiană, in original)

aprinse între napolitani care ţipau în jurul unei tarabe cu peşti, făcându-şi loc cu coatele până când ajunse în centrul îmbulzelii din care ieşi triumfătoare, cu o bucată de peşte-sabie de dimensiunea unui trunchi de copac.

— Pe de altă parte, continuă ea, dacă vezi ceva cu adevărat bun, trebuie să fii pregătit să te lupţi pentru el. Acum avem nevoie de puţin ardei iute, pentru a face sosul.

Puţin mai încolo, reuşi să găsească şi câţiva dovlecei care să îi fie pe plac şi, odată întorşi în bucătărie, el o privi sortându-i în două grămezi, una de legume groase cât încheietura mâinii, cu flori cu multe petale portocalii la capăt, şi cealaltă – cu flori deschise în formă de stea.

— Sunt frumoase, remarcă el, luând una dintre flori.

— Au şi gust bun!

— Mănânci florile? o întrebă el, surprins.

— Desigur. Le vom umple cu mozzarella, apoi le vom tăvăli în ou cu făină şi le vom tăvăli în ou cu făină. Dar numai florile masculine. Cele feminine sunt prea moi.

— Nu îmi dădusem seama, spuse el, luând una şi punându-i-o după ureche, că florile pot fi masculine şi feminine. Ca să nu mai vorbim despre faptul că sunt comestibile!

— Totul se împarte în masculin sau feminin. Şi totul este comestibil. Trebuie doar să ţii minte să le găteşti diferit pe fiecare în parte.

— În Anglia obişnuim să spunem că sosul potrivit pentru gâscă este bun şi pentru gânsac.

— Asta-i o prostie! Gâscă are un gust mai delicat, aşa că trebuie gătită cu un sos dulce din vin alb, poate cu puţin tarhon sau oregano. Dar gânsacul are o aromă puternică, înţepătoare. Are nevoie de gusturi bogate: vin roşu, poate, sau ciuperci. La fel se procedează cu o *gallina*, o găină, sau cu un *pollastrello*, un cocoş. Îşi întoarse privirea spre el. Dacă englezii încearcă să gătească un *pollastrello* sau o *gallina* în acelaşi fel, asta explică multe.

— Ca de exemplu? întrebă el, curios.

Dar ea era ocupată cu pregătirea mesei şi îşi dădu numai ochii peste cap, uitându-se la el de parcă răspunsul ar fi fost prea evident pentru a mai fi menţionat.

Mai târziu, privi cum ea luă unul dintre bobocii fragili, catifelaţi, şi îl dădu prin ou cu făină. Îl ţinu o clipă deasupra castronului, lăsând

timp excesului să se scurgă, apoi îl puse într-o tigaie mare plină cu ulei încins, unde începu să fiarbă şi să sfârâie. Adăugă încă unul, şi încă unul şi, câteva minute mai târziu, primul rând era gata, iar ea îi scoase cu o lingură de lemn şi îi mută pe o bucată de ziar care să absoarbă uleiul. Presără puţină sare peste ei, apoi alese unul şi muşcă din el cu o expresie critică. Se pare că îi plăcu, deoarece încuviinţă cu o mişcare a capului şi îi dădu şi lui James.

— Gustă.1 Haide, sunt mai buni când sunt fierbinţi!

El o apucă de încheietura mâinii, ca să muşte mai bine. Aluatul se transformase într-o crustă translucidă, crocantă şi sfărâmicioasă, asemenea celui mai delicat produs de patiserie. Înăuntru, floarea se înmuiase, devenind un dumicat înmiresmat care i se topi în gură.

Ea îl contempla, aşteptându-i reacţia, dar el nu se putea gândi decât că îi ţinea încheietura mâinii şi că buzele ei frumoase se aflau la numai câţiva centimetri de ale lui, acoperite cu bucăţele din acel aluat parfumat, ca şi ale lui. Scoase limba şi linse bucăţelele, gustându-le, ştiind că acelaşi gust l-ar fi avut şi buzele ei, dacă ar fi sărutat-o acum.

— Minunat! aprobă el, eliberându-i şovăitor mâna. Este absolut minunat!

Capitolul 28

Livia şi James se întorc împreună de la piaţă, prin căldura plăcută a dimineţii napolitane, cu braţele pline de cumpărături. James ţine în mână o tomată uriaşă, mare cât un grepfrut şi roşie ca un apus napolitan.

— Din nou! spune el.

— Ro-şeie.

— Roşie, o corectează el. Şi aceasta, spune căutând într-o sacoşă şi luând o vânătă, este o vânătă.

Ea se încruntă.

— Eric spune că se numeşte „legumă-ou”**42**.

— Ei bine, este stupid! subliniază el. Cum poate fi o legumă-ou? O *melanzana* nu seamănă deloc cu un ou.

Ea se gândeşte.

— „Vânătă.

---

42 în engleza americană, „vânătă" se spune egg-plant (literal ,,legumă-ou“), iar nu aubergine, ca în engleza britanică (n.red.)

— Exact! aprobă el, cu o notă de satisfacţie nemărturisită în voce. Unu la zero pentru britanici!

Puţin mai târziu ajung la o tarabă pe care James nu o mai văzuse până atunci. Este împodobită cu colivii micuţe şi în fiecare colivie se află o pasăre. Trilurile mierlelor, privighetorilor şi ale prigoriilor se ridică în aer şi, pentru o clipă, este purtat înapoi în Anglia, în timpul unui concert matinal de primăvară.

— Nu înţeleg. Sunt vândute ca animale de companie? o întreabă pe Livia.

— Animale de companie? Ea râde. Nu, nu animale de companie. Plăcinte.

El se schimbă la faţă.

— Mâncaţi prigorii?

— Desigur. Oamenii de pe aici mănâncă orice. Chiar dacă, personal, niciodată nu am înţeles de ce se mănâncă privighetorile. Cântecul le este mai bun decât carnea şi durează mai mult, de asemenea. Ce faci?

Din impuls, James scoate un teanc de lire din buzunar, îl pune în mâna vânzătorului şi deschide cuştile. Aripile încep să se agite în jurul capului său, pe măsură ce micile păsări se învârt prin aer şi se împrăştie spre libertate. Vânzătorul se lansează într-o tiradă melodramatică a comportamentului nebunului şi până şi Livia rămâne mută de uimire.

— Căpitane Goal, spune ea, eşti chiar mai ciudat decât pari!

— Nu-mi pasă! Sunt deja destule plăcinte în lume, dar nu sunt nici pe departe destule prigorii!

Ea ridică din umeri.

— OK!

El se opreşte.

— Ce-i?

— Am spus OK. De ce?

— Nimic.

Toată ziua o ascultă atent, observând cât de des foloseşte expresia „OK”. De acord, nu prea sună a „OK”, de vreme ce Livia pronunţa „au-*kaya*”, accentuând cea de-a treia silabă. În plus, tinde să o folosească mustrător, întâmpinând orice solicitare când era ocupată cu o scuturare indignată din cap şi cu un ţipăt: „Au-*kaya*! *Au-kaya*! Am treabă!”

Inflexiunea americană este aproape imperceptibilă, dar, de fiecare dată când o aude, James simte o împunsătură ascuţită de gelozie.

— Treaba este, i se confesează el lui Jumbo, că o iubesc.

— Când spui că o iubeşti – cum poţi fi atât de sigur?

— Mă gândesc la ea în orice clipă, în fiecare zi. Când stau la biroul meu, port discuţii lungi, imaginare, cu ea. Apoi, când sunt cu ea, vorbesc numai prostii. Mă trezesc făcând lucruri stupide, cu speranţa de-a o impresiona. Câteodată mă trezesc făcând lucruri stupide chiar şi când nu sunt în prezenţa ei, cu speranţa că aşa o să devin mai vrednic de ea. Învăţ să gătesc din cauza ei. Stau întins pe pat şi visez la Livia într-o rochie albă de mireasă, mergând de-a lungul navei bisericii din satul părinţilor mei. Apoi îmi închipui cum îi scot rochia de mireasă, şi cum îi descopăr goliciunea, şi cum o arunc pe un imens pat dublu…

— Da, înţeleg, se precipită Jumbo. Asta sună ca şi cum ai fi, ăăă, destul de ataşat de ea. Ori asta, ori te-ai îmbolnăvit de malarie!

Capitolul 29

— Trebuie să merg acasă, îl anunţă Livia într-o seară. Trebuie să mai aduc brânză şi să văd dacă sora şi tatăl meu sunt bine.

— Te conduc cu motocicleta, dacă vrei, sări el, încercând să nu pară prea nerăbdător. Şi, ăă, se spune că Amalfi este fermecător, nu-i aşa? Am putea să facem o excursie de o zi până acolo.

— Mulţumesc! răspunse ea. Ar fi foarte frumos.

„Mă place! se gândi el, ameţit de fericire. *Trebuie* să mă placă. Mergem în excursie”.

Era o altă zi caniculară, iar ţinutul uscat de soare ridica în aer val după val de miresme pe când se îndreptau spre muntele Vezuviu – flori de portocali, mirt, cimbru în floare şi mirosul specific al drumurilor prăfuite şi arse de soare. Erau gropi peste tot, iar James le ocolea în ultimul moment în mod deliberat, pur şi simplu pentru plăcerea de a simţi braţele Liviei strângându-i talia. Poate că acesta era motivul pentru care italienii conduceau atât de rău, îşi spuse el: pentru ei, făcea parte din joc. Se înclină brusc în jurul unui crater deosebit de adânc făcut de o bombă, iar ea îl ciupi.

— Ah! protestă el fericit.

— Conducum trebuie! îi strigă ea în ureche.

— Ca un englez, vrei să spui?

Dar încetini puţin.

Ea rosti în engleză, cu prudenţă:

— *Care este petronul pentru trena de Roma*, *vă roci*

Eric îi împrumutase *Micul poliglot modern*, pe care ea îl folosea pentru a învăţa engleza printr-un proces de deducţie inversă. Dicţionarului îi lipsea, desigur, orice fel de explicaţii fonetice în ceea ce privea partea în engleză a conversaţiei şi, pentru a-şi corecta pronunţia, Livia se întrerupea, de obicei, pentru un fel de rutină întrebare-răspuns care nu prea avea legătură cu împrejurările date.

— Peronul pentru trenul de Roma este acolo, strigă el pentru a o ajuta, arătând spre marea sclipitoare.

— *Vă roc*, *mă puteţi azuta cu bagazul*?

— Mi-ar face plăcere să vă ajut cu bagajul.

— *Nu puteţi urca în trena decât dacă aveţi bilet*, spuse ea cu asprime.

— Atunci, voi cumpăra bilet! strigă el fericit. La naiba, voi cumpăra zece bilete!

Trecură pe lângă un indicator care arăta drumul spre Pompeii. Se afla la numai câţiva kilometri depărtare de drumul lor, dar el o întrebă dacă ar deranja-o să meargă să arunce o privire.

Urmară drumul spre Torre Annunziata, unde alt indicator, mai mic, îi îndrumă să întoarcă pe o cărare abruptă care conducea spre un grup de clădiri dărăpănate. Dar acestea aparţineau lumii moderne: oraşul roman se afla imediat în spatele acestora, după o movilă nu prea înaltă; nu fusese complet excavat, dar, chiar şi după două milenii, arăta mai solid decât echivalentul său modern.

James opri motorul. Nu mai era nimeni prin preajmă. Un câine se scărpina vioi cu picioarele din spate în praf.

— Ai mai fost aici? întrebă el.

— Nu, răspunse ea, privind împrejur. Abia în ultimii zece ani, sub conducerea lui Mussolini, au dezgropat locul ăsta.

Deschiderea foarte amplă a locului îl făcea să se clatine pe picioare. Nu se aştepta să fie atât de mare – un întreg oraş, distrus dintr-odată de muntele din spatele său. Forumul, clădirile imense care serviseră, în mod evident, ca sedii administrative, reşedinţele de familie, care aveau numai o poartă către stradă, dar care se deschideau către grădini interioare largi, mărginite de coloane – nu se deosebea foarte mult în ceea ce privea schema arhitecturală de orice alt oraş italienesc pe care îl vizitase, cu un forum în loc de o piaţă şi temple în

loc de biserici.

Pe alocuri întâlneau rămăşiţe ale locuitorilor. Chiar şi după atâta timp, puteai percepe groaza şi disperarea din modul în care erau aşezaţi. Unul dintre ei fusese surprins în timp ce îşi acoperea faţa cu ceva, probabil cu o bucată dintr-o haină, prin care să respire. Altul se împiedicase de un zid, întinzându-se pentru a-şi aştepta moartea cu braţele încrucişate deasupra capului, ca pentru a se feri de suflul fierbinte care cădea din cer. Un altul încercase să îşi protejeze însoţitoarea de ceea ce se întâmpla şi îşi găsise sfârşitul înconjurând-o protector cu braţele.

— Ei, *signori*!

Vocea răguşită îi aparţinea unui bărbat foarte bătrân, în mod evident un fel de paznic, care striga la ei din pragul unei case. Vorbea cu greutate, dar reuşi să le comunice faptul că, pentru o mică sumă, ar putea să îi conducă pe amândoi printre săpături. James nu prea era de acord să aibă companie. Îi dădu omului bacşiş câteva lire şi îi spuse că ar prefera să viziteze locurile singuri, la care bătrânul rânji cu şiretenie şi le făcu semn să îl urmeze.

— Vrea să ne arate ceva, spuse Livia. Ar fi bine să mergem, altfel nu ne va lăsa în pace.

Trecură pe lângă altă figură împietrită – un trup ghemuit pe un prag, ţinând un sac diform cu diverse obiecte personale. Bătrânul flecărea şi bombănea ceva în felul său ciudat, împleticit, arătând spre cer. James reuşi să distingă cuvintele italieneşti pentru „cer" şi pentru „a se întoarce". Înţelese ce încerca să spună bărbatul: aceşti locuitori fuseseră ucişi nu în timp ce fugeau, ci pentru că încercaseră să se întoarcă. Trebuie să fi crezut că tot ceea ce fusese mai rău trecuse, numai că muntele trecuse pe neaşteptate într-o altă fază a erupţiei, mai primejdioasă decât cea dinainte. Dar nu acest lucru ţinea bărbatul morţiş să le arate. Se îndrepta în grabă spre o clădire joasă, de pe o alee lăturalnică.

— *Prego*, *signori*! spuse el, descuind un lacăt şi grăbindu-i să intre, cu un gest: *nu lupanare*.

James o privi întrebător pe Livia, dar ea părea la fel de încurcată ca şi el. Bătrânul îi făcu cu ochiul lui James şi se retrase. Livia se uită la pereţi şi începu să râdă.

Frescele erau şterse, dar nu era greu de înţeles ce reprezentau. Pe fiecare perete, bărbaţi şi femei se împreunau într-o mulţime de

poziţii diferite. Femeile stăteau deasupra, dedesubt, îşi apropiau organele genitale ale bărbaţilor de gură la fel de firesc de parcă acestea ar fi. Fost rujuri, erau femei care se culcau cu femei, chiar şi un grup format din reprezentanţi ai ambelor sexe implicaţi în ceea ce părea a fi un fel de flagelare reciprocă.

— Este un bordel, spuse Livia. Acestea trebuie să fi fost toate serviciile pe care ţi le ofereau.

James înţelese acum, bătrânul crezuse că fusese mituit pentru a le arăta frescele pornografice.

— Cât de înfiorător! rosti el. Livia, îmi pare atât de rău!

— Oh, nu ştiu, răspunse Livia gânditoare. Aceea arată chiar interesant.

El nu se putu abţine să nu privească la ceea ce se uita ea şi roşi imediat. Ea râse din nou.

— Dacă toţi englezii ar fi ca tine, spuse ea, lăsându-şi mâna pe a lui, curând nu ar mai exista niciun englez!

— Mă bucur că te distrez! răspunse el ţeapăn.

— Cred că eşti drăguţ, continuă ea, în timp ce se îndreptau spre uşă. Mă faci să mă simt în siguranţă.

— În siguranţă, repetă el. Ei bine, este grozav! Sunt drăguţ şi te fac să te simţi în siguranţă. Exact ce-şi doreşte orice soldat.

— Există şi lucruri mai rele, replică ea, cu o dispoziţie dintr-odată sumbră.

Pentru o clipă, păru pierdută în gândurile ei, iar el ghici că îşi amintea ce se întâmplase cu soţul ei.

Plecară din Pompeii şi urcară pe drumurile şerpuite care duceau la Fiscino. Din când în când, James se trezea privind vârful vulcanului. Firul de fum cobora astăzi spre mare, asemenea unei pene înfipte într-o călimară uriaşă. Trebuie să fi arătat cam la fel în zilele premergătoare distrugerii oraşului Pompeii, se gândi el: probabil nu existase niciun fel de avertizare, pentru că, în acest caz, locuitorii nu ar fi. Rămas acolo.

— Nu îţi trece niciodată prin cap că s-ar putea repeta? întrebă el.

— Desigur.

— Şi nu te face să îţi doreşti să pleci?

— Nu, răspunse ea serioasă. Mă face să trăiesc fiecare zi ca şi cum ar fi o altă viaţă. Pentru că o viaţă trăită aici valorează cât zece

vieţi trăite în altă parte.

Îşi strânse mai tare braţele în jurul lui şi, pentru un moment, simţi şi el: avea sentimentul că ei, muntele şi până şi acest război erau numai fragmente dintr-un plan mai amplu, sub influenţa unei puteri misterioase care îi adusese cumva împreună până în acel moment.

Când ajunseră în Fiscino, Marisa şi Nino o întâmpinară pe Livia cu strigăte de bucurie. Avându-l pe James, erau mai protejaţi, ceea ce el se gândise că era firesc, chiar dacă i se păru că exista suspiciune în privirile pe care tatăl Liviei i le arunca pe sub sprâncenele stufoase.

— Crede că ai putea fi iubitul meu, îi şopti Livia pe când erau conduşi în bucătărie pentru a verifica mozzarella obţinută din laptele muls în acea dimineaţă. Nu-ţi face griji, îi voi spune că nu eşti, chiar dacă nu îi voi explica de ce. Este destul de demodat în această privinţă.

— În regulă! bâigui James încurcat.

O bucată enormă de mozzarella, atât de proaspătă şi de umedă de parcă din ea se scurgea încă lapte, îi fu întinsă pe o furculiţă şi toţi îl priveau, aşteptând nerăbdători în timp ce o gusta. Scoase sunete de apreciere, ceea ce nu fu greu: brânza era absolut delicioasă. Cu toate astea, Livia fu mai critică şi îl tot descusu pe tatăl ei în legătura cu starea păşunii. Apoi îl duse pe James să o salute pe Priscilla. Când bivoliţa văzu cine venise să o viziteze, pufăi încântată şi se grăbi spre poartă, înghiontind-o pe Livia cu nasul ei masiv şi negru sub braţ, sperând să capete o mână de fân.

— Aveam două, îi explică Livia, în timp ce îi scărpina fruntea Priscillei. Biata de ea se plictiseşte de una singură!

— Ce s-a întâmplat cu cealaltă?

Livia îl privi cu o încruntătură neaşteptată, care îşi găsea ecou în expresia tatălui ei de mai devreme.

— Au împuşcat-o nişte soldaţi.

— Te referi la germani?

Ea râse sarcastic.

— Deoarece, evident, soldaţii Aliaţi nu fac niciodată nimic rău? Nu, germanii au făcut multe lucruri îngrozitoare cât timp au fost aici, dar nu ne-au împuşcat niciodată *buf* ale A trebuit să vină trupele aliate pentru a se întâmpla asta.

— Când? Cum s-a întâmplat asta?

Ea se trezi povestindu-i o versiune cuprinzătoare a morţii Pupettei

— Cum soldaţii fuseseră mituiţi de un vecin care îi purta Liviei pică pentru că nu îl plăcea şi cum aceştia luaseră totul, toată mâncarea pe o avea familia Pertini, înainte de a deschide focul asupra Pupettei. Când ajunsese cam pe la jumătatea poveştii, trebui să se oprească pentru că începuse să plângă.

James îşi dădu seama că îşi dorea cu disperare să o ia în braţe şi să o sărute. Era un sentiment cu totul diferit faţă de cel pe care îl încercase când voise să o sărute în timpul raidului aerian. Atunci fusese vorba despre excitare şi dorinţă: acum trăia groaza şi dorinţa de-a o consola, iar impulsul era din ce în ce mai puternic. Păşi înainte şi îşi lăsă uşor braţul pe umărul ei, şi apoi, pentru că era atât de evident că ea avea nevoie de liniştea pe care braţele lui i-ar fi putut-o oferi şi pentru că, în durerea ei, îşi îngropase chipul la pieptul lui, o îmbrăţişă în cele din urmă. Lacrimile îi curgeau pe cămaşa lui şi atunci îşi ridică uşor chipul, privindu-l.

— Şi apoi m-au aruncat în camionul lor, continuă ea. Pupetta zăcea acolo, iar eu a trebuit să mă lupt cu animalele acelea! iar apoi ofiţerul… ofiţerul…

— Ce a făcut ofiţerul?

— Ofiţerul a încercat să îi dea tatălui mei bani pentru mine, şopti ea.

James îi dădu drumul. Era îngrozit, dar, mai mult decât atât, se simţi murdărit prin asociere. Nu era de mirare că italienii îi urau pe eliberatorii lor, îşi spuse el, dacă se purtau aşa. Faptul că tocmai un ofiţer înfăptuise toate acestea îl făcea să se simtă şi mai rău.

— Livia, spuse el înfuriat, îmi pare nespus de rău!

— De ce? Nu ai fost acolo.

— Îmi pare rău pentru ce s-a întâmplat. Mai mult decât atât, sunt îngrozit! Dar, uite! Putem să îi dăm de urmă. Ai observat vreun însemn al regimentului pe uniforma lui? Sau vreun număr pe camion? Mă voi asigura că bruta va ajunge în faţa Curţii Marţiale pentru ceea ce a făcut.

Era prima dată când îl vedea într-adevăr furios şi asta i se păru, în taină, destul de impresionant.

— Să fie trimis în faţa Curţii Marţiale pentru ce? sublinie ea. Noi încălcăm legea, nu el. Conform regulilor Guvernului Militar, noi făceam provizii, iar asta este o crimă. Dacă eşti soldat, poţi profita de oricâte femei doreşti. Îi aruncă o privire furişă. Sau de bărbaţi, de exemplu.

— Să oferi bani unei prostituate este una. Dar să oferi bani unei fete respectabile…

— Adesea nu se face prea mare diferenţă, în vremurile astea!

— Ba bineînţeles că se face! se aprinse el.

Dar îi reveni în minte un gând care îi trecuse prin cap când ea izbucnise în râs văzând picturile din *lupanare* – şi, înainte de aceasta, chiar când citise pentru prima dată *Iubirea* în *căsnicie*: toate noţiunile pe care şi le însuşise despre ceea ce reprezenta respectabilitatea unei femei puteau fi prea simpliste pentru timpurile în care trăia.

Livia sărută fruntea Priscillei, îi îmbrăţişă gâtul uriaş şi îşi luă rămas-bun de la ea. Pe când se întorceau spre casă, ea spuse:

— Mă inviţi la prânz, *Shames*?

— Bineînţeles! Presupuneam că ne vom opri undeva.

— Nu aş fi îndrăznit să întreb, dar tata şi Marisa vor vrea să mai stăm şi să luăm masa cu ei. Chiar dacă ne vor spune că au destulă mâncare, trebuie să refuzi. Adevărul este că nu a mai rămas aproape nimic aici de mâncare – m-am uitat în dulapuri mai devreme. Le voi da banii pe care i-am câştigat muncind pentru voi, dar preţurile au ajuns atât de ridicole, încât nu îi vor ajuta să cumpere prea multe.

Livia avea dreptate – familia ei îi imploră să rămână la masă, dar James inventă nişte scuze despre o întâlnire la care trebuia să ajungă şi, în loc de prânz, acceptară câte un pahar de *limoncello* din partea lui Nino. James observă felul nostalgic în care Livia privise în jur înainte de a pleca şi înţelese cât de greu îi era. În anumite privinţe, Napoli era la fel de străin pentru ea, cum era şi pentru el. Trebuie să fie minunat, se gândi el, să iubeşti un loc atât de mult pe cât iubea ea, evident, aceste meleaguri. Niciun loc unde trăise nu îi trezise asemenea afecţiune. Pentru el, acasă însemna pur şi simplu locul unde mergeai când nu erai plecat la şcoală.

Urmă o despărţire prelungită în stil italian, cu multe îmbrăţişări şi dovezi de iubire, precum şi o gamă de sărutări lungi şi dramatice ale lui Nino pentru James. După ce trecuse peste şocul de a simţi barba unui alt bărbat zgâriindu-i obrazul, adică o senzaţie de scărpinare supărătoare – cu siguranţă propriul lui obraz nu putea fi atât de aspru, se gândi el –, găsise surprinzător de plăcut să fie strâns la pieptul unui alt bărbat în felul acela, în egală măsură cu o îndrăzneală boemă şi cu o reconfortare copilărească.

Când porni motocicleta Matchless, Livia se urcă în spate, iar

Nino şi Marisa îi împodobiră ghidoanele cu saci de pânză plini cu mozzarella în zer pentru a se menţine proaspătă. Lichidul începu să picure pe picioarele lui James imediat ce porniră la drum, greutatea în plus conspirând împreună cu *limoncello* ca modul în care conducea să fie, hotărât lucru, pe două cărări.

Odată ajuns pe drumul de coastă, întoarse spre sud, către Sorrento şi Amalfi. Această parte a muntelui Vezuviu era împădurită şi abruptă, cu marea adeseori la sute de metri sub ei, pe măsură ce drumul şerpuia pe marginea stâncilor ascuţite şi descoperea privirii o succesiune de peisaje ameţitoare. Acum simţea alte arome în nări: adierea sărată a mării, amestecată cu mirosul puternic, tropical al crângurilor de citrice care se înşirau de-a lungul drumului kilometru după kilometru.

— Am ceeut o cameră dublă cu baiee, îi spuse Livia graţioasă, în timp ce îşi vedeau de drum.

— Nu mai avem camere duble cu baie.

Pentru o clipă, îşi permise să dea curs unei fantezii delicioase în care el chiar putea să facă rezervare pentru amândoi într-un hotel din Sorrento.

— Dar am făcut o rezervoare.

— O rezervare.

— Asta am spus!

— Am o rezervare. *Ho prenotato una stanza*.

— Trebuie să faci ceva în legătură cu accentul tău, *Chems*. Este groaznic. Ca al toscanilor.

Pe drum, în apropiere de Sorrento, găsiră un restaurant micuţ. Nu exista un meniu, dar proprietarul le aduse farfurii pline cu ţipari de nisip minusculi, pane şi asezonaţi cu suc de lămâie, unele vietăţi pe care Livia le-a numit *nod di mare*, câţiva arici de mare şi o tavă cu stridii.

Livia luă o stridie şi o mirosi.

— Nu are miros, spuse ea aprobator. Aşa îţi poţi da seama dacă este proaspătă.

Luă lămâia pe care o adusese proprietarul şi scurse cu pricepere câteva picături pe una dintre ele înainte de-a i-o înmâna.

— Ai mai mâncat stridii, *Yames*?

— Nu cred, răspunse el cu îndoială, inspectând masa albă-cenuşie de came, acoperită în cochilia sa de un lichid care părea

puţin vâscos.

— Ai fi ştiut dacă ai fi mâncar. Se spune că prima dată nu se uită niciodată, spuse ea ironic. Ca şi atunci când faci dragoste.

El trase adânc aer în piept.

— De fapt, spuse el, nu ştiu prea multe nici despre acest lucru.

Ea zâmbi.

— Ştiu.

El o privi.

— Ţi-ai dat seama?

Nu îşi dăduse seama că lipsa lui de experienţă era atât de evidentă.

— Sigur. O femeie simte lucrurile astea.

Era ocupată cu alegerea următoarei stridii, care să fie cea mai mare şi cea mai suculentă, pentru sine. Îi ciocni uşor cochilia de cea pe care el o ţinea în mână, ca şi când ar fi făcut un toast.

— Nu mă deranjează, serios! Cincin.

Cincin.

Îşi duseră cochiliile la buze în acelaşi timp.

Era sărată, era dulce, avea gust de peşte, avea gust de băutură, era ca o gură de aer încărcat cu miros de ierburi marine şi ca o gură de apă de mare, toate în acelaşi timp. Muşcă o dată, din instinct, şi simţi cum aromele din gura sa crescură în intensitate şi se sparseră asemenea unui val. Înainte de a-şi da seama ce făcuse, înghiţi şi urmă o altă senzaţie, o altă aromă, pe măsură ce masa moale şi lipsită de formă îi aluneca pe gât, lăsând în urmă un gust vag, răcoritor de saramură.

Avu deodată senzaţia că nimic nu va mai fi niciodată la fel. Eva, în grădina sa, muşcase din măr. James mâncase o stridie, stând pe terasa unui mic restaurant, privind marea de la Sorrento. Inima lui plină de speranţe creştea sub soarele italian ca un smochin în floare şi începu să râdă zgomotos. Simţind un puternic val de recunoştinţă, îşi dădu seama că trăia momentul vieţii sale.

— Alta?

Ea îi întinse încă una şi mai luă una pentru ea. De data aceasta o privi cum o înghiţea pe a ei – felul în care ochii i se închiseră când o strecură în gură, mişcarea obrajilor când o muşcă, încordarea gâtului când o înghiţi şi apoi redeschiderea uşoară a ochilor ei, ca şi când s-ar fi trezit cu greu dintr-un vis delicios.

Proprietarul restaurantului le aduse vinul, rece şi de un auriu

palid. Fuseseră exact câte patru stridii pentru fiecare şi, când toate au fost mâncate, îşi îndreptară atenţia spre *cecinella*. După textura moale şi lipsită de formă a stridiilor, acestea reprezentau exact opusul: schelete tari, crocante, ale căror arome erau la suprafaţă, o îmbucătură fragilă de usturoi şi de ardei iute care se topea în gură. Aricii de mare aveau, şi ei, alt gust, sărat, exotic şi bogat. Îi era greu să creadă că îi considerase odinioară mâncare pentru săraci. Apoi, fără să fie întrebaţi, li se aduse o tavă cu un pui de caracatiţă, gătit cu roşii şi vin, amestecate cu cerneala densă şi înţepătoare a unui calmar.

Ca desert, proprietarul le aduse două piersici. Pielea le era zbârcită şi aproape vânătă, dar pulpa, când James o înţepă cu cuţitul, se dovedi a fi sănătoasă şi perfect coaptă, atât de întunecată, încât părea aproape neagră. Era gata să ducă o felie la gură când Livia îl opri.

— Nu aşa! Uite cum mâncăm piersicile pe aici!

Tăie o bucată mare din piersică şi o înmuie în vinul ei, apoi îi duse paharul la buze. El îl luă, înghiţind vinul şi bucăţile de fruct. Se bucură de o cascadă delicioasă de senzaţii, gustând vinul şi piersica dulce până când, în sfârşit, trebui să muşte, eliberând zeama zaharoasă a fructului. Se întâmplă ca şi cu stridiile, o experienţă la care nici măcar nu visase, şi încă una pe care o găsi aţâţător de senzuală, într-un fel straniu pe care nu îl putea defini.

După prânz îşi continuară drumul de-a lungul coastei, cărarea ocolind apele limpezi şi verzi ale golfului. Era cald acum, iar soarele şi vântul le ardeau pielea.

— Vreau să înot! spuse Livia. Indică un punct în zare. Cred că putem coborî la mare pe acolo!

El se întoarse pe calea pe care i-o arătase ea, care îi conduse printr-o dumbravă de lămâi, până la o plajă stâncoasă. O capră, văzându-i că se apropie, îşi scutură capul şi se târî anevoie de acolo.

James opri motorul. Marea avea culoarea unui câmp de levănţică şi era atât de limpede, încât fiecare piatră şi cochilie din albie se vedea foarte clar. În afară de ţârâitul greierilor şi de freamătul uşor al apei curgând în linişte printre pietre, totul era nemişcat. Motocicleta Matchless ticăia şi trosnea liniştit, pe măsură ce se răcea. Pentru o clipă, simţi o împunsătură de vină pentru că un peisaj atât de minunat exista pentru plăcerea personală, în mijlocul unui continent aflat în plin război.

— Ne putem dezbrăca acolo, spuse Livia, arătând un pâlc de

stânci.

Stâncile se aflau la cincisprezece metri deasupra apei.

— Du-te tu prima, dacă vrei, se oferi el. Nu mă uit!

Dar se uită. Nu se putuse abţine – auzi zgomotul piciorului ei gol pe când alerga către mare şi apoi o împroşcare cu apă şi un ţipăt, iar el îşi ridică privirea tocmai la timp pentru a vedea o scânteiere maronie dintr-o Livia aproape goală, purtând numai chiloţii, plonjând cu capul înainte în apă. După un moment, apăru la suprafaţă, dându-şi la o parte părul ud din ochi.

— Nu vii? strigă ea.

— Numai puţin!

În spatele stâncii, inspiră adânc de câteva ori înainte de a-şi scoate uniforma şi pentru a intra cât de repede putu, în apa îngăduitoare şi rece.

Apoi se întinseră la umbra unui lămâi, privind în sus la lumina soarelui care tremura printre ramuri.

— Tata mănâncă lămâile direct din copac, spuse Livia nemişcată. Până şi cu coajă.

— Nu sunt amare?

— Nu când sunt încălzite de soare. Se întinse şi luă una pentru a-i arăta. Aceasta este o lămâie bună. Avem o zicală: cu cât coaja este mai groasă, cu atât sucul este mai dulce. Încercând, muşcă şi dădu aprobator din cap. Este bună.

Întinse fructul către gura lui.

El îi apucă mâna şi încercă. Avea dreptate: era dulce, la fel ca limonada.

Ea mai luă o gură şi se strâmbă.

— Sâmbure! exclamă ea, scuipând în palmă.

Îi zâmbi şi, în acea clipă, toate iluziile lui cu privire la stăpânirea de sine se evaporară. Îi luă capul în mâini şi îşi apăsă cu disperare buzele peste ale ei. Gura ei avea gust dulce şi amar, o urmă abia deslușită de sare amestecându-se cu gustul puternic al lămâii. Îi simţi marginile ascuţite ale dinţilor pe limbă – sâmburii fructului care era gura ei – înainte ca ea să se tragă departe.

— *Jamus*! exclamă ea.

— Vino-ncoace! gâfâi el.

O sărută din nou. După o ezitare de o clipă, îi simţi buzele deschizându-i-se, în timp ce îl săruta şi ea.

Erau atâtea texturi necunoscute – limba ei, când alunecoasă şi ascultătoare, când tare şi despărţindu-i buzele cu îndrăzneală; bolta curbată a cerului gurii; oasele delicate ale spatelui ei şi muşchii gâtului, care zvâcneau sub degetele lui.

După un timp, se eliberă din strânsoare, cu o expresie nedumerită pe chip.

— Aşadar, nu eşti poponar?

— Ce? întrebă el, perplex.

— Un poponar. Ştii tu, un *finnocchio*. Un *ricchione*.

— O ureche mare? spuse el şi mai zăpăcit.

— Cred că nu, răspunse ea. Apoi râse. Nu aş fi înotat niciodată… nu mi-am dat seama…

El o sărută din nou. Ea răspunse şi mai pătimaş de această dată, iar el fu atât de fericit, încât simţea că pluteşte.

Ea se retrase din nou şi, de această dată, ochii i se îngustară.

— Deci era numai o şmecherie, nu-i aşa, când te-ai prefăcut a fi un *culatone*?

— Livia… Nu am pretins niciodată că aş fi un *culatone*. Orice ar însemna un *culatone*.

— Ba da, aşa ai făcut, îi reaminti ea. Când am mâncat stridiile.

— Ţi-am spus că nu am experienţă, îi răspunse el. De unde a apărut această… chestia asta?

— Ah! exclamă ea.

Ea începuse să înţeleagă că intuiţia ei feminină se putea să ducă o luptă strânsă cu traducerea limbajului corpului din engleză în italiană. Dar, cu cât se gândea mai mult la acest lucru, cu atât părea să risipească sentimentul vag, dar persistent de dezamăgire care o însoţise în mod constant încă de când acceptase slujba la Palazzo Satriano, lăsând în urmă numai senzaţia că era chiar plăcut să fie sărutată de James.

Se aplecă pentru a fi sărutată din nou, iar el se supuse imediat.

— Nu săruţi ca o persoană fără experienţă, comentă ea.

— Învăţ repede.

De această dată înainta mai încet, sărutându-i vârful adorabil al nasului, lobii urechilor şi pielea fină din jurul ochilor înainte de a se întoarce la buze.

Dar – îi venea să îşi tragă palme – el fu cel care rupse vraja. Retrăgându-se, o întrebă:

— Şi cum rămâne cu Eric?

Expresia Liviei se întunecă.

— Cum adică?

— Îl săruţi şi pe el?

— Abia m-ai sărutat, răspunse ea, şi deja crezi că mă stăpâneşti?

— Vreau doar să ştiu cum stau.

— Vă plac pe amândoi, spuse ea simplu. Nu am vrut să te sărut, deşi nu îmi pare rău că am făcut-o. Dar nu înseamnă nimic.

— Bineînţeles că nu, replică el dezamăgit.

Încercă să o sărute din nou, dar ea îşi întoarse capul. El îi schimbase dispoziţia.

— Pot să te ţin în braţe? o rugă el, dându-şi seama că ea nu se va răzgândi.

— Dacă vrei.

Se sprijini de el. Rămaseră tăcuţi câteva minute.

— Ai foarte multă stăpânire de sine, rosti ea într-un final. Este un lucru bun. Dar cred că nu înţelegi aşa de bine femeile.

El întoarse această remarcă pe toate feţele în minte, întrebându-se care ar fi cel mai bun răspuns pentru ea. Îi spunea ea că trebuia să fie mai bărbat, că trebuia să fie mai puternic? Sau îi spunea exact opusul – că îşi pierduse şansa, fiind prea orgolios? Sau spunea, pur şi simplu, că stricase un sărut foarte bun luând-o la întrebări?

Încă se mai întreba ce să îi răspundă când îşi dădu seama că Livia nu se chinuia cu niciun fel de întrebări. Tocmai adormise.

Când se întoarseră, în sfârşit, acasă pe motocicletă, Livia moţăia în spate, cu capul odihnindu-se între omoplaţii lui.

James trecu de ultima curbă de pe drumul de coastă şi, dintr-odată, peste golf, se zări iarăşi oraşul, cu dealurile în spate, strălucind în lumina soarelui târziu de după-amiază. Livia se mişcă, văzu unde se aflau şi îşi petrecu din nou braţele în jurul lui.

— *Îţi plăce Napoli*, *Gems*? îi şopti somnoroasă în ureche.

— Îmi place… place Napoli foarte mult.

— Mă *bucur*. *Este un o-aş fruumos*.

În acea noapte, Livia îl anunţă că avea nevoie de un cuptor cu lemne dacă voia să onoreze ingredientele pe care le aduseseră de pe muntele Vezuviu. După câteva clipe de cugetare, îşi dăduse seama că James dispunea de obiectul perfect – *schedario*, fişetul său gri pentru dosare.

— Vom pune lemnele în sertarul de jos, îi explică ea. Apoi, sertarul din mijloc va deveni un cuptor foarte încins, unde vom putea pregăti pizza şi came friptă. Sertarul de sus va fi un mic răcitor, pentru legume şi mozzarella.

— Fisura din planul tău, sublinie James, este că acel *schedario* este deja plin cu *archivi*, cu dosare.

— Dar poţi pune dosarele în altă parte, continuă ea convingător.

Teoretic vorbind, era adevărat, presupuse el. La urma urmei, se descurcaseră foarte bine şi fără un fişet pentru dosare.

La cină avură pizza coaptă în cuptorul cu lemne, cu un sos din roşii proaspete, şi mozzarella, condimentată numai cu sare, ulei şi busuioc. El nu mai mâncase niciodată ceva atât de simplu, sau de savuros. Dar când se duse, în sfârşit, la culcare, visă la un alt gust, la gustul unor sărutări mult prea scurte într-o livadă de lămâi de lângă Sorrento.

Capitolul 30

— Vezi tu, îi explică James, dragostea nu este numai ceea ce *simţi*. Dragostea este ceva ce *devii*. Este ca şi atunci când mergi în altă ţară şi îţi dai seama că nu ţi-a plăcut niciodată în mod special locul pe care l-ai lăsat în urmă. Este ca un fel de nelinişte şi – oh! nu ştiu, când zâmbeşte, îmi vine să încep să aplaud sau ceva de genul ăsta. Uite, mai bine aş înceta; mi se pare că spun cele mai îngrozitoare prostii.

Fata, al cărei nume era Addolorata, îşi împreună mâinile şi zâmbi.

— Nu, chiar aşa este! exclamă ea. Exact aceleaşi sentimente le am şi eu pentru Magnus.

— Magnus este un tip norocos, spuse James.

Îşi dădu seama că, de fapt, nu îi pusese Addoloratei prea multe întrebări până atunci despre logodnicul ei sau despre situaţia ei financiară. Oricum, părea de neconceput să îi respingă cererea, dat fiind că se înţelegeau atât de bine.

— Uite, îi sugeră el, trebuie să scriu acest raport, dar probabil te va ajuta puţin dacă îţi voi spune mai întâi care sunt cele mai potrivite răspunsuri la întrebările mele. De exemplu, dacă te-aş întreba din ce ai trăit…

— Un unchi îmi trimite bani, răspunse Addolorata repede.

— …s-ar putea să reiasă că ai furat bani de la un neamţ. Nu mai sunt germani prin preajmă, ca să verific, înţelegi? Unchii au însuşirea

obositoare de a putea fi contactaţi.

— Asta am vrut să spun – am furat de la un neamţ.

— Excelent! sări el, radiind de fericire. Cred că va merge destul de bine!

Mai târziu, când îşi bătea raportul la maşină, Livia îşi băgă capul pe uşa biroului său şi privi în jur.

— Ce faci? întrebă ea.

— Căsătoresc pe cineva.

— Cine este norocoasa?

— Addolorata Origo. Se căsătoreşte cu un căpitan din Irlanda. Eu dau numai o mână de ajutor.

— Păi, dacă nu îţi va răpi prea mult timp, mă gândeam că am putea ieşi la o plimbare, spuse ea firesc, scoţând o bonetă pe care el nu o mai văzuse până atunci. Este un fel de tradiţie la ceasul ăsta al serii.

Văzuse tinerele perechi plimbându-se braţ la braţ pe Via Roma şi ştia că modul ăsta de a te afişa feea parte integrantă din curtarea italienilor.

— Livia, îi spuse el, simţindu-şi inima dintr-odată grea, mă tem că nu este posibilă o asemenea plimbare.

— Dacă eşti prea ocupat diseară, atunci poate mâine.

— Nici mâine-seară nu va fi un moment potrivit. Nici într-o altă seară. Inspiră adânc. Îmi pare nespus de rău, Livia! Pur şi simplu ofiţerul stării civile nu poate să fie văzut cu o iubită italiancă.

Livia arăta de parcă ar fi lovit-o un fulger.

— Trebuia să îţi fi spus mai devreme, continuă el lipsit de convingere.

Observă că piciorul ei începuse să bată în podea destul de ameninţător.

— Ţi-e ruşine cu mine? tună ea.

— Nu este asta. Este vorba despre poziţia mea…

Zgomotul uşii trântite nu îi lăsă nici urmă de îndoială asupra sentimentelor pe care ea le avea pentru poziţia lui.

Scoase raportul din maşina de scris şi îl citi. Îşi dădu seama că scrisese numai prostii. Cu un oftat, îl transformă într-un cocoloş de hârtie, îl aruncă în coşul de gunoi şi o luă de la început.

Spera ca până la cină să se calmeze, dar, din căutătura ostilă pe care i-o aruncă, văzu că nu era cazul. Farfuria îi fu trântită în faţă, pe masă, şi i se păru că primi o porţie cu mult mai mică decât a celorlalţi.

Pentru a înrăutăți situația, după cină, începu să se învârtă ca o albină în jurul mesei lui Eric, unde râdea zgomotos la orice spunea acesta. După douăzeci de minute din acest spectacol, James nu mai putu suporta. Se ridică, lovi piciorul mesei cu furie, pentru că nu avea altceva mai bun de lovit și se duse la culcare.

A doua zi, se trezi înainte de revărsatul zorilor și se duse la piață. Trecând de la o tarabă la alta, le arătă vânzătorilor un teanc mare de lire și le adresă câteva întrebări discrete. În final, cineva îi răspunse că ar putea să facă rost de ceea ce căuta James. Fu lăsat să aștepte jumătate de oră și apoi bărbatul se întoarse cu o mică pungă de hârtie.

— Uite! spuse acesta, dându-i punga. Ai cincizeci de grame acolo.

James deschise punga și verifică atent conținutul. Mirosul de cafea prăjită, tare și bogat, îi invadă nările. Cele aproximativ douăzeci de boabe de cafea erau ca niște micuțe perle negre.

Puțin mai departe, găsi pe cineva care vindea *sfogliatelle* proaspete – prăjiturele umplute cu *ricotta*, coajă de lămâie zaharisită și scorțișoară, ca acelea pe care Livia le servea la micul dejun. Mai târgui o pungă mare cu portocale și puțin lapte proaspăt de capră, și expediția sa la cumpărături se încheie.

Ducând cumpărăturile înapoi în apartament, abia reușise să pună o față de masă, flori și tacâmuri și să stoarcă puțin suc de portocale când apăru Livia, căscând, din dormitor. Într-o clipă se opri și adulmecă aerul neîncrezătoare.

— Nu este Nescafe, spuse el. Este adevărată.

Ochii ei se măriră.

— Cafea *adevărată*?

— S-ar putea să nu fiu în stare să gătesc, dar *știu* cum să pregătesc un mic dejun.

— Oh, James, este minunat! apoi își aminti că era supărată pe el. Chiar dacă o faci din disperare.

El începu să prepare cafeaua. Livia ajunse într-o secundă lângă umărul lui, oferind sfaturi cu nerăbdare, pentru că altfel, din pricina incompetenței lui, boabele neprețuite ar fi fost distruse.

— Este în regulă, spuse el, știu ce fac.

— Bineînțeles, replică ea. Ai încălzit ceștile? Trebuie să faci asta. Și cum macini cafeaua? Nu așa, trebuie să macini boabele mai fin. Nu,

lasă apa să se răcească puţin înainte…

Apucă ibricul şi boabele de cafea, dar era atât de însufleţită, încât el nu se supără.

După ce turnă pentru fiecare câte o ceşcuţă de lichid dens şi negru, atât de puternic încât nu numai că avea consistenţa uleiului de motor, ci şi o sclipire slabă de ulei de cafea la suprafaţă, amândoi luară câte o înghiţitură de *sfogliatella* şi băură.

— Au fost două „prima dată" pentru mine, spuse ea, în sfârşit. Prima cafea pe care am băut-o de când a început războiul şi prima dată când cineva mi-a pregătit masa. Mulţumesc, James!

— Nimeni nu ţi-a mai pregătit masa până acum?

Ea clătină din cap.

— Întotdeauna am vrut să fac totul singură.

— Într-o bună zi, spuse el, sorbindu-şi cafeaua – ea o băuse pe a ei în extaz, din trei înghiţituri lacome, remarcase el – voi pregăti cina pentru amândoi. Numai pentru noi doi.

Ea începu să se uite cu un interes brusc în ceaşca de cafea.

— Aşadar te gândeşti că s-ar putea să accepţi să ieşi cu mine până la urmă?

— Vreau să fiu cu tine mai mult decât orice altceva pe lumea asta! Dar, Livia, trebuie să fiu clar în această privinţă. Nu pot fi văzut cu tine în public. Nu te pot prezenta ca iubita mea. Nu pot nici măcar să le spun celorlalţi ofiţeri ce simt pentru tine pentru că ar putea afla comandantul şi atunci cred că aş încasa-o şi aş fi transferat în Africa. Ştiu că nu este ideal, dar este tot ceea ce îţi pot oferi.

— Şi, bineînţeles, nu te poţi căsători niciodată cu mine, continuă ea în şoaptă.

El clătină din cap.

— Acolo de unde vin eu, este destul de grav să curtezi pe cineva cu care nu ai intenţia să te însori. Dacă tatăl meu ar şti…

— Războiul nu va dura la nesfârşit.

— A durat deja patru ani. Cine ştie cât va mai dura?

Ea zâmbi cu tristeţe.

— Şi apoi, când războiul se va termina, tu vei pleca acasă. O să te saturi de mine până atunci.

— Nu mă voi sătura niciodată de tine.

— Hmmm, făcu ea. Ei bine, mă voi gândi la asta.

Iar el trebuia să se mulţumească deocamdată cu atât.

Dar cel puţin reluară lecţiile de gătit. Spre amuzamentul Liviei, James îşi cumpără un cântar de bucătărie. După aceea, în timp ce o privea gătind, o întreba despre cantităţile pe care le folosea.

— Câte vinete foloseşti pentru o persoană?

O ridicare din umeri.

— Una sau două. Depinde de cât de mari sunt.

— De cât de mari sunt vinetele?

Ea îşi dădu ochii peste cap.

— Nu, prostule, de cât de mari sunt persoanele.

— Cât timp le găteşti?

O altă ridicare din umeri.

— Până sunt gata.

— Ei bine, cât miez de pâine foloseşti?

— Cât să umplu vinetele.

— Livia, izbucni el, exasperat, cum mă vei învăţa să gătesc dacă nu îmi spui cantităţile?

— Dar *nu* ştiu cantităţile.

— Trebuie să fi existat o perioadă când cel puţin cântăreai ingredientele.

— Nu văd cum, de vreme ce nici mama mea nu avea cântar de bucătărie.

James schimbă tactica.

— Să presupunem că ai primit o reţetă de la cineva – nu ai vrea să poţi respecta instrucţiunile îndeaproape?

Livia pufni dispreţuitor.

— Dacă ar fi dispus cineva să renunţe la o reţetă, sigur, nu e cine ştie ce.

Într-una dintre multele librării de pe Via Maddaloni găsi o carte veche de reţete pe care o luă ca să i-o arate.

— Vezi? spuse el triumfător. Reţete. Chiar există.

Livia întoarse câteva pagini, încruntându-se.

— Sunt destul de sărace, dădu ea verdictul.

— De unde ştii, dacă nu le-ai încercat?

— Dau cantităţi greşite. Şi câteodată într-o ordine greşită.

— Dar de unde ştii, dacă *mie* nu îmi poţi spune care sunt cantităţile corecte?

Ea ridică din umeri.

— Pur şi simplu ştiu.

El oftă.

— Uite ce-ţi propun: data viitoare când vei găti, foloseşte cântarul ca să măsori cantităţile şi notează-le, aşa cum procedează ei în carte. Apoi voi putea să fac exact ca tine.

— Dacă trebuie.

După ce ea pregăti *melanzane farcite*, găsi o notă mâzgălită pe spatele unui raport al Biroului armatei. Era pătat din greu cu ulei şi ceapă, şi se putea citi:

Vinete – câteva
Roşii – de două ori mai multe decât vinetele
Ulei – q.b
Ceapă – 1 sau mai multe, depinde de mărime
Migdale – q.b
Miez de pâine – q.b

— Ce înseamnă asta? întrebă el.

Ea păru surprinsă.

— Este reţeta, aşa cum mi-ai cerut.

— Livia, este o *listă*.

— Este vreo diferenţă?

— Păi, ce înseamnă q. b ăsta?

— *Quanto bas la*. Cât e nevoie.

El renunţă, iar a doua zi cântarul dispăru din bucătărie.

Modul ei preferat de a da lecţii era acela de a împărtăşi din zicalele din bucătărie ale mamei ei. Livia era destul de încântată să îi spună, de exemplu, *căci vonno quatt'uommene pe la na bbona 'nsalata*: *uno che sperme pe la varietà*, *uno che è sagge pe l'uoglio*, *'n avaro pe l'aceto e nu pazze pe larrevotà* – este nevoie de patru bărbaţi să prepare o salată: un nebun, un învăţat, un avar şi un cheltuitor.

— Însemnând ce anume, mai exact? întrebă James încurcat.

— Asta înseamnă că ai nevoie de un nebun pentru a o amesteca – *aşa*, spuse ea, amestecând ingredientele viguros cu degetele, de un învăţat pentru a măsura cantitatea de sare – cât iei cu degetele. Apoi ai nevoie de un avar pentru oţet. Adăugă câteva picături de oţet. Dar în ceea ce priveşte uleiul, îţi trebuie un cheltuitor deoarece, bineînţeles că nu poţi fi niciodată prea generos cu un ulei bun.

El învăţă, de asemenea, că *asparagge e funghe metten o scuomo o cattivo cuoco*, sparanghelul şi ciupercile dau bucătarului lecţia umilinţei; *a preferenza se dă o latt e capra, a ricott e pecora e o furmagg*

e mucca, că ar trebui să preferi lapte de capră, caş de oaie şi brânză de vacă; şi *cei voii sorti*, *cei voii furtuna sinu a lu' stissu frijiri l'ova*, că este nevoie şi de noroc, şi de o soartă prielnică numai pentru a prăji ouăle. Unele dintre aceste zicale aveau sens, iar altele nu, dar merita să suporte totul pentru plăcerea de a fi în compania ei.

Alte aspecte ale lecţiilor ei de gătit erau şi mai tainice. Când o întrebă de ce punea un dop de plută în oală ori de câte ori fierbea fructe de mare, ea bombăni ceva misterios, iar el nu prea putu să distingă mare lucru. După întrebări mai amănunţite, se dovedi că dopul păzea de *malocchio*, de deochi. De asemenea, să mănânci castraveţi în august sau pepeni în octombrie aducea ghinion, şi de asemenea febră. Să verşi vin aducea noroc, dar bucăţile unei oglinzi sparte trebuiau strânse cu grijă şi aruncate într-o apă curgătoare. Odată o surprinse numărând sâmburii dintr-o lămâie: când o întrebă ce făcea, îi răspunse că număra câţi copii va avea. Se temea groaznic de tacâmurile din argint lăsate neîncrucişate pe o farfurie goală şi, când cumpără un bilet de loterie de la cocoşatul care colinda grădinile municipale în fiecare zi cu un carton enorm cu lozuri fluturând în vânt agăţat în jurul gâtului, îl lovi uşor peste cocoaşă pentru a-i purta noroc. Oricum, niciodată nu ar fi cumpărat un bilet, nici nu ar fi întreprins vreo altă acţiune care necesita noroc, într-o zi de marţi sau de vineri, de vreme ce era general cunoscut faptul că *ne di Venere ne di Mane*, *non şi sposa*, *non şi parte*, *ne şi da principio all'arte* – nu ar trebui să te căsătoreşti, să călătoreşti sau să începi ceva nou în acele zile ale săptămânii.

Erau numai prostii, şi totuşi se gândi James, nici el nu îndrăznise să arunce bucata de os pe care preotul i-o dăduse în dom.

Vru să discute cu ea pe îndelete despre soţul ei şi îşi alese momentul cu grijă, aşteptând până când se termină cina şi ceilalţi ofiţeri erau prinşi în jocul lor de *scopa*.

— Ştiu că nu l-aş putea înlocui niciodată pe Enzo, începu el. Şi îţi promit că nici nu voi încerca vreodată.

— De fapt, lucrurile nu stau chiar aşa, răspunse ea gânditoare. „Să îl înlocuieşti"… asta sugerează că bărbaţii pot fi schimbaţi asemenea becurilor. Dar eu cred că oamenii seamănă mai mult cu reţetele.

— Livia, spuse el, încurcat, eu chiar vreau, mă străduiesc să înţeleg ceea ce îmi spui acum. Dar nu pot.

Ea rămase surprinsă, pentru ea era evident.

— Când schimbi un bec, cu siguranţă ai nevoie de acelaşi fel de bec cu care să îl înlocuieşti. Dar cu reţetele se întâmplă exact pe dos. Îţi aduci aminte când am fost la piaţă şi am ales peştele-sabie? Ei bine, în altă zi aş fi putut alege ton. Dar atunci aş fi gătit două feluri de mâncare diferite, având cu totul alte ingrediente. Nu poţi înlocui tonul cu peştele-sabie într-o reţetă cu ton şi invers. Deci, dacă ai peşte-sabie, alegi o altă reţetă. Ambele sunt bune, dar sunt diferite.

— Aşadar Enzo a fost tonul? întrebă el, înţelegând de data asta.

— Nu, Enzo a fost peşte-sabie. Tu eşti tonul.

— Oh! făcu el, puţin dezamăgit. Nu pot fi eu peştele-sabie? Nu îmi place tonul.

Ea râse.

— Câteodată aduci un pic cu el. Nici lui nu i-ar fi plăcut să i se spună că era tonul. Era un băiat drăguţ, spuse ea, cu lacrimi în ochi când se gândi la el, dar puţin cam orgolios şi nu atât de isteţ ca tine.

El nu mai zise nimic, ci îşi petrecu braţul în jurul ei, deoarece plângea de ceva timp.

— Mulţumesc, răspunse ea, udându-i mâneca de lacrimi. Vezi? Ţi-am spus că eşti isteţ. Mă laşi să plâng, în timp ce Enzo s-ar fi înfuriat dacă m-ar fi văzut plângând pentru altcineva.

În piaţă, ea îi arătă cum să aleagă uleiul.

— Există extra*vergine*, *sopraffino vergine*, *fino vergine şi vergine*, îi explică ea.

— Şi cel extravirgin este bun?

— Bineînţeles. Cu cât este mai virgin, zise ea cu o uşoară maliţie în voce. Este mult mai dulce. Şi ştii ceva? Se spune că la prima presare uleiul este cel mai dulce.

Câteodată, în timp ce găteau, el o săruta, iar sărutările lor erau înmiresmate cu orice folosea ea la gătit – urma aspră a unei frunze de mentă sau căldura care se împrăştia încet de la oregano. Dar, cu toate că era sigur că ei îi plăceau aceste îmbrăţişări, mai devreme sau mai târziu îl respingea.

— Nu poţi prăji peşte în apă, murmură ea enigmatic.

Sau o *cundimente ce vo quante bas la*: *cehiii se cundisce e chhiu se guasta*. Prea multe condimente sunt mai mult decât suficiente.

Capitolul 31

— După cum ştii, spunea maiorul Heathcote, este

responsabilitatea forţei de intervenţie să vină cu iniţiative de slăbire a rezistenţei germane din Italia de Nord.

James dădu aprobator din cap. Încă nu era prea sigur de ce comandantul suprem dorise să îl vadă, deşi se simţea uşurat deoarece, pentru prima dată, părea să nu fie dispus să urle la el.

— Şi după cum de asemenea ştii, continuă maiorul răspicat, cu aceste rezerve reduse de penicilină, răspândirea sifilisului le-a dat mult de furcă medicilor noştri. Pe de altă parte, germanii nu par să fie nici pe departe atât de deranjaţi de lucrul ăsta.

James dădu iarăşi aprobator din cap.

— Forţele aeriene au un plan. Maiorul oftă. Am putea împuşca doi iepuri dintr-o lovitură. Ideea este să găsim femei cu sifilis şi apoi să le ducem în nord, în spatele liniilor, unde se presupune că vor răspândi boala printre soldaţii germani mai degrabă decât printre ai noştri. Se pare că s-a încercat deja ceva asemănător în Franţa.

Lui James îi venea greu să creadă ceea ce auzea. Chiar şi pentru standardele întunecate ale forţelor aeriene, acest plan părea malefic.

— Dar nu este ceva… imoral? Să *folosim civili* care să facă treaba murdară în locul nostru. Şi femei, dacă tot vorbim despre asta – femei bolnave?

— Oh, pentru numele lui Dumnezeu! exclamă maiorul iritat. Este moral să razi de pe faţa pământului oraşe întregi cu bombe incendiare? Este moral să ne invadăm reciproc ţările cu pornografie şi propagandă neagră? Este un război total, Gould! Asta înseamnă să luptăm cu orice armă avem la dispoziţie.

James nu spuse nimic.

— Nu, probabil nu este moral, murmură maiorul. Personal, cred că este o treabă nenorocită. Dar a fost aprobată la cel mai înalt nivel. Misiunea ta este numai să faci demersurile necesare pentru reţinerea câtorva femei potrivite.

— *Rastrellamenti*? întrebă James.

— Ce anume?

— Aşa numesc italienii recrutările germanilor – *rastrellamenti*. Probabil nu se aşteaptă la exact acelaşi lucru de la eliberatorii lor. Un alt gând îl lovi. Când vom găsi aceste fete, nu le vom acorda îngrijiri medicale pentru starea lor?

— Ar fi împotriva obiectivului dacă am proceda astfel.

— Chiar şi dacă ele solicită acest lucru?

Maiorul ezită. Refuzul acordării îngrijirilor medicale constituia o încălcare a Convenţiei de la Geneva.

— Trebuie numai să sperăm că nu vor cere aşa ceva. Şi, practic, nu cred că ele sunt chiar soldaţi combatanţi.

— Şi cum vom alege femeile?

— Din rândul celor cu dosare pentru prostituţie, cred.

— Dar aceasta ar însemna să le includem pe logodnicele câtorva dintre propriii soldaţi. Femei care nu s-au căsătorit pentru că noi nu le-am permis.

— Nu le putem acorda favoruri speciale femeilor în legătură cu care deja am decis că nu sunt potrivite pentru a se căsători cu soldaţii noştri, sublinie maiorul. Serios, Gould. Cred că nu te concentrezi asupra vederii de ansamblu.

— Numai când te concentrezi asupra detaliilor, răspunse James, întreaga oroare a acestui plan devine evidentă.

Maiorul îi aruncă o privire tăioasă.

— Sper că nu sugerezi că nu îţi vei îndeplini ordinele?

— Nu, domnule!

— Mă bucur foarte mult să aud asta! maiorul îl expedie cu un semn al mâinii. Liber!

Stăteau pe acoperişul de la Palazzo Satriano, lângă hornurile şemineelor şi ţiglele roşii sparte, iar soarele apunea deasupra golfului. Livia jumulea un porumbel. James stătea cu o mitralieră în poală. Din când în când, alţi porumbei aterizau pe acoperiş, iar el trăgea câteva gloanţe în direcţia lor. Dacă avea noroc, pasărea se adăuga mormanului de la picioarele Liviei.

— Mi-ar plăcea să stau în brimu' rând, spuse ea, pe gânduri.

El se încruntă.

— Puteţi să îmi spuneţi la ce oră este pauzea, vă og? Trecu la italiană. Ce s-a întâmplat, *Giacomo*?

— Nimic.

— Ştii, continuă ea, engleza trebuie să fie o limbă tare grea! Pentru că, în cea mai mare parte a timpului, bărbaţii englezi preferă să nu vorbească deloc.

— Îmi pare rău, îngăimă el. O zi grea.

Ea pufni.

— Sunt într-o situaţie destul de dificilă.

— Şi eu, sublinie ea. Acum mă săruţi şi în clipa următoare nu

mai vorbeşti cu mine. Este într-adevăr foarte năucitor.

El oftă.

— Câteodată, slujba mea… sunt lucruri care nu îmi plac.

Ea lăsă jos porumbelul.

— Aşadar, povesteşte-mi.

Ascultă fără o vorbă până când termină.

— Nu mă tem pentru cele mai recente interviuri, îi explică el. Am aprobat acele căsătorii. Este vorba despre interviurile mai vechi, cele pe care le-am făcut când de-abia ajunsesem în Napoli. Oricare dintre acele fete este în primejdie.

— Dar este evident ce ai de făcut.

— Chiar aşa?

— Trebuie să te asiguri că niciuna dintre acele fete nu va fi aleasă.

— Livia, recrutările vor continua chiar dacă eu voi fi sau nu implicat.

— Dar ei te vor întreba *pe tine* dacă fetele pe care le-au prins sunt într-adevăr prostituate. Şi atunci va trebui să minţi.

— Dar, în multe cazuri, dosarele afirmă că sunt. Dosarele *mele*, printre altele. Sunt şi eu vinovat pentru încurcătura asta.

— Dosarele pot dispărea.

— Le vor întreba pe fete cum se întreţin. Nu este greu să descoperi adevărul.

— Trebuie să vorbeşti cu Angelo, hotărî ea. El va şti ce este de făcut.

— Angelo?

— Patronul de la localul La Zi Teresa.

— Ce-are el a face cu asta?

— *Jims*, spuse ea, cine crezi că mi-a găsit această slujbă?

— Eu?

— Tu mi-ai *dat* această slujbă, îl corectă ea. Ceea ce nu este deloc acelaşi lucru. Nu trebuia să îţi spun acest lucru, dar Angelo a fost cel care s-a asigurat că nu vor mai exista alte candidate. Angelo, care veghează ca noi să avem întotdeauna suficientă mâncare. Angelo, care mă aprovizionează cu tot ceea ce nu pot cumpăra de la piaţă.

— Dar de ce i-ar păsa lui Angelo ce mănânc eu?

— Cred, explică ea vag, că era numai puţin îngrijorat de faptul că, atunci când ai venit în Napoli, nu mâneai cum trebuie. Şi este

îndeobște cunoscut faptul că un bărbat care nu mănâncă așa cum trebuie nici nu își poate face treaba cum trebuie. *Panza cuntenta*, *core clemente panz addiuna*, *niente perdona*. Se pare că în aceste zile ești mai – ei bine, mai înțelegător.

— Înțeleg.

— Chiar dacă acum te-ai supărat.

— Nu, răspunse el.

Și era adevărat, nu era. Începuse să întrevadă o cale posibilă de rezolvare a acestei încurcături, iar Livia avea dreptate: Angelo ar fi putut fi exact persoana potrivită care să îl ajute.

— Voi merge să vorbesc cu el, promise el.

Urmă o undă de vibrații sub picioarele lor. Clădirea se cutremură cu un zdrăngănit puternic de uși și ferestre, așa cum se întâmpla uneori când trecea vreun camion greu sau vreun tanc. Vibrațiile începură să crească, trecură de ei și apoi dispărură, ca un val aflat în căutarea unui țărm.

— Un cutremur, spuse el încet.

— Este începutul verii, răspunse ea. Avem parte de ele când este cald.

— Aș vrea să știu ce să fac.

— Orice-ai hotărî, spuse ea, va fi bine.

Urcă dealul spre restaurantul aflat în beznă. Anunțul referitor la închiderea acestuia era încă afișat la fereastră, care era, în schimb, acoperită cu storuri de camuflaj. Îl înconjură prin spate și bătu în ușa bucătăriei.

Angelo deschise cu un zâmbet reținut.

— Signor Gould!

James avu senzația că era așteptat.

— Căpitan Gould, îl corectă el.

Angelo făcu o plecăciune.

— Cum doriți. Bem un pahar de vin împreună?

— Aș fi încântat, Angelo.

Se așezară de o parte și de alta a barului gol, cu o sticlă de Brunello între ei.

— Ultima din stocul meu de dinainte de război, spunea Angelo în timp ce umplea paharele. Am păstrat-o pentru o ocazie specială.

— Aceasta este o ocazie specială?

— Oh, așa cred.

Angelo îşi ridică paharul în lumină. Vinul avea o culoare aproape brună şi, după ce mişcă lichidul printr-o răsucire blândă a mâinii, acesta se lipi de pereţii paharului. Îl duse la nas şi inspiră adânc.

— Această recoltă este numită „vinul femeilor", spuse el. Când a fost culeasă, în 1918, toţi bărbaţii fuseseră ucişi în timpul Marelui Război. Aşa că femeile au cules singure strugurii. Viile nu fuseseră irigate sau tăiate, nici nu fuseseră stropite pentru a fi ajutate să crească. Dar uneori viile au nevoie de greutăţi pentru a înflori. A fost unul dintre cei mai buni ani pe care i-a cunoscut Brunello.

Ciocni uşor paharul de cel al lui James.

— Pentru pace!

— Pentru pace!

Băură.

— Şi acum: cu ce te pot ajuta?

— Cred că îmi pot convinge superiorii să redeschidă restaurantele.

Angelo ridică o sprânceană.

— Acest gest ar fi cât se poate de bine-venit.

— Nu ar trebui să fie prea greu. Lipsa hranei nu mai este atât de acută acum şi mă vor crede dacă le voi spune că nu mai reprezintă un risc pentru ordinea sau siguranţa publică.

Angelo încuviinţă.

— Dar sigur vrei ceva în schimb.

— Două lucruri, de fapt.

— Şi acestea ar fi…

— Mai întâi, trebuie să fac să circule zvonul că fiecare restaurant va trebui să angajeze cel puţin o fată. Localurile mari, ca acesta, pot angaja până la jumătate de duzină. Pot lucra ca bucătărese, chelneriţe, şefe de sală, orice.

Angelo se gândi o clipă.

— Este o idee nemaipomenită, răspunse el. Fetele vor avea slujbe, deci vor putea să demonstreze că au o sursă de venit când vor începe acele *rastrellamenti*. Surprinse privirea lui James. Veştile circulă cu repeziciune în Napoli, rosti el scuzându-se. Asta înseamnă că fetele care sunt logodite cu soldaţi vor putea să se căsătorească?

— Nu văd de ce nu. La urma urmei, despre o fată care lucrează la Zi Teresa cu greu se poate spune că are un comportament nepotrivit.

— Şi dosarele? Rapoartele în care sunt deja numite târfe?

— Cred că vei afla, replică James, că acum câteva săptămâni a avut loc un raid aerian german care a cauzat pagube însemnate cartierului meu general. Din păcate, se pare că au fost distruse nenumărate dosare.

— Aha! făcu Angelo. Ridică paharul în cinstea lui James. Acum sunteţi *furbo*, prietene, spuse el cu admiraţie. Aţi devenit un adevărat napolitan.

— Daţi-le prioritate fetelor care au deja logodnici. Există o întârziere la nunţi pe care trebuie să o depăşim. Dar va trebui să fim neînduplecaţi – odată ce o fată se mărită, va trebui să renunţe la meseria ei şi să lase o altă fată să îi ia locul. Pe Gina Tesalli, cea care este însărcinată, o voi angaja chiar eu. O poate ajuta pe Livia în bucătărie.

La menţionarea numelui Liviei, Angelo zâmbi.

— Deci veţi lăsa lucrurile aşa cum sunt? Pot aranja oricând să se întoarcă Malloni dacă preferaţi.

— Nu prefer deloc, răspunse James cu hotărâre. Doamna Pertini rămâne la mine.

Angelo îşi înclină capul.

— Şi cel de-al doilea lucru?

— Vreau să ştiu unde depozitează Zagarella penicilina furată.

Angelo trase repede aer în piept.

— Prietene, aceasta este o întreprindere cu mult mai periculoasă. De ce să nu îl lăsăm în pace?

— M-a tras pe sfoară. Acum e rândul meu.

Angelo clătină din cap.

— Nu sunt sigur că te pot ajuta.

— Bineînţeles că poţi! Nu numai ofiţerii Aliaţi mănâncă în restaurantul tău, Angelo. *Cammorişti* vin şi ei aici. Iar tu auzi lucruri, auzi tot.

— Este mai greu şi mai complicat decât vă puteţi imagina, răspunse Angelo.

— În ce sens?

Chiar dacă erau singuri, Angelo privi în jur înainte să răspundă.

— E vorba de comerţ cu bunuri furate de la Aliaţi. Predecesorul dumneavoastră, Jackson, credea că americanii erau pur şi simplu prea incompetenţi pentru a-i pune capăt.

James oftă.

— Ei bine, dacă am învăţat ceva în timpul ultimului an, am învăţat că prietenii dumneavoastră americani pot fi în multe feluri, dar rareori dau dovadă de incompetenţă.

— Unde baţi de fapt?

— Să presupunem că aţi fi americani şi că aţi vrea ca mafia să vă facă o favoare – o favoare însemnată, ceva politic. Cum i-aţi convinge să vă ajute? Angelo îşi strânse degetele şi îşi întoarse încheietura, vechiul gest napolitan pentru corupţie. Poate că v-aţi lăsa depozitele deschise şi le-aţi spune: „Serviţi-vă!"

— Dar ce-ar putea dori americanii de la mafie?

— Nu ştiu. Tot ceea ce ştiu este că există un plan.

James îşi aminti de documentul pe care îl găsise în birourile americanilor. Chiar şi acest lucru indica faptul că exista un fel de plan. Dar care?

— După cum spui, probabil este ceva politic la mijloc, decise el, caz în care povestea asta nu ar trebui să ne mai preocupe acum. Americanii nu s-ar deconspira pentru a-l salva pe Zagarella, nu dacă dovezile găsite împotriva lui ar fi destul de puternice.

Angelo se gândi.

— E nevoie de bani. Mulţi bani.

— Se poate aranja.

— Nu vor exista chitanţe, îl avertiză Angelo. Genul de oameni pe care va trebui să îi plătesc nu vor dori să existe nicio urmă a implicării lor.

— Prea bine. Dar îl vreau pe Zagarella. Nu vreun subordonat.

— Înţeleg. Lăsaţi-mă să văd ce pot face.

În ziua următoare James trebui să interogheze nişte bărbaţi acuzaţi de uciderea unui fost partizan pe dealurile de lângă Caserta, un orăşel de la nord de Napoli.

Găsi fără greutate secţia de poliţie, iar ofiţerul îi explică ce se întâmplase. Partizanul fusese ceva mai mult decât un simplu bandit, fericit să fure de la germani, aşa cum furase înainte şi de la guvernul italian, şi chiar şi mai fericit când Aliaţii se oferiseră să îi lase arme şi explozibil pentru a-l ajuta. Cu toate că hoţul reuşise să se facă nevăzut pe dealuri după atacurile sale, orăşenii nu putuseră să se ascundă şi deveniseră ţinta represaliilor din ce în ce mai dese ale germanilor.

Lână la urmă, germanii dăduseră de veste că, pentru fiecare om de-al lor ucis în timpul raidurilor, vor fi împuşcaţi câte zece cetăţeni.

Acest lucru nu-l influenţase cu nimic pe hoţ, în pofida rugăminţilor personale din partea primarului şi a preotului. Cum intrase în posesia unui amplu arsenal şi era însoţit de un mare alai de tovarăşi însetaţi de sânge, la fel de nerăbdători ca şi el să îl folosească, fusese în curând pregătit să atace un întreg convoi german cu provizii, omorând în timpul acţiunii patru nemţi. Germanii, ţinându-se de cuvânt, adunaseră apoi patruzeci de civili – bărbaţi, femei şi copii, dar mai ales din ultima categorie, de vreme ce majoritatea bărbaţilor fuseseră deja luaţi să muncească în lagăre – pe care îi aliniaseră lângă peretele bisericii şi îi împuşcaseră. La înmormântare, mamele îndurerate sărutară şi supseră rănile însângerate de pe corpurile copiilor lor, un semn pentru comunitate că ele considerau acest act o vendetă, una pentru care orice reprezentant bărbătesc din familiile lor era obligat să se răzbune, oricât de multe generaţii s-ar fi succedat pentru acest lucru.

Nu durase mult. Hoţul devenise leneş şi se trezise că proviziile de arme îi fuseseră tăiate în urma invaziei Aliaţilor. Între timp, fraţii, unchii şi taţii victimelor începuseră să se întoarcă din diferite lagăre de prizonieri de război din nord. Aceşti bărbaţi, mulţi dintre ei sătui de lupte, se treziseră puşi în faţa responsabilităţii de a-l ucide pe bandit, ceea ce şi făcuseră imediat, lucru pentru care fuseseră imediat arestaţi.

James vorbi cu bărbaţii, care confirmară povestea ofiţerului districtual. Păreau resemnaţi cu destinul lor, care era, fără îndoială, închisoarea pe viaţă la Poggio Reale, un loc cu mult mai plăcut decât lagărele de prizonieri pe care abia le lăsaseră în urmă. Vorbi şi cu preotul, care îi arătă lui James peretele găurit de gloanţe ca un fagure, unde avuseseră loc represaliile.

— Părinte, dacă vă pot întreba, rosti James, ce-aţi face dacă aceşti bărbaţi v-ar mărturisi crimele lor în timpul spovedaniei?

Preotul se gândi.

— Aş spune probabil că au comis un păcat teribil, dar că, dacă s-ar căi cu adevărat, Dumnezeu îi va ierta.

— Şi care ar fi penitenţa lor?

— I-aş sfătui să ajute la reconstruirea caselor şi a fermelor distruse în timpul războiului.

Lui James i se păru că aceasta ar fi o pedeapsă mult mai eficientă decât ar fi putut dispune oricare dintre curţile de judecată.

— Ar face ei asta?

— Bineînţeles. Nimeni de aici nu vrea să trăiască în păcat.

James se întoarse gânditor la secţia de poliţie.

— Ei bine? îl întrebă ofiţerul. Vreţi să îi luaţi acum sau veţi trimite un camion?

— Niciuna, nici alta, îi răspunse James. Este o pierdere de timp. Mă voi întoarce în Napoli şi voi distruge toată hârţogăria.

Ofiţerul păru uimit.

— Nu este cam riscant?

— Poate, până când cineva o să lămurească ce s-a întâmplat aici cu adevărat, războiul se va termina, iar eu nu voi mai fi aici.

O privire şireată apăru în ochii şefului.

— Mă tem, domnule, că suntem un oraş foarte sărac. Nu ne putem permite să ne arătăm recunoştinţa în măsura pe care probabil o aşteptaţi.

— Nu aşteptam… începu James. Apoi se stăpâni. Cât v-aţi putea permite? Ofiţerul făcu „Hmm!" şi „Ăăă!", ochii săi nepărăsind nicio clipă chipul lui James.

— Opt sute de lire, spuse el, în sfârşit.

— Prea bine.

Şeful păru şi mai surprins de acest răspuns decât de decizia lui James de a nu pune bărbaţii sub acuzare.

— Într-adevăr? Veţi accepta opt sute?

— Atâta timp cât îmi puteţi aduce banii imediat.

— Îl voi întreba pe preot. Îi poate lua din fondurile bisericii.

Şeful sări în picioare şi aproape se împiedică grăbindu-se să încheie târgul. Se întoarse peste puţin timp cu preotul, care îi predă opt sute de lire fără niciun comentariu.

— Vor servi pentru o cauză nobilă, declară James, împăturind banii şi punându-i în buzunar.

— Sigur, sigur, răspunse ofiţerul, bineînţeles fără să îl creadă.

Dar preotul oftă şi adăugă:

— Mă bucur să aud asta. Şi chiar dacă nu este aşa, au făcut deja lucruri bune aici, în Caserta. Mulţumesc!

Înapoi la cartierul general, James scotoci în dulap până când găsi vechea cutie de biscuiţi pe care o moştenise de la predecesorul său. Carlo şi Enrico îl contemplau, înmărmuriţi. Scoţând creioanele, aşeză cele opt sute de lire în cutie fără niciun cuvânt, apoi o puse cu grijă înapoi în dulap.

În acea seară, când se întoarse să verifice, descoperi că suma se

ridicase deja la nouă sute cincizeci. Carlo şi Enrico înţeleseseră mesajul.

Deşi ceea ce fusese distrus în urma raidului aerian fusese reparat, curtea rămăsese locul comun de întâlnire pentru cină. Niciunul dintre americani nu părea să vrea să renunţe la serviciile Liviei, iar James începuse să înţeleagă utilitatea unui favor datorat. Însemna şi că putea trage cu urechea la conversaţiile americanilor. Chiar dacă nu mai auzise nimic despre nicio afacere cu mafia, prinsese din zbor câteva bârfe folositoare.

Oricum, funcţiona în ambele sensuri. În acea noapte, Eric veni să se aşeze lângă el pe când devora un castron plin cu spaghetele preparate de Livia.

— Dacă nu aş şti mai bine, James, aş spune că m-ai cam evitat, spuse acesta. Care-i treaba?

James ridică din umeri şi gesticulă cu mâna prin aer. Convenabil, gura îi era plină cu spaghete, şi o ridicare din umeri oricum părea să salveze mai bine situaţia.

— Ştii, ai început să foloseşti gesturi italieneşti, continuă Eric prietenos. Acea ridicare din umeri nu a fost a unui englez.

James îşi înghiţi dumicatul.

— Eric, a fost numai o ridicare din umeri.

— Dacă spui tu! Că tot veni vorba, am auzit că eşti iarăşi pe urmele lui Zagarella.

— De unde ai aflat acest lucru?

— Deci este adevărat?

— Dacă sursele tale te-au informat că este adevărat, replică James, învârtind cunoscător un alt ghem de paste cu furculiţa, atunci probabil că aşa este.

— Of, James! Eric îl privi cu o dezamăgire amuzată. Atâta lipsă de precizie! îl vom aresta din nou? Numai că, de data aceasta, mi se pare că va trebui să avem dovezi de netăgăduit dacă vrem să nu părem nişte idioţi.

— De fapt, răspunse James pe un ton firesc, mă gândeam că aş putea să mă ocup de problema asta de unul singur. Nu este nevoie să mobilizăm mai mulţi oameni decât trebuie.

— Dar ultima dată, sublinie Eric, am lucrat împreună şi tot nu l-am înhăţat. Un gând păru că îi trece prin minte. Doar nu sugerezi că SE are ceva de-a face cu eliberarea lui?

— Nu mi-ar fi trecut niciodată prin cap să sugerez aşa ceva!

— Dar gândeşti lucrul ăsta!

James ezită.

— Dacă nu am fi Aliaţi, m-aş simţi ofensat de acest lucru, spuse Eric. Bănuiesc că ai aflat despre această teorie ridicolă conform căreia aş avea legături cu mafia.

— Nu dau atenţie bârfelor.

— James, suntem ofiţeri de spionaj. Bârfa este meseria noastră. De aceea, te pot asigura, chestia asta e mai lipsită de temei decât toate celelalte prostii care circulă pe aici.

Livia ieşise cu un alt vas cu paste. Fără să vrea, James o privi. Eric îi urmări privirea şi îi spuse:

— Vorbind de bârfe, au existat nişte discuţii în legătură cu doamna Pertini.

— Ce fel de discuţii?

— Se spune că iese cu tine. Eric râse fără veselie. Recunosc, m-a cam luat prin surprindere. Deoarece am presupus, din ceea ce mi-ai spus, că ai o iubită acasă, în Anglia.

James nu mai ştiu ce să răspundă.

— Nu am crezut la început, continuă Eric. Nici mie nu îmi place să ascult bârfe, dar a confirmat chiar Livia. Aşa că m-am gândit că fie ai minţit-o pe ea, fie m-ai minţit pe mine.

— Îmi pare rău!

— Atunci mi-am dat seama că, sub toată acea candoare englezească, eşti mult mai prefăcut decât laşi să se vadă. Cred că s-ar putea ca noi să te fi subestimat, James!

— Care „noi”?

— Dar vei fi încântat să afli că ştiu să-mi ţin gura, continuă Eric, ignorând întrebarea. În ceea ce priveşte SE, încă eşti britanicul care scrie rapoartele de nunţi.

— Mă bucur să aud asta! De vreme ce exact asta sunt.

— Orice-ai obţine, James, şopti Eric, te sfătuiesc să împarţi cu prietenii şi cu Aliaţii tăi.

— Brută! i-o trânti James. Văzu roşu în faţa ochilor, iar el sări în picioare, cu pumnii strânşi. Livia nu este o târfă!

Eric ridică şi el pumnii.

— Nu am spus niciodată că ar fi!

— Vorbeai despre împărţirea ei…

— Vorbeam despre împărţirea informaţiilor, prost molâu şi papă-lapte!

— Pe cine faci tu papă-lapte?

— De ce? îl batjocori Eric. Mai sunt şi alţi papă-lapte prin preajmă? James habar nu avea ce înseamnă un papă-lapte, dar nu avea nicio importanţă.

— Retrage-ţi cuvintele! izbucni el.

Cei doi se învârteau unul în jurul celuilalt, furioşi, cu pumnii ridicaţi. Câţiva dintre bărbaţii din jurul lor strigau şi fluierau, simţind spectacolul. James se legănă pe picioare, apoi Eric se legănă şi el, şi în curând îşi cărau lovituri unul celuilalt.

— Opriţi-vă! ţipă Livia, alergând din bucătărie. Opriţi-vă amândoi! Vă purtaţi ca nişte copii!

Ruşinaţi, încetară. Amândoi aveau feţele pline de sânge, dar era greu de spus care din ei arăta mai rău.

— Se spune că totul este permis în dragoste şi la război, spuse Eric, pipăindu-şi buza. Ceea ce este un alt mod de a spune că nimic nu este permis. Ţine minte, James!

Capitolul 32

Câteodată Livia se trezea comparându-l pe James cu Enzo şi niciodată nu înceta să o uimească faptul că putea iubi două persoane în două feluri atât de diferite.

De Enzo se îndrăgostise *cam un chiodo fisso în testa*, ca un cui înfipt în cap. Totuşi, privind înapoi, aceea fusese o iubire de şcolăriţă, o pasiune trecătoare; şi, cu toate că îşi jelea soţul, îşi dădu seama că nu mai suferea din cauza absenţei lui. Se întreba uneori, simţindu-se puţin vinovată, care ar fi fost sentimentele ei pentru el acum dacă războiul nu ar fi izbucnit niciodată şi dacă ar fi petrecut tot acest timp făcând copii şi luptându-se să se descurce în apartamentul părinţilor lui. L-ar mai fi iubit încă aşa cum o făcuse în noaptea nunţii, sau ar fi devenit ca oricare dintre acele femei care fredonau în timp ce spălau rufele care păreau că nu se mai termină:

Tempo, *marito e figli*.

Vengono come îi *pigli*

Timpul, soţul şi fiii

Trebuie suportaţi orice-ar fi.

Sentimentele ei pentru James erau foarte diferite. De exemplu, îi plăcea faptul că era blând, chiar dacă putea fi şi corect, poate şi puţin

afectat. Trăia un scurt moment de glorie aducându-l la marginea disperării câteodată, deoarece era destul de amuzant să îl vadă înroşindu-se, cât despre ataşamentul lui ridicol faţă de regulamentele şi ordinele militare, ei bine, avusese grijă ca niciunul dintre acestea să nu i se aplice şi ei. Cinste, decenţă, bunătate, compasiune… Nu acestea erau calităţile la care s-ar fi gândit vreodată că o vor atrage la un bărbat, dar, după patru ani de război, îşi dădu seama că erau destul de rare.

Mai era o diferenţă majoră între sentimentele pe care le avea pentru James şi sentimentele pe care le avusese pentru Enzo. Când îl întâlnise pe Enzo, era o copilă, neştiind cât de plăcută putea fi exprimarea fizică a iubirii. Timp de patru ani, îşi scosese din minte amintirile despre ei doi făcând dragoste. Acum, sărutările ei cu James îi stârneau amintiri şi dorinţe pe care le ţinuse în frâu îndelung. Desigur, o femeie nu trebuia să recunoască asemenea sentimente, nici nu putea spera să experimenteze din nou acele plăceri până ce nu avea să se logodească. Dar războiul, după cum înţelesese Livia, schimbase acest lucru, aşa cum schimbase multe alte lucruri. Depindea numai de Livia să decidă cât de departe va merge în relaţia cu James. Era o alegere pe care puţine femei din trecutul ei o făcuseră, iar enormitatea libertăţii ei aproape îi tăie respiraţia, când se gândi la ea.

Nu în ultimul rând, nu era o decizie pe care să o ia cu uşurinţă. În afară de orice altceva, jelise deja pierderea unui soţ. Dacă îşi permitea să se ataşeze prea mult de James, deciziile pe care ar fi trebuit să le ia mai târziu ar fi fost cu atât mai dureroase.

Dar, după cum recunoştea singură cu tristeţe, câteodată nu era o problemă legată de ceea ce îţi permiteai sau nu să simţi. Câteodată, inima ia propriile decizii şi tot ceea ce poţi face este să te hotărăşti dacă le vei respecta sau nu.

James găsi nişte căpşune în piaţă, primele pe care le văzuse de când începuse războiul. Entuziasmat, cheltuise o sumă mult prea mare pentru ele. Întors la Palazzo Satriano, Livia se îngrozi.

— Încă nu a început sezonul lor, îl dojeni ea cu asprime. Nu sunt coapte.

— Mie mi se par în regulă.

Ea încercă una.

— Exact aşa cum am crezut, rosti ea cu dispreţ. Nu are niciun gust.

— Dar cum poţi şti când începe sezonul?

— Ştiu pur şi simplu, asta-i tot. Ea îi observă expresia perplexă. Dar le putem servi cu puţin oţet balsamic.

— Căpşune cu oţet? El se strâmbase. Nu sună foarte ispititor.

— Crede-mă! Astfel vor fi mai dulci.

În timp ce tăia căpşunele într-un castron, spuse, gânditoare:

— Eşti un bărbat tipic, James. Vrei mereu ca totul să fie copt, pentru a culege imediat. Dar aşteptarea momentului potrivit înseamnă jumătate din plăcere.

El o privi tăios. „Încă mai vorbeau despre căpşune?" Dar ea cotrobăia printr-un dulap, căutând oţetul, o sticluţă cu un lichid vechi şi negru pe care o obţinuse făcând schimb cu câteva raţii, şi nu îi putu vedea faţa.

După ce desfăcu capacul şi picură puţin din lichidul dens peste fructe, şopti:

— Oricum, nu va trebui să mai aştepţi mult.

— Sezonul căpşunelor se apropie?

— Poate.

James învăţă că anumite lucruri merg întotdeauna bine împreună. Oţetul balsamic şi citricele erau numai un exemplu. Pătrunjelul şi ceapa reprezentau un altul, la fel ca şi cicoarea şi carnea de porc sau ca ridichile şi costiţa. Fructele de mare erau parteneri ideali pentru dovlecei, mozzarella mergea cu lămâie şi, cu toate că roşiile puteau fi asociate cu aproape orice, aveau o afinitate specială pentru anşoa, busuioc sau oregano.

— Aşadar, este o chestiune de atracţie între contrarii? întrebă el.

— Nu chiar. Ea se chinui să îi explice. În realitate, anşoa şi roşiile nu sunt diferite, sunt numai complementare. Unul este iute, celelalte savuroase; roşia este proaspătă, peştele, la conservă; roşiei îi lipseşte sarea, în timp ce anşoa la conservă are sare din belşug… este o problemă de corectare a lipsurilor reciproce, astfel încât, atunci când le combini, să nu obţii un gust nou, ci să descoperi aromele naturale pe care deja le posedă fiecare.

Ea îl privi şi îşi dădu seama că şi el se gândea la acelaşi lucru ca şi ea. Cel mai luminos zâmbet, o ridicare din sprânceană… un sărut fugar, din mers, depus pe ceafa ei… mâna ei întârziind, încă întinsă, în timp ce îl lăsa să plece. Ca pătrunjelul şi ceapa.

— Deci cu ce se potriveşte tonul?

Ea zâmbi.

— Cu multe ingrediente. Dar mai ales cu lămâia.

— Aşa că, dacă eu sunt ton, tu trebuie să fii lămâie.

— Hmm! Ea se gândi la acest lucru. Cred că mi-ar plăcea să fiu o lămâie. Cel puţin, în cazul lămâii, ştii când este acolo. Şi prefer să fiu acră decât să fiu prea dulce.

Niciodată nu înceta să îl mire cât de multe dintre felurile ei de mâncare erau pregătite fără came. Sosurile ei pentru paste constau adesea numai din unul sau două ingrediente, cum ar fi usturoiul şi uleiul, lămâia rasă şi smântână. Mult mai multe se bazau pe o anumită legumă, cu ardei iute, anşoa sau brânză, care să îi confere un gust aparte. Adeseori nici nu-şi dăduse seama că nu mâncase came până la sfârşitul mesei. Felul lui de mâncare preferat era *melanzane alia parmigiana*, dar numai când papilele lui gustative devenită mai antrenate îşi dădu seama că nici acesta nu conţinea nimic altceva decât bucăţi groase de vinete. Cât despre sosuri, nu îi lipsise niciodată carnea din ele.

Îi pomeni acest lucru, iar ea râse.

— Niciodată nu am avut prea multă came în Campania. Chiar şi înainte de război era scumpă. Aşa că a trebuit să învăţăm să ne folosim imaginaţia.

Banii din cutie se înmulţeau zilnic. Cea mai mare parte era pusă acolo de către Carlo şi Enrico, iar James se gândise că era mai bine să nu pună prea multe întrebări în legătură cu proveniența lor. Presupuse că vindeau informaţii preţioase, că acordau autorizaţii neoficiale vânzătorilor stradali, că ajutau la reglarea unor conturi vechi între infractori şi că, în general, supravegheau toate celelalte mici escrocherii prin intermediul cărora cei aflaţi la putere se făceau utili celor asupra cărora exercitau acea putere.

Între timp, părea pur şi simplu potrivit ca fişetul pentru dosare, care conţinuse odată atâtea înregistrări ale căsătoriilor refuzate, în noua lui ipostază de cuptor să fie răspunzător de dispariţia acestora. James înfundă sertarul de jos cu hârtii, le acoperi cu jar şi le dădu foc. La prânzul din acea zi, se delectă cu un foarte gustos peşte fript la cuptor, pe un platou cu sare şi ierburi.

Toate fetele trebuiră să fie intervievate din nou şi se scriseră noi rapoarte, într-o lumină mai favorabilă. Totuşi, James era atent să nu

sară calul. Aprobarea sa era formulată în acel tip de jargon funcţionăresc atenuat, sec, care să nu trezească bănuieli. Nu se făcu nicio altă menţiune directă despre sarcina Ginei Tessali în afară de referirea ei pe ocolite la „entuziasmul ei evident de a deveni o bună soţie şi mamă". Violetta Cartenza, scrise el, „ar deveni un bun de valoare pentru regimentul soţului ei, deoarece s-a împrietenit deja cu un număr mare de soldaţi din Napoli". Rosetta Marii era „conform multor rapoarte, surprinzător de harnică şi dedicată meseriei ei". Până şi Algisa Fiore era „sobră şi modestă", ceea ce îi şi demonstră strângându-l la piept şi acoperindu-l cu sărutări când el îi spuse ce punea la cale.

Se hotărâse să nu sporească suma micii sale rezerve de război prin solicitarea de donaţii din partea fetelor. Totuşi, din când în când, îi întindeau câte un plic plin cu lire: pe acestea le lua cu el la Palazo Satriano, unde le punea în cutie.

Într-o zi, Livia îi pregăti un nou fel de mâncare la micul dejun, un fel de omletă de primăvară, umplută cu mazăre proaspătă şi mentă. Apoi îl anunţă că va merge la piaţă în timp ce el lucra. La prânzul din acea zi avură fasole *borlotti* cu costiţă şi un peşte pe care James nu-l putu identifica, dar pe care Livia îl numi *orata* şi pe care îi spuse că îl căutase îndelung.

— Predecesorul meu m-a informat că fructele de mare au un efect neplăcut asupra libidoului, îi răspunse James gânditor, în timp ce îşi ştergea farfuria cu o bucată de pâine.

— Depinde de ce anume consideri că ar fi neplăcut, îi replică Livia misterios. Există şi o zicală napolitană: peşte la prânz, lipsă de somn în timpul siestei. Dar cred că se spune astfel deoarece reprezintă o masă nu foarte consistentă.

Era cu siguranţă adevărat că, după prânz, nu simţi nevoia să doarmă. Dar se putea întâmpla şi pentru că Livia nu dăduse vin la masă. Se învârtea pe lângă bucătărie, încercând să o atragă într-o conversaţie, dar ea nu părea dornică de a vorbi cu el. Până la urmă renunţă şi se duse să se întindă puţin.

Nu putea să şi-o scoată din minte. De fiecare dată când închidea ochii, vedea imagini de-ale ei, succedându-i-se în minte: Livia râzând, Livia gătind, mâinile subţiri ale Liviei curăţând îndemânatice un peşte sau cojind un cartof; scânteierea din ochii ei pe când dansa tarantela. Oftă şi încercă să se gândească la altceva, dar nici asta nu funcţionă. În

fanteziile lui, ea îi stătea în faţă, deschizându-şi nasturii din partea de sus a rochiei…

Un zgomot brusc la uşă îl făcu să deschidă ochii. Era Livia, strecurându-se în cameră. Nenumărate răspunsuri îi goneau prin minte, dar nu putu decât să îngaime:

— Oh, bună!

Ea zâmbi.

— Bună!

El se simţi ca un prost. Un italian ar fi întâmpinat-o cu un şuvoi de complimente şi declaraţii exuberante de dragoste. Dar acum gâtul i se uscase.

— Livia…

Ea îşi scoase pantofii, pe urmă se urcă în pat.

— Un pat atât de mare, spuse ea, privind în jur. Nu am dormit niciodată într-un astfel de pat.

Îl privi pentru a-şi da seama dacă înţelesese.

El se apropie de ea. Dar, pentru o clipă, îi prinse mâna într-a ei, lăsându-l să aştepte.

— Acum ascultă, spuse ea aspru, pentru că este vorba despre ceva ce trebuie să stabilim foarte clar. În satul de unde vin eu, este interzis să faci dragoste înainte de măritiş. Şi aceasta este o regulă foarte bună. Anumite lucruri ar trebui să fie speciale.

— Oh! exclamă el.

Acum era zăpăcit. Până la urmă nu venise aici pentru a se culca cu el?

— Aşa că toate fetele sunt virgine în noaptea nunţii. Dar toate au, de asemenea, multă experienţă în materie de sex.

Devenea din ce în ce mai zăpăcit.

— Nu înţeleg.

Zâmbetul ei se lărgi.

— Nu-ţi face griji, vei înţelege în curând! E pur şi simplu ca o masă fără came.

Îi alunecă în braţe, răsucindu-se la pieptul lui, iar râsul ei – acel râs delicios, din gât, plin de promisiuni – ajunse dintr-odată foarte aproape de urechea lui.

„Practic, îşi spuse el, sunt încă virgin. Nimic nu s-a schimbat”.

Stătea întins pe spate, cu Livia ghemuită lângă el. Respiraţia ei în timpul somnului îi gâdila subsuoara. Când privi în jos, văzu un sfârc

roz apăsându-i coastele.

Virgin, dar nu tocmai virgin. Ce deosebire tipic italienească! O regulă care nu era chiar o regulă, dar care se dovedea a avea un scop foarte bun. Pentru că ştia că ar fi fost un idiot nepriceput dacă ar fi încercat să o facă pe Casanova cu ea de prima dată. În schimb, ea îi putuse arăta ce îi plăcea şi ce îi plăcea şi *lui*, şi avusese tot timpul din lume pentru a descoperi acel minunat trup catifelat prin sărutările lui, să o mângâie cu gura şi cu degetele, să audă gâfâielile încântătoare de plăcere ori de câte ori făcea ceva ce ei îi plăcea în mod special.

O simţi mişcându-se. Amintirea a tot ceea ce făcuseră îl îndemnă şi pe el să se mişte, simţindu-şi mădularul întărindu-se acolo unde îi atingea piciorul.

— Mmm, făcu ea, atingându-l cu mâna.

După o clipă începu să-l mângâie, trecându-şi peste corpul lui degetele ei subţiri.

— Sper, spuse el, că pot continua să fiu virgin pentru foarte mult timp.

— Se poate aranja.

Îşi intensifică uşor mişcarea degetelor.

— Deşi, dacă faci ceea ce cred eu că faci, mai spuse el după o clipă, s-ar putea să mă grăbeşti puţin.

— *L'appetito viene mangiando*. Pofta vine mâncând.

Puţin mai târziu află că avea dreptate.

În timp ce începuseră din nou să îşi exploreze trupurile, sunetul dogit al unor clopote pătrunse prin fereastră. „Clopotele bisericii, îşi spuse el, dar nu sunt clopotele care bat în fiecare duminică pentru slujbă.11 Băteau mai tare, iar el se încordă, temându-se de vreo alarmă.

— Este în regulă, îi spuse ea, fără să se oprească din ce făcea. Ştii ce înseamnă asta, nu?

— Nu am nici cea mai vagă idee, mărturisi el.

Ea începu să râdă.

— Sunt clopote de nuntă. Cineva se căsătoreşte.

Încercă să lucreze, dar nu îi folosea la nimic – atenţia lui continua să rătăcească, pe măsură ce retrăia amintirile încântătoare ale activităţilor de după-amiază. Ridicându-se de la birou, intră în bucătărie.

Livia gătea.

— Bună! începu el, zâmbindu-i.

Se simţea ridicol de încântat de sine.

— Bună!

— Mi-este greu să lucrez.

— Şi mie.

— Şi mi-e şi o foame de lup. Ce avem la cină?

— Aşteaptă şi vei vedea. Dar, dacă tot eşti aici, vrei să amesteci asta pentru mine, te rog?

Luă castronul cu albuşuri de ou pe care ea i-l înmână şi începu să amestece. Ea îl privea, destul de critic, îşi spuse el.

— Da, zise ea după câteva minute. Înţeleg ce faci.

— Este ceva greşit?

— Prea multă forţă. Şi nu suficientă articulaţie. Ea îşi puse mâna peste a lui şi îl conduse. Uite aşa! Ca şi când le-ai împinge uşor departe de tine, nu ca şi când le-ai bate. Şi mişcă-ţi mâna! Nu ar trebui să fie tot timpul în acelaşi loc.

— Chiar contează atât de mult?

— Albuşurile de ou sunt ciudate, răspunse ea enigmatic. Câteodată se leagă, câteodată nu. Eşti doar… ei bine, prea entuziast.

— Of! exclamă el.

Tocmai îşi dăduse seama că această discuţie nu era deloc despre albuşurile de ou. Îşi încetini mişcările şi încercă să imite ceea ce tocmai îi fusese arătat.

— Cum ţi se pare?

Ea îl observă.

— Da, clătină ea din cap. Este chiar promiţător!

În dimineaţa următoare se întoarse de la piaţă cu o bucată uriaşă de carne de vită.

— Mă întreb dacă să o pregătesc la grătar sau să o fierb, declară ea. Ce părere ai?

El era flatat – nu îi mai ceruse niciodată părerea cu privire la un meniu înainte.

— Păi, o friptură uşoară la grătar este întotdeauna plăcută, îndrăzni el.

— Da, spuse ea, pe gânduri. Da, mulţi bărbaţi cred asta. Dar totul depinde de cât de încins este grătarul. Dacă plita este foarte, foarte încinsă, poţi arunca direct carnea acolo, fără să îţi faci probleme – este gata repede, fără să se usuce. Dar dacă plita nu este chiar atât de

încinsă, ai face mai bine să iei o oală şi să o fierbi la foc mic. Înţelegi?

Se obişnuise cu acest cod până acum.

— Cred că da, da. Deci, spune-mi, plita este încinsă astăzi?

— Astăzi, plita este încă destul de fierbinte, recunoscu ea. Dar nu va fi aşa întotdeauna. Ar trebui să exersăm să pregătim un rasol, pentru orice eventualitate.

— Este un lucru al naibii de ciudat, spuse maiorul Heathcote, dar forţa de intervenţie se pare că întâmpină probleme în a găsi femei de moravuri uşoare pentru planul lor de împrăştiere a bolilor.

— Serios, domnule?

— Da. Straniu, dacă te gândeşti că trimitem câte cinci sute de soldaţi în fiecare săptămână pe la spitalul de boli venerice. Ajungi să te întrebi cu cine se culcă ei.

— Da, domnule.

— Aud că forţa de intervenţie a predat responsabilitatea recrutării poliţiei italiene. Deşi, sincer, aş fi surprins dacă astfel s-ar obţine rezultate mai bune. Macaronarii ăştia sunt mai şireţi decât o vulpe.

— Unii par mai puţin scrupuloşi, domnule.

— Hmm! maiorul îl privi cu viclenie. Dar tu, Gould?

— Domnule?

— N-ai nicio problemă de care ar trebui să ştiu?

— Totul pare să fie sub control, domnule.

— Bine. Maiorul Heathcote făcu o pauză. Fie vorba între noi, nu sunt prea supărat că povestea asta cu boala n-a ajuns la niciun rezultat. Nu spun că ai avea ceva de-a face cu asta, dar… păzeşte-ţi spatele! Nu am vrea să te faci italian.

Într-o zi, la prânz, Livia le servi ofiţerilor britanici un vas aburind cu melci, care răspândea o aromă delicioasă de usturoi şi roşii. James se uită în jur după un cuţit sau o furculiţă, dar Livia nu adusese niciun tacâm.

— Iată o adevărată delicatesă, spuse ea. Îi numim *maruzzelle*. Sunt culeşi de pe plante care cresc lângă mare, ceea ce le conferă gustul specific sărat. Apoi îi gătim pur şi simplu în carapacea lor.

Horris alese unul şi îl privi cu îndoială.

— În Anglia nu prea mâncăm melci. Sau râme, dacă tot veni vorba.

— Sunt o mulţime de lucruri pe care nu le faceţi în Anglia,

răspunse ea. Sau aşa am înţeles.

— Ce vrei să spui? întrebă Horris bănuitor.

James îşi alesese, de asemenea, o cochilie, ispitit de mirosul bogat, pătrunzător, care emana din aceasta.

— Cum se mănâncă?

— Aşa cum este.

James duse moluscă la buze şi supse. La început nu se întâmplă nimic.

— Ar trebui să desfaci puţin carnea, adăugă Livia.

Îşi strecură limba în carapace şi supse iarăşi. De data aceasta, carnea se mişcă puţin. Împinse mai tare, sugând în acelaşi timp, şi simţi cum carnea îi alunecă în gură, urmată de sucurile bogate. Era divin, iar el plescăi de plăcere.

Unul câte unul, cu diferite grade de greaţă sau pricepere, ceilalţi ofiţeri urmară exemplul lui James. Oricum, Livia părea interesată în mod deosebit de ceea ce făcea James.

— Există mai mult suc în carapace, îi instrui ea, privindu-i.

El îşi strecură din nou limba înăuntru, pipăind cu vârful crăpăturile din carapace până când tot sucul dispăru.

— Este fantastic! izbucni el, în timp ce lăsa pe masă cochilia goală. Livia, eşti un geniu!

— Bun, spuse ea. Păru încântată. Mai ia unul!

Când se terminară toţi melcii, aduse un castron cu mazăre proaspătă, încă în păstaie.

— Acum, modul în care se mănâncă mazărea, explică ea, este asemănător celui în care se servesc melcii. Trebuie să deschideţi păstăile cu buricele degetelor, aşa. Le arătă ce aveau de făcut. Apoi trebuie să scoateţi boabele cu limba, uite aşa.

James încercă să o imite, dar toate boabele se rostogoliră pe podea.

— Este distractiv, interveni Jumbo, dar, cât timp am fost la instrucţie, mi s-a spus că există şi alt fel de a mânca mazărea. Însă avea ceva de-a face cu folosirea unui cuţit.

James încercă din nou. De data aceasta reuşi să înghită toate boabele, cu excepţia ultimei, cea mai mică, din vârful păstăii.

— Nu prea pot să ajung la ultima, se plânse el.

— Ultima este importantă, spuse ea. Crede-mă!

Boabele săreau pe masă ca nişte mărgele verzi, pe măsură ce

ofiţerii britanici încercau să apuce cu limba boabele greu de prins.

— De fapt, cu cuţitul era mult mai uşor, oftă Jumbo.

— Nu vă faceţi griji, se învaţă în timp, le spuse Livia.

James aşteptă să strângă vasele, apoi o urmă în bucătărie.

— Livia, îi spuse el, punând jos farfuria goală pe care o aducea, ce înseamnă chestia asta cu melcii şi mazărea?

— Hmm, murmură ea. Ei bine, ambele sunt foarte interesante. Să-ţi explic astfel: câteodată este bine să serveşti mazărea înainte. Cu toate acestea, de obicei se începe cu melcii, apoi se trece la câteva păstăi de mazăre, apoi din nou la câţiva melci, până când, din cele din urmă, se termină mazărea. Dar atunci trebuie să te asiguri că iei până şi ultima boabă din vârf.

— Păi, m-ai lămurit buştean!

Totuşi, după prânz, când peste tot era linişte, ea veni din nou în camera lui şi deodată totul deveni limpede. Îşi dădu seama atunci că micile strigăte de plăcere pe care i le smulsese data trecută nu erau nimic în comparaţie cu spasmele cutremurătoare, epuizante, pe care i le putea provoca trecând de la melci la mazăre, apoi întorcându-se la melci şi, la final, luând cu limba până şi ultima boabă din păstaie.

Niciodată nu îi trecuse prin cap lui James că se putea sta atât de bine de vorbă în pat. Uneori, în lungile ore de siestă ale după-amiezii, era greu să stabileşti exact când se termina conversaţia şi când începea actul de iubire, iar acelea erau cele mai plăcute după-amiezi dintre toate.

Pentru început, acolo era locul în care toţi îndrăgostiţii îşi împărtăşeau secretele: când te-ai hotărât pentru prima dată şi ce simţi când… Apoi, acolo se depănau amintirile, comparaţiile dintre cele două ţări care erau atât de diferite, dar şi în mod ciudat atât de asemănătoare. Acolo erau prietenii pe care fiecare dintre ei îi pierduseră în război şi zvonurile despre noii lor prieteni din Napoli. Livia se dovedi a fi un mim grozav – imitarea maiorului Heathcote era strălucită, singura ei recuzită fiind chipiul lui James în timp ce păşea ţanţoşă încoace şi încolo, complet dezbrăcată, luându-l peste picior:

— Căpitane Goo, eşti o ruşineee complită! Revino-ţi! Trebuie să fii felm, dar nemilos cu aceşti macaronari!

Şi apoi se întorcea în pat, râzând încă, unde găseau împreună alte modalităţi de a continua gluma despre fermitatea lui în ceea ce-i privea pe macaronari.

Corpul, înţelegea el acum, avea propriul limbaj, undeva între vorbire şi tăcere. Uneori îşi avea ecou în ritmurile curtenitoare, muzicale ale limbii italiene, altă dată, în sunetele guturale, grele şi imperioase ale anglo-saxonei. Şi, ca în cazul oricărui limbaj, fluenţa venea treptat, conturându-şi nuanţele, corectându-şi accentul. Erau atât de multe intonaţii necunoscute de exersat: silabisirea tandră a unui sărut, atingerea delicată a limbii pe piele, inflexiunea precisă a unui geamăt sau suspin – fiecare reprezenta o explozie complexă de înţelesuri, fiecare dintre ele putea fi conjugată în mii de feluri diferite.

Nu existau nici cărţi de gramatică, nici dicţionare pentru acest limbaj. Învăţai să îl vorbeşti învăţând cum să îl asculţi, prin încercare şi greşeală, transmiţând mai departe ceea ce îţi fusese spus deja. Nu exista niciun moment când puteai spune că l-ai învăţat, în sfârşit, ci numai o conştientizare graduală a faptului că nu mai era nevoie de nicio traducere – că tot ceea ce fusese spus era mai important decât modul în care fusese *spus* şi că tot ceea ce *făceau împreună* nu era numai sex, ci începutul unei lungi conversaţii.

Capitolul 34

Când să se umplu cutia, îi duse banii lui Angelo. Găsiseră un mod simplu de a transfera banii fără să trezească bănuieli: James lua o gustare, iar Angelo îi aducea o notă astronomică. James punea atunci un teanc enorm de bancnote pe farfurie, întărindu-şi astfel reputaţia de prost care insista să îşi plătească masa fără ca acest lucru să fie necesar.

La localul La Zi Teresa era mai aglomerat ca niciodată în acele zile. Chiar dacă nu mai era un loc unde puteai să găseşti o fată care să-ţi încălzească patul, acest lucru era mai mult decât compensat prin frumuseţea desăvârşită a personalului. De la chelneriţă la vânzătoarea de ţigări, toate erau femei şi toate erau plăcute la vedere, şi chiar dacă se părea că plecau destul de curând după ce erau angajate, nimeni nu se supăra foarte tare, deoarece erau repede înlocuite de altele, la fel de frumoase.

Într-o noapte, pe când James pleca, Angelo îi şopti că ar vrea să aibă o discuţie liniştită cu el, în spate. James intră pe uşa bucătăriei, unde Angelo îl trase într-o parte.

— Un bărbat va veni să te viziteze mâine, murmură acesta. Deţine informaţiile de care ai nevoie.

Bărbatul care sosi a doua zi era uriaş, un munte de om care abia

încăpu într-unul dintre scaunele lui James. Nu se prezentă şi nu pierdu deloc timpul cu politeţuri.

— Zagarella are o amantă, spuse el. Locuieşte în Supino şi acolo îşi ţine rezervele de penicilină. A acceptat asta ca să se asigure că el va rămâne toată noaptea acolo, aşa că îl veţi putea aresta mâine-dimineaţă.

— Şi de ce face asta?

Uriaşul ridică din umeri.

— 1 s-a arătat o fotografie a lui cu altă femeie. Este o fire foarte geloasă. Scoase o bucată de ziar din buzunar şi i-o întinse lui James. Casa este izolată. V-am desenat o hartă.

Ceva din atitudinea bărbatului îi dădu lui James fiori pe şira spinării. Vechiul proverb despre corbii care nu-şi scot ochii între ei îi veni în minte. Dar era prea târziu pentru aşa ceva acum. Luă harta şi aruncă o privire pe ea. Părea destul de clară.

— Mulţumesc!

Bărbatul se ridică cu greu în picioare.

— Fiţi foarte atent, îi spuse acesta. Zagarella va fi cu siguranţă înarmat.

În acel moment se deschise uşa şi Livia intră. Pentru o fracţiune de secundă, ea şi omul cel gras se holbară unul la celălalt. Grasul zâmbi.

— Deci aici te ascundeai, Livia! spuse el.

— Numele lui este Alberto, îi explică ea. Ani de zile mi-a făcut necazuri!

— Ei bine, nu mai poate ajunge la tine aici, îi răspunse James. Acum te afli sub protecţia mea.

— Nu înţelegi, îi replică Livia categoric. Pentru un asemenea om, informaţia înseamnă putere. Şi i-ai încredinţat cea mai periculoasă dintre informaţii – aceea că încâlci legea.

— Este implicat în aceeaşi măsură ca şi mine.

— Însă tu ai mai multe de pierdut. Ea clătină din cap. Alberto este un porc, dar este deştept. Vei vedea, va găsi o cale să întoarcă totul în favoarea sa.

Văzând-o atât de vulnerabilă, ceva se mişcă în adâncul inimii lui.

O luă în braţe.

— Îţi jur că vei fi în siguranţă! îi promise el.

— Idiotule! îi trânti ea, lovindu-l cu pumnul. Nu pentru mine îmi

fac griji, ci pentru tine!

El îi zâmbi.

— Deci chiar îţi pasă de mine?

— *Cazzarola*![43] răbufni ea. Bineînţeles că da.

— Nu eram sigur.

— M-ai întrebat vreodată?

— Nu, recunoscu el.

— Păi, acuma ştii. Aşa că poţi să îmi promiţi că nu vei încerca să îl arestezi mâine pe bărbatul ăsta, Zagarella.

— Livia, îi spuse el, trebuie.

— Prostii.

— Este datoria mea.

— Cum poate fi datoria ta? ţipă ea. Superiorii tăi ţi-ar interzice cu desăvârşire dacă ar şti.

— Nu înţelegi – dacă nu fac asta, voi fi doar un alt ofiţer de spionaj corupt.

— Şi?

— Este ocazia pe care o aşteptam.

— Oh? făcu ea. Credeam *că eu* sunt ocazia pe care o aşteptai.

— Sigur că eşti. Dar tot trebuie să fac asta.

Ea îşi ridică braţele în aer.

— Tiene *a capa sub per spartere e rrecchie*![44] iar eu am fost destul de proastă pentru a mă gândi că un englez poate fi diferit. Toţi bărbaţii sunt la fel, de oriunde ar veni!

— Livia…

— Ieşi afară! ţipă ea. Du-te să fii omorât şi vezi dacă îmi pasă!

Porniră înainte de ivirea zorilor. Italienii se îmbrăcaseră pentru razie ca de obicei, în costume, ghetre şi canotiere, dar ceva din dispoziţia lui James trebuie să li se fi transmis, deoarece erau într-o formă mai puţin gălăgioasă decât de obicei, în timp ce jeepul împrumutat gonea pe străzile întunecate şi pe drumul de coastă, îndreptându-se spre nord.

Soarele începuse să se ridice când găsiră locul, o fermă izolată, aşa cum promisese Alberto. Era foarte linişte.

---

[43] Fir-ar să fie! - (în limba italiană, în original)

[44] Ai cap pe umeri doar ca să-ţi despartă urechile (n.tr.)

Prea liniște, se gândi James. Nu avea prea multă experiență în ceea ce privea fermele, dar cu siguranță nu erau atât de liniștite. De ce nu lătra niciun câine? Le ordonă lui Carlo și lui Enrico să își scoată armele.

Se târî spre ușa din față. Era deschisă. Pășind înăuntru, auzi un sunet – un copil, plânsul în surdină al unui copil care nu se poate hotărî dacă vrea să doarmă sau să mănânce. Se relaxă puțin. Cel puțin aici erau oameni, și erau vii. Pentru o clipă se gândise… Dar acum trebuia să se concentreze asupra faptului că un copil care plângea însemna o mamă care se trezea. Elementul-surpriză era vital. Împingând ușa dinspre care se auzea zgomotul, se grăbi înspre dormitor.

Bărbatul prăbușit lângă perete era Zagarella, James era sigur de acest lucru. Tocmai se ridicase din pat când cineva îi retezase traheea, ca pe o felie de pepene. Femeia din pat fusese înjunghiată în timp ce dormea: era sânge peste tot pe saltea, o baltă întunecată înconjurând cadavrul. Și – grozăvia grozăviilor – acolo era și copilul, încă încercând să se hrănească la sânul ei lipsit de viață. Își ridicase capul fără să vadă când ei intraseră, ca și când ar fi căutat în jur o mamă care să nu fie la fel de rece ca a lui.

În spatele lui percepu o mișcare – era Enrico, făcându-și semnul crucii. James auzi huruitul unui camion care se apropia. Carlo se duse lângă fereastră.

— Bărbați, spuse el lapidar. Bărbați înarmați.

— Soldați?

Carlo își încordă privirea.

— Nu pot fi sigur.

— Ieșiți cu mâinile ridicate! țipă o voce de american.

— *Și*, soldați, răspunse Carlo resemnat.

Era un dezastru, oricum ai fi privit situația. Pentru o clipă se întrebase dacă Livia îi trimisese pe americani după el, îngrijorată pentru siguranța sa. Dar ea jură că nu o făcuse, iar americanii recunoscură și ei că primiseră pur și simplu un bilet anonim. Chiar și așa, fusese nevoie de un iscusit joc de glezne pentru a explica prezența la fermă într-un fel care să pună capăt curiozității superiorilor săi. Perchiziționarea fermei nu dusese la niciun indiciu. Nici nu se descoperise vreo urmă de penicilină, cu toate că se găsiseră semne de mutare zorită a unor lăzi.

Părerea lui Jumbo era că nu trebuia să-și facă griji.

— Este mort. Ai câştigat.

— Dar cine l-a ucis? Şi de unde ştiau că venim?

— Probabil că a fost un conflict între hoţi. Şi, în ceea ce priveşte sincronizarea, trebuie să fie o coincidenţă. Nu puteau fi americanii, dacă nu le-ai spus despre operaţiune de la început.

James ştia că trebuia să se simtă triumfător. Sigur că era un motiv de satisfacţie să ştie că laudele farmacistului în legătură cu protecţia la nivel înalt de care se bucura se dovediseră a fi praf în ochi. Dar, cu toate astea, nu se simţea în largul lui. Totul era prea bine lucrat.

În încercarea de a afla mai multe, îi făcu cinste domnului Scottera cu o băutură la Zi Teresa. Dar fostul fascist nu mai era la fel de înfometat ca altă dată şi nici măcar promisiunea unei marsala cu ou nu reuşi să-i dezlege limba.

— Este un mister, Angelo, spuse James trist după ce plecă domnul Scottera. Nimeni nu ştie nimic.

— Ar trebui să te întrebi, îi răspunse gânditor Angelo, nu cine ar fi vrut să îl omoare, ci cui îi este mai bine după moartea sa.

— Cui?

Angelo ridică din umeri.

— Poate cei care l-au trădat făceau un joc dublu. Astfel scapă de Zagarella, dar reuşesc să păstreze penicilina pentru ei.

Pe măsură ce căldura deveni mai greu de suportat, atmosfera din Napoli se schimbă încă o dată. Discuţiile, care în perioadele mai răcoroase ar fi condus la schimburi înfocate de insulte, acum se încheiau rapid cu înjunghieri. Ca şi cum pasiunile cetăţenilor s-ar fi ridicat odată cu mercurul din termometre, iar James nu putea face mai nimic pentru a ţine piept valurilor de isterie în masă care puseseră dintr-odată stăpânire pe oraş, ca o panică, şi care apoi aveau să dispară din nou.

Zvonurile păreau să se răspândească fulgerător, ca lăcustele. O statuie a lui Hristos coborâse de pe un crucifix din Pozzuoli şi condusese congregaţia spre siguranţa oferită de dealuri. Fasciştii aveau să ucidă pe oricine nu purta pantofi negri, ca semn al susţinerii lor. Regele poruncise ca toţi sus-puşii săi loiali să poarte centurile pe dos. Toate erau prostii, dar până şi prostiile puteau deveni periculoase dacă erau lăsate să scape de sub control, şi fiecare acuzaţie necontrolată trebuia cercetată înainte de a fi infirmată.

Şi totuşi, James trebuia să admită că uneori simţea într-adevăr

că se întâmpla ceva straniu. De exemplu, cazul fântânii din Cercola. Primise un raport de la ofiţerul britanic de acolo referitor la faptul că rezerva de apă fusese otrăvită şi că femeia presupusă a fi vinovată fusese arestată.

Porni la drum pe motocicleta Matchless ca să cerceteze cazul, recunoscător că putea schimba căldura sufocantă din oraş cu adierea aerului pe chip. Era adevărat că rezerva de apă din Cercola avea un miros fetid, de ouă stricate. Încercă o înghiţitură, pe care o scuipă imediat: avea gust scârbos.

— La început am crezut că a azvârlit cineva o capră moartă în fântână, îi spuse ofiţerul. Dar nu am găsit nimic când am săpat-o. Atunci ne-am gândit că ar putea fi otrăvită.

James vorbi cu femeia care fusese arestată, dar îi deveni clar faptul că fusese arătată cu degetul de către informatorii ofiţerului numai fiindcă aceştia crezuseră că ar fi fost o *strega*, *o* vrăjitoare, şi că orice nenorocire inexplicabilă prin alte mijloace trebuia, în consecinţă, asociată cu ea. Dispuse ca femeia să fie eliberată şi îi spuse ofiţerului să aducă apă proaspătă din oraşul vecin.

Pe câmpurile din jurul oraşului Fico o întreagă turmă de oi fusese măcelărită, probabil de hoţi. Nu era nimic foarte ciudat în legătură cu acest lucru, dar, conform raportului şefului poliţiei locale, animalele moarte nu aveau nici măcar o zgârietură, iar călăii lor nu luaseră nici măcar o ciozvârtă. Era ca şi cum fuseseră ucise de o ceaţă.

În districtul Santa Lucia din Napoli, locuitorii erau convinşi că germanii provocau explozii în catacombe. James găsi un preot care să îl conducă printre vechile morminte care se întindeau pe kilometri întregi sub oraş şi ajunse repede la concluzia că nu existau germani acolo – nu era lumină, nu era aer şi oricine ar fi încercat să se ascundă în tunelurile negre ca noaptea s-ar fi pierdut imediat. Dar chiar şi el auzi un bubuit îndepărtat sub pământ, ca şi cum un tun ar fi tras la mulţi kilometri depărtare.

I se păru că aceste întâmplări trebuiau să fie cumva în legătură cu cutremurele de pământ care brăzdau oraşul aproape în fiecare zi – mai des, după cum spuneau napolitanii mai în vârstă, decât în orice altă perioadă pe care şi-o puteau aminti, un semn sigur că sfinţii erau nemulţumiţi. James îşi dăduse de mult seama că napolitanii erau păgâni până în măduva oaselor în ceea ce privea observaţiile lor religioase, sfinţii jucând rolul zeităţilor inferioare, dar faptul că Aliaţii

ar fi putut pierde susţinerea localnicilor era îngrijorător.

Totuşi, o avea pe Livia şi numai acest lucru conta. După cele mai uşoare prânzuri cu putinţă – poate *spiedini*, beţe de rozmarin ascuţite şi trecute prin bucăţi de caracatiţă la grătar sau peşte, sub forma unor frigărui; sau o supă de fasole –, se retrăgeau în camera lui, unde festinul oferit era de nenumărate ori mai somptuos. Ajunsese să cunoască diferitele gusturi ale corpului ei – pielea sărată şi fină a gâtului; vârful degetelor ei care încă purtau aroma ingredientelor folosite la gătit; nectarul dulce al gurii; parfumul delicat al braţelor şi al coapselor; sânii ei, catifelaţi ca mozzarella proaspătă. Rină şi gustul sexului ei era copleşitor, ca interiorul unui fruct exotic ce zemuia de esenţe dulci şi desăvârşite.

Îi părea rău acum că se bătuse cu Eric. Adevărul era că pur şi simplu se încinseseră deoarece doreau aceeaşi femeie. Încet, reîncepuseră să fie prieteni, chiar dacă între ei mai exista o urmă de stânjeneală ori de câte ori se aducea vorba despre Livia.

Primul grup de logodnice erau acum căsătorite, dar se formată altele, de mărimi considerabile, iar cei care trăgeau acum clopotele în Napoli erau ocupaţi tot timpul. Cum barurile şi restaurantele se deschiseră din nou şi existau puţine restricţii în adevăratul sens al cuvântului în ceea ce privea comunicarea între soldaţi şi italieni, exista şi un număr constant de solicitante care doreau o întrevedere cu ofiţerul stării civile. James încerca să nu fie prea ostil dacă o fată se dovedea în mod clar nepregătită pentru viaţa pe care ar fi dus-o după război, îi sugera blând să revină peste o lună sau două, dar, în general, îi permitea iubirii să îşi urmeze cursul firesc. Cum ar fi putut să nu o facă, dacă el însuşi era atât de fericit?

— James?

— Hmmm?

— Este ceva ce am tot încercat să îţi spun, rosti Livia.

— Aşaaa.

Curăţau roşii, iar ea făcu o pauză pentru a-şi îndepărta câteva pieliţe lipicioase de pe degete înainte de a continua.

— Câteodată eşti prea politicos.

— Ah! El se gândi puţin la acest lucru. Vezi tu, am fost educat în aşa fel încât să *devin* politicos. Mai ales faţă de sexul opus şi aşa mai departe.

— De exemplu, este foarte drăguţ, continuă ea de parcă el nici

nu vorbise, să îmi deschizi întotdeauna uşile…

— Exact. Despre asta era vorba. Un gentleman îi permite întotdeauna unei doamne să treacă prima.

— …dar există anumite *alte* momente, spuse ea cu subînţeles, când acest lucru nu se aplică.

— Nu?

— Nu. Duse grămăjoara de roşii descojite deasupra chiuvetei. Ei bine, recunoscu ea, câteodată este plăcut să te asiguri că eu… trec prima. Dar câteodată nu ar trebui să ţii cont de acest lucru.

— Ah!

Merse să-şi clătească şi el mâinile.

— Când pregătesc un fel de mâncare, nu vreau ca toţi să mănânce cu coatele nesprijinite de masă, făcând conversaţie, îi explică ea. Vreau să fie lacomi, să se îndoape, şi să vorbească între ei cu gura plină, să se întindă la farfuria celui din faţă pentru a încerca să fure cele mai bune bucăţi şi poate chiar să se porcească puţin. Pentru că, vezi tu, am petrecut mult timp la bucătărie şi jumătate din plăcerea *acestui lucru* este că mă gândesc la plăcerea celorlalţi când vor mânca.

— Aşadar, vrei ca eu să mă comport ca un porc în pat şopti el?

— Câteodată, da.

— Fără conversaţii banale?

— Fără conversaţii *politicoase*. Un compliment adresat bucătăresei este întotdeauna bine-venit.

James stă în pat cu Livia; nu stau întinşi, ci cu picioarele încolăcite, jucând jocul pe care James îl cunoştea în copilărie sub numele de „fripta", în timp ce Livia, cum descoperi el, ştia un joc identic, numit *schiaffini* sau „pălmuţele". Regulile sunt simple. Fiecare din ei îşi aşază mâinile, cu palmele lipite în faţă, astfel încât inelarele de-abia să li se atingă. Apoi încearcă pe rând să plesnească dosul palmelor celuilalt. Dacă persoana cealaltă reuşeşte să evite lovitura, rolurile se inversează. Dacă se mişcă înainte să înceapă loviturile sau dacă persoana care loveşte nimereşte mâna celuilalt, cel care a lovit mai încearcă o dată.

Iar Livia, începe James să îşi dea seama, este extraordinar de bună la „fripta". De fapt, el abia reuşeşte o dată faţă de o duzină de reuşite de-ale ei, şi chiar atunci când reuşeşte să o prindă, o loveşte uşor, sacrificând puterea în favoarea vitezei. Livia reuşeşte în acelaşi timp să îi dea o lovitură înainte ca el să apuce să se ferească, şi să fie o

lovitură atât de răsunătoare, încât dosul palmelor lui pulsează de parcă ar fi fost atacate de un roi de albine.

— Au! exclamă el, după ce ea îl plesneşte din nou; apoi, un moment mai târziu: Au! Au! Au! după alte trei lovituri de la ea, în succesiune rapidă.

De data aceasta, îşi spune el, se va retrage mai repede.

— Te-ai mişcat! strigă Livia puternic, concentrându-se.

— Nu, eu – au!

În timp ce vorbea, ea profitase de ocazie pentru a-i aplica o lovitură usturătoare cu stânga.

— Cum de eşti atât de bună la jocul ăsta? se lamentează el.

Ea îl pocneşte din nou, cu dreapta.

— Italiencele capătă foarte multă experienţă la plesnit bărbaţi. Şi am reacţii foarte rapide.

— Aha! Este rândul meu.

De data asta o loveşte zdravăn.

Ea protestează.

— Este prea tare!

— Dar la fel de tare m-ai lovit şi tu!

De data aceasta este puţin mai blând, iar ea se fereşte cu uşurinţă, apoi îi întoarce lovitura înainte ca el să îşi împreuneze mâinile.

— Trişezi, nu eram pregătit!

— Şi? Pot să lovesc oricând vreau.

— Nu în Anglia, acolo nu ai putea.

— Păi, suntem în Italia, aşa că, evident, vom juca după regulile italiene.

Ea îl plesneşte iarăşi, iar el cade pe spate, trăgând-o cu el.

— Ah! Ah! protestează ea. Este tot rândul meu.

— Dar nu mai joc, îi explică el, răsucind-o astfel încât să îi cadă în poală. Acum trec la alt joc!

Ea se arcuieşte, iar el o loveşte în joacă peste fese, remarcând cum ochii i se închid pe jumătate de plăcere. Până la urmă, se gândeşte el, este ca o joacă. Îşi aminteşte totuşi să nu fie prea politicos şi, de data aceasta, îi ignoră scâncetele şi împotrivirile, până când se transformă în murmure de satisfacţie.

După aceea îşi trage cămaşa pe el şi, pe când se încheie la nasturi, ea observă o bucată de hârtie în buzunarul de la piept.

— Ce este asta? întreabă ea, trăgând-o afară.

— Oh! El se simte stingherit. Este o scrisoare.

— O scrisoare importantă? întreabă ea, apoi îşi răspunde singură la întrebare. Ei bine, sigur trebuie să fie dacă o ţii aproape de inimă. Începe să o desfacă, apoi îl priveşte, dintr-odată serioasă. Este de la Jane?

— Da. Mi-a scris-o când m-a părăsit.

— Cu cât timp în urmă s-a întâmplat asta?

— Cu mult timp. Pe când mă aflam în Africa.

— Dar ai spus că aveai o iubită când m-ai cunoscut, îi reaminteşte ea.

— Da. A fost o prostie din partea mea, nu-i aşa?

— Foarte mare, pentru că ştiam că minţi şi acest lucru m-a făcut să cred că exista o altă explicaţie. Şi ea cum era?

— Nu prea ştiu, şopteşte el.

Şi era adevărat: totul în legătură cu Jane se topise, ca o ceaţă englezească expusă soarelui neîndurător al vitalităţii Liviei.

— Totuşi, cred că era destul de curajoasă. Pentru că probabil i-a trebuit destul curaj pentru a scrie acea scrisoare şi pentru a decide că tot ceea ce trăisem nu era, până la urmă, destul de bun.

— Era îndrăgostită.

— Întotdeauna acest lucru face situaţia mai uşoară, aprobă el. Oricum, rupe-o!

— Nu pot face asta! protestează ea.

— Atunci o voi face eu.

El ia scrisoarea şi o rupe într-o grămadă de bucăţele, aruncându-le în aer ca pe confetti. Se simţea bine. Stătea întins pe pat cu Livia şi nimic din ceea ce se întâmplase în trecut nu mai avea nicio importanţă.

— Într-o bună zi, vei rupe şi scrisorile mele astfel, spune ea, întristată brusc.

— Niciodată! De altfel, noi nu ne vom despărţi niciodată, aşa că nu vei fi nevoită să îmi scrii vreodată.

Una dintre investigaţiile sale pentru căsătorie fusese destul de diferită de toate celelalte. Cam la două săptămâni după ce nunţile începuseră, Jumbo Jeffries îşi iţi capul pe uşă. În ultimul timp, nu mai arăta atât de obosit, ceea ce, se confesă el, se datora în parte unei diete mai eficiente şi în parte faptului că acum, după ce războiul trecuse la o

fază mai agresivă, era obligat să petreacă mai mult timp departe de Napoli, aruncând în aer poduri şi tăind gâturile germanilor.

— Este uimitor ce poate face odihna de câteva zile pentru organism, explică el. Când mă întorc, mă simt de parcă aş fi alt om!

Se dovedi că Jumbo venise să îl vadă în legătură cu Elena.

— Nu ar fi o idee bună ca, împreună cu toate aceste fete care se mărită, spuse el, răsucindu-şi mustaţa, să ne punem şi noi pirostriile? De fapt, mă întrebam dacă ţi-ar plăcea să fii cavalerul meu de onoare.

James îl asigură că ar fi încântat şi îi confirmă că va face toate demersurile pentru ca Elena să fie interogată şi să primească actele necesare cât mai curând posibil – o pură formalitate, îl reasigură pe prietenul său.

Cu toate acestea, când sosi momentul interviului, Elena părea puţin preocupată. Chiar dacă ochiul de sticlă se holba la James la fel de nemişcat ca întotdeauna, celălalt ochi al ei era pironit asupra mesei.

— S-a întâmplat ceva? o întrebă James cu blândeţe.

Elena ridică din umeri. Apoi, după o clipă, răbufni:

— Nu vreau să mă mărit cu el!

— Aha!

— Îl iubesc pe Jumbo, continuă ea. Îl iubesc mai mult decât am iubit vreodată. Dar sunt o târfă, nu o casnică. Ce se va întâmpla cu mine la sfârşitul războiului? Va vrea să se întoarcă în Anglia cu mine. Vremea este rece şi am auzit că aveţi o mâncare dezgustătoare. Şi vom mai fi şi săraci. Jumbo nu este aşa deştept ca tine: este înnebunit după războaie, nu după pace, şi cred că nu va fi niciodată bogat. Îmi place meseria mea de aici şi îmi place libertatea pe care mi-o oferă. De ce ar trebui să renunţ la ea?

Era o problemă complicată. James o întrebă ce-ar face dacă s-ar găsi o cale de a evita căsnicia.

— Mi-ar plăcea să rămân cu Jumbo până la sfârşitul războiului, răspunse ea. După aceea, mi-ar mai rămâne vreo patru sau cinci ani din floarea vârstei şi, cu banii câştigaţi, aş deschide un bordel, cel mai bun bordel din Napoli. Apoi, ridică ea din umeri, farmecele mele vor dispărea încetul cu încetul, aşa că poate va trebui să găsesc pe cineva cu care să mă mărit până la urmă.

— Îi poţi spune oricând lui Jumbo că nu îi accepţi propunerea.

— Dar i-aş răni mândria. Nu va mai vrea să mă vadă dacă fac asta şi este păcat să terminăm mai devreme decât ar trebui. Nu mă poţi

ajuta cumva?

Nu prea vedea cum, dar James promise că încearcă să se gândească la o soluţie.

După câteva zile, se duse să o viziteze.

— Am găsit, o anunţă el. Trebuie numai să ne prefacem că ai mai fost căsătorită o dată, demult, şi că nu ştii ce s-a ales de soţul tău. Poate a fugit şi te-a părăsit în noaptea nunţii sau ceva de genul ăsta. Oricum, fiind o ţară catolică, ar dura destul de mult să obţii divorţul – poate vei avea nevoie de o dispensă de la Vatican şi bineînţeles că nu poţi obţine aşa ceva atâta timp cât Roma este în mâinile germanilor.

— Eşti un geniu! exclamă ea, încântată. Îi voi spune lui Jumbo diseară. Spune-mi, cum te pot răsplăti?

James o asigură că nu vrea niciun fel de plată pentru că îşi face prietenii fericiţi.

— Ştiu, îi răspunse ea. Dar vreau să fac ceva pentru tine. Presupun că nu vrei să te culci cu mine.

James îi spuse că, în afară de stinghereala pe care ar fi resimţit-o în relaţia cu Jumbo, Livia probabil nu ar fi fost prea încântată de idee.

— Atunci te voi răsplăti vorbind cu Livia, îi replică ea misterioasă.

El încercă să afle ce-a vrut să spună, dar ea refuză să dea alte detalii.

În ziua următoare, ea şi Livia se întâlniră în bucătărie şi pregătiră un *răgii* la foc mic, cu uşa bine închisă. Din hohotele de râs care se auzeau din spatele ei, James deduse că discuţia decurgea destul de bine, dar, când o întrebă pe Livia mai târziu despre ce vorbiseră, deveni şi ea destul de misterioasă.

— Bârfeam numai, răspunse ea codindu-se. Discuţii între femei. Nu ar trebui să te intereseze.

Totuşi, data următoare când veni în camera lui, se dovedi că dobândise câteva talente noi destul de incitante.

— Cred că pot ghici cine te-a învăţat *asta*, spuse el, după un episod de mare virtuozitate. Deşi nu prea îmi pot imagina cum.

— Mi-a arătat pe dovlecei, îi răspunse ea. Dar sfaturile nu au fost într-o singură direcţie. Eu i-am arătat cum să prepare sosul meu special.

— Bănuiesc că este prea mult să sper că au mai rămas ceva secrete? Sau întreg Napoli ştie ce punem la cale?

— Oh, Elena este foarte discretă pentru Napoli. Trebuie să fie, dată fiind profesia ei. Cu toate că am aflat de ce iubitul ei este poreclit Jumbo.

— Aha!

— Să spunem că a ales un dovlecel mai mare decât mine, îl tachină ea.

Dar el nu se supără pentru că în curând sosi momentul să își exerseze din nou virtuozitatea.

Acum știa mai bine să clasifice ceea ce făceau împreună, să regăsească îndeletnicirile din fiecare după-amiază într-una dintre miriadele de poziții ale lui Burton. Când ea se urca peste el, apucându-i șoldurile cu degetele, și îi mângâia penisul frecându-se de el printr-o mișcare, sau când îl răsucea între palme ca pe aluat, ori când îngenunchea deasupra, așa cum făcea acum, apucându-l cu gura, nu era ca și cum ar fi o altă poziție dintr-o listă, pentru a fi bifată ca o nouă experiență, sau ca o rețetă care putea fi repetată pe urmă: era pur și simplu *sfiziosa*, trăirea clipei; și, asemenea unei clipe, simți curând că trecea imediat, pentru n nu se mai întoarce niciodată.

Încă era, presupunea el, practic virgin, chiar dacă deosebirea devenise o chestiune atât de tehnică, încât, pentru a-și stabili statutul exact, ar fi trebuit să recurgă la o dezbatere de o complexitate aproape teologică. Se părea că exista un număr infinit de grade ale experienței sexuale pe care încă trebuia să le parcurgă, atât de multe, încât ar fi putut fi comparate cu stelele de pe cer.

Uneori, când corpurile le deveneau saturate de dragoste, lucrau la îmbunătățirea englezei Liviei.

— Aș dori o jutate de litiu de bele amală, vă roc.

— O ju-mă-ta-te de litru de bere a-mară.

— O ju-ă-ta-te de be-le a-mală. Vă roc!

— Desigur, doamnă. Vă voi turna jumătatea de litru de bere amară imediat.

— Gems, îi spuse ea gânditoare în italiană, o să-mi placă berea?

El își scărpina bărbia.

— Sunt fete cărora le place.

— Dar de ce îi spun „amară”? înseamnă că are gust rău, nu-i așa?

— Ceva de genul ăsta. Se întoarse la engleză. Vă costă șase peni, vă rog.

Ea oftă.

— Aveţi reşti pentru bancnota mea de zeţe lire?

— Am rest pentru bancnota dumneavoastră de zece lire.

— Banii ăştia sunt *pazzo*[45], se plânse ea. Lire şi monede de şase peni şi şilingi. Şi ce naiba înseamnă „jumătate de coroană"?

— Doi şilingi şi şase peni.

— Deci o coroană înseamnă…

— Ah! Nu există aşa ceva, îi veni el în ajutor. Ei bine, există, dar se află pe capul regelui şi valorează o avere. Nu-ţi face griji, vei înţelege în curând. Trebuie numai să ţii minte să numeri din doisprezece în doisprezece, nu din zece în zece.

— Aha! făcu ea. Li puse mâna pe coapsă. Destul cu engleza!

El o ignoră.

— Spune-mi cum ai cere o raţie de margarină.

— Ce este margarina?

— Seamănă… hmm… puţin cu untura. Sau cu grăsimea de gâscă. Ştii tu, pentru gătit.

— *Grăsimea de gâscă* se vinde în raţii? De ce nu gătiţi o gâscă, pur şi simplu, şi păstraţi grăsimea?

Poate că mâncarea englezească nu reprezenta subiectul potrivit de conversaţie. Încercă să se gândească la ceva mai atrăgător în legătură cu ţinuturile sale.

— Să te prezint regelui?

— Dacă doreşti, răspunse ea, împungând încet cu vârful degetului porţiunea sensibilă de piele dintre coapsa lui şi vintre.

— Bună seara, Maiestate!

— Bună stara, Maiestate!

— Am onoarea să v-o prezint pe soţia mea.

— Foalte încântată să vă întâlnesc, Maiestate! Şi acum, vă sărut mădularul!

Livia chicoti şi coborî din pat pentru a-şi potrivi mai bine acţiunile cu vorbele.

James nu răspunse, în parte pentru că tot ceea ce făcea Livia era extrem de plăcut şi în parte pentru că de-abia o numise soţia sa.

Bineînţeles, amândoi ştiau că exista un singur motiv pentru care ea îi învăţa limba: datorită posibilităţii tacite ca ea să vină într-o bună

---

[45] O nebunie - (in limba italiană, in original)

zi să locuiască acolo cu el şi să comande jumătăţi de litru de bere în baruri. Totuşi, nu era vorba de mai mult: o presupunere încă nediscutată în mod direct şi, cu siguranţă, nepropusă încă formal.

Livia scoase un scurt „aha!" de satisfacţie pentru ceea ce realizaseră sărutările ei. Îşi plimba limba pe întreaga suprafaţă de la bază la vârf. Ochii ei, maliţioşi şi serioşi în acelaşi timp, se fixară în ai lui în timp ce săruta, mușca uşor şi mângâia şi, în sfârşit, cu un geamăt de plăcere, îl luă complet în gură.

În acel moment, el ştiuse, fără urmă de îndoială, că aşa voia să fie întreaga lui viaţă, cu generozitatea, pasiunea, senzualitatea ei. O iubea.

— Livia, începu el.

— Hmmm?

El ezită. Poate că, până la urmă, nu acesta era momentul. O cerere în căsătorie făcută atunci când iubita ta îţi oferea o felaţie perfectă, lascivă, putea fi considerată o cale uşor frivolă de a începe drumul serios al căsătoriei. Trebuia să existe flori, lumina lunii, lumânări – trebuia să existe un inel, pentru numele lui Dumnezeu, iar peţitorul ar fi trebuit să stea în genunchi, cu cizmele şi centura lustruite, nu să stea răşchirat, pe jumătate gol, pe un pat cu baldachin dărăpănat, fremătând de extaz în timp ce iubita lui cobora spre *el*.

Închise ochii, coapsele sale tresărind involuntar când îl mușca uşor cu dinţii.

O propunere presupunea planuri şi chibzuire îndelungată. La acest lucru se pricepea, la urma urmei: ar putea să o scoată la capăt cu bine.

În timp ce o ridica şi o săruta, incapabil să mai aştepte, un alt gând i se strecură nepoftit în minte. Trebuia să fie o logodnă secretă. Dacă armata îl împiedica pe ofiţerul stării civile să se căsătorească, nu ar fi fost deloc mulţumiţi să afle că şi-a găsit o logodnică.

Capitolul 35

În pofida pereţilor groşi din piatră şi a obloanelor de lemn de la ferestre, căldura din apartament era insuportabilă. James se aşează la biroul său, încercând să scrie un raport. Din când în când se oprea să îşi şteargă faţa cu o batistă. Îi era greu până şi să scrie: stiloul îi aluneca într-una dintre degete.

Auzi un zgomot înfundat şi ridică privirea. Livia se sprijinea de uşa deschisă, desculţă.

— Bună! spuse el. De când stai acolo?

— Nu de mult.

— Voiai ceva?

Ea se strâmbă.

— Este cald.

— Nu-i aşa? aprobă el. Arătă spre raport. Trebuie să termin asta, din păcate.

— Vrei să plec?

Îşi desfăcu un nasture de la rochie şi începu să îşi facă vânt în dreptul gâtului cu palma deschisă.

— Nu, bineînţeles că nu, dar mă cheamă datoria, din păcate.

— Da, sigur.

Scrise o altă propoziţie, apoi îşi ridică din nou privirea. Ea se afla încă acolo şi i se păru că desfăcuse un alt nasture.

— Chiar nu pot lucra dacă te uiţi la mine, îi explică el.

— Da, am observat.

— Şi chiar trebuie să termin acest raport.

Peste cinci minute se întoarse.

— Ţi-am adus nişte limonadă rece, îi spuse ea, punând paharul în faţa lui.

— Eşti foarte drăguţă.

— Este prea cald pentru a munci, nu-i aşa? continuă ea, ridicând unul dintre dosarele sale şi folosindu-l pentru a-şi face vânt, în loc de propria mână.

O pagină se desprinse şi alunecă pe podea.

— Din păcate, nu pot face nimic în legătură cu vremea, răspunse el, ridicând pagina rătăcită şi luând dosarul înapoi de la ea.

— Iar eu nu am nimic de făcut. Mâncarea este deja în cuptor.

— Aha! exclamă el.

Tocmai scrisese un raport în care descria acţiunile întreprinse pentru a suprima jafurile din galeria principală de artă îndreptându-şi atenţia asupra furtului unui proiector de filme al armatei.

— De ce nu îţi faci siesta?

— Este o idee bună, spuse ea, luminându-se la chip. Mă însoţeşti?

— Din păcate, nu pot.

Parcurgea în grabă o notă despre un general care percepea taxe de câte cinci sute de lire italienilor înstăriţi pentru a nu le rechiziţiona

maşinile şi adăugă „Recomand arestarea" dedesubt.

— Eşti prea ocupat să lupţi în războiul tău.

— Cred că da.

— Cu ce secrete militare importante trebuie să te confrunţi?! Spune-mi, astăzi ce mai este? Ai primit un nou plan de invazie? Sau îl citeşti pe acela referitor la comunicatele speciale ale lui Hitler?

— Nu este nimic interesant, bombăni el. Dar trebuie făcute şi astea.

I Mai privi puţin.

— Poate voi face o baie.

— Este o idee bună.

— Ciocăneşte dacă vrei să intri.

Cada se afla în bucătărie, aşa că intimitatea era minimă.

— Nu îţi face griji. Cred că rapoartele astea mă vor ţine ocupat pentru o vreme.

După câteva clipe o auzi îndreptându-se către uşă, şi imediat urmă sunetul apei curgând.

Fu linişte timp de cinci minute, apoi o auzi cântând în baie. Făcu tot ce îi stătea în puteri ca să o ignore, dar era imposibil. Cu un oftat, se ridică în picioare şi se duse să arunce o privire. Uşa bucătăriei fusese lăsată deschisă. Livia era în cadă, aproape complet acoperită cu apă, numai sânii şi genunchii ieşindu-i la suprafaţă, lălăind. O privi un moment, închise uşa, apoi se întoarse în biroul său şi închise şi acea uşă.

Următorul interval de linişte dură aproape zece minute. Apoi, fără niciun avertisment, uşa lui se deschise brusc. Un braţ pătrunse înăuntru. Abia avu timp să îl identifice ca fiind al Liviei şi să observe că ţinea ceva mic, rotund şi roşu în mână, înainte ca acesta să fie aruncat spre biroul său. O roşie foarte coaptă explodă pe dosarul său.

— Ce… începu el.

Un al doilea braţ aruncă o altă roşie spre pieptul lui, unde înscrise o lovitură directă pe uniformă.

— La naiba! ţipă el, furios.

Se auzi un chicotit din partea cealaltă a uşii.

— Ţie îţi plac războaiele, nu mie.

Ea fugi, iar el auzi uşa bucătăriei trântindu-se.

Contemplă dezordinea cu un oftat şi începu să usuce hârtiile umede cu o batistă. Apoi uşa se deschise din nou. Nici nu se întoarse

bine, protestând, când o altă roşie îl lovi din plin exact în frunte.

— Până aici! răbufni el, grăbindu-se spre bucătărie după ea.

Îşi folosea poalele rochiei ca pe o desagă în care încărca jumătate de duzină de roşii.

— Aşa ceva nu este acceptabil! urlă el.

Ea aruncă o roşie, pe care el o interceptă la jumătatea drumului, în aer, înainte să îl lovească. Ea azvârli alta, iar el o prinse şi pe aceea. Erau interceptări bune, iar el îşi dădu seama că ea era oarecum surprinsă de ele.

— Cred că vei fi de acord, spuse el răspicat, că talentele unuia dintre primii unsprezece portari de crichet ai echipei din Uppingham nu se pot compara cu prostiile tale.

— Dar ambele tale mâini sunt acum ocupate, sublinie ea, aruncând altă roşie.

Aceasta îl lovi în piept.

El apucă bine roşia din mâna sa dreaptă şi o trimise înapoi spre ea, iar aceasta îi explodă pe umăr.

— Au! răcni ea.

— Aşa îţi trebuie!

O aruncă şi pe cealaltă, care la rândul ei, îşi atinse ţinta.

Ea răspunse cu o aruncare, care nu-l nimeri şi împroşcă peretele din spate. Cu un strigăt de nemulţumire, ea alergă către el şi strivi pur şi simplu toate legumele din poală între ei, acoperindu-i pe amândoi cu un amestec roşu. El îi apucă încheieturile mâinilor, trăgându-i braţele la spate, iar ea îl sărută, ferocitatea luptei lor transformându-se în cu totul altceva. Ea îi muşca buzele cu dinţii ei mici şi ascuţiţi, mâinile ei erau sub cămaşa lui, zgâriindu-l şi lovindu-l pe rând, şi apoi mâinile lui începură să îi ridice nerăbdătoare rochia. Ea se retrase din sărut numai cât să rostească:

— Da, James, acum! în timp ce acesta îi ridica rochia deasupra capului.

Nu purta nimic pe dedesubt, iar pielea îi era încă umedă de la baie.

Ea îi atinse nasturii pantalonilor. Apoi îl îndrumă în ea – atât de cald şi atât de uşor, ca şi când ţi-ai înmuia degetele în ulei de măsline. El se opri, savurând momentul, iar ea zâmbi în timp ce ridica braţele şi le încolăcea în jurul gâtului său. Languros, îşi ridică un picior şi îi acoperi cu el fesele, dând frâu liber unui nou val de senzaţii plăcute.

— Aşadar? murmură ea fericită, înclinând capul pentru a primi un nou sărut.

Din cealaltă cameră strigă o voce impacientată.

— Gould?

— La naiba! spuse James. Este nenorocitul de comandant.

Ieşi din ea şi îşi apucă pantalonii. Erau acoperiţi cu suc de roşii.

— La naiba!

Livia chicoti.

— Nu este deloc amuzant! şuieră el.

— Uite, te curăţ eu, se oferi ea. Nu, uite – ia un prosop! O să creadă că făceai o baie.

Privi spre prosop în timp ce el şi-l înfăşură în jurul taliei.

— Cu toate că ar trebui să îl laşi puţin mai lejer în partea din faţă!

Maiorul Heathcote voia să îi vorbească despre o criză în plină desfăşurare şi, pentru James, inimaginabil de plictisitoare, care privea cazarea ofiţerilor. James îl grăbi cât de mult putu, încercând în permanenţă să ascundă roşiile strivite de pe biroul său, dar, când se întoarse la bucătărie, oamenii se adunau pentru cină. Horris povestea ceva interminabil despre un băiat italian de nouă ani, care fusese prins în flagrant delict în posesia unui întreg camion încărcat cu ţigări. Livia prinse privirea chinuită a lui James şi ridică din umeri neajutorată.

— Îmi pisezi nişte piper, căpitane Gould?

El apucă pisălogul şi piuliţa. Trântind pisălogul greu din piatră în vas, simţi o satisfacţie indirectă văzând cum boabele de piper cedau sub loviturile lui. „Striveşte… striveşte… striveşte”.

— Linişteşte-te! îi şopti Livia, trecând pe lângă el în drumul spre plită. Ai putea răni pe cineva!

El nu răspunse, dar trânti pisălogul şi mai tare.

— Uite, continuă ea, lăsându-şi mâna peste a lui şi arătându-i. Încerci să le striveşti, nu să le pulverizezi. Aşa. Uşor şi lin. Îşi retrase mâna şi îl privi pentru o clipă. Da, cred că aproape ai înţeles.

În ochi i se citea o sclipire de râs răutăcios.

De-abia mult mai târziu, după cină, lui James îi trecu prin cap că, practic, probabil nu mai era virgin. Şi nu i se păru cine ştie ce piatră de hotar.

Capitolul 36

James se bărbierea când seismologul veni la el. Sau, mai

degrabă, încerca să se bărbierească: rezerva de apă, întotdeauna pe terminate, părea că secase iarăşi, iar firişorul de apă ruginită care curgea din robinet nu era nici pe departe de ajuns. Nervos, începu să-şi şteargă spuma de bărbierit de pe faţă. În realitate, barba nu îi crescuse pe obraji îndeajuns pentru a justifica bărbieritul; dar oricum, îl irita acest lucru – cu toate că fusese o revelaţie să descopere că Liviei îi plăceau faţa şi trunchiul său lipsite de păr, obişnuind să îi lovească pieptul şi spatele cu exclamaţii de plăcere.

Gândul la Livia îi adânci iritarea. Se întorsese la familia ei pentru câteva zile şi, chiar dacă nimic nu i-ar fi plăcut mai mult decât să o însoţească, condiţiile din Napoli erau prea riscate pentru a-şi lua o permisie chiar atunci. Cel puţin, ea era mai în siguranţă unde se afla, departe de bombardamente. Cu o noapte în urmă avusese loc un raid deosebit de neplăcut, iar el suferea din cauza lipsei somnului, adăugată la absenţa Liviei şi la lipsa felurilor de mâncare ale Liviei.

Se auzi un ciocănit în uşa băii, şi Carlo băgă capul înăuntru.

— A venit un profesor aici pentru a se întâlni cu tine. Un bărbat numit Borni. Se pare că ştie totul despre cutremure. Să îl trimit la plimbare?

— Nu, îl voi primi, spuse James, uscându-şi mâinile cu un prosop. Te rog să îl conduci în birou!

Le-ar fi putut fi de folos să îşi facă o idee asupra momentului în care se puteau opri cutremurele. Acestea nu păreau să îi îngrijoreze pe napolitani, dar îi tulburau cu siguranţă pe soldaţi, care nu erau niciodată siguri dacă ce trăiau era un cutremur sau prima salvă a unui raid german.

Profesorul Borni era un bărbat scund, distins, aflat într-o oarecare stare de agitaţie. Încercase la început să discute cu comandantul aeroportului de la Terzigno, îi explică acesta, dar fusese trimis la comandantul depozitului de rezerve de la Cercola, care, în schimb, îl trimisese la AMGOT, de unde fusese direcţionat spre o duzină de alte departamente, niciunul dintre acestea nearătând nici cel mai mic interes faţă de ceea ce încerca el să le spună. Şi astfel, printr-un proces inevitabil de selecţie, ajunsese, în sfârşit, la Palazzo Satriano. Îi luase trei zile să ajungă atât de departe, povesti el, iar acum spera că James îi va face onoarea de a asculta într-adevăr ceea ce avea de spus.

Cu un oftat interior, James se aşeză pe scaun şi conchise:

— Deci să înţeleg că este vorba despre cutremure?

Borni ridică din umeri.

— Poate, da. Poate fi vorba în parte şi despre cutremure, sau poate nu. Pliniu spune că numărul lor a fost neobişnuit de mare înainte de erupţia din 79.

— Nu înţeleg. Ce-are a face Pliniu cu asta?

— Mi-aţi citit raportul, nu-i aşa?

James recunoscu nu numai că nu citise raportul profesorului, ci şi că, până în acel moment, nu ştiuse de existenţa acestuia.

— Dar raportul meu… Profesorul se căută prin buzunare. Nu contează. Acum sunt aici, iar dumneavoastră mă ascultaţi, acesta este lucrul cel mai important. Ceea ce susţine raportul meu, în principal, este că Vezuviul devine activ.

— Sunteţi sigur?

James privi pe fereastră. Muntele arăta ca întotdeauna, cu toate că observă că micul şomoiog de fum care plutea de obicei deasupra vârfului său dispăruse.

— Mie mi se pare în regulă.

Profesorul Borni făcu un gest nerăbdător.

— Deoarece ne aflăm la treisprezece kilometri depărtare şi nu puteţi vedea acea parte a conului care s-a prăbuşit direct în crater. Este complet blocat. De aceea nu mai este fum.

— Este periculos?

— Poate aţi auzit de Pompeii? întrebă profesorul dramatic.

— Ia staţi puţin. James se holbă la el. Vreţi să spuneţi că va urma o altă erupţie, asemănătoare aceleia care a distrus Pompeii?

Profesore deveni în mod evident mai puţin agitat.

— Ei bine, bineînţeles că nu se poate afirma *acest lucru* cu siguranţă. Ultima dată când Vezuviul a devenit activ, în 1936, pur şi simplu am văzut câteva noi scurgeri de lavă – scurgeri de lavă foarte slabe, de fapt, care nu au cauzat multe pagube. Dar înainte de această dată, în 1929, o scurgere a ajuns până aproape la mare şi a distrus două oraşe. Este foarte puţin previzibil.

— Şi ce sugeraţi? Probabil că raportul dumneavoastră oferă unele recomandări.

Ideea că exista cineva care să fie interesat de raportul său părea să îl ia pe profesor prin surprindere. El ridică din umeri.

— Cu siguranţă, trebuie să evacuaţi toate persoanele pe o rază

de douăzeci de kilometri de vulcan.

— Dar ar însemna să evacuăm Napoli. Vorbiţi despre zeci, poate de sute de tabere militare. Zeci de mii de oameni. Unde se vor duce cu toţii?

— Nu este problema mea. Eu vă spun numai ce s-ar putea întâmpla dacă rămân aici.

— Dar care sunt şansele ca această erupţie despre care vorbiţi să aibă loc cu adevărat?

Profesorul ridică din nou din umeri.

— Cine poate spune?

James simţi că nu ajungea nicăieri.

— Lăsaţi-mă să vă explic altfel – ce vă face să credeţi că posibilitatea să avem un alt Pompeii este mai actuală acum decât era, să spunem, acum şase luni?

— A! O întrebare foarte bună. Profesorul îşi scoase ochelarii şi îi şterse. Păi, am văzut recent câteva semne foarte interesante. Nu numai cutremurele. Au existat câteva emanaţii sulfuroase neobişnuite.

Fântânile au secat sau s-au contaminat. Acesta poate fi un indiciu al mişcărilor tectonice.

Sulf. Aceasta era explicaţia apei stătute pe care James o mirosise la Cercola. Un gând îl lovi din senin.

— Aceste emanaţii – puteau cumva ucide oile?

— Posibil. Pliniu descrie un fel de miasmă otrăvitoare aproape de pământ. Animalele erbivore sunt supuse în mod special riscului.

Aşadar oile pe care le considerase măcelărite de hoţi puteau să fi suferit numai de o otrăvire cu gaze.

— Probabil vorbim despre Pliniu cel Tânăr?

— Exact. Profesorul îşi exprimă cu voce tare admiraţia faţă de educaţia clasică a lui James. A fost martorul întregii tragedii din corabia unchiului său. De atunci, acea formă de manifestare a activităţii – fântâni de lavă şi o imensă dâră de fum pe care el a descris-o ca având forma unui pin – a fost cunoscută sub denumirea de erupţie pliniană.

— Şi dacă vulcanul chiar va erupe, în ce direcţie va curge lava?

Profesorul îşi ridică mâinile în aer.

— Cine ştie? Depinde de presiunea subterană, de felul în care este înclinat pământul, chiar şi de vânturi. Aveţi o hartă?

James aduse o hartă a zonei, iar profesorul îi arătă încotro

curseseră scurgerile de lavă precedente.

— San Sebastiáno şi Massa sunt oraşele cele mai afectate, explică el.

James îşi aminti râurile de lavă îngheţate, negre, ca de sticlă, pe care le zărise în San Sebastiáno.

— Apoi Terzigno, Cercola, Ercolana şi Trecase.

Era un aeroport la Terzigno, iar Cercola era o bază militară.

— Mai bine i-aş avertiza! decise James. Dar Fiscino? Este în pericol?

— Nu în mod special, dar cine poate şti? Singurul lucru previzibil la un vulcan este caracterul său imprevizibil.

Pentru un om de ştiinţă, reflectă James, profesorul Borni părea să simtă o satisfacţie considerabilă în legătură cu lipsa lui de cunoştinţe.

— Şi când se va remedia situaţia, într-un fel sau altul?

— Cine poate…

— Spuneţi-mi numai cea mai bună presupunere a dumneavoastră, adăugă James repede.

— Există unele dovezi că erupţiile apar cel mai probabil în perioadele cu lună plină, răspunse profesorul, fără nicio tragere de inimă. Când fluxul este la nivel maxim. Cel mai bine ar fi să ţinem craterul sub o atentă supraveghere, dar, din păcate, Observatorul meu a fost preluat de armată.

— Vreţi să verific dacă îl pot recupera?

Profesorul îşi exprimă recunoştinţa atât de exuberant, încât James începu să suspecteze că dorinţa de a observa orice fel de activitate îndeaproape, mai degrabă decât emiterea unei avertizări, fusese motivul principal din spatele vizitei lui.

— Voi vedea ce pot să fac, spuse el. Dar nu aşteptaţi vreun miracol. Suntem în război şi nu cred că vreo activitate seismică îi va determina pe oameni să se oprească din ceea ce au de făcut.

Când plecă profesorul, James se duse la fereastră. Se obişnuise atât de mult cu muntele Vezuviu ca o simplă parte pitorească a peisajului, încât fu un şoc să-şi amintească faptul că era, de fapt, o bombă uriaşă – o bombă mai puternică şi poate cu o mai mare putere de distrugere decât oricare alta născocită vreodată de om. Acum, că se gândea la asta, observa un fel de solemnitate nefastă în felul în care vulcanul se întindea deasupra oraşul, ca o fortăreaţă circulară de

dimensiuni nemaivăzute, dominând viaţa oricărui cetăţean. Simţi un fior momentan de teamă pentru Livia. Dacă ar erupe, ce s-ar întâmpla cu ea? îşi dorea să fi existat vreun mod de a-i trimite un mesaj, dar, din câte ştia, nu existau telefoane în satul ei.

Oricum, putea telefona la aeroportul din Terzigno. Până la urmă i se făcu legătura cu ofiţerul american care îl comanda şi care îl informă că o întreagă escadrilă de bombardiere B-25 aterizase acolo recent – optzeci şi opt în total, cea mai mare concentrare de forţe aeriene din sud. James întrebă dacă puteau fi mutate în altă parte şi povesti despre avertizarea profesorului.

— Doar nu vorbeşti serios că ar trebui să ne schimbăm coordonatele numai pentru că un italian a luat-o razna? întrebă bărbatul neîncrezător.

James murmură că ar trebui să-şi facă nişte planuri de rezervă, pentru orice eventualitate.

— Nu mai departe de săptămâna trecută, cineva a vrut să plecăm pentru că o statuie din biserica de acolo începuse să plângă, sublinie celălalt. Italienii aceştia sunt extraordinari. Raidurile germane nu par să îi deranjeze deloc, dar dacă văd două coţofene la rând sau o pisică roşcată care stă pe treptele bisericii, vor prezice siguri pe ei că a început sfârşitul lumii.

James nu avu mai mult succes cu trupele instalate la Observator, care îl informară că vulcanul era mai puţin activ acum decât în ultimele luni.

— Cu excepţia unui miros destul de neplăcut, totul este liniştit aici, îi spuse un ofiţer. Nu simţim nici măcar aceste cutremure despre care se tot raportează în Napoli.

— Când te referi la miros, acesta este acid, ca şi când ar putrezi ceva?

— Exact. Ofiţerul păru surprins. De unde ştii?

— Este sulf.

James reuşi să îl convingă pe ofiţer să îi permită profesorului Borni să ocupe o cameră din spatele Observatorului, dar începu să se simtă din ce în ce mai stânjenit de situaţie.

Schiţă o notă scurtă, în care sintetiza predicţiile profesorului, împreună cu sugestia că ar fi trebuit elaborate planuri de rezervă pentru evacuarea limitată, atât a militarilor, cât şi a populaţiei civile, şi i-o trimise maiorului Heathcote. După cum era de aşteptat, răspunsul

maiorului fu o erupţie la o scară care, dacă ar fi fost auzită de Pliniu cel Tânăr, ar fi putut foarte bine să devină cunoscută sub numele de heathcotiană, în care cuvintele „incompetent", „prost" şi „nu ai nimic mai bun de făcut" au tot răsunat timp de câteva minute. James nu mai avu nicio îndoială că maiorul nu considerase observaţiile profesorului o prioritate militară.

Pentru a-şi limpezi gândurile, vorbi cu Angelo, care zâmbi când auzi numele lui Borni.

— Nu-ţi face griji, prietene! Acel *profesore* spune întotdeauna că un dezastru iminent se apropie – spune acest lucru de ani întregi, din câte ştiu eu. Dar aceasta este slujba lui, nu-i aşa? Este ca un preot care spune că, dacă nu te duci la biserică, cerul se va prăbuşi peste tine.

— Statistic vorbind, într-o zi se va dovedi că a avut dreptate, sublime James.

— Sigur, dar, între timp, el îşi face griji, deci noi nu trebuie să ne mai facem.

Era ceva greşit în această logică, dar James renunţase să mai încerce să înţeleagă fatalismul gândirii napolitane.

Pe când stătea singur în camera lui în acea noapte, nu-şi putut îndepărta gândul de la Livia, cocoţată acolo sus, pe munte, ca pe umărul unui uriaş adormit. Dacă vulcanul s-ar fi trezit, ce s-ar fi ales de ea? Ce s-ar fi ales de toţi vezuvienii? Cea mai mare prostie îi determina să repopuleze muntele după fiecare erupţie, în orice caz. Dar aşa erau italienii. Trăiau în prezent, improvizând repede câte un răspuns pentru orice calamitate pe care lipsa lor de organizare sau de gândire prevăzătoare o abătea asupra lor.

Dar nu era problema lui. Brusc, trase o agendă spre el. Borni spusese că vor exista, probabil, două faze ale erupţiei, una în timpul căreia muntele va arunca lavă şi cenuşă, şi cealaltă, probabil mult mai letală, în timpul căreia gazele şi fumul vor exploda în aer. Acest lucru însemna că va exista un scurt interval de timp în care să se facă faţă situaţiei. Mai întâi trebuia să se cerceteze ce oraşe şi sate erau direct ameninţate. Va fi nevoie de camioane care să evacueze populaţia – nu, nu de camioane, nu imediat: primul lucru la care trebuia să se gândească erau maşinile de pompieri, pentru a stinge casele incendiate. *Abia atunci* puteau interveni camioanele – aproximativ o sută. Vor trebui plasaţi în zonă poliţişti militari, care să direcţioneze traficul – poate era nevoie chiar de un sistem de circulaţie cu o singură

bandă pe sens, una pentru urcarea pe munte a camioanelor, cealaltă pentru coborâre… îşi lua notiţe pe un carnet, alcătuind o listă completă a lucrurilor de care va fi nevoie. Cartiere generale temporare… Reţele de distribuţie a hranei… apă proaspătă… nutreţ pentru animalele mutate… şi lista continua. Se aştepta ca oamenii să refuze să îşi abandoneze averea: va fi nevoie ca armata să îi ajute să încarce tot ceea ce nu se îndurau să lase în urmă în camioane. Apoi trebuiau împiedicaţi să se întoarcă prea curând, cu forţa, dacă era necesar. Adică era nevoie de unităţi militare, cu arme şi muniţie pentru cazul în care se declanşa panica. Trebuiau să îi găzduiască temporar undeva, poate în cinematografe… îşi dădu seama atunci că plănuia o luptă, o luptă în care duşmanul era o forţă a naturii, nu o divizie de germani, dar principiile erau aceleaşi. Să stabilească obiectivele, să pună la punct o strategie, să organizeze un lanţ de comandă. Era ciudat, dar toate astea îl însufleţeau.

Mai dură câteva ore până când termină. Planul său cuprindea mai mult de douăzeci de pagini, detaliate meticulos. Dar fusese, îşi spuse el, o mare pierdere de timp. Devenise cea mai vrednică de dispreţ dintre creaturi, un conţopist; un general de birou, îngropat în hârtiile sale. Cel mai bun lucru care putea fi spus despre planul său era că îi alinase dorul de Livia în orele dintre muncă şi somn.

Aruncă documentul pe podea şi şi-l scoase din minte.

La drept vorbind, Livia trebuia să recunoască faptul că motivul pentru care se întorsese în Fiscino pentru câteva zile era că trebuia să se gândească la ce se întâmplase cu James. Ceea ce începuse ca o relaţie bazată pe prietenie şi flirt – şi, da, dacă tot era sinceră, o ocazie de a-şi satisface o necesitate fizică neglijată mult timp – devenise cu repeziciune mult, mult mai mult. Nu numai fiindcă James era lipsit de experienţă insistase ea să o curteze în mod tradiţional. Îşi închipuise că, dacă ar fi trasat o limită în intimitatea lor fizică, acest lucru i-ar fi delimitat şi emoţiile. Dar nu reuşise astfel.

Câteodată, pasiunea ei crescândă o speria – nu pentru că nu îşi dorea să se îndrăgostească mai mult de el, ceea ce era foarte frumos, ci pentru că ea vedea mai clar decât el care ar fi fost consecinţele. Şi curând, inevitabil, avea să fie nevoită să ia o decizie. „Va fi oare una dintre sutele de italience înghesuite pe vapoarele pline cu mirese de război, îndreptându-se spre o nouă viaţă într-o ţară rece şi ceţoasă? Sau va deveni ca Elena, a cărei independenţă o admira, dar care va

rămâne singură după război? Şi ce ar fi însemnat pentru familia ei dacă ea s-ar fi dus în Anglia cu James – nu numai pentru tatăl ei şi pentru Marisa, ci şi pentru restaurant, care nu ar fi putut supravieţui fără ea?"

Se aşează afară, pe terasă, şi discută cu Marisa, care considera că ar trebui să profite cât mai mult de situaţie.

— Poţi deschide oricând un alt restaurant în Anglia, îi sugeră ea.

— Nu cred că aş putea, îi răspunse Livia. James spune că englezii au avut parte de conserve atât de multă vreme, încât nu îşi mai amintesc gustul mâncării adevărate. Fierb legumele câte douăzeci de minute – îţi poţi imagina? Şi mănâncă roşii numai o dată sau de două ori pe an, doar crude, în salate. Cum poate găti cineva pentru asemenea oameni?

— Dacă îl iubeşti, declară sora ei, nu mai contează nimic altceva.

Livia se strâmba.

— Este uşor de înţeles de ce tu nu te-ai măritat.

Marisa ridică braţele.

— Şi de când ai devenit *tu* atât de practică?

Livia se pregătea să îi răspundă, când atenţia îi fu distrasă de un nor de făpturi negre, plutitoare, care se revărsau din pădurile de deasupra casei.

— Lilieci, rosti ea, uimită. De ce ies pe timp de zi? Şi sunt atât de mulţi…

Marisa îi urmări privirea.

— Au făcut aşa toată săptămâna, spuse ea. Nu vedem urmă de ei noaptea, dar ziua ies în stoluri şi zboară pe deasupra copacilor. Nu am văzut niciodată ceva asemănător.

Ceva trebuie să fi afectat peşterile în care dorm. Poate bombardamentele.

— Poate. Marisa făcu o pauză. Livia, îmi tot apar nişte lucruri.

— Ce fel de lucruri?

— Focuri. Incendii. Oameni. Nu le pot vedea feţele, dar ştiu că sunt îngroziţi.

Livia îşi ţinu respiraţia.

— Vezuviul?

— Nu ştiu. Dar ai observat că vârful nu mai fumegă? Şi mai este şi laptele Priscillei.

— Ce se întâmplă cu el?

Marisa o duse în bucătărie, unde se găseau o găleată cu apă în

care se afla mozzarella din ziua anterioară şi un ciubăr plin cu ultimul lapte muls. Livia gustă întâi mozzarella. Se sfărâmă în mâna ei, aşa cum trebuia – bucăţi moi şi albe, la fel de uşoare ca şi pâinea. Dar, când gustă puţin, îşi dădu seama că era puţin acră.

— Sulf, spuse ea imediat.

Încercă apoi laptele. Avea acelaşi gust.

— Este laptele de aseară, comentă Marisa. Azi-dimineaţă nu a dat lapte deloc.

— Trebuie să vină din iarbă, explică Livia.

— Ce înseamnă asta?

— Nu ştiu. Poate că se întâmplă ceva în subteran, ceva ce a afectat peşterile liliecilor şi care face sulful să iasă la suprafaţă, de asemenea. Dar cred că ar trebui să anunţăm pe cineva.

— Pe cine?

— Voi încerca să îi transmit un mesaj lui James. El va şti ce este de făcut. Putem merge la Observator, acolo există un radio.

Porniră după prânz, ţinând drumul prin păduri, unde era răcoare. Pe lângă comportamentul straniu al liliecilor, observară şi alte fenomene neobişnuite. Un izvor care ducea la poalele muntelui apa de la zăpada topită primăvara secase. Mai departe, urmând cărarea, o pajişte care de obicei era uscată devenise umedă şi rece, aburind pe alocuri, unde bătea soarele. Şi păsările *upupa*, pupezele, care însufleţeau de obicei pădurile cu trilurile lor repezi, erau surprinzător de tăcute.

Ieşind dintre copaci, se luară după o cărare făcută de capre, care se învârtea în jurul versantului sudic al muntelui, către vârf. Aceasta dispărea din când în când sub scurgerile lucioase de lavă ale erupţiilor anterioare. Livia încercă să şi le imagineze ca pe nişte râuri încinse de foc pârjolind totul în cale, dar îi fu imposibil. Muntele era pur şi simplu prea liniştit.

Se lăsa seara când ajunseră la Observator. Era o clădire mai impunătoare decât îi sugera numele, construită în stilul ornamental în care Bourbonii îşi concepuseră toate clădirile publice, nepotrivit aici, pe vârful muntelui. Dedesubtul lor, golful se întindea la orizont şi până şi Napoli părea foarte mic.

La Observator dădură peste harababura militară obişnuită – aparate de radio, binocluri, paturi de campanie, mese improvizate şi scaune. Când intrară cele două fete, un ofiţer britanic se ridică în

picioare şi îşi scosase chipiul politicos.

Livia îi explică de ce se aflau acolo. El le ascultă atent, punând uneori câte o întrebare.

— Aşadar, pentru a recapitula, spuse el când ea termină, crezi că purtarea animalelor poate fi legată de o posibilitate ridicată de erupţie?

— Exact, susţinu Livia.

Însufleţită de interesul acestuia, Marisa continuă:

— Şi am văzut unele lucruri, premoniţii…

Livia se temuse că ofiţerul s-ar putea înfuria din cauza viziunilor Marisei, dar el spuse numai:

— Serios? îmi povesteşti despre ele?

Marisa îi relată ce văzuse, iar el dădu aprobator din cap.

— Înţeleg. Ei bine, ce credeţi că ar trebui să facem?

Livia îl întrebă dacă îi putea transmite un mesaj lui James la sediul FSS, iar el răspunse că va include acest lucru în raportul său de seară.

— Între timp, adăugă el, rămâneţi să beţi ceva cu mine? Avem o sticlă cu vin pe aici, pe undeva, iar apusurile sunt spectaculoase.

Livia îi spuse că trebuia să se întoarcă în Fiscino înainte să se înnopteze. Mulţumindu-i din suflet, plecară.

După ce plecară, ofiţerul îşi luă binoclul şi le urmări coborând pe cărare. „Ce păcat! îşi spuse cu regret. Se plictisise aici ceas după ceas, scrutând orizontul după avioane şi vase de război germane, iar cele două frumoase italience reprezentaseră o distracţie bine-venită. Acum că plecaseră, din nou nu mai avea absolut nimic de făcut. Nu avea nici cea mai mică intenţie de a comunica temerile tinerilor de la Cartierul General – ştia ce vor spune cei de la Departamentul de spionaj dacă începea să includă astfel de prostii în rapoartele sale. Un profesor italian trebuia să vină aici ca să observe vulcanul, după ce îi vor fi examinate hârtiile. Îi va spune despre lilieci. Era exact genul de lucruri care ar fi entuziasmat un profesor.

Fetele aproape nu se mai zăreau, păşind cu acel minunat mers unduit al italiencelor. Apoi ajunseră la o cotitură şi dispărură. Ofiţerul oftă şi îşi îndreptă din nou binoclul către marea pustie. Era într-adevăr un apus magnific. Urma să fie şi o noapte frumoasă: era lună plină.

În Napoli, oamenii erau mai temători decât de obicei, dar numai din pricina lunii. Când era lună plină, lumea spunea că era o „lună plină

aducătoare de bombe”. Atunci zilele fără nori făceau loc unor nopţi strălucitoare, argintii, când nu era nevoie de flăcări pentru a ilumina ţintele echipajelor aeriene germane. Mulţi cetăţeni, temându-se de ce era mai rău, merseră în adăposturile împotriva raidurilor aeriene ca să doarmă.

În dormitorul său, James se uita pe fereastră la silueta Vezuviului. Nu primise niciun semn de la Livia sau de la profesor, aşa că poate îşi făcea griji fără rost. Dar nu putea scăpa de un sentiment de frică. Atingând buzunarul de la piept, simţi osul pe care preotul i-l dăruise în catedrală. Îşi dorea să se fi gândit să i-l dăruiască Liviei, apoi îşi dădu seama. „Devii la fel de superstiţios ca un italian”, îşi spuse el. Închise obloanele şi se duse în pat.

Se trezi chiar înainte de ivirea zorilor, în zgomotul bombelor în picaj. „Nu, nu sunt bombe”, se gândi el: nu se auzeau sirenele pentru raiduri aeriene. Trebuie să fie o furtună de vară. Un şir de bubuituri puternice se auzeau prin Napoli, fiecare dintre ele având ecou la fel de puternic, astfel încât, după puţin timp, se transformară într-un huruit continuu, punctat de alte bubuituri. Dar era un moment al zilei ciudat pentru o furtună. Se duse la fereastră şi deschise obloanele.

Cu o zi înainte vârful Vezuviului fusese rotund, ca un ou în ceaşca sa. În această dimineaţă, vârful părea retezat şi o imensă conopidă bulboasă de fum cenuşiu plutea deasupra lui, profilându-se în primele raze palide ale soarelui. De aici părea nemişcat, dar valurile continue de sunete indicau forţa exploziilor din interiorul lui. Sub norul de cenuşă, vârful muntelui strălucea roşu aprins, ca un fitil într-o candelă. Două dâre zimţuite, înfricoşătoare, se revărsaseră peste baza vulcanului. James stătea pironit locului, uluit de imensitatea evenimentului la care era martor.

Telefonul sună. Alergă prin birou şi îl smulse din furcă. O voce îndepărtată spuse:

— Vreau să raportez nişte observaţii despre o activitate neobişnuită în apropierea muntelui Vezuviu.

— A erupt, idiotule! ţipă el. Eliberează linia!

După ce lăsă jos receptorul, telefonul sună din nou.

— Cred că nu ai rezolvat nimic cu planurile acelea de urgenţă, nu? îl întrebă maiorul Heathcote.

— De fapt, domnule, chiar am lucrat la asta.

— Acum ar fi momentul potrivit să mă uit peste ele.

James se îmbrăcă, cu mintea în alertă. Eric dădu buzna înăuntru şi alergă direct la fereastră.

— Fumul naibii! exclamă el, copleşit. Este adevărat!

— Mai întâi trebuie să mergem acolo şi să vedem încotro se îndreaptă lava. Apoi va trebui să evacuăm zona. Am prevăzut totul.

În timp ce James îşi căuta planul şi ordona unui stenograf să scrie nişte copii, Eric se duse la telefon.

— Există scurgeri de lavă în cinci locuri diferite, raportă el. Mai ales în zonele San Sebastiáno şi Massa.

— Putem face rost de camioane?

— Există patruzeci de K60 la Cercola.

— Să le trimitem spre San Sebastiáno.

— Mă ocup eu de asta, răspunse Eric, formând numărul.

— Iar eu mă voi duce acolo să văd ce s-a întâmplat.

— Te însoţesc. Luăm unul dintre jeepuri.

— Un jeep nu va răzbi prin trafic, spuse James. Voi lua motocicleta Matchless, este mai rapid aşa.

— Aş putea urca în spate.

— N-o s-o mai pot manevra aşa de uşor. Şi, pe de altă parte, dacă vii cu mine, nu voi mai avea loc pentru a o aduce pe Livia înapoi. Îşi aminti deodată. Of, Doamne, la Terzigno se află o întreagă escadrilă de B-25!

— Să le ordonăm să decoleze?

James respinse ideea cu o mişcare din cap.

— Erupţia ar putea dura zile întregi. Nu ar trebui să le mutăm decât dacă vom fi nevoiţi, pentru că altfel s-ar putea să nu aibă unde să aterizeze. Voi verifica în timp ce mă voi afla acolo.

Coborî în goană scările şi scoase motocicleta din garaj.

Capitolul 37

Era cel mai uluitor lucru pe care îl văzuse vreodată. Dimensiunea erupţiei îţi tăia respiraţia – puterea nemaipomenită a naturii eclipsând fără efort bombele firave şi gloanţele acestui conflict neînsemnat al omenirii. Nu se temea. Fenomenul era prea uluitor pentru asta. Mai degrabă simţea o nerăbdare ciudată la gândul că va plonja în mijlocul evenimentelor, că va vedea cum este.

Dincolo de Torre Annunziata, la poalele muntelui, i se păru că intră într-o ceaţă deasă, ca dintr-o seară de iarnă englezească. Se gândi pentru o clipă că ningea, apoi îşi dădu seama că fulgii uşori şi suri care

dansau în jurul lui nu erau de zăpadă, ci de cenușă. Se așezau deja pe acoperișuri, învelind totul într-o pulbere cenușie. Frână brusc, pentru a evita o femeie care alerga de-a lungul drumului în lenjerie intimă, ca să își strângă rufele murdărite de pe frânghie. Dintr-odată, motocicleta Matchless derapă, alunecând de sub el. Trebuia să fie mai atent, își spuse el în timp ce se ridică și urca din nou în șa: nu știuse cât de alunecoasă poate fi cenușa.

Refugiații se profilau din ceață, împingându-și lucrurile în cărucioare. Scene individuale se desprindeau din peisajul haotic: un copil împiedicându-se în cârje; un bătrân condus de fiicele lui într-un scaun cu rotile; un porc și un gramofon erau înghesuiți împreună într-un cărucior vechi. O familie încerca să înhame un măgar speriat la o căruță. Când James trecu, măgarul se aruncă la pământ, răsturnând căruța și tot conținutul acesteia în drum, iar englezul se văzu nevoit să vireze printre bucățile de porțelan sparte.

Cu cât se apropia de locul erupției, cu atât lucrurile deveneau mai haotice. Valul de refugiați devenise o gloată speriată, pe fețele lor fiind vizibilă teama în timp ce încercau să fugă de norul uriaș de fum și cenușă care le plutea acum deasupra capetelor, ca un uriaș coral mișcător, cu burta roz din cauza strălucirii din crater. Sub el era întuneric. Lumina farurilor motocicletei Matchless nu schimba prea mult lucrurile, acestea fiind acoperite cu cenușă.

La Herculaneum întâlni o procesiune de camioane militare care se deplasau foarte încet. Acestea erau vehiculele pe care Eric le solicitase de la Cercola, rătăcite fără speranță. Se oferi să le conducă, iar acestea îl urmară pe drumul șerpuit.

Simți o atingere ușoară de nisip. Pentru o clipă se gândi că era de la camioane. Apoi își dădu seama că, în plus față de cenușa moale, acum curgeau din cer și fragmente mici și negre de pietriș – un tip ușor, nesubstanțial de piatră, fiecare bucată nefiind mai mare decât gămălia unui chibrit. Curând, această grindină de pietriș negru deveni destul de persistentă. Simțea loviturile pe uniformă în timp ce conducea, pietrele croindu-și drum pe sub guler și în cizme. Unele dintre pietrele mai mari erau goale pe dinăuntru, ca niște fursecuri, și străluceau roșietice în cădere.

După ce trecu de o curbă, văzu pentru prima dată lava de aproape. Existau cel puțin două râuri separate – lujeri de foc scăpărător, curgând spre nord și spre vest, marcându-și înaintarea

prin pădurile de cedri cu urme de vegeteţie arsă şi fumegândă. Percepu, de asemenea, şi un sunet ca un huruit. Presupuse mai întâi că venea de la motocicletă, apoi îşi dădu seama că provenea chiar de la munte – ca o notă muzicală inimaginabil de profundă, mai joasă decât cea mai joasă notă produsă de o orgă, atât de profundă, încât o simţeai ca pe un fel de durere în stomac.

În drumul său la vale, unul dintre râurile de lavă trecuse exact peste drum, blocându-l complet. Trase pe dreapta la aproximativ o sută de metri mai încolo. Chiar şi la această distanţă, căldura era insuportabilă. Se aşteptase la şuvoaie de rocă lichidă, dar aceasta era mai mult o prăvălire de cărbuni încinşi, de la aproape şapte metri înălţime, înaintând în linişte, împinsă la vale de o masă încă şi mai mare de cărbuni aflaţi în spate. Lava prinsese un fel de coajă deasupra, asemenea crustei unei budinci de orez. Probabil începuse să se răcească în locurile în care intrase în contact cu aerul. Totuşi, coaja nu era imobilă – pe măsură ce lava aluneca încet la vale, vinişoare roşii şi fisuri ocazionale de un auriu strălucitor se deschideau pentru o clipă, dând la iveală căldura imensă de dedesubt.

Se întoarse şi le explică şoferilor camioanelor din spate că vor trebui să folosească un alt drum. Neliniştea în legătură cu Livia îl chinuia constant, dar încercă să şi-o scoată din minte. Va merge la ea cât de repede va putea, dar mai întâi trebuia să se asigure că oraşele şi bazele militare erau evacuate fără incidente.

În San Sebastiáno, ochii lui întâlniră o privelişte extraordinară. Un zid de lavă înalt de douăzeci de metri îşi croia drum foarte încet prin oraş, tăind o fâşie de fum printre case. În faţa valului de lavă, James zări fragmente amestecate – un trunchi de copac, strălucind roşiatic ca un morman de cărbuni; un cadru de fereastră din piatră, chiar şi ceva ce arăta precum carcasa incinerată a unei vite. Mai în spate, turla unei biserici, oarecum desprinsă de restul clădirii, era cărată de lavă asemenea capacului unei oale deasupra unui râu umflat de terci.

James privi cum altă casă începuse să dea piept cu presiunea lavei. Păru să reziste pentru un minut: apoi, cu un hârâit puternic, pereţii se depărtară unul de altul şi se dezintegrară, pietrele se amestecară cu resturi de cărbuni, iar grinzile şi cheresteaua începură să se răsucească în flăcări, ca nişte chibrituri.

Locuitorii din San Sebastiáno stăteau îngenuncheaţi la vreo

cincizeci de metri în faţa lavei, strânşi în jurul unui preot îmbrăcat într-o robă albă, care ţinea ridicată statuia Sfântului Sebastián din biserică. Preotul recita o rugăciune în latină, cuvintele fiindu-i aproape înghiţite de pârâitul flăcărilor şi de zgomotul erupţiei. Mulţi dintre membrii congregaţiei aveau vaze sau oale pe cap. James îşi dădu repede seama de ce: valul de nisip cădea mai puţin acum, dar fragmentele individuale erau mai mari. O piatră de mărimea unui pumn se zdrobi de pământ chiar în faţa lui, unde începu să fumege înfiorător. Dacă un B-25 ar fi fost lovit de aşa ceva, efectul ar fi fost acelaşi ca al unui proiectil tras cu o armă antiaeriană. Deasupra aeroportului încă nu ajunsese această furtună de pietre, bănui el: se împrăştia gradual din mijlocul norului, ca ploaia în timpul unei furtuni. Dacă le-ar fi putut transmite un mesaj, ar fi putut încă să ducă bombardierele într-un loc sigur.

În spatele lui, convoiul de camioane opri în piaţă.

— Evacuaţi pe cine puteţi, îi strigă şoferului primului camion. Mai întâi femeile şi copiii. Mă duc la Observator.

— Poftim, luaţi asta!

Bărbatul îi oferi o gamelă. James şi-o îndesă pe cap şi îi fixă toarta după guler, ca să nu o piardă. Îşi exprimă mulţumirile prin semne şi întoarse motocicleta.

Pietrele cădeau peste tot acum. Câteva ricoşară de pe coiful lui improvizat şi simţi o mare uşurare când Observatorul apăru, în sfârşit, din cenuşă. Pietre nenumărate zăngăneau şi ricoşau de pe acoperişul lui. Înăuntru, un grup de soldaţi se înghesuiau în jurul unui radio.

— Slavă Domnului! şopti James, în timp ce năvălea pe uşă.

Ei se holbară la el. El bănuia că trebuia să arate un pic cam şleampăt, cu cutia îndesată pe cap. Îşi privi uniforma: era pe de-ntregul acoperită cu cenuşă.

— Sunt ofiţer, spuse el. Căpitanul Gould. Trebuie să transmit un mesaj aeroportului din Terzigno.

— Aparatul radio nu funcţionează, spuse unul dintre bărbaţi. Nu am avut semnal de când a început nebunia asta.

— La naiba!

Nu mai era nimic de făcut: trebuia să meargă chiar el la aeroport. Dădu să plece.

— Domnule? întrebă soldatul.

— Da?

Soldatul îşi ridică braţele neajutorat.

— Ce să facem?

— Încercaţi la Terzigno. Dacă reuşiţi să obţineţi legătura, spuneţi-le să dea ordin de decolare a avioanelor.

Conduse înapoi prin San Sebastiáno, unde evacuarea se desfăşura relativ în ordine. Cineva, undeva, era evident că punea planul în aplicare: existau maşini de pompieri care se luptau cu incendiile şi poliţişti militari care direcţionau convoaiele de camioane, în timp ce lanţuri umane formate din soldaţi scoteau bunurile din casele aflate în calea lavei. James îşi continuă drumul, alegând drumul care înconjura muntele. Coloana de fum se afla chiar deasupra lui acum, observându-se clar prin cenuşa care cădea întruna. Îşi reaminti spusele seismologului, că Pliniu şi-o imaginase ca pe un pin, dar de aici, de dedesubt, arăta mai mult ca o meduză imensă, plutind pe cer, îndreptându-se spre Napoli.

În faţa lui şi puţin mai sus, o altă scurgere de lavă se prăvălea peste munte. De la această distanţă părea că de-abia se mişca, dar se dovedi curând că acoperea cu repeziciune terenul. Dezavantajul era că urma un drum şerpuit, în timp ce lava urma pur şi simplu legea gravitaţiei şi formele peisajului. Când ajungea la o vale abruptă, lava trecea încet peste ea, ca melasa care se scurge de pe lingură, înainte de a-şi relua drumul peste câmpie, la vale.

O pierdu din vedere pentru o vreme, în timp ce lua o curbă. O altă curbă… Călcă apăsat frânele.

La numai zece metri înainte, drumul dispărea înghiţit de un râu roşu de fum şi foc. Motocicleta Matchless sări de sub el. James se rostogoli, gamela amortizând lovitura când capul îi atinse pământul, dar impulsul motocicletei o împingea către lavă. Auzi cum explodară cauciucurile când intrară în contact cu cărbunii încinşi. Scânteile îi cuprinseră cadrul. Disperat, se târî departe de valul de căldură. Pe când făcea acest lucru, auzi rezervorul de combustibil explodând cu un zgomot înfundat în spatele lui.

Încet, se ridică în picioare. Cel puţin era viu. În afară de răpăitul pietricelelor care tot cădeau pe pământ şi de huruitul constant, era cumplit de linişte.

Pentru a ajunge la Terzigno trebuia să treacă peste lavă pe jos. Porni la drum.

Când locuitorii din Fiscino îşi dădură seama că vulcanul erupea,

creară acelaşi haos ca peste tot. Oamenii alergau încoace şi încolo, adunându-şi în grabă lucrurile. Pe când vârful muntelui începu să scuipe fum şi cenuşă, unii dintre ei deciseră să coboare pe drumul dinspre Boscotrecase. Dar cei mai mulţi rămaseseră, aşteptând cu nerăbdare să vadă ce avea să se întâmple.

În întuneric, buza vulcanului se putea vedea deasupra lor, de o culoare albă incandescentă, strălucind din cauza căldurii din interior. Treptat, strălucirea crescu şi se revărsă peste margini, pe măsură ce primele şuvoaie de lavă începură să înainteze prin păduri. Unul dintre ele părea să se îndrepte în direcţia lor, dar era greu să afirmi acest lucru cu siguranţă. Sătenii îşi înteţiră rugăciunile.

Pe măsură ce orele se scurgeau, lava se târa ca un şarpe dintr-o parte în alta în timpul coborârii ei lente, dar, de fiecare dată când părea să se îndepărteze de Fiscino, se întorcea până la urmă şi îşi relua ruta în direcţia lor. La optsprezece ore după ce începuse erupţia, nerăbdătorii săteni putură vedea lava la numai două sute cincizeci de metri deasupra lor, ca un drum auriu incandescent venind dinspre vârful muntelui. Acum se putea spune cu siguranţă că venea direct spre satul lor.

Sunetul unor motoare de camioane se auzi prin zgomotul erupţiei. Un şir de camioane aliate urcau pe drumul dinspre Boscotrecase, luminile lor de camuflaj fiind aproape invizibile în strălucirea aceea. Cel din faţă se opri, cu motorul încă pornit, şi un soldat se aplecă în afară.

— Am venit să vă evacuăm! ţipă el. Săriţi înăuntru, *capisci*? Arătă spre spatele camionului. *În fretta*, *molto infretta*[46].

Câţiva săteni alergară către camion, unde mâini binevoitoare îi ridicară.

— Aşteptaţi! strigă Livia. Dacă plecăm acum, satul va fi distrus!

— Nu putem face nimic, spuse Don Bernardo cu blândeţe. Numai să ne rugăm, şi putem face acest lucru la fel de bine şi dintr-un loc sigur.

— Putem săpa un şanţ. Livia privi în jur. Un canal care să îndepărteze lava. Merită să încercăm, nu? Ori asta, ori ne lăsăm casele să ardă.

---

[46] Repede, foarte repede - (in limba italiană, in original)

— Livia are dreptate, o susţinu Nino. Putem săpa.

— Dar cum rămâne cu rugăciunile? vru să ştie cineva.

— Putem săpa şi înălţa rugăciuni în acelaşi timp.

— Nu putem aştepta după voi, îi avertiză şoferul camionului. Trebuie să ajungem la Cercola. Dacă vreţi să fiţi evacuaţi, este acum sau niciodată.

— Ne asumăm acest risc, răspunse Nino.

Şoferul camionului nu aşteptă să i se spună de două ori.

Sătenii care îşi luaseră târnăcoapele şi lopeţile şi urcară dealul până la viile de lângă sat.

— Aici, spuse Livia, arătând spre o mică depresiune în pământ. Urma panta muntelui, dar într-un unghi oblic. Dacă am putea să o facem suficient de adâncă şi largă, ar putea devia lava astfel încât să ocolească zona caselor.

Folosiră beţe pentru a însemna un şanţ larg de şapte metri.

— Aşadar… spuse Nino scuipând în palme şi ridicând târnăcopul.

Livia îşi învârti târnăcopul deasupra capului, dislocând o mână de pământ pietros din sol. Ar fi putut funcţiona? Ea lovi iar şi iar, târnăcopul ei scânteind în lumina flăcărilor: unul dintr-o mulţime care se ridicau şi cădeau ritmic, în timp ce oamenii din Fiscino se luptau cu muntele.

Toţi săpară – bărbaţi, femei şi copii, chiar dacă mai rămăseseră câţiva şi foarte preţioşi reprezentanţi ai primei categorii. Se înainta încet. Solul era pietros şi munca grea.

În timp ce săpau, cerul îi bombarda cu o grindină de pietricele. Livia îşi ridică privirea pentru a-şi şterge transpiraţia de pe chip, dându-şi seama cu un şoc că lava se afla acum la numai câteva sute de metri, destul de aproape ca ea să simtă mirosul pinilor arşi.

— Canalul nu este destul de adânc, spuse ea neajutorată.

— Adu câteva saltele! Orice o poate reţine, strigă tatăl ei.

Ea alergă în şopron şi o înhămă pe Priscilla la o căruţă pe care o a umplu până sus cu saltele şi mobilă. Să oblige animalul înspăimântat să tragă încărcătura înspre lavă nu era o treabă uşoară şi trecură câteva minute de agonie până să poată lăsa încărcătura pe marginile şanţului. Ceilalţi aduceau bolovani şi crengi, încercând cu disperare să înalţe şanţul.

Deasupra lor, lava ajunsese pe câmpurile de la marginea satului

Fiscino. Se lovise de un staul de piatră, pe care îl strivise ca pe o cutie. Grădinile de pomi fructiferi din faţă luară imediat foc, flăcările trosnind printre ramuri şi jupuindu-le, lăsând în urmă numai trunchiurile înnegrite, pentru a fi înghiţite de lavă. Livia putu simţi căldura arzându-i faţa, iar gâtul i se uscă din cauza fumului. Căldura deveni, din neplăcută, de nesuportat în numai câteva minute. Unul câte unul, pe măsură ce zidul de cărbuni mătura totul în calea lui, sătenii erau obligaţi să dea înapoi.

Scântei dansau în aer, mii dintre ele căzând peste sat ca nişte săgeţi aprinse. Hambarul de fân unde ea şi Enzo se hârjoniseră pentru prima dată fu smuls cu o pârâitură groaznică, galbenul strălucitor al fânului aprins contrastând puternic cu roşul intens al lavei. Mai multe scântei porniră din acoperişul în flăcări, iar pe pământ focuri goneau de-a lungul ierbii uscate. Sătenii încercară să stingă focurile de pe pământ cu lopeţi, saci vechi, chiar şi cu hainele lor, dar flăcările erau la fel de agile ca şi pisicile, gonind la întâmplare printre picioarele lor. Alergară către fântână cu găleţi, formând un lanţ uman pentru a stinge flăcările, dar, după câteva minute, se auzit un ţipăt: cuiva i se vărsase puţină apă din găleată pe piele. Era nemaipomenit de fierbinte. Câteva minute mai târziu, până şi fântâna secă, un şuierat intens auzindu-se din adâncurile ei, ca şi cum muntele absorbea lichidul în inima lui şi expira numai aburi şi fum.

„Acum suntem lipsiţi de apărare!” îşi spuse Livia.

Apoi lava păru să prindă viteză. Peretele de foc atinsese şanţul şi se oprise, rămânând acolo pentru o secundă, înainte de a se prăvăli în şanţul îngust, umplându-l. Un strigăt de bucurie răguşit, epuizat, se ridică din piepturile sătenilor. Câteva minute mai târziu, o limbă roşie de foc apăru la marginea cea mai apropiată a şanţului şi se prelinse în afară. Cea mai mare parte a peretelui şanţului rezista, dar o secţiune îngustă, nu mai lată de doi metri, se prăbuşi şi se comporta ca gura unei oale, un râuleţ de lavă prelingându-se de pe marginea acesteia către ei.

— Căruţa! strigă Nino. Adu căruţa!

Priscilla era încă înhămată. Livia îşi ajută tatăl să scoată harnaşamentul de pe animalul speriat. Se sprijiniră cu spatele de căruţă şi încercară să o împingă spre gaura din dig. Li se alăturară şi alţii. Căruţa se rostogoli în şanţ şi luă foc. Sătenii se retraseră – toţi, cu excepţia lui Nino, care rezistă numai o clipă mai mult decât ceilalţi,

împingând căruţa spre fisură.

Dintr-odată, în timp ce Livia privea, tatăl ei păru să explodeze în lumină. Flăcări i se împrăştiară din spate ca nişte aripi şi fumul negru se adună în jurul capului său. Livia auzi un ţipăt groaznic şi îşi dădu seama că pornea din propria gură. Fugi, împreună cu Marisa să stingă flăcările de pe Nino, repezindu-se în căldura arzătoare ca într-un perete solid, şi se lipiră de el pentru a opri văpăile.

Căruţa arse violent timp de un minut şi apoi acea minge roşie de foc o acoperi, luându-şi avânt pe măsură ce se îndrepta drept spre centrul satului.

Mai trecu o oră până când James ajunse la aeroportul din Terzigno, fără suflu şi epuizat. La început, paznicii presupuseră că era un refugiat care căuta îngrijiri medicale; numai când îşi scutură cenuşa şi noroiul de pe uniformă putu să îi facă să înţeleagă că era un ofiţer şi că trebuia să îl vadă pe comandantul bazei într-o problemă urgentă.

Când fu adus în prezenţa comandantului, se făcuse mai prezentabil, cu toate că frustrarea îi creştea cu fiecare minut preţios care trecea. Era greu să îl convingă pe bărbat că o ploaie de pietre din cer va scoate din funcţiune întregul său aeroport şi, când reuşi, fu încă şi mai greu să pregătească optzeci şi cinci de echipaje de zbor să decoleze, multe dintre acestea nefiind măcar prezente la apel. În timp ce primele bombardiere îşi luau avânt pe pistă, ploaia de pietre scânteietoare începu, răpăind pe acoperişurile de tablă ale clădirilor temporare ale aeroportului, ca o furtună torenţială şi ricoşând în aripile unui B-25 pe când acesta încerca să decoleze.

— Nu pare atât de înfricoşător, comentă comandantul, privindu-l pieziş pe James. Totuşi, mai bine să ne păzim decât să ne pară rău mai târziu, cred.

— Acesta este numai începutul, spuse James. În jumătate de oră, acele pietre vor atinge dimensiuni de zece ori mai mari decât acum.

— Păi, ar trebui să avem… începu comandantul.

Dar cuvintele îi fură înghiţite de un vuiet brusc, în timp ce răpăiala de pietre căzătoare se transforma într-un potop. Se simţea, se gândi James, ca şi cum ar fi fost îngropaţi de vii – ca şi când adăpostul Nissen în care se aflau ar fi fost o cutie foarte mică într-o gaură foarte adâncă şi o mână gigantică ar fi aruncat cantităţi uriaşe de prundiş peste ei. Să vorbească era aproape imposibil. Afară, pe pistă, încă un avion reuşi să decoleze, cu aripile zgâlţâindu-se vizibil sub atacul

violent al unor pietre de mărimea unor nuci. La început, pietrele ricoşară pe pistă; apoi formară primul strat şi dădură naştere unui covor gros, negru, care le absorbi pe cele care urmară, crescând rapid în grosime. Avioanele care aşteptau să decoleze rămaseră la sol, unul dintre ele derapând brusc în timp ce se lupta să prindă viteză, înainte de a se împotmoli cu botul înainte.

Comandantul deschise uşa adăpostului. Jumătate de duzină de pietre năvăliră imediat înăuntru. Închizând rapid uşa, se aplecă şi ridică una.

— Uşoară ca o minge de ping-pong, ţipă el.

Apoi o lăsă să îi cadă printre degete.

— La naiba! Frige!

Pe pistă, echipajele avioanelor B-25 deturnate prinseseră viteză spre adăpostul clădirilor, cu armele ridicate deasupra capului împotriva pietrelor care cădeau cu nemiluita.

— Aveţi vreun vehicul pe care să îl pot lua? strigă James. Trebuie să urc înapoi pe munte.

Comandantul bazei îl privi ca şi când ar fi fost nebun.

— De ce? ţipă el.

— Trebuie să verific nişte civili.

Comandantul bazei flutură din braţ către movilele negre de cenuşă.

— Cred că glumeşti! Nu ai ajunge nici la zece metri depărtare. Nimic nu ar putea trece prin grămada asta!

— Tot trebuie să încerc!

Comandantul dădu din cap.

— Nu vei pleca nicăieri până nu se termină asta! Este un ordin!

Tot ce mai puteau face acum sătenii era să aştepte sosirea lavei. Improvizară o targă pentru a-l căra pe Nino, din fericire inconştient, spre un loc mai sigur, unde Marisa îi curăţă pielea pârjolită şi uscată cât de bine putu. Până şi respiraţia îi era dureroasă, de parcă ar fi inspirat flăcările adânc în plămâni. Apoi organizară un lanţ uman pentru a salva bunurile cele mai de preţ din casele ameninţate. Livia salvă din *osteria* o pereche de saltele, haine, câteva dintre medicamentele Marisei şi setul de tacâmuri care aparţinuse chiar mamei Agatei, pe care îl folosea pentru a servi sosul *ragù* în fiecare duminică.

Douăzeci de minute îi trebuiră lavei să parcurgă ultimele două

sute de metri. Mai întâi luară foc viile de pe terase, cu frunzele răsucindu-se în căldura puternică, de parcă s-ar fi evaporat. Apoi fură cuprinse de flăcări uşile şi ramele ferestrelor de la casa vecinului. Lava atinse un colţ al *osteriei* şi se prelinse de-a lungul ei ca pe lângă un dig. Pentru un moment păru că acea clădire chiar poate să reziste: apoi zgâlţâiturile provocate de cărbuni încinşi, mari cât nişte bolovani, reuşiră să ajungă la temelia ei. Casa se cutremură la rândul ei: acoperişul se crăpă şi se prăbuşi, iar lava mătură zidul bucătăriei din temelii. Se prăvăli la vale într-o cascadă de pietre şi mobilier, toate căzând pradă vâlvătăii, în timp ce lava îşi continua drumul inexorabil la vale.

Câteva minute mai târziu, grindina de pietre uşoare se îngreuna, acoperind totul – lava, clădirea în flăcări, pădurile, pe sătenii care priveau – cu un strat gros de cenuşă. Sătenii fură nevoiţi să se adăpostească, dar nici în interiorul caselor nu era prea multă linişte: ca nisipul aruncat peste foc, flăcările de pe case erau imediat înăbuşite de prundişul care acoperea totul.

Stând în pragul casei unui vecin şi privind, Marisa o înconjură cu braţul pe Livia:

— Am făcut tot ceea ce am putut, spuse ea cu blândeţe. Acum trebuie să ne îngrijim tatăl.

Capitolul 38

De fapt, erupţia Vezuviului din 1944 a cauzat mai puţine pagube decât s-ar fi aşteptat cineva. Evacuarea a peste două mii de oameni din zonele Massa şi San Sebastiáno s-a desfăşurat fără probleme, datorită eficienţei planurilor de ajutorare şi a eforturilor eroice ale sutelor de voluntari Aliaţi care au contribuit la aplicarea lor. În San Sebastiáno, care a fost aproape în întregime distrus, lava s-a oprit la numai câţiva metri de biserică, un semn evident – cel puţin pentru locuitori – că sfântul intervenise încă o dată pentru a proteja bunurile sale. Multe alte sătucuri şi ferme nu fuseseră la fel de norocoase.

Căderea de lapili – denumirea tehnică pentru pietrele vulcanice – a continuat cu întreruperi timp de opt zile şi opt nopţi, ca un fel de plagă biblică, închizând drumuri şi făcând întreaga zonă inaccesibilă. Apoi, cu un ultim răcnet asurzitor, un nor enorm de gaze şi cenuşă a explodat la mii de metri înălţime. La zece zile de când începuse, erupţia s-a încheiat, norul vast de cenuşă fiind purtat încet către sud-est, până în Albania, unde a contribuit la unele dintre cele mai spectaculoase

apusuri pe care şi le-ar putea aminti cineva. Vârful Vezuviului, care fumegase uşor timp de mai bine de două secole, era acum complet liniştit, culmea fiindu-i retezată cu aproape nouăzeci de metri.

Livia şi Marisa aplicară o cataplasmă pe picioarele şi mâinile sfâşiate ale lui Nino dar, chiar dacă Marisa înfruntă pietrele căzătoare ca să prindă o duzină de albine care să înţepe pielea din jurul rănilor lui, puterea leacurilor băbeşti pălea în cazul lui. Curând intră în stare de şoc, cuprins de fierbinţeală şi zvârcolindu-se în aşternuturi, care erau îmbibate de transpiraţie. Livia începu să îl ungă cu alifii, dar nu avea suficientă apă pentru a-i curăţa rănile cum trebuie, iar el delira din ce în ce mai rău pe măsură ce timpul trecea.

— Nu ştiu ce altceva să mai fac pentru el, mărturisi Marisa, în timp ce îl priveau cum tremura. Cred că rănile s-au infectat.

— Este grav?

Marisa ezită.

— S-ar putea să moară.

Livia îşi îngropă faţa în mâini.

— Livia, are nevoie de un doctor bun. Arsurile sunt dificile.

Nu exista nicio modalitate de a-l transporta în Napoli în timpul erupţiei. Şi chiar dacă ar fi existat, călătoria l-ar fi ucis.

— Singurul lucru care l-ar putea ajuta acum este penicilina, continuă Marisa. Dar nu ştiu de unde am putea face rost.

Livia tamponă uşor umărul lui Nino cu o cârpă udă. Cunoştea pe cineva care i-ar fi putut aduce penicilină, dar era o perspectivă mult prea îngrozitoare pentru a se gândi la ea.

Toată ziua următoare, stătu la căpătâiul tatălui ei, a cărui stare se înrăutăţea. Îl privi cum îi slăbeau puterile, tremurul fiindu-i înlocuit de frisoane teribile şi spasme. Carnea carbonizată de pe picioarele lui se albea treptat. Respiraţia îi era slabă şi rapidă şi îşi pierdea încet cunoştinţa.

Încă erau rupţi de lumea exterioară, abandonaţi pe vulcanul lor din pricina întinderii fără margini a cenuşii, ca şi când ar fi fost naufragiaţi pe o insulă, în mijlocul mării.

— Cred că îi este din ce în ce mai rău, spuse Marisa. Îmi pare rău, Livia. Tot ce mai pot face acum este să îi alin durerile.

Livia luă o decizie. Se ridică.

— Aşteaptă aici, cu el.

— Unde te duci?

— Să îi aduc penicilină.

Pietrele nu mai cădeau, dar cenuşa sură şi pietrişul vulcanic negru acopereau totul – fiecare plantă şi cărare, fiecare copac, umplând până şi izvoarele secate. Era ca şi cum te-ai fi deplasat printr-un peisaj selenar, lipsit cu totul de orice trăsături. Sau poate, se gândea ea, era ca un peisaj dintr-un vis, o lume în care lucrurile care trebuiau să fie imposibile căpătau dintr-odată o logică inevitabilă.

„Nu am de ales, îşi spunea singură în timp ce îşi târşâia picioarele prin lungile troiene cenuşii. Nu am de ales. Pentru ca tatăl meu să trăiască, această parte din mine trebuie să moară".

O despărţea aproape un kilometru de ferma unde locuia Alberto Spenza. Era un loc vechi, foarte îndepărtat: un loc bun pentru camorra, ca să îşi ascundă marfa de contrabandă. Ştia că nu şi-ar fi permis niciodată să fie evacuat, deoarece ar fi însemnat să îşi lase toate prăzile de pe piaţa neagră în urmă. Destul de sigură, îi zări maşina Bugatti parcată în hambar, cu toate că nici măcar acolo nu scăpase nevătămată din erupţie. Pietrele îi spărseseră acoperişul şi lăsaseră semne pe vopsea, iar capota era acoperită cu cenuşă.

Alberto îşi curăţa maşina cu o cârpă. Când o văzu apropiindu-se, se îndreptă de spate, chiar dacă nu spuse nimic.

Ea se opri în faţa lui.

— Am nevoie de nişte penicilină! Urgent.

— De ce?

— Este problema mea.

— Atunci este şi problema mea. De vreme ce este penicilina mea…

— Am nevoie de ea pentru tatăl meu.

Buzele lui cărnoase se ţuguiară într-un „o".

— Ştii că este scumpă?

— Da.

— Îţi trebuie destul de multă pentru vreo două săptămâni, dacă este foarte bolnav. Cum îmi vei plăti?

— Avem câteva economii. Ţi le pot da.

— Oricât ai economisit, nu-i destul. Se juca cu ea, atrăgând-o în cursă. Dar poate că putem ajunge la o înţelegere.

— Ce fel de înţelegere?

— Depinde de cât de mult îţi doreşti penicilina.

— Alberto…

Nu îi plăcea să se roage, dar nu avea de ales.

— Dă-mi-o numai şi îţi voi plăti cumva.

— Nu vreau banii tăi, Livia.

— Ce, atunci?

Pur şi simplu se uită la ea şi aşteptă.

Ea ştiuse de la început care va fi preţul său şi îşi dăduse seama că nu va avea de ales decât să plătească.

— În regulă, spuse ea. Voi face ceea ce vrei.

— Vino înăuntru.

Îi întinse mâna. După un moment de ezitare, ea îi luă mână şi intrară împreună în casă.

În bucătărie, o conduse la cămară şi împinse uşa. Era plină cu toate delicatesele imaginabile: *foie gras*, supă-cremă din homari, borcane cu *cassoulet* şi sticle de Armagnac.

— Unul dintre avantajele luptei alături de francezi, comentă el. Încă mai consideră că un ofiţer trebuie hrănit pe potriva rangului. Şi apoi, desigur, mai sunt şi ruşii.

Arătă spre un morman mic de cutii de conserve. Pe etichete, sub scrierea ciudată, cu litere pe dos, era poza unui peşte. Caviar.

— Nu ştiu ce să fac cu niciunul dintre toate aceste lucruri, spuse Livia neajutorată. Nu am gătit niciodată cu asemenea ingrediente.

Simţi un fior de panică gândindu-se la Nino, cu temperatura lui care creştea mereu. Voia numai să termine ceea ce avea de făcut şi să plece cu penicilina, dar ştia că, dacă nerăbdarea ei devenea evidentă pentru Alberto, ar fi dus-o şi mai mult cu vorba.

— Foloseşte caviarul ca sos pentru *maccheroni*. Iar *foie gras* poate fi prăjit, ca o friptură.

Ea apucă o oală în care să fiarbă apa pentru paste, apoi deschise conservele. Când gustă ficatul, simţi că era atât de gras, încât aproape îi veni să vomite, în timp ce caviarul era uleios, dulce şi foarte sărat. Adăugă puţin unt şi nucşoară, dar restânse celelalte ingrediente la minim.

În timp ce gătea, ştia că Alberto o priveşte. Evitându-i privirea, încercă să se piardă în ritualurile familiare ale bucătăriei: amestecarea, condimentarea, încălzirea. Orice era mai bine decât să se gândească la ceea ce urma să facă.

— Este gata, spuse ea, în sfârşit.

— Pune două tacâmuri. Astăzi vom mânca împreună.

Ea pregăti două locuri la masă. Pe farfuria lui trânti un munte uriaş de paste, în timp ce pe-a ei pusese abia o lingură.

— De ce atât de puţin? o întrebă el.

— Nu îmi este foame.

— Poate că unul dintre celelalte feluri de mâncare îţi va plăcea mai mult, spuse privind-o cu jind.

Deschise o sticlă de vin franţuzesc, turnă în două pahare şi împinse unul către ea. Apoi îşi îndesă un şerveţel în gulerul cămăşii şi îşi duse pastele la gură cu furculiţa, cu exclamaţii de plăcere.

— Pentru bucătar, spuse el, ridicându-şi paharul.

Bău fără să-şi ia seama că avea gura plină.

Continuă să îşi croiască drum prin grămada imensă de paste, împingându-le pe gât cu ajutorul înghiţiturilor de vin.

— Şi ficatul de gâscă, mormăi el. Vreau să le mănânc pe amândouă odată.

Ea se duse să aducă ficatul prăjit de pe plită. Alberto luă o furculiţă de came, după care o nouă gură de paste şi o înghiţitură de vin. Învârti un ghem de paste pe furculiţă şi o îndreptă spre ea.

— Acum tu.

— Eu? Acum?

— De ce nu? Astăzi voi avea toate cele trei feluri de mâncare împreună. Arătă spre masă. Sunt sigur că ştii ce să faci.

Ca şi când ar fi privit pe altcineva, Livia se văzu ridicându-se de pe scaun şi trăgându-şi rochia peste cap. Când rămase goală, se ridică pe masă. După aceea, se forţă să nu se mai gândească la nimic.

Când totul se termină, ea se duse la chiuvetă şi îşi dăţi gura cu vinul lui franţuzesc scump.

Alberto se ridică şi se duse la cămară. Luă un pachet mic şi i-l aruncă.

— Penicilina ta.

Ea se uită la pachet.

— Dar este numai o fiolă, obiectă ea. Chiar tu ai spus că îmi trebuie penicilină pentru două săptămâni, cel puţin.

Adânc în ochii lui, zări o licărire de triumf – triumful unui bărbat care ştie că a avut parte de tot ce era mai bun din toată afacerea.

— Atunci doar va trebui să te întorci mâine.

— Şi mâine îmi vei da restul?

— Nu, răspunse el. Mâine îţi voi da încă una. Şi poimâine încă

una.

— Porcule! spuse ea, furioasă.

El se întinse şi îşi trecu degetele groase prin părul ei.

— Ar trebui să fii flatată, Livia! Eşti singurul fel de mâncare pe care un bărbat îl poate savura întruna, fără să se sature niciodată.

Aproape ajunsese acasă când simţi un val de greaţă copleşind-o. Se aplecă la marginea drumului şi vomă mâncarea bogată a lui Alberto în pietrişul vulcanic şi cenuşă.

Nino, în delirul său, simţi împunsătura din braţ şi apoi părul moale al Liviei mângâindu-i obrazul, în timp ce se apleca deasupra lui.

— Şşş, făcu ea. Este numai o altă înţepătură de albină. O înţepătură de albină. Te va face bine.

Aeroportul fu izolat de lume pe toată durata erupţiei, până şi la radio nemaiauzindu-se altceva decât bruiaj şi voci neclare, înghiţite de sâsâituri. Apoi, pe măsură ce furtuna de lapili se domolea, reîncepu să se restabilească şi contactul. Voci stinse din Napoli promiteau că buldozerele începuseră să cureţe drumurile, dar rapoartele menţionau clar, de asemenea, că reintrarea în normal va fi un proces de durată. O zonă de peste treizeci de kilometri pătraţi fusese acoperită cu un strat de cenuşă.

Acoperişurile se prăbuşiseră sub greutatea proprie. Viile fuseseră culcate la pământ, recoltele distruse, turmele măturate de pe faţa pământului. Oamenii vorbeau despre sate pe jumătate îngropate, cu acoperişurile ivindu-se de sub pietrele negre ca şi cum s-ar fi scufundat sub pământ. Şi toate acestea se adăugau la pagubele pe care le făcuse lava, care topise şinele căii ferate, după cum arsese oraşele şi satele din calea ei.

James se trezi în situaţia neobişnuită de a fi considerat un fel de erou. Pe lângă faptul că avusese pregătit un plan de evacuare, povestea călătoriei sale epice de la San Sebastiáno la Terzigno devenise, fără îndoială, subiectul unei legende locale.

— Ştii cum sunt aceşti macaronari, explica maiorul Heathcote prin radio. Superstiţii şi miracole la fiecare cotitură. Acum spun că, pentru a ajunge la Terzigno, trebuie să fi zburat peste lavă. Faptul că este aproape imposibil face povestea mai bună, din punctul lor de vedere. Oricum, chiar dacă ştim amândoi că pur şi simplu îţi făceai datoria, germanii fac mare caz de faptul că ai noştri au trebuit să bombardeze nişte mănăstiri sau aşa ceva la Cassino, şi faptul că ai

salvat atât de mulţi civili de pe Vezuviu nu poate decât să fie în ajutorul relaţiei noastre cu italienii. Vom organiza o ceremonie restrânsă, iar un fotograf de la un ziar de ştiri va fi acolo să imortalizeze strângerile tale de mâini.

Poate vei primi chiar şi o panglică.

— Serios, domnule, nu este nevoie…

— Ştiu, Gould. Toată lumea detestă tărăboiul, dar cei de la Birou insistă.

Era plăcut surprins, dar el nu se putea gândi decât dacă Livia era în siguranţă şi, dacă da, unde se afla. Pentru început, presupuse că Fiscino trebuia să fi fost evacuat împreună cu celelalte sate. Apoi începu să audă zvonuri despre un grup de vezuvieni care refuzaseră să plece.

Faptul de a nu şti cu certitudine dacă se afla printre aceştia era o agonie. Dragostea lui pentru Livia până în acel moment era legată de soare şi optimism. Acum, teama că putea fi rănită sau chiar moartă îi umplea inima pentru prima dată cu toate chinurile iubirii. Fusese nebun, îşi dădea seama, să o lase să plece de lângă el, chiar şi pentru o clipă. Aşteptă cu nerăbdare să se redeschidă drumurile, pentru a putea merge să verifice.

„Dacă este bine, îşi promise el, o voi cere în căsătorie. Chiar dacă va trebui să ne ascundem de restul lumii, trebuie să ştie ce simt".

Nino nu era nici mai bine, nici mai rău. Zi de zi, ca două armate care se luptau adânc în sângele lui, infecţia şi antibioticele îşi disputau supremaţia. Pentru început, concursul era departe de a fi încheiat. Dar treptat, faptul că starea lui nu se mai agrava era un semn că infecţia nu îşi urma cursul firesc, iar Marisa deveni mai încrezătoare.

În fiecare zi a acelei săptămâni Livia se întorsese la Alberto Spenza. În fiecare zi îşi respectase partea din înţelegere şi în fiecare zi el îi înmânase câte o fiolă de penicilină. În a cincea zi, ea nu se mai simţi rău după aceea. Pur şi simplu, era ceva maşinal.

După ce se întorsese în Fiscino, se duse în camera în care Marisa stătea pe marginea patului lui.

— Doarme, îi şopti sora ei.

Cu grijă, Livia pregăti preţioasa seringă cu penicilină şi înfipse acul în umărul tatălui ei.

Pentru prima dată, el deschise ochii, care nu mai erau goi din cauza febrei, şi o zări pe Livia lângă pat. Îi zâmbi.

— Bună, murmură el. Ce faci?

Îşi întoarse capul pentru a o vedea.

— Şşş, zise ea cu blândeţe. Este numai o altă înţepătură de albină.

Când seringa se goli, o scoase din umărul lui repede, pentru ca el să nu vadă ce făcea. Câteva secunde mai târziu, adormi din nou.

— Arată bine, spuse ea încet, ca să nu-l trezească.

— Se însănătoşeşte, aprobă Marisa.

— Ne putem opri cu penicilina?

Marisa clătină din cap.

— Dacă infecţia revine pentru că ne-am oprit prea curând, asta îl va ucide.

— Pentru cât timp?

— Depinde de cât de puternic este. Mai durează câteva zile. Poate o săptămână.

Îi aruncă surorii sale o privire plină de întrebări.

— Poate depinde de cât de puternică eşti *tu*.

— Pot face asta, spuse Livia supărată. Pot face orice este nevoie pentru a-l salva.

— Nu ar vrea să te învinovăţeşti.

— Poate că nu. Dar adevărul este că a fost vina mea. Eu am vrut să rămânem şi să săpăm, în loc să plecăm cu soldaţii.

Simţi cum lacrimile îi ţâşneau din ochi şi se întrebă dacă îi mai rămăseseră suficiente pentru a plânge.

— Dacă mai este nevoie de încă o săptămână de penicilină pentru a-l salva, atunci va avea penicilină pentru o săptămână.

Îi venea greu să se gândească la ceea ce urma să se întâmple când se va însănătoşi şi la consecinţele înţelegerii ei cu Alberto. Probabil, bănuia ea, avea să schimbe totul. Făcea parte din preţ. Tot ceea ce ştia era că fusese numai vina ei. Îşi interzisese orice drept pe care l-ar fi putut avea să fie fericită.

În sfârşit, un buldozer ajunse până la aeroport, curăţând drumul spre Vezuviu. James solicită imediat plecarea. Permisiunea îi fu acordată şi îi fu împrumutat chiar şi un jeep, prin bunăvoinţa recunoscătoarei Armate a Cincea.

Multe dintre drumurile pe munte erau încă blocate şi de-abia când îi conduse pe câţiva refugiaţi care se întorceau la San Sebastiáno îi fură arătate câteva cărări ascunse care duceau prin păduri, astfel

încât James putu ajunge în Fiscino. Când se apropie de sat, îşi dădu seama că una dintre scurgerile de lavă trecuse foarte aproape de acesta. Câteva dintre case fuseseră distruse şi simţi o apăsare cumplită în piept când văzu că una dintre ele fusese *osteria*. Dar apoi o văzu pe Livia, căutând printre dărâmături, şi coborî din jeep, alergând spre ea, strigându-i numele.

— Aşadar, vezi tu, explică el, dacă nu ai fi fost tu, nu aş fi inventat niciodată un plan, şi dacă nu ar fi existat planul, sute – cine ştie, poate mii – de oameni ar fi fost prinşi pe munte.

— Bine lucrat! îi spuse ea. Trebuie să fii încântat.

Părea neobişnuit de abătută, chiar şi dacă luai în consideraţie faptul că propria casă se prăbuşise.

— Dar chiar ai fost în siguranţă aici? întrebă el nerăbdător.

— După cum ţi-am spus, tatăl meu a fost singurul care a suferit arsuri grave. A avut febră şi, pentru o vreme, ne-am gândit că l-am putea pierde, dar acum se însănătoşeşte, slavă Domnului! Marisa a avut grijă de el.

— Toţi aţi scăpat ca prin farmec.

— Da, cred că da.

De-abia îl privea în ochi şi nici măcar nu îl sărutase. Se întreba dacă era furioasă că nu venise să o caute.

— Am încercat să ajung aici mai devreme, spuse el. Dar atunci a început căderea de pietre şi nimeni nu s-a mai putut mişca.

— Şi la noi a fost la fel.

— Dar chiar aţi fost bine?

Ea ridică din umeri.

— Ne-am descurcat.

— Livia, continuă el cu blândeţe, nu eşti nici măcar un pic fericită că mă vezi?

— Bineînţeles, răspunse ea. Dar acum trebuie să pregătesc prânzul tatălui meu. Locuieşte în casa vecinului nostru, acolo.

Pe când se îndrepta spre cealaltă casă împreună cu ea, îi spuse:

— Am o permisie de câteva zile.

— Asta-i bine.

— Aş putea sta aici. Dacă ai vrea, desigur. Să te ajut să pui lucrurile în ordine.

— Oamenii ar vorbi.

— Chiar contează?

— Poate nu pentru *tine*, îi trânti ea.

— Eşti supărată pe mine. Livia, ce s-a întâmplat?

Ea ridică din umeri, cu tristeţe.

— Poţi rămâne, dacă vrei.

— Serios? răspunse el, confuz. Vrei să rămân?

— Vreau.

I se luă o piatră de pe inimă. Era supărată numai din cauza a ceea ce se întâmplase, nu pe el.

După ce îi duse prânzul tatălui său, o luă la o plimbare. Când o îmbrăţişă, simţi că tresare. Poate, se gândi el, că tot ceea ce avea să îi spună îi va da un motiv de bucurie.

— Ştii, începu el, este posibil ca toate acestea să se dovedească până la urmă o binecuvântare ascunsă.

— De ce?

— Sunt destul de sigur că, după toate acestea, va exista un fel de compensare, că familia ta va fi găzduită în altă parte.

— Cum adică, în altă parte? rosti ea, cu o furie neaşteptată.

— Ei bine, acum, când *osteria* a fost distrusă, poţi să te gândeşti unde ar fi cel mai bun loc în care să te stabileşti…

— Deja ne-am stabilit aici, izbucni ea. Aici locuim.

— Dar dacă o să repari, pur şi simplu, pagubele de *aici*, îi explică el cu răbdare, mai devreme sau mai târziu va urma o altă erupţie, şi data viitoare familia ta s-ar putea să nu mai fie atât de norocoasă.

Ea privi peste pădurile de pini, către mare.

— Da, am fost norocoşi, răspunse ea în şoaptă, dar nu pentru că am fost cruţaţi. Am fost norocoşi pentru că am locuit aici de la început.

— Înţeleg, spuse el fără să înţeleagă, dar acum trebuie să iei în consideraţie viitorul. Să rămâi aici ar putea fi cu greu o hotărâre înţe…

— De ce aş vrea să fiu înţeleaptă? ţipă ea. Ţi-am spus o dată, o viaţă aici valorează cât zece trăite în altă parte. Şi dacă nu înţelegi acest lucru, pur şi simplu eşti un idiot!

Era consternat şi doar puţin supărat, deşi încerca să n-o arate. Pentru restul lumii poate că era un erou, dar pentru Livia se părea că ajunsese cel mai neînsemnat dintre cei neînsemnaţi.

— Păi, aşa sunteţi voi, italienii, replică el sec. Întotdeauna alegeţi spectacolul în defavoarea chibzuinţei. Căută cel mai dureros lucru la care putea să se gândească. Ţine minte că, data viitoare, Aliaţii s-ar putea să nu mai fie prin preajmă pentru a vă rezolva problemele.

Ea râse cu dispreţ.

— Ne descurcam foarte bine înainte să veniţi, mulţumesc foarte mult!

Acum se certau de-a binelea, iar el nu putea înţelege de ce.

— Livia, spuse el cu răbdare, să nu ne certăm. Îmi pare nespus de rău pentru tatăl tău şi pentru distrugerea restaurantului, dar nu ai cum să nu vezi că deschide posibilităţi pe care nu le aveai înainte…

— Vrei să spui că aş putea alege să vin în Anglia! izbucni ea.

Era exact ceea ce voia el să spună, deşi încercase să ajungă acolo treptat.

— Deci despre asta era vorba, nu-i aşa? întrebă el aspru. Erai îngrijorată că m-aş putea folosi de această erupţie pentru a te cere în căsătorie şi pentru a te târî departe de toate astea. Păi, nu trebuia să-ţi faci nicio grijă în această privinţă.

— Bine. Pentru că nu cred că poate fi ceva mai rău.

Mersese prea departe, şi ea o ştia. Dar era prea tristă pentru a-i spune de ce era atât de tristă, şi nu făcu niciun gest pentru a-l opri în timp ce el se îndrepta nervos, cu paşi mari, către jeep, se urca pe locul şoferului şi pornea în trombă, lăsând în urmă un nor de pietre vulcanice.

Îl privi plecând. O lacrimă îi apăru în colţul ochiului, dar ea clipi şi o îndepărtă furioasă. Apoi se ridică şi începu să coboare pe drumul acoperit cu pietriş care ducea spre pădure.

Îl găsi pe Alberto stând la masa sa din bucătărie, aşteptând-o. Parfumul cafelei proaspete umplea casa şi o *napolitana* întreagă se afla pe masă, împreună cu o sticlă de coniac; dar Alberto era nebărbierit, ca şi cum ar fi stat acolo de foarte mult timp.

Ştia de acum ce se aştepta de la ea şi se duse în cămară pentru a vedea ce alesese pentru a-i găti. Dar el o opri cu un braţ întins.

— Nu îmi este foame.

Ea îşi scoase pantofii şi începu să îşi deschidă nasturii rochiei.

— Poţi să laşi rochia pe tine.

Ea se opri şi ridică rochia pentru a-şi scoate chiloţii.

— Nu m-am referit nici la asta.

Se ridică pe neaşteptate, se duse la cămară şi îi aduse un pumn de fiole de penicilină.

— Poftim! Ia-le, dacă le vrei atât de mult.

— Pe toate?

— Sunt un cadou.

— Mulţumesc!

Îşi căută pantofii şi îi încălţă.

— Deci pot pleca?

— Dacă vrei. Tot ceea ce te rog… Tot ceea ce te rog este să te întorci cândva din proprie voinţă.

— Alberto, spuse ea, ştii că asta nu se va întâmpla.

Ochii lui se aprinseră.

— Atunci întoarce-te şi prefă-te că-i aşa! Prefă-te că nu eşti aici numai pentru că trebuie să fii. Arătă spre fiolele din mâna ei. Le poţi lua pe toate, dar aminteşte-ţi ce-am făcut pentru tine!

Pentru o clipă, ea ezită. Apoi se aplecă şi îl sărută pe obraz.

— Mulţumesc! spuse ea.

Când ajunse la poalele muntelui, furia lui James se transformă în nefericire. Manevrase situaţia cu totul greşit. Nu avusese altă soluţie decât să meargă la Terzigno în ziua erupţiei, dar nu reuşise să îi explice acest lucru cum se cuvine Liviei. Ar fi fost mai bine să o lase să îşi descarce sentimentele de mânie pentru faptul de a fi fost părăsită decât să se răzbune, aşa cum procedase. Dar fusese atins mai adânc decât ar fi vrut de acea remarcă sarcastică referitoare la plecarea ei în Anglia.

Îşi dăduse seama cu mult timp în urmă că tot ceea ce aveau împreună el şi Livia era mai mult decât o pasiune în vreme de război. Engleza Liviei, într-adevăr, era originală, dar el intervievase o mulţime de alte fete care vorbeau mult mai prost, iar limba, la urma urmei, putea fi învăţată. Era de asemenea adevărat că Livia ar fi trăit un şoc cultural în Anglia. Anglia pe care o cunoştea el, cu raţiile ei de praf de ouă, plăcintele Woolton, Laptele Praf Naţional şi margarina, nu i-ar fi priit niciodată. Dar, după război, lucrurile ar fi început cu siguranţă să se schimbe şi era mai mult decât rezonabil să te aştepţi ca o soţie să facă anumite sacrificii pentru şansa unei vieţi mai bune.

Dar se părea că Livia nu gândea deloc la fel. Pentru o clipă, avu bănuiala îngrozitoare că reprezenta numai o etapă provizorie, că orice ofiţer aliat cu o slujbă bună şi bani în buzunar ar fi putut fi o alternativă la fel de acceptabilă în timpul acestor ani grei. Se gândi că ea îl iubea – nu, *ştia* că îl iubea. Dar rămânea la fel de valabil şi faptul că, pe timp de război, în Napoli, cu atmosfera lui de intimitate fugară şi sex la întâmplare, dragostea se înfiripa cu uşurinţă – mult mai uşor

decât s-ar fi întâmplat acasă. Poate că totul fusese *prea* uşor. După război, după ce o moralitate mai convenţională s-ar fi restabilit, ar fi descoperit oare că aveau bazele pentru o viaţă împreună? Sau o relaţie care se bazase până acum aproape în întregime pe experienţele din dormitor şi din bucătărie s-ar fi dovedit nepotrivită pentru un salon englezesc şi pentru întreaga viaţă de cuplu matur, practic? Pe scurt, îi făcuse oare ea o favoare refuzând cererea în căsătorie pe care el fusese gata să i-o facă?

Reacţia ei din acea zi îl zguduise. Firea imprevizibilă a Liviei, care fusese întotdeauna unul dintre motivele pentru care o iubea, părea deodată la fel de străină şi de năucitoare ca şi aromele unei mese italiene. Intervievase atât de multe femei ca pe nişte viitoare neveste de război; totuşi, când era vorba să se decidă pentru sine, era dintr-odată asaltat de îndoieli.

Livia se aşeză lângă o fereastră, privind apusul deasupra golfului Napoli şi meditând. Rămase astfel mai mult de o oră.

În ciuda nefericirii ei, spusese adevărul când îi mărturisise lui James că nu putea fi o mireasă de război. Nu putea pleca nicicum de acolo, în acel moment, când mai erau atâtea de făcut. Ea şi James ar fi rezistat, în cel mai bun caz, până la sfârşitul războiului împreună, apoi el s-ar fi întors în Anglia fără ea. Ce s-ar fi întâmplat după aceea nu ştia, dar îi era clar că prima ei îndatorire era să îşi ajute cumva tatăl să reconstruiască ferma şi restaurantul, să aibă grijă de el la această vârstă înaintată.

Dar în afară de toate acestea, nu ar fi mers niciodată cu James, înţelesese asta acum. Cutia încuiată din mintea ei, unde izgonise toate legăturile cu Alberto, refuza deja să mai rămână astfel. Ceea ce făcuse ar fi rămas întotdeauna acolo, picurându-şi otrava în relaţia lor. Trebuia fie să îi spună totul lui James, fie să accepte că se terminase.

Dar să îi spună totul nu era decât un alt mod de a pune capăt relaţiei. Se gândi din nou la Enzo, cât de mult îi displăcea când un alt bărbat îndrăznea numai să se uite la ea. James era mult mai puţin posesiv, dar era totuşi bărbat, şi încă un bărbat cu principii puternice în ceea ce privea conduita sexuală. Oricât de mult le-ar fi simpatizat pe femeile cu care avusese de-a face în Napoli, femeile care se prostituaseră, ea ştia că niciodată nu şi-ar fi permis să se îndrăgostească de vreuna dintre ele.

Nu: relaţia lor se va sfârşi, iar ea probabil va fi norocoasă să

găsească vreodată pe cineva ca Alberto de care să se ataşeze.

Singura alegere pe care o putea face acum era să decidă asupra modului *în care* se va termina. Să îi spună lui James despre Alberto şi să sfârşească în furie şi în reproşuri, sau să îi spună pur şi simplu că se terminase şi să se scutească de durerea suplimentară a unei confesiuni?

Privi cum soarele aluneca în mare, incendiind cerul. Ochii i se umplură de lacrimi, se goliră, apoi se umplură din nou.

Se decise brusc. Sărind în picioare, se duse să caute o hârtie şi un stilou.

Capitolul 39

Strict vorbind, în obligaţiile Guvernului Militar Aliat al Provinciei Napoli nu intrau şi dezastrele naturale, dar patru ani de război le dăduseră Aliaţilor încrederea de nestrămutat că pot face faţă oricărei situaţii de criză. Americanii erau încă plini de încredere şi de optimism, în timp ce britanicii, probabil, îşi aminteau de trecutul lor colonial şi de responsabilităţile pe care le presupusese odinioară aceasta. Soldaţi de toate naţionalităţile, de la neozeelandezi la francezii liberi, îşi amintiră dintr-odată de micile acte de generozitate făcute de italienii obişnuiţi pe scena războiului – o sticlă de vin adusă de vreo gospodină în timpul unui marş lung şi încins către Cassino, un zâmbet sau un semn cu mâna al unei fete frumoase, un scurt moment de conversaţie în care războiul se oprea şi latura umană obişnuită reînvia pentru câteva minute –, iar acum, aproape fără să se gândească la acest lucru, hotărâră să le întoarcă serviciul.

Începu cu planul de evacuare, dar evacuarea era numai începutul. La Cercola, Crucea Roşie înfiinţa o cantină care împărţi mâncare la peste o mie de refugiaţi. Un centru de distribuire a hranei fu înfiinţat la Pollena-Trocchia. Bazele Aliaţilor, cinematografele şi barăcile de provizii aliate de pe o întindere de kilometri întregi fură transformate în adăposturi provizorii pentru cei fără locuinţe. Fiecare unitate împrumută ce avea disponibil, de la buldozere care să cureţe drumurile, până la camioane pentru transportul vitelor. Puşcaşii din Lancashire organizară o strângere de fonduri şi adunară suficienţi bani pentru a reconstrui un sat întreg. Pentru a nu se lăsa mai prejos, Inginerii Regali îşi încărcară pur şi simplu autovehiculele cu cherestea şi echipamente şi începură să reconstruiască una câte una casele care fuseseră distruse., Geniştii dinamitară cu entuziasm clădirile devenite

nesigure din cauza cutremurelor – cu atâta entuziasm, se comentă cu regret ulterior, încât le dădură inginerilor mai mult de lucru decât era necesar –, iar forţa de intervenţie cultivă câmpurile. Trupele RAVE, unităţile veterinare ale armatei regale, aduseră cai şi catâri, în timp ce Logistica donă o întreagă încărcătură navală de cartofi, transportaţi din Canada ca hrană pentru trupe, dar transformaţi în valoroase plante de însămânţare.

Cu toate acestea, cea mai impresionantă a fost reacţia unităţilor de luptă. Bărbaţii care petrecuseră luni întregi în cele mai vitrege condiţii de front se oferiră voluntari pentru a-şi consuma preţioasele momente de permisie ajutând la curăţarea drumurilor, la reconstrucţia caselor şi îndepărtarea cenuşii de pe câmpuri cu mâinile goale. Din entuziasmul cu care au dus la bun sfârşit aceste sarcini s-ar fi putut spune că ei într-adevăr preferau să dea o mână de ajutor, decât să bea şi să?

Umble cu târfele şi tot mai mulţi ofiţeri fură auziţi spunând că şi-ar dori ca vulcanii să erupă mai des, atât de benefic fusese efectul asupra bunelor moravuri.

Întors la Palazzo Satriano, James găsi o atmosferă de hărnicie plină de însufleţire. Două steaguri uriaşe fuseseră arborate pe clădire, pe care Stelele, Dungile şi însemnul Uniunii fluturau cu mândrie unele lângă altele. La intrare stăteau de gardă doi poliţişti militari. Un italian în Salopetă era ocupat să acopere frescele îndrăzneţe cu conţinutul unei găleţi enorme de vopsea albă.

James îl zări pe Horris.

— Ce se întâmplă? întrebă el.

— Vizita generalului. Mulţumită ţie, Studioul de Filmări va realiza un documentar. Se pare că acum suntem un exemplu minunat de cooperare aliată.

Când James trecu pe lângă biroul lui Carlo şi al lui Enrico, se uită prin uşa deschisă şi înmărmuri. Fusese transformat de-a binelea. Hârtiile fuseseră îndosariate, birourile fuseseră şterse de praf şi ambii bărbaţi purtau papioane şi ghetrele pe care le păstrau de obicei pentru expediţiile care implicau revolvere. În plus, amândoi aveau acum mustăţile subţiri şi răsucite cu ceară, iar părul le era dat cu briantină, asemenea celor mai chipeşi ofiţeri americani.

— Bună, puştiule! salută Carlo, cu accent american. Cum te simţi?

— Bine, răspunse James apatic.

Carlo îşi pocni degetele.

— Atunci te las aici şi ne vedem mai încolo, motanule!

Uimit, James îşi continuă drumul spre propriul birou. Fusese folosit, în mod evident, ca sediu pentru catrafusele tuturor. Cutii cu hârtii erau înghesuite peste tot şi un candelabru uriaş fusese abandonat pe masă. Piesele de sticlă îi fuseseră distruse de raidurile aeriene ale germanilor, asemenea unui copac care toamna îşi pierde frunzele, şi acum avea mai mult fier decât sticlă. Încercă să îl mute pe podea, dar era surprinzător de greu.

Maiorul Heathcote năvăli în cameră.

— Ai face bine să cureţi locul ăsta, Gould!

— Da, domnule!

— Generalul va fi aici joi, la prânz.

Maiorul inspectă uniforma lui James, care nici înainte de erupţie nu era ca la carte, dar care acum era într-o stare mult mai jalnică.

— Nu uita să faci rost de o uniformă nouă.

— Nu, domnule!

Maiorul ezită.

— Că tot veni vorba, Gould, despre această operaţiune de ajutorare. Se pare că a înfierbântat imaginaţia tuturor – cred că din cauză că a fost prima veste bună pe care am primit-o de ceva timp. Oricum, Biroul consideră potrivit să subliniem faptul că a fost un efort de echipă. Aşadar, din punctul de vedere al publicului, tu şi Vincenzo aţi născocit planul împreună. Iar eu, ca ofiţer superior, am avut responsabilitatea generală.

James îşi dădu seama că puţin îi păsa cine culegea laudele pentru operaţiunea de ajutorare.

— Într-adevăr, domnule, sunt perfect de acord.

— Aşa te vreau, Gould! Bineînţeles că noi ştim că a fost în cea mai mare parte realizarea ta, dar astfel arată mai bine pentru oamenii de acasă.

După ce plecă maiorul, James începu să facă ordine. Avea multe de făcut şi mai erau câteva ore până când trebuia să facă impresie bună.

Deodată mirosi ceva. O aromă minunată, bogată plutea prin apartament. Ar fi recunoscut-o oriunde – era mirosul de *fettucine al limone* al Liviei. Într-o explozie de fericire, se grăbi spre bucătărie.

Fata care gătea se întoarse cu un zâmbet politicos.

— Oh! exclamă el dezamăgit. Credeam că eşti Livia.

Horris stătea lângă ea, tocând o grămadă mare de dovlecei.

— Mi-am luat libertatea de-a o angaja temporar pe Maria aici, îl lămuri el. Numai până când se întoarce doamna Pertini.

— Da, desigur. Atunci, strigă-mă când se serveşte prânzul!

Horris şi Maria îl priveau, aşteptând în mod evident să plece.

— Poate că vrei să îi tai într-un unghi mai înclinat, îi spus el lui Horris.

După ce închise uşa, îi auzi pe cei doi începând să vorbească în şoaptă. Puţin mai târziu se auzit un râs înfundat.

În ziua următoare, ambele steaguri noi dispărură de pe catargele lor, iar comercianţii de pe Via Forcella ofereau o nouă gamă de lenjerie de lux în dungi. După aceea, catargele fură mutate în interiorul clădirii, unde două steaguri de schimb atârnau moi, dar în siguranţă, unul lângă celălalt, în curtea adăpostită de vânt.

Chiar şi curtea fusese aranjată astfel încât era aproape de nerecunoscut. Jeepurile americane erau curate, lustruite şi aliniate ca într-un salon auto. Mesele, felinarele de vânt şi alte dovezi ale meselor în aer liber fuseseră duse de acolo, iar scaunele fuseseră reaşezate pe un podium, pentru ca demnitarii italieni aflaţi în vizită să aibă pe ce să se aşeze. Biroul Psihologiei de Război pregătea un spectacol şi totul trebuia pus în aşa fel în scenă, încât să dea impresia unei populaţii recunoscătoare care mulţumeşte eliberatorilor ei.

Nino mai dormi încă cinci zile, deschizând ochii din când în când pentru a vedea cine îi spăla rănile sau îi schimba bandajele. Câteodată era Livia, dar mult mai des o găsea pe Marisa stând lângă patul său.

— *Dov e Livia*? murmura el. Unde este Livia?

— Se întoarce mai târziu. Acum, dormi!

În fiecare zi Livia folosea altă fiolă din cele pe care i le dăduse Alberto. Apoi, brusc, Nino se simţi destul de bine pentru a se ridica. Fiicele lui aduseră supă pregătită cu ultima găină şi lapte proaspăt muls, cald încă, de la Priscilla. Zdrobiră ultima dintre preţioasele roşii pentru a pregăti o *passata*, ceva între un sos şi un fel de mâncare, uşor de digerat şi plin de vitamine. Era slăbit şi Livia încă nu îndrăznea să nu îi mai dea penicilina, dar părea că se va face bine.

În acea după-amiază se întoarse la Alberto pentru, spera ea, ultima dată.

Maşina Bugatti era parcată în afara fermei, cu zgârieturile reparate şi caroseria strălucind.

Trecu pragul casei. Alberto o aştepta în bucătărie, dar astăzi purta un costum negru. O rochie atârna pe un umeraş, pe uşa bucătăriei.

— Aceasta este pentru tine, spuse el, luând-o şi în tinzând-o spre ea. Îmbrac-o!

— Nu vrei să gătesc?

Pe masă se aflau ingredientele pentru o cină – un homar viu într-o oală, o sticlă cu vin, o grămadă de vinete.

— Mai târziu.

Privi fără niciun cuvânt cum se dezbrăca de ceea ce purta şi cum îmbrăca rochia. Era o rochie scurtă, pe talie, din mătase, acoperită cu sute de mărgele micuţe de sticlă neagră.

— Am nevoie de o oglindă, spuse ea, privind în jur.

— Voi fi eu oglinda ta. Îi potrivi gulerul. Uite! Arăţi perfect, Livia!

Îi întinse pumnii strânşi.

— Alege unul.

Ea se încruntă. Voia să o lovească? îi atinse pumnul stâng, iar el îl deschise pentru a-i arăta un colier din argint.

— Întoarce-te!

În timp ce i-l încheia, ea îi simţi respiraţia pe gât, adâncă şi regulată. Apoi păşi înapoi şi îi dădu o bonetă.

— Acum plecăm la plimbare.

Drumul spre Massa era încă acoperit cu cenuşă, care scrâşnea sub roţile maşinii. Alberto conducea încet, atent să nu strice vopseaua.

Oraşul era pustiu, multe dintre clădirile lui, distruse. Dar în piaţa principală găsiră un camion parcat, cu motorul pornit. Doi bărbaţi cărau bunuri din casele care mai rămăseseră – candelabre, oglinzi, orice obiect de valoare – şi le aruncau în spatele camionului.

— Oamenii aceia jefuiesc! spuse Livia, îngrozită.

— Aşa se pare. Alberto opri maşina. Giuseppe, Salvatore! strigă el. Cum merge?

Unul din bărbaţi ridică din umeri.

— Nu sunt prea multe aici. Toţi oamenii aceştia au fost săraci.

— Poate nu căutaţi unde trebuie. Alberto îşi îndreptă degetul spre Livia. Uitaţi ce-am găsit *eu*.

Oamenii o priviră pe Livia. Cu un hohot de râs, Alberto porni

motorul şi plecă de lângă ei.

Livia închise ochii. Pentru o clipă crezuse că se va întâmpla ceva cu adevărat îngrozitor. Dar acesta era şi scopul, îşi dădu ea seama. Alberto îi arăta că, atâta timp cât îi dădea penicilina, era a lui, pentru a se folosi de ea cum dorea.

— Unde mergem acum? întrebă ea.

— În Napoli.

Pe când Alberto conducea spre Napoli, părea că se lupta cu o anumită decizie. O dată sau de două ori încercă să stea de vorbă cu Livia, dar ea îl ignoră şi se uită pe fereastră.

În final, conduse pe un drum liniştit din spatele Chesturii şi opri maşina. Un carabinier care stătea de pază la uşă înclină capul.

— Prieteni de-ai tăi? spuse Livia, în sfârşit.

— Da. Fac multe afaceri cu oamenii din această clădire.

— Şi ce legătură are asta cu mine?

— Astăzi afacerea pe care am venit să o închei aici este pentru tine.

Nu îi ceru să îi explice. Orice îşi propusese în legătură cu ea urma să fie neplăcut. Pur şi simplu trebuia să alunge orice gând din minte până când avea să se termine.

— Livia, începu el, vreau să te întreb ceva.

James se aşează la biroul său, strălucitor într-o uniformă nouă. Ghetele îi erau lustruite, catarama din aluminiu a centurii strălucea, iar chipiul era agăţat regulamentar în spatele uşii. Se prefăcea că munceşte, dar munca era, de fapt, imposibilă, nu în ultimul rând din cauza întreruperilor constante din partea celorlalţi membri ai unităţii, care îşi tot vârau capetele pe uşă pentru a-i ura noroc sau pentru a-l felicita. În celălalt birou, Carlo şi Enrico abandonaseră orice pretenţie de a lucra şi îşi aranjau canotierele de paie şi papioanele, folosind ferestrele proaspăt spălate ca oglinzi. Carlo găsise pe undeva o pereche de ochelari de soare Ray-Ban reflectorizanţi, asemănători celor pe care îi purtau aviatorii americani, admirând felul în care îi ascundeau ochii.

Un urlet în microfon răsună ca răspuns din curte.

— Probă, rosti ezitant o voce amplificată.

James se duse să privească pe fereastră. Chiar şi acum, în ultimele minute ale pregătirilor, se mai agăţau încă steguleţe deasupra microfonului la care generalul urma să îşi ţină discursul. Un bărbat de la postul de radio al forţei de intervenţie se plimba încoace şi încolo cu

un reportofon, şi cameramanul de la Studioul de Film al Armatei încerca diferite unghiuri, asigurându-se că nicio urmă a bombardamentelor nu se vedea prin dispozitivul său de vizare.

Ridică o scrisoare din tăviţa sa şi citi în grabă pe plic. Expeditorul era „Comuna Cercola".

Dragă Domnule.

Mai-marii acestei comune, *pentru a exprima recunoştinţa şi mulţumirile locuitorilor din Cercola pentru efortul depus spre beneficiul public pe parcursul recentei erupţii a vulcanului Vezuviu*, *sunt mândri să amintească mai ales intervenţia promptă a autorităţilor aliate pentru siguranţa a aproape 500 de familii care au fost transportate*, *împreună cu bunurile lor*, *în autovehicule aliate şi distribuirea din belşug a raţiilor*…

O adăugă teancului de scrisori similare. Mulţumirile erau sincere, nu avea nicio îndoială, dar, de îndată ce aceia care beneficiaseră de pe urma ajutorului Aliaţilor îşi dădeau seama că erau încurajaţi să cânte şi să danseze în scopuri de propagandă, încercau cu toţii să se întreacă unii pe alţii în efuziuni de recunoştinţă. Mulţi dintre cei care scriseseră scrisorile se adunau acum pe locurile de la parter, împopoţonaţi cu pălării extravagante cu pene, robe şi colane, ce denotau un demnitar italian minor.

Eric îşi iţi capul de după uşă. Şi el purta o uniformă nouă, special pentru vizita generalului, deşi avusese cel puţin decenţa de a se fi jenat la sugestia că ideea operaţiunii ar fi avut cea mai mică legătură cu el.

— Ne vedem jos, prietene! spuse Eric. Maşina generalului este pe drum. James oftă.

— Cobor imediat.

Deschise altă scrisoare.

Dragă Căpitane Gould.

Voiam numai să vă anunţ că eu şi caporalul Taylor avem un copil. *Este un băieţel minunat*, *de patru kilograme*, *cu ochi albaştri şi ten măsliniu*, *mâncăcios*. *Dacă ne veţi permite*, *ne-ar plăcea să îl botezăm James*, *ca semn de apreciere pentru tot ceea ce aţi făcut pentru noi*.

Calde salutări!

Gina Taylor (*fostă Tesalli*)

Zâmbi şi o deschise pe următoarea.

Dragă James.

Îmi pare rău că ne-am despărţit certaţi când ai venit să mă vezi în

Fiscino, după erupţie. Oricum, nu mai contează acum. Ceea ce îţi voi scrie nu are nimic de-a face cu cearta noastră.

Am hotărât că nu mă voi mai întoarce în Napoli pentru a-mi relua postul de bucătăreasă. Viaţa mea a luat-o pe alt drum acum, unul pe care, oricât de mult aş regreta, nu îl pot părăsi. Probabil aşa este cel mai bine. M-am simţit bine cât am fost împreună, dar nu aş fi fost niciodată fericită în Anglia, cu tine. De fapt, nu aş putea locui niciodată *în altă parte decât aici, având grijă de tatăl meu, şi am decis să fac acest lucru pentru tot restul vieţii mele mai degrabă decât să mă recăsătoresc. Motivele mele sunt încurcate, dar nu există nicio şansă de a fi convinsă să procedez altfel. Ai face mult mai bine dacă m-ai uita cu totul.*

A fost foarte dureros să scriu această scrisoare şi te rog numai un singur lucru: să nu îngreunezi şi mai mult lucrurile pentru mine, încercând să mă faci să mă răzgândesc.

Cu cele mai bune urări pentru o viaţă fericită.

Livia.

Rămas cu ochii pironiţi la scrisoare. Nu era posibil. O citi din nou, de două ori. Prima lui reacţie fu aceea că ea nu vorbea serios, că era numai supărată pe el. Dar acel ultim paragraf părea să lase foarte puţin loc pentru scuze. Iar tonul părea resemnat, chiar nostalgic, mai degrabă decât furios. Se uită mai de aproape. Oare o lacrimă pătase cuvintele ei de final?

Apoi îl lovi cumplita ei realitate. Îl părăsea. Nu o va mai săruta niciodată, nu îi va mai vedea niciodată acel zâmbet maliţios sau ochii strălucindu-i de pasiune, nu va mai auzi niciodată cuvintele precipitându-se pe buzele ei, în timp ce vorbea necontenit. Nu îi va mai gusta niciodată pielea catifelată, nu va mă sta niciodată umăr lângă umăr cu ea, tocând dovlecei. Îl voia afară din viaţa ei.

„Asta-i o greşeală, îşi spuse el, disperat. Este o mare greşeală".

Livia îşi dăduse seama că Alberto se uita la ea într-un mod ciudat, dar continua să privească fix capota maşinii Bugatti. Ridică din umeri.

— Dacă vrei să mă întrebi ceva, întreabă-mă.

— Te căsătoreşti cu mine?

Auzindu-l, îşi întoarse capul.

— Ce? După tot ce-ai făcut? Eşti chiar mai nebun decât credeam.

— Lucrurile s-au complicat. Eram supărat. Eşti atât de frumoasă, Livia, dar al naibii de îngâmfată! Nu, aşteaptă!

Ea încerca să protesteze.

— Câteodată voiam să te fac mici fărâme. Dar tot ce am făcut a fost din dragoste pentru tine.

— Este ridicol!

— Te iubesc. De aceea a trebuit să fac orice, orice îmi stătea în putere, ca să te am. Făcu o pauză. Chiar dacă a trebuit să te rănesc. Dar înţeleg acum că nu corpul tău trebuia să îl am. Livia, ai văzut de cât respect mă bucur pe-aici. După război voi fi cum îţi doreşti. Şi îţi promit că niciodată, niciodată nu îţi voi mai face rău. Te voi trata ca pe o prinţesă, aşa cum şi eşti.

— Şi ce se va întâmpla cu… Ea înghiţi în sec. Ce se va întâmpla cu restaurantul?

— Sigur că trebuie să îl facem. Mai mult decât atât – voi investi în el, putem să îl transformăm într-o afacere prosperă. Cu mine în umbră, va deveni din nou un succes, vei vedea. Vom face bani acolo. Vor fi slujbe, slujbe bune, pentru Marisa şi pentru tatăl tău, iar dacă tatăl tău va dori să se retragă, vor fi destule economii pentru a-i asigura o viaţă liniştită.

Ea privi prin parbriz cu ochii goi. Ceea ce îi oferea Alberto era mai mult decât ar fi primit vreodată de la altcineva, ştia acest lucru. Logic, nu exista altă alternativă.

— Gould! Era maiorul Heathcote, stând în uşă. Pentru Dumnezeu, omule, mişcă-te!

— Da, domnule.

În ciuda şocului suferit în urma citirii scrisorii, păşi automat alături de maior, comandantul coborând grăbit în curte. Câţiva dintre demnitarii italieni, văzându-i pe cei doi ofiţeri britanici împreună, începură să aplaude frenetic. Se auziră până şi câteva strigăte de „Bravo!”

— Nu încă, nu încă, murmură maiorul, privind spre cei care aplaudau. Aşteptaţi-l pe general!

Aceştia se opriră, apoi se ridicară în picioare. Italienii aplaudară din nou, mai cuviincios de această dată.

— Nu este o nenorocită de paradă, şuşoti maiorul dezgustat, în barbă.

James părea impasibil, dar pe dinăuntru fierbea. Ea îl părăsise. De ce?

Nu avea sens. Ce putuse oare să o facă să îşi schimbe părerea

despre el?

Maşina blindată a generalului apăru dinspre Riviera di Chiaia şi doi poliţişti militari îmbrăcaţi elegant îşi prezentară armele la intrare. Un moment mai târziu, toţi soldaţii Aliaţi din curte deveniră atenţi, ca şi când ar fi fost unul singur. Italienii, care aplaudaseră cuviincios când îi văzuseră pe cei doi bărbaţi oprindu-se, izbucniră în urale. Urmară două minute de ovaţii neîntrerupte, presărate cu multe strigăte de „*Viva gli Alleaţi*!"

Maşina generalului se opri şi însemnatul personaj coborî. Maiorul Heathcote păşi în faţă şi salută.

— Pe loc repaus, băieţi, spuse generalul în zgomotul italienilor care aclamau. Camera aceea filmează?

Regizorul Studioului de Film al Armatei răspunse afirmativ.

— Bine. Aceştia sunt băieţii?

Generalul se întoarse, stând acum între Eric şi James. Blitzurile se opriră. Apoi ridică mâna pentru a face linişte. O tăcere de aşteptare se lăsă peste mulţime…

— Alberto, îi spus ea, îmi pare rău. Pur şi simplu nu pot. Este o ofertă generoasă, dar răspunsul este nu.

El oftă.

— M-am gândit că ai putea spune asta.

— Pur şi simplu nu pot, repetă ea.

— Are ceva de-a face cu englezul?

Oricât de mult s-ar fi temut pentru ea, se temea şi mai mult pentru James, ştiind că Alberto l-ar fi ucis fără să ezite dacă ar fi considerat necesar. Clătină din cap.

— Nu mă mai întâlnesc cu el.

Îi simţi privirea aţintită asupra ei. După un moment, el mormăi şi arătă spre secţia de poliţie.

— Acolo, spuse el, anumitor persoane li s-a dat ordinul de a aduna femei cu sifilis pentru a le trimite în nord, în spatele liniilor germane.

Ea simţi un frison rece de frică pe şira spinării.

— Şi ce mă priveşte pe mine?

— Le-am spus că am o fată pe care o pot lua.

— Dar vor afla…

El scose dintr-un buzunar interior o bucată de hârtie. După ce o desfăcu, ea văzu că era un fel de certificat.

— Un doctor al armatei aliate a examinat-o pe Livia Pertini şi a aflat că poartă infecţia. Este deja semnat. Tot ce trebuie să fac este să completez data. El făcu o pauză. Doar dacă, bineînţeles…

— Deci aceasta este opţiunea pe care mi-o oferi, nu-i aşa? spuse ea. Căsătoria sau acest lucru?

— Aş fi preferat să fii de acord de bunăvoie. Dar tot ceea ce am spus încă rămâne valabil. Livia, trebuie să te am.

— Cu siguranţă ştii cum să faci o cerere în căsătorie romantică, Alberto!

— Care dintre ele va fi? stărui el. Trebuie să alegi.

— Am venit nu pentru a cuceri această ţară străveche, ci pentru a o elibera, rosti generalul în microfon, vocea sa răsunând în curte. Şi aceşti bravi ofiţeri de lângă mine reprezintă un exemplu strălucit al respectului pe care vi-l purtăm. Prin vigilenţă, acţiune şi efort democratic, ei au demonstrat că suntem pregătiţi să înfruntăm tirania, în toate formele ei.

Continuă pe această temă. Curând James era aproape convins că vulcanul fusese, dacă nu stârnit chiar de Hitler, cel puţin o parte a unei conspiraţii internaţionale pe care generalul se angajase să o înlăture, din orice direcţie s-ar fi manifestat.

— Conflictul cu Hitler, declara generalul, este numai prima bătălie din războiul amplu împotriva tiraniei.

La un moment dat, făcu referire la forţele întunecate care lucrau în rândul populaţiei civile, gata să genereze dezastre, să semene discordie şi să submineze democraţia. Vorbea despre fascism, dar cuvintele sale, îşi dădu James seama, puteau fi folosite la fel de bine pentru a-i descrie pe comunişti.

— În sfârşit, spuse generalul, le transmit tiranilor acest lucru: cu bărbaţi ca aceştia din armata noastră grozavă nu puteţi spera să ne spulberaţi idealurile. Iar acestor curajoşi ofiţeri le spun: naţiunile libere ale lumii vă salută.

Audienţa, care nu înţelesese mai nimic, dar care înţelese din tonul lui că ajunsese la sfârşit, izbucni în aplauze.

— Ce-aţi făcut voi, băieţi, mai exact? şopti generalul, în timp ce prindea o panglică în pieptul lui James.

— Am organizat evacuarea civililor de pe Vezuviu, domnule.

— Ah, da. Bună treabă!

Generalul îi salută, iar ei îi răspunseră la salut.

— Vorbeşte vreunul dintre voi italiana?

— Eu, domnule, răspunse James cu mâhnire.

— Spune câteva cuvinte, da?

Arătă spre mulţime.

— Domnule?

— Câteva cuvinte de mulţumire. Deşi, dacă ai putea menţiona războiul împotriva tiraniei, ar fi minunat.

— Da, domnule.

Generalul ridică mâna pentru a se face linişte. Instantaneu, se făcu linişte. James se aplecă spre microfon.

— Vreau numai să îi mulţumesc generalului pentru cuvintele sale frumoase. Şi să ăăă, reamintesc că războiul împotriva tiraniei este, ăăă, foarte important pentru noi.

Ecoul vocii sale amplificate îl întrerupse, făcându-l să piardă firul. Privi toate chipurile care aşteptau. Dintr-odată, îşi dădu seama că nu mai putea continua cu acest nonsens.

— Uitaţi, spuse el, nu sunt un erou. Nici măcar nu sunt un bun soldat. Adevărul este că am conceput planul de evacuare datorită unei fete.

Italienii scoaseră un murmur colectiv de interes. Discursurile politice erau foarte bune, dar poveştile de dragoste erau mult mai interesante.

— Locuieşte pe muntele Vezuviu, înţelegeţi? Aceasta era ideea – voiam să fie în siguranţă. Dar când a trebuit să fac asta, în loc să verific dacă *era* în siguranţă, m-am dus ca un prost în Terzigno ca să mă asigur că aeroportul nu era în pericol.

Ca un singur om, audienţa oftă la gândul nesăbuinţei lui James. Cei de pe locurile din spate se aplecară în faţă pentru a putea vedea mai bine.

— Ce spune? îi şopti generalul în ureche lui Eric.

— Vorbeşte, ah, un pic prea repede pentru a-l putea urmări, domnule.

— Am luat decizia greşită, murmură James. Ştiu asta acum. Casa ei, restaurantul familiei ei au fost distruse. Încă nu ştiu cu siguranţă ce s-a întâmplat în timpul acelor zece zile sau prin ce a trecut, dar ştiu că a fost suficient pentru a o determina cumva să îşi schimbe părerea despre mine. Şi chiar dacă nu îmi voi smulge această panglică aici şi acum, pentru că bărbatul care stă lângă mine ar pune să fiu împuşcat, o

voi arunca în mare mâine numai ca să o recapăt pe ea.

— Este fascinant, James! îi şopti Eric din vârful buzelor, în italiană. Dar dacă aş fi în locul tău, aş încerca să închei.

James văzu mulţimea de feţe italiene privindu-l cu simpatie. Emoţiile pe care le înăbuşise de atâta timp ieşiră la suprafaţă pe neaşteptate, inexorabil, iar ochii i se umplură de lacrimi.

— O iubesc, rosti el simplu. O iubesc mai mult decât orice pe lumea asta. Iar acum m-a rugat să o uit. Dar acesta este singurul lucru pe care nu aş putea niciodată, niciodată să îl fac.

Audienţa oftă. În rândul din faţă, un primar îşi şterse ochii cu un colţ al robei sale de ceremonii.

— Iar acum, continuă James, vă rog să mă iertaţi, mă voi duce să mă îmbăt.

Italienii izbucniră în aplauze. Mulţi dintre ei plângeau fără să se jeneze. Unul sau doi chiar se ridicară în picioare, alergând să îl îmbrăţişeze pe James şi să îşi lipească obrajii plini de lacrimi de al său.

— Extraordinar! spuse generalul, privind în jurul lui cu un aer uimit. Chiar extraordinar!

La Zi Teresa nu era nimeni, în afară de un chelner care spăla pahare. James se duse la bar şi ceru scotch.

— Nu este deschis, începu chelnerul.

Dar Angelo, văzând cine era, veni din spate şi îi făcu semn chelnerului să plece.

— Ai nevoie de companie, James? îi spuse acesta, punându-i paharul în faţă.

— Lasă-mi sticla.

Angelo ridică din sprâncene. James scoase scrisoarea Liviei din buzunar şi o împinse către el.

— Uite. O poţi citi.

Angelo citi scrisoarea în tăcere. Apoi se aplecă sub tejghea după o sticlă fără etichetă, plină cu un lichid maroniu palid.

— Nu de scotch ai nevoie în asemenea momente. Şi, în orice caz, chestia aia pe care o bei nu a ajuns niciodată nici măcar pe lângă Scoţia.

Aruncă conţinutul paharului lui James în chiuvetă, desfăcu noua sticlă şi turnă în două păhărele rotunde lichidul palid. James ridică unul şi îl mirosi.

— Ce este?

— *Grappa*. Triplu distilată, amestecată în butoi şi veche de peste un secol. Dacă, Doamne fereşte, am fi fost în Franţa, s-ar fi numit coniac, iar germanii mi-ar fi furat şi ultima sticlă.

James ridică din umeri şi dădu paharul pe gât dintr-o înghiţitură. Totuşi, chiar şi în starea lui de spirit, nu putu ignora în totalitate vaporii onctuoşi, venerabili care îi dezmierdau sinusurile şi persistau sub forma unui gust delicat, bogat, afumat în cerul gurii – un gust care amintea de depozite cu pânze de păianjen, pivniţe umede, biserici parfumate cu tămâie şi grinde din lemn prăfuite. Pentru o clipă, i se păru că problemele sale erau exact ca acest lichid străvechi: mici, neînsemnate şi trecătoare.

Ca şi când i-ar fi citit gândurile, Angelo îi spuse:

— Când această licoare a fost ferecată în primul dintre numeroasele lui butoaie de stejar, Italia nu era încă o naţiune, iar regina voastră, Victoria, era numai un copil. Câteodată ajută să ai o vedere de ansamblu.

Îi mai turnă lui James un rând şi îşi ciocni paharul de sticlă.

— Pentru istorie!

De data aceasta, James bău puţin mai încet.

— Deci, rosti Angelo gânditor, Livia a hotărât că nu se va căsători cu tine. A ales datoria în defavoarea iubirii.

James îşi împinse paharul spre patron pentru a i-l umple iarăşi.

— Mi se pare că voi doi semănaţi probabil mai mult decât mi-aş fi imaginat vreodată. Angelo îi mai turnă băutură lui James şi îşi ridică la rândul lui paharul. Şi acum, după câte se pare, te simţi destul de rău.

— Am dezamăgit-o, răspunse James. Nu am fost acolo când a avut nevoie de mine.

— Înţeleg.

Băură în linişte pentru un moment.

— Eşti prea dur cu tine însuţi, zise Angelo melancolic. Pur şi simplu îţi făceai datoria. Cred că Livia te va ierta pentru acest lucru.

— Mă va ierta? Nu mai vrea să mă vadă. Îşi ascunse faţa în mâini şi gemu. Angelo, am fost aşa de nesăbuit!

— Este adevărat, aprobă Angelo. Oricum, s-ar putea să nu conteze.

— Ce vrei să spui?

Angelo îşi turnă puţin în pahar, inspectându-i adâncimea.

— Uneori, când priveşti într-o *grappa* atât de veche ca aceasta,

îţi poţi imagina că poţi citi viitorul.

Sorbi puţin, plimbând lichidul pe limbă câteva secunde.

— Şi când bei, aproape crezi că poţi schimba acel viitor.

— Încotro baţi, Angelo?

— Spun doar atât: i-ai spus vreodată Liviei că o iubeşti? Că vrei să îţi petreci restul vieţii alături de ea? Că nicio piedică, oricât de greu de trecut ar părea, nu va putea niciodată să vă despartă?

James oftă.

— Nu, recunoscu el. Era o situaţie grea, ştii asta. Ca ofiţer al stării civile…

— James, James! Aminteşte-mi de ce a intrat Anglia în acest război.

James ridică din umeri.

— Am decis că merită să lupţi pentru unele lucruri, cred.

— Ca de exemplu?

— Păi – a fost vorba de fairplay. Să lupţi pentru oameni care nu se pot apăra singuri. Să nu permitem să fim aruncaţi de colo-colo de un dictator militar de tinichea.

— Totuşi, când vine vorba despre inima ta, eşti gata să îi laşi pe alţii să îţi spună ce să faci, să îţi laşi viaţa condusă de armată, chiar şi cu preţul bunătăţii, decenţei, jocului cinstit – şi, da, chiar cu preţul dragostei.

Angelo oftă. Ai decis că merită să lupţi pentru ţara noastră şi noi îţi suntem recunoscători. Dar ce spui despre oamenii noştri? Dar despre Livia? Nu merită să lupţi pentru *ea*?

Puse degetul pe scrisoare şi o împinse peste bar către James.

— Poţi păstra această scrisoare lângă inimă. O poţi purta cu tine până când se va şterge, rupe şi destrăma ca o bucată de dantelă veche. Sau poţi spune că o bucată de hârtie nu reprezintă o decizie, că a renunţa la dragoste în asemenea circumstanţe nu înseamnă deloc a renunţa, ci numai a pune la încercare, că această despărţire nu va fi definitivă până când nu veţi accepta amândoi acest lucru. Pe scurt, prietene, dacă tu crezi cu adevărat că merită să lupţi pentru această cauză, atunci poţi alege să lupţi.

— Dar spune să nu încerc să o fac să se răzgândească.

— Este femeie, James. Dacă o faci să se răzgândească, îţi va mulţumi. Şi dacă nu, ridică el din umeri, nu prea va mai conta, nu-i aşa?

— Pentru Dumnezeu, Angelo! exclamă James, uitându-se la el. Ai

perfectă dreptate.

Capitolul 40

Se năpusti afară din restaurant şi sări în jeep, ignorând grupul de *scurgnizzi* care tocmai îndepărtau cu grijă farurile. Pe când se îndepărta cu viteză, metalul răsuna pe şosea.

Poate că drumurile se deschiseseră, dar peisajul era încă sinistru. Cenuşa i se învârtea sub roţi în timp ce urca în zigzag pe munte. Pe alocuri, benzi înnegrite indicau prin pădure unde făcuse lava cele mai mari pagube.

Când ajunse în Fiscino, peste tot era linişte. Parcă în afara ruinelor *osteriei* şi opri motorul. Părea să nu fie nimeni prin preajmă.

— Hei? ţipă el.

Apoi văzu un chip pe care îl recunoscu la una dintre ferestrele vecinilor.

— Marisa, o strigă el. Sunt eu, James.

Ea veni la uşă.

— Unde este Livia?

— Nu este aici.

— Dar unde este?

Ea ezită, iar el continuă.

— Trebuie să vorbesc cu ea.

— S-a dus acasă la Alberto Spenza.

— Gangsterul? Ce caută la el?

Ea ezită din nou, iar el îi spuse cu nerăbdare:

— Nu contează. Cum ajung acolo?

După un moment, ea arătă spre o potecă din pădure.

— Ia-o pe acolo şi urmează poteca aproape un kilometru. Apoi adăugă precipitat: s-a dus acolo ieri şi nu s-a mai întors. Îmi fac griji pentru ea. Am văzut-o… am văzut-o într-un loc întunecat.

— Nu îţi face griji, o voi găsi! spuse el, luând-o la fugă.

În spatele lui, Marisa îşi frângea mâinile nervoasă, întrebându-se dacă făcuse ceea ce trebuia.

Alergă pe cărare până când ajunse la o fermă. Un Bugatti de un roşu strălucitor era parcat în hambar, iar uşa din faţă era deschisă.

— Livia? strigă el.

Nu primi niciun răspuns, aşa că intră. Un miros de mâncare stătută venea dinspre bucătărie. Pe masă se aflau rămăşiţele unei cine – şi ce cină: pe masă erau împrăştiate cele mai uimitoare delicatese.

Văzu un homar dezmembrat pe jumătate mâncat şi ceva ce arăta ca o conservă deschisă de caviar, aruncată pe masă. O sticlă de Mouton Rothschild căzută, aproape goală. Două pahare pe jumătate pline se aflau lângă două farfurii goale.

— Livia? strigă el iarăşi.

Se auzeau zgomote de la etaj. Un pat care scârţâia. Gemetele unei femei, de plăcere sau de durere. Alergă sus deschizând uşile cu zgomot.

Erau doi oameni în pat, grasul şi o femeie. Văzu o claie de păr întunecat, un spate gol şi o rochie aruncată pe un scaun, dar femeia care se afla deasupra lui Alberto Spenza nu era Livia.

— Ridică-te! îi spuse Alberto femeii.

Ascultătoare, aceasta se dădu la o parte. El se acoperi cu un cearşaf şi abia se ridică în picioare.

— Unde este Livia?

Alberto se îndreptă spre fereastră şi privi afară.

— Aşadar ai venit singur, comentă el. Cam imprudent.

Cu un mârâit, James înaintă spre italian.

— Spune-mi unde este, ticălosule, sau…

— Sau ce? Mă protejează oameni influenţi. Crezi că pentru ei o fată este mai importantă decât războiul lor împotriva tiraniei?

Zâmbi strâmb.

— Dar dacă într-adevăr ai pierdut ceva de valoare, poţi întreba oricând la secţia de poliţie. Poate că a găsit cineva ceea ce cauţi.

— Despre ce vorbeşti?

— Nu se va mai întoarce. Dar dacă o vei găsi vreodată, poate vei vrea să îi dai asta.

Ridică rochia şi i-o aruncă lui James. El o recunoscu ca fiind a Liviei.

— Era o bucăţică pe cinste, spuse Alberto colocvial. Sper că nemţii o vor aprecia. Iar tu, prietene, cred că te bucuri să porţi mai multe coame decât vreo zece coşuri cu melci.

Cu o înjurătură, James alergă spre el şi se trezi privind în ţeava unui pistol. Un moment îndelungat rămaseră privindu-se unul pe celălalt. Apoi, fără niciun alt cuvânt, James se întoarse şi plecă.

Italianul strigă după el:

— Ai grijă când treci de uşa de la intrare. Coarnele alea s-ar putea să lovească pragul de sus.

Înfuriat şi umilit, îşi urmă drumul înapoi spre Fiscino. Putea să ghicească acum o parte din ceea ce făcuse Alberto, chiar dacă încă nu îşi putea da seama cum sau de ce îşi permisese Livia să se încurce cu el. Şi ce voia să spună în legătură cu nemţii şi cu coşul de coame?

Marisa îl aştepta.

— Ei bine? îl întrebă ea nerăbdătoare. Era acolo?

— Nu, îi răspunse el tăios. Aruncă rochia. Numai asta. Marisa, cred că mai bine mi-ai spune tot.

Când ea termină, el îşi închise ochii.

— De ce nu mi-a spus toate astea?

— Cum ai fi reacţionat dacă ţi-ar fi spus?

Era o întrebare bună. Deşi era mişcat de enormitatea sacrificiului pe care îl făcuse Livia, o altă parte din el era îngrozită de faptul că ea putuse să facă aşa ceva.

— Cred că nu există nicio îndoială, spuse el, că ea s-a culcat cu acea brută.

Ea ezită.

— Aş putea minţi şi spune că poate nu a făcut-o. Dar am şti amândoi că nu este adevărat. A făcut ceea ce trebuia.

El trase adânc aer în piept. Gândindu-se la Alberto şi la Livia împreună – făcând nu numai ceea ce James şi Livia făcuseră, ci şi toate acele lucruri pe care încă nu le făcuseră –, i se făcu rău. O gelozie primară îi clocotea în vene.

— James, şopti Marisa, pe tine te iubeşte. Indiferent de ce a făcut, niciodată nu a încetat să te iubească. Trebuie să crezi asta.

Zgomotul motoarelor de camioane se auzea de pe drum. Trei camioane mari ale armatei erau conduse la deal, foarte încet, de parcă s-ar fi rătăcit. Când ajunseră la grupul de case din Fiscino, primul camion se întoarse. Dar în loc să coboare dealul, aşa cum se aştepta James, începu să dea cu spatele către *osteria*.

James privea contrariat. Camionul se opri şi un soldat sări din cabină, dar numai pentru a dirija pur şi simplu camionul mai aproape de clădirea distrusă, strigând instrucţiuni şoferului.

— Ce faci? strigă James.

— Aşteaptă! ţipă soldatul, lovind marginea camionului. Se întoarse către James. Căpitane Gould?

— Exact, răspunse James năucit. Ce se întâmplă?

— Atunci ne aflăm la locul potrivit. Soldatul salută. Soldatul

Griffiths, Inginerii Regali. V-am auzit la radio, domnule.

— La radio?

Griffiths aprobă cu un semn al capului.

— Discursul acela pe care l-aţi ţinut când a sosit generalul.

— A, dar a fost în italiană…

— Exact, vorbesc destul de fluent acum. Ascultam împreună cu soţia; oricum, ea m-a ajutat. Poate vă veţi aminti de soţia mea, domnule. Algisa Griffiths. Iar numele ei de domnişoară era Fiore.

James îl fixă cu privirea.

— Soldatul Griffiths. Desigur – ai ucis odată trei germani cu mâinile goale şi cu o lingură.

Griffiths părea puţin jenat.

— Ah! Aceea a fost o mică greşeală de traducere, de fapt. A fost vorba şi de o lingură, dar la mijloc a mai fost şi o armă automată, numai că nu ştiam cuvântul pentru armă automată în acel moment.

— Dar ce naiba cauţi aici? Şi cine sunt toţi aceşti oameni?

Din ce în ce mai mulţi soldaţi săreau din camioane.

— Ei bine, acela este caporalul Taylor, spuse Griffiths, în timp ce un alt bărbat se apropia pentru a-i strânge mâna lui James.

— Gina nu este aici, bineînţeles, spuse Taylor. Are grijă de micuţul James, dar vă transmite toate cele bune. Sunt foarte încântat să vă cunosc în sfârşit, domnule!

— Acela este Bert, soţul Violettei. Şi acolo este Jim, a adus-o şi pe Silvana cu el… Magnus şi Addolorata… Ted şi Vittoria…

— Dar ce faceţi cu toţii aici?

— V-am auzit spunând că dumneavoastră şi iubita dumneavoastră aţi avut unele probleme. Aşa că am răspândit zvonul şi, ei bine, ne-am gândit să venim să vedem dacă aveţi nevoie de o mână de ajutor. Aha, acolo este cheresteaua!

Un al doilea camion dădu cu spatele spre *osteria*, iar bărbaţii începură să descarce bucăţi de lemn. Soldatul Griffiths măsură din ochi bucătăria distrusă.

— Arată mai rău decât este de fapt. Am fost constructor înainte de a mă alătura Inginerilor.

James oftă.

— Sunteţi foarte amabili, dar iubita mea nu este aici.

— Păi, mai bine aţi merge să lămuriţi lucrurile cu ea, nu? Puteţi lăsa construcţia pe mâinile noastre.

James ezită.

— Îţi pot pune o întrebare personală? Ca din partea unui bărbat însurat?

— Bineînţeles.

— Cred că ştii că Algisa, ei bine, înainte de a te întâlni, a fost…

Se opri, nefiind sigur de modul în care ar fi trebuit să se exprime.

Caporalul Griffiths continuă calm:

— Se culca cu soldaţii, domnule, acesta este adevărul. Şi sunt foarte fericit că a făcut-o.

— Fericit? De ce?

— Pentru că altfel ar fi murit de foame, îi răspunse el simplu. Şi atunci nu aş mai fi întâlnit-o.

— A fost… greu pentru tine?

— A fost un iad. Dar nici pe departe la fel de greu cum ar fi să trăiesc fără ea. La sfârşitul zilei, numai asta contează, nu? Ceea ce simţim unul pentru celălalt.

— Da, aprobă James. Sigur. Îi întinse mâna. Mulţumesc, caporal Griffiths! Mi-ai fost de mare ajutor.

Se întoarse şi se grăbi spre jeep.

La Chestură, secţia principală a poliţiei, fu condus la şeful poliţiei. James explică de ce se afla acolo. Bărbatul ceru dosarele relevante şi se uită prin ele cu o mină lugubră. În sfârşit, întoarse un dosar şi indică:

— Scrie aici, spuse el. Nu cred că există nicio îndoială. Livia Pertini. Arestată în timpul unui act de acostare şi examinată de un medic în aceeaşi după-amiază. A fost dusă în tabăra de la Atragola, cu celelalte fete.

Lui James îi îngheţă sângele în vine.

— Deci unde este acum?

Poliţistul se uită la ceas.

— Cred că au plecat deja cu vaporul spre nord.

— Trebuie să îi oprim. S-a produs o greşeală groaznică.

Şeful poliţiei îşi împreună mâinile peste burtă.

— Eşti iubitul ei?

— De fapt, da.

— Aha! Şeful poliţiei dădu din cap, gânditor. Nu ştiai că se întreţinea astfel. Se mai întâmplă.

— Ea *nu* este prostituată. Şi nu există nicio urmă de îndoială asupra faptului că nu este bolnavă.

— Dacă spui tu… Dar nu mai depinde de mine acum, este o problemă militară.

— A fost victima corupţiei. Solicit o investigare completă.

Şeful poliţiei îl privi aspru.

— Ai grijă de ce ne acuzi, spuse el blând. Doar dacă nu cumva ai dovezi de netăgăduit. După o clipă, dădu din cap. Cred că nu. Începu să îşi strângă hârtiile. Întâlnirea, desigur, se sfârşise.

— Ce vei face acum? întrebă el, de complezenţă.

— De fapt, răspunse James, mă voi duce să o aduc înapoi.

Şeful poliţiei zâmbi.

— Nu cred că înţelegi. O să fie dusă în spatele liniilor germane.

— Înţeleg foarte bine. James se ridică. Dar oricât ar dura, vă promit că o voi găsi.

Fu dusă într-o celulă, ţipând încă, şi fu împinsă înăuntru. Uşa se trânti în urma ei. Livia lovi în ea cu pumnii, făcându-i pe gardieni fii de curve prefăcuţi şi scursori, dar singurul răspuns pe care îl primi fu un râs de partea cealaltă a uşii şi sunetul unor paşi care se îndepărtau. Pentru o vreme, continuă să strige.

— Nu are rost, spuse o voce din spatele ei.

Ea se întoarse. Trei femei tinere stăteau pe o banchetă sub singura fereastră a celulei. Toate erau cam de vârsta ei, brunete şi drăguţe. Cea care tocmai vorbise continuă:

— Nu se vor întoarce. Renata a încercat să îi mituiască, dar nici măcar asta nu a mers.

Cea mai tânără dintre cele trei clătină din cap şi spuse:

— Le-am zis că pot avea o partidă gratis şi că le voi da şi câte o mie de lire fiecăruia. Au luat banii, dar au fost prea speriaţi de infecţie pentru a se culca cu mine. Unde te-au arestat?

— Nicăieri, le răspunse Livia. Am refuzat oferta de căsătorie a unui *camorrista*, iar lui nu i-a plăcut acest lucru. Trebuie să vorbesc cu o persoană aflată la conducere şi să fiu examinată de un doctor. Vor descoperi curând că totul este o minciună.

— Nu te vor lăsa să vezi vreun doctor acum, spuse cea de-a treia fată.

Avea un firicel de voce, de parcă ar fi fost teribil de timidă.

— Cred că vom face sau spune orice pentru a nu fi trimise în

nord. Odată ce ţi s-a eliberat certificatul prin care se atestă că eşti infectată, s-a terminat, din punctul lor de vedere.

După câteva ore uşa se deschise şi fetele fură escortate la un camion de către un *carabiniere* care refuză să le răspundă la orice întrebare. Apoi fură scoase din Napoli. În final, camionul ajunse într-o tabără militară de lângă mare. Soldaţii se holbau la cele patru femei, în timp ce erau conduse prin tabără, dar nu exista nici urmă de umor sau curiozitate în privirile lor, numai admiraţie. Livia avu impresia că toţi ştiau de ce se aflau femeile acolo şi că nu erau primele pe care bărbaţii le vedeau trecând astfel.

Erau duse într-un corp de închisoare improvizat, în care se aflau deja vreo zece femei, în patru celule separate. Cele patru nou-sosite fură repartizate într-o celulă, unde le vizită un ofiţer britanic care le explică cu calm ce aveau de făcut.

— În principal, când veţi ajunge în Roma, veţi fi duse la bordelul militar german, unde vă veţi culca cu cât mai mulţi germani. Nu prea veţi avea de ales în această privinţă, pentru că vă vom da acte de identitate, dar nu şi bani. Va trebui să vă câştigaţi singure traiul. Dar probabil că sunteţi obişnuite cu acest lucru.

— Ce se va întâmpla dacă germanii descoperă că suntem infectate? întrebă o fată.

— Puteţi presupune că nu vor fi prea încântaţi.

— Este scandalos, protestă Livia. Suntem femei, nu arme. Trebuie să ne permiteţi cel puţin să avem parte de tratament medical.

— De fapt, sunteţi infractoare, replică ofiţerul. Prostituţia este o contravenţie civilă şi militară. Aruncă nişte saci pe podea. Ne-am luat libertatea de a împacheta câteva lucruri pentru voi. Nu vă putem lăsa să arătaţi jalnic când veţi ajunge în Cetatea Eternă, nu-i aşa? Vom pleca cu vaporul peste câteva ore.

— S-a făcut o greşeală groaznică, spuse Livia. Sunt prietena unui ofiţer britanic, James Gould. Trebuie să îi transmiteţi un mesaj.

— Fiecare fată din Napoli este prietena unui ofiţer britanic, răspunse bărbatul. Şi dacă tu crezi că nu am nimic mai bun de făcut decât să transmit mesaje, te înşeli. Prietenului tău ofiţer îi va fi mult mai bine fără tine.

El se întoarse şi părăsi celula, încuind uşa în urma lui.

Una dintre fete desfăcu sacii. Conţineau rochii, pălării şi pantofi, dar cam atât.

— Este ridicol, răbufni Livia, lovind unul dintre saci.

— Ce-a vrut să spună prin bordelul militar german? întrebă fata foarte timidă.

— Nemţii procedează altfel decât Aliaţii, răspunse fata numită Renata. Nu ţi se permite să opreşti bărbaţii pe stradă. Trebuie să mergi într-un loc aflat sub conducerea armatei. A fost unul şi în Napoli, când nemţii au ajuns acolo.

Livia îşi dădu seama pentru prima dată cât de gravă era situaţia în care se afla. Nu numai că va fi dusă în spatele liniilor germane, dar urma să fie dusă şi într-un bordel. Ce s-ar fi întâmplat dacă refuza să facă tot ceea ce se aştepta de la ea?

Ea spuse:

— Poate că le putem spune nemţilor că suntem bolnave. Atunci nu ne vor mai dori în bordelul lor.

— Nu, dar te vor trimite într-un lagăr de război, îi răspunse Renata. Nu le tratează pe femeile bolnave, numai pe soldaţi.

Odată cu lăsarea nopţii, fetele începură să îşi spună povestea vieţii. Niciuna dintre ele nu fusese prostituată înainte de război. Cea cu voce timidă, o fată de nouăsprezece ani pe nume Adelina, se îndrăgostise de un ofiţer german.

— Nimeni nu mi-a spus că nu ar fi trebuit, şopti ea blând. La urma urmei, pe atunci luptam de aceeaşi parte a baricadei, iar Jürgen nu avea nimic de-a face cu SS sau cu Hitler. Am fi fost căsătoriţi acum dacă germanii nu s-ar fi retras. Dar după ce au plecat, toată lumea din sat m-a numit târfă pentru că mă culcasem cu el. Nimeni nu îmi dădea de mâncare sau de lucru, aşa că a trebuit să câştig banii în felul ăsta.

Bianca fusese violată de soldaţii Aliaţi care îi eliberaseră satul, un grup de marocani dintr-un regiment de francezi liberi.

— Aşa au făcut cu toate femeile, spuse ea. Dar eu eram singura logodită. Când a aflat logodnicul meu, a spus că nu mai vrea să audă de mine. Nu m-a ajutat nimeni după aceea, deci ce soluţie mai aveam?

Renata era cea mai tânără, dar venea de pe străzile mărginaşe ale oraşului Napoli şi devenise o târfă după începerea războiului pentru că nu mai existau alte slujbe disponibile. Auzise despre *rastrellamenti* şi ştia că puteau fi evitate dacă îţi găseai o slujbă potrivită, dar numai ea câştiga pâinea pentru o familie numeroasă, iar salariul unei chelneriţe nu era suficient pentru a-i hrăni pe toţi. Când fusese prinsă, presupusese că putea scăpa de necazuri prin mită, dar

carabinierii ajunseseră să îşi dorească să ducă la bun sfârşit această operaţiune.

Livia le ascultă spunându-şi poveştile – atât de concis, fără compătimire sau prefăcătorie – şi simţi un fel straniu de furie, diferit de tot ceea ce simţise vreodată înainte. Nu era ca furia explozivă pe care o simţise când fusese ucisă Pupetta sau ca acea deznădejde când tatăl ei zăcea inconştient. În schimb, simţea o convingere adâncă, plină de pasiune, că niciuna dintre ele nu ar fi trebuit să se afle acolo; că acest război – care, după cele spuse de James şi de alţii, era un război bun, un război care trebuia luptat – era luptat aşa cum nu trebuie, de generali atât de hotărâţi să câştige, încât uitaseră ce înseamnă să fie miloşi şi drepţi. Oamenii erau adesea buni şi făceau lucruri bune, asemenea celor pe care le făcuseră ca să ajute după erupţia Vezuviului, dar imediat ce aceloraşi persoane li se dădea autoritate sau putere, abuzau de influenţa dobândită sau ignorau consecinţele umane ale acţiunilor lor. Şi persoanele care ajungeau să sufere cel mai mult erau întotdeauna femeile, pentru că ele nu aveau nicio autoritate sau putere pe care să se bazeze.

Soluţia, desigur, era ca femeile să câştige cumva putere pentru ele. Dar ea nu îşi putea da seama cum s-ar fi putut întâmpla vreodată acest lucru, nu în Italia.

Înţelegea acum că acest război, despre care credea că se purta între forţele fascismului şi cele ale democraţiei, cuprindea de fapt o serie întreagă de conflicte diferite. Era conflictul dintre cei care doreau ca femeile să rămână acasă şi cei care credeau că femeile ar trebui să poată avea o slujbă. Era conflictul dintre cei care credeau că tinerii ar trebui să fie mai respectuoşi şi cei care doreau ca bătrânii să fie mai toleranţi. Era conflictul dintre cei care îi îmbrăţişau pe americani, cu filmele, cu vorbirea lor în argou, cu gangsterii şi cu *jive-ul* lor, şi cei care îşi doreau ca Europa să fie mai europeană. Era conflictul între cei care credeau că oamenii obişnuiţi ar trebui să îşi cunoască lungul nasului şi cei care considerau că oamenilor obişnuiţi trebuia să li se ofere libertate. Era conflictul între cei care credeau că guvernul însemna serviciul public şi cei care considerau că guvernul ar trebui să aibă mai multă putere. Dar, cel mai important, era conflictul între cei care îşi doreau ca totul să fie la fel ca înainte şi cei care îşi doreau ca totul să se schimbe, iar în acest conflict – un conflict ale cărui bătălii încă nu fuseseră purtate şi pentru care armatele încă îşi strângeau

trupele

— Ea ştia de care parte va fi.

PARTEA A PATRA

Capitolul 41

Vaporul plecă din portul Gaeta, înaintând prin apă fără lumini. Erau aproape o duzină de femei la bord, escortate de doi bărbaţi din forţa de intervenţie, un englez şi un italian. Din felul în care vorbeau unul cu celălalt, Livia îşi dădu seama că mai făcuseră această călătorie. Nu era niciun adăpost la bord, iar femeile, în rochiile lor subţiri, fură în curând udate până la piele. Strângându-se una în alta pentru a se încălzi, vorbeau foarte puţin în timp ce vaporul se înclina şi se unduia pe valuri.

Livia privi profilul Vezuviului îndepărtându-se la orizont şi se întrebă dacă va mai vedea vreodată Napoli. Nu erau lumini din cauza camuflajului, dar îşi putea imagina cu uşurinţă micul grup de case din Fiscino, pe tatăl şi pe sora ei… şi pe James. Se întreba ce feea el acum şi dacă ştia măcar că ea dispăruse.

Deodată se auzi un ţipăt. Una dintre fete – Bianca, cea care fusese violată de soldaţii marocani – alergase la marginea vaporului şi se aruncase peste bord. Ofiţerul britanic înjură şi opri motorul, stabilizând vaporul. Celelalte femei îşi făcură cruce, murmurând rugăciuni în barbă, în timp ce bărbatul scruta întinderea apei. Dar, fără lumini, erau puţine şanse să o găsească. După câteva minute, ofiţerul porni iarăşi motorul şi părăsiră zona.

Celălalt ofiţer îşi scoase apoi pistolul şi anunţă că va împuşca pe oricine va mai încerca să se arunce. Livia se gândi că era un gest ridicol – Bianca dorise să se sinucidă, nu să evadeze, de vreme ce se aflau la zeci de kilometri de ţărm, iar un glonţ ar fi putut cu greu să reprezinte un mijloc de intimidare în acest caz dar nimeni nu mai încercă să îi urmeze exemplul.

Livia renunţase să îşi mai facă planuri. Frica îi obosise atât de tare mintea, încât era incapabilă să mai gândească. Ce o aştepta mai departe – germanii, descoperirea finală inevitabilă, incriminările care aveau să urmeze cu siguranţă –, toate erau prea greu de suportat. Era mai uşor să aştepte, să i se spună când să doarmă, când să muncească, când să mănânce, când să se mişte.

Dar o voce îndepărtată din creierul ei îi reaminti că această toropeală era doar temporară, că mai devreme sau mai târziu se vor ivi

şanse de evadare. Când vor apărea acele şanse, va profita de ele.

Noaptea era fără lună, dar marea genera o strălucire fosforescentă palidă, iar ea îşi putea da seama când se apropiau de uscat deoarece linia ţărmului se desprindea întunecată pe cerul de purpură. Vaporul încetini şi ofiţerul britanic se duse la prora pentru a scruta apa, în căutare de mine. Timp de câteva minute înaintară astfel, apoi ofiţerul se întoarse în mod evident satisfăcut şi ridică mâna.

Vaporul îşi mări viteza: se auzi un ciocănit după ce lovi ceva în apă, apoi sub el se văzu o scânteie – ca un fulger subacvatic, se gândi Livia: licărise, apoi dispăruse. O minge uriaşă de apă păru să se ridice din mare, săltând vaporul în aer. Auzi ţipete, sunetul lemnului spintecat, şi abia apoi, i se păru, pocnetul unei explozii. Apa rece îi trecu peste cap, iar ea înota – înota, îşi dădu ea brusc seama, în direcţia greşită: ceea ce crezuse, în întuneric şi confuzie, că era sus, era de fapt în jos, iar plămânii îi plesneau. Timp de zece secunde de agonie se gândi că nu va reuşi, că va deschide gura şi că nu va mai inhala nimic altceva decât apă sărată, dar apoi, asemenea unui dop, se pomeni apărând la suprafaţă. Capul i se lovi de o bucată crăpată de lemn, simţi uleiul de la motoare plutind în jurul părului ei, dar avea aer, iar plămânii ei torturaţi inspirară recunoscători.

În jurul ei, şi alţii apăreau la suprafaţă, apucându-se de bucăţi din epavă. Livia privi în jur. Ţărmul se afla la mai puţin de o sută de metri. Istovită, se întoarse pe spate şi începu să lovească apa în acea direcţie.

Opt dintre ei reuşiră să ajungă pe plajă, inclusiv ofiţerul care stătuse la prora când explodase mina. Sângera puternic în zona pieptului: Livia se gândi că era o minune că avusese puterea să mai înoate.

Îl ajutară cât putură, scoţându-i hainele ude şi improvizând un adăpost din crengi. Numai Renata, napolitana din cartierele mărginaşe, refuză să ajute.

— A vrut să ne împuşte, spuse ea. În ceea ce mă priveşte, a primit ce-a meritat.

— Îşi ducea la îndeplinire ordinele, îi răspunse Livia.

Mai aduse câteva crengi, dar fu inutil: omul muri înainte de revărsatul zorilor. Nu aveau lopeţi pentru a-l îngropa, dar rostiră împreună o rugăciune deasupra corpului său.

— Şi acum?

Adelina pusese acea întrebare.

— Să căutăm un neamţ şi să ne predăm?

— Şi apoi ce crezi că se va întâmpla? o întrebă Renata batjocoritoare. Din punctul lor de vedere, suntem mai rele decât spionii – suntem sabotoare. Să fim împuşcate ar fi cel mai bun lucru la care am putea spera.

Dar nu noi am ales să venim aici.

— Chiar crezi că acest lucru va conta? Nici cei mai mulţi dintre nemţi nu au ales să vină aici. Nu, ştiu ce am de făcut.

— Ce anume?

— Voi găsi un oraş şi voi încerca să câştig nişte bani. Unde există bărbaţi, o femeie nu moare de foame.

Şi – Dar tu, Livia? întrebă Adelina. Ce crezi că ar trebui să facem?

Livia se gândi puţin.

— În satul meu sunt bărbaţi care s-au întors din lagărele de prizonieri de război din nord. S-au strecurat dincolo de liniile germane fără probleme. Dacă ei au putut, putem şi noi.

— Nici măcar nu ştim unde ne aflăm, obiectă Renata.

— Ştim că trebuie să ne îndreptăm spre sud. Şi suntem femei – cel puţin nu va încerca nimeni să ne împuşte.

— Dar uite cum suntem îmbrăcate, spuse cineva.

Era adevărat: purtau genul de haine pe care cei care le răpiseră îl consideraseră potrivit pentru târfe, nu pentru plimbare.

— Ei bine, îmi voi încerca norocul, răspunse Livia. Orice este mai bine decât să facem ceea ce voiau acei ofiţeri. Cine vine cu mine?

— Eu, spuse Adelina.

Spre surprinderea Liviei, şi Renata răspunse:

— Of, bine. O să încerc. Mă pot opri oricând pe drum dacă mă răzgândesc.

O altă fată, al cărei nume Livia nu îl cunoştea, continuă:

— Este prea departe. Eu rămân aici.

Celelalte trei fete deciseră de asemenea că Napoli era prea departe şi că era prea periculos să încerce să se întoarcă, dar niciuna dintre ele nu părea să aibă vreo idee clară despre ceea ce urma să facă. Era ca şi când, după ce se supuseseră numeroaselor ordine primite atât de mult timp, fie de la bărbaţii cu care se culcaseră, de la peştii lor, fie de la ofiţerii forţei de intervenţie, îşi pierduseră capacitatea de a acţiona independent. Din cauza fricii şi a inerţiei, îşi dădu seama Livia,

probabil că aveau să sfârşească prin a face exact ceea ce aşteptau Aliaţii de la ele. Livia încercă din răsputeri să le facă să se răzgândească, dar nu avea rost să le târască de acolo împotriva voinţei lor. Călătoria urma să fie destul de grea şi fără ele.

Livia, Adelina şi Renata merseră pe ţărm până ajunseră la un sat, unde cerură indicaţii. Se dovedise că se aflau în vestul Romei. Auzind acest lucru, Livia se mai însufleţi puţin. Probabil erau la numai o sută doisprezece kilometri distanţă de linia frontului şi urmau încă o sută doisprezece kilometri de acolo până în Napoli.

Oricum, în curând deveni limpede faptul că exista o mare diferenţă între Renata şi fetele de la ţară, Livia şi Adelina. Cea dintâi nu fusese niciodată nevoită să meargă pe jos mai mult de doi, trei kilometri, şi, după jumătate de zi, se plângea deja din cauza băşicilor şi de oboseală.

Şi Livia era epuizată.

— Ne putem odihni, spuse ea, dar nu ne putem opri pentru mult timp, altfel nu vom reuşi să ne întoarcem vreodată.

Se aşezară pe iarbă şi îşi scoaseră pantofii.

Apoi auziră zgomot de autovehicule venind spre ele. Livia s-ar fi ascuns, dar camioanele ajunseră la ele înainte să apuce să se mişte – un convoi, fiecare camion fiind umplut cu soldaţi germani. Bărbaţii din spatele camioanelor le făcură încântaţi semne cu mâna fetelor, şoferii claxonară, iar Renata ridică degetul mare. Ultimul camion încetini şi opri.

— Ce crezi? întrebă Adelina nerăbdătoare. Este sigur?

— Păi, eu merg cu ei.

Renata alergă către spatele camionului. După o clipă, Livia şi Adelina o urmară.

Bărbaţii din spatele camionului le ridicară în remorcă, feţele deschizându-li-se în rânjete largi în timp ce îşi strigau unul altuia diferite lucruri în germană. După râsul lor, Livia ghici că făceau comentarii obscene. Neavând unde să se aşeze, soldaţii arătară spre genunchii lor, sugerând că fetele puteau sta acolo. Livia clătină din cap, dar se dezechilibră în momentul în care porni camionul.

Simţi cum nişte mâini o sprijină, un soldat uriaş punând-o uşor, dar ferm pe genunchii lui. În faţa ei, Renata şi Adelina se aşezaseră deja în braţele altor doi soldaţi. Cel în braţele căruia stătea îi zâmbi şi spuse:

— *Ich* Heinrich.

Arătă spre Livia întrebător.

— Livia, spuse ea nervoasă.

— *Bella* Livia.

Părea să fie singurul cuvânt în italiană pe care îl ştia. *Bella*.

O săltă pe genunchii lui la fel de uşor ca pe un copil. Când ea icni, el se opri şi o privi, scuzându-se.

Stătură în poala soldaţilor mai mult de treizeci de kilometri şi trebuiră să îndure, în schimb, ceva mai mult decât săruturi timide şi de ocazie, cântece în falset şi multe râsete gălăgioase. Când camioanele traseră pe dreapta, în sfârşit, iar fetele coborâră, tuturor le păru rău să îi vadă pe germani plecând.

Nu mâncaseră nimic toată ziua şi, după ce merseră încă zece kilometri, se făcuse târziu. Nu aveau nimic de pierdut, aşa că se opriră şi bătură la uşile din satul următor. Oamenii erau săraci, recoltele le fuseseră devastate de război, dar, în ciuda înfăţişării fetelor, le dădură o bucată de pâine înainte de a le conduce într-un hambar unde îşi petrecură noaptea. Lângă hambar era un cais. Livia îşi umplu stomacul şi se culcă gândindu-se la caişii din Fiscino.

În ziua următoare porniră din nou la drum, imediat după ivirea zorilor. Merseră toată ziua. Era o căldură arzătoare. Nu mai apărură soldaţi care să le conducă o parte a drumului şi, în afară de ciocnirea a doua avioane la prânz, nu mai văzură alte semne ale războiului. Numai lipsa animalelor de pe păşuni şi faptul că nicio vie nu fusese îngrijită arătau că era ceva ciudat în liniştea peisajului. Surprinzător, satele prin care treceau erau straniu de tăcute. Adesea, nici măcar un câine nu lătra.

Un nor de fum plutea la orizont, deasupra văii. Pe măsură ce se apropiau, Livia începea să se întrebe ce anume îl cauzase. Ceva ce avea legătură cu războiul, se gândea ea, cum ar fi vehicule care explodaseră? Nu păreau să existe pericole evidente, aşa că urmară în continuare drumul pe care o apucaseră.

Numai când se apropiară şi mai mult de fum îşi dădură seama care era cauza. Venea dinspre un sat. Nu era nimeni prin preajmă când trecură pe lângă curţi, şi totuşi, Livia era sigură de asta, cineva gătea. Era nemâncată de atâta timp, încât simţurile ei percepură imediat mirosul mâncării, iar ea putea jura că în vânt adia mirosul cărnii fripte, ca atunci când o *buf ăla* era pregătită la proţap. Îi lăsă gura apă.

— Este mâncare, le spuse celorlalte. Să vedem dacă putem cere şi noi puţin.

Trecură de un colţ şi văzură că fumul venea dinspre biserică, ce luase foc. Numai atunci îşi dădu Livia seama că era ceva în neregulă cu mirosul. Desigur, semăna cu acela de came friptă, dar ascundea şi ceva înţepător, ceva ce rămânea pe gât şi care venea dinspre biserica în flăcări.

— O, nu! făcu ea, îngrozită, cu mâna la gură.

Uşa bisericii se prăbuşi, înnegrită. Înăuntru, flăcările trecuseră prin acoperiş şi razele care pătrundeau prin el lăsau mai uşor să se vadă ce era acolo. Câteva dintre corpurile contorsionate, înnegrite, fuseseră carbonizate, dar altele arseseră numai parţial. Unele erau înghesuite în jurul altarului, care fusese şi el transformat într-o grămadă de cioturi arse. Altele zăceau lângă uşă, ca şi când ar fi încercat să scape. Cele mai multe, remarcă Livia, erau trupuri de femei şi de copii.

După ce se întoarse, Livia zări o bătrână stând pe drum. Se legăna înainte şi înapoi, ca şi când ar fi legănat un copil, dar nu era niciun copil în braţele ei. Livia se apropie şi se aşează lângă ea.

— Ce s-a întâmplat aici? întrebă ea cu blândeţe.

— Partizanii, răspunse bătrâna indiferentă.

— Partizanii au făcut asta?

— Nu. Au fost germanii. Au spus că îi lăsăm pe partizani să ne ia mâncarea. Femeia se lovi cu pumnii în cap. Ce puteam face? Le-am spus partizanilor să plece, dar ei se tot întorceau. Aşa că au venit germanii şi i-au dus pe toţi în biserică. Au aruncat grenade înăuntru. Apoi au dat foc bisericii.

— Cum ai scăpat?

— M-au lăsat aici pentru a le spune partizanilor ce s-a întâmplat. Sunt singura pe care au cruţat-o. Bătrâna clipi. Familia mea, vecinii mei, nepoata mea – toţi sunt morţi. Au ars până şi câinii.

Nu puteau face nimic pentru ea. Părăsiră satul pustiu şi coborâră dealul în linişte. La orizont, pe alte dealuri care împrejmuiau valea, fuioare de fum se încolăceau prin aer. Când se lăsă noaptea, se îngrămădiră una în cealaltă sub un copac, dar niciuna dintre ele nu dormi prea mult în acea noapte.

În dimineaţa următoare porniră iarăşi la drum. Liviei nu îi mai era foame. De fiecare dată când îşi amintea de miros, se simţea rău. Rar

întâlneau alte mărturii ale activităţii militare – un camion pentru transportul trupelor răsturnat lângă drum, cu un crater uriaş pe o latură, care arăta unde fusese bombardat; carcase de arme automate împrăştiate şi cutii de muniţie goale; un bărbat legat de un copac, dezbrăcat, leşul lui tumefiat, ciuruit de gloanţe, fiind lăsat pradă păsărilor şi vulpilor. Numai când Adelina începu să leşine din cauza lipsei de mâncare îndrăzniră să bată la uşi. Oricât ar fi fost de surprinzător, li se dădea câte ceva – o femeie le primi în bucătărie şi le oferi puţin orez fiert. Livia îi mulţumi din suflet: văzu că femeia nu avea altceva de mâncare şi bănuia că până şi să oferi hrană străinilor însemna să te expui riscului de represalii din partea germanilor.

Femeia îi întrerupse mulţumirile.

— Am un fiu care luptă în Rusia, spuse ea. Dacă v-aş fi refuzat, poate că şi el ar fi fost refuzat. Dacă vă hrănesc, poate că Dumnezeu va avea grijă să îl hrănească şi pe el cineva.

În acea noapte, Livia stătu de veghe şi admiră ceea ce credea că era o furtună de vară, care lumina orizontul către sud. De-abia când îşi dădu seama că scânteile nu erau regulate înţelese că privea cele două părţi combatante trăgând una în cealaltă, din primele linii ale frontului.

În ziua următoare văzură un convoi de maşini blindate germane pe drumul din faţă şi hotărâră să facă un ocol pentru a nu risca să fie văzute. Rătăcindu-se de-a binelea, îşi petrecură întreaga zi urcând cu greu o viroagă abruptă, pentru a se întoarce pe cărare puţin mai departe de locul de unde plecaseră.

Acum drumul era numai de urcat. Livia se simţea de parcă ar fi avut plumb în vene şi capul îi era greu şi ameţit. Privind-o pe Adelina, îşi dădu seama că aceasta se simţea încă şi mai rău. Pielea îi lucea din cauza transpiraţiei, pasul îi era şovăielnic şi avea privirea tulbure. Livia îi oferi un braţ, dar, pe când face a acest gest, Adelina se împiedică şi căzu. Livia îi atinse fruntea: ardea. Trebuia să fi trecut printr-o altă criză a infecţiei. Renata se apropie pentru a ridica celălalt braţ al Adelinei, dar acum înaintau şi mai greu, cărând-o pe ea între ele.

Se auzi o voce de bărbat:

— Unde mergeţi?

Livia privi în jur. Nu vedea pe nimeni şi crezu pentru o clipă că avea halucinaţii.

— Dacă e vorba de o capcană, se auzi o a doua voce bărbătească, e una foarte arătoasă!

Doi bărbaţi ieşiră din tufişuri. Purtau nişte uniforme vechi şi zdrenţuroase, dar erau încălţaţi cu sandalele tradiţionale ale ţăranilor de la munte, cu barete care le treceau peste gambe, şi purtau eşarfe foarte roşii la gât. Fiecare dintre ei avea câte o puşcă îndreptată către femei.

— Unde mergeţi? întrebă unul.

Livia era prea obosită pentru a se mai speria.

— Încercăm să ajungem în Napoli.

Bărbatul îi cântări răspunsul.

— Păi, nu puteţi ajunge pe aici, spuse el. Veţi întâlni un post de observaţie *tedesco* la vreo doi kilometri mai jos.

— Există vreun drum ocolitor?

— Numai peste munte.

— Trebuie să ne odihnim undeva, spuse Livia. Fata aceasta este bolnavă, iar noi suntem epuizate. Putem rămâne undeva peste noapte?

— Ce crezi? îşi întrebă bărbatul însoţitorul în şoaptă.

Celălalt bărbat probabil încuviinţă pentru că primul se reîntoarse spre femei şi spuse:

— Puteţi veni cu noi. Dar dacă văd că trimiteţi semnale cuiva, veţi primi un glonţ în spate.

Păşi mai departe pe drum şi le făcu semn să îl urmeze.

— Veniţi, doamnelor, spuse el cu umor. Ne aşteaptă un drum lung.

Mai merseră vreo oră, ajutând-o pe rând pe Adelina. În final ajunseră la o pădure deasă de castani, unde ghidul lor le spuse să se oprească.

— Ei bine, am ajuns, anunţă el, privind în jur. Bine aţi venit în casa noastră!

Livia nu înţelegea. De ce se opriseră? Apoi, privind în jurul ei cu mai multă atenţie, văzu că erau câteva corturi asemănătoare wigwamurilor ascunse printre copaci, fiecare dintre acestea fiind camuflat cu frunze şi crengi. Oamenii apăreau pentru a se uita la nou-veniţi. Câţiva purtau uniforme, alţii, haine ţărăneşti, iar alţii, un fel de cojoace făcute din piei de oaie. Toţi purtau câte o şarfă roşie, ca şi ghidul lor.

Un tânăr se desprinse dintr-unul dintre grupuri şi veni spre ei.

— Bine aţi venit, camarazi! le strigă el. Numele meu este Dino şi acum vă aflaţi sub conducerea mea.

Dino era tânăr, avea cam douăzeci şi doi de ani, dar avea încrederea în sine şi farmecul unui conducător înnăscut. La început fu suspicios în legătură cu apariţia neaşteptată a celor trei femei în tabăra sa.

— Dacă lucraţi pentru fascişti, spuse el tăios, veţi muri înaintea zorilor.

Livia îi explică din nou că ele pur şi simplu încercau să ajungă în Napoli.

— Acum nu este un moment potrivit pentru a încerca să treceţi liniile, spuse Dino. Dacă nu vă prind germanii, vă va nimeri artileria aliată. Mai bine aţi mai aştepta câteva săptămâni. Apoi germanii vor fi nevoiţi să se retragă pe lângă noi. Întinse braţul către sud. După aceea, nu va mai rămâne nimic între voi şi Napoli.

— Putem rămâne aici cât timp vom aştepta?

— Nu ne permitem să găzduim oaspeţi. Dacă mâncaţi, munciţi!

— Desigur.

— Ce ştiţi să faceţi? Arătaţi ca nişte târfe, dacă nu vă e cu supărare.

— Unele dintre noi chiar sunt, aprobă Livia.

— Atunci sunteţi victimele capitalismului şi nu veţi fi exploatate aici. Ştiţi să gătiţi?

— Eu ştiu, răspunse Livia trecând-o un fior, dar aş prefera să nu gătesc pentru o vreme.

— Ştiţi să trageţi cu arma?

— Da. Sunt de la ţară, împuşc iepuri din copilărie.

Dino îşi dădu jos puşca de pe umăr şi i-o întinse.

— Trage în acel copac, spuse el, arătând spre un castan aflat la cincizeci de metri.

Mâna Liviei tremură când ridică arma pe umăr. Era mai grea decât cea a tatălui ei, iar ea era slăbită din cauza lipsei de hrană. Dar îşi înfipse bine picioarele în pământ, aşa cum o învăţase tatăl ei, şi respiră uşor în timp ce apăsa pe trăgaci. Ricoşeul îi lovi umărul şi, o fracţiune de secundă mai târziu, auzi lovitura glonţului în trunchi.

— Ai putea face asta cu un neamţ? întrebă Dino laconic.

Ea se gândi la corpurile arse, înnegrite din biserică. Îi putea împuşca pe oamenii care făcuseră acel lucru. Apoi se gândi la soldaţii nevinovaţi, timizi, care le duseseră cu camionul şi care cântau în fals. I-ar fi putut împuşca pe *acei* bărbaţi? Şi dacă ar fi fost vorba despre

unii şi aceiaşi soldaţi, cântăreţii şi criminalii?

— Da, răspunse ea, aş putea.

Dino aprobă din cap.

— Bine.

O conduse într-un cort şi îi arătă o grămadă de haine murdare prin care să caute. Alese o uniformă: o pereche de pantaloni kaki şi o cămaşă aspră din serj.

El îi dădu o eşarfă roşie.

— Orice altceva ai purta, să porţi întotdeauna şi asta. Noi suntem *garibaldini* şi purtăm steagul revoluţiei. Monarhiştii, *badoglini*, poartă eşarfe albastre. Dacă ai prefera să fii albastră, nu trebuie să rămâi aici

— Te putem trimite într-o altă grupare.

— Deci sunteţi comunişti?

— Da. Ştii ceva despre comunism?

— Nimic, mărturisi Livia.

— Te vom învăţa. Adică, dacă vrei să stai cu noi.

— Da, voi sta, spuse Livia.

Partizanii pregătiră o friptură din came de catâr şi castane. Livia credea că îi era foame, dar, când i se oferi un castron cu friptură, îşi dădu seama că nu putea mânca. Nu pentru că nu ar fi fost bine gătită – luând în consideraţie puţinele ingrediente pe care le folosiseră, bucătarii făcuseră o treabă grozavă, frăgezind carnea de catâr la foc mic şi condimentând-o cu ierburi din pădure şi cu frunze de mirt, dar şi cu castane şi câteva ciuperci. Dar mirosul cărnii, cândva atât de atrăgător pentru ea, o îngreţoşă. Luă o ciupercă şi câteva castane, apoi puse farfuria la o parte.

Bărbaţii din tabără erau de naţionalităţi diferite. Unii erau lucrători de la fermele din zonă, obligaţi să aleagă între a se alătura rezistenţei sau a fi înrolaţi de germani. Unii erau prizonieri de război evadaţi, ruşi, polonezi şi englezi, obosiţi să mărşăluiască spre sud pentru a se întâlni cu Aliaţii. Erau şi femei, iar acestea se împărţeau în două grupuri distincte. Erau parazitele, iubitele şi bucătăresele, cu fustele lungi pline de noroiul din pădure. În număr mai mic erau cele care luptau. Purtau aceleaşi haine ca bărbaţii şi erau tratate ca nişte egali. Unele dintre aceste femei fumau pipe, ceea ce ducea la împuţinarea rezervei lor limitate de tutun şi, asemenea bărbaţilor, aveau noms *de guerre* elaborate, care erau cusute pe dosul eşarfelor.

Acestui grup de femei i se alătură Livia.

A doua zi încercă pentru prima dată gustul luptei de rezistenţă. Partizanii merseră pe un drum despre care se ştia că era folosit de germani şi pregătiră o ambuscadă – o mină de teren capturată de la germani, ascunsă în noroiul de pe marginea drumului, care urma să fie detonată de cineva prin tragerea unui fir la momentul potrivit. Ceilalţi partizani, aproape patruzeci, se ascunseră în şanţuri şi printre copaci, aşteptând. Când se apropie convoiul de camioane, cu farurile aprinse numai sub forma unor despicături albastre pentru a nu atrage atacurile aeriene, Dino lăsă să treacă jumătate din camioane înainte de a da ordinul. Explozia aruncă unul dintre camioane direct într-un şanţ. Imediat partizanii apărură din întuneric, trăgând în camioanele care fuseseră obligate să se oprească, din care se revărsau de asemenea oameni înarmaţi, care trăgeau şi ei.

În câteva minute, cerul deveni un păienjeniş de gloanţe care zburau prin aer înainte şi înapoi. Livia, ghemuită în spatele unui copac cu puşca ei, auzi şuieratul gloanţelor germane care se loveau de trunchi. Erau foarte mulţi duşmani şi aveau arme mai bune. Câţiva încercau să fixeze o armă automată în spatele unui camion, dar una dintre puţinele grenade ale partizanilor avu grijă de ea. Apoi Dino dădu ordin de retragere, iar partizanii se evaporară în pădure. Pierduseră doi oameni, dar credeau că uciseseră aproape o jumătate de duzină. Nu aveau cum să ştie cu siguranţă până când germanii nu treceau la represalii. Cum germanii executau întotdeauna câte zece civili pentru fiecare soldat ucis, să ştii câte victime căzuseră în timpul represaliilor era un mod eficient de a ţine scorul.

În fiecare după-amiază, când patrulele germane erau în plină activitate, partizanii rămâneau în tabără şi se adunau în grupuri restrânse pentru seminariile de teorie comunistă. Era o revelaţie pentru Livia. Toată viaţa ei crezuse că politica era un subiect pentru bărbaţi, de care femeile erau ţinute la mare distanţă, şi care, în orice caz, părea să se refere pur şi simplu la plângerile despre corupţia lui cutare şi cutare şi la imposibilitatea de a încheia un târg cinstit în această lume. Acum, pentru prima dată, cineva chiar avea răbdarea să îi explice principalele structuri sociale – diferenţele dintre proprietarul unei fabrici şi un muncitor, şi cauzele pentru care cel dintâi încerca permanent să reducă salariile celui din urmă, cu stipularea că nu era treaba lui dacă muncitorul ajungea la înfometare sau şomaj; şi de ce

femeile erau tratate ca nişte proprietăţi, şi de ce cei mulţi ajungeau să muncească întotdeauna pentru cei puţini. Cu o bruscheţe care o luă şi pe ea prin surprindere, Livia se converti. Cel puţin i se oferea o alternativă la sărăcia şi exploatarea de care fusese înconjurată toată viaţa. Italia era o ţară binecuvântată cu multe resurse: tot ceea ce aveau de făcut era să distribuie bogăţia în mod corect în loc să o lase să fie deturnată. Dacă era nevoie de dovezi că sistemul comunist era unul eficient, trebuia numai să iei cazul Rusiei. Armatele Rusiei răsturnaseră soarta războiului în favoarea Aliaţilor, sublinie Dino, şi acest lucru se întâmplase deoarece soldaţii ruşi credeau în sistemul pentru care luptau. În cazul în care comuniştii italieni puteau demonstra că erau la fel de bine organizaţi, ar fi format cu siguranţă primul guvern postbelic, iar ţara ar fi putut începe să se reorganizeze sub principii egalitariste.

Ceea ce era mai important, comuniştii le încurajau permanent pe femei să se considere egale cu bărbaţii. Aşa cum nimănui nu ar fi trebuit să i se permită să dispună de munca altcuiva prin intermediul unui contract de muncă, nici unui bărbat nu ar fi trebuit să i se permită să dispună de trupul unei femei prin intermediul unui contract de căsătorie. Căsătoria şi prostituţia, explica Dino, erau cele două feţe ale aceleiaşi monede capitaliste – prostituţia era cea mai puţin imorală dintre cele două, deoarece bărbatul care angaja femeia îi reda libertatea la sfârşitul tranzacţiei, ca un patron care angaja un om cu ora, în timp ce căsătoria însemna sclavie.

Livia nu era întru totul de acord cu acest lucru – i se părea că existau unii bărbaţi care considerau căsătoria un parteneriat între două părţi egale, nu o achiziţie de proprietate, dar trebui să recunoască faptul că asemenea bărbaţi erau rari şi că legea şi biserica, indiferent ce-ar fi pretins, erau complet de acord să trateze femeia ca pe sclava soţului ei. Partizanii erau prima organizaţie pe care o întâlnise care trata la fel ambele sexe.

— Armei nu îi pasă cine o mânuieşte – aşa punea problema Dino. Iar leşului german nu îi pasă cine l-a împuşcat, bărbat sau femeie.

Privind în urmă la evenimentele din ultimii ani, Liviei i se păru că interesul ei nou descoperit pentru politică avea un caracter pur şi simplu inevitabil. Politica prinsese la mijloc Italia între Aliaţi şi germani; politica îi răpise soţul, dar tot ea o determinase să se mărite atât de tânără de la bun început. Politica influenţase invazia Aliaţilor în

Italia; iar corupţia politicienilor locali le permisese unor oameni ca Alberto să câştige şi să îşi exercite puterea asupra ei. Politica le permisese ofiţerilor forţei de intervenţie să le trateze pe femeile pe care le capturaseră ca şi când nu ar fi valorat mai mult decât o cutie cu muniţie care să fie trasă împotriva germanilor. Acum, aşa cum spunea Dino, sfârşitul războiului, împreună cu moartea lui Mussolini, ar fi creat un gol politic pornind de la care, pentru prima dată, italienii obişnuiţi aveau şansa să câştige în faţa afaceriştilor importanţi, a mafiei, a statului şi a bisericii, şi să îşi formeze tipul de societate pe care îl doreau.

Întreaga ei pasiune se canaliză spre acest nou făgaş; Livia sorbea fiecare cuvânt şi începu în curând să pună întrebări. Se încuraja întotdeauna dialogul pentru că numai prin dialectică sau dezbateri adevărul ieşea la suprafaţă, aşa cum istoria însăşi putea fi descrisă ca un proces de revoluţii şi contrarevoluţii care conduseseră încet spre progres. Curând începu să pună unele probleme la care Dino nu putea răspunde şi la care se văzu nevoită să găsească singură răspunsuri. Dar era în ordine, deoarece comunismul îţi punea la dispoziţie un set de unelte mentale care te ajuta să obţii răspunsuri la aproape toate întrebările, până la urmă.

Totuşi, un anumit lucru continua să o tulbure şi îşi luă libertatea de a-l dezbate cu Dino în particular.

— Cum rămâne cu represaliile? întrebă ea. Venind încoace, am văzut unele lucruri teribile. Germanii omoară oameni nevinovaţi din cauza a ceea ce faceţi.

— Da, răspunse Nino. Au comis multe atrocităţi în această zonă.

— Nu aţi putea…

Livia ezită. Nu voia să i se spună să părăsească singurul adăpost pe care îl avea, dar trebuia să întrebe.

— Nu aţi putea să îi lăsaţi pe Aliaţi să se lupte pentru a exista mai puţine represalii împotriva italienilor?

— Să aşteptăm ca americanii să facă treaba noastră murdară? Chipul lui Dino se întunecă. Această problemă a fost discutată la cel mai înalt nivel, de către generalii Aliaţilor. Ne-am primit ordinele de la ei şi ne spun că trebuie să continuăm. În orice caz, care este alternativa? Să ne lăsăm şantajaţi de germani şi să nu luăm nicio măsură în timp ce alţii se luptă pentru ţara noastră? Italia s-a făcut de râs când i-am ajutat pe fascişti. Acum tot noi trebuie să scăpăm de ei.

În ciuda neînţelegerilor lor politice cu Aliaţii, partizanii se considerau o componentă a forţelor aliate, sus-puşi ai aceleiaşi discipline şi ai aceloraşi ordine, ca oricare altă unitate. Câteodată îşi primeau ordinele codificat din Londra, prin intermediul Serviciului International. După ştiri, crainicul citea o listă de mesaje pentru „prietenii noştri din ţările străine". „Mario, vaca fratelui tău nu se simte bine" însemna atacarea unui depozit de combustibil. „Bunica ta are gripă" era un ordin pentru evaluarea traficului. „Cerul este roşu" însemna intensificarea acţiunilor.

Printre ei se vehicula un subiect care genera discuţii nesfârşite: când avea să sosească Armata a Cincea? Se spunea că în Roma, artiştii graffiti făceau chiar glume pe ziduri: „Americani, ţineţi-vă bine! Sosim în curând să vă eliberăm!"

În ceea ce îi privea, germanii îşi păstrară încrederea că activităţile de rezistenţă nu vor avea niciodată un impact prea puternic. Toată lumea ştia ceea ce maiorul Dollman, unul dintre comandanţii lor, le replicase superiorilor săi:

— Dacă este vorba despre partizani, suntem destul de în siguranţă. Italienilor nu le place să se ridice, nici din paturile lor, nici împotriva duşmanului.

Era greu să îşi ferească părul de păduchi, aşa că Livia o rugă pe una dintre celelalte femei să i-l tundă. Multe dintre femeile care luptau făcuseră deja acelaşi lucru. Pe măsură ce treceau săptămânile, începea să le semene din ce în ce mai mult.

Cât despre James, încerca să nu se mai gândească deloc la el. Acea parte din viaţa ei se terminase cu siguranţă. Fusese un interludiu plăcut, dar scurt dintr-un şir lung de tragedii şi când încerca să-şi amintească timpul pe care îl petrecuseră împreună, îi părea la fel de ireal ca un vis.

Capitolul 42

James se adăposti într-o tranşee, cu gâtul arcuit sub pământul dislocat care i se vâra pe sub guler. Pământul cădea pentru că un proiectil tocmai explodase la douăzeci de metri de locul în care se adăpostise. Urechile încă îi ţiuiau din cauza detunăturii. Un alt proiectil îi trecu pe deasupra capului. Dar acela nu era primejdios, venea de la Aliaţi. În fiecare noapte, ca un joc nebunesc de tenis în care se foloseau explozibili puternici, cele două părţi îşi bombardau reciproc poziţiile, proiectil după proiectil. De-abia în cursul ultimei săptămâni, germanii

deveniseră mai inventivi şi trimiteau bombe antipersonal în timpul nopţii, care se strecurau pe nesimţite în tranşee, ori direcţionau rachete cu fosfor spre port, departe în zare.

— Aş vrea să se oprească, mormăi Roberts lângă el. Îşi făcea de lucru cu un radio. Este aproape timpul pentru Sally.

— Nu ar trebui să asculţi prostiile alea.

— N-aveam nimic altceva la îndemână.

Aparatul hârâi când Robert îl porni. Apoi, peste zgomotul de bruiaj, se auzi vocea ei, şoptind seducător – vocea dulce a lui Axis Sally.

— Salut, băieţi, începu ea. Cum ne simţim în această seară? Nu-i aşa că acea ploaie a fost o binecuvântare? Eu, bineînţeles, mă simt bine şi stau confortabil aici, în micul meu cort – de voi îmi pare rău. Va fi furtună mai târziu, mi s-a spus. Şi sunteţi cinci mii acolo, acum, neavând unde să vă feriţi de ploaie. Cinci mii. Cerule, asta face din plaja Anzio cel mai mare lagăr de prizonieri de război din lume!

— Şi ştiţi ceva? Este chiar încurajator. Chicoti la propria glumă, apoi vocea aspră îi deveni mai joasă şi mai înţelegătoare. Aţi auzit despre G.I. Ableman?

L-am recuperat dintr-un teritoriu uitat de lume acum câteva ore. Se pare că a călcat pe o mină Schuh. Afurisite minele astea, Schuh! Acum viaţa îi atârnă de un fir de păr. Medicii fac tot ceea ce le stă în putinţă, bineînţeles, dar nu prea cred că există multe speranţe pentru el. Deci ascultaţi acest cântecel, pentru a-i înveseli camarazii.

Urmă un foxtrot.

— Ce târfă! zise Roberts din toată inima.

— Are toate replicile scrise, spuse James. Germanii au specialişti în propagandă, aşa cum avem şi noi.

— „Cel mai mare lagăr de prizonieri de război din lume”. Trebuie să recunoşti că are dreptate.

James se încruntă. Sigur că avea dreptate. Nu lăsa loc de interpretare: Anzio era o gură de iad. Din cei cinci mii de oameni la care se referise Axis Sally, câteva mii erau deja morţi. Când se oferise voluntar pentru prima linie, se imaginase înaintând spre Roma din oraş în oraş, în căutarea Liviei. Dar de trei săptămâni, de când se afla aici, de-abia înaintaseră trei sute de metri înainte de a fi obligaţi să se retragă. În Napoli devenise un lucru banal să vorbeşti despre întoarcerea armelor împotriva naziştilor. Aici, pe front, lucrurile stăteau cu totul altfel.

Muzica se termină şi trilurile dulci ale propagandistei germane reveniră.

— Să recunoaştem, băieţi! spuse ea. Singura modalitate de a nu vă fi frig şi a nu vă uda la noapte este ca unul dintre gloanţele noastre să vă nimerească. Cum staţi cu degerăturile, dacă tot veni vorba?

Începu un alt cântec.

— Groaznic, dacă tot ai întrebat, spuse Roberts, încercând să îşi tragă picioarele din mocirla de pe fundul tranşeei. Neavând nicio posibilitate de a-şi menţine cizmele uscate, mulţi dintre bărbaţi aveau probleme cu picioarele, care putrezeau pur şi simplu.

Aşa cum prezisese Axis Sally, începu din nou să plouă, o furtună de vară puternică, care turnă mai mult noroi şi pietriş în şanţul lor. Apa duhnea îngrozitor. Mirosul fetid al apei era încă o cauză a îmbolnăvirii picioarelor. Cu puţin spaţiu pentru a îngropa morţii şi neavând sicrie, leşurile erau pur şi simplu plasate în spatele zidurilor făcute din cutii de raţii întărite cu pământ. Cu o zi în urmă, James îşi văzuse drumul de-a lungul tranşeelor blocat de un braţ în putrefacţie care ieşea din peretele de noroi, cu mâna întinsă ca a unui cerşetor. O ridicase de la cot şi trecuse mai departe.

Era rândul lui să înainteze către postul de observaţie. Îşi legă în spate cu o chingă un soi de bobină, un dispozitiv asemănător unui rucsac, din care ieşea un fir de telefon dintr-un mosor aflat în spatele ei pe măsură ce el îl învârtea înainte. Uşor, se căţără în câmp deschis şi începu să se târască asemenea unui ţestoase deasupra tranşeelor, prin noroi.

Era general acceptat faptul că era mai bine să te târăşti pe coate, trăgând picioarele după tine: astfel stăteai mai lipit de pământ şi era mai puţin probabil să ţi se zboare creierii. Se îndreptă spre liniile germane vreo sută de metri, oprindu-se ori de câte ori proiectilele luminau cerul nopţii şi făceau deplasarea şi mai periculoasă. Observă şi de data asta, aşa cum i se întâmpla destul de des în aceste situaţii, că pe timp de război cerul italian era nemaipomenit de frumos. Fiecare tip de explozibil genera o lumină distinctă. Trasoarele scânteiau prin întuneric, cu cozile lor colorate asemănătoare unor briliante prinse de o bucată de catifea. Multe lumini explodau şi scăpărau ca nişte artificii roşii. Apoi urmau „urlătoarele", rachete pe care germanii le preferau în defavoarea mortierelor care trăgeau salve de câte patru sau opt rachete deodată, şi din care ţâşneau scântei asemănătoare tăciunilor

aprinşi la un foc de tabără. „Candelabrul" era o flacără ce cobora uşor spre sol cu o paraşută, luminând terenul pentru observatori, fiind atât de strălucitoare şi de albă, încât părea să transforme peisajul de dedesubt în negativul unei fotografii. „Betty săltăreaţa" exploda deasupra pământului într-o pudră deasă de exploziv negru, împrăştiind mine de teren. „Annie din Anzio" era o armă germană atât de mare şi cu care se trăgea de la o distanţă considerabilă, încât nu auzeai niciodată sunetul pe care îl producea când trăgea, ci numai un zgomot ca de marfar când proiectilul îţi trecea pe deasupra capului, urmat de o licărire puternică asemănătoare unui fulger de vară, în timp ce pulveriza adăposturile, şi la final, câteva secunde mai târziu, detunăturile în cascadă ale exploziei.

În timp ce înainta, James auzea încă vocea lui Axis Sally venind dinspre propriile tranşee.

— Spuneţi, băieţi, vă întrebaţi vreodată ce mai fac iubitele voastre? Cel mai probabil se distrează cu acei dezertori despre care am citit. Nu le învinuiţi, nu-i aşa, băieţi? O fată este şi ea om, şi doar nu credeţi că stă acasă şi vă aşteaptă… Urmează acum un cântec pentru fiecare soldat a cărui iubită şi-a găsit alinare în braţele altcuiva…

James scrâşni din dinţi şi se târî în continuare. Era adevărat, se gândea la ce-ar putea face Livia, cu toate că în cazul ei lucrurile stăteau cu mult mai rău decât dacă s-ar fi încurcat cu vreun dezertor. Încercă să alunge acest gând din minte. Acum, singurul lucru care conta era să se întoarcă teafăr la şanţul său.

În stânga sa se auzi un sunet ca schelălăitul scurt al unui căţeluş. Cineva trăgea în întuneric cu un Schmeisser. Se auzi un plânset stins, apoi focul încetat.

Se opri pentru a verifica dacă firul său de telefon nu se rupsese. Era atât de aproape de poziţiile germane acum, încât duşmanii ar fi putut auzi şi cel mai slab zgomot, chiar şi fâsâitul unui fir de telefon pe o piatră sau pe o scândură. Nemţii, desigur, îşi aveau şi ei cercetaşii lor pe acele terenuri ale nimănui. Nu era neobişnuit faptul ca doi bărbaţi, unul neamţ şi celălalt aliat, să se târască amândoi în linişte deplină şi să dea nas în nas. Mai erau şi cazurile luptei corp la corp, până când unul din adversari murea.

James se rostogoli pe o parte şi, având grijă să nu ridice capul, îşi duse binoclul la ochi. Curând, o explozie din stânga sa lumină nu numai cerul, dar şi poziţiile nemţilor. Fortificau zona cunoscută sub

denumirea de Tranşeul Düsseldorf, remarcă el. Iar Movila München arăta de parcă ar fi suferit o lovitură frontală.

Auzi şoapte în dreapta sa. O patrulă germană, intui el, angajată într-o misiune asemănătoare cu a lui. Rămase nemişcat. Era partea cea mai ciudată a acestor nopţi: totul se desfăşura pe şoptite şi în murmure, astfel încât să nu atragi tirul inamicului, dar când se declanşa tirul, era atât de asurzitor, încât îţi pocneau urechile.

Şoaptele păreau să se fi îndepărtat. Apucă receptorul şi rosti foarte încet:

— Douăzeci de nemţi la Düsseldorf.

O voce imaterială îi răspunse:

— Recepţionat. Ţine-ţi capul jos!

Un minut mai târziu, patru proiectile de mortier aterizară simultan în tranşeul unde James observase lucrările de fortificare.

Rămase unde se afla, sunând la fiecare zece minute pentru a indica ţintele. O armă automată fixată pe Staulul Köln – care nu mai era un staul, ci numai o movilă de pietre – a fost pulverizată imediat după ce James îi menţionă poziţia. Un tun antiaerian de pe Curba Berlin bătu grăbit în retragere după ce proiectilele britanice se năpustiră asupra lui. De-abia ridicase telefonul pentru a indica o altă ţintă, când auzi o voce la celălalt capăt al telefonului:

— Este timpul să te întorci, camarade!

— Deja?

— Schimbare de planuri. Avansăm.

Putu percepe nerăbdarea mocnită din vocea bărbatului. Poate că era adevărat ce se spunea, că marea victorie era foarte aproape. James se întoarse din nou pe spate, se răsuci până când ajunse cu capul în direcţia propriilor linii şi începu lunga zvârcoleală înapoi prin noroi, spre siguranţa relativă a tranşeelor aliate şi a adăposturilor.

Adăpostul îi fusese casă timp de trei săptămâni, de când se afla acolo. Săpat de o divizie anterioară, avea aproape un metru şi jumătate şi traverse de cale ferată pe care stăteau saci de nisip. Traversele fuseseră tapetate cu ediţii vechi ale ziarului *Stars and Stripes* şi un alt rând de saci de nisip fusese aşezat pe jos pentru a fi folosit ca un fel de cărare pe care să se păşească în timpul inundaţiilor frecvente. O scândură ridicată pe un morman de saci de nisip era singurul pat. În timpul zilei, James împărţea acest spaţiu restrâns – şi patul – cu alţi doi bărbaţi.

Roberts şi Hervey. Nu ştia aproape nimic despre ei, dar pe de altă parte, îi cunoştea mai bine decât pe oricine altcineva. Orele petrecute împreună cu ei în locul ăsta strâmt, sub bombardamente, îl ajutaseră să le cunoască personalitatea şi caracterul, de parcă s-ar fi cunoscut de-o viaţă. Nu era o viaţă lipsită de griji, dar era una surprinzător de simplă. Nu avea nimic, nu îi păsa de bani, de vreme ce nu avea pe ce să îi cheltuiască, vorbea cu străinii ca şi când i-ar fi fost prieteni şi nu se spălase şi nu îşi schimbase hainele de când fusese trimis ultima dată la duşuri, în urmă cu două săptămâni.

Când James solicitase pentru prima dată transferul în prima linie, reacţia maiorului Heathcote fusese una de neîncredere. Campania italiană intra în cea mai sângeroasă fază a sa de până atunci, şi, chiar dacă ştirile despre ei nu erau niciodată publicate în ziare, sute de soldaţi Aliaţi dezertaseră. Alţii se împuşcaseră în picior sau în coapsă pentru a nu mai continua să lupte; încă şi mai mulţi sufereau de afecţiuni psihice, cum ar fi şocurile posttraumatice sau neurastenia, de care nu se mai auzise până la luptele din tranşee de pe Somme. Şi oricum nu avea niciun sens ca o persoană cu o slujbă comodă în cadrul Serviciului Operativ să se ofere voluntar să lupte în exact aceleaşi condiţii care îi înnebuneau pe ceilalţi.

Până la urmă, James îşi dăduse seama că modul cel mai simplu de a obţine ce dorea era să îi explice pur şi simplu maiorului care erau motivele sale adevărate pentru care voia să meargă în nord. Neîncrederea se transformă rapid în şoc. Vestea că ofiţerul stării civile, departe de a descuraja căsătoriile cu italience, căuta de fapt o anumită italiancă pentru a se putea chiar el căsători cu ea era dovada a ceea ce bănuia maiorul de foarte mult timp – că James era posedat de o înclinaţie latentă către degenerare morală, de care, cu cât scăpa mai repede, cu atât era mai bine. Lui James i se acordară numai câteva ore pentru a-şi face bagajele şi pentru a elibera biroul. Nu avu timp pentru o ultimă *grappa* cu Angelo la Zi Teresa; nu avu timp pentru a trimite un mesaj în Fiscino sau pentru a privi cum apusul transforma golful Napoli într-o baie de sânge. Nu avu timp pentru un pahar de marsala cu ou cu domnul Scottera, nu avu timp să se plimbe pentru ultima dată pe Via Forcella. De-abia avu timp să mâzgălească un bilet pentru Jumbo, în care îi explica pe scurt ce se întâmplase şi în care îl ruga să cerceteze, prin intermediul cunoştinţelor sale din cadrul forţei de intervenţie, problema Liviei.

Pe când se îndrepta spre port pentru a pleca spre Anzio, un fragment dintr-o baladă sentimentală îi trecu prin minte, unul dintre cântecele pe care vânzătorii de partituri le cântaseră în grădina publică de sub fereastra sa:

E tu dice: „*I parte, addio*!"
T'alluntane da stu core…
Da la terra da l'ammore…
Tiene o *core e nun turnà*?**47**

Orice s-ar fi întâmplat – dacă ar fi reuşit să o găsească sau nu –, avea convingerea că se încheiase un capitol, că o parte a vieţii lui se apropia de final.

Găsi în port vaporul-spital care urma să îl ducă în Anzio. Întârziase din cauza vremii neprielnice şi de-abia acum debarcau – un şir nesfârşit de tărgi cărate pe ţărm de hamali italieni, bărbaţii de pe ele fiind înfăşaţi cu bandaje. Îi privi pe câţiva dintre ei, şocat de murdăria şi noroiul care încă îi acoperea. Arătau mai mult ca nişte elevi epuizaţi, scoşi afară de pe terenul de joc, decât ca nişte soldaţi: noroiul li se întărise pe membre ca ghipsul. Mizeria le acoperea buzele, părul, până şi gura şi ochii. Ici şi colo câte o targă era pătată de sânge roşu aprins, în locurile în care sanitarii nu reuşiseră să oprească sângerarea pacienţilor. Cum oare, se întreba James, stătuse atât de mult în Napoli, şi totuşi nu văzuse niciodată unul dintre aceste vapoare lăsându-şi la ţărm încărcătura de umanitate distrusă?

Trecuse numai o oră şi jumătate din călătoria spre Anzio, dar parcă intra într-o lume cu totul diferită. Vaporul întârzia la câţiva kilometri de coastă, aşteptând întunericul, iar James se putu bucura de priveliştea unui apus identic cu cele pe care le admirase în Napoli. Apoi, cu o smucitură uşoară, motoarele porniră şi înaintară spre o mică breşă din ţărmul îndepărtat, încadrată de ambarcaţiuni de toate dimensiunile: distrugătoare, bărci cu motor, chiar şi vreo două fregate şi zepelinele moi, plutitoare, care îl duceau mereu cu gândul pe James la elefanţi zburători. Stătu pe punte şi privi cum ţărmul se tot apropia. Nu se vedea nicio lumină şi era foarte linişte. Părea cu neputinţă ca acesta să fie cu adevărat un câmp de luptă.

---

[47] Deci tu spui: „Rămas-bun, plec!" / Departe de ceea ce îşi doreşte inima... / De ţinutul unde ai găsit iubirea... / Dar ai prefera să nu mă întorc? - (în limba italiană, în original)

Departe, deasupra plajei, apăru un Messerschmitt singuratic, rotindu-se la fel de încet ca o insectă.

— Mai bine aţi intra, strigă un marinar. Este Charlie Cercetaşul. S-ar putea să tragă în noi dacă nu găseşte o ţintă mai bună.

James rămase cu privirea pe avion.

— De ce i se spune aşa?

— Este primul care apare în fiecare seară. Îl folosesc ca pe un ceas cu alarmă.

Sigur, Messerschmittul se întoarse şi plană spre unul dintre distrugătoare. James era prea departe pentru a vedea tunul trăgând, dar nori de fum apărură acolo unde armele antiaeriene ripostau. După un moment, avionul se îndepărtă, atacând plaja în timp ce zbura spre uscat.

Deodată, o spumă densă de apă ţâşni din mare la câteva sute de metri depărtare, urmată de alta, şi de încă una, de parcă ar fi fost vorba de respiraţia unei balene de dimensiuni monstruoase.

— A început, anunţă marinarul. Întotdeauna la fel. A fost o pereche de 122.

Ca răspuns la un semnal invizibil, amurgul fu înviorat de lumini – rachete care loveau plaja dinspre uscat, de departe, şi scântei dansând ca nişte licurici prin întuneric, pe care James le recunosc cu întârziere drept licăririle focurilor de puşcă.

— Au început ciocnirile, continuă marinarul. Bun venit în Anzio!

James intră sub covertă. Nici căpitanul, nici echipajul nu păreau îngrijoraţi în mod deosebit de bombardament, chiar dacă acestea urmau un traseu în zigzag deasupra portului. James observă un şir lung de oameni aşteptându-i pe chei, destul de liniştiţi, în ciuda bombardamentului. Mulţi dintre ei se aflau pe tărgi. În stânga lui, o barcă cu motor primi brusc o lovitură directă, luminând cerul şi împrăştiind ulei aprins în mare. Se părea că niciun colţişor de pe plajă nu era ferit de armele germanilor. Mai multe proiectile şuierară pe deasupra capetelor lor, iar stropii de apă care se ridicau când cădeau în mare i se păreau lui James ca nişte înţepături date la întâmplare cu acul unui uriaş, pentru a-i pătrunde pielea.

— Când ajungem la ţărm, ţipă căpitanul acoperind larma, nu aşteptaţi! Vrem să încărcăm acel transport cât mai repede cu putinţă.

James dădu aprobator din cap. Imediat ce vaporul atinse cheiul, sări pe uscat. Un uruit ca al unui tren care se apropia prevesti

apropierea celui mai mare dintre proiectilele de până atunci, urmat de un gheizer imens de apă de mare care, la minute bune după impact, se revărsă asupra lui de la mare înălţime, ca o ploaie de picături fine. Se scutură şi căută cu privirea în jur pe cineva căruia să-i raporteze. Un subaltern stătea pe un morman de obuze de artilerie. Incredibil, îşi răsucea o ţigară. James alergă spre el, ferindu-se de şrapnele cu umerii încovoiaţi, şi îi spuse:

— Tocmai am sosit!

Omul îl privi amuzat.

— Nu mai spune!

Faţa îi era înnegrită de fum şi de noroi.

— Unde să merg?

Subalternul arătă cu ţigara un şanţ în pământ.

— Acolo jos.

James coborî în şanţ şi descoperi că ducea, cu ajutorul mai multor trepte şi scări, la o cameră subterană. Ofiţerii urlau în telefoane şi o masă din centrul camerei, acoperită cu o hartă, era luminată de vreo două felinare de vânt. În timp ce James privea în jur, pământul de sub ei se cutremură şi un firicel de pământ negru se scurse dintre grinzi în mijlocul hărţii.

Până la urmă, găsi pe cineva care îi spuse încotro s-o apuce şi pomi să se alăture unităţii de artileriştii căreia îi fusese repartizat. O cărare plină de noroi îl conduse către prima linie. Pentru a-i spori dezorientarea, un fum uleios, înţepător, venea dinspre o mulţime de generatoare de fum dispuse împotriva vântului şi era greu să urmărească pancartele scrise de mână care abia se desluşeau prin întuneric. Multe dintre ele păreau să fie glume pe care el, ca un nou-venit, nu le cunoştea. „Hotelul capului de pod – 182 metri – tarife speciale pentru nou-veniţi”. „Popasul căruţaşului – niciun popas”. „Te afli aici, dar nu pentru mult timp”. Treptat, deveneau mai sinistre. „Pericol – proiectile – nu faceţi praf” şi „STRICT interzis accesul pe timp de zi dincolo de acest punct”. Bombardamentul încetă temporar şi cel mai puternic sunet pe care îl auzea era trilul a trei sau patru privighetori.

Deodată, o scânteie de semnalizare aprinse cerul de deasupra lui. Ţăcănitul unei arme automate din apropierea lui îl făcu să tresară şi se trânti imediat la pământ. Era la numai o sută de metri depărtare de front acum, calculă el, destul de aproape pentru a primi foarte uşor

un glonţ în gât, şi încă nu avea nici cea mai vagă idee încotro trebuia să se ducă. Avu o viziune cu el rătăcind fără ţintă prin ţinuturile acelea ale nimănui şi fiind împuşcat înainte de a ajunge la destinaţie. Apoi zări o scară care cobora într-o tranşee şi o pancartă scrisă de mână care indica: „Subteranul londonez – pe aici". Ducea la cincisprezeci metri dedesubt, la o reţea îngustă de tranşee, pline cu bărbaţi traşi la faţă, murdari de noroi întărit, pe lângă care trecu – asemenea unui întârziat la teatru care deranjează întregul rând – până când ajunse, în sfârşit, într-un adăpost, luminat de un felinar afumat confecţionat dintr-o cutie de ţigări. Îl salută un sergent, şi un căpitan îi întinse mâna. Roberts şi Hervey se aflau acolo de patru săptămâni, cu o singură perioadă scurtă de odihnă în pădurile de pini de pe plajă – şi acelea în bătaia proiectilelor – şi cădeau de acord asupra unui singur lucru: Anzio era cea mai rea dintre fundăturile lumii.

— Ce bine că mai aveţi loc şi pentru mine aici! spuse James în timp ce îşi lăsa raniţa în cel mai uscat colţ pe care-l putuse găsi. Apoi îşi dădu seama de greşeală. Scuzaţi-mă! Nu m-am gândit.

Cu siguranţă, luase locul altcuiva.

Hervey clătină din cap.

— Stevens, şopti el. A fost lovit de o mină antipersonal acum două nopţi. L-am îngropat în spatele liniei.

Îl conduse pe James înapoi prin tranşee, arătându-i diferitele posturi pe care le ocupa compania lor. De undeva din faţa lor răsunară nişte voci în germană. Hervey strigă:

— *Ruhe da*, *wir koennen nicht* schlafen!

— Ce-ai spus? îl întrebă James.

— Le-am spus să tacă şi să ne lase să dormim, îi răspunse Hervey.

Speranţa de viaţă a cercetaşilor de artilerie, cugetă James, nu era ridicată. În fiecare noapte ieşeau, cu schimbul, în ţinuturile acelea ale nimănui, târându-se de la un punct de observaţie la altul, verificând starea subordonaţilor şi direcţionând mortierele spre orice semn de activitate germană. Îşi petreceau zilele încercând să doarmă, prinzând păduchi – recordul în adăpost era de optzeci şi cinci într-o zi –, scriind scrisori, punând gândacii pe fugă şi aşteptând să vină noaptea, când singura lor masă din zi ajungea odată cu camioanele încărcate cu muniţii.

În a doua lui noapte, James înota prin noroiul ţinuturilor

nimănui când zări o cască germană mişcându-se prevăzătoare în linia orizontului. O clipă mai târziu, capul se ridică puţin. James scoase pistolul şi îşi fixă ţinta. Capul neamţului se afla în cătarea armei. Tot ceea ce avea de făcut era să apese pe trăgaci. Pentru un moment, aproape îl apăsă. Dar apoi se răzgândi. Ordinele sale, în acel moment, nu erau să ucidă, ci să cerceteze. Dacă ar fi tras, ar fi lipsit o familie de fiul lor, poate o soţie de soţul ei, şi nu ar fi putut spune cu siguranţă dacă ar fi contat câtuşi de puţin în război. De fapt, şi-ar fi dezvăluit propria poziţie şi ar fi atras răzbunarea mortierelor germane.

După câteva secunde, ridică din nou piedica şi strecură pistolul înapoi în toc. Îşi va face treaba şi, dacă va fi nevoit să omoare pentru a o duce la capăt, aşa va proceda. Dar nu va omorî cu lipsă de discernământ.

Pe măsură ce săptămânile treceau, iar înaintarea promisă tot întârzia, lumea lui ajunse să se micşoreze până la nivelul adăpostului, şi micul său câmp de luptă îi ocupă toate gândurile. Nedesluşit, în adâncul inimii sale, ştia că exista un motiv de a trece peste acel deal, peste acel râu, de a urca acele minunate coline albe-albăstrui care se observau în depărtare, închizând drumul spre Roma. Viaţa lui împreună cu Livia era altă viaţă şi, dacă se gândea la ea, îi apărea sub forma unui miraj, a unui dor mistuitor de râsete, şi de blândeţe, şi de mirosul de *fettucine al limone* aburinde – de fapt, de orice nu era acoperit de noroi, păduchi şi sânge.

James se târî pe coate înapoi la adăpost, unde îl găsi pe Roberts strângându-le echipamentul.

— Ai auzit? Plecăm, îi spuse Roberts.

— Unde?

— Se pare că la Cisterna.

Inima lui James începu să bată mai repede. Cisterna era în drum spre Roma.

— Deci aceasta este înaintarea?

— Aşa se pare. Dar afurisită vreme, nu?

Se alăturară companiei lor şi se îndreptară spre punctul de adunare. Să te retragi dintr-o linie ca asta era o experienţă ciudată. Pentru început, mergeai ghemuit, ca în tranşee. Apoi, pe măsură ce ieşeai din raza ţintaşilor germani, mergeai mai ridicat şi mai îndreptat de spate, până când ajungeai în zona în care puteai merge normal, pentru prima dată după multe săptămâni, cu un sentiment puternic de

uşurare când îţi dădeai seama că, în exact acel moment, nu încerca nimeni să te omoare.

În spatele frontului se instalase un depozit pentru aducerea muniţiei din port. James fluieră admirativ când îl văzu. Ultima dată când ajunsese aici, grămada de muniţie avea dimensiunea unui şopron. Acum era înaltă cât o biserică şi fusese cu siguranţă mai înaltă înainte ca artileriştii să înceapă să ia tot ce le trebuia.

— Este depozitul cel mare, mormăi Roberts.

Li se dădu mâncare, apoi rămaseră şi aşteptară. Era haosul obişnuit de dinaintea unui atac – fie stăteai în calea cuiva, fie te aflai în locul nepotrivit, fie era nevoie de tine urgent în altă parte pentru ceva ce se dovedea a nu fi atât de urgent, la urma urmei. Pe când treceau pe lângă un camion cu provizii, Roberts îl înghionti.

— Vezi asta? Bidoane cu apă. Putem împrumuta câteva. Dacă am învăţat ceva despre înaintări, este că ţi se face sete.

Nu se uita nimeni. Fiecare luă câte un bidon în plus, punându-le în spate, împreună cu restul echipamentului.

Hervey îşi petrecu timpul scriindu-i o scrisoare iubitei lui. Când termină, i-o dădu lui James să o citească şi să-şi treacă iniţialele pe plic. Fiecare scrisoare trebuia cenzurată şi, dacă voiai să fie trimisă rapid, o cenzurau camarazii lângă care luptai. Mai rămăseseră foarte puţine lucruri pe care James nu le ştia despre Caroline, care lucra într-un birou din Whitehall. Parcurse scrisoarea în viteză.

Dragă Caz, *când vei primi această scrisoare*, *vei şti deja că s-a întâmplat ceva de proporţii*. *Aici*, *toată lumea este agitată*. *Sper numai că nu îmi voi dezamăgi camarazii*. *Mă bucur atât de mult că Gould şi Roberts mă vor însoţi*! *Ştii cât de mult mă bazez pe ei*. *Sper că problema cu şeful tău s-a rezolvat*. *Îţi voi scrie cât mai repede*, *dar nu te îngrijora dacă va trece mai mult timp*; *pun pariu că serviciile poştale nu vor funcţiona prea bine după toate astea*.

James o închise şi i-o înapoie lui Hervey. Nu avea dispoziţia necesară pentru a scrie. Le scria numai părinţilor săi şi nu putea să le spună nimic care să îi ajute să îşi imagineze viaţa lui aşa cum era acum. El şi Roberts îşi petrecură timpul înnegrindu-şi feţele cu noroi.

Atacul avea să înceapă curând: trebuiau să deschidă drumul pentru Prima Divizie de Blindate, înaintând încet împreună cu Forţele Speciale.

— Înseamnă că vom aştepta zorii, spuse Roberts.

James clătină din cap: se ştia că tancurile preferau să poată vedea ce le aştepta în faţă atunci când înaintau, chiar dacă asta însemna să piardă avantajul unui atac neaşteptat pe timp de noapte.

În sfârşit, divizia lor primi ordinul să înainteze. Stăteau câte doi într-o tranşee îngustă, aşteptând să se întâmple ceva. În spatele lui James, un soldat insista că italiencelor le plăcea pe la spate, în timp ce englezoaicele preferau să stea în picioare. Conversaţia continuă la nesfârşit. Apoi, chiar înaintea zorilor, potopul începu şi era imposibil să mai vorbeşti. Timp de patruzeci şi cinci de minute, flecare tun de pe capul de pod spulberă poziţiile germanilor.

Încă erau în aşteptare, înaintând cu greu de-a lungul tranşeelor, cu urechile ţiuind. În faţa lor începuse deja lupta, dar numărul lor mare nu le permitea să intre toţi odată în iureşul bătăliei. Cât de englezesc! se gândi James: chiar şi când îşi riscau viaţa erau nevoiţi să stea la coadă. Dar aceasta era mai puţin ordonată decât o coadă pentru raţia de şuncă. Peste tot în jurul lui, bărbaţii urinau sau defecau, pe măsură ce îi cuprindea panica. Între timp, primii răniţi începuseră să se întoarcă de-a lungul liniilor, arătând ameţiţi sau uşuraţi, în funcţie de gravitatea rănilor.

— Nu arată prea rău, şopti Hervey.

— Aceia sunt numai cei care pot merge, sublinie Roberts. Ceilalţi nenorociţi sunt încă acolo.

Capitolul 43

În sfârşit, ajunseră în prima linie şi apoi ieşiră din tranşee şi începură să înainteze în fugă. Era ciudat să stai în poziţie verticală acolo, după ce atâta timp nu făcuseră decât să meargă în patru labe, să se târască şi să se chircească prin noroi. Dar peste tot prin preajmă, mii de alţi bărbaţi făceau acelaşi lucru. Corpuri zăceau pe pământ – trupuri ale Aliaţilor, atât răniţi, cât şi morţi. Nu părea să existe acolo purtători de tărgi sau poate că fuseseră pur şi simplu copleşiţi de numărul tot mai mare al răniţilor. James îl urmă pe cel din faţa sa. Când acesta se opri, se opri şi James; când se lăsă la pământ, se lăsă şi James la pământ; când acesta înaintă iar, aşa făcu şi James. În faţa lor, avioane de luptă survolau zona în care probabil era grosul bătăliei.

Un soldat german îngrozit alerga spre ei, cu braţele în aer, încercând să se predea. Cineva arătă spre liniile din spatele lor şi îi spuse să continue să alerge. Apoi începură să cadă proiectile foarte aproape – din cele germane, mici, de 88. James sări într-un crater şi

aşteptă împreună cu un grup de puşcaşi ca un mortier să îi ajungă din urmă. Cumva el şi Hervey se despărţiseră de restul diviziei lor. Până la urmă apăru o echipă de artilerişti.

— Poziţia? gâfâi artileristul în timp ce trăgea cu arma.

Hervey îşi ridică uşor capul pentru a se uita. În timp ce făcea acest lucru, un proiectil îi zbură jumătate din craniu. Căzu pe spate fără a scoate un sunet, cu o expresie mirată pe chip. Sângele îi ţâşni pe gură. James încercă să îl apuce, dar îi simţi capul căzându-i în mâini, ca un ou spart. O cascadă de sânge i se scurse printre degete.

— Repede! îi spuse unuia dintre puşcaşi. Dă-mi sulfamida ta!

Toţi ofiţerii purtau săculeţi la centură, cu bandaje şi cutii cu pudră sulfamidată. Puşcaşul clătină din cap.

— Nu are rost, spuse el. Tipul e pierdut şi s-ar putea să am nevoie de ea pentru mine.

— Dă-mi-o!

Ceva din vocea lui îl făcu pe celălalt să ridice din umeri şi să îi dea cutia. James împrăştie pudra peste rană, dar infanteristul avusese dreptate, era o pierdere de timp. Hervey muri chiar înainte ca James să apuce să îl bandajeze. Îşi şterse sângele de pe mâini pe pantaloni.

Artileristul termină patru cartuşe şi le spuse că nu mai avea ce face. Şovăind, James lăsă corpul lui Hervey şi se întoarse pe câmpul de luptă. Se târau spre liniile germane, mulţi alţii primind lovituri directe, până când un Spitfire le remarcă înaintarea şi reuşi să se apropie îndeajuns de mult pentru a trage direct spre poziţia tunurilor. Cineva strigă un ordin şi apoi toţi se ridicară din nou şi începură să alerge. James aproape căzu în tranşee şi îşi dădu seama că erau germane. Se ridică pe partea cealaltă şi continuă să înainteze. Alte tranşee. Un soldat neamţ, alergând ghemuit de la stânga la dreapta, se întoarse şi aruncă ceva înspre James. Îl lovi exact în bărbie.

— Hristoase! strigă James, clătinându-se şi pipăindu-şi faţa.

Bărbatul aruncase cu o cutie de provizii în el. Cutia se rostogoli în tranşeele germane. James abia avu timp să îşi dea seama că de fapt nu era o conservă, ci o grenadă, când aceasta explodă, suflul aruncându-l în spate. Se luptă să se scoale în picioare, îşi ridică puşca şi trase în neamţul care alerga, dar rată.

Acum erau în spatele liniilor germane. Trecu pe lângă un grup de patruzeci sau cincizeci de prizonieri păziţi de un singur ofiţer. Apoi urmă contraatacul inevitabil – o mulţime de tancuri Tiger crestând

coama dealului şi coborând spre infanteria aliată care avansa. Prizonierii îi priveau cu interes, ca spectatorii unui eveniment sportiv. James se retrase în tranşeele germane şi ajută un artilerist să doboare două dintre blindatele Tiger. Apoi, la fel de brusc cum sosiseră, tancurile se retraseră din nou, întorcându-şi turela pentru a continua să tragă cu spatele în timp ce părăseau scena.

Acela fu scenariul întregii zile – înaintarea într-un grup masiv, haotic; strângerea răniţilor; adăpostirea în tranşee până când reîntregirea trupelor i-ar fi obligat pe germani să se retragă. Din când în când, se mai opreau. Câmpurile de mine, în special, provocau mari pierderi. Acestea erau dezamorsate cu ajutorul „şerpilor", tuburi lungi pline cu explozibil, care erau împinse pe terenul minat de un tanc şi în care se trăgea până când şarpele exploda, luând minele cu el. Cărarea printre mine era apoi marcată cu o bandă albă.

Cuceriră aproape zece kilometri. James se trezi înaintând fără probleme, împreună cu un grup de aproape treizeci de oameni. Deasupra, un Spitfire îi confundă cu germanii. Apăru cu armele ţăcănind, gloanţele îndreptându-se către ei. Se aruncară în şanţurile de la marginea drumului. Când se ridicară, îşi dădură seama că patru bărbaţi muriseră.

— O să îl împuşc pe idiotul ăla nenorocit dacă mai apare! spuse un caporal.

Dar nu aveau cu ce să tragă într-un Spitfire: puteau numai să se roage să nu se mai întoarcă.

Puţin mai târziu, James îi văzu pe cei din faţa lui cum încep dintr-odată să îşi mişte membrele şi să danseze, legănându-şi braţele în aer ca nişte marionete şi învârtindu-se ca şi când ar fi ţopăit. Văzuse destule lupte pentru a şti despre ce era vorba: era o mitralieră Spandau pe undeva, impactul gloanţelor răsucind soldaţii în loc, chiar dacă mureau în picioare. Baletul Spandau, aşa îl numeau.

Se adăposti iarăşi într-un şanţ. Simţi ceva ud pe coapsă: un glonţ crăpase bidonul cu apă de rezervă pe care îl luase din camion mai înainte. Îşi duse bidonul la buze şi îşi turnă restul de lichid în gură.

— Vino cu mine!

Un ofiţer îl bătea pe umăr. James aprobă din cap, pentru a-i arăta că înţelesese. Ofiţerul se ridică şi căutară împreună poziţia armei. Ofiţerul o văzu primul, ţinti şi se prăbuşi când un glonţ îl nimeri în piept. James, în spatele lui, de-abia avu timp să îşi stabilizeze puşca.

Trase, iar mitraliorul german căzu în faţă, spre arma lui. Ajutorul de mitralior ridică mâinile.

— *Kamerad*, strigă el.

— Predă-te!

James îi fileu semn să lase mitraliera şi s-o ia înainte. În timp ce acesta executa întocmai ordinul, cineva, pe care James nu îl văzuse, îl împuşcă. James nu se mai supăra din cauza unor accidente ca acesta, deşi, ori de câte ori se întâmplau, îşi amintea că, mai devreme sau mai târziu, ceva la fel de imprevizibil i se va întâmpla cu siguranţă şi lui.

Spre imensa lui plăcere, se întâlni cu Roberts, care, deşi fusese rănit de un şrapnel la ureche, încă înainta.

— Nu mă întorc printre minele alea blestemate! îi spuse lui James. Aştept până cucerim Cisterna şi acolo vor fi camioane care să mă ducă acasă. Nu cred că mai durează mult.

Arătă cu capul spre locul unde oraşul se putea vedea în faţa lor, pe creasta dealului.

Când ajunseră în Cisterna, sute de germani care se predaseră erau conduşi către spatele frontului. În ciuda focurilor de armă care se auzeau dinspre clădiri, o rută fusese deja marcată în oraş cu bandă albă, pe lângă nişte tancuri arse. Câteva femei apărură nerăbdătoare de după uşi. Copiii făceau cu mâna timizi. Un grup de soldaţi epuizaţi ascultau la radio.

— Ce v-a reţinut? spuse unul dintre ei laconic.

Pe când intrau în oraş, trecură pe lângă un ofiţer care asculta un grup restrâns de italience. Acestea încercau să îi explice ceva, arătând în josul străzii şi gesticulând.

— Băieţi, vorbeşte vreunul dintre voi macaronara? strigă ofiţerul către grupul lui James.

— Eu.

— Spune-mi ce zice adunătura asta, da.7

James se întoarse spre femei.

— *Buona sera*, *signorine*. Cosa *cel*

— Încercăm să îi spunem acestui soldat că în pivniţa Cosimei se ascund cincisprezece nemţi, răspunse una dintre ele.

— Unde este această pivniţă?

Femeia îi dădu adresa, pe care el i-o transmise ofiţerului.

— Aceşti nemţi sunt înarmaţi? vru să ştie ofiţerul.

James traduse, iar femeile dădură aprobator din cap.

— *Şi*. Au multe arme.

James îşi înclină fruntea.

— Mulţumesc, *signorine*.

— Bună treabă, spuse ofiţerul după ce plecară femeile. Cum te cheamă?

— Gould.

— Ţi-ar plăcea un post comod, Gould? Echipa mea va avea nevoie de un translator când vom ajunge la Roma.

James clătină din cap.

— Îmi pare rău. Când ajung la Roma, voi avea multe de făcut.

Trei zile mai târziu ajunseră. Echipele fruntaşe intrară în oraş aşteptându-se la o rezistenţă îndârjită, dar fură întâmpinate, în schimb, de o populaţie uşurată, care arunca muşcate în jeepurile lor, care le întindea sticle cu vin şi le oferea ce daruri putea fiecare – ceea ce, în cazul femeilor, însemna să se ofere pur şi simplu pe ele însele. După câteva zile, apărură afişe imense în locurile în care germanii îşi postaseră înainte ordinele: „Femei din Roma, amintiţi-vă de onoarea voastră!”

Viteza înaintării îi luase până şi pe comandanţi prin surprindere şi, timp de cinci zile de delir, trupele se distrară, înotară în Tibru, profitară din plin de ospitalitatea Romei, vizitând-o, trimiţând scrisori acasă sau pur şi simplu recuperându-şi somnul, la soare.

James nu avu timp pentru nimic din toate acestea. Prima lui misiune fu să descopere bordelul militar german. Nu fu greu – localnicii erau foarte fericiţi să îi comunice adresa, la numărul 95 pe Via Nardone. Era o clădire înaltă, din piatră, probabil odinioară un hotel. James alergă pe scări şi ajunse într-un hol vast, unde era recepţia. Biroul era gol, iar grămada de hârtii împrăştiate peste tot sugera că ocupanţii plecaseră în grabă. Cizma îi alunecă pe un mănunchi de hârtii subţiri şi se aplecă să le examineze. Erau bilete imprimate, cu spaţii pentru numele şi numărul de identificare al soldatului, numele surorii medicale care stabilise că nu era purtătorul vreunei boli şi numele fetei. Puţin mai încolo găsi unul care fusese completat. Numele fetei era Eva. Preţul ei, se părea, fusese de douăsprezece lire.

— Hei? strigă pe scări.

Ascultă: i se păru că aude pe cineva mişcându-se prin preajmă.

Urcă. Văzu un coridor lung, toate camerele fiind numerotate.

Anunţuri scrise cu litere gotice înflorate preferate de germani atârnau pe pereţi. James deschise prima uşă. Camera era pustie şi arăta de parcă deja fusese răscolită de hoţi. Un pat cu cadru de metal fusese răsturnat pe podea, iar salteaua fusese spintecată. Păr de cal era împrăştiat pe covorul uzat.

Prinse un murmur uşor de voci. Venea dinspre una dintre camerele de pe partea opusă a coridorului. Traversă şi le verifică rând pe rând. În a doua, patru fete se ghemuiseră pe pat. Capetele le fuseseră rase complet, destul de brutal – aveau cruste însângerate pe scalp, acolo unde lamele le răniseră. Îşi ridicară privirea înspre el cu frică.

— Este în ordine, le spuse el în italiană. Eu doar caut pe cineva.

— Toţi germanii au plecat, spuse una dintre fete, cu voce peltică. Au plecat luni.

— A fost vreo fată pe nume Livia aici? întrebă el.

Fetele tăgăduiră din cap.

— Sunteţi sigure?

— Există un registru, spuse altă fată. În birou. Poţi verifica, dacă vrei.

— Nu ştiu să citesc în germană. Nu aş şti ce să caut.

— Eu vorbesc puţin germana, răspunse fata.

Îl conduse la uşa următoare, unde un fişet mare şi negru fusese răsturnat într-o parte. James reuşi să îl ridice. Înăuntru, dosarele erau încă surprinzător de ordonate. Şi puteau fi foarte uşor descifrate, remarcă el, în timp ce le răsfoia. Sute de fete trecuseră prin *Wehrmachtsbordell* de pe Via Nardone şi fiecare dintre ele fusese subiectul unor înregistrări scrupuloase. Fiecare control de sănătate, fiecare plângere, bolile de orice fel fuseseră notate şi îndosariate.

— Ce înseamnă *Damembinden*? întrebă el, observând un cuvânt care apărea cu regularitate.

— Tampoane pentru menstruaţie. Ţineau un jurnal al datelor când aveam ciclu, astfel încât să nu putem pretinde că ne simţim rău.

Atât de multe fete!

— Ce s-a întâmplat cu cele care au plecat de-aici? Unde s-au dus?

Fetele ridicară din umeri.

— Germanii le-au dus de aici.

Nu exista nicio Livia şi niciun nume de Pertini în dosare.

— Şi eşti sigură că acestea sunt toate fetele care au trecut pe aici? Nu ar fi putut există unele despre care să nu se ţină dosare?

Ea negă cu o mişcare a capului.

— Ţineau câte un dosar pentru fiecare.

Oftând, James dădu să plece.

— Te rog… spuse fata.

— Da?

— Nu avem mâncare. Nici bani. Dacă ieşim, femeile ne scuipă. Bărbaţii… bărbaţii sunt mai răi. Ne poţi da ceva?

Tot ceea ce avea la el erau câteva sute de lire în bancnote de ocupaţie şi câteva pachete de gumă. Le dădu tot ce avea.

— O cauţi pe această Livia? întrebă fata în timp ce desfăcea guma.

Îşi vârî o bucată în gură şi începu să mestece cu poftă, oprindu-se la fiecare câteva secunde ca să înghită. Era, remarcă el, de-a dreptul hămesită.

— Da.

— Este norocoasă, spuse ea cu tristeţe.

— Numai dacă o voi găsi.

Se întoarse de-a lungul Tibrului, pierdut în gânduri. Oriunde s-ar fi uitat, lumea sărbătorea mai departe. O parte dintre ofiţeri dansau cu un grup de fete din Roma. În Piazza Navona oamenii făceau un rug din steagurile germane, documente, uniforme abandonate, chiar şi din paturile în care dormiseră germanii. Proclamaţiile germane erau smulse de pe pereţii clădirilor şi aruncate în foc. O fată drăguţă alergă către James, îl sărută pe obraz şi apoi o luă la fugă, râzând de propria îndrăzneală.

Era un oraş în plină sărbătoare, dar el încă nu o găsise pe ea.

Când ajunse înapoi la barăcile în care fusese încartiruită unitatea sa, Roberts îi spuse că îl căutase cineva.

— Un tip important. Un ofiţer. A spus că face parte din forţa de intervenţie.

— Căpitanul Jeffries?

— Nu ştiu, dar avea cam o duzină de ceasuri nemţeşti pe braţul stâng.

— Da, trebuie să fi fost Jumbo, spuse James cu afecţiune.

Găsi hotelul în care forţa de intervenţie îşi stabilise cartierul general temporar.

— Aha, James, aici erai! îl întâmpină Jumbo, ca şi când lupta încrâncenată de la Anzio reprezentase ceva mai mult decât o plimbare. Salută-l pe bunul meu prieten, Buster!

Buster era un alt Jumbo, chiar dacă avea nasul spart.

— Buster răspunde de partizanii din sectorul patru, explică Jumbo. Adică de bucăţica asta. Arătă pe o hartă de pe perete. Spune-i ce-ai aflat, Buster!

— Le-am cerut tuturor comandanţilor partizanilor o actualizare a datelor despre forţele lor, spuse Buster. Unul dintre ei a trimis un mesaj prin care ne anunţa că echipa lui pestriţă atrăgea din ce în ce mai mulţi recruţi. S-a referit în glumă chiar şi la faptul că un grup de prostituate napolitane îi însoţea, aşteptând să treacă de liniile germane.

— Livia s-ar putea afla printre ele?

— Bineînţeles că este ea, spuse Jumbo încrezător. Câte alte prostituate din Napoli să mai fie? Păi, cred că destul de puţine, adăugă el, răspunzându-şi singur la întrebare. Dar nu aici! Nu încercând să treacă liniile germane.

— Dacă *ea* este cu Dino, spuse Buster, s-a descurcat destul de bine. Este un tip cumsecade.

— Există vreo cale prin care să o scoatem de acolo? întrebă James.

Buster clătină din cap.

— Mă tem că niciuna. Întregul sector e înţesat de nemţi.

— Pe de altă parte, continuă Jumbo vesel, probabil că te putem infiltra pe *tine*. Ai folosit vreodată o paraşută?

În acea noapte, transmisiunea zilnică de mesaje către partizani a BBC cuprinsese nişte materiale surprinzătoare. După ce i se transmise lui Mario că vaca surorii lui trebuia mulsă şi lui Piero că soţia îi mulţumea pentru pălărie, vocea modulată a crainicului BBC spuse: „Şi, la sfârşit, un mesaj pentru Livia, care stă la Giuseppe. Te rog să rămâi unde eşti. Tonul este pe drum”.

Sus, în munţi, operatorul radio al lui Dino notă mesajul şi se încruntă. Nu corespundea nici unui cod care îi fusese dat, dar îl transmise oricum. Poate că era ceva în legătură cu armele puternice pe care le aşteptau.

La aproape cincisprezece kilometri de pădurea în care se ascundeau Dino şi partizanii lui, germanii ascultau şi ei transmisiunea

BBC. Spărseseră aceste coduri cu mult timp în urmă, dar „tonul" era ceva nou pentru ei. Şi ei bănuiau că putea fi vorba despre o nouă armă înfricoşătoare care urma să fie livrată partizanilor. Mesajul îi fu dus comandantului german, care ordonă ca patrulele din zonă să fie suplimentate imediat.

Capitolul 44

Fuzelajul avionului B-17 era plin până la refuz şi foarte zgomotos. Era încărcat cu grămezi uriaşe de lăzi cu arme, muniţie şi hrană, prinse în curele în compartimentul bombelor. Nu existau scaune: James şi Jumbo se strecuraseră între două lăzi, ţinându-se de chingile care ajungeau până la coada avionului. James ţinea strâns o raniţă şi o mică valiză. Una dintre trapele mai mici pentru lansarea bombelor fusese lăsată deschisă, iar ei puteau distinge ocazional râuri şi lacuri, în timp ce peisajul italian de ţară trecea pe sub ei, iluminat de o fâşie a lunii.

— Vom sări de la doi îngeri, ţipă Jumbo, încercând să acopere vacarmul. Va fi bine.

James dădu aprobator din cap, sperând că arăta încrezător. Nu mai sărise niciodată cu paraşuta şi, din ceea ce îi povestise Jumbo, ajunsese la concluzia că trebuia să sară de la o înălţime cât mai mare cu putinţă. Doi îngeri – şase sute de metri – de-abia aveai timp să deschizi paraşuta principală, ce să mai vorbim despre cea de rezervă, în cazul în care ceva nu mergea bine. Dar imediat ce avionul se înclină şi se întoarse spre nord, spre munţi, îşi simţi inima bătând cu o nerăbdare care nu se datora numai emoţiilor. Spera cu disperare că Livia primise mesajul său şi că nu plecase deja.

Oficial, Jumbo urma să fie paraşutat pentru a intra în legătură cu partizanii, iar James se afla acolo numai pentru a supraveghea descărcarea. Conform raportului pe care pilotul avea să îl completeze mai târziu, James îşi pierdu echilibrul şi căzu din avion în timp ce împingea o ladă. Jumbo îl asigură că era un mod destul de folosit pentru a deplasa oamenii fără a se mai obosi să obţină permisiunea oficială.

După douăzeci de minute, James simţi că avionul începea să coboare. Jumbo se ridică în picioare.

— Este timpul să scăpăm de această încărcătură! strigă el.

Tăiară chingile şi împinseră lăzile către trapele pentru bombe. În timp ce se deschideau, un foc tras de la sol licări firav, ca un licurici.

— Acesta este semnalul, strigă Jumbo. Împinge!

Împinseră afară prima ladă. Aceasta se învârti prin aer, apoi se deschise o meduză de mătase de culoare kaki, care îi încetini coborârea. James se rugă ca şi saltul să să fie la fel de uşor. Dar nu mai avea timp să se gândească la acest lucru. Împinseră afară lăzile împreună, una câte una, până când Jumbo îi făcu semn să se oprească. Avionul se înclină şi reveni din nou la linia de plutire.

— Împinge! urlă Jumbo, şi îşi reluă munca.

Până la urmă dispărură toate lăzile.

— Cum te simţi? urlă Jumbo.

— Al naibii de speriat, ţipă James ca răspuns.

Cu siguranţă Jumbo înţelese ceva cu totul diferit, pentru că îi făcu un semn încurajator din cap şi îl aprobă cu degetul mare ridicat.

Strângând valiza la piept, păşi spre trapa deschisă. Sub el, dealul părea foarte departe. Îşi dădu seama ce greşeală făcuse să se arunce astfel din avion. Apoi Jumbo îl împinse ferm, iar el se rostogoli în gol de-a berbeleacul. Simţi panica pentru un moment, apoi îşi reveni şi simţi smucitura salvatoare când paraşuta i se umplu cu aer.

Sub el, lăzile pluteau încet prin aer. Privi în sus. Jumbo era la douăzeci de metri deasupra lui, la dreapta. Sub el, putea deja distinge figuri întunecate care cărau lăzile departe de zona de aterizare. Apoi zări un chip slăbit familiar, alergând spre locul unde trebuia să aterizeze, iar inima i se ridică mult deasupra norilor.

— Te iubesc! strigă în jos, spre ea. Te iubesc!

Suna minunat în italiană, aşa că strigă din nou.

— Livia, te iubesc!

Uşor, pământul îi primi pe cei doi îngeri, despre unul dintre ei spunându-se mai târziu printre partizani că râdea chiar şi atunci când căzu şi se rostogoli. Apoi ea i se aruncă în braţe, mătasea paraşutei strângându-se în jurul lui în timp ce o îmbrăţişa şi îi spunea într-una:

— Livia, îmi pare atât de rău! îmi pare atât de rău! Te-am lăsat să pleci, dar nu te voi mai lăsa niciodată să pleci de lângă mine!

Se aşezară pe un trunchi de copac, puţin mai departe de tabără.

— Ţi-am adus câteva lucruri, spuse el. Deschise valiza. De pe piaţa neagră din Roma. Pâine de la o brutărie din Piazza Trilussa. Şi uite! Scoase cu grijă premiul. O bucată întreagă de mozzarella. Trebuie să fi fost adusă în Roma de vreun fermier de la ţară. Nu-i grozav?

— Ne trebuie arme, nu mâncare, răspunse ea cu asprime.

— După cum arăţi, ai mare nevoie de amândouă.

Era chiar şi mai slabă decât ultima dată când o văzuse. Rupse o bucată de mozzarella şi i-o întinse.

— Încearcă.

Ea mâncă puţin.

— Nu este foarte bună, se plânse ea. Dar mai mâncă puţin. Este cam veche, adăugă ea. Şi nu a fost prea bine făcută. Subţire şi cu multă apă. Nu este ca mozzarella din Campania.

— Este cea mai bună pe care am putut-o găsi.

— Nu ar fi trebuit să îţi cheltuieşti banii. Mai mâncă puţin. După război, trebuie să găsesc o înlocuitoare pentru Pupetta. E nevoie de ani întregi ca să ai o bivoliţă de lapte potrivită, ştii? Această brânză probabil provine de la vreun bivol bătrân şi decrepit.

Mai rămăsese numai o bucăţică, aşa că el o rupse pe jumătate şi gustă. Poate că nu era la fel de proaspătă şi plină de arome ca a ei, totuşi îi umplea gura cu gustul dulce, cremos, al păşunilor umede, pe care se găseau din abundenţă iarbă grasă şi tot felul de alte ierburi.

— Şi este cam mică, adăugă ea, terminând ultima bucată. Ai avut încredere şi un roman ţi-a vândut o mozzarella prea mică. Sper că nu ai plătit mai mult decât câteva lire pentru ea.

James, care dăduse toţi banii din portofelul său pentru brânză, tăgădui din cap.

Stătură împreună foarte mult timp, el ţinându-şi braţul protector pe umerii ei.

— James, spuse ea, oftând, este ceva ce trebuie să-ţi spun.

— Ştiu totul despre Alberto. Marisa mi-a explicat deja.

— Şi tot ai mai venit? întrebă ea, surprinsă. Te-aş fi iertat dacă nu ai mai fi vrut să ai de-a face cu mine.

— Dar lucrurile nu mai stau aşa, nu? Acest război schimbă totul. Trebuie să ne reconsiderăm toate valorile acum – să decidem pentru noi ce este bine şi ce este rău.

Ea dădu aprobator din cap.

— Oamenii de pe aici spun că trebuie să ne eliberăm de ipocrizia burgheză.

— Păi, spuse el, gânditor, poate că merg prea departe. Nu trebuie să fii burghez pentru a fi ipocrit. Şi nu trebuie să scapi de una, pentru a scăpa de cealaltă.

— Dragul de James, răspunse ea. Întotdeauna atât de raţional.

Urmă o pauză lungă. El se întreba la ce oare se gândea ea. Ea continuă:

— Trebuie totuşi să înţelegi ceva. Lucrurile sunt diferite pentru mine acum. Să vin aici, să lupt, să văd ceea ce s-a întâmplat – toate astea m-au făcut să privesc altfel lucrurile. Uite, mai întâi sunt comunistă, apoi soldat, apoi femeie – ei bine, poate nici măcar pe-al treilea loc: faptul că sunt femeie se află ultimul pe listă.

— Dar nu vei fi întotdeauna soldat.

— Acum mă gândesc că poate voi rămâne pentru totdeauna comunistă. Şi asta înseamnă să rămân şi soldat, într-un anumit fel. Cine crezi că va repara totul după ce războiul se va termina, iar voi, oameni buni, vă veţi întoarce de unde aţi venit? Cineva trebuie să îi oprească pe oamenii ca Alberto să facă tot ce vor cu această ţară.

— Aha! exclamă el. Să cred aşadar că încă eşti de părere că Anglia nu este locul potrivit pentru tine?

— Nu pot pleca din Italia. Nu după toate astea. Nu după tot ceea ce au îndurat oamenii de aici. Îmi pare rău, James.

— Este interesant, spuse el. Pentru că nici eu nu mă voi întoarce în Anglia. Sau, cel puţin, nu pentru mai mult timp decât mi-ar trebui pentru a fi lăsat la vatră şi pentru a mă întoarce aici.

Ea îl privi, nesigură că el chiar vorbea serios.

— Vreau să rămân în Italia, spuse el cu blândeţe. Cu tine, dacă mă vrei. Fără tine, dacă nu vrei. O persoană nu poate să aleagă unde să se nască. Dar poate alege unde să-şi petreacă viaţa, iar eu vreau să mi-o petrec aici.

Se ivi o problemă cu proviziile pe care le aduseseră Jumbo şi James. Lăzile conţineau puşti şi pistoale pentru acţiuni la scară redusă, în timp ce patizanii ceruseră, în cazul în care urma să se ocupe de grosul armatei germane care se retrăgea, arme Sten, mitraliere şi semiautomate.

— Am cerut aceste arme de luni de zile, explică Dino, cu faţa întunecată de mânie. Cum de-aţi înţeles totul pe dos?

— Este numai o încurcătură administrativă, îl linişti Jumbo. Poate că undeva, altcineva se plânge de o livrare nedorită de arme Sten. Mă voi întoarce la cartierul general şi voi comanda ceea ce aţi cerut, între timp, sunt destule planuri de pus la punct.

Conducătorii celorlalte forţe partizane din zonă fură chemaţi la o întâlnire, în cadrul căreia Jumbo prezentă o hartă şi, cu ajutorul lui

James ca translator, lămuri ce avea de făcut fiecare divizie. Existară întrebări, dar nu neînţelegeri. Disciplina militară a partizanilor era absolută. În plus, după cum văzu James, Jumbo se pricepea la asemenea lucruri. Putea vedea luptele care urmau sub aspect concret, ca o combinaţie de armament şi geografie: deplasarea *acelui* grup spre *acea* limbă de pământ ar reprezenta o acoperire utilă pentru o divizie ca să treacă peste *acel* râu…

Singurul protest veni din partea lui Dino, care sublinie din nou că planurile depindeau de echiparea grupării sale de partizani cu destule arme puternice pentru a-i opri pe germani să înainteze.

— Exact, răspunse Jumbo. Şi vom avea arme puternice. Vor fi aruncate din avion cu mult înainte ca nemţii să ajungă aici.

Retragerea nemţilor coincise cu un val de căldură. Chiar şi aici, pe dealuri, căldura era înăbuşitoare şi mulţi dintre partizani stăteau cu busturile dezgolite, păstrând însă eşarfele lor roşii. Unele femei partizane purtau vestele bărbaţilor în loc de cămăşi. James văzu totuşi că nu păreau să aibă probleme din cauza bărbaţilor. Toţi erau ocupaţi cu pregătirile.

Fură săpate tranşee de apărare, iar James putu să dea sfaturi, bazându-se pe experienţa sa de la Anzio. Câţiva dintre bărbaţi bombăniră când el insistă ca ei să sape unele dintre tranşee la trei metri adâncime, cu trunchiuri de copaci şi saci de nisip ca întărituri pentru acoperiş. Pur şi simplu nu îşi dădeau seama de puterea de distrugere a unui tun german de 88 mm. Oricum, în pofida protestelor, oamenii săpară până la urmă. Dino se asigură de acest lucru.

Dino era încă îngrijorat în legătură cu noul transport de arme.

— Putem săpa tranşeele, îi spuse acesta lui Jumbo, dar când vom primi armele pe care să le punem acolo?

— Curând, îl asigură Jumbo. Cartierul general va face tot posibilul să le primim la timp.

Cu toate acestea, în particular, chiar şi el devenea destul de nerăbdător.

— Aud tot felul de lucruri foarte ciudate la radio, îi mărturisi lui James. Se pare că tocmai am retras şapte divizii din Italia pentru a deschide un front nou în Mediterana.

— Dar nu are niciun sens, spuse James. De ce să-i lăsăm să ne depăşească numeric tocmai acum când sunt aproape terminaţi?

— Şi pe mine mă nedumereşte, recunoscu Jumbo. Ei bine, sper

numai că nu a decis cineva să facă lucrurile şi mai grele pentru italieni.

— De ce ar vrea cineva să facă asta? întrebă James. Apoi fu brusc străfulgerat de un gând. De fapt, ştiu deja răspunsul.

— Care este?

— Jumbo, cred că trebuie să îi adunăm pe comandanţi. Trebuie să le spunem de ce acele arme puternice pe care le aşteaptă s-ar putea să nu ajungă niciodată.

— Când eram în Napoli, explică James, am văzut un document. Un document strict secret. La acea dată nu am înţeles de ce era secret – era numai o evaluare despre cum avea să arate situaţia politică în Italia după război.

Făcu o pauză, adunându-şi gândurile. Dino, Jumbo şi conducătorii grupărilor de partizani îl aşteptară să continue.

— În principal, scria că, dintre italieni, cea mai organizată şi mai disciplinată mişcare politică o formau partizanii. Cel care a scris s-a gândit că, după război, regele va abdica, iar comuniştii vor prelua puterea. Nu părea prea încântat de acest lucru, prevăzând existenţa unui suprastat comunist, care s-ar întinde din Moscova până la Milano, după cum spunea.

— Şi? întrebă Dino. Acesta nu prea este un secret.

— Raportul nu reprezenta numai o presupunere, răspunse James. Era un plan de acţiune.

Urmă o tăcere lungă, timp în care partizanii cugetau la toate acestea.

— Spui că suntem trădaţi? interveni Dino, în sfârşit.

— Spun că unora le-ar conveni ca numărul şi forţa *garibaldinilor* să fie reduse de germani. Din punctul lor de vedere, războiul din Italia şi-a atins deja scopul – a izolat douăzeci şi cinci de divizii germane, care altfel ar fi ajuns în Franţa. Acum, când războiul este aproape câştigat, retrag diviziile aliate din Italia, lăsându-i pe comunişti să se ocupe de germani, şi invers. Este scenariul pe care comandantul meu obişnuia să îl numească prinderea a doi iepuri dintr-un foc.

— Jumbo? şopti Dino. E adevărat?

Jumbo dădu aprobator din cap.

— Mi-e teamă că are sens. Până la urmă, comandanţii armatelor trebuie să facă tot ceea ce le dictează politicienii.

— Mai bine aţi anula atacul, sugeră James. Oricâte provizii v-ar fi aruncate, pariez că nu vor include armele cele mari de care aveţi

nevoie.

— Nu îl putem anula, răspunse Dino. Să ştim că moartea noastră va servi scopurilor unor politicieni nu schimbă lucrurile. Spre ruşinea noastră, i-am primit pe fascişti în ţară cu braţele deschise. Nu ne putem retrage acum, pur şi simplu, şi să privim cum armata germană trece fără să tragem măcar un foc asupra lor.

Îi privi pe ceilalţi comandanţi.

— Suntem de acord?

Unul câte unul, îşi plecară frunţile, încuviinţând.

James şi Livia îşi preluară locurile în patrule, asemenea celorlalţi. Într-o noapte se auziră împuşcături în întunericul din faţa lor. Nişte partizani dăduseră peste germani. James şi Livia se aruncară la pământ, aliniindu-şi armele pentru a acoperi retragerea principalului grup de partizani către o poziţie defensivă mai bună. Schimbul de focuri fu scurt şi intens.

— Ştii să lupţi, spuse Livia cu jumătate de gură, pe când se ridicau.

— Şi tu, replică James. Cu toate că, într-un fel, nu mă surprinde.

— Trebuie să recunosc, aceşti partizani se transformă într-o operaţiune destul de reuşită, spuse Jumbo mândru, venind de-a lungul drumului pentru a-i întâlni. Când am venit aici, nu puteau nici măcar să-şi încarce armele singuri. Acum sunt perfect capabili să îmi arate câte ceva.

Înaintarea germanilor prin munţi se făcea acum în cea mai mare parte spre nord, departe de front. Dar era vorba despre camioanele cu provizii şi despre unităţile logistice. Partizanii zăboviră, petrecându-şi timpul în aşteptarea diviziilor combatante. Tensiunea era palpabilă în tabără, în aer plutea acel amestec familiar de letargie şi groază care preceda orice luptă.

James profită de ocazie pentru a se plimba cu Livia prin pădure. Era singurul mod de a avea puţină intimitate. Găsiră un cireş şi se ghiftuiră cu fructele tari şi dulci în timp ce vorbeau. Livia încă nu îi răspunsese lui James în legătură cu dorinţa lui de a se întoarce în Italia după război, iar el hotărâse să nu o preseze. În schimb, vorbiră despre noile convingeri politice.

— Mai întâi, Italia trebuie să fie liberă. Apoi oamenii ei trebuie să fie liberi, explică Livia. Fabricile şi fermele trebuie încredinţate proletariatului, nu invers.

James înghiţi încă o cireaşă. Tendinţa Liviei de a vorbi în sloganuri de când se alăturase *garibaldinilor* era destul de enervantă, deşi de înţeles, în circumstanţele date.

— Şi dacă proletariatul nu le vrea? obiectă el. Sau dacă le iau şi le jefuiesc?

— Proletariatul fură numai pentru că nu i s-a dat altă şansă, într-un sistem nedrept, răspunse ea cu asprime. Apoi îşi aminti cât fusese de furioasă când i se furaseră lucrurile. Bineînţeles, o să existe conducători, cedă ea. Partidul va trebui să îi îndrume pe oameni.

— Şi aceşti conducători ai partidului vor fi aleşi?

— S-a văzut deja că democraţia reprezintă o modalitate greşită de a distribui puterea.

— Da, şi Hitler a observat acest lucru, murmură el.

— Ei bine, poate că atunci vor exista alegeri, spuse ea. Comuniştii vor câştiga oricum, aşa că nu prea contează.

— Dar atunci ar fi vorba despre un comunism democratic.

— Şi? Ce este în neregulă cu asta?

— Eu credeam că voi, comuniştii, nu credeţi deloc în acest concept.

Totuşi, trebuia să admită, comunismul democratic era o idee italiană captivantă, iar în Italia ar fi putut funcţiona.

— Şi cum rămâne cu religia? Veţi închide toate bisericile, aşa cum a făcut Stalin?

— Sigur că nu, spuse ea, şocată.

— Deci ar fi vorba despre un fel de comunism catolic democrat?

— De ce nu?

— Şi dacă proletariatul va refuza ca femeile să se emancipeze? întrebă el inocent. Probabil le vei respecta dorinţa?

— Dacă proletariatul nu va fi de acord cu acest lucru, răspunse ea, atunci pot merge să se spânzure! apoi îşi dădu seama ce făcea el. Mă necăjeşti!

— Bineînţeles că nu, replică el. Nu aş glumi niciodată cu italiencele. Sunt mult prea serioase.

Ea îl lovi cu pumnul peste braţ.

— Au!

El remarcă faptul că avea un pumn destul de greu şi un corp mai vânos decât ştia el. Ea îl lovi din nou.

— M-a durut, protestă el.

— Deci, ce vei face?

— Vă trebuie să te lovesc şi eu, răspunse el, lovind-o uşurel în acelaşi loc.

— Ăla nu a fost pumn, zise ea. Asta este un pumn.

Îl lovi în celălalt braţ, mai tare. Totuşi, de data aceasta, el îi prinse mâna şi încercă să i-o răsucească la spate, şi de aici începură să se lupte. Ochii ei surâzători erau foarte aproape de ai lui şi buzele ei care râdeau erau atât de aproape, încât puteau fi sărutate. El îşi strecură mâinile sub vesta ei şi îi descoperi deodată sânii, arşi de soare, cu sfârcurile roşiatice ca miezul unei smochine, pregătiţi să fie sărutaţi, şi îi strânse uşor cu dinţii.

— Opreşte-te, spuse ea, trăgându-se puţin, hai să mai vorbim despre politică.

— Of, făcu el, aranjându-şi hainele. Păi bine, atunci.

— James?

— Da?

— Te necăjesc.

Se întoarse la el, cu umerii arcuiţi pentru a-i oferi iarăşi sânii, apoi degetele ei reci începură să se strecoare în pantalonii lui.

Puţin mai târziu, când erau amândoi dezbrăcaţi, iar ea făcea un lucru plăcut, care îi amintea de după-amiezile lor în Napoli, el o opri.

— De fapt, mă gândeam la altceva, şopti el.

Ea îl sărută din nou.

— La ce anume?

El îşi luă cămaşa de pe creanga cireşului, unde ajunsese, şi îi desfăcu buzunarul de la piept.

— Nu am adus numai brânza cu mine din Roma, spuse el. Am adus şi câteva din astea.

Ea se uită la pachetul de prezervative din mâna lui. O sprânceană i se arcui.

— Aha! Deci ai presupus, pur şi simplu, că mă voi culca cu tine?

— Nu am presupus. Am sperat, spuse el umil. Apoi îi văzu expresia de pe chip. Mă necăjeşti din nou, nu?

— Sigur, răspunse ea, luând pachetul şi deschizându-l cu dinţii. Dar sunt şi supărată pe tine.

— Cum aşa?

Gâfâi când ea luă prezervativul şi i-l puse.

— Pentru că, dacă mi-ai fi spus despre astea de când ai venit,

continuă ea, punându-şi un picior peste al lui, nu am fii pierdut atâta timp vorbind despre comunism.

După aceea, stăteau unul în braţele celuilalt, lăsând transpiraţia de pe corpurile lor să se usuce la umbra copacului. Pe burta Liviei se vedea ceva roşu, dar când James privi mai de aproape văzu că era numai coaja unui fruct căzut, zdrobit sub ea când făceau dragoste. Îşi aplecă fruntea pentru a o linge şi simţi cum Livia se înfiora.

— Ce faci? întrebă ea.

— Nimic, spuse el, şi continuă.

— Şi totuşi simt că-mi faci ceva.

— Ce simţi?

— Este… chiar plăcut.

— Atunci voi continua.

Linse până când toate bucăţile de fruct zdrobit dispărură, apoi privi în jur. Mai erau cireşe în jurul lor, iar el adună două mâini pline.

— Acum, spuse el, mă întreb ce putem face cu ele.

Un avion german de luptă singuratic se învârtea deasupra lor, pe imensitatea albastră a cerului. James deschise moleşit ochii şi îl privi. Nu era îngrijorat: erau prea bine ascunşi pentru a fi văzuţi. După câteva minute, avionul îşi înclină aripile şi dispăru.

„Peste o zi sau două, îşi spuse el, am putea fi morţi amândoi".

O privi pe Livia, cuibărită la pieptul său, cu o mână odihnindu-se protector pe testiculele lui. Omoplaţii, reliefaţi pe spatele ei, erau simetrici ca aripile unui fluture. Când se va termina totul, se gândi el, va avea nevoie de hrană. Zâmbi din cauza naturii contradictorii a gândurilor sale. Oricât de mult se aştepta să moară, era ceva în mintea lui care refuza să accepte acest lucru ca pe o certitudine.

Îşi aminti de persoana care fusese când ajunsese în Napoli, înainte de-a o întâlni. Ce pedant nesuferit trebuie să fi fost, îşi spuse el cu tristeţe.

— La ce te gândeşti? întrebă Livia somnoroasă.

— Mă gândeam la Napoli. Tu la ce te gândeşti?

Ea îi prinse uşor testiculele.

— Mă gândeam că, dacă nu ar fi existat testiculele, nu ar fi existat nici război, dar nici sex. Mă întrebam dacă Dumnezeu a luat decizia corectă când le-a inventat. Şi m-am hotărât că, una peste alta, probabil a hotărât bine.

— Gândul tău a fost mai profund decât al meu, spuse el,

impresionat. Se întinse pe spate. Este ca şi viaţa pe Vezuviu, nu?

— În ce sens?

— Pentru că am putea fi ucişi în orice moment, dar nu ştim când anume.

Ea se răsuci peste el, proptindu-se în coate, astfel încât să se poată uita în ochii lui.

— Da. Deci, cum ţi se pare?

— Cred, răspunse el, că o asemenea viaţă valorează cât zece în altă parte. Atâta timp cât faci şi tu parte din ea, desigur.

Ea tăcu puţin.

— James?

— Da?

— După război, dacă mă vei cere în căsătorie, voi accepta.

El se gândi un moment.

— Dar nu are sens, obiectă el. De ce nu accepţi acum?

— Nu m-ai cerut, în primul rând.

— Livia Pertini, te căsătoreşti cu mine?

— Nu.

— Dar tocmai ai spus…

— Am spus să mă întrebi după război. Aduce ghinion să accept acum.

— Cum poate să aducă ghinion?

— Păi, în primul rând, aş avea nevoie de o bucată de fier în buzunar, deoarece ghinionului nu îi place fierul. Şi ar trebui să avem capetele acoperite, pentru ca spiritele rele să nu vadă cât suntem de fericiţi. Şi nu ar trebui să hotărăşti cu cine te căsătoreşti într-o zi de marţi.

— Ai inventat-o pe asta.

— Nu, nu am inventat-o.

— Dar nu are niciun rost să spui…

— Dacă te vei însura cu mine, James, îi spuse ea somnoroasă, va trebui să nu mai fi atât de legat de raţiune. Oricum, să te logodeşti în ziua dinaintea unei bătălii cu germanii ar însemna să-ţi forţezi norocul.

Pe drumul înspre tabără se întâlniră cu Jumbo, care era ocupat să cureţe singura armă automată a partizanilor. Îl privi întrebător pe James, iar James îi făcu un semn de aprobare.

Mai târziu, James se duse să îl ajute.

— Deci, totul este bine între tine şi Livia? întrebă Jumbo.

— Cum nu se poate mai bine! Nu se putu abţine să nu zâmbească. Vrea să aştepte până după război, dar cred că ne vom căsători.

— Felicitări! Este minunat. Sper să fiţi foarte fericiţi.

Jumbo îşi văzu mai departe de treabă cu arma preţ de câteva minute.

— Cred că ai auzit despre mica problemă a Elenei. Despre acel soţ dispărut cu mult timp în urmă.

— A menţionat ceva de genul ăsta, spuse James stingherit.

— Acum, când Roma este liberă, cred că vom putea să rezolvăm problema cumva.

— Cred că da. Deşi, ăăă, s-ar putea să dureze. Probabil vei avea mult de furcă.

— Realitatea este, continuă Jumbo, că nu mai poate fi târfă dacă se mărită cu mine. Nu acest lucru caută bărbaţii la o curvă, nu? Nu mai poţi fi aşa dacă te întorci acasă în fiecare seară la un soţ devotat şi îi pregăteşti cina? Prinse privirea lui James. Întotdeauna am bănuit. Părea numai unul dintre acele lucruri despre care este mai bine să nu pomeneşti.

— Sunt sigur că vă veţi descurca voi cumva.

— Cred că da. Păcat că războiul ăsta nenorocit nu poate dura puţin mai mult, spuse Jumbo cu regret. Ei bine, nu din punctul tău de vedere, cred. Dar am trăit cele mai frumoase clipe din viaţa mea. Inspectă arma automată, care era acum reasamblată. Gata, acum ar trebui să aranjeze câţiva nemţi!

Treptat, firul subţire de unităţi germane care se deplasau spre nord se transformă într-un torent. Călătoreau mai ales noaptea – ziua încă îi hărţuiau luptătorii Aliaţi – şi străbăteau munţii ca şi când s-ar fi prăbuşit un baraj, huruitul motoarelor camioanelor şi cadenţa paşilor în marş găsindu-şi ecou în întuneric.

— Nu încă, spuse Dino. Aşteptaţi infanteria!

Aşadar partizanii priviră, ascunşi, cum trecea procesiunea interminabilă de uniforme verzi şi aşteptară.

Două zile mai târziu, cercetaşii raportară că o coloană de infanterie a fost văzută urcând dinspre sud.

Partizanii aşteptară până în amurg. Apoi, un huruit de roţi, purtat prin aerul încins, vesti sosirea convoiului. Puţin mai târziu se auziră cântece.

— Infanteria, spuse Jumbo. Infanteria şi camioanele. Destul de mulţi, după ce se aude.

— Noroc tuturor! spuse Dino. Aşteptaţi ordinul meu!

Nemţii se auzeau din ce în ce mai tare, pe măsură ce înaintau încet din vale. Apoi, vag, putură fi şi văzuţi. În lumina palidă, păreau un râu de lavă verde care urca dealul, spre locul unde aşteptau partizanii.

Primele camioane aproape trecuseră de poziţia partizanilor când Dino spuse „Acum!". Imediat, focuri de puşcă izbucniră din tranşeele ascunse. Nemţii se împrăştiară şi se adăpostiră pe unde apucară. Numai atunci un al doilea grup de partizani, ascunşi pe creasta din spatele lor, deschiseră focul, obligându-i pe nemţi să se retragă. Dar acest succes iniţial fu de scurtă durată. O maşină blindată începu să riposteze, iar soldaţii germani, disciplinaţi şi experimentaţi, începură să se grupeze în mici unităţi de luptă.

Dacă începutul luptei fusese tulbure şi zgomotos, acum era un haos. Bărbaţii trăgeau în timp ce înaintau, până când ţevile armelor lor începură să strălucească asemenea unor vătraie încinse. James o căută neliniştit pe Livia, dar nu o văzu. Apoi nimeriră în centrul poziţiilor germane, luptând corp la corp, şi nu mai era timp să te gândeşti sau să cauţi pe cineva, cu excepţia camarazilor din stânga şi din dreapta ta.

Auzi un zgomot familiar, ca bâzâitul unei drujbe, de dincolo de tranşee. Era un sunet pe care ajunsese să îl cunoască şi de care se temea la Anzio – sunetul unei mitraliere grele Spandau.

Germanii coborâră dintr-un camion MG42 din spatele coloanei şi începură să tragă la nimereală, secerând partizanii şi propriii camarazii, în disperarea de a recâştiga flancul superior. James se aruncă într-un şanţ, unde se trezi lângă Jumbo.

— Arma aceea Spandau va fi o problemă, spuse Jumbo. Cred că am şi soluţia, pe aici pe undeva. Scoase o mină germană din buzunar. Vor schimba ţeava, din clipă în clipă.

— Vin cu tine, îi spuse James.

Începu să îşi reîncarce puşca, atent.

— Nu face asta, îi răspunse Jumbo. S-ar putea să iasă cam urât. De altfel, trebuie să ai grijă de Livia.

— Nu fi cretin! Vei avea nevoie de acoperire.

— Transmite-i Elenei salutările mele, mai spuse Jumbo, aruncându-se peste marginea şanţului.

James înjură, termină de încărcat arma şi îl urmă, mergând târâş

şi trăgând rafale scurte în dreapta şi în stânga. Apoi simţi o durere bruscă, ascuţită, în braţul stâng, care îl doborî. Ajunsese la timp pentru a-l vedea pe Jumbo aruncându-se în direcţia gloanţelor, în timp ce arunca mina spre mitralieră. Apoi se văzu o scânteie şi camionul explodă, transformându-se într-o minge de foc ce nimici şi mai mulţi soldaţi germani.

Peste zece minute lupta se termină, camioanele germane rămase fie se grăbiră înapoi, în siguranţa văii, fie fură capturate. Dar obţinuseră victoria cu un preţ ridicol de mare. Partizanii îşi pierdură jumătate dintre oameni.

James se duse să o caute pe Livia, alergând de la un trup prăvălit la altul, pentru a vedea dacă se afla printre răniţi. În sfârşit, o găsi stând pe coasta muntelui, lângă corpul lui Jumbo. Se aşeză lângă ea şi, pentru o vreme, nu spuseră nimic. Când ea vorbi, în final, vocea îi trădă epuizarea.

— Vreau să merg acasă.

În ziua următoare, în timp ce îşi îngropau morţii, o altă coloană de oameni fu văzută urcând dinspre vale. Dar, de această dată, uniformele nu erau verzi, ci kaki, şi steaguri aliate fluturau pe antenele radio ale vehiculelor.

James îl însoţi pe Dino, pentru a-i servi drept translator, cu mâna bandajată în locul în care rana de glonţ fusese curăţată. El explică tot ce se întâmplase, iar ofiţerul superior le mulţumi.

— Un moment, adăugă, adresându-i-se lui James, unde ai învăţat engleza? Vorbeşti destul de bine pentru un macaronar.

James deschise gura pentru a-i explica, apoi, fără să-şi dea seama, se auzi răspunzând:

— Păi, m-am născut în Anglia. Dar am crescut în Napoli.

— Aşa credeam şi eu. Oricum, am face bine să ne luăm după nemţi. Mulţumesc pentru tot!

Pe când urcau înapoi dealul, cu şirul lui de cruci noi, Dino îi spuse:

— Nu i-ai spus că eşti englez.

— Nu, îi replică James scurt.

Dino îl privi gânditor. Apoi se opri lângă morminte.

— Atât de multe cruci! Dar, ştii, mai este loc pentru unul.

— Unde? îl întrebă James, fără să înţeleagă.

Dino îi arătă.

— Acolo, la capăt. Un loc bun de îngropăciune, nu crezi?

— Este foarte frumos.

— Poate că ai putea fi înmormântat şi tu acolo, lângă prietenul tău Jumbo. Ce părere ai? „Aici se odihneşte James Gould, ofiţer în armata britanică care şi-a pierdut viaţa într-o acţiune îndrăzneaţă alături de partizani etc. Etc".

— Dino, îl opri James, spui că ar trebui să… dispar?

Dino scoase ceva din buzunar.

— Uite, spuse el, despăturind-o.

Era o eşarfă roşie de partizan. Brodat într-un colţ, se citea numele „Giacomo".

— A fost un om bun, şopti el. Unul dintre numeroşii oameni buni care au murit aici. Nu cred că s-ar supăra dacă ai păstra-o tu. Este aproape la fel de bună ca nişte acte de identitate, nu crezi? Cu eşarfa asta şi cu o scrisoare din partea mea, în care îţi mulţumesc pentru ajutor, ţi se vor deschide multe uşi în Italia după război.

Dino îndesă eşarfa roşie în mâna lui James.

— Du-o acasă, Giacomo! Du-o pe Livia înapoi la Napoli.

Capitolul 45

Sunt şaptezeci de kilometri – şaptezeci de kilometri – de teren răscolit de lupte, deja pustiit de două armate. Nu există hrană, dar, în mers, se hrănesc cu aer.

— Ce îmi pregăteşti astăzi la cină, Gems?

— Astăzi… se scarpină pe faţă în timp ce se gândeşte, pentru că este o chestiune importantă. Astăzi voi pregăti ca apetitiv *noci* în *camicia*, nuci în cremă de parmezan.

— Şi de unde sunt nucile? Din Sorrento?

— Sigur. Cu coaja subţire şi foarte proaspete. Nici vorbă de prostiile de nuci uscate după care se omoară englezii.

— Şi cum pregăteşti crema?

— Din timp, bineînţeles. *Cu mult* înainte – probabil cu câteva ore înainte de cină, astfel încât aroma busuiocului şi a parmezanului să poată pătrunde în nuci.

— Corect, spune ea, dar, din nefericire, mi-e foame chiar acum. Din cauza mersului pe jos. Îmi poţi pregăti un castron de paste? Ceva rapid?

— Bineînţeles. Ce spui despre *fettucine al limone*?

— Perfect!

— Deci, voi fierbe apa şi voi adăuga *fettucine*…

Ea îl întrerupe.

— Vrei să spui că nu tu ai pregătit pastele?

— Mmm! Păi, poate că da. Şi rad coaja de la aproape o duzină de lămâi…

— Spune-mi despre lămâi.

— Lămâile sunt din Amalfi, cu siguranţă, foarte mari şi atât de palide la culoare, încât par aproape albe. Şi urâte. Urâte şi cu coaja groasă, deoarece, cu cât coaja este mai groasă, cu atât zeama este mai dulce.

— Chiar aşa.

— Iar acum voi amesteca toată coaja de lămâie cu unt şi smântână…

— Cât de multă smântână? întreabă ea. Cât unt?

— *Quanto basta*. Cât cuprinde.

Ea dă din cap aprobator.

— Bun. Gems, într-o zi ai putea deveni un bucătar destul de competent.

— Mulţumesc, spune el, încântat în mod ridicol de compliment. Şi le voi servi imediat, ca atare sau poate cu puţin piper. Cum sună?

— Delicios! spune ea. Cele mai bune pe care le-am gustat vreodată. Serios, chiar nu ştiu cum voi mai putea mânca şi al doilea fel.

— L'*appetito viene mangiando*. Pofta vine mâncând.

Au ajuns în vârful dealului şi s-au aşezat puţin.

— Sunt nişte păduri acolo jos, spune ea, arătând cu degetul. Ar trebui să mergem în acea direcţie. Poate găsim nişte ciuperci sau fructe.

— Da, aprobă el. Nu suflă o vorbă, pentru că nu este nevoie, despre faptul că pădurile au fost deja curăţate de mii de soldaţi şi refugiaţi înaintea lor. O caisă ar fi un desert gustos.

— Caisele nu cresc în altă parte decât pe Vezuviu.

— Uitasem. Să trecem peste caise, atunci. Poate nişte piersici şi un pahar cu vin.

S-au întins pe spate, soarele încălzindu-le pielea. Livia îşi scoate pantofii şi îşi masează călcâiele rănite.

— Pun pariu că ofiţerului stării civile îi lipseşte motocicleta.

— Habar n-am ce îi lipseşte ofiţerului stării civile.

— Ce vrei să spui?

— Ofiţerul stării civile… poate că este un alt biet soldat de acum. Probabil se uită peste hârtiile mele în timp ce noi vorbim şi consideră că sunt într-o dezordine îngrozitoare. Cenuşa în fişet… o cutie de biscuiţi plină cu bani luaţi mită… Şi Dumnezeu ştie le va face din rapoartele mele, dacă se va deranja vreodată să le verifice.

Se lăsă liniştea pentru o vreme. Apoi ea spuse prevăzătoare:

— Dar dacă nu eşti ofiţerul stării civile…

— Pot rămâne în armată şi mă pot căsători cu cine vreau. Da, şi asta mi-a trecut prin cap. Există o singură problemă – voi avea nevoie de permisiunea comandantului. Dar cred că mă voi descurca.

— Da?

— Eric nu va fi deloc fericit să afle că ştim ce le fac ei comuniştilor. Mă gândesc că, dacă îl ameninţ că îi voi da în vileag, se va asigura să primim cam tot ceea ce dorim. S-ar putea chiar să reuşim să îl băgăm pe alunecosul tău prieten *cammorista* după gratii, unde îi este locul.

— Ce minte diabolică ai, Gems!

— Nu-i aşa? aprobă el. Se întinde pe spate. Dar, după cum spune Angelo, un stomac înfometat nu iartă pe nimeni. Este rândul tău să găteşti.

— Ce spui despre… să vedem… clătite la cuptor umplute cu mozzarella şi mazăre?

— Sună perfect.

— Ei bine, mai întâi ne trebuie o bucată de mozzarella bună, spune ea. Se ridică în picioare şi îi întinde o mână. Din fericire, mai am puţină, de la *bufala* mea, care ne aşteaptă puţin mai înainte.

El se ridică şi o ţine în continuare de mână, în timp ce pornesc la drum.

— Apoi ai nevoie de ouă proaspete pentru clătite. Dar, din fericire, avem o găină tare harnică. Şi vei avea nevoie şi de lapte, şi acesta tot de la *bufala*, şi apoi de usturoi, care să scoată gustul din boabele de mazăre…

Epilog

Timpul trece.

Timpul trece şi, pe măsură ce soarele arzător de la amiază şi nopţile reci de la munte coc şi răcesc alternativ peisajul înnegrit de pe Vezuviu, se întâmplă ceva remarcabil.

Treptat, valurile de lavă răcită sunt colonizate de o specie de

licheni, *stereocaulon vesuvianum*. Aceşti licheni sunt atât de mici, încât aproape că nu pot fi văzuţi cu ochiul liber, dar, pe măsură ce cresc, colorează lava din negru în verde – argintiu. Unde au crescut lichenii pot apărea şi alte plante – mai întâi pelin negru, valeriană şi tufişuri mediteraneene, apoi ilecşi şi mesteceni, împreună cu o mulţime de specii de caişi.

Între timp, zgura şi cenuşa care acoperiseră peisajul ca un strat gros de zăpadă de un gri murdar se îndreaptă încet, inexorabil, către câmpuri şi vii, dezintegându-se pe parcurs, crescând bogăţia solului gros şi negru şi oferind o aromă unică roşiilor, dovleceilor, vinetelor, fructelor şi tuturor celorlalte produse care cresc acolo.

Timpul trece.

Timpul trece, dar oamenii nu uită. În fiecare an, la aniversarea victoriei, se adună în anumite locuri speciale pentru ei – un aeroport, o statuie în memoria războiului, o cafenea de pe podul francez, o plajă unde supravieţuiseră, dar alţii, care îi însoţiseră, nu.

Unul dintre locurile în care se adună este micuţa *osteria* de pe versantul muntelui Vezuviu, dintr-un sătuc numit Fiscino. Este o adunare selectă şi este puţin probabil să o vezi menţionată în ziare sau la televizor, dar, cu toate că este selectă, nu este restrânsă. Vin de peste tot din Europa, chiar şi din Statele Unite – pentru că toţi cei care locuiesc de cealaltă parte a Atlanticului se bucură de şansa de a zbura din când în când înapoi, pentru a-şi vizita familiile din Napoli.

Bărbaţii poartă numele de Bert, Ted şi Richard. Femeile… femeile au nume precum Algisa, Violetta, Silvana şi Gina. Ele sunt miresele de război, italiencele care s-au căsătorit cu soldaţi Aliaţi datorită unei dispense acordate cu mare şovăială de către comandanţii bărbaţilor lor.

Şi alţii sunt aici, bineînţeles. Aici este Angelo, fostul patron al localului La Zi Teresa, pensionat de mult, împreună cu soţia şi cei şaisprezece nepoţi. Aici se află Eric Vincenzo, care, când este întrebat ce face acum, devine întotdeauna cam evaziv, dar care acum locuieşte în Langley, Virginia, sediul CIA. Şi aici se află femeia elegantă, de vârstă mijlocie, care poartă, oricât de ciudat ar părea, cele mai scumpe blănuri. Este însoţită de bărbatul ei cu mult mai tânăr, un industriaş milionar, care i se adresează cu o politeţe neştirbită, numind-o *carissima*. Are numai un ochi, celălalt fiind din sticlă, şi răspunde la numele de Elena.

Marisa se află aici, sau *dottoressa* Pertini, cum trebuie să învăţăm să o numim de aici înainte. Are de mult timp un cabinet înfloritor în Boscotrecase, unde este cunoscut faptul că, pentru anumite indispoziţii pentru care medicina convenţională nu are leac, cum ar fi durerile de spate, artrita sau infidelitatea unuia dintre soţi, ea poate pregăti leacuri de negăsit în farmacii.

Şi sora ei este aici. Şi ea este cunoscută ca *dottoressa* Pertini acum, deşi, în cazul ei, titlul semnifică faptul că a absolvit o facultate de ştiinţe politice. Deşi neînduplecată consilieră locală, va găsi întotdeauna timp să gătească, în special pentru o masă ca aceasta, o sărbătoare pentru familie şi prieteni.

Şi aici este şi soţul ei, mişcându-se puţin mai încet în timp ce coboară de la masa lungă aşezată pe capre de lemn, sub copacii de pe terasa umbroasă, verificând ca totul să fie aşa cum se cuvine. Rigiditatea i se datorează unei vechi răni de război, dar acest lucru nu îl împiedică să se asigure că ospătarii servesc apetitivul aşa cum trebuie – pentru că el a preluat conducerea restaurantului şi a fermei după moartea lui Nino, şi sub îndrumarea sa a început să fie recunoscut de către toate ghidurile gastronomice. Se spune că uneori ajută chiar el în bucătărie şi *că fettucine al limone* pe care le pregăteşte el sunt mai bune decât ale Liviei. Apetitivul de astăzi este *burrata*, bulete cremoase de mozzarella împăturite în frunze de asfodel, pregătite din laptele mult preţuitei sale cirezi de şase bivoliţe, ale căror mugete se auzeau uneori de dincolo de micuţa lor păşune învecinată.

Dar se respectă şi un ritual la această masă, aşa cum s-a procedat în fiecare an de la sfârşitul războiului. În timp ce oaspeţii aduc paharele de *prosecco* scânteietor pe masă, li se servesc mai întâi castroane cu supă subţire. Este ceva mai bogată decât apa de la paste, conţinând câteva boabe de fasole, şi este dreasă cu puţină untură de oaie; sincer, nu este prea gustoasă. Membrii mai tineri ai grupului – cei care nu sunt atât de bătrâni pentru a-şi aminti singuri despre război – se strâmbă şi împing castroanele după o gură sau două. Dar cei mai bătrâni mănâncă încet şi în linişte, cu o expresie pierdută în priviri, pe măsură ce gustul îi conduce într-un alt timp, amintirile aducându-le şi mai mulţi vizitatori.

Apoi, când termină toţi supa, se consumă mozzarella. Vinul este turnat în pahare şi se rupe pâinea. Începe conversaţia, se transformă în discuţii şi se ajunge din nou la conversaţie. Civilizaţia îşi reia cursul

firesc.

Sunt şi copii aici – o mulţime, deoarece perioada imediat următoare războiului a fost marcată de o explozie a natalităţii, cum lumea nu mai cunoscuse înainte. Unii dintre ei sunt puţin timizi, neobinuiţi să poarte discuţii în mai multe limbi. Pe măsură ce continuă masa, iar adulţii nu dau niciun semn că ar vrea să facă şi altceva în afară de a vorbi, copiii se furişează unul câte unul de pe scaunele lor şi se adună în grupuri mici pentru a se juca, a se încrunta sau a flirta, în funcţie de vârstă şi de sex.

Periodic sunt chemaţi înapoi la masă, centrul adunării, pentru a fi certaţi, hrăniţi sau pur şi simplu pentru a participa la vreunul dintre numeroasele toasturi care se ţin în jurul mesei, cei tineri ridicând paharele pentru celebrarea unei victorii despre care nu ştiu nimic în afară de ceea ce au învăţat la şcoală sau din poveştile părinţilor lor.

Iar dacă o văd pe Livia Pertini ridicând mâna ca să atingă braţul soţului ei când acesta trece pe lângă ea, sau dacă îl văd pe el aplecându-se pentru un sărut fugar – de obicei, aproape inconştient întrerupând conversaţia ca să îşi lipească buzele de ale ei –, cu siguranţă se strâmbă dezgustaţi sau fac vreo remarcă glumeaţă. Pentru că, dacă ştiu atât de puţin despre război, ştiu şi mai puţine lucruri despre dragoste. Aşa ar trebui să fie: fiecare generaţie ar trebui lăsată să creadă că descoperă aceste lucruri pentru prima dată.

De altfel, au lucruri mai importante la care să se gândească. Uite, se serveşte alt fel de mâncare, îndelung aşteptatul desert cu caise, adus la masă de către bucătari într-un marş triumfal.

Mulţumiri

Multe dintre evenimentele şi întâmplările din această carte au avut loc cu adevărat şi sunt preluate din relatări din acea vreme, deşi am mizat pe autenticitate, mai degrabă decât pe acurateţe, când m-am folosit de ele. Am fost atras în special de minunata carte *Naples '44* a lui Norman Lewis, un jurnal al experienţei sale de NCO[48] în Serviciul Operativ. Pentru a da numai cel mai grăitor exemplu, iată rândurile scrise la data de 5 aprilie: „Douăzeci şi opt de investigaţii asupra mireselor potenţiale pentru soldaţi s-au încheiat, dintre care douăzeci şi două au dat la iveală că era vorba despre prostituate… Mi-aş dori să

[48] Acronim pentru non-commissioned. Oţjicer (subofiţer, în lb. Rom.)

pot face ceva pentru ca aceste solicitante să se mărite cu soldaţii noştri. Din cele douăzeci şi două de candidate respinse, cele mai multe păreau cumsecade, vesele şi muncitoare, iar standardele de frumuseţe fizică erau foarte înalte".

Printre alte lucruri, Lewis a fost martorul erupţiei Vezuviului din 1944, despre care mulţi observatori au afirmat că ar *fi* fost mult mai devastatoare dacă nu ar fi existat operaţiunea de ajutorare desfăşurată de soldaţii americani şi britanici, sub comanda locotenent-colonelului James Kincaid. Într-adevăr, erupţia a afectat multe dintre oraşele din San Sebastiáno şi Massa şi a distrus aproape o întreagă escadrilă de bombardiere B-25 pe aeroportul din Terzigno. Astăzi, peste un milion de oameni locuiesc în preajma vulcanului: seismologii spun că o altă erupţie ar fi trebuit să se producă de mult.

Lewis descrie, de asemenea, „o idee prostească, tipică pentru forţa de intervenţie" de a aduna prostituate cu sifilis din Napoli şi de a le trimite germanilor relativ sănătoşi din nord. Acest plan, care fusese deja folosit cu ceva succes în Franţa, a fost abandonat în Italia după câteva încercări, din cauza lipsei de cooperare a femeilor în cauză.

Datorez multe mulţumiri personalului Muzeului de Război Imperial din Londra, care mi-a înlesnit studiul unor relatări nepublicate despre viaţa în Napoli sub ocupaţie şi care mi-a arătat până şi o hartă, eliberată cândva ofiţerilor aflaţi în permisie, a oraşului – aşa cum arăta după bombardament. Din întâmplare, La Zi Teresa încă există – am mâncat de curând acolo un fel de mâncare foarte bun, preparat din pui de caracatiţă cu cerneală de calmar şi roşii.

Bărbatul care l-a identificat pe Beethoven ca fiind belgian a făcut acest lucru în prezenţa lui E.M. Forster, după cum a repovestit acesta în eseul o *vedere fără cameră* din 1958.

Citatele de la paginile 172 – 176 sunt din a douăsprezecea ediţie a cărţii *Iubirea în căsnicie* (*Married Love*) a dr. Marie Stopes. S-a estimat că, până în 1940, acest ghid al artei de a face dragoste s-a vândut în peste un milion de exemplare.

Îi sunt de asemenea îndatorat Sophiei Loren, pentru cartea în *Her Own Words* (*Cu propriile ei cuvinte*), care descrie o copilărie în Napoli şi Pozzuoli pe vreme de război; *Dragă Francesca*, de Mary Contini, conţine multe reţete şi amintiri ale bunicilor ei din Campania; menţionez şi memoriile de război *The Gallery* (*Galeria*), de John Horne Burns, From *Cloak to Dagger* (*De la mantie la pumnal*), de Charles

MacIntosh şi *Roma '44*, de Raleigh Trevelyan. Sursele mele de inspiraţie pentru bucătăria napolitană includ cartea Sophiei Loren, *Recipes and Memories* (*Reţete şi amintiri*) şi pe cea a lui Antonio şi Priscilla Carluccio, *Complete Italian Food* (*Mâncare italiană completă*). Mii de mulţumiri lui Jamie pentru pontul de a folosi un fişet pe post de cuptor.

Sugestia că SE (cunoscut mai târziu sub numele de CIA) a încercat să zădărnicească pe ascuns eforturile partizanilor comunişti a devenit cunoscută sub numele de teoria privind „Operaţiunea Gladio". Îi sunt foarte recunoscător lui Blaze Douglas pentru că mi-a atras atenţia.

Câţiva prieteni au citit manuscrisul şi au făcut comentarii, inclusiv Bobby Sebire şi Peter Begg. Mulţumiri speciale lui Tim Riley, care a răspuns fără reţineri la solicitarea mea pentru o critică foarte dură şi Annei Actis, o cititoare din Italia, care mi-a corectat italiana.

Agentul meu, Caradoc King, m-a încurajat în timpul unui prânz italian foarte bun înainte să încep să scriu această poveste şi, optsprezece luni mai târziu, m-a încurajat să o termin tot în timpul unei mese. Nu cred că vreuna dintre cele două acţiuni s-ar fi petrecut fără ajutorul lui. De asemenea, îi datorez o mare favoare editorului meu de la Little Brown, Ursula Mackenzie, care mi-a spus să scriu orice vreau, şi editorului Jo Dickinson, care a trebuit să suporte rezultatele – câteodată neclare deoarece *Ofiţerul stării civile* prindea contur lent.

Dedic această carte tatălui meu, membru al acelei extraordinare generaţii de tineri şi tinere care au decis, în 1939, că merita să îţi dai viaţa pentru democraţie, decenţă şi bunătate. Atâta timp cât omenirea va continua să spună poveşti, istoria lor va fi povestită şi repovestită ca o sursă de inspiraţie pentru noi toţi.